

Nr. 14 – 2008
Side 1947 – 2183

NORSK LOVTIDEND

Avd. I

Lover og sentrale forskrifter mv.

Nr. 14 – 2008
Utgitt 28. januar 2009

Dette er siste hefte i 2008-årgangen.

Innhold

	Side
Lover og ikrafttredelser. Delegering av myndighet	
2008	
Des. 19. Lov nr. 106 om endr. i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner)	1947
Des. 19. Lov nr. 107 om endr. i folketrygdloven	1961
Des. 19. Lov nr. 108 om endr. i pasientskadeloven m.m. (dekking av advokatutgifter og forlengd søksmålsfrist)	1963
Des. 19. Lov nr. 109 om endr. i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) mv.	1963
Des. 19. Lov nr. 110 om endr. i legemiddeloven, apotekloven og lov om medisinsk utstyr	1966
Des. 19. Lov nr. 111 om endr. i lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m.	1968
Des. 19. Lov nr. 112 om endr. i arveloven mv. (arv og uskifte for samboere).....	1969
Des. 19. Lov nr. 113 om endr. i aksjelova og allmennaksjelova.....	1970
Des. 19. Lov nr. 114 om endr. i straffeloven 1902 mv. (straffebud mot oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger).....	1971
Des. 19. Lov nr. 115 om endr. i lov om erstatning frå staten for personskade valda ved straffbar handling m.m. (valdsoffererstatningslova)	1971
Des. 19. Lov nr. 116 om endr. i pengespilloven m.m. (grasrotandel)	1972
Des. 19. Lov nr. 117 om endr. i pengespill- og lotterilovgivningen (betalingsformidling m.m.)	1972
Des. 19. Lov nr. 118 om endr. i opplæringslova	1974
Des. 19. Lov nr. 119 om endr. i barnehageloven	1975
Des. 19. Lov nr. 120 om endr. i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell.....	1975
Des. 19. Lov nr. 121 om endr. i lov 25. mars 1994 nr. 7 om sikring mot og erstatning for naturskader (naturskadeloven)	1976
Des. 19. Lov nr. 122 om endr. i lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring .	1976
Des. 19. Lov nr. 123 om endr. i sjømannslov 30. mai 1975 nr. 18 mv.	1977
Des. 19. Delvis ikrafts. av lov 19. desember 2008 nr. 117 om endringer i pengespill- og lotterilovgivningen (betalingsformidling m.m.) (Nr. 1420)	2002
Des. 19. Ikrafts. av lov 19. desember 2008 nr. 116 om endringer i pengespilloven m.m. (grasrotandel) (Nr. 1421)	2002
Des. 19. Delvis ikrafts. av lov 29. august 2003 nr. 90 om endringer i pengespill- og lotterilovgivningen (Nr. 1422)	2002
Des. 19. Ikrafts. av lov 19. desember 2008 nr. 110 om endringer i legemiddeloven, apotekloven og lov om medisinsk utstyr (Nr. 1423)	2002
Des. 19. Ikrafts. av lov 19. desember 2008 nr. 118 om endringer i opplæringslova (Nr. 1424)	2002
Des. 19. Ikrafttr. av lov 19. desember 2008 nr. 122 om endringer i lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring (Nr. 1440).....	2023
Des. 19. Deleg. av Kongens myndighet etter lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring § 1 femte ledd til Nærings- og handelsdepartementet (Nr. 1441).....	2023
Des. 19. Delvis ikrafts. av lov 19. desember 2008 nr. 106 om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner) (Nr. 1443).....	2023
Des. 19. Ikrafts. av lov 19. desember 2008 nr. 109 om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) mv. (Nr. 1444).....	2024
Des. 19. Deleg. av Finansdepartementets myndighet etter ligningsloven § 11–1 nr. 3 (Nr. 1445).....	2024
Des. 19. Deleg. av Finansdepartementets myndighet til å nedsette eller frafalle skatte- og avgiftskrav til Skattedirektoratet (Nr. 1479)	2065
Des. 19. Ikrafttr. av lov 19. desember 2008 nr. 121 om endring i lov 25. mars 1994 nr. 7 om sikring mot og erstatning for naturskader (naturskadeloven) (Nr. 1481).....	2078
Des. 19. Ikrafts. av lov 19. desember 2008 nr. 115 om endring i lov om erstatning frå staten for personskade valda ved straffbar handling m.m. (valdsoffererstatningslova) (Nr. 1482)	2078
Des. 19. Ikrafts. av lov 19. desember 2008 nr. 120 om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell (Nr. 1483)	2078

Kunngjøring av stortingsvedtak

2008

Des.	9.	Vedtak om formues- og inntektsskatt til Svalbard for inntektsåret 2009 (Nr. 1425)	2002
Des.	9.	Vedtak om avgift av kol som blir utført fra Svalbard for budsjetterminen 2009 (Nr. 1426) ...	2003

Forskrifter

2008

Des.	18.	Forskrift om norsk farmakopé (Nr. 1415).....	1994
Des.	18.	Forskrift om regulering av fisket etter tobis og øyepål i 2009 (Nr. 1416)	1995
Des.	18.	Forskrift om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen og Skagerrak i 2009 (Nr. 1417)	1996
Des.	18.	Forskrift om regulering av fisket etter kolmule i 2009 (Nr. 1418).....	2000
Des.	16.	Forskrift om regulering av fisket etter reker ved Øst-Grønland i 2009 (Nr. 1428)	2004
Des.	18.	Forskrift om takseringsregler til bruk ved ligningen av utenlandske artister for inntektsåret 2009 etter lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v. (Nr. 1430).....	2009
Des.	18.	Forskrift om takseringsregler til bruk ved beskatning ved trekk i lønn mv. (lønnstrekkordningen) av personer som skattlegges på Svalbard i inntektsåret 2009 etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard (Nr. 1431).....	2010
Des.	18.	Forskrift om gjennomføringen av fordeling av skatt mv. mellom skattekreditorene (Nr. 1432).....	2011
Des.	18.	Forskrift om regulering av vinterloddefisket i Barentshavet i 2009 (Nr. 1434).....	2016
Des.	18.	Forskrift om manntal for fiskarar og fangstmenn (Nr. 1436).....	2018
Des.	19.	Forskrift om mellombels unntak frå konkurranselova for avtaler om klinisk veterinæravtalt (Nr. 1442).....	2023
Des.	16.	Forskrift om forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter 2009 (Nr. 1469).....	2039
Des.	16.	Forskrift om regulering av fisket etter dyphavsarter i ICES statistikkområder X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2009 (Nr. 1470)	2048
Des.	18.	Forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2009 (Nr. 1472).....	2050
Des.	18.	Forskrift om regulering av fisket etter makrell i 2009 (Nr. 1473).....	2056
Des.	19.	Forskrift om valg til Sametinget (Nr. 1480).....	2065
Des.	16.	Forskrift om kompensasjon for utgifter til renter til investeringer i skole- og svømmeanlegg fra Den Norske Stats Husbank (Nr. 1485)	2079
Des.	18.	Forskrift om krav til helsepersonells attester, erklæringer o.l. (Nr. 1486)	2080
Des.	19.	Forskrift om pristilskudd i landbrukssektoren (Nr. 1490).....	2091
Des.	19.	Forskrift om formidling av pristilskudd i landbrukssektoren (Nr. 1491).....	2093
Des.	19.	Forskrift om prisutjevningssbeløp på kraftfôr og råvarer til kraftfôr (Nr. 1492).....	2095
Des.	19.	Forskrift om kompensasjon for utgifter til renter til investeringer for istandsetting av kirker og kirkeinventar fra Den Norske Stats Husbank (Nr. 1498)	2100
Des.	17.	Forskrift til lov om toll og vareførsel (tollforskriften) (Nr. 1502)	2102

Endringsforskrifter

2008

Des.	15.	Endr. i forskrift om regulativ for erleggelse av avgift for godkjennelse av og tilsyn med elektriske sterkstrømmanlegg (Nr. 1408).....	1980
Des.	15.	Endr. i forskrift om avgift på enkelte farlige stoffer, anlegg og innretninger som omfattes av lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (Nr. 1409).....	1981
Des.	16.	Endr. i forskrift om særlige tiltak mot Republikken Zimbabwe (Nr. 1410).....	1982
Des.	16.	Endr. i forskrift om kontroll med, overvåking av bluetongue og restriksjoner på forflytning av dyr som er mottakelige for bluetongue (Nr. 1411).....	1991
Des.	16.	Endr. i forskrift om aromaer mv til næringsmidler (Nr. 1412)	1991
Des.	17.	Endr. i forskrift om særavgifter (Nr. 1413).....	1992
Des.	17.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter uer og forbud mot fiske med torsketrål og fiske etter vassild og kolmule med småmasket trål i nærmere bestemte områder i Norges økonomiske sone i 2009 (Nr. 1414).....	1994
Des.	19.	Endr. i forskrift (Nr. 17) om avgiftsforvaltningen og avgiftskontrollen og om klagenemndas organisasjon og saksbehandling (Nr. 1419)	2001
Des.	16.	Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 1427).....	2003
Des.	17.	Endr. i forskrift om fastsettelse av tariffier mv. for bestemte innretninger (Nr. 1429)	2004
Des.	18.	Endr. i forskrift om betaling av gebyrer for særskilte ytelser fra Mattilsynet (Nr. 1433)	2013

Des.	18. Endr. i forskrift om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetilordningsforskriften) (Nr. 1435)	2018
Des.	18. Endr. i forskrift om kvoter i jakt på kystsel i 2009 (Nr. 1437).....	2021
Des.	18. Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 1438).....	2021
Des.	19. Endr. i forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske for 2009 (deltakerforskriften) (Nr. 1439)	2022
Des.	10. Endr. i forskrift til opplæringslova (Nr. 1467).....	2024
Des.	16. Endr. i forskrift om utforming av store flyplasser (BSL E 3–2), forskrift om bakketjeneste ved flyplasser (BSL E 4–1) og forskrift om plasstjeneste (BSL E 4–2) (Nr. 1468).....	2024
Des.	17. Endr. i forskrift om inkassosatsen (Nr. 1471)	2050
Des.	19. Endr. i forskrift om arbeidsrettede tiltak mv. (Nr. 1474)	2058
Des.	19. Endr. i forskrift om bemanningsforetak (Nr. 1475)	2058
Des.	19. Endr. i forskrift til lov om petroleumsvirksomhet (Nr. 1476).....	2059
Des.	19. Endr. i forskrift om kvoteordningen for melk (Nr. 1477)	2063
Des.	19. Endr. i forskrift om fastsettelse av tariffier mv. for bestemte innretninger (Nr. 1478)	2065
Des.	8. Endr. i forskrift om opptak, studier og eksamen ved NLA – Høgskolen for kristendomskunnskap, pedagogikk og interkulturell forståelse (Nr. 1484).....	2078
Des.	19. Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften) (Nr. 1487).....	2086
Des.	19. Endr. i forskrift om trafikkopplæring og førerprøve m.m. og forskrift om førerkort m.m. (Nr. 1488).....	2090
Des.	19. Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring av reglene i lov om skatt på honorar til utenlandske artister mv. (Nr. 1489).....	2091
Des.	19. Endr. i forskrift om maskevidde, bifangst og minstemål m.m. ved fiske i fiskevernsonen ved Svalbard (Nr. 1493).....	2095
Des.	19. Endr. i forskrift om maskevidde, bifangst og minstemål m.m. ved fiske i Svalbards territorialfarvann og indre farvann (Nr. 1494)	2096
Des.	19. Endr. i forskrift om utøvelse av fisket i sjøen (Nr. 1495)	2097
Des.	19. Endr. i forskrift om regulering av fisket etter breiflabb i 2009 (Nr. 1496)	2100
Des.	19. Endr. i forskrift om regulering av fisket etter tobis og øyepål i 2009 (Nr. 1497).....	2100
Des.	19. Endr. i forskrift om unntak fra vilkåret om legeerklæring når kiropraktorer og manuellterapeuter dokumenterer arbeidsuførheten med erklæring (Nr. 1499)	2101
Des.	19. Endr. i forskrift om anvendelse av forsøkshjemmelen – tilskudd til tilrettelegging av bolig istedenfor hjelpemiddel (Nr. 1500).....	2102
Des.	19. Endr. i forskrift om utvidet stønad til helsetjenester under opphold i utlandet (Nr. 1501).....	2102

Rettelser

Oversikt over rettelser	3. omslagsside
Bestillinger, adresseendringer m.v.	4. omslagsside

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Utgitt 28. januar 2009

Nr. 14 - 2008

19. des. Lov nr. 106 2008

Lov om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner)

Ot.prp.nr.4 (2008–2009), Innst.O.nr.28 (2008–2009) og Besl.O.nr.45 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 15. og 18. desember 2008. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner.
- 2 Lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner.
- 3 Lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn.
- 4 Lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse.
- 5 Lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv.
- 6 Lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere.
- 7 Lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser.
- 8 Lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd.
- 9 Lov 23. desember 1988 nr. 110 om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon.
- 10 Lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. (sosialtjenesteloven).
- 11 Lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven).
- 12 Lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven).
- 13 Lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven).
- 14 Lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven).
- 15 Lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven).
- 16 Lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven).
- 17 Lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven).
- 18 Lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven).

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 2–6 annet ledd første punktum skal lyde:

Ved yrkesskade (kapittel 13) har et medlem som nevnt i første ledd rett til stønad ved helsetjenester etter kapittel 5, sykepenge etter kapittel 8, arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader etter kapittel 11 eller uførepensjon etter kapittel 12.

§ 2–9 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) stønad og pensjon etter kapitlene 4 (arbeidsløshet), 6 (grunnstønad og hjelpestønad), 7 (gravferd), 11 (arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader), 12 (uførepensjon), 15 (enslig mor eller far), 16 (tidligere familiepleier), 17 (gjenlevende ektefelle), 18 (barnpensjon) og 19 (alderspensjon), eller

§ 3–15 annet ledd bokstav b skal lyde:

- b) overgangsstønad etter folketrygdloven § 15–7, § 16–7 og § 17–6.

§ 3–25 første ledd skal lyde:

Til en person som mottar uførepensjon eller alderspensjon, ytes det et barnetillegg for hvert barn vedkommende forsørger.

§ 3–26 tredje ledd bokstav e skal lyde:

- e) ytelse fra folketrygden i form av dagpenger under arbeidsløshet etter kapittel 4, sykepenge etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, arbeidsavklaringspenger etter kapittel 11 og svangerskapspenge og foreldrepenger etter kapittel 14

§ 4–24 annet ledd skal lyde:

Retten til dagpenger faller bort når medlemmet velger å motta følgende fulle ytelser:

- a) sykepenger etter lovens kapittel 8,
- b) arbeidsavklaringspenger etter lovens kapittel 11,
- c) uførepensjon etter lovens kapittel 12,
- d) foreldrepenger eller svangerskapspenger etter lovens kapittel 14,
- e) alderspensjon etter lovens kapittel 19,
- f) stønad under arbeidsløshet fra Garantikassen for fiskere.

§ 4–25 første ledd skal lyde:

For medlem som har følgende reduserte ytelser fra folketrygden, reduseres dagpengene:

- a) sykepenger etter lovens kapittel 8,
- b) arbeidsavklaringspenger etter lovens kapittel 11,
- c) uførepensjon etter lovens kapittel 12, når denne er gitt med virkningstidspunkt i inneværende år eller innenfor de to siste kalenderår før dagpenger tilstås,
- d) foreldrepenger eller svangerskapspenger etter lovens kapittel 14,
- e) alderspensjon etter lovens kapittel 19.

§ 8–4 tredje ledd bokstav c skal lyde:

- c) når vedkommende deltar på et arbeidsrettet tiltak,

§ 8–6 fjerde ledd skal lyde:

Dersom bedriftsinterne tiltak ikke fører frem, skal det så tidlig som mulig vurderes om arbeidsrettede tiltak bør prøves.

§ 8–7 åttende ledd skal lyde:

Arbeids- og velferdsetaten skal så tidlig som mulig vurdere om arbeidsrettede tiltak skal prøves dersom dokumenterte bedriftsinterne tiltak ikke fører frem, eller medlemmet ikke har et arbeidsforhold. Senest når arbeidsuførheten har vart seks måneder, skal Arbeids- og velferdsetaten avholde et dialogmøte mellom den sykmeldte arbeidstaker og arbeidsgiver, unntatt når et slikt møte antas å være åpenbart unødvendig. Lege eller annet helsepersonell skal delta hvis det er hensiktsmessig. Senest ved utløpet av sykepengeperioden skal det igjen vurderes om arbeidsrettede tiltak skal prøves.

§ 8–8 annet ledd skal lyde:

Retten til sykepenger faller bort dersom medlemmet uten rimelig grunn nekter å gi opplysninger eller medvirke til utredning, eller uten rimelig grunn nekter å ta imot tilbud om behandling, rehabilitering, tilrettelegging av arbeid og arbeidsutprøving eller arbeidsrettede tiltak, se også § 21–8.

§ 8–21 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Forsikringen dekker arbeidsgiverens utgifter til sykepenger med feriepenger ved fravær utover tre kalenderdager i hvert tilfelle.

§ 8–48 skal lyde:

§ 8–48. Forholdet mellom sykepenger og andre folketrygdtytelser

Bestemmelser om forholdet mellom sykepenger på den ene siden og dagpenger under arbeidsløshet, uførepensjon, alderspensjon og avtalefestet pensjon på den andre siden står i §§ 8–49 til 8–52.

Den som samtidig fyller vilkårene for sykepenger og for arbeidsavklaringspenger, har rett til den høyeste av ytelsene, jf. § 11–23.

§ 8–50 skal lyde:

§ 8–50. Medlemmer med uførepensjon

Det ytes ikke sykepenger til et medlem som mottar hel uførepensjon eller foreløpig uførepensjon etter kapittel 12.

Til et medlem som mottar gradert uførepensjon eller foreløpig uførepensjon, ytes det sykepenger etter bestemmelsene i kapitlet her ut fra den arbeidsinntekt som medlemmet har i tillegg til ytelsen.

§ 8–55 bokstav c skal lyde:

- c) Ved tilbakefall ytes det sykepenger som minst svarer til uførepensjon ved yrkesskade, til en person som mottar eller har mottatt slike ytelser, se § 12–18.

Overskriften til kapittel 10 skal lyde:

Kapittel 10. Stønad for å kompensere for utgifter til bedring av arbeidsevnen og funksjonsevnen i dagliglivet

Etter kapitteloverskriften i kapittel 10 skal ny innholdsfortegnelse lyde:

- Bestemmelser om
– formål står i § 10–1

- generelle vilkår står i §§ 10–2 til 10–4
- stønad til bedring av funksjonsevnen står i §§ 10–5 til 10–7
- forholdet til annen lovgivning står i § 10–8

§ 10–1 skal lyde:

Formålet med ytelser etter dette kapitlet er å kompensere for bestemte utgifter til bedring av arbeidsevnen og funksjonsevnen i dagliglivet for medlemmer som har sykdom, skade eller lyte.

§ 10–3 annet og tredje ledd oppheves.

Nåværende fjerde ledd blir nytt annet ledd.

§ 10–4 første og annet ledd oppheves.

Nåværende tredje ledd blir nytt første ledd.

§ 10–5 fjerde ledd skal lyde:

Det ytes ikke stønad etter denne paragrafen til en person som mottar alderspensjon, uførepensjon, eller avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3–19 sjette ledd. Til en person som mottar uførepensjon, kan det likevel ytes stønad dersom det er sannsynlig at stønaden vil føre til at uførepensjonen faller bort eller blir redusert.

§ 10–7 fjerde og femte ledd oppheves og nåværende sjette ledd blir nytt fjerde ledd.

§§ 10–8 til 10–16 oppheves.

Nåværende § 10–17 blir ny § 10–8.

§ 10–18 oppheves.

Kapittel 11 skal lyde:

Kapittel 11. Arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader

Bestemmelser om

- formål står i § 11–1
- generelle vilkår står i §§ 11–2 til 11–6
- meldeplikt står i § 11–7
- aktivitet og fravær fra fastsatt aktivitet står i §§ 11–8 og 11–9
- varighet og oppfølging står i §§ 11–10 og 11–11
- tilleggsstønader står i § 11–12
- arbeidsavklaringspenger står i §§ 11–13 til 11–19 samt i §§ 11–21 og 11–22
- nytt krav om arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader står i § 11–20
- forholdet til andre ytelser står i §§ 11–23 til 11–25
- arbeidsavklaringspenger ved yrkesskade står i § 11–26

§ 11–1. Formål

Formålet med arbeidsavklaringspenger er å sikre inntekt for medlemmer mens de får aktiv behandling, deltar på et arbeidsrettet tiltak eller får annen oppfølging med sikte på å skaffe seg eller beholde arbeid.

Formålet med tilleggsstønader er å kompensere for bestemte utgifter som medlemmer har i forbindelse med gjennomføringen av et arbeidsrettet tiltak.

§ 11–2. Forutgående medlemskap

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at vedkommende

- a) har vært medlem i trygden i minst tre år umiddelbart før han eller hun setter fram krav om en ytelse, eller
- b) har vært medlem i trygden i minst ett år umiddelbart før han eller hun setter fram krav om en ytelse, og i denne tiden har vært fysisk og psykisk i stand til å utføre et ordinært inntektsgivende arbeid.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om når vilkåret om forutgående medlemskap kan fravikes.

Vilkårene i første ledd gjelder ikke for en flyktning (§ 1–7) som er medlem i trygden.

§ 11–3. Opphold i Norge

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at medlemmet oppholder seg i Norge.

Ytelser kan likevel gis til et medlem som i henhold til sin aktivitetsplan, jf. arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a, får medisinsk behandling eller deltar på et arbeidsrettet tiltak i utlandet.

Et medlem kan også få ytelser etter dette kapitlet i en begrenset periode under opphold i utlandet dersom det kan godtgjøres at utenlandsoppholdet er forenelig med gjennomføringen av den fastsatte aktiviteten, og ikke hindrer Arbeids- og velferdsetatens oppfølging og kontroll.

§ 11-4. Alder

Det er et vilkår for rett til tilleggsstønader etter § 11-12 at medlemmet er mellom 16 og 67 år.

Det er et vilkår for rett til arbeidsavklaringspenger etter § 11-13 at medlemmet er mellom 18 og 67 år.

§ 11-5. Nedsatt arbeidsevne

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at medlemmet på grunn av sykdom, skade eller lyte har fått arbeidsevnen nedsatt i en slik grad at vedkommende hindres i å beholde eller skaffe seg inntektsgivende arbeid.

Når det vurderes om arbeidsevnen er nedsatt i en slik grad at vedkommende hindres i å beholde eller skaffe seg inntektsgivende arbeid, skal det blant annet legges vekt på helse, alder, evner, utdanning, yrkesbakgrunn, interesser, ønsker, muligheter for å gå tilbake til nåværende arbeidsgiver, arbeidsmuligheter på hjemstedet og arbeidsmuligheter på andre steder der det er rimelig at vedkommende tar arbeid.

§ 11-6. Behov for bistand til å skaffe seg eller beholde arbeid

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at medlemmet

- a) har behov for aktiv behandling, eller
- b) har behov for arbeidsrettet tiltak, eller
- c) etter å ha prøvd tiltak etter bokstavene a eller b fortsatt anses å ha en viss mulighet for å komme i arbeid, og får oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten for å bli i stand til å skaffe seg eller beholde arbeid som han eller hun kan utføre.

§ 11-7. Meldeplikt

For å ha rett til ytelser etter dette kapitlet må medlemmet melde seg til Arbeids- og velferdsetaten hver fjortende dag (meldeperioden) og gi opplysninger som har betydning for retten til ytelsene. Melding skal gis ved bruk av meldekort, ved oppmøte eller på annen måte som Arbeids- og velferdsetaten bestemmer.

Dersom medlemmet uten rimelig grunn unnlater å melde seg på fastsatt dag, faller retten til ytelser etter dette kapitlet bort fra og med den dagen medlemmet skulle ha meldt seg og inntil han eller hun melder seg på nytt. Hvis medlemmet har hatt rimelig grunn til å unnlate å melde seg, skal ytelsene etterbetales.

Dersom det vil være unødig tyngende for medlemmet å overholde meldeplikten, kan Arbeids- og velferdsetaten helt eller delvis fritta medlemmet fra meldeplikten.

Arbeids- og velferdsetaten skal av eget tiltak vurdere om det skal gis fritak fra meldeplikten. Fritak fra meldeplikt unntar ikke medlemmet fra den alminnelige opplysningsplikten etter folketrygdloven § 21-3.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om innholdet i meldeplikten.

§ 11-8. Aktivitet med sikte på å komme i arbeid

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at medlemmet bidrar aktivt i prosessen med å komme i arbeid. Kravene til egenaktivitet skal tilpasses den enkeltes funksjonsnivå og fastsettes ved innvilgelsen av ytelsen.

§ 11-9. Fravær fra fastsatt aktivitet

Ved fravær fra fastsatt aktivitet, jf. § 11-8, faller arbeidsavklaringspengene og tilleggsstønadene bort inntil vilkårene for å motta ytelsene igjen er oppfylt.

Fravær på inntil én dag per meldeperiode, og fravær som skyldes sterke velferdsgrunner, skal ikke føre til reduksjon av ytelsene. Fravær som skyldes sterke velferdsgrunner, må dokumenteres.

Fravær som skyldes sykdom eller skade, skal ikke føre til reduksjon av ytelsene. Arbeids- og velferdsetaten kan kreve at fravær som skyldes sykdom, dokumenteres med legeerklæring eller erklæring fra annen sakkyndig som Arbeids- og velferdsetaten godkjenner.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om hva som anses som fravær fra fastsatt aktivitet, og konsekvenser av slike fravær.

§ 11-10. Varighet

Ytelser etter dette kapitlet gis så lenge det er påkrevd for at medlemmet skal kunne gjennomføre fastsatt aktivitet med sikte på å komme i arbeid, jf. § 11-8, men likevel ikke lenger enn fire år. Stønadsperioden kan i særlige tilfeller forlenges.

Arbeidsavklaringspenger kan også gis i inntil tre måneder etter at medlemmet er satt i stand til å skaffe seg arbeid som han eller hun kan utføre, jf. § 11-14.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om varigheten og kan herunder bestemme i hvilke tilfeller stønadsperioden kan forlenges utover fire år.

§ 11-11. Oppfølging

Mottakere av arbeidsavklaringspenger skal få jevnlig oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten.

Det skal i forbindelse med innvilgelse av ytelser etter dette kapitlet avtales individuelle oppfølgingstidspunkter, der Arbeids- og velferdsetaten sammen med medlemmet skal vurdere om vilkårene for rett til ytelse fortsatt er oppfylt, og om medlemmet har den ønskede fremdriften mot målet om å komme i arbeid.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om oppfølgingen.

§ 11-12. Tilleggsstønader

Til medlem som gjennomfører et arbeidsrettet tiltak, kan det ytes tilleggsstønad etter fast sats til dekning av dokumenterte utgifter til bøker og undervisningsmaterieil.

Medlem som gjennomfører et arbeidsrettet tiltak og som ikke har ordinær lønn gjennom tiltaksdeltakelsen og ikke mottar sykepenger etter lovens kapittel 8, kan gis tilleggsstønad til dekning av

- a) utgifter til daglige reiser i forbindelse med utredning eller gjennomføring av et arbeidsrettet tiltak,
- b) utgifter til hjemreiser under gjennomføring av et arbeidsrettet tiltak,
- c) nødvendige utgifter til flytting fra hjemstedet i forbindelse med et arbeidsrettet tiltak eller i forbindelse med arbeid etter at tiltaket er gjennomført,
- d) nødvendige utgifter til barnetilsyn i forbindelse med utredning eller gjennomføring av et arbeidsrettet tiltak,
- e) nødvendige ekstra utgifter til bolig i forbindelse med utredning eller gjennomføring av et arbeidsrettet tiltak.

Til et medlem som på grunn av sykdom eller skade midlertidig ikke kan reise på vanlig måte til og fra arbeids- eller undervisningsstedet, kan det i stedet for arbeidsavklaringspenger etter § 11–13 gis tilleggsstønad til dekning av nødvendige ekstra transportutgifter til daglige reiser. Stønaden begrenses til det beløpet som medlemmet ville ha fått utbetalt i arbeidsavklaringspenger for samme tidsrom.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om tilleggsstønadene.

§ 11–13. Arbeidsavklaringspenger

Arbeidsavklaringspenger gis til medlem som har fått sin arbeidsevne nedsatt (jf. § 11–5) med minst halvparten, og som fyller minst ett av vilkårene i § 11–6.

Det kan også gis arbeidsavklaringspenger

- a) i ventetid under utarbeidelse av aktivitetsplanen, jf. arbeids- og velferdsforvaltningsloven § 14 a,
- b) i ventetid før aktiv behandling eller et arbeidsrettet tiltak starter,
- c) i inntil fire måneder når medlemmet som følge av sykdom skal vurderes for uførepensjon. Dersom krav om uførepensjon ikke er behandlet innen den fastsatte vedtaksperioden, kan perioden forlenges i inntil fire nye måneder. Årsaken til at kravet ikke er behandlet, må dokumenteres i saken.

Arbeidsavklaringspenger kan også gis til medlem som tidligere har mottatt arbeidsavklaringspenger, og som igjen blir arbeidsufør som følge av en annen sykdom innen seks måneder mens vedkommende er i arbeid uten å ha opparbeidet ny rett til sykepenger etter kapittel 8. Arbeidsavklaringspenger kan videre gis til medlem som tidligere har mottatt arbeidsavklaringspenger, og som igjen blir arbeidsufør som følge av samme sykdom innen ett år selv om nedsettelsen av arbeidsevnen antas å være rent forbigående. Arbeidsavklaringspenger kan dessuten gis til studenter som har behov for aktiv behandling for å kunne gjenoppta studiene.

Arbeidsavklaringspenger kan tidligst gis fra det tidspunktet da kravet om ytelsen ble satt fram.

Det gis ikke arbeidsavklaringspenger i arbeidsgiverperioden for sykepenger, jf. § 8–19.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om når det kan gis arbeidsavklaringspenger.

§ 11–14. Arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid

Det kan gis arbeidsavklaringspenger i tre måneder etter at medlemmet er satt i stand til å skaffe seg arbeid som han eller hun kan utføre før vedkommende har fått tilbud om eller har fått arbeid, når vedkommende er registrert som reell arbeidssøker hos Arbeids- og velferdsetaten og overholder meldeplikten. Som reell arbeidssøker regnes den som er arbeidsfør og villig til å ta ethvert arbeid som han eller hun kan utføre, og som er lønnet etter tariff eller sedvane hvor som helst i Norge uavhengig av om det er på heltid eller deltid og til å delta på arbeidsmarkedstiltak.

Retten til arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid faller bort i fire uker dersom medlemmet

- a) uten rimelig grunn nekter å ta tilbudt arbeid som han eller hun kan utføre, eller å delta på et arbeidsrettet tiltak, eller
- b) uten rimelig grunn nekter eller unnlater å møte til konferanse med Arbeids- og velferdsetaten etter innkalling.

Tidsbegrenset bortfall av arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid kan bare fastsettes på grunnlag av forhold som ikke ligger lenger tilbake i tid enn tre måneder. Bortfallsperioden regnes fra siste stønadsdag, jf. § 11–17.

Medlemmet må være registrert som arbeidssøker hos Arbeids- og velferdsetaten, overholde meldeplikten og fylle vilkårene for rett til arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid i bortfallsperioden.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid.

§ 11–15. Grunnlaget for beregning av arbeidsavklaringspenger

Grunnlaget for beregning av arbeidsavklaringspenger fastsettes ut fra medlemmets pensjonsgivende inntekt, jf. § 3–15, i året før arbeidsevnen (jf. § 11–5) ble nedsatt med minst halvparten. Grunnlaget for beregning av arbeidsavklaringspenger skal likevel fastsettes ut fra gjennomsnittet av den pensjonsgivende inntekten i de tre siste kalenderårene før samme tidspunkt, dersom dette gir et høyere grunnlag.

Den pensjonsgivende inntekten etter første ledd skal reguleres i samsvar med endringer i grunnbeløpet fram til søknadstidspunktet.

Pensjonsgivende inntekt over seks ganger grunnbeløpet regnes ikke med i grunnlaget for arbeidsavklaringspenger.

Grunnlaget for arbeidsavklaringspenger reguleres i samsvar med senere endringer i grunnbeløpet.

§ 11–16. Arbeidsavklaringspengenes størrelse

Arbeidsavklaringspenger gis med 66 prosent av grunnlaget for arbeidsavklaringspenger, jf. § 11–15.

Minste årlige ytelse er 1,97 ganger grunnbeløpet.

For et medlem som får sin arbeidsevne (jf. § 11–5) nedsatt før fylte 26 år på grunn av en alvorlig og varig sykdom, skade eller lyte som er klart dokumentert, er minste årlige ytelse 2,44 ganger grunnbeløpet. Dette gjelder selv om medlemmet har vært mer enn 50 prosent yrkesaktiv etter fylte 26 år, dersom kravet settes fram før medlemmet fyller 36 år. Arbeidsavklaringspenger etter dette leddet kan tidligst gis fra og med den dagen medlemmet fyller 20 år.

Til medlem som forsørger barn, jf. § 1–6, gis et barnetillegg. Dersom begge foreldrene mottar arbeidsavklaringspenger, kan begge få barnetillegg. Som barn regnes egne barn og fosterbarn, jf. barnevernloven § 4–22, dersom medlemmet har forsørget fosterbarnet i de to siste årene før krav om barnetillegg blir satt fram. Arbeids- og velferdsetaten kan fravike kravet om at fosterbarnet skal ha blitt forsørget i de to siste årene før krav om barnetillegg settes fram, når fosterhjemsordningen har en varig karakter. Et barn anses ikke som forsørget dersom det har inntekt, herunder kapitalinntekt, som er større enn grunnbeløpet, eller har rett til barnepensjon etter folketryktdloven kapittel 18.

Arbeidsavklaringspenger medregnet barnetillegg kan ikke utgjøre mer enn 90 prosent av medlemmets grunnlag for arbeidsavklaringspenger, jf. § 11–15.

Departementet kan i forskrift fastsette barnetilleggets størrelse.

§ 11–17. Stønadsdager

Arbeidsavklaringspenger gis for fem dager per uke. Dagsatsen fremkommer ved at den årlige ytelsen deles på 260.

§ 11–18. Reduksjon av arbeidsavklaringspenger på grunn av samtidig arbeid

Det gis fulle arbeidsavklaringspenger til medlem som har tapt hele arbeidsevnen.

Dersom et medlem har tapt en del av sin arbeidsevne, reduseres arbeidsavklaringspengene medregnet barnetillegg, slik at ytelsen svarer til den del av arbeidsevnen som er tapt. Reduserte arbeidsavklaringspenger gis når arbeidsevnen er redusert med minst 40 prosent.

Beregningen av den reduserte ytelsen skal ta utgangspunkt i forholdet mellom en arbeidstid på 37,5 timer per uke og det antall timer vedkommende har vært eller kunne ha vært i inntektsgivende arbeid. Ved beregningen skal det tas hensyn til om medlemmet har reduserte muligheter til å utføre inntektsgivende arbeid på grunn av deltakelse på et arbeidsrettet tiltak, eller på grunn av at medlemmet får aktiv behandling. Beregningen baseres på gjennomsnittlig arbeidet tid i meldeperioden, jf. § 11–7.

Når medlemmet arbeider i et arbeidsrettet tiltak uten lønn eller med lønn inntil grunnbeløpet, kan arbeidsavklaringspengene reduseres med et lavere antall timer enn det timeantall som er arbeidet.

Når medlemmet er nær ved å komme i fullt arbeid, kan det i inntil seks måneder gis arbeidsavklaringspenger når medlemmet arbeider inntil 80 prosent.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om reduksjon av arbeidsavklaringspenger på grunn av samtidig arbeid, og kan herunder fravike bestemmelsene i denne paragrafen.

§ 11–19. Reduksjon av arbeidsavklaringspenger på grunn av ytelser fra arbeidsgiver

Medlemmet anses ikke for å ha fått nedsatt hele arbeidsevnen dersom vedkommende i det samme tidsrommet får ytelser fra arbeidsgiver. Pensjonsgivende inntekt (jf. § 3–15) fra nåværende eller tidligere arbeidsgiver, som tilstås i forbindelse med overgang til arbeidsavklaringspenger eller i forbindelse med oppsigelse, fratreden eller reduksjon av arbeidstid, skal føre til at arbeidsavklaringspengene reduseres med samme beløp.

Økonomiske ytelser fra nåværende eller tidligere arbeidsgiver som ikke er pensjonsgivende inntekt, og som tilstås i forbindelse med overgang til arbeidsavklaringspenger eller i forbindelse med oppsigelse, fratreden eller reduksjon av arbeidstid, skal føre til at arbeidsavklaringspengene reduseres med samme beløp.

Pensjonsgivende inntekt som er erstatning fra arbeidsgiver etter skadeserstatningsloven § 3–1, eller yrkesskadeforsikringsloven § 13, skal ikke føre til reduksjon av arbeidsavklaringspengene.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om hvordan reduksjon av arbeidsavklaringspenger på grunn av ytelser fra arbeidsgiver skal skje.

§ 11–20. Nytt krav om arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader

Dersom arbeidsavklaringspenger eller tilleggsstønader har vært stanset i mer enn 52 uker, må det settes fram nytt krav om slike ytelser.

Det må uansett settes fram et nytt krav om ytelser dersom

- a) saken er avsluttet med et endelig avslag,
- b) personen er ferdig avklart, eller
- c) personen har fått innvilget arbeidsavklaringspenger i ventetid på arbeid, jf. § 11–14.

§ 11–21. Arbeidsavklaringspenger under opphold i institusjon

Dersom et medlem som mottar arbeidsavklaringspenger oppholder seg i en institusjon med fri kost og losji, blir arbeidsavklaringspengene redusert. Dette gjelder likevel ikke for medlemmer som forsørger ektefelle eller har krav på barnetillegg.

Arbeidsavklaringspengene gis uten reduksjon for innleggelsesmåneden og de tre påfølgende månedene. Deretter blir arbeidsavklaringspengene redusert med 50 prosent inntil institusjonsoppholdet avsluttes. Dersom medlemmet

innen tre måneder etter utskrivelsen på nytt kommer i institusjon, gis det reduserte arbeidsavklaringspenger fra og med måneden etter at det nye oppholdet tar til.

Dersom medlemmet har faste og nødvendige utgifter til bolig o.a., kan Arbeids- og velferdsetaten bestemme at arbeidsavklaringspengene ikke skal reduseres.

§ 11–22. Arbeidsavklaringspenger under straffegjennomføring

Et medlem som utholder varetekt, straff eller særreaksjon i anstalt under kriminalomsorgen, har ikke rett til arbeidsavklaringspenger. Det gis likevel arbeidsavklaringspenger hvis vedkommende arbeider for en arbeidsgiver utenfor anstalten i medhold av straffegjennomføringsloven § 20.

Ved gjennomføring av samfunnsstraff, straffegjennomføring i medhold av straffegjennomføringsloven § 16 eller betinget dom, tilstås arbeidsavklaringspenger dersom vilkårene for øvrig er oppfylt. Tilsvarende gjelder ved prøveløslatelse i medhold av straffegjennomføringsloven §§ 42 flg.

§ 11–23. Forholdet til andre fulle ytelser fra folketrygden

Dersom et medlem har rett til arbeidsavklaringspenger og samtidig fyller vilkårene for en annen folketrygdytelse som skal dekke samme inntektstap i samme tidsrom, kan han eller hun velge ytelse. Fulle sykepenger av deltidsstilling anses som en redusert ytelse etter § 11–24.

Arbeidsavklaringspenger reduseres med samme beløp når medlemmet får barnepensjon etter lovens kapittel 18.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om forholdet mellom arbeidsavklaringspenger og andre fulle ytelser fra folketrygden.

§ 11–24. Forholdet til andre reduserte ytelser fra folketrygden

For medlem som mottar en annen redusert ytelse fra folketrygden, gis det reduserte arbeidsavklaringspenger.

Arbeidsavklaringspengene beregnes som en full ytelse, og reduseres deretter med den prosentandelen som den reduserte ytelsen utgjør. For personer som er sykmeldt fra en deltidsstilling, skal arbeidsavklaringspengene reduseres med den prosentandel som sykmeldingen utgjør av full stilling.

Arbeidsavklaringspenger reduseres med tilsvarende beløp når medlemmet får redusert barnepensjon etter lovens kapittel 18.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om beregning av arbeidsavklaringspenger når mottaker samtidig har rett til andre reduserte ytelser fra folketrygden.

§ 11–25. Forholdet til ytelser etter annen lovgivning

Retten til arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader etter dette kapitlet faller bort i den utstrekning ytelsene kommer inn under ansvarsområdet i annen lovgivning.

Departementet kan i forskrift fastsette nærmere regler om avgrensningen av folketrygdens ansvar.

§ 11–26. Arbeidsavklaringspenger ved yrkesskade

Til den som har nedsatt arbeidsevne på grunn av skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, gis det ytelser etter dette kapitlet, men med følgende særbestemmelser:

- a) Vilkåret i § 11–2 om forutgående medlemskap gjelder ikke.
- b) Arbeidsavklaringspenger ytes ved reduksjon av arbeidsevnen ned til 30 prosent.

Ved beregning av den delen av nedsettelsen av arbeidsevnen som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom, skal arbeidsavklaringspengegrunnet (jf. § 11–15) ikke settes lavere enn antatt årlig arbeidsinntekt på skadetidspunktet, justert i samsvar med endringer i grunnbeløpet fram til søknadstidspunktet.

Dersom den delen av nedsettelsen av arbeidsevnen som ikke skyldes yrkesskade eller yrkessykdom, er under 30 prosent, beregnes hele ytelsen etter annet ledd.

I kapittel 12 skal kapitteloverskriften lyde:

Kapittel 12. Uførepensjon

Etter kapitteloverskriften i kapittel 12 skal ny innholdsfortegnelse lyde:

Bestemmelser om

- formål står i § 12–1
- vilkår for rett til uførepensjon står i §§ 12–2 til 12–7
- uførepensjon til hjemmearbeidende ektefelle står i § 12–8
- uføretidspunkt står i § 12–10
- gradering av uførepensjon står i § 12–11
- revurdering av uføregraden står i § 12–12
- beregning av uførepensjon står i § 12–13
- avkall på uførepensjon står i § 12–14
- uførepensjon til gjenlevende ektefelle står i § 12–15
- foreløpig uførepensjon står i § 12–16
- avkorting av uførepensjon for ytelser fra arbeidsgiver står i § 12–17
- uførepensjon ved yrkesskade står i § 12–18

Paragrafoverskrift til § 12–5 skal lyde:

§ 12–5. *Hensiktsmessig behandling og arbeidsavklaring*

§ 12–5 første ledd skal lyde:

Det er et vilkår for rett til ytelser etter dette kapitlet at vedkommende har gjennomgått hensiktsmessig behandling for å bedre arbeidsevnen. Med mindre åpenbare grunner tilsier at arbeidsrettede tiltak ikke er hensiktsmessige, kan ytelser etter dette kapitlet bare gis dersom vedkommende har gjennomført eller har forsøkt å gjennomføre individuelle og hensiktsmessige arbeidsrettede tiltak uten at inntektsevnen er bedret.

§ 12–9 oppheves.

§ 12–11 skal lyde:

§ 12–11. *Gradering av uførepensjon*

Det ytes hel uførepensjon dersom vedkommende har tapt hele sin inntektsevne/arbeidsevne, se §§ 12–7 og 12–8.

Dersom vedkommende har tapt en del av sin inntektsevne/arbeidsevne, gis det en gradert ytelse som svarer til den del av inntektsevnen/arbeidsevnen som er tapt. Uførepensjon graderes med intervaller på fem prosent.

Ved økt arbeidsinnsats med hvilende pensjonsrett kan det ytes uførepensjon med en uføregrad ned til 20 prosent.

Ektefelle tillegg og barnetillegg graderes ikke etter bestemmelsene i denne paragrafen, se §§ 3–24 til 3–26.

§ 12–12 fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 12–13 skal lyde:

§ 12–13. *Beregning av uførepensjon*

Uførepensjon består av grunnpensjon, tilleggspensjon og/eller sært tillegg.

Grunnpensjonen fastsettes etter bestemmelsene i § 3–2.

Tilleggspensjonen fastsettes etter bestemmelsene i §§ 3–8 til 3–12, 3–17, 3–18 og 3–20 til 3–22.

Sært tillegg fastsettes etter bestemmelsene i § 3–3.

Til uførepensjonen kan det ytes ektefelle tillegg og barnetillegg etter bestemmelsene i §§ 3–24 til 3–26.

Uførepensjon til personer som er innlagt i institusjon eller sitter i fengsel, fastsettes etter bestemmelsene i §§ 3–27 til 3–29.

§ 12–14 skal lyde:

§ 12–14. *Avkall på uførepensjon*

En uførepensjonist kan gi avkall på retten til pensjon dersom

- ektefellen mottar alderspensjon, uførepensjon, foreløpig uførepensjon, eller avtalefestet pensjon som det godskrives pensjonspoeng for, se § 3–19 sjettede ledd, og
- vedkommende enten har kortere trygdetid enn ektefellen eller får graderte ytelser.

Ektefellens ytelser fastsettes da etter reglene for pensjonister som forsørger den andre ektefellen.

Paragrafoverskrift til § 12–17 skal lyde:

§ 12–17. *Avkorting av uførepensjon for ytelser fra arbeidsgiver*

§ 12–18 skal lyde:

§ 12–18. *Uførepensjon ved yrkesskade*

Til den som er arbeidsufør på grunn av en skade eller sykdom som går inn under kapittel 13, ytes det uførepensjon etter følgende særbestemmelser:

- Vilkåret i § 12–2 om minst tre års forutgående medlemskap gjelder ikke.
- Vilkåret i § 12–3 om fortsatt medlemskap gjelder ikke.
- Vilkåret i § 3–8 om minst tre poengår for rett til tilleggspensjon gjelder ikke.
- Grunnpensjon og tilleggspensjon ytes ved uføregrader ned til 30 prosent.

Det skal fastsettes en særskilt uføregrad for den del av uførheten som skyldes yrkesskade eller yrkessykdom. Det ses bort fra uførhet som skyldes andre forhold enn yrkesskaden, når denne delen utgjør under 30 prosent av den totale uførheten.

Ved yrkesskade beregnes uførepensjon etter særbestemmelsene i § 3–30.

Uførepensjon som er innvilget etter en yrkesskade før fylte 67 år, ytes ut vedkommendes levetid dersom vedkommende ikke har rett til alderspensjon fra folketrygden.

§ 13–2 andre ledd skal lyde:

Bestemmelser om

- beregning av pensjoner ved yrkesskade står i § 3–30
- stønad ved helsetjenester står i § 5–25
- grunnstønad og hjelpstønad står i § 6–9
- stønad ved gravferd står i § 7–5

- sykepenger står i § 8–55
- arbeidsavklaringspenger står i § 11–26
- uførepensjon står i § 12–18
- menerstatning ved yrkesskade står i § 13–17
- pensjon til gjenlevende ektefelle står i § 17–12
- barnepensjon står i § 18–11
- alderspensjon står i § 19–11.

I § 13–11 skal paragrafoverskriften og første ledd lyde:

§ 13–11. Deltakere i arbeidsrettede tiltak

Medlemmer som deltar i arbeidsrettede tiltak, kurs eller lignende i regi av Arbeids- og velferdsetaten, i kvalifiseringsprogram i kommunal regi, eller i program i henhold til introduksjonsloven, er yrkesskadedekket. Det er et vilkår at tiltaket har yrkesopplæring, sysselsetting eller arbeidstrening som overordnet mål.

§ 14–6 tredje ledd skal lyde:

Likestilt med yrkesaktivitet er tidsrom da det er gitt en ytelse til livsopphold i form av dagpenger under arbeidsløshet etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns sykdom m.m. etter kapittel 9 eller arbeidsavklaringspenger etter kapittel 11, eller enten foreldrepenger eller svangerskapspenger etter kapitlet her.

§ 15–9 tredje ledd skal lyde:

Likestilt med arbeidsinntekt er dagpenger etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, arbeidsavklaringspenger etter kapittel 11 og svangerskapspenger og foreldrepenger etter kapittel 14.

§ 16–8 tredje ledd skal lyde:

Likestilt med arbeidsinntekt er dagpenger etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, arbeidsavklaringspenger etter kapittel 11 og svangerskapspenger og foreldrepenger etter kapittel 14.

§ 17–3 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) i de siste tre årene fram til dødsfallet mottok pensjon etter denne loven, eller

§ 17–8 fjerde ledd skal lyde:

Likestilt med arbeidsinntekt er dagpenger etter kapittel 4, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9, arbeidsavklaringspenger etter kapittel 11 og svangerskapspenger og foreldrepenger etter kapittel 14.

§ 18–2 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) at den avdøde faren eller moren mottok pensjon fra folketrygden de siste tre årene fram til dødsfallet.

§ 18–7 annet ledd skal lyde:

Barnepensjonen faller bort i den utstrekning barnet har rett til uførepensjon eller foreløpig uførepensjon.

I innholdsfortegnelsen til kapittel 21 oppheves 14. strekpunkt.

§ 21–8 første ledd skal lyde:

Et krav om en ytelse som gis på grunnlag av sykdom, skade eller lyte, kan avslås, og en innvilget ytelse kan holdes tilbake eller stanses dersom medlemmet uten rimelig grunn nekter å ta imot tilbud om behandling, rehabilitering eller arbeidsrettede tiltak.

§ 21–10 tredje ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrifter om at underretning om vedtak ikke behøver å gis når vedtaket gjelder stans av dagpenger under arbeidsløshet etter kapittel 4 eller arbeidsavklaringspenger eller tilleggstønader etter kapittel 11 av grunner som er åpenbart kjent for medlemmet, og det er gitt forhåndsorientering om at retten til ytelse bortfaller i slike tilfeller.

§ 22–8 første ledd første punktum skal lyde:

Når en forsørger har fått utbetalt ektefelle tillegg eller barn tillegg, og den forsørgede får etterbetalt pensjon, overgangsstonad eller arbeidsavklaringspenger, skal etterbetalingen reduseres med et beløp som svarer til det tillegget forsørgeren har fått utbetalt for samme tidsrom.

§ 22–10 annet ledd skal lyde:

Følgende ytelser gis pr. dag og utbetales vanligvis etterskottsvis hver måned:

- a) sykepenger (kapittel 8)
- b) omsorgspenger ved barns sykdom (§§ 9–5 til 9–9)
- c) opplæringspenger ved kurs for et medlem med omsorg for et funksjonshemmet barn (§ 9–13)

- d) pleiepenger for pleie av barn og nære pårørende (§§ 9–10 til 9–12)
- e) svangerskapspenger (kapittel 14)
- f) foreldrepenger (kapittel 14)

§ 22–10 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

- b) tilleggsstønader (§ 11–14)

§ 22–10 sjuende ledd skal lyde:

Dagpenger under arbeidsløshet (kapittel 4) og arbeidsavklaringspenger (kapittel 11) gis pr. dag og utbetales vanligvis etterskottsvise hver fjortende dag. Departementet gir forskrifter om utbetaling og kontroll av dagpenger under arbeidsløshet og arbeidsavklaringspenger og tilleggsstønader etter kapittel 11.

§ 22–12 tredje ledd skal lyde:

Uførepensjon utbetales ikke for perioder hvor medlemmet har mottatt arbeidsavklaringspenger.

§ 22–16 annet ledd bokstav d skal lyde:

- d) uførepensjon når inntekten overstiger den fastsatte inntektsgrensen, se § 12–12.

§ 23–3 annet ledd nr. 1 bokstav e oppheves.

§ 23–3 annet ledd nr. 1 bokstavene b–d og 2 skal lyde:

Avgiften betales med:

1. Lav sats av:
 - b) overgangsstønad etter folketrygdloven § 15–7, § 16–7 og § 17–6,
 - c) personinntekt for personer under 17 år eller over 69 år,
 - d) introduksjonsstønad beregnet etter lov om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere kapittel 3,
2. Mellomsats av
 - a) lønn og annen godtgjørelse som nevnt i skatteloven § 12–2 bokstav a,
 - b) arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven kapittel 11,
 - c) personinntekt fastsatt etter skatteloven § 12–10 vunnet i næring der det svares produktavgift som nevnt i § 23–5,
 - d) personinntekt fastsatt etter skatteloven § 12–10 vunnet ved jordbruk med binæringer og skogbruk,
 - e) personinntekt fastsatt etter skatteloven § 12–10 for pass og stell av barn som ikke har fylt 12 år før utgangen av inntektsåret, eller som har særlig behov for omsorg og pleie, når barnepasset skjer i barnepasserens hjem,
 - f) kvalifiseringsstønad etter sosialtjenesteloven,
 - g) godtgjørelse til deltaker for arbeidsinnsats i deltakerlignet selskap innen jordbruk med binæringer og skogbruk.

§ 25–7 første punktum skal lyde:

Dersom en lege ikke innen rimelig tid gir trygden de opplysninger som er nødvendige for å avgjøre en sak om sykepenger, medisinsk rehabilitering, arbeidsrettede tiltak eller uførepensjon, kan Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemme at trygden i opptil ett år ikke skal gi slike ytelser på grunnlag av erklæringer fra legen.

II

I lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven) gjøres følgende endringer:

Ny § 14 a skal lyde:

§ 14 a. *Vurdering av behov for bistand for å beholde eller skaffe seg arbeid og rett til aktivitetsplan*

Alle som henvender seg til kontoret, og som ønsker eller trenger bistand for å komme i arbeid, har rett til å få vurdert sitt bistandsbehov. Brukere som har behov for en mer omfattende vurdering av sitt bistandsbehov, har rett til å få en arbeidsevnevurdering. Brukeren skal få en skriftlig vurdering av

- a) sine muligheter for å komme i arbeid
- b) hva slags arbeid som skal være målet
- c) behovet for bistand for å komme i arbeid
- d) om, og eventuelt hvor mye, arbeidsevnen er nedsatt
- e) hvilken type bistand som kan være aktuell for brukeren

Vedtaket etter første ledd kan påklages til nærmeste overordnede organ eller til det organ som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer.

Brukere som har fått fastslått at de har et bistandsbehov, har rett til å delta i utarbeidelsen av en konkret plan for hvordan de skal komme i arbeid (aktivitetsplan). Det skal likevel ikke utarbeides aktivitetsplaner for personer som har rett til kvalifiseringsprogram etter sosialtjenesteloven kapittel 5A.

Arbeids- og velferdsstaten har ansvaret for at vurderingene blir gjennomført, og at aktivitetsplanene blir utarbeidet. For brukere som samtidig har krav på en individuell plan etter § 15, skal arbeids- og velferdsforvaltningen legge til rette for at aktivitetsplanen og den individuelle planen så langt som mulig blir samordnet.

Departementet kan i forskrift fastsette at visse grupper skal unntas fra retten til arbeidsevnevurderinger og nærmere regler om innholdet i arbeidsevnevurderingen.

III

I lov 13. desember 1946 nr. 21 om krigspensjonering for militærpersoner gjøres følgende endringer:

§ 18 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Har invaliden rett til foreløpig uførepensjon eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i første ledd på samme måte. For arbeidsavklaringspenger og overgangsstønad til enslige forsørgere gjelder første ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 18 nr. 1 sjette ledd skal lyde:

Dersom det ytes foreløpig uførepensjon eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i fjerde ledd på samme måte. For arbeidsavklaringspenger og overgangsstønad til enslige forsørgere gjelder fjerde ledd første og andre punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 24 nr. 1 annet ledd skal lyde:

Det samme gjelder hvis en trygdet som oppebærer stønad etter loven uten rimelig grunn unnlater å etterkomme legens råd, nekter å gjennomgå arbeidsrettede tiltak eller gjør seg skyldig i grov skjødesløshet med hensyn til sin helse.

IV

I lov 13. desember 1946 nr. 22 om krigspensjonering for hjemmestyrkepersonell og sivilpersoner gjøres følgende endringer:

§ 23 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Har invaliden rett til foreløpig uførepensjon eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i første ledd på samme måte. For arbeidsavklaringspenger og overgangsstønad til enslige forsørgere gjelder første ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 23 nr. 1 sjette ledd skal lyde:

Dersom det ytes foreløpig uførepensjon eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i fjerde ledd på samme måte. For arbeidsavklaringspenger og overgangsstønad til enslige forsørgere gjelder fjerde ledd første og andre punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 33 nr. 1 annet ledd skal lyde:

Det samme gjelder hvis en trygdet som oppebærer stønad etter loven uten rimelig grunn unnlater å etterkomme legens råd, nekter å gjennomgå arbeidsrettede tiltak eller gjør seg skyldig i grov skjødesløshet med hensyn til sin helse.

V

I lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn gjøres følgende endringer:

§ 4 nr. 3 skal lyde:

3. Alderspensjon ytes til og med den kalendermåned pensjonisten fyller 67 år, eller til den kalendermåned pensjonisten får uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger etter lov om folketrygd for hel uførhet eller full avtalefestet pensjon som omfattes av lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser § 1 nr. 1 første ledd bokstav d.

§ 5 nr. 2 skal lyde:

2. For pensjonist som har uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger etter lov om folketrygd for mindre enn hel uførhet eller gradert avtalefestet pensjon som omfattes av lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, bortfaller en forholdsmessig del av alderspensjonen som svarer til uføregraden eller pensjonsgraden.

§ 16 nr. 1 bokstav e skal lyde:

- e) på det tidspunkt vilkårene i bokstav a–d er oppfylt, ikke får uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger fra folketrygden for hel uførhet eller full avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d.

§ 28 nr. 2 skal lyde:

2. Den som er innvilget eller innvilges alderspensjon etter denne loven og uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger fra folketrygden eller avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d med virkning fra et tidspunkt før 1. januar 2001, har rett til alderspensjon etter bestemmelsene i denne loven som gjaldt før denne datoen, herunder pensjon etter satser som nevnt i nr. 1. Pensjonen ytes etter de tidligere bestemmelsene også etter at pensjonisten er fylt 67 år.

§ 29 nr. 2 skal lyde:

2. Til en pensjonist som får uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger fra folketrygden, eller avtalefestet pensjon som omfattes av samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d, som er mindre enn det alderspensjon etter denne loven ville utgjøre hvis han ikke hadde hatt slik ytelse fra folketrygden eller avtalefestet pensjon, gis det et overgangstillegg som tilsvarende forskjellen. Ved sammenligningen medregnes et eventuelt tillegg etter § 6 for den som var omfattet av § 1, jf § 2 i denne loven i minst 36 måneder i løpet av de siste 60 månedene før den måned pensjonen ble tatt ut (virkningstidspunktet).

VI

I lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse gjøres følgende endringer:

§ 28 sjettede ledd skal lyde:

Når et medlem blir tilstått uførepensjon fra folketrygden, skal uførepensjon fra Pensjonskassen ytes etter samme uføregrad som i folketrygden. Pensjonskassens styre kan fravike denne uføregrad når særlige grunner tilsier det.

§ 28a skal lyde:

Når et medlem er fratrudd etter 1. januar 1967 med rett til oppsatt alderspensjon og senere blir tilstått uførepensjon etter lov om folketrygd, har han fra samme tidspunkt rett til uførepensjon etter samme uføregrad fra Pensjonskassen svarende til oppsatt alderspensjon beregnet etter bestemmelsene i § 24 annet ledd. Den oppsatte uførepensjonen løper fram til tidspunktet for utbetaling av den oppsatte alderspensjonen.

VII

I lov 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apotekvirksomhet mv. gjøres følgende endringer:

§ 10 sjettede ledd skal lyde:

Når et medlem har fratrudd etter 1. januar 1967 med rett til oppsatt alderspensjon og senere blir tilstått full uførepensjon etter lov om folketrygd, har han fra samme tidspunkt rett til uførepensjon fra pensjonsordningen svarende til oppsatt alderspensjon beregnet etter bestemmelsen i § 7 nr. 2. Hvis han tilstås gradert uførepensjon fra folketrygden, ytes uførepensjon etter samme uføregrad.

§ 11 sjuende ledd skal lyde:

Når et medlem blir tilstått uførepensjon fra folketrygden, skal uførepensjon fra pensjonsordningen ytes etter samme uføregrad som i folketrygden. Pensjonsordningens styre kan fravike denne uføregrad når særlige grunner tilsier det.

VIII

I lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere gjøres følgende endring:

§ 8 annet ledd første punktum skal lyde:

Alderspensjon oppheves fra og med kalendermåneden etter den måned da pensjonisten fylte 67 år eller fra og med den kalendermåneden da pensjonisten får rett til uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger etter loven om folketrygd for hel uførhet eller tar ut full avtalefestet pensjon som nevnt i samordningsloven § 1 nr. 1 første ledd bokstav d.

IX

I lov 6. juli 1957 nr. 26 om samordning av pensjons- og trygdeytelser gjøres følgende endringer:

§ 19 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsene i nr. 1 og 3 gjelder tilsvarende for samordning av tjenestepensjon med uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger etter loven om folketrygd. Er ytelsen fra folketrygden ikke beregnet for hel uførhet, skal fradragsbeløpet nedsettes forholdsmessig.

§ 20 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder tilsvarende for samordning av pensjon fra personskadetrygd med uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger etter loven om folketrygd. Er ytelsen fra folketrygden ikke bereknet for hel uførhet, skal fradragbeløpet nedsettes forholdsmessig.

§ 21 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsen i første og annet ledd gjelder tilsvarende for samordning av pensjoner fra tjenstepensjonsordning, personskadetrygd og uførepensjon, foreløpig uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger etter loven om folketrygd.

§ 23 nr. 1 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsene i første ledd gjelder tilsvarende for særtillegg fra folketrygden, for ventetillegg fra folketrygden for tilleggspensjon og for den delen av arbeidsavklaringspengene og overgangsstønad etter folketrygdloven kapittel 11 og 15 som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

X

I lov 12. desember 1958 nr. 10 om yrkesskadetrygd gjøres følgende endringer:

§ 11 nr. 4 første og annet ledd skal lyde:

4. Til enslig person som har rett til pensjon etter denne lov eller sykepenger etter bestemmelsene i pkt. 2, annet eller tredje ledd og som er innlagt i institusjon som omfattes av folketrygdloven § 3–27 eller § 3–29, skal det fra og med den andre kalendermåned etter den måned da forpleiningen tok til bare utbetales en så stor del av nevnte ytelser etter denne lov som sammen med de sykepenger, arbeidsavklaringspenger, foreløpig uførepensjon og den pensjon eller overgangsstønad som vedkommende eventuelt har rett til etter lov om folketrygd, svarer til 10 prosent av full og ikke samordnet pensjon etter denne lov, tillagt 15 prosent av folketrygdens grunnbeløp.

Til person som forsørger ektefelle eller barn skal det i tilfelle som nevnt i første ledd bare utbetales en så stor del av pensjon eller sykepenger etter denne lov, som sammen med de sykepenger, arbeidsavklaringspenger, foreløpig uførepensjon og den pensjon eller overgangsstønad som vedkommende eventuelt har rett til etter lov om folketrygd, svarer til 10 prosent av full og ikke samordnet pensjon etter denne lov, tillagt 15 prosent av folketrygdens grunnbeløp, samt pensjon etter §§ 19 og 22 i denne lov.

§ 12 nr. 3 fjerde ledd skal lyde:

Dersom den skadede har rett til foreløpig uførepensjon eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i annet ledd på samme måte. For arbeidsavklaringspenger og overgangsstønad til enslige forsørgere gjelder annet ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 19 nr. 1 tredje ledd skal lyde:

Dersom det ytes foreløpig uførepensjon eller overgangsstønad fra folketrygden som inneholder tilleggspensjon, gjelder bestemmelsene i annet ledd på samme måte. For arbeidsavklaringspenger og overgangsstønad til enslige forsørgere gjelder annet ledd første punktum for den delen av ytelsen som overstiger folketrygdens grunnbeløp. Dersom arbeidsavklaringspengene eller overgangsstønaden er gradert eller redusert for inntekt, skal det ved samordningen legges til grunn et forholdsmessig redusert grunnbeløp.

§ 38 nr. 1 annet ledd skal lyde:

Det samme gjelder hvis en trygdet som oppebærer stønad etter loven uten rimelig grunn unnlater å etterkomme legens råd, nekter å delta på arbeidsrettede tiltak eller gjør seg skyldig i grov skjødesløshet med hensyn til sin helse.

XI

I lov 23. desember 1988 nr. 110 om statstilskott til ordninger for avtalefestet pensjon gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd bokstav f skal lyde:

- f) Pensjon fra ordningen må ikke kunne ytes for tidsrom hvor det ytes arbeidsavklaringspenger, foreløpig uførepensjon, uførepensjon eller etterlattepensjon fra folketrygden.

XII

I lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. (sosialtjenesteloven) gjøres følgende endring:

§ 5A–10 første ledd skal lyde:

Kvalifiseringsstønaden reduseres i den utstrekning vedkommende har rett til dagpenger under arbeidsløshet, sykepenger eller foreldrepenger.

XIII

I lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) gjøres følgende endringer:

§ 5-42 bokstav b skal lyde:

- b) stønad, omsorgspenger og annen utbetaling fra omsorgs- og trygdeinnretning, herunder arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 og overgangsstønad etter folketrygdloven §§ 15-7, 16-7 og 17-6.

§ 5-43 første ledd bokstav d nr. 5 skal lyde:

5. tilleggsstønader etter § 11-12

§ 6-32 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) Minstefradrag i lønnsinntekt, jf. skatteloven § 6-31 første ledd bokstav a, c, d og annet ledd, gis med 36 prosent av summen av slik inntekt. Tilsvarende gjelder for minstefradrag i arbeidsavklaringspenger.

§ 6-81 annet ledd skal lyde:

(2) Fra og med den måned skattyter mottar foreløpig uførepensjon etter folketrygdloven § 12-16 eller uførepensjon fordi ervervsevnen er satt ned med minst 2/3, gis det et særfradrag i alminnelig inntekt på 1.614 kroner pr. påbegynt måned. Dette gjelder ikke skattyter som samtidig mottar arbeidsavklaringspenger fra folketrygden.

§ 6-81 tredje ledd skal lyde:

(3) Andre skattytere enn nevnt i første og annet ledd som har mottatt foreløpig uførepensjon eller uførepensjon etter folketrygdloven eller uførepensjon etter andre lover, skal for hver påbegynt måned slike ytelser er mottatt, ha et særfradrag lik halvparten av månedsfradraget etter annet ledd. Dette gjelder ikke skattyter som samtidig mottar arbeidsavklaringspenger fra folketrygden.

§ 12-2 bokstav c skal lyde:

- c) arbeidsavklaringspenger etter folketrygdloven kapittel 11 og overgangsstønad etter folketrygdloven §§ 15-7, 16-7 og 17-6.

§ 17-1 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) har rett til særfradrag etter § 6-81 første og annet ledd,

XIV

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon (foretakspensjonsloven) gjøres følgende endringer:

§ 6-1 annet ledd skal lyde:

- (2) Uførepensjonen begynner å løpe 12 måneder etter at inntektsevnen ble redusert.

§ 6-4 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Kongen kan gi forskrift om fradrag i uførepensjonen ved utbetaling av arbeidsavklaringspenger og om beregning av slike fradrag.

XV

I lov 4. juli 2003 nr. 80 om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) gjøres følgende endring:

§ 12 første ledd skal lyde:

Introduksjonsstønadene reduseres i den utstrekning vedkommende har rett til dagpenger under arbeidsløshet, sykepenger eller foreldrepenger, og retten til disse ytelsene er opparbeidet før vedkommende startet i et introduksjonsprogram. Stønadene reduseres tilsvarende for uførepensjon eller arbeidsavklaringspenger vedkommende mottar.

XVI

I lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven) gjøres følgende endring:

§ 11 oppheves.

XVII

I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv. (forsikringsvirksomhetsloven) gjøres følgende endring:

§ 11-8 annet ledd skal lyde:

Medlem som er sykmeldt ved utløpet av oppsigelsesfristen, skal her anses som ufør dersom den sykdom som da var konstatert, har gitt rett til arbeidsavklaringspenger eller uførepensjon innen ett år etter utløpet av oppsigelsesfristen.

XVIII

I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) gjøres følgende endringer:

§ 1–6 første ledd bokstav f skal lyde:

- f) personer som i opplæringsøyemed eller i forbindelse med arbeidsrettede tiltak utplasseres i virksomheter uten å være arbeidstakere,

§ 4–6 første ledd skal lyde:

(1) Hvis en arbeidstaker har fått redusert arbeidsevne som følge av ulykke, sykdom, slitasje e.l., skal arbeidsgiver, så langt det er mulig, iverksette nødvendige tiltak for at arbeidstaker skal kunne beholde eller få et passende arbeid. Arbeidstaker skal fortrinnsvis gis anledning til å fortsette i sitt vanlige arbeid, eventuelt etter særskilt tilrettelegging av arbeidet eller arbeidstiden, endringer i arbeidsutstyr, gjennomgått arbeidsrettede tiltak e.l.

XIX

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Endringen av folketrygdloven § 8–21 fjerde ledd første punktum i del I trer likevel i kraft straks. Departementet kan i forskrift fastsatt nærmere overgangsregler.

19. des. Lov nr. 107 2008

Lov om endringer i folketrygdloven

Ot.prp.nr.8 (2008–2009), Innst.O.nr.21 (2008–2009) og Besl.O.nr.44 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 9. og 18. desember 2008. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i følgende lov:

Lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven).

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

§ 8–12 fjerde ledd skal lyde:

Til et medlem som mottar gradert alderspensjon, ytes det sykepenges i 90 sykepengedager, mens det til et medlem mellom 67 og 69 år som mottar hel alderspensjon, ytes sykepenges i 60 sykepengedager, se § 8–51. Bestemmelsen i andre ledd om ny rett til sykepenges gjelder tilsvarende.

§ 8–51 skal lyde:

§ 8–51. Medlemmer med alderspensjon

Det ytes ikke sykepenges til et medlem som mottar hel alderspensjon etter kapittel 19. Til et medlem mellom 67 og 69 år som mottar hel alderspensjon, ytes det likevel sykepenges etter bestemmelsene i kapitlet her dersom inntektsgrunnlaget overstiger to ganger grunnbeløpet.

Til et medlem som mottar gradert alderspensjon, ytes det sykepenges etter bestemmelsene i kapitlet her.

Når trygden yter sykepenges, fastsettes sykepengegrunnlaget ut fra den arbeidsinntekten som medlemmet har i tillegg til pensjonen.

Sykepenges fra trygden ytes i opptil 60 sykepengedager til den som mottar hel pensjon, og i opptil 90 sykepengedager til den som mottar gradert pensjon.

§ 9–16 første ledd andre punktum skal lyde:

Bestemmelsene om ventetid i § 8–34 andre ledd, § 8–38 andre ledd og § 8–47 sjette ledd gjelder likevel ikke.

§ 12–2 første ledd nytt andre punktum skal lyde:

Ved vurderingen av om vilkåret er oppfylt, ses det bort fra perioder med tjeneste i internasjonale organisasjoner eller organer som staten Norge er medlem av, yter økonomisk bidrag til eller har ansvar for å bidra til bemanningen av.

§ 12–2 nytt fjerde ledd skal lyde:

Vilkåret i første ledd gjelder ikke for uførepensjon når vedkommende var medlem i folketrygden på uføretidspunktet og kan tilstås en ytelse på grunnlag av tidligere opptjening minst svarende til halvparten av full minstepensjon. Med «ytelse på grunnlag av tidligere opptjening» menes en ytelse beregnet etter reglene for alderspensjon på grunnlag av poengår og perioder som medlem av folketrygden fram til uførheten inntrådte.

§ 12–3 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Uførepensjon etter unntaksbestemmelsene i § 12–2 tredje og fjerde ledd, tilleggspensjon etter bestemmelsene i § 3–21 om medregning av framtidige pensjonspoeng for unge uføre, og garantert tilleggspensjon etter bestemmelsene i § 3–22 beholdes bare så lenge vedkommende er medlem i trygden.

§ 12–12 tredje ledd bokstav b skal lyde:

- b) i fem år når vedkommende har gitt Arbeids- og velferdsetaten melding om inntektsendring fordi han eller hun har tatt arbeid eller oppdrag, eller har startet virksomhet. Retten til ytelsen kan etter søknad beholdes i ytterligere fem år. Den som har fylt 60 år når ytelsen reduseres eller faller bort, beholder retten til uførepensjon til fylte 67 år. Det er et vilkår for fortsatt rett til ytelsen at vedkommende melder fra om ytterligere inntektsendringer. Etter at retten til ytelsen er forlenget med fem år, må melding om ytterligere inntektsendringer fremsettes i søknad. Det kan ses bort fra at meldinger eller søknader som nevnt, ikke er gitt dersom det foreligger særlige grunner som kan forklare hvorfor det ikke er meldt fra eller søkt.

§ 12–12 femte ledd nytt andre punktum skal lyde:

Departementet kan også gi forskrifter om kravet om søknad etter tredje ledd.

§ 12–13 nr. 2 sjette ledd skal lyde:

Uførepensjon tilstått i medhold av § 12–2 fjerde ledd beregnes på grunnlag av trygdetid til og med kalendermåneden før uføretidspunktet og poengår til og med kalenderåret før nevnte tidspunkt. For øvrig gjelder reglene i første til femte ledd. Uførepensjon til personer som er innlagt i institusjon eller sitter i fengsel, fastsettes etter bestemmelsene i §§ 3–27 til 3–29.

§ 17–3 andre ledd skal lyde:

Ved vurderingen av om vilkåret i første ledd bokstav a er oppfylt, ses det bort fra perioder med tjeneste i internasjonale organisasjoner eller organer som staten Norge er medlem av, yter økonomisk bidrag til eller har ansvar for å bidra til bemanningen av. Vilkalet er ikke oppfylt dersom den avdøde var arbeidsufør, men ikke hadde rett til uførepensjon fordi vilkåret om forutgående medlemskap i § 12–2 første ledd ikke var oppfylt.

§ 17–3 nytt sjuende ledd skal lyde:

Vilkåret i første ledd gjelder ikke når avdøde var medlem i folketrygden ved dødsfallet og kunne tilstå en ytelse på grunnlag av tidligere opptjening minst svarende til halvparten av full minstepensjon. Med «ytelse på grunnlag av tidligere opptjening» menes en ytelse beregnet etter reglene for alderspensjon på grunnlag av poengår og perioder som medlem av folketrygden før dødsfallet.

§ 17–4 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Pensjon eller overgangsstønad etter unntaksbestemmelsene i § 17–3 fjerde, femte og sjuende ledd, tilleggspensjon etter bestemmelsene i § 3–21 om medregning av framtidige pensjonspoeng for unge uføre, og garantert tilleggspensjon etter bestemmelsene i § 3–22 beholdes bare så lenge den gjenlevende er medlem i trygden.

§ 17–7 femte ledd skal lyde:

Pensjon eller overgangsstønad til gjenlevende ektefelle tilstått i medhold av § 17–3 sjuende ledd beregnes på grunnlag av trygdetid til og med kalendermåneden før dødsfallet og poengår til og med kalenderåret før dødsfallet. For øvrig gjelder reglene i første til fjerde ledd. Ytelser til personer som er innlagt i institusjon eller sitter i fengsel, fastsettes etter bestemmelsene i §§ 3–27 til 3–29.

§ 18–2 andre ledd skal lyde:

Ved vurderingen av om vilkåret i første ledd bokstav a er oppfylt, ses det bort fra perioder med tjeneste i internasjonale organisasjoner eller organer som staten Norge er medlem av, yter økonomisk bidrag til eller har ansvar for å bidra til bemanningen av. Vilkalet er ikke oppfylt dersom den avdøde faren eller moren var arbeidsufør, men ikke hadde rett til uførepensjon fordi vilkåret om forutgående medlemskap i § 12–2 første ledd ikke var oppfylt.

§ 18–2 nytt sjuende ledd skal lyde:

Vilkåret i første ledd gjelder ikke når den avdøde faren eller moren var medlem i folketrygden ved dødsfallet og kunne tilstå en ytelse på grunnlag av tidligere opptjening minst svarende til halvparten av full minstepensjon. Med «ytelse på grunnlag av tidligere opptjening» menes en ytelse beregnet etter reglene for alderspensjon på grunnlag av poengår og perioder som medlem av folketrygden før dødsfallet.

§ 18–3 tredje ledd første punktum skal lyde:

Barnpensjon etter unntaksbestemmelsene i § 18–2 fjerde, femte og sjuende ledd beholdes bare så lenge barnet er medlem i trygden.

§ 19–4 andre ledd skal lyde:

For en person som har fylt 69 år, men ikke 70 år, og som har pensjongivende inntekt, blir alderspensjonen redusert etter bestemmelsene i § 19–6.

§ 19–6 andre ledd første punktum skal lyde:

Alderspensjonen (hel alderspensjon) til en person mellom 69 og 70 år reduseres (graderes) på grunnlag av pensjongivende inntekt og arbeidsinntekt av samme art i utlandet som vedkommende har.

II

Endringene i folketrygdloven §§ 9–16 og 12–12 trer i kraft straks. De øvrige endringene trer i kraft 1. januar 2009.

Endringene i folketrygdloven § 12–2 første og fjerde ledd, § 12–3 fjerde ledd, § 12–13 nr. 2 sjette ledd, § 17–3 andre og sjuende ledd, § 17–4 fjerde ledd, § 17–7 femte ledd, § 18–2 andre og sjuende ledd og § 18–3 tredje ledd gis virkning også for tilfelle der uførheten eller dødsfallet skjedde før ikrafttredelsen.

19. des. Lov nr. 108 2008

Lov om endringer i pasientskadeloven m.m. (dekking av advokatutgifter og forlengd søksmålsfrist)

Ot.prp.nr.81 (2007–2008), Innst.O.nr.12 (2008–2009) og Besl.O.nr.11 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 25. november og 4. desember 2008. Fremja av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv. (pasientskadeloven).
- 2 Lov 29. juni 2007 nr. 78 om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv. (pasientskadeloven) m.m.

I

I lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv. (pasientskadeloven) blir det gjort følgende endringer:

§ 11 nytt andre og tredje ledd skal lyde:

Kongen kan i forskrift gi regler som innebærer begrensninger i forhold til bestemmelsen i første ledd første punktum, herunder om at offentlige salærsetser skal benyttes.

Advokaten kan ikke kreve eller motta ytterligere vederlag av pasienten for den del av saken der utgiftene dekkes etter paragrafen her.

§ 16 første ledd første punktum skal lyde:

Kongen oppnevner leder, nestleder og medlemmer med varamedlemmer til Pasientskadenemnda.

II

I lov 29. juni 2007 nr. 78 om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 53 om erstatning ved pasientskader mv. (pasientskadeloven) m.m. blir det gjort disse endringane:

Endringa i § 11 første ledd blir oppheva.

§ 18 andre ledd første punktum skal lyde:

Søksmål må reises innen seks måneder fra det tidspunkt underretning om endelig vedtak i Pasientskadenemnda er kommet fram til vedkommende.

III

Lova gjeld frå det tidspunktet Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at dei enkelte føresegnene skal tre i kraft til forskjellig tid.

§ 11 nytt tredje ledd gjeld berre for saker der krav er meldt til Norsk pasientskadeerstatning etter reglane i § 9 etter at denne lova har tredd i kraft.

19. des. Lov nr. 109 2008

Lov om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) mv.

Ot.prp.nr.82 (2007–2008), Innst.O.nr.13 (2008–2009) og Besl.O.nr.12 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 25. november og 4. desember 2008. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) mv.
- 2 Lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (psykisk helsevernloven).
- 3 Lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter (pasientrettighetsloven).
- 4 Lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven).
- 5 Lov 22. desember 2006 nr. 99 om endringer i pasientrettslova og biobanklova (helsehjelp og forskning – personar utan samtykkekompetanse).

I

I lov 16. juni 2006 nr. 20 om arbeids- og velferdsforvaltningen (arbeids- og velferdsforvaltningsloven) skal § 4 annet ledd første punktum lyde:

Etaten skal forvalte arbeidsmarkedsloven, folketrygdloven, med unntak av kapittel 5, og andre lover hvor oppgaver er lagt til etaten, og sikre rett ytelse til den enkelte.

II

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) gjøres følgende endringer:

I listen over innholdet i kapittel 21 skal nytt tolvte strekpunkt lyde:

- saksbehandling m.m. etter kapittel 5 Stønad ved helsetjenester står i § 21–11a

§ 21–2 annet ledd skal lyde:

Krav om ytelser etter kapittel 5 Stønad ved helsetjenester skal settes fram for det organ Helsedirektoratet bestemmer, jf. § 21–11a.

§ 21–3 skal lyde:

§ 21–3. *Medlemmets opplysningsplikt*

En person som krever en ytelse, plikter å gi de opplysninger og levere de dokumenter som er nødvendige for at Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer skal kunne vurdere om vedkommende har rett til ytelsen. Den som mottar en ytelse, plikter å underrette etaten om endringer i forhold som kan være avgjørende for om vedkommende fortsatt har rett til ytelsen eller for å kunne kontrollere ytelsens størrelse.

Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer kan kreve at den som mottar eller har mottatt en ytelse, gir de opplysninger og leverer de dokumenter som er nødvendige for å kontrollere ytelsens størrelse eller vilkårene for rett til ytelsen.

Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer kan kreve at den som krever eller mottar en ytelse, lar seg undersøke eller intervju av lege eller annen sakkyndig dersom den finner at det er nødvendig.

§ 21–4 første ledd skal lyde:

Ved behandling av krav om ytelser eller kontroll av løpende ytelser og tidligere utbetalte ytelser etter denne loven har Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer rett til å innhente nødvendige opplysninger fra behandlingsspersonell og andre som yter tjenester for trygdens regning. Det samme gjelder i forhold til arbeidsgiver, tidligere arbeidsgivere, offentlig myndighet, bank, Posten Norge AS, forsikringssselskap, privat pensjonsordning, utdanningsinstitusjon, samt Statens lånekasse for utdanning. De som blir pålagt å gi opplysninger, plikter å gjøre dette uten godtgjørelse.

§ 21–4 annet ledd skal lyde:

De som gir behandling eller yter tjenester for trygdens regning, plikter etter krav fra Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer å gi de erklæringer og uttalelser som er nødvendige for at etaten skal kunne vurdere rettigheter og plikter etter denne loven. Det samme gjelder andre særskilt sakkyndige. I en legeerklæring om sykefravær plikter legen å opplyse om en sykdom eller en skade kan ha sammenheng med arbeidssituasjonen.

§ 21–4 femte ledd skal lyde:

Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer har videre rett til å innhente nødvendige opplysninger ved bevissikring etter reglene i tvisteloven § 28–3 tredje ledd og § 28–4 eller ved politiet. Krav om bevissikring fremmes for den tingrett hvor de som skal avhøres, bor eller oppholder seg eller realbevis skal undersøkes.

§ 21–5 skal lyde:

§ 21–5. *Bistand fra barnevernstjenesten, sosialtjenesten og kommunale organer etter introduksjonsloven*

Barnevernstjenesten, sosialtjenesten og kommunale organer etter introduksjonsloven plikter å innhente opplysninger og gi uttalelser til Arbeids- og velferdsetaten og Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer om forhold som har betydning for behandlingen av saker etter denne loven.

Departementet gir forskrifter om samarbeid mellom Arbeids- og velferdsetaten og Helsedirektoratet, barnevernstjenesten, sosialtjenesten og kommunale organer etter introduksjonsloven.

§ 21–6 skal lyde:

§ 21–6. *Endrede forhold*

Det kan fattes nytt vedtak dersom det skjer en endring i forhold som er av betydning for retten til den ytelsen vedkommende mottar. Skjer det en endring i forhold som har betydning for graderingen av en ytelse til livsopphold etter kapittel 12, 15, 16, 17 eller 19, kan det fattes nytt vedtak bare hvis endringen er vesentlig. Etter nærmere retningslinjer fra Arbeids- og velferdsdirektoratet og Helsedirektoratet kan også bestemte typer saker tas opp til nærmere etterprøving for å vurdere om forholdene har endret seg. Adgangen til å fastsette nytt dagpengegrunnlag er uttømmende regulert i § 4–16.

Ny § 21–11a skal lyde:

§ 21–11 a. *Saksbehandling m.m. etter kapittel 5 Stønad ved helsetjenester*

Helsedirektoratet skal forvalte kapittel 5, sikre rett ytelse til den enkelte og ha ansvaret for å følge opp og kontrollere tjenester, ytelser og utbetalinger.

Vedtak om ytelser etter kapittel 5 fattes av Helsedirektoratet. Helsedirektoratet kan delegere vedtakskompetanse til underliggende organer.

Arbeids- og velferdsforvaltningsloven §§ 6 og 7 første ledd første og andre punktum, andre ledd første punktum og fjerde ledd gjelder tilsvarende for Helsedirektoratet ved behandling av saker etter kapittel 5.

Helseregisterloven får ikke anvendelse på behandling av personopplysninger i tilknytning til ytelser etter kapittel 5.

Ved behandling av saker etter kapittel 5 er Helsedirektoratet behandlingsansvarlig, jf. personopplysningsloven § 2 nr. 4, og har ansvaret for informasjonssikkerhet og internkontroll, jf. personopplysningsloven §§ 13 og 14. Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om behandlingsansvaret til Helsedirektoratet.

Arbeids- og velferdsetatens innkrevingsentral eller den Helsedirektoratet bestemmer, opptrer på vegne av staten ved tvangsforretning for namsmannen og annen rettslig inndrivning og sikring av krav som skriver seg fra direktoratets forvaltning av kapittel 5 samt forhandlinger etter gjeldsordningsloven.

§ 21–12 skal lyde:

§ 21–12. *Klage og anke i trygdesaker*

Vedtak etter folketrygdloven kan påklages til nærmeste overordnede organ eller til det organ som Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer. Vedtak etter kapittel 5 kan påklages til nærmeste overordnede organ eller til det organ som Helsedirektoratet bestemmer. Etter at denne klageadgangen er benyttet, kan klageinstansens vedtak ankes inn for Trygderetten etter reglene i lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten.

Departementet kan bestemme at visse vedtak skal kunne bringes direkte inn for Trygderetten. Overprøving av en sak skal i sin helhet skje i Trygderetten dersom hensynet til sammenhengen i saken tilsier det.

Klage eller anke settes fram for det felles lokale kontoret i arbeids- og velferdsforvaltningen der vedkommende bor, med mindre Arbeids- og velferdsdirektoratet bestemmer noe annet. Klage eller anke over vedtak etter kapittel 5 settes fram for det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket, med mindre Helsedirektoratet bestemmer noe annet. Ved klage etter første ledd gjelder lov 16. desember 1966 nr. 9 om anke til Trygderetten § 10, § 11 andre, tredje og fjerde ledd, § 13 første ledd første og andre punktum og § 14.

Departementet kan bestemme at visse vedtak skal unntas fra anke til Trygderetten. Slike vedtak kan påklages etter reglene i forvaltningsloven kapittel VI til nærmeste overordnede organ eller til det organ som Arbeids- og velferdsdirektoratet eller Helsedirektoratet bestemmer.

§ 22–2 skal lyde:

§ 22–2. *Utbetaling ved direkte oppgjør*

Den som gir behandling eller yter tjenester som trygden er stønadspliktig for, kan etter avtale få rett til direkte oppgjør med Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer. Stønaden blir da utbetalt direkte til behandleren eller tjenesteyteren. Medlemmets betalingsplikt blir tilsvarende redusert.

Departementet gir forskrifter om direkte oppgjør og om adgang for Arbeids- og velferdsetaten og Helsedirektoratet til å nekte direkte oppgjør.

§ 22–14 tredje ledd skal lyde:

En fordring som en behandler, en forhandler eller andre har mot Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller underliggende organer på grunnlag av direkte oppgjør, se § 22–2, foreldes seks måneder etter at fordringen oppstod.

§ 22–14 fjerde ledd skal lyde:

Dersom den som har rett til en ytelse, helt eller delvis har fått avslått et krav om ytelsen på grunn av feil som Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller underliggende organer har gjort, skal ytelsen gis fra det tidspunktet den skulle ha vært gitt hvis kravet var blitt godtatt første gang det ble framsatt. Det samme gjelder dersom avslaget skyldes ufullstendige eller misvisende opplysninger fra andre enn den som har rett til ytelsen.

§ 22–15 første ledd skal lyde:

Dersom et medlem har mottatt en ytelse etter denne loven i strid med redelighet og god tro, kan beløpet kreves tilbakebetalt. Feil utbetalt ytelse kan også kreves tilbakebetalt dersom et medlem eller noen som har handlet på medlemmets vegne, uaktsomt har gitt feilaktige eller mangelfulle opplysninger. Det samme gjelder dersom utbetalingen skyldes feil fra Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller annet organ som foretar utbetaling på vegne av disse, og mottakeren burde ha forstått dette.

§ 22–15 fjerde ledd skal lyde:

Et beløp som blir krevd tilbakebetalt etter første eller tredje ledd, kan enten dekkes ved trekk i framtidige trygdeytelser eller innkreves etter bestemmelsene i bidragsinnkrevingsloven. Vedtak om tilbakekreving er

tvangsgrunnlag for utlegg. Innkreving skjer gjennom Arbeids- og velferdsetatens innkrevingssentral eller for ytelser etter kapittel 5 gjennom det organ Helsedirektoratet bestemmer.

§ 25–6 skal lyde:

§ 25–6. Tap av retten til å praktisere for trygdens regning

Dersom en person som gir behandling eller yter tjenester som faller inn under denne loven, gjør seg skyldig i misbruk overfor trygden, ikke oppfyller lovbestemte plikter eller gir Arbeids- og velferdsetaten, Helsedirektoratet eller underordnet organ misvisende opplysninger eller erklæringer som kan føre til misbruk av trygdeytelser, kan Arbeids- og velferdsdirektoratet, Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer, innenfor deres respektive ansvarsområder, bestemme at det ikke skal ytes godtgjørelse for behandling eller tjenester som vedkommende utfører. I slike tilfeller plikter trygden heller ikke å yte stønad på grunnlag av erklæring fra vedkommende.

§ 25–12 nytt fjerde ledd skal lyde:

Helsedirektoratet eller den det gir fullmakt begjærer påtale i vedtak som gjelder kapittel 5.

§ 25–17 nytt sjetteste ledd skal lyde:

Første til fjerde ledd gjelder tilsvarende for Helsedirektoratet så langt bestemmelsene passer for vedtak etter kapittel 5.

Nåværende § 25–17 sjetteste ledd blir nytt syvende ledd.

III

I lov 22. desember 2006 nr. 99 om endringer i pasientrettslova og biobanklova (helsehjelp og forskning – personar utan samtykkekompetanse) skal § 4A–10 i avsnitt I nytt kapittel 4A lyde:

§ 4A–10. Domstolsprøving

Vedtak i klagesak etter § 4A–7 som innebærer innleggelse og tilbakeholdelse i institusjon, eller helsehjelp som strekker seg ut over tre måneder, kan av pasienten eller pasientens nærmeste pårørende bringes inn for retten etter reglene i lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) kapittel 36. Tilsvarende gjelder for helsetilsynet i fylkets vedtak om helsehjelp som innebærer innleggelse og tilbakeholdelse, eller som strekker seg ut over tre måneder, jf. § 4A–8.

IV

I lov 2. juli 1999 nr. 62 om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (psykisk helsevernloven) skal § 7–1 første punktum lyde:

Kontrollkommisjonens vedtak i sak om tvungen observasjon, etablering eller opprettholdelse av tvungent psykisk helsevern etter §§ 3–2, 3–3 og 3–7, kan av pasienten eller vedkommendes nærmeste pårørende bringes inn for tingretten etter reglene i tvisteloven kapittel 36.

V

I lov 2. juli 1999 nr. 63 om pasientrettigheter gjøres følgende endringer:

§ 4–3 fjerde ledd annet punktum skal lyde:

Mangler pasienten nærmeste pårørende, skal avgjørelsen legges frem for annet kvalifisert helsepersonell.

§ 4–8 oppheves.

VI

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan bestemme at de enkelte bestemmelsene skal tre i kraft til forskjellig tid.

19. des. Lov nr. 110 2008

Lov om endringer i legemiddeloven, apotekloven og lov om medisinsk utstyr

Ot.prp.nr.58 (2007–2008), Innst.O.nr.11 (2008–2009) og Besl.O.nr.9 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 25. november og 4. desember 2008. Fremja av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i følgjande lover:

- 1 Lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven).
- 2 Lov 12. januar 1995 nr. 6 om medisinsk utstyr.
- 3 Lov 2. juni 2000 nr. 39 om apotek (apotekloven).

I

I lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. gjer ein desse endringane:

§ 6 skal lyde:

Kongen gir forskrifter om prisfastsettelse av legemidler.

Det er forbudt å gi rabatter som ikke er fastlagt på tidspunktet for salget av et legemiddel. Kongen kan i forskrift gi utfyllende bestemmelser om forbudet.

Kongen kan i forskrift pålegge apotekene å levere utvalgte byttbare legemidler til en trinnpris. Departementet fastsetter trinnprisen ved å ta utgangspunkt i maksimal utsalgspris fra apotek for originallegemidlet og redusere denne prisen med faste prosentsatser etter at generisk konkurranse er oppstått. Kongen kan i forskrift pålegge grossister for legemidler å levere legemidler med fastsatt trinnpris til apotek til en pris som med tillegg av maksimal apotekavanse ikke er høyere enn at apotek kan selge legemidlet til trinnpris. Kongen kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om prisfastsettelsen, hvilke legemidler som kan gis trinnpris, og leveringsplikt for de legemidler som omfattes.

Kongen kan i forskrift pålegge grossister en maksimal avanse ved distribusjon av legemidler som apotek har fremforhandlet direkte med leverandør.

Kongen kan i forskrift fastsette regler om behandlingsmåten for søknad fra et legemiddels rettighetshaver om godkjenning av legemidlet for offentlig refusjon, samt gebyr og avgift for å dekke utgifter ved behandling av søknad og ved oppfølging av refusjonsvedtak.

I forbindelse med søknad om innvilgelse av forhåndsgodkjent refusjon for et legemiddel etter folketrygdloven § 5–14, kan det inngås en refusjonskontrakt mellom staten og søkeren dersom partene finner det formålstjenlig. I kontrakten kan det inntas bestemmelser om at søker helt eller delvis skal refundere folketrygdens utgifter som følge av at legemidlet forskrives til flere pasienter enn forutsatt i refusjonsvedtaket. Gyldig kontrakt skal ha regler om hvordan søker kan bringe sitt ansvar etter kontrakten til opphør. Kongen kan i forskrift fastsette nærmere regler om bruken av refusjonskontrakter.

§ 10 tredje ledd skal lyde:

I forskriftene kan fastsettes gebyrer og avgifter for å dekke utgifter ved søknad om markedsføringstillatelse, kontroll og undersøkelser m.v. av farmasøytiske spesialpreparater, samt utgifter ved søknad om omklassifisering etter § 2 annet ledd.

§ 16 fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan i forskrift bestemme at visse reseptfrie legemidler skal kunne selges av kjøpmenn, samt gi nærmere bestemmelser for slikt salg. I forskriftene kan det fastsettes plikt til å betale årlig avgift for omsetning av legemidler etter denne bestemmelsen.

§ 18 skal lyde:

Grossister og andre som driver engrosomsetning, skal betale avgift på legemiddel som selges videre. Grossisten skal kreve legemiddelomsetningsavgiften dekket av legemidlets kjøper. Avgiften fastsettes årlig av Stortinget og brukes etter Stortingets bestemmelse.

Ved inndrivelse av avgiften får de regler som gjelder for formues- og inntektsskatten til staten, tilsvarende anvendelse. Legemiddelomsetningsavgiften er tvangsgrunnlag for utlegg.

Departementet gir nærmere bestemmelser om beregning og innkreving av legemiddelomsetningsavgift og kan i forskrift gjøre unntak fra avgiftsplikten.

§ 28 femte ledd skal lyde:

Dersom frist for oppfyllelse av pålegg oversittes, kan departementet ilegge adressaten for pålegget tvangsmulkt i form av engangsmulkt eller løpende dagsmulkt. Tvangsmulktens størrelse fastsettes under hensyn til hvor viktig det er at pålegget blir gjennomført og hvilke kostnader det anses å medføre. Pålegg om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Departementet kan gi nærmere bestemmelser om fastsettelse og beregning av tvangsmulkt.

Kapittel X får ny overskrift og blir heitande Straff, inndragning og tvangsinnndrivelse.

Ny § 33 skal lyde:

Gebyrer, avgifter og tvangsmulkt som er tvangsgrunnlag i henhold til denne lov kan inndrives av Statens innkrevingsentral ved trekk i lønn og lignende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2–7. Innkrevingsentralen kan også inndrive gebyrer, avgifter og tvangsmulkt ved å stifte utleggspant for kravet dersom panteretten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til en tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5, og utleggsforretningen kan holdes på Innkrevingsentralens kontor etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7–9 første ledd.

Noverande § 33 blir ny § 34.

II

I lov 12. januar 1995 nr. 6 om medisinsk utstyr gjer ein desse endringane:

§ 9 skal lyde:

§ 9. Tilsyn

Den eller de myndigheter som Kongen bestemmer, fører tilsyn med at bestemmelsene gitt i eller i medhold av denne loven blir overholdt.

Tilsynsmyndigheten kan innhente de opplysninger som er nødvendige for dens gjøremål etter denne loven.

Tilsynsmyndigheten kan kreve at den som produserer, innfører eller markedsfører et medisinsk utstyr, skal fremlegge et representativt eksemplar av utstyret eller iverksette de undersøkelser som finnes nødvendige for å vurdere utstyrets egenskaper eller virkninger. Tilsynsmyndigheten kan selv sette i verk slike undersøkelser eller foreta nødvendig prøvetaking og kontroll av utstyret. Kostnadene bæres av den som kravet om undersøkelser, prøvetaking eller kontroll, er rettet mot. Departementet kan likevel bestemme at kostnadene skal fordeles på flere produsenter, importører og markedsførere, eller at de helt eller delvis skal dekkes av det offentlige. Krav på refusjon av kostnadene er tvangsgrunnlag for utlegg.

Tilsynsmyndigheten skal dessuten ha uhindret adgang til bygning, lager, område m.v. når det er nødvendig for at den kan utføre sine gjøremål etter loven.

Tilsynsmyndigheten gir de pålegg og treffer de enkeltvedtak ellers som er nødvendige for gjennomføringen av tilsynet.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om tilsynet etter denne paragraf.

Ny § 12 skal lyde:

§ 12. Tvangsmulkt

I pålegg gitt etter loven kan det fastsettes en løpende tvangsmulkt for hver dag, uke eller måned som går etter utløpet av den frist som er satt for oppfylling av pålegget, inntil pålegget er oppfylt. Tvangsmulkt kan også fastsettes som engangsmulkt.

Tilsynsmyndigheten kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

Noverande §§ 12 til 14 blir nye §§ 13 til 15.

III

I lov 2. juni 2000 nr. 39 om apotek gjer ein desse endringane:

Noverande § 9–4 blir ny § 9–3.

Ny § 9–4 skal lyde:

§ 9–4. Tvangsinndrivelse

Om Statens innkrevingsssentrals adgang til å tvangsinndrive gebyrer, avgifter og tvangsmulfter etter denne lov gjelder legemiddeloven § 33 tilsvarende.

IV

Lova gjeld frå den tid Kongen fastset.

19. des. Lov nr. 111 2008

Lov om endringar i lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m.

Ot.prp.nr.66 (2007–2008), Innst.O.nr.8 (2008–2009) og Besl.O.nr.10 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 25. november og 4. desember 2008. Fremja av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringar i følgjande lov:

Lov om endringar i lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m.

I

I lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m. gjøres følgende endringar:

§ 6 a skal lyde:

Overføring av levende biologisk materiale fra dyr til mennesker er ikke tillatt.

§ 15 andre ledd oppheves.

II

Lova trer i kraft straks.

19. des. Lov nr. 112 2008**Lov om endringer i arveloven mv. (arv og uskifte for samboere)**

Ot.prp.nr.73 (2007–2008), Innst.O.nr.14 (2008–2009) og Besl.O.nr.37 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 3. og 9. desember 2008. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 3. mars 1972 nr. 5 om arv m.m.
- 2 Lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler.
- 3 Lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap.
- 4 Lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse.

I

I lov 3. mars 1972 nr. 5 om arv m.m. gjøres følgende endringer:

Overskriften til kapittel III skal lyde:

Kapittel III. Rett til uskifte på grunnlag av ekteskap

§ 24 annet ledd nytt annet punktum skal lyde:

Ein arving kan òg krevje skifte av buet når den attlevande ektemaken inngår sambuarskap (jf. § 28 a) og sambuarskapet har vart i meir enn to år, eller sambuarane har, har hatt eller ventar barn saman.

Etter § 28 skal nytt kapittel III A med §§ 28 a til 28 g lyde:

Kapittel III A. Rett til arv og uskifte på grunnlag av sambuarskap

§ 28 a. Med sambuarskap i lova her reknar ein at to personar over 18 år, som korkje er gift, registrert partner eller sambuar med andre, lever saman i eit ekteskapsliknande forhold.

Eit sambuarskap kan liggje føre jamvel om partane for ei tid bur frå kvarandre på grunn av utdanning, arbeid, sjukdom, opphald på institusjon eller andre liknande omstende. Ein reknar det ikkje som sambuarskap når to personar som etter ekteskapslova § 3 ikkje kan inngå ekteskap, lever saman.

Ein sambuar er etter denne lova kvar ein som lever i sambuarskap etter første, jf. andre ledd.

§ 28 b. Den som var sambuar med den avdøde ved dødsfallet og har, har hatt eller ventar barn med den avdøde, har rett til arv svarande til 4 gonger grunnbeløpet i folketrygda ved dødsfallet, jamvel om det er livsarvingar etter arvelataren. Same retten til arv utan omsyn til livsarvingar har også den som har vore sambuar med den avdøde i minst dei siste fem åra før dødsfallet, dersom den avdøde har fastsett det i testament.

Sambuaren sin rett til arv etter første ledd første punktum kan berre avgrensast ved testament som han eller ho har fått kunnskap om før arvelataren døydd. Vilkåret om at den attlevande sambuaren må ha fått kunnskap om testamentet, gjeld likevel ikkje dersom det var umogeleg eller det etter tilhøva ville vere urimeleg vanskeleg å varsle han eller henne.

Nyttar ein sambuar retten til uskifte etter § 28 c, skal det berre reknast med arv frå den førstavdøde til den lengstlevande sambuaren etter første ledd dersom uskiftebuet blir skift med dei andre arvingane til den førstavdøde medan den lengstlevande sambuaren lever.

§ 28 c. Den som var sambuar med den avdøde ved dødsfallet, og som har, har hatt eller ventar barn med den avdøde, har rett til å ta over følgjande eigedelar som den avdøde åtte, uskift med den avdøde sine andre arvingar etter lova

- a) felles bustad og innbu,
- b) bil og fritidseigedom med innbu som tente til felles bruk for sambuarane.

Den attlevande kan på same vis ta over også andre eigedelar uskift enn dei som er nemnde i første punktum, dersom det er fastsett i testament eller arvingane samtykkjer.

Har den avdøde særskilt livsarving, gjeld § 10 tilsvarande for uskifterett etter første ledd. Den attlevande kan ikkje ta over eigedelar uskift etter første ledd dersom han eller ho allereie sit i uskift bu etter ein tidlegare sambuar eller ektemake. Dersom den avdøde sat i uskift bu etter ein tidlegare sambuar eller ektemake, kan den attlevande heller ikkje ta over eigedelar frå det første uskiftebuet før dette buet er skift.

Sambuaren sin rett til å sitte i uskifte kan berre avgrensast ved testament som han eller ho har fått kunnskap om før arvelataren døydd. Vilkåret om at den attlevande sambuaren må ha fått kunnskap om testamentet, gjeld likevel ikkje dersom det var umogeleg eller det etter tilhøva ville vere urimeleg vanskeleg å varsle han eller henne.

Alt den attlevande sambuaren er eller blir eigar av som høyrer naturleg saman med dei eigedelane han eller ho har tatt over uskift, går inn i uskiftebuet.

§ 28 d. Den attlevande sambuaren som tar over eigedelar uskift etter § 28 c, blir personleg ansvarleg for skyldnader som kvilte på den avdøde. Han eller ho kan utferde proklama etter kapittel 12 i skiftelova.

§ 28 e. Ved skifte mellom arvingane til den førstavdøde og den lengstlevande eller arvingane til den lengstlevande skal uskiftebuet delast i høve til verdien av kvar av sambuarane sine eigedelar i uskiftebuet på den tida då uskiftet tok

til. Blir buet skift medan den lengstlevande sambuaren lever, har den lengstlevande sambuaren rett til arv etter § 28 b i tillegg til sin eigen part. Skiftelova kapittel 10 gjeld tilsvarande, med unntak av § 63 andre og tredje ledd.

§ 28 f. Reglane i kapittel III gjeld så langt dei høver for uskifte på grunnlag av sambuarskap. Der det er gitt særlege reglar for ektepar med særlege, gjeld reglane for særlege.

§ 28 g. Ein attlevande sambuar som vil nytte retten til uskifte, skal innan 60 dagar etter dødsfallet, jf. skiftelova § 81, sende melding til tingretten med opplysning om namn og alder på arvingane og om opphaldsstad deira og dessutan ei summarisk oppgåve over egedelar og gjeld for seg sjølv og for den avdøde sambuaren. Den attlevande sambuaren og arvingane kan gjere avtale om verdtilhøvet av egedelane i uskiftebuett etter den avdøde og den attlevande, jf. § 28 e første punktum, som skal leggjast ved meldinga til tingretten. Har det ikkje late seg gjera å få til ein slik avtale, skal den attlevande sambuaren i staden la det bli halde registrering og verdsetjing gjennom tingretten. § 14 andre ledd tredje og fjerde punktum gjeld tilsvarande.

Retten skal skrive ut uskifteattest i samsvar med skiftelova § 89.

Ein sambuar som har rett til å overta egedelar uskift, kan krevje dei opplysningane som er nødvendige for å vurdere den økonomiske stillinga til den avdøde. For dette formålet kan ein sambuar krevje at likningsstyremaktene gir opplysningar om eller kopi av sjølvmelding og likning for den andre sambuaren. Ein sambuar kan også krevje opplysningar av selskap, føretak eller andre institusjonar som driv finansieringsverksemd eller forsikringsverksemd, og av andre som har midlar til forvaltning. Kongen kan gi forskrifter til utfylling av denne paragrafen.

II

I lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler skal § 15–1 tredje ledd annet punktum lyde:

Satt forsikringstakeren i uskiftet bo på grunnlag av ekteskap i samsvar med arveloven kapittel III, inngår forsikringssummen i de midler som skal deles likt mellom førsteavdødes og lengstlevendes arvinger, jf. arveloven § 26 første ledd første punktum.

III

I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap gjøres følgende endringer:

§ 7 bokstav e første ledd første punktum skal lyde:

Hver av brudefolkene skal erklære skriftlig på ære og samvittighet om han eller hun har inngått ekteskap eller registrert partnerskap tidligere, eller om han eller hun sitter i uskiftet bo etter en tidligere samboer etter arveloven § 28 c.

§ 8 nytt femte ledd skal lyde:

Første, annet og fjerde ledd gjelder tilsvarende for den som har sittet i uskiftet bo etter en tidligere samboer etter arveloven § 28 c.

Nåværende femte ledd blir nytt sjette ledd.

IV

I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring skal § 7–13 tredje ledd første punktum lyde:

Dersom saksøkte er gift eller lever i et ekteskapslignende forhold som har vart i minst to år, eller hvor samboeren har, har hatt eller venter barn med saksøkte, kan utlegg tas i en ideell halvdel av felles bolig ervervet under samlivet, hvis ikke et annet eierforhold blir sannsynliggjort.

V

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Reglene i del I gjelder for rett til arv og uskifte etter arvelater som dør etter at loven her er satt i kraft. Endringen i arveloven § 24 gjelder for uskiftebo på grunnlag av ekteskap dersom nytt samboerskap er etablert etter at loven her er satt i kraft.
3. Endringen av ekteskapsloven §§ 7 og 8 i del II gjelder ikke når det er utstedt attest om at ekteskapsvilkårene er prøvd etter ekteskapsloven § 10 før loven her trådte i kraft.

19. des. Lov nr. 113 2008

Lov om endringer i aksjelova og allmennaksjelova

Ot.prp.nr.78 (2007–2008), Innst.O.nr.5 (2008–2009) og Besl.O.nr.38 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 3. og 9. desember 2008. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Jf. EØS-avtalen vedlegg XXII nr. 3 og nr. 5 (direktiv 2007/63/EF). Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven).

- 2 Lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven).

I

I lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) skal § 13–10 nytt fjerde ledd lyde:

- (4) Kravene i første og annet ledd gjelder ikke dersom samtlige aksjeeiere i selskapet samtykker til dette.

II

I lov 13. juni 1997 nr. 45 om allmennaksjeselskaper (allmennaksjeloven) skal § 13–10 nytt fjerde ledd lyde:

- (4) Kravene i første og annet ledd gjelder ikke dersom samtlige aksjeeiere i selskapene som deltar i fusjonen, samtykker til dette.

III

Lova tek til å gjelde frå den tid Kongen fastset.

Lova gjeld for vedtak om fusjon eller fisjon som generalforsamlinga eller styret treffer etter iverksetjinga av lova.

19. des. Lov nr. 114 2008

Lov om endring i straffeloven 1902 mv. (straffebud mot oppfordring, rekruttering og opplæring til terrorhandlinger)

Ot.prp.nr.79 (2007–2008), Innst.O.nr.15 (2008–2009) og Besl.O.nr.39 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 3. og 9. desember 2008. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endring i følgende lover:

- 1 Almindelig borgerlig Straffelov (Straffeloven) 22. mai 1902 nr. 10.
- 2 Lov 4. august 1995 nr. 53 om politiet (politiloven).

I

I Almindelig borgerlig Straffelov 22. mai 1902 nr. 10 skal ny § 147 c lyde:

Med fengsel inntil 6 år straffes den som

- a) offentlig oppfordrer noen til å iverksette en handling som nevnt i §§ 147 a første eller annet ledd eller 147 b første eller annet ledd med hensikt om slike følger som beskrevet i § 147 a første ledd bokstav a til c, eller lov 20. mai 2005 nr. 28 §§ 138 til 144,
- b) rekrutterer noen til å begå en handling som nevnt i §§ 147 a første eller annet ledd eller 147 b første eller annet ledd med hensikt om slike følger som beskrevet i § 147 a første ledd bokstav a til c, eller lov 20. mai 2005 nr. 28 §§ 138 til 144, eller
- c) gir opplæring i metoder eller teknikker som er særlig egnet til å utføre eller bidra til utførelsen av en handling som nevnt i §§ 147 a første eller annet ledd eller 147 b første eller annet ledd, med hensikt om slike følger som beskrevet i § 147 a første ledd bokstav a til c, eller lov 20. mai 2005 nr. 28 §§ 138 til 144, med forsett om at ferdighetene skal brukes til dette.

Består handlingen i fremsettelse av et budskap, er den også offentlig når budskapet er fremsatt på en måte som gjør det egnet til å nå et større antall personer.

Medvirkning straffes på samme måte.

II

I lov om politiet (politiloven) 4. august 1995 nr. 53 skal § 17 b første ledd nr. 5 første punktum lyde:

5. sabotasje og politisk motivert vold eller tvang, eller overtredelser av straffeloven §§ 147 a, 147 b og 147 c.

III

Loven trer i kraft straks.

19. des. Lov nr. 115 2008

Lov om endring i lov om erstatning frå staten for personskade valda ved straffbar handling m.m. (valdsoffererstatningslova)

Ot.prp.nr.12 (2008–2009), Innst.O.nr.31 (2008–2009) og Besl.O.nr.49 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 15. og 18. desember 2008. Fremja av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringar i følgjande lov:

- Lov 20. april 2001 nr. 13 om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (valdsoffererstatningsloven).

I

I lov 20. april 2001 om erstatning frå staten for personskade valda ved straffbar handling m.m. (valdsoffererstatningslova) skal § 11 første ledd lyde:

For hvert enkelt skadetilfelle ytes det ikke høyere voldsoffererstatning enn 40 ganger grunnbeløpet i folketrygden, jf. folketryktdloven § 1–4.

II

Lova trer i kraft frå den tida Kongen bestemmer.

III

Endringa gjeld for dei tilfelle der det blir søkt om valdsoffererstatning på grunn av straffbare handlingar e.l. som har funnet stad etter at lova trådde i kraft.

19. des. Lov nr. 116 2008**Lov om endringer i pengespilloven m.m. (grasrotandel)**

Ot.prp.nr.11 (2008–2009), Innst.O.nr.24 (2008–2009) og Besl.O.nr.41 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 4. og 9. desember 2008. Fremmet av Kultur- og kirkedepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. (pengespilloven).
- 2 Lov 29. august 2003 nr. 90 om endringer i pengespill- og lotterilovgivningen.

I

I lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. skal § 10 første ledd lyde:

En andel av innsatsbeløpet til spill som omfattes av denne loven, kan etter beslutning fra den enkelte spiller og etter nærmere regler fastsatt av Kongen fordeles direkte til en enhet som er registrert i frivillighetsregisteret, og som driver aktivitet på lokalt nivå. Innsatsandelene som fordeles av spillere etter foregående punktum, skal ikke regnes som spilleinntekt ved beregningen av selskapets overskudd. Etter at det er foretatt fondsavsetninger, skal selskapets overskudd fordeles med en halvdel til idrettsformål og en halvdel til kulturformål. Midlene til idrettsformål fordeles av Kongen. Av midlene til kulturformål fordeles 2/3 av Stortinget og 1/3 av Kongen.

II

I lov 29. august 2003 nr. 90 om endringer i pengespill- og lotterilovgivningen skal første ledd i endringen av lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. § 10 i avsnitt I lyde:

En andel av innsatsbeløpet til spill som omfattes av denne loven, kan etter beslutning fra den enkelte spiller og etter nærmere regler fastsatt av Kongen fordeles direkte til en enhet som er registrert i frivillighetsregisteret, og som driver aktivitet på lokalt nivå. Innsatsandelene som fordeles av spillere etter foregående punktum, skal ikke regnes som spilleinntekt ved beregningen av selskapets overskudd. Overskuddet fra spillevirksomheten i selskapet og datterselskap fordeles med 45,5 % til idrettsformål, 36,5 % til kulturformål og 18 % til samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner som ikke er tilknyttet Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite. Midlene til idrettsformål og samfunnsnyttige eller humanitære organisasjoner som ikke er tilknyttet Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komite fordeles av Kongen. Av midlene til kulturformål fordeles 2/3 av Stortinget og 1/3 av Kongen.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

19. des. Lov nr. 117 2008**Lov om endringer i pengespill- og lotterilovgivningen (betalingsformidling m.m.)**

Ot.prp.nr.80 (2007–2008), Innst.O.nr.19 (2008–2009) og Besl.O.nr.15 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 28. november og 4. desember 2008. Fremmet av Kultur- og kirkedepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 1. juli 1927 nr. 3 om veddemål ved totalisator.
- 2 Lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. (pengespilloven).
- 3 Lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v. (lotteriloven).

I

I lov 1. juli 1927 nr. 3 om veddemål ved totalisator skal § 3 første ledd lyde:

Overtredelse av denne lov eller de i medhold av loven utferdigede bestemmelser straffes med bøter for såvidt ingen strengere straffebestemmelse kommer til anvendelse på forholdet. Som overtredelse av denne lov regnes blant annet betalingsformidling av innsats og gevinst i veddemål ved hesteløp uten hjemmel i loven. Departementet kan gi nærmere bestemmelser om omfanget og gjennomføringen av betalingsformidlingsforbudet.

II

I lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. gjøres følgende endringer:

§ 2 første og andre ledd skal lyde:

Uten hjemmel i lov er det ikke tillatt å formidle pengespill i forbindelse med idrettskonkurranser og andre konkurranser, og tallspill. Det er like ens forbudt å selge eller falby kuponger og lignende i slike tiltak. Som formidling av pengespill uten hjemmel i lov regnes blant annet betalingsformidling av innsats og gevinst i slike pengespill.

Idrettsforeninger, humanitære foreninger og andre foreninger med allmenntilgitt formål og selskapets forhandlere har adgang til å opprette spillelag, som på medlemmenes vegne deltar i spill i selskapet. Departementet avgjør i tvilstilfelle om en forening går inn under bestemmelsen her.

§ 2 nytt fjerde ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift med nærmere regler til gjennomføring av denne bestemmelsen, herunder om spillelag, ulovlig formidling, omfanget og gjennomføringen av betalingsformidlingsforbudet og bekjentgjørelse av pengespill.

§ 15 skal lyde:

§ 15. Pålegg om retting av ulovlig forhold. Tvangsmulkt

Ved forhold i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne lov kan Lotteritilsynet gi pålegg til den ansvarlige om å rette det ulovlige forholdet, eller om at den ulovlige virksomheten skal opphøre eller stenge. Ved utferdigelse av pålegg skal det settes en frist for oppfyllelse.

For å sikre at plikter etter denne lov eller bestemmelsene gitt i medhold av loven blir oppfylt, kan Lotteritilsynet ilegge den ansvarlige tvangsmulkt. Tvangsmulkt kan fastsettes samtidig med pålegg.

Tvangsmulkten kan fastsettes som en løpende mulkt eller som et engangsbeløp. Ved løpende mulkt kan Lotteritilsynet bestemme at mulkten enten skal begynne å løpe en uke etter vedtaket om tvangsmulkt, eller fra en særskilt fastsatt frist for oppfyllelse av plikten dersom denne fristen er utløpt uten at plikten er oppfylt. Ved tvangsmulkt i form av et engangsbeløp kan Lotteritilsynet bestemme at mulkten skal betales ved en særskilt fastsatt frist for oppfyllelse av plikten dersom denne fristen er utløpt uten at plikten er oppfylt.

Tvangsmulkt tilfaller statskassen og er tvangsgrunnlag for utlegg.

Når Statens innkrevingsssentral er pålagt å innkreve krav som nevnt i fjerde ledd, kan den inndrive kravene ved trekk i lønn og andre lignende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2–7. Innkrevingsssentralen kan også inndrive kravene ved å stifte utleggspant for kravet dersom pantereetten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til en tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5, og utleggsforretningen kan holdes på Innkrevingsssentralens kontor etter tvangsfullbyrdsloven § 7–9 første ledd.

Lotteritilsynet kan redusere eller frafalle påløpt tvangsmulkt når særlige grunner taler for det.

Kongen kan i forskrift fastsette nærmere bestemmelser om ileggelse av tvangsmulkt, herunder om vilkår for tvangsmulkt og om tvangsmulktens størrelse og renter ved forsinket betaling.

Nåværende §§ 15, 16 og 17 blir §§ 16, 17 og ny § 18.

III

I lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v. gjøres følgende endringer:

§ 3 andre ledd andre punktum skal lyde:

Departementet kan bestemme at lotterimyndighetens utgifter ved behandling av søknader, godkjenning, autorisasjon, registrering, trekning og kontroll av spilleinnretninger samt regnskapskontroll skal dekkes av lotteriarrangør eller annen rekvirent ved særskilt fastsatt gebyr.

§ 11 skal lyde:

§ 11. Markedsføring, formidling og betalingsformidling for lotterier

Med unntak for lotterier som nevnt i § 7, er det forbudt å drive markedsføring eller formidling av lotterier som ikke er gitt tillatelse etter § 6 annet ledd. Som formidling av lotterier uten tillatelse regnes blant annet betalingsformidling av innsats og gevinst i slike lotterier. Kongen kan gi nærmere bestemmelser om omfanget og gjennomføringen av betalingsformidlingsforbudet.

I § 12 (tre steder) og § 13 (to steder) endres uttrykket «kontrollmyndigheten» til «lotterimyndigheten».

IV

Loven her gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

19. des. Lov nr. 118 2008**Lov om endringer i opplæringslova**

Ot.prp.nr.46 (2007–2008), Innst.O.nr.22 (2008–2009) og Besl.O.nr.42 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 5. og 9. desember 2008. Fremmet av Kunnskapsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i følgende lov:

Lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova).

I

I lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa gjøres følgende endringer:

§ 1–1 skal lyde:

§ 1–1. Formålet med opplæringa

Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring.

Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik, tilgjeving, likeverd og solidaritet, verdiar som òg kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneskerettane.

Opplæringa skal bidra til å utvide kjennskapen til og forståinga av den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon.

Opplæringa skal gi innsikt i kulturelt mangfald og vise respekt for den einskilde si overtyding. Ho skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.

Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og holdningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrong.

Elevane og lærlingane skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.

Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.

§ 1–2 skal lyde:

§ 1–2. Verkeområdet for lova

Lova gjeld grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i offentlege skolar og lærebedrifter dersom ikkje noko anna er særskilt fastsett.

Lova gjeld også for grunnskoleopplæring og vidaregåande opplæring i private grunnskolar som ikkje mottek statstilskot etter privatskolelova, og for privat heimeopplæring i grunnskolen.

For opplæring som er spesielt organisert for vaksne, og som kommunen eller fylkeskommunen har ansvaret for, gjeld kapittel 4A.

§ 2–3 fjerde ledd tredje punktum skal lyde:

Rektor skal organisere skolen i samsvar med første leddet og forskrifter etter tredje leddet og i samsvar med § 1–1 og forskrifter etter § 1–3.

§ 2–12 andre ledd skal lyde:

§§ 1–1, 1–3, 2–3, 2–3 a og 2–4 i lova med forskrifter gjeld for innhaldet og for vurdering i privat grunnskole så langt reglane ikkje kjem i strid med Noregs folkerettslege plikter.

§ 2–13 skal lyde:

§§ 1–1, 1–3, 2–3 og 2–4 i lova med forskrifter gjeld for innhaldet i privat grunnskoleopplæring i heimen så langt reglane ikkje kjem i strid med Noregs folkerettslege plikter.

§ 3–4 andre ledd tredje punktum skal lyde:

Rektor skal organisere skolen i samsvar med forskrifter etter første leddet og i samsvar med §§ 1–1 og 3–3 og forskrifter etter § 1–3.

§ 4A–6 skal lyde:

§ 1–1 gjeld så langt det passar for opplæring etter dette kapitlet. Læreplanar etter §§ 1–3, 2–3, 3–4 og 6–4 gjeld med dei tilpassingar som følgjer av dette kapitlet.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. De enkelte bestemmelser kan settes i kraft til ulik tid.

19. des. Lov nr. 119 2008**Lov om endring i barnehageloven**

Ot.prp.nr.47 (2007–2008), Innst.O.nr.18 (2008–2009) og Besl.O.nr.43 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 5. og 9. desember 2008. Fremmet av Kunnskapsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endring i følgende lov:

Lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager (barnehageloven).

I

I lov 17. juni 2005 nr. 64 om barnehager gjøres følgende endring:

§ 1 skal lyde:

§ 1. Formål

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

19. des. Lov nr. 120 2008**Lov om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell**

Ot.prp.nr.67 (2007–2008), Innst.O.nr.23 (2008–2009) og Besl.O.nr.35 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 2. og 9. desember 2008. Fremmet av Landbruks- og matdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i følgende lov:

Lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell

I

I lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell gjøres følgende endringer:

§ 2 første ledd skal lyde:

Med dyrehelsepersonell forstås i denne loven personer som har autorisasjon eller lisens etter §§ 4 og 5 og personer som har rett til å arbeide midlertidig som dyrehelsepersonell uten norsk autorisasjon.

§ 6 skal lyde:

Autorisasjon, lisens og andre godkjenninger kan gis etter gjensidig avtale med fremmed stat. Departementet kan ved forskrift gi nærmere regler om autorisasjon, lisens og godkjenninger av dyrehelsepersonell på grunnlag av utenlandske yrkeskvalifikasjoner samt kontroll, plikter og rettigheter for slikt dyrehelsepersonell.

§ 13 skal lyde:

§ 13. Utøvelse av virksomhet m.m.

Dyrehelsepersonell kan utøve slik virksomhet som utdanningen kvalifiserer til innen de rammene denne og andre relevante lover setter.

Dyrehelsepersonell har plikt til å utøve sin virksomhet på en faglig forsvarlig måte.

Departementet kan i medhold av § 5 knytte vilkår til lisens og herunder bestemme at innehaver skal være underlagt tilsyn av annet dyrehelsepersonell.

§ 16 skal lyde:

Bare den som har autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning i medhold av denne loven, har rett til å benytte slik tittel som er fastsatt for vedkommende gruppe av dyrehelsepersonell. Unntak gjøres for veterinærer som har rett til å arbeide midlertidig som dyrehelsepersonell uten norsk autorisasjon.

Dyrehelsepersonell som ikke er veterinærer, men som har rett til å arbeide midlertidig som dyrehelsepersonell uten norsk autorisasjon, skal benytte sine utenlandske titler.

Andre må ikke benytte titler eller annonsere virksomhet på en slik måte at det gir eller er egnet til å gi inntrykk av at vedkommende har en bestemt autorisasjon, lisens eller spesialistgodkjenning.

§ 19 skal lyde:

Departementet kan ved forskrift fastsette at nærmere bestemte hjelpemidler og undersøkelses- og behandlingsmetoder bare kan nyttes av dyrehelsepersonell.

Departementet kan ved forskrift fastsette at spesielle hjelpemidler og undersøkelses- og behandlingsmetoder bare kan nyttes av dyrehelsepersonell etter særskilt tillatelse fra departementet. Departementet kan forby bruk av bestemte undersøkelses- og behandlingsmetoder.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

19. des. Lov nr. 121 2008

Lov om endring i lov 25. mars 1994 nr. 7 om sikring mot og erstatning for naturskader (naturskadeloven)

Ot.prp.nr.9 (2008–2009), Innst.O.nr.26 (2008–2009) og Besl.O.nr.52 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 15. og 18. desember 2008. Fremmet av Landbruks- og matdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endring i følgende lov:

Lov 25. mars 1994 nr. 7 om sikring mot og erstatning for naturskader (naturskadeloven).

I

I lov 25. mars 1994 nr. 7 om sikring mot og erstatning for naturskader (naturskadeloven) skal § 1 første ledd lyde:

Statens naturskadefond har til oppgave å yte erstatning for naturskader i de tilfeller hvor det ikke er adgang til å forsikre seg mot skaden ved en alminnelig forsikring.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

19. des. Lov nr. 122 2008

Lov om endringer i lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring

Ot.prp.nr.14 (2008–2009), Innst.O.nr.32 (2008–2009) og Besl.O.nr.51 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 15. og 18. desember 2008. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i følgende lov:

Lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring.

I

I lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring gjøres følgende endringer:

§ 1 nytt fjerde og femte ledd skal lyde:

Mesterbrevnemnda kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsen i tredje ledd.

Kongen kan gi forskrift med nærmere regler om fastsettelse og ileggelse av overtredelsesgebyr. Forskriften kan inneholde bestemmelser om rente og tilleggsbetaling dersom overtredelsesgebyret ikke blir betalt ved forfall, og om at også andre enn den som er ilagt overtredelsesgebyret, er ansvarlig for at det blir betalt.

Nåværende § 1 fjerde ledd blir nytt sjette ledd og skal lyde:

Den som vedvarende, gjentatt, forsettlig eller grovt uaktsomt overtrer denne paragrafen eller bestemmelser gitt i forskrift til loven, kan straffes med bøter.

§ 4 skal lyde:

Vedtak etter §§ 1 fjerde og femte ledd, 2, 3 og 9 første og andre ledd kan påklages til en av Kongen særskilt oppnevnt klageinstans som avgjør saken.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

19. des. Lov nr. 123 2008**Lov om endringer i sjømannslov 30. mai 1975 nr. 18 mv.**

Ot.prp.nr.70 (2007–2008), Innst.O.nr.10 (2008–2009) og Besl.O.nr.34 (2008–2009). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 2. og 9. desember 2008. Fremja av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i følgjande lov:

- 1 Lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn.
- 2 Sjømannslov 30. mai 1975 nr. 18.
- 3 Lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven).
- 4 Lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven).

I

I sjømannslov 30. mai 1975 nr. 18 vert det gjort følgjande endringar:

§ 1 skal lyde:

Loven gjelder for den som har sitt arbeid på norsk skip, og som ikke bare arbeider om bord mens skipet ligger i havn.

For personer som verken er bosatt i Norge eller er norske statsborgere og som er ansatt av utenlandsk arbeidsgiver for å betjene passasjerer på turistskip kan bestemmelsene i § 3 om skriftlig avtale, §§ 4, 18 og 27, kapittel II A og kapittel II B, §§ 39, 43, 45 og 49 fravikes dersom likeverdige ordninger er etablert ved tariffavtale. Statsborgere i land som omfattes av EØS-avtalen, skal regnes likt med norske statsborgere.

Kongen kan gi forskrift om at denne loven helt eller delvis skal gjelde for den som har sitt arbeid på annen innretning i sjøen enn skip.

Kongen kan gi forskrift om at de bestemmelser i loven som bare gjelder for sjømann som er norsk statsborger, har sitt bosted i Norge, eller er statsborger i land som omfattes av EØS-avtalen, helt eller delvis også skal gjelde for annen sjømann.

Departementet kan gi forskrift om at denne lov helt eller delvis ikke skal få anvendelse for visse personer eller grupper av personer som har sitt arbeid ombord og/eller for dem som har sitt arbeid på visse skip eller grupper av skip.

Med de begrensninger som følger av folkeretten, kan departementet bestemme at loven får anvendelse på utenlandsk skip når disse befinner seg

- a) i Norges territorialfarvann, herunder ved Svalbard og Jan Mayen
- b) i Norges økonomiske sone
- c) på norsk kontinentalsokkel.

Ny § 1 A skal lyde:

§ 1 A. Rederiet

Med rederiet i denne loven menes den som i henhold til lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven) § 4 er å anse som rederi.

Departementet kan gi forskrift om at den som er driftsansvarlig i henhold til opplysninger gitt i medhold av skipssikkerhetsloven § 5, skal bekrefte overfor den myndigheten departementet bestemmer, at vedkommende også har påtatt seg de forpliktelsene som påhviler rederiet etter denne loven.

§ 2 skal lyde:

§ 2. Rederiets og arbeidsgivers plikter

Rederiet skal sikre at bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven oppfylles, herunder når det gjelder de forhold som er regulert av ansettelsesavtalen.

Første ledd gjelder også dersom arbeidsgiveren er en annen enn rederiet. I slike tilfeller er arbeidsgiveren likevel ansvarlig overfor sjømannen i henhold til ansettelsesavtalen, jf. § 3, og bestemmelser i denne loven som regulerer ansettelsesforholdet, uten at det berører rederiets plikter etter første ledd.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om pliktene i første og annet ledd.

§ 3 nr. 1 første ledd tredje punktum skal lyde:

Sjømannen har rett til å la seg bistå av en tillitsvalgt eller en annen representant ved utarbeidelsen av og endringer i ansettelsesavtalen.

Overskrifta i kapittel IV skal lyde:

Twister og klage

Ny § 50 A skal lyde:

§ 50 A. Sjømannens rett til å klage

Sjømannen har rett til å klage til rederiet på avregningen, skipstjenesten, eller ansettelsesforholdet for øvrig. Rederiet plikter å sørge for at klager over brudd på loven blir tilstrekkelig undersøkt, og skal etablere prosedyrer om

bord for rettfærdig, effektiv og rask behandling av klager. Sjømannen kan også klage til tilsynsmyndigheten. Departementet kan fastsette nærmere regler om klage.

Klageretten etter denne paragraf er ikke til hinder for den retten en sjømann har til å søke oppreisning i henhold til norsk lovgivning. Dette omfatter domstoler i Norge, norsk utenriksstasjon eller domstol i utlandet etter lov 12. juni 1987 nr. 48 om norsk internasjonalt skipsregister.

Ny § 54 A skal lyde:

§ 54 A. Rederiets inntreden i sjømannens rettigheter

Hvis rederiet har erstattet sjømannens fordringer på hyre og annen godtgjørelse i anledning dennes tjeneste på skipet, trer rederiet inn i sjømannens rettigheter etter slike fordringer, herunder sjøpanterett i skipet, jf. sjøloven § 51.

Noverande § 54 A blir ny § 54 B. Overskrifta i ny § 54 B skal lyde:

§ 54 B. Register over sjømenn

Nytt kapittel VI skal lyde:

Kapittel VI Tilsyn og sertifisering

Ny § 55 skal lyde:

§ 55. Sertifikat for arbeids- og levevilkår

Skip over en viss størrelse skal ha sertifikat for arbeids- og levevilkår som dokumentasjon på at skipet på tidspunktet for utstedelsen tilfredsstiller kravene til arbeids- og levevilkår som er fastsatt i eller i medhold av denne loven.

Sertifikatet utstedes av tilsynsmyndigheten eller den departementet bestemmer og skal til enhver tid være tilgjengelig om bord. Sertifikatet kan inneholde særskilte vilkår.

Departementet kan gi forskrift med nærmere bestemmelser om krav til sertifikater, herunder om

- a) hvilke skip som skal være utstyrt med sertifikat
- b) utstedelse, gyldighet og vilkår
- c) erklæring om samsvar med ILO konvensjon 186
- d) adgang til å fravike kravene i første og annet ledd
- e) anerkjennelse av utenlandske sertifikater.

Ny § 56 skal lyde:

§ 56. Tilsynsmyndighet

Kongen fastsetter hvem som skal ha tilsynsmyndighet etter loven.

Departementet kan inngå avtale med ett eller flere klassifikasjonsselskaper om at tilsynsmyndighet kan overlates til vedkommende institusjon. Avtalen skal regulere omfanget av og vilkårene for slik overlatelse.

Departementet kan gi forskrift eller inngå avtale om at tilsynsmyndighet i enkelttilfeller kan overlates til private, eller til utenlandske eller internasjonale myndigheter.

Ny § 57 skal lyde:

§ 57. Tilsyn med norske skip

Det skal føres tilsyn med sjømenns arbeids- og levevilkår på norske skip.

Departementet kan i forskrift bestemme at tilsyn ikke skal finne sted helt eller delvis, med mindre Norges folkerettslige forpliktelser er til hinder for slikt unntak.

Tilsynet skal ha som formål å bringe på det rene om de kravene som fremgår i eller i medhold av loven, er oppfylt.

Rederiet har plikt til å be om tilsyn av sjømenns arbeids- og levevilkår på norske skip når dette er nødvendig for å oppfylle krav i eller i medhold av denne loven.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om

- a) hyppighet, innhold og omfang av tilsynet, herunder besiktelse,
- b) den praktiske gjennomføringen av tilsynet, herunder besiktelse,
- c) rett for den som har sitt arbeid om bord til å kreve tilsyn, herunder besiktelse.

Ny § 58 skal lyde:

§ 58. Plikt for rederiet, skipsføreren og andre til å medvirke til tilsynet

Rederiet, skipsføreren og andre som har sitt arbeid om bord, skal medvirke til tilsynet etter dette kapittel og skal gi alle opplysninger som er nødvendige for utøvelsen av tilsynet.

Plikt til slik medvirkning som nevnt i første ledd påhviler også andre, så langt slik medvirkning ikke kommer i strid med deres taushetsplikt i henhold til lov eller avtale.

Tilsynsmyndigheten skal til enhver tid ha adgang til skipet og rederikontorer.

Rederiet og skipsføreren skal yte bistand til utenlandske tilsynsmyndigheter på en slik måte og i et slikt omfang som følger av Norges folkerettslige forpliktelser.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om innholdet, omfanget og gjennomføringen av medvirkningen og om tilsynets adgang til skipet og rederikontorer.

Ny § 59 skal lyde:

§ 59. Tilsynet med utenlandske skip

Det kan foretas tilsyn av sjømanns arbeids- og levevilkår på utenlandske skip innenfor grensene av folkeretten.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om slikt tilsyn, herunder om:

- a) hyppigheten, innholdet og omfanget av tilsynet
- b) den praktiske gjennomføringen av tilsynet.

Ny § 60 skal lyde:

§ 60. Gebyrer

Tilsynsmyndighetens utgifter ved tilsyn, sertifikatutstedelse og lignende kan kreves dekket av rederiet eller av den som ber om vedkommende tjeneste gjennom gebyr. Skipssikkerhetsloven § 48 om gebyrer gjelder tilsvarende. Departementet kan gi nærmere forskrift om gebyrer og innkrevningen av disse.

Nytt kapittel VII skal lyde:

Kapittel VII Forvaltningstiltak

§ 61. Pålegg om tiltak

Er krav som følger av lov eller forskrift ikke etterkommet, kan tilsynsmyndigheten pålegge rederiet å gjennomføre nødvendige tiltak innen en bestemt tidsfrist.

Er pålegg ikke etterkommet innen den fastsatte tidsfristen, kan det iverksettes tiltak som nevnt i § 62 til § 64.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om rederiets plikt til å gjennomføre tiltak etter første ledd.

§ 62. Tvangsmulkt

Hvis rederiet ikke har etterkommet et pålegg etter § 61 innen den fastsatte fristen, kan tilsynsmyndigheten treffe vedtak om tvangsmulkt for å sikre at pålegget blir etterkommet. I vedtaket om tvangsmulkt skal det settes en ny tidsfrist for å oppfylle pålegget etter § 61, slik at tvangsmulkten begynner å løpe først når pålegget ikke er oppfylt innen denne nye fristen.

Tvangsmulkten kan fastsettes som et enkeltbeløp eller som en løpende mulkt. Ved fastsettelse av tvangsmulktens størrelse skal det blant annet legges vekt på viktigheten av de sikkerhets- og arbeidsmiljøhensyn eller rettigheter som pålegget skal ivareta og kostnadene ved å oppfylle pålegget. Tvangsmulkten tilfaller statskassen. Tilsynsmyndigheten kan, når sterke hensyn tilsier det, redusere eller frafalle påløpt mulkt.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om tvangsmulkt, herunder om tvangsmulktens størrelse og varighet.

§ 63. Tilbaketrekking av sertifikater

Hvis rederiet ikke etterkommer pålegg etter § 61 eller betaler gebyrer i henhold til § 60 innen den fastsatte tidsfristen, kan tilsynsmyndigheten trekke tilbake relevante sertifikater.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om tilbaketrekking av sertifikater.

§ 64. Tvangstiltak overfor skip

Tilsynsmyndigheten kan forby et skip å forlate havn eller pålegge det å gå til havn eller fastsette andre nødvendige tiltak overfor skipet, om nødvendig med bruk av tvang, innenfor de grensene som følger av folkeretten, såfremt:

- a) det foreligger brudd på bestemmelser i loven eller forskrifter gitt i medhold av den, som tilsynsmyndigheten ser som alvorlig brudd, eller
- b) rederiet eller noen i dets tjeneste hindrer tilsynsmyndigheten i å gå om bord i skipet for å foreta tilsyn eller ikke etterkommer påbud etter § 58, eller
- c) skipet ikke har nødvendige sertifikater om bord.

Vedtaket etter første ledd skal inneholde eventuelle pålegg som skipet må etterkomme for at forbud, pålegg eller andre tiltak som nevnt i første ledd, kan oppheves eller endres. Dersom tilsynsmyndigheten har gitt pålegg som nevnt i første punktum, og dette ikke etterkommes, kan tilsynsmyndigheten om nødvendig besørge at pålegget gjennomføres for rederiets regning og risiko.

Departementet kan gi nærmere forskrift om vedtak som nevnt i første ledd, herunder om de påleggene som skipet må etterkomme og om vilkårene for bruken av tvang samt om gjennomføringen av pålegg for rederiets regning og risiko.

Nytt kapittel VIII skal lyde:

Kapittel VIII Avsluttende bestemmelser

I nytt kapittel VIII blir noverande § 55 ny § 65.

II

I lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet skal ny § 72 lyde:

§ 72. Sjømannens rett til å fremsette klage

Den som har sitt arbeid om bord har rett til å klage til rederiet dersom han eller hun mener at det foreligger et brudd på bestemmelsene i §§ 15 første ledd, 16, 17, 18 og kapittel 4. Klage kan også fremsettes for tilsynsmyndigheten. Departementet kan fastsette nærmere regler om klage.

Noverande §§ 72, 73 og 74 blir nye §§ 73, 74 og 75.

III

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd skal ny § 2–7 a lyde:

§ 2–7 a. Frivillig medlemskap for personer bosatt i Norge og som er i arbeid på skip registrert i utlandet

En person som er bosatt i Norge, og som er i arbeid på et skip registrert i en stat utenfor EØS-området, har etter søknad rett til å bli tatt opp som frivillig medlem i trygden.

Medlemskapet kan

- a) gi full trygdedekning etter loven, eller
- b) omfatte stønad ved helsetjenester etter kapittel 5, sykepenger etter kapittel 8, stønad ved barns og andre nære pårørendes sykdom etter kapittel 9 og ytelser ved svangerskap, fødsel og adopsjon etter kapittel 14.

Frivillig medlemskap gjelder tidligst fra det tidspunkt Arbeids- og velferdsetaten mottok søknaden. Vedkommende kan likevel tas opp som medlem fra et tidligere tidspunkt, dersom de øvrige vilkårene for rett til en ytelse fra folketrygden ennå ikke er oppfylt, og det anses rimelig.

IV

I lov 3. desember 1948 nr. 7 om pensjonstrygd for sjømenn skal § 1 nr. 2 første ledd bokstav d andre punktum lyde:

Det samme gjelder når arbeidstaker som går inn under nr. 1 er trygdet etter andre bestemmelser i folketrygdloven og pensjonstrygden bestemmer at vedkommende også skal omfattes av loven her etter regler fastsatt av styret.

V

Lova tek til å gjelde frå den tid Kongen fastset. Kongen kan setje i kraft ulike paragrafar til ulik tid.

15. des. Nr. 1408 2008

Forskrift om endring i forskrift om regulativ for erleggelse av avgift for godkjenning av og tilsyn med elektriske sterkstrømanlegg

Hjemmel: Fastsatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap 15. desember 2008 med hjemmel i lov 24. mai 1929 nr. 4 om tilsyn med elektriske anlegg og elektrisk utstyr (el-tilsynsloven) § 4, jf. delegeringsvedtak 1. september 2003 nr. 1161. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 18. desember 1987 nr. 991 om regulativ for erleggelse av avgift for godkjenning av og tilsyn med elektriske sterkstrømanlegg gjøres følgende endring:

§ 1 tabellene skal lyde:

Generatorer med apparatanlegg:

Ytelse inntil	100 kVA		pr. stk. kr	425,-
Ytelse over	100 kVA inntil	500 kVA	pr. stk. kr	550,-
Ytelse over	500 kVA inntil	1 000 kVA	pr. stk. kr	730,-
Ytelse over	1 000 kVA inntil	2 000 kVA	pr. stk. kr	975,-
Ytelse over	2 000 kVA inntil	5 000 kVA	pr. stk. kr	1 240,-
Ytelse over	5 000 kVA inntil	10 000 kVA	pr. stk. kr	1 640,-
Ytelse over	10 000 kVA inntil	20 000 kVA	pr. stk. kr	2 135,-
Ytelse over	20 000 kVA inntil	50 000 kVA	pr. stk. kr	2 735,-
Ytelse over	50 000 kVA inntil	100 000 kVA	pr. stk. kr	3 280,-
Ytelse over	100 000kVA		pr. stk. kr	3 830,-

Omformere, fasekompensatorer, likerettere, elektrokjeler e.l.:

Ytelse inntil	1 000 kVA			pr. stk. kr	320,-
Ytelse over	1 000 kVA inntil	2 000 kVA		pr. stk. kr	550,-
Ytelse over	2 000 kVA inntil	5 000 kVA		pr. stk. kr	830,-
Ytelse over	5 000 kVA inntil	10 000 kVA		pr. stk. kr	1 025,-
Ytelse over	10 000 kVA inntil	20 000 kVA		pr. stk. kr	1 375,-
Ytelse over	20 000 kVA inntil	50 000 kVA		pr. stk. kr	1 640,-
Ytelse over	50 000 kVA inntil	100 000 kVA		pr. stk. kr	1 850,-
Ytelse over	100 000kVA			pr. stk. kr	2 140,-

Luftledninger med spenning over 1 000 V: pr. km kr 30,-

Transformatorer med apparatanlegg:

Ytelse inntil	50 kVA			pr. stk. kr	145,-
Ytelse over	50 kVA inntil	100 kVA		pr. stk. kr	220,-
Ytelse over	100 kVA inntil	250 kVA		pr. stk. kr	320,-
Ytelse over	250 kVA inntil	500 kVA		pr. stk. kr	425,-
Ytelse over	500 kVA inntil	1 000 kVA		pr. stk. kr	550,-
Ytelse over	1 000 kVA inntil	2 000 kVA		pr. stk. kr	755,-
Ytelse over	2 000 kVA inntil	5 000 kVA		pr. stk. kr	910,-
Ytelse over	5 000 kVA inntil	10 000 kVA		pr. stk. kr	1 240,-
Ytelse over	10 000 kVA inntil	20 000 kVA		pr. stk. kr	1 425,-
Ytelse over	20 000 kVA inntil	50 000 kVA		pr. stk. kr	1 850,-
Ytelse over	50 000 kVA inntil	100 000 kVA		pr. stk. kr	2 735,-
Ytelse over	100 000kVA			pr. stk. kr	3 830,-

Fordeling for høy og lav spenning:

Ytelse inntil	50 kVA			pr. stk. kr	220,-
Ytelse over	50 kVA inntil	100 kVA		pr. stk. kr	425,-
Ytelse over	100 kVA inntil	250 kVA		pr. stk. kr	830,-
Ytelse over	250 kVA inntil	500 kVA		pr. stk. kr	1 240,-
Ytelse over	500 kVA inntil	1 000 kVA		pr. stk. kr	1 820,-
Ytelse over	1 000 kVA inntil	2 000 kVA		pr. stk. kr	2 735,-
Ytelse over	2 000 kVA inntil	5 000 kVA		pr. stk. kr	3 825,-
Ytelse over	5 000 kVA inntil	10 000 kVA		pr. stk. kr	4 925,-
Ytelse over	10 000 kVA inntil	20 000 kVA		pr. stk. kr	6 560,-
Ytelse over	20 000 kVA inntil	50 000 kVA		pr. stk. kr	8 750,-
Ytelse over	50 000 kVA inntil	100 000 kVA		pr. stk. kr	10 755,-
Ytelse over	100 000kVA			pr. stk. kr	16 220,-

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2009.

15. des. Nr. 1409 2008

Forskrift om endring i forskrift om avgift på enkelte farlige stoffer, anlegg og innretninger som omfattes av lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver

Hjemmel: Fastsatt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap 15. desember 2008 med hjemmel i lov 14. juni 2002 nr. 20 om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (brann- og eksplosjonsvernloven) § 28 første ledd, jf. delegeringsvedtak 1. september 2003 nr. 1161. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 10. juli 1995 nr. 684 om avgift på enkelte farlige stoffer, anlegg og innretninger som omfattes av lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets oppgaver gjøres følgende endringer:

§ 4 punkt 2 skal lyde:

2. Avgiftssatsen er kr 3,11 pr. tonn. For virksomheter hvor de produktmengder som danner grunnlag for avgiftsberegningen i henhold til nr. 1 er mindre enn 20 000 tonn, skal den årlige mengdebaserte avgift være kr 37 400.

§ 5 punkt 2 skal lyde:

2. Avgiftssatsene er kr 0,20 pr. tonn gass og kr 0,13 pr. tonn olje.

§ 7 punktene 4 og 5 skal lyde:

4. Avgiftssatsen etter nr. 1 og 2 er kr 92 pr. tonn. For virksomheter hvor de produktmengder som danner grunnlag for avgiftsberegninger i henhold til punkt 1 og 2 er mindre enn 400 tonn, skal den årlige mengdebaserte avgift være kr 37 400.
5. Den faste avgift pr. tilvirkningssted utover ett i henhold til nr. 3 er kr 37 400.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2009.

16. des. Nr. 1410 2008

Forskrift om endring i forskrift om særlige tiltak mot Republikken Zimbabwe

Hjemmel: Fastsatt av Utenriksdepartementet 16. desember 2008 med hjemmel i forskrift 15. august 2003 nr. 1050 om særlige tiltak mot Republikken Zimbabwe § 9, jf. lov 27. juni 2003 nr. 58 om særlige tiltak mot Republikken Zimbabwe. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 15. august 2003 nr. 1050 om særlige tiltak mot Republikken Zimbabwe gjøres følgende endring:

Nåværende vedlegg II erstattes av nytt vedlegg II og skal lyde:

Vedlegg II: Liste med fysiske og juridiske personer, enheter og organer omhandlet i § 7

<i>Navn (etternavn, fornavn)</i>	<i>Identifikasjonsinformasjon (stillingstittel, arbeidssted, fødselsdato, ektefellen til eller sønn/datter av mv.)</i>	<i>Begrunnelse for listeføringen</i>
1. Mugabe, Robert Gabriel	President, født 21.2.1924	Head of Government and as such responsible for activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
2. Bonyongwe, Happyton	Director-General Central Intelligence Organisation, født 6.11.1960	Ties to the Government and complicit in forming or directing repressive state policy.
3. Buka (a.k.a. Bhuka), Flora	President's office and former Minister of State for Special Affairs responsible for land and Resettlement Programmes (Former Minister of State in the Vice-President's office and former Minister of State for the Land Reform in the President's Office), født 25.2.1968	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
4. Bvudzijena, Wayne	Assistant Police Commissioner, Police Spokesman	Member of the security forces and bearing wide responsibility for defending serious violations of human rights.
5. Chapfika, David	Deputy Minister of Agriculture (former Deputy Minister of Finance), født 7.4.1957	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
6. Charamba, George	Permanent Secretary, Department for Information and Publicity, født 4.4.1963	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
7. Charumbira, Fortune Zefanaya	Former Deputy Minister for Local Government, Public Works and National Housing, født 10.6.1962	Former member of the Government with ongoing ties to the Government.
8. Chigudu, Tinaye	Provincial Governor: Manicaland	Ties to the Government and bearing wide responsibility for serious violations of human rights.
9. Chigwedere, Aeneas Soko	Minister of Education, Sports and Culture, født 25.11.1939	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously

10. Chihota, Phineas	Deputy Minister for Industry and International Trade	undermine democracy, respect for human rights and the rule of law. Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
11. Chihuri, Augustine	Police Commissioner, født 10.3.1953	Member of the security forces and bearing wide responsibility for serious violations of the freedom of peaceful assembly
12. Chimbudzi, Alice	ZANU (PF) Politburo Committee Member	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
13. Chimutengwende, Chen	Minister of State for Public and Interactive Affairs (former Minister of Post and Telecommunications), født 28.8.1943	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
14. Chinamasa, Patrick Anthony	Minister of Justice, Legal and Parliamentary Affairs, født 25.1.1947	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
15. Chindori-Chininga, Edward Takaruza	Former Minister of Mines and Mining Development, født 14.3.1955	Former member of the Government with ongoing ties to the Government.
16. Chipanga, Tongesai Shadreck	Former Deputy Minister of Home Affairs, født 10.10.1946	Former member of the Government with ongoing ties to the Government.
17. Chitepo, Victoria	ZANU (PF) Politburo Committee Member, født 27.3.1928	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
18. Chiwenga, Constantine	Commander Zimbabwe Defence Forces, General (former Army Commander, Lieutenant General), født 25.8.1956	Member of the security forces and complicit in forming or directing repressive state policy.
19. Chiweshe, George	Chairman, ZEC (Supreme Court Judge and Chairman of the controversial delimitation committee), født 4.6.1953	Ties to the government and complicit in forming or directing repressive state policy.
20. Chiwewe, Willard	Provincial Governor: Masvingo (former Senior Secretary responsible for Special Affairs in the President's Office), født 19.3.1949	Former member of the Government with ongoing ties and bearing wide responsibility for serious violations of human rights.
21. Chombo, Ignatius Morgan Chininya	Minister of Local Government, Public Works and Urban Development, født 1.8.1952	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
22. Dabengwa, Dumiso	ZANU (PF) Politburo Senior Committee Member, født 1939	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
23. Damasane, Abigail	Deputy Minister for Women's Affairs Gender and Community Development	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
24. Dokora, Lazarus	Deputy Minister for Higher and Tertiary Education, født 3.11.1957	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
25. Georgias, Aguy	Deputy Minister for Economic Development, født 22.6.1935	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
26. Goche, Nicholas Tasunungurwa	Minister of Public Service, Labour and Social Welfare (former Minister of State for National Security in the President's Office), født 1.8.1946	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.

27. Gombe, G	Chairman, Electoral Supervisory Commission	Shares responsibility for fraudulent elections in 2005.
28. Gula-Ndebele, Sobuza	Former Chairman of Electoral Supervisory Commission	Ties to the government and complicit in forming or directing repressive state policy.
29. Gumbo, Rugare Eleck Ngidi	Minister of Agriculture (Former Minister of Economic Development), født 8.3.1940	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
30. Hove, Richard	ZANU (PF) Politburo Secretary for Economic Affairs, født 1935	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
31. Hungwe, Josaya (a.k.a. Josiah) Dunira	Former Provincial Governor: Masvingo, født 7.11.1935	Ties to the Government and bearing wide responsibility for serious violations of human rights.
32. Kangai, Kumbirai	ZANU (PF) Politburo Committee Member, født 17.2.1938	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
33. Karimanzira, David Ishemunyoro Godi	Provincial Governor: Harare and ZANU (PF) Politburo Secretary for Finance, født 25.5.1947	Ties to the Government and bearing wide responsibility for serious violations of human rights.
34. Kasukuwere, Saviour	Deputy Minister for Youth Development & Employment Creation and ZANU (PF) Politburo Deputy-Secretary for Youth Affairs, født 23.10.1970	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
35. Kaukonde, Ray Provincial	Governor: Mashonaland East, født 4.3.1963	Ties to the Government and bearing wide responsibility for serious violations of human rights.
36. Kuruneri, Christopher Tichaona	Former Minister of Finance and Economic Development, født 4.4.1949.	NB currently in remand Former member of the Government with ongoing ties.
37. Langa, Andrew	Deputy Minister of Environment and Tourism and former Deputy Minister of Transport and Communications	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
38. Lesabe, Thenjiwe V.	ZANU (PF) Politburo Committee Member, født 1933	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
39. Mabunda, Musarahana	Assistant Police Commissioner	Member of the security forces and bearing wide responsibility for serious violations of the freedom of peaceful assembly.
40. Machaya, Jason (a.k.a. Jaison) Max Kokerai	Former Deputy Minister of Mines and Mining Development, født 13.6.1952	Former member of the Government with ongoing ties.
41. Made, Joseph Mtakwese	State Minister of Agricultural Engineering and Mechanisation (Former Minister of Agriculture and Rural Development), født 21.11.1954	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
42. Madzongwe, Edna (a.k.a. Edina)	ZANU (PF) President of Senate, født 11.7.1943	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
43. Mahofa, Shuvai Ben	Former Deputy Minister for Youth Development, Gender and Employment Creation, født 4.4.1941	Former member of the Government with ongoing ties.
44. Mahoso, Tafataona	Chair, Media Information Commission	Ties to the Government and bearing wide responsibility for serious violations of the freedom of expression and media.
46. Makwavarara, Sekesai	Acting Mayor of Harare	Ties to the Government and bearing wide responsibility for serious violations of human rights.

47. Malinga, Joshua	ZANU (PF) Politburo Deputy Secretary for Disabled and Disadvantaged, født 28.4.1944	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
48. Maluleke, Titus	Deputy Minister of Education, Sports and Culture	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
49. Mangwana, Paul Munyaradzi	Minister of State for Indigenisation and Empowerment, født 10.8.1961	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
50. Manyika, Elliot Tapfumanei	Minister without Portfolio (former Minister of Youth Development, Gender and Employment Creation), født 30.7.1955	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
51. Manyonda, Kenneth Vhundukai	Former Deputy Minister of Industry and International Trade, født 10.8.1934	Former member of the Government with ongoing ties.
52. Marumahoko, Reuben	Deputy Minister for Foreign Affairs (former Deputy Minister for Home Affairs), født 4.4.1948	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
53. Masawi, Ephrahim Sango	Provincial Governor: Mashonaland Central	Ties to the Government and bearing wide responsibility for serious violations of human rights.
54. Masuku, Angeline	Provincial Governor: Matabeleland South (ZANU (PF) Politburo, Secretary for Disabled and Disadvantaged), født 14.10.1936	Ties to the Government and bearing wide responsibility for serious violations of human rights.
55. Mathema, Cain	Provincial Governor: Bulawayo	Ties to the Government and bearing wide responsibility for serious violations of human rights.
56. Mathuthu, Thokozile	Provincial Governor: Matabeleland North and ZANU (PF) Politburo, Deputy Secretary for Transport and Social Welfare	Ties to the Government and bearing wide responsibility for serious violations of human rights.
57. Matiza, Joel Biggie	Deputy Minister for Rural Housing and Social Amenities, født 17.8.1960	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
58. Matonga, Brighton	Deputy Minister for Information and Publicity, født 1969	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
59. Matshalaga, Obert	Deputy Minister of Home Affairs (Former Deputy Minister of Foreign Affairs), født 21.4.1951 in Mhute Kraal – Zvishavane	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
60. Matshiya, Melusi (Mike)	Permanent Secretary, Ministry of Home Affairs	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
61. Mavhaire, Dzikamai	ZANU (PF) Politburo Committee Member	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
62. Mbiriri, Partson	Permanent Secretary, Ministry of Local Government, Public Works and Urban Development	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
63. Midzi, Amos Bernard (Mugenva)	Minister of Mines and Mining Development (former Minister of Energy and Power Development), født 4.7.1952	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.

64. Mnangagwa, Emmerson Dambudzo	Minister of Rural Housing and Social Amenities (former Speaker of Parliament), født 15.9.1946	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
65. Mohadi, Kembo Campbell Dugishi	Minister of Home Affairs (former Deputy Minister of Local Government, Public Works and National Housing), født 15.11.1949	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
66. Moyo, Jonathan	Former Minister of State for Information and Publicity in the President's Office, født 12.1.1957	Former member of the Government engaged in activities that seriously undermined fundamental freedoms.
67. Moyo, July Gabarari	Former Minister of Energy and Power Development (former Minister of Public Service, Labour and Social Welfare), født 7.5.1950	Former member of the Government with ongoing ties.
68. Moyo, Simon Khaya	ZANU (PF) Politburo Deputy Secretary for Legal Affairs, født 1945.	NB Ambassador to South Africa Former member of the politburo with ongoing ties to the Government and its policy.
69. Mpofu, Obert Moses	Minister for Industry and International Trade (former Provincial Governor: Matabeleland North) (ZANU (PF) Politburo Deputy Secretary for National Security), født 12.10.1951	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law
70. Msika, Joseph W.	Vice-President, født 6.12.1923	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
71. Msipa, Cephas George	Provincial Governor: Midlands, født 7.7.1931	Ties to the Government and bearing wide responsibility for serious violations of human rights.
72. Muchena, Olivia Nyembesi	Minister of State for Science and Technology (a.k.a. Nyembezi) in the President's Office (former Minister of State in Vice-President Msika's Office), født 18.8.1946	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
73. Muchinguri, Oppah Chamu Zvipange	Minister for Women's Affairs, Gender and Community Development ZANU (PF) Politburo Secretary for Gender and Culture, født 14.12.1958	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
74. Mudede, Tobaiwa (Tonnet)	Registrar General, født 22.12.1942	Ties to the Government and complicit in forming or directing state policy.
75. Mudenge, Isack Stanilaus Gorerazvo	Minister of Higher Tertiary Education (former Minister of Foreign Affairs), født 17.12.1941	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
76. Mugabe, Grace	født 23.7.1965	Spouse of the Head of Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
77. Mugabe, Sabina	ZANU (PF) Politburo Senior Committee Member, født 14.10.1934	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
78. Mugariri, Bothwell	Senior Assistant Police Commissioner	Member of the security forces and bearing wide responsibility for serious violations of the freedom of peaceful assembly.
79. Muguti, Edwin	Deputy Minister for Health and Child Welfare, født 1965	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.

80. Mujuru, Joyce Teurai Ropa	Vice President (former Minister of Water Resources and Infrastructural Development), født 15.4.1955	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law
81. Mujuru, Solomon T.R.	ZANU (PF) Politburo Senior Committee Member, født 1.5.1949	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
82. Mumbengegwi, Samuel Creighton	Minister of Finance (Former Minister of State for Indigenisation and Empowerment, født 23.10.1942)	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
83. Mumbengegwi, Simbarashe	Minister of Foreign Affairs, født 20.7.1945	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
84. Murerwa, Herbert Muchemwa	Former Minister of Finance, født 31.7.1941	Former member of the Government with ongoing ties.
85. Musariri, Munyaradzi	Assistant Police Commissioner	Member of the security forces and bearing wide responsibility for serious violations of the freedom of peaceful assembly.
86. Mushohwe, Christopher Chindoti	Minister of Transport and Communications (former Deputy Minister of Transport and Communications), født 6.2.1954	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
87. Mutasa, Didymus Noel Edwin	Minister of State for National Security, Land Reform and Resettlement in the Office of the President, ZANU (PF) Secretary for Administration, født 27.7.1935	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
88. Mutezo, Munacho	Minister for Water Resources and Infrastructural Development	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
89. Mutinhiri, Ambros (a.k.a. Ambrose)	Minister of Youth Development, Gender and Employment Creation, Retired Brigadier	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
90. Mutinhiri, Tracey	Deputy Minister for Indigenisation and Empowerment (Former Deputy Speaker of the Senate)	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
91. Mutiwekuziva, Kenneth Kaparadza	Deputy Minister of Small and Medium Enterprises Development and Employment Creation, født 27.5.1948	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
92. Muzenda, Tsitsi V.	ZANU (PF) Politburo Senior Committee Member, født 28.10.1922	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy
93. Muzonzini, Elisha	Brigadier (former Director-General Central Intelligence Organisation), født 24.6.1957	Former member of the security forces and bearing wide responsibility for serious violations of the freedom of peaceful assembly.
94. Mzembi, Walter	Deputy Minister for Water Resources and Infrastructural Development, født 16.3.1964	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
95. Ncube, Abedinico	Deputy Minister of Public Service, Labour and Social Welfare (former Deputy Minister of Foreign Affairs), født 13.10.1954	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.

96. Ndlovu, Naison K.	ZANU (PF) Politburo Secretary for Production and Labour, født 22.10.1930	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
97. Ndlovu, Richard	ZANU (PF) Politburo Deputy Commissariat, født 26.6.1942	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
98. Ndlovu, Sikhanyiso	Minister of Information and Publicity (Former Deputy Minister of Higher and Tertiary Education), født 20.9.1949	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
99. Nguni, Sylvester	Minister of Economic Development (Former Deputy Minister for Agriculture), født 4.8.1955	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
100. Nhema, Francis	Minister of Environment and Tourism, født 7.4.1959	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
101. Nkomo, John Landa	Speaker of Parliament (former Minister of Special Affairs in the President's Office), født 22.8.1934	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
102. Nyambuya, Michael Reuben	Minister for Energy and Power Development (former Lieutenant General, Provincial Governor: Manicaland), født 23.7.1955	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
103. Nyanhongo, Magadzire Hubert	Deputy Minister of Transport and Communications	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
104. Nyathi, George	ZANU (PF) Politburo Deputy Secretary of Science and Technology	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy
105. Nyoni, Sithembiso Gile Glad	Minister of Small and Medium Enterprises Development and Employment Creation, født 20.9.1949	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
106. Parirenyatwa, David Pagwese	Minister of Health and Child Welfare (former Deputy Minister), født 2.8.1950	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
107. Patel, Khantibhal	ZANU (PF) Politburo Deputy Secretary for Finance, født 28.10.1928	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
108. Pote, Selina M.	ZANU (PF) Politburo Deputy Secretary for Gender and Culture	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
109. Sakabuya, Morris	Deputy Minister for Local Government, Public Works and Urban Development	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
110. Sakupwanya, Stanley	ZANU (PF) Politburo Deputy Secretary for Health and Child Welfare	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
111. Samkange, Nelson Tapera Crispen	Provincial Governor: Mashonaland West	Ties to the Government and bearing wide responsibility for serious violations of human rights.
112. Sandi eller Sachi, E. (?)	ZANU (PF) Politburo Deputy Secretary for Women's Affairs	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.

113. Savanhu, Tendai	ZANU (PF) Deputy Secretary for Transport and Social Welfare, født 21.3.1968	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
114. Sekeramayi, Sydney (a.k.a. Sidney) Tigere	Minister of Defence, født 30.3.1944	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
115. Sekeremayi, Lovemore Chief	Elections Officer	Ties to the Government and complicit in forming or directing oppressive state policy.
116. Shamu, Webster	Minister of State for Policy Implementation (former Minister of State for Policy Implementation in the President's Office), født 6.6.1945	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
117. Shamuyarira, Nathan Marwirakuwa	ZANU (PF) Politburo Secretary for Information and Publicity, født 29.9.1928	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
118. Shiri, Perence	Air Marshal (Air Force), født 1.11.1955	Member of the security forces and complicit in forming or directing oppressive state policy.
119. Shumba, Isaiah Masvayamwando	Deputy Minister of Education, Sports and Culture, født 3.1.1949	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
120. Sibanda, Jabulani	Former Chair, National War Veterans Association, født 31.12.1970	Ties to the Government and complicit in forming or directing oppressive state policy.
121. Sibanda, Misheck Julius Mpande	Cabinet Secretary (successor to Charles Utete), født 3.5.1949	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
122. Sibanda, Phillip Valerio (a.k.a. Valentine)	Commander Zimbabwe National Army, Lieutenant General, født 25.8.1956	Member of the security forces and complicit in forming or directing oppressive state policy.
123. Sikosana, Absolom	ZANU (PF) Politburo Secretary for Youth Affairs	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
124. Stamps, Timothy	Health Advisor in the Office of the President, født 15.10.1936	Ties to the Government and complicit in forming or directing oppressive state policy.
125. Tawengwa, Solomon Chirume	ZANU (PF) Politburo Deputy Secretary for Finance, født 15.6.1940	Member of the politburo and as such with strong ties to the Government and its policy.
126. Udenge, Samuel	Minister of State for State Enterprises (Former Deputy Minister of Economic Development)	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.
127. Utete, Charles	Chairman of the Presidential Land Review Committee (former Cabinet Secretary), født 30.10.1938	Ties to the Government and complicit in forming or directing oppressive state policy.
128. Veterai, Edmore	Senior Assistant Police Commissioner, Officer Commanding Harare	Member of the security forces and bearing wide responsibility for serious violations of the freedom of peaceful assembly.
129. Zimonte, Paradzai	Prisons Director, født 4.3.1947	Member of the security forces and complicit in forming or directing oppressive state policy.
130. Zhuwao, Patrick	Deputy Minister for Science and Technology (NB Mugabe's nephew)	Member of the Government and as such engaged in activities that seriously undermine democracy, respect for human rights and the rule of law.

131. Zvinavashe, Vitalis Politburo, Indigenisation and Empowerment Committee in the party, født 27.9.1943 Former member of the security forces and complicit in forming or directing repressive state policy and member of politburo.
132. Air Vice Marshal (AVM) Abu Basutu Matebeleland South, Perpetrator of the electoral campaign of terror
133. Chimedza, Paul, Dr. President of the World Medical Association, Zimbabwe branch, who has refused to assist MDC (opposition) victims
134. Chingoka, Peter Head of Zimbabwe Cricket Federation, who expressed public support for the electoral campaign of terror
135. Chinotimba, Joseph Deputy Chairman, Zimbabwe National Liberation War Veterans, Zanu-PF militia leader
136. Col. Chipwere Bindura South, Perpetrator of the electoral campaign of terror
137. Chiremba, Mirirai Central Bank (RBZ) Financial Intelligence Unit Chief
138. Chiwenga, Jocelyne Business woman and wife of the Commander of the Zimbabwe Defence Force (General Chiwenga)
139. Dube, Tshingo MD/CEO Zimbabwe Defence Industries and ZANU-PF parliamentary candidate
140. Gono, Gideon Governor of Central Bank (RBZ)
141. Col. C. T. Gurira Mhondoro Mubaira, Perpetrator of the electoral campaign of terror
142. Col. Gwekwerere Chinhoyi, Perpetrator of the electoral campaign of terror
143. Huni, Munyaradzi Journalist at the public and pro-government newspaper The Herald, who incited the electoral campaign of terror
144. Jangara, Thomsen Assistant Commissioner/Chief Superintendent, officer in charge, based at Southerton, commands Harare South, Perpetrator of violence in March 2007
145. Air Vice Marshal (AVM) Karakadzai Harare Metropolitan Province, Perpetrator of the electoral campaign of terror
146. Kazembe, Joyce [Deputy] Vice-President of Zimbabwe Electoral Commission (ZEC)
147. Kereke, Munyaradzi Principal Advisor to Central Bank (RBZ) Governor Gideon Gono
148. Brig. Gen. Khumalo Matebeleland North, Perpetrator of the electoral campaign of terror
149. Maj. R. Kwenda Zaka East, Perpetrator of the electoral campaign of terror
150. Col. G. Mashava Chiredzi Central, Perpetrator of the electoral campaign of terror
151. Col. F. Mhonda Rushinga, Perpetrator of the electoral campaign of terror
152. Moyo, Gilbert «War veteran» involved in numerous crimes in Mashonaland West (Chegutu), Zanu-PF militia leader
153. Lt. Col. Mpabanga Mwenezi East, Perpetrator of the electoral campaign of terror
154. Air Vice Marshal (AVM) Muchena Midlands, Perpetrator of the electoral campaign of terror
155. Lt. Col. Muchono Mwenezi West, Perpetrator of the electoral campaign of terror
156. Col. Mutsvunguma Headlands, Perpetrator of the electoral campaign of terror
157. Col. M. Mzilikazi (MID) Buhera Central, Perpetrator of the electoral campaign of terror
158. Brig. Gen. D. Nyikayaramba Mashonaland East, Perpetrator of the electoral campaign of terror
159. Patel, Bharat New acting Attorney-General
160. Rangwani, Dani Detective Inspector, involved in torture and detention of MDC activists, Perpetrator of violence in March 2007
161. Maj. Gen. E. A. Rugeje Masvingo Province, Perpetrator of the electoral campaign of terror
162. Brig. Gen. Rungani Retired Brigadier General, Perpetrator of the electoral campaign of terror
163. Brig. Gen. Shungu Mashonaland Central, Perpetrator of the electoral campaign of terror
164. Col. C. Sibanda Bulawayo Province, Perpetrator of the electoral campaign of terror
165. Brig. Gen. Sigauke Mash West Province, Perpetrator of the electoral campaign of terror
166. Brig. Gen. Tarumbwa Manicaland and Mutare South, Perpetrator of the electoral campaign of terror
167. Tonderai Matibiri, Innocent Deputy Police Commissioner (Mugabe's African nephew or «close cousin», brought in at senior level to take over as next police Commissioner), Perpetrator of violence in March 2007
167. Tonderai Matibiri, Innocent Deputy Police Commissioner (Mugabe's African nephew or «close cousin», brought in at senior level to take over as next police Commissioner), Perpetrator of violence in March 2007
168. Zvayi, Caesar Journalist at the public and pro-government newspaper The Herald, who incited the electoral campaign of terror'
173. Newton Kachepa Member of Parliament for Mudzi North, directly involved in the campaign of terror waged before and after the elections

174. Major Kairo Mhandu	Zimbabwe National Army (ZNA), directly involved in the campaign of terror waged before and after the elections
175. Brigadier General Sibusio Bussie Moyo	Zimbabwe National Army (ZNA), directly involved in the campaign of terror waged before and after the elections
176. Brigadier General Richard Ruwodo	Promoted on 12 August 2008 to the rank of Major General (retired); former Acting Permanent Under Secretary (PUS) for Ministry of Defence, directly involved in the campaign of terror waged before and after the elections
177. Misheck Nyawani	Directly involved in the campaign of terror waged before and after the elections
178. Columbus Mudonhi	Assistant Inspector Zimbabwe Republic Police (ZRP), directly involved in the campaign of terror waged before and after the elections
179. Isaac Mumba	Superintendent, directly involved in the campaign of terror waged before and after the elections
180. Martin Kwainona	Assistant Commissioner, directly involved in the campaign of terror waged before and after the elections
181. Paul Mudzvova	Sergeant (SGT), directly involved in the campaign of terror waged before and after the elections
182. Martin Dinha	Provincial Governor for Mashonaland Central
183. Faber Chidarikire	Provincial Governor for Mashonaland West

Juridiske personer, enheter og organer

<i>Navn</i>	<i>Begrunnelse for listeføringen/adresse</i>
169. Cold Comfort Farm Trust Co-operative	Owned by Didymus Mutasa, Grace Mugabe also involved. Address: 7 Cowie Road, Tynwald, Harare, Zimbabwe
170. Jongwe Printing and Publishing Company (PVT) Ltd (alias (a) Jongwe Company (PVT) Ltd; (b) Jongwe printing and publishing company)	Zanu-PF's publishing arm. Address: (a) 14 Austin Road, Coventry Road, Workington, Harare, Zimbabwe, (b) PO Box 5988, Harare, Zimbabwe
171. Zidco Holdings (alias Zidco Holdings (PVT) Ltd)	Zanu-PF financial holding company. Address: PO Box 1275, Harare, Zimbabwe
172. Zimbabwe Defence Industries (PVT) Ltd	Wholly owned by the Government of Zimbabwe. Directors include Leo Mugabe and Solomon Mujuru. Address: 10th Floor, Trustee House, 55 Samora Machel Avenue, PO Box 6597, Harare, Zimbabwe

II

Endringen trer i kraft straks.

16. des. Nr. 1411 2008

Forskrift om endring i forskrift om kontroll med, overvåkning av bluetongue og restriksjoner på forflytning av dyr som er mottakelige for bluetongue

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 16. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 12, § 13, § 14 og § 19 jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 30. april 2008 nr. 416 om kontroll med, overvåkning av bluetongue og restriksjoner på forflytning av dyr som er mottakelige for bluetongue gjøres følgende endring:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Kravene gjelder frem til 31. desember 2009.

II

Endringen trer i kraft straks.

16. des. Nr. 1412 2008

Forskrift om endring i forskrift om aromaer mv til næringsmidler

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 16. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 9 første ledd, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790, jf. forskrift 21. desember 1993 nr. 1379 om aromaer mv til næringsmidler § 3 første ledd. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 21. desember 1993 nr. 1379 om aromaer mv til næringsmidler gjøres følgende endringer:

Vedlegg III næringsmiddelgruppe 1.6.2 skal lyde:

<i>Næringsmiddel</i>	<i>Aroma</i>	<i>Merknader</i>
1.6.2 Modnet ost	Aroma	q.s.
	Røykaroma	q.s.

Vedlegg III næringsmiddelgruppe 9.4.3 skal lyde:

<i>Næringsmiddel</i>	<i>Aroma</i>	<i>Merknader</i>
9.4.3 Lakseerstatninger, kaviar og andre fiskerognprodukter	Aroma	q.s.
	Røykaroma	q.s.

II

Endringene trer i kraft straks.

17. des. Nr. 1413 2008**Forskrift om endring i forskrift om særavgifter**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 17. desember 2008 med hjemmel i lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter og Stortingets avgiftsvedtak. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 11. desember 2001 nr. 1451 om særavgifter gjøres følgende endringer:

§ 2–6 skal lyde:

§ 2–6. Innførsel

Bestemmelser om innførsel av varer gitt i eller i medhold av tolloven gjelder så langt de passer og ikke annet er bestemt i eller i medhold av denne forskrift.

§ 3–7–4 annet ledd skal lyde:

(2) Det gis avgiftsrefusjon etter følgende tabell:

<i>Pst. svovel i oljen</i>	<i>Refusjon (øre/l) ved forskjellige rensegrader (%)</i>								
	<i>10–24</i>	<i>25–34</i>	<i>35–44</i>	<i>45–54</i>	<i>55–64</i>	<i>65–74</i>	<i>75–84</i>	<i>85–94</i>	<i>95–100</i>
T.o.m. 0,05	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Over 0,05 t.o.m. 0,25	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,4	7,4	7,4
0,25 t.o.m. 0,50	0,0	0,0	0,0	7,4	7,4	7,4	7,4	14,8	14,8
0,50 t.o.m. 0,75	0,0	0,0	7,4	7,4	7,4	14,8	14,8	14,8	22,2
0,75 t.o.m. 1,00	0,0	7,4	7,4	14,8	14,8	14,8	22,2	22,2	29,6
1,00 t.o.m. 1,25	7,4	7,4	14,8	14,8	22,2	22,2	29,6	29,6	37,0
1,25 t.o.m. 1,50	7,4	7,4	14,8	22,2	22,2	29,6	29,6	37,0	44,4
1,50 t.o.m. 1,75	7,4	14,8	14,8	22,2	29,6	29,6	37,0	44,4	51,8
1,75 t.o.m. 2,00	7,4	14,8	22,2	29,6	29,6	37,0	44,4	51,8	59,2
2,00 t.o.m. 2,25	7,4	14,8	22,2	29,6	37,0	44,4	51,8	59,2	66,6
2,25 t.o.m. 2,50	14,8	22,2	29,6	37,0	44,4	51,8	59,2	66,6	74,0
2,50 t.o.m. 2,75	14,8	22,2	29,6	37,0	44,4	51,8	59,2	74,0	81,4
2,75 t.o.m. 3,00	14,8	22,2	29,6	44,4	51,8	59,2	66,6	81,4	88,8
3,00 t.o.m. 3,25	14,8	29,6	37,0	44,4	51,8	66,6	74,0	88,8	96,2
3,25 t.o.m. 3,50	14,8	29,6	37,0	51,8	59,2	66,6	81,4	96,2	103,6
3,50 t.o.m. 3,75	22,2	29,6	44,4	51,8	66,6	74,0	88,8	103,6	111,0
3,75 t.o.m. 4,00	22,2	29,6	44,4	59,2	66,6	81,4	88,8	111,0	118,4

§ 3–9–4 sjetten ledd skal lyde:

(6) Regiontollstedet utbetaler tilskudd etter følgende grupper og satser:

<i>Bensinforbruk:</i>	<i>Tilskudd kr:</i>
Under 100 liter	0 kr
100–299 liter	1 113 kr
300–599 liter	2 111 kr
600–899 liter	3 262 kr

<i>Bensinforbruk:</i>	<i>Tilskudd kr:</i>
900–1 199 liter	4 311 kr
1 200–1 499 liter	5 350 kr
1 500 liter og over	6 387 kr

§ 3–12–4 annet ledd bokstav c skal lyde:

- c) arbeidsmarkedsbedrifter innenfor Statistisk sentralbyrås næringsgruppe 85.3 Sosial- og omsorgstjenester, dersom utøvelsen av virksomheten etter sin art tilsvarende virksomhet som faller innenfor næringshovedområdet C eller D,

§ 3–12–6 første ledd første punktum skal lyde:

Adgangen til å motta elektrisk kraft med redusert avgiftssats eller fritak fra avgift omfatter ikke leveranser til administrasjonsbygg.

§ 3–12–9 overskriften skal lyde:

§ 3–12–9. *Avgiftsfritak for kraft produsert i energigjenvinningsanlegg og mikrokraftverk*

§ 3–12–13 skal lyde:

§ 3–12–13. *Avgiftsfritak for leveranser av elektrisk kraft i tiltakssonen*

Elektrisk kraft som leveres husholdninger og offentlig forvaltning i Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord (tiltakssonen) er fritatt for avgift.

§ 3–12–15 overskriften og første ledd skal lyde:

§ 3–12–15. *Gjennomføring av fritakene*

(1) Fritakene for leveranser av kraft levert til foretak gjennomføres ved at nettselskapet etter mottatt dokumentasjon leverer kraft uten fakturering av avgift.

Kapittel 4–5 overskriften skal lyde:

Kap. 4–5. Treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien, produsenter av fargestoffer og pigmenter

Ny § 4–5–2 skal lyde:

§ 4–5–2. *Avgiftsfritak for produsenter av fargestoffer og pigmenter*

(1) Det gis refusjon for innbetalt grunnavgift på fyringsolje mv. for mineralolje som leveres til produsenter av fargestoffer og pigmenter. Refusjon gis for differansen mellom full avgift og den reduserte satsen som skal betales etter Stortingets avgiftsvedtak.

(2) Som produsenter av fargestoffer og pigmenter anses bedrifter innenfor Statistisk sentralbyrås standard for næringsgruppering, næringsundergruppe 24.120 (SN2002) eller 20.120 (SN2007) (produksjon av fargestoffer og pigmenter).

(3) Det er et vilkår for refusjon at mineraloljen brukes i forbindelse med produksjonen av fargestoffer og pigmenter.

(4) Søknad om refusjon sendes månedlig til Tollregion Midt-Norge.

Nye kapittel 4–9, 4–10 og 4–11 skal lyde:

Kap. 4–9. Militære styrker og internasjonale organisasjoner

§ 4–9–1. *Militære styrker og kommandoenheter*

(1) Varer til bruk for utenlandske NATO-styrker og styrker som er med i Partnerskap for fred, NATOs hovedkvarter i Norge og personer tilknyttet NATO, kan innføres uten avgift. Fritak gis på samme vilkår som nevnt i tollforskriften § 5–3–5.

(2) Registrerte virksomheter kan levere avgiftsbelagte varer uten avgift til bruk som nevnt i første ledd.

§ 4–9–2. *Internasjonale organisasjoner*

(1) Varer til bruk for internasjonale organisasjoner kan innføres uten avgift. Fritak gis på samme vilkår som nevnt i tollforskriften § 5–3–6 og § 5–3–7.

(2) Registrerte virksomheter kan levere varer til bruk som nevnt i første ledd uten avgift.

Kap. 4–10. Proviant

§ 4–10–1. *Saklig virkeområde*

(1) Drikkevareemballasje, alkoholfrie drikkevarer mv., alkohol, tobakkvarer, sjokolade- og sukkervarer mv. og sukker mv. kan innføres uten avgift dersom de leveres til salg eller bruk om bord i fartøy eller luftfartøy som skal forlate tollområdet. Det gis fritak for den mengde som tillates utført i medhold av tolloven § 4–23.

(2) Registrerte virksomheter kan levere varer til bruk som nevnt i første ledd uten avgift.

§ 4–10–2. Gjennomføring av fritaket

Importører kan søke tollregionen om refusjon av betalt avgift dersom varen leveres til salg eller bruk om bord i fartøy eller luftfartøy som skal forlate tollområdet. Vilåårene i tollforskriften § 11–2–1 gjelder tilsvarende.

Kap. 4–11. Utsalg på lufthavn (tax free)

§ 4–11–1. Utsalg på lufthavn

(1) Drikkevareemballasje, alkoholfrie drikkevarer mv., alkohol, tobakkvarer, sjokolade- og sukkervarer mv. og sukker mv. kan innføres uten avgift dersom varene leveres til toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn (tax free) for salg til passasjerer som reiser til utlandet eller som ankommer Norge med luftfartøy. Vilåårene i tollforskriften § 4–30–13 gjelder tilsvarende.

(2) Registrerte virksomheter kan levere varer til bruk som nevnt i første ledd uten avgift.

§ 7–2 oppheves.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2009.

17. des. Nr. 1414 2008

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter uer og forbud mot fiske med torsketråll og fiske etter vassild og kolmule med småmasket tråll i nærmere bestemte områder i Norges økonomiske sone i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 17. desember 2008 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villevande marine ressursar (havressurslova) § 16 og forskrift 15. desember 2008 nr. 1366 om regulering av fisket etter uer og forbud mot fiske med torsketråll og fiske etter vassild og kolmule med småmasket tråll i nærmere bestemte områder i Norges økonomiske sone i 2009 § 6. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 15. desember 2008 nr. 1366 om regulering av fisket etter uer og forbud mot fiske med torsketråll og fiske etter vassild og kolmule med småmasket tråll i nærmere bestemte områder i Norges økonomiske sone i 2009 gjøres følgende endring:

§ 5 femte ledd skal lyde:

Ved fiske med konvensjonelle redskap er det uten hinder av forbudene i § 1 annet ledd og § 2 tillatt å ha inntil 20 % bifangst av uer. Bifangsten av uer regnes i rund vekt pr. uke basert på summen av alle sluttседler/landingsседler undertegnet i tidsrommet fra mandag kl. 00.00 til søndag kl. 24.00. For fartøy som ikke lander flere ganger pr. uke regnes bifangsten i vekt i de enkelte fangster og ved landing.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2009.

18. des. Nr. 1415 2008

Forskrift om norsk farmakopé

Hjemmel: Fastsatt av Statens legemiddelverk 18. desember 2008 med hjemmel i lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 5, forskrift 20. juli 1995 nr. 698 om legemidlers kvalitet, standarder m.m., jf. delegeringsvedtak 8. juni 1995 nr. 521 og delegeringsvedtak 16. desember 1994 nr. 4659. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Statens legemiddelverk godkjenner følgende som del av norsk farmakopé fra 1. januar 2009:

– Norske legemiddelstandarder 2009.0 (NLS 2009.0).

Fra 1. januar 2009 består gyldig norsk farmakopé av:

– European Pharmacopoeia 6th Edition 2008 med Supplement 6.1–6.3

– Norske legemiddelstandarder 2009.0.

European Pharmacopoeia 6th Edition, Supplement 6.4 trer i kraft 1. april 2009. Samtidig erstattes NLS 2009.0 med oppdatert versjon, NLS 2009.1.

European Pharmacopoeia 6th Edition, Supplement 6.5 trer i kraft 1. juli 2009. Samtidig erstattes NLS 2009.1 med oppdatert versjon, NLS 2009.2.

NLS 2009.0–NLS 2009.2 opptar endringer til Ph. Eur. som følge av vedtak i Den europeiske farmakopékommisjon ved resolusjon AP-CSP (07) 5 fra Helsekomiteen og resolusjonene AP-CPH (08) 1–2 og 4–5 fra Komiteen for legemidler og farmasøytisk omsorg.

Fra 2009 blir elektronisk versjon av Norske legemiddelstandarder publisert på Statens legemiddelverks internettside, www.legemiddelverket.no, og bokutgivelsen opphører. NLS 2009.0 vil foreligge i januar 2009.

Forskrift 18. desember 2008 nr. 1415 om norsk farmakopé opphever forskrift 18. desember 2007 nr. 1462.

18. des. Nr. 1416 2008

Forskrift om regulering av fisket etter tobis og øyepål i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressurser (havressurslova) § 11, § 12 og § 16 og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 20. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Kapittel 1. Fiskeforbud

§ 1. Generelt forbud

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og lande øyepål og tobis i 2009.

Kapittel 2. Øyepål

§ 2. Deltakelse og maksimalkvote

Uten hinder av § 1 kan norske fartøy med adgang til å delta fiske og lande øyepål i perioden fra og med 1. juni til og med 31. august 2009.

Fiskeridirektoratet fastsetter maksimalkvoter for fartøy med pelagisk tråltillatelse og nordsjøtråltillatelse på grunnlag av en basiskvoteprosent (100 % av konsesjonskapasitet). Kvotene til det enkelte fartøy fremkommer ved å multiplisere basiskvoten for fartøyet med den faktoren en får ved å dividere de respektive gruppekvoteene med summen av basiskvoteene. Fiskeridirektoratet fastsetter faktoren og kan endre denne.

For fartøy med pelagisk tråltillatelse og nordsjøtråltillatelse nyttes fastsatt konsesjonskapasitet, jf. forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) § 2–8 annet ledd og § 2–12 annet ledd.

§ 3. Bifangst av øyepål

Uten hinder av § 1 kan øyepål fiskes som bifangst i et direkte fiske etter andre arter.

§ 4. Totalkvoteprosent i EU-sonen

Norske fartøy kan fiske inntil 1 000 tonn øyepål i EU-sonen i ICES statistikkområdet IV.

Kapittel 3. Tobis

§ 5. Forsøksfiske

Norske fartøy med adgang til å delta kan fiske og lande tobis i perioden fra og med 1. april til og med 6. mai 2009 i EU-sonen i ICES statistikkområdet IV.

For norske fartøy skjer deltakelse i perioden angitt i første ledd etter kunngjøring og skriftlig påmelding til Fiskeridirektoratet. Etter påmeldingsfristens utløp avgjøres deltakelsen ved loddtrekning.

Fiskeridirektoratet kan fastsette nærmere kriterier for deltakelse og gjennomføring av fisket etter tobis i perioden angitt i første ledd.

§ 6. Totalkvoteprosent i EU-sonen

Norske fartøy kan fiske inntil 20 000 tonn tobis i EU-sonen i ICES statistikkområdet IV.

Kapittel 4. Fellesbestemmelser

§ 7. Kvoteutnyttelse

Hvert fartøy kan bare fiske og lande en kvote. Uten hinder av dette kan hvert fartøy fiske og lande kvote utvekslet eller tildelt i medhold av bestemmelser om spesielle kvoteordninger.

Ved kjøp av fartøy kan ny eier ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som fartøyet totalt har fisket og levert i reguleringsåret. Dette gjelder også når fartøyet erverves til utskifting av et annet fartøy. Fiskeridirektoratets regionkontor kan gjøre unntak fra bestemmelsen i dette ledd for fartøy som erverves til erstatning for fartøy som på grunn av havari eller forlis har vesentlig driftsavbrudd. Det er en forutsetning at vilkårene for bruk av leiefartøy ellers er oppfylt.

Ved utskifting av fartøy kan erstatningsfartøyet heller ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som han selv har fisket og landet med annet fartøy i vedkommendes eie i reguleringsåret.

Når det ved utskifting gjøres fradrag etter andre ledd eller tredje ledd, skal det fangstkvantum som er størst av de to alternativene trekkes fra.

§ 8. Overføring av fangst

Det kvantum som kan fiskes med det enkelte fartøy kan ikke overføres til annet fartøy. Det er også forbudt å motta og å lande fangst som er fisket av et annet fartøy.

§ 9. Avkortning av kvote ved dumping eller neddreping

Er tobis eller øyepål forsettlig eller uaktsomt dumpet eller på annen måte drept ned, kan Fiskeridirektoratets regionkontor fatte vedtak om en forholdsmessig avkortning av kvoten. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 10. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket etter tobis i EU-sonen når områdekvoten er beregnet oppfisket.

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskrift og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

§ 11. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i denne forskriften straffes etter § 60, § 61 og § 64 i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressurser (havressurslova). På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2009 og gjelder til og med 31. desember 2009.

18. des. Nr. 1417 2008**Forskrift om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen og Skagerrak i 2009**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressurser (havressurslova) § 11, § 12, § 16, § 27, § 36 og § 42 og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. delegeringsvedtak 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Kapittel 1. Fiskeforbud og kvoter**§ 1. Generelt forbud**

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og lande sild i Nordsjøen og Skagerrak.

§ 2. Totalkvote

Uten hinder av forbudet i § 1 kan norske fartøy som har adgang til å delta i fiske etter sild i Nordsjøen og Skagerrak, fiske og lande totalt:

- 1) 48 368 tonn sild i Nordsjøen sør for 62° N, avgrenset i øst av en rett linje gjennom Lindesnes fyr og Hanstholm fyr. Hele kvantumet kan fiskes i EU-sonen. Av dette kvantumet avsettes 1 420 tonn til forsknings- og undervisningsformål.
- 2) 5 032 tonn sild i Skagerrak utenfor 4 nautiske mil av de svenske og danske grunnlinjene. Skagerrak er avgrenset i vest av en rett linje gjennom Hanstholm fyr til Lindesnes fyr, og i sør av en rett linje gjennom Skagen fyr til Tistlarna fyr. Av dette kvantum kan inntil 1 006 tonn fiskes i området som nevnt i nr. 1.

§ 3. Gruppekvoter for ringnotfartøy

Fartøy med ringnottillatelse kan fiske og lande inntil 38 861 tonn sild sør for 62° N. Av dette kvantum kan inntil 36 951 tonn fiskes utenfor grunnlinjene i Nordsjøen og inntil 2 844 tonn utenfor to nautiske mil fra grunnlinjene i Skagerrak.

Ringnotfartøy uten konsesjon (SUK) kan fiske og lande inntil 2 481 tonn sild sør for 62° N. Av dette kvantum kan inntil 2 299 tonn fiskes utenfor grunnlinjene i Nordsjøen og inntil 182 tonn utenfor to nautiske mil fra grunnlinjene i Skagerrak.

§ 4. Gruppekvote for trålfartøy

Fartøy med pelagisk tråltillatelse eller nordsjøtråltillatelse kan fiske og lande inntil 3 639 tonn sild i området som nevnt i § 2 nr. 1.

Av gruppekvoten som nevnt i første ledd avsettes 1 000 tonn til dekning av bifangst av sild som tas i forbindelse med utøvelsen av industritrålfisket i Nordsjøen.

Dersom det beregnede kvantum sild tatt som bifangst i fisket med pelagisk trål blir mindre enn det avsatte kvantumet, kan Fiskeridirektoratet etter 1. oktober 2008 refordele det resterende kvantumet i direktefiske for å sikre at gruppekvoten blir oppfisket.

§ 5. Gruppekvote for fartøy i kystfartøygruppen

Fartøy med adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter sild i Nordsjøen sør for 62° N kan fiske og lande inntil 7 000 tonn.

Av dette kvantum kan:

- 1) fartøy med adgang til å delta i lukket gruppe, jf. deltakerforskriften, fiske og lande inntil 6 800 tonn Av dette kvantum avsettes 500 tonn til låssettingsfiske innenfor grunnlinjene i Skagerrak fra 1. september.

- 2) fartøy med adgang til å delta i åpen gruppe, jf. deltakerforskriften, fiske og lande innenfor en avsetning på 200 tonn.

Kapittel 2. Fiske i ringnotgruppen

§ 6. Fartøykvoter

Fartøy i ringnotgruppen tildeles fartøykvoter på grunnlag av følgende basiskvoter:

1 500 + hl	40 % av konsesjonskapasiteten fra	0–4 000 hl
	30 % av konsesjonskapasiteten fra	4 000–6 000 hl
	20 % av konsesjonskapasiteten fra	6 000–10 000 hl
	10 % av konsesjonskapasiteten over	10 000 hl.

Basiskvoten blir omregnet til tonn ved at 1 hektoliter = 0,1 tonn (100 kilo).

Kvotene til det enkelte fartøy fremkommer ved å multiplisere basiskvoten for fartøyet med den faktoren en får ved å dividere de respektive gruppekvotene med summen av basiskvotene.

Fiskeridirektoratet fastsetter faktoren og kan endre denne.

For ringnotfartøy uten konsesjon (SUK) legges fastsatt basiskvote per 19. november 2006 til grunn for utregning av fartøykvoten.

§ 7. Refordeling

Fiskeridirektoratet kan oppheve fartøykvotene for fartøy med ringnottillatelse etter 1. desember.

Fiskeridirektoratet kan oppheve fartøykvotene for ringnotfartøy uten konsesjon (SUK) etter 1. november.

§ 8. Siste dato for innmelding av fangst for SUK-fartøy

Ringnotfartøy uten konsesjon (SUK) må ha meldt inn fangst av sild i Nordsjøen eller Skagerrak til Norges Sildesalgslag innen 1. august 2009. Fartøy som ikke har meldt inn fangst før denne dato har ikke adgang til å delta resten av 2009.

§ 9. Forbud mot fiske med flytetral i Skagerrak

Det er forbudt å drive fiske med flytetral i Skagerrak.

Kapittel 3. Fiske i trålgruppen

§ 10. Fartøykvoter

Fartøy med tillatelse til å fiske med trål, tildeles fartøykvoter på grunnlag av følgende basiskvoter:

50 tonn +	50 % av bruttotonnasje fra	0–100
	40 % av bruttotonnasje fra	101–200
	30 % av bruttotonnasje fra	201–300
	20 % av bruttotonnasje fra	301–400
	10 % av bruttotonnasje fra	401–600.

Kvotene til det enkelte fartøy fremkommer ved å multiplisere basiskvoten for fartøyet med den faktoren en får ved å dividere de respektive gruppekvotene med summen av basiskvotene. Fiskeridirektoratet fastsetter faktoren og kan endre denne.

Ved beregning av fartøyets basiskvote gjelder tonnasje i henhold til skipskontrollens målebrev/identitetsbevis utstedt senest 31. desember 2001, eventuelt fartøyets tonnasje i henhold til Skipskontrollens målebrev/identitetsbevis etter foretatt utskifting eller ombygging i overensstemmelse med utskifting/ombyggingstillatelse gitt senest samme dato. Ved eierskifte nyttes bruttotonnasje per nevnte tidspunkt for det fartøy reder hadde konsesjon på ved årets begynnelse eller tidligere.

§ 11. Refordeling

Fiskeridirektøren kan oppheve fartøykvotene etter 1. desember.

§ 12. Bifangst av sild i fiske med pelagisk trål

I fiske med pelagisk trål sør for 62° N er det tillatt å ha inntil 20 % sild i vekt i det enkelte hal og ved landing.

Ved fiske etter tobis med trål med en maskevidde mindre enn 16 mm er det likevel ikke tillatt å ha mer enn 10 % sild regnet i vekt av hele fangsten om bord og ved landing.

§ 13. Partråling

Uten hinder av forbudet i § 17 kan fartøy som partråler på følgende vilkår fordele kvantumet ved landing, uavhengig av hvilket fartøy som fører fangsten:

- Fartøyene må være skriftlig påmeldt som partrållag til Norges Sildesalgslag før fisket tar til.
- Fartøyene i partrållaget må fiske med samme redskap, og to fartøy kan dra med inntil 2 wire i hver sin vinge av trålredskapet. Det er ikke tillatt å nytte tråldører under partråling.
- Dersom fangst som tas i forbindelse med partråling deles, skal minimum 20 % av fangsten per landing fordeles til de aktuelle fartøyene. Det skal alltid føres fangst på det fartøy som lander fangsten.

- d) Ved innmelding av fangst til Norges Sildesalgslag og ved landing skal det gis oppgave over at fangsten er tatt som partrållag.
- e) Et fartøy kan ikke dele fangst med mer enn tre andre fartøy i løpet av 2009.
- f) Et fartøy kan likevel dele fangst med nytt fartøy dersom tidligere fartøy i partrållaget er utgått av merkeregisteret som følge av en strukturordning.

Før oppstart av fisket med partrål skal det sendes melding til Fiskeridirektoratets regionkontor i den region hvor fisket skal pågå.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan kreve at fartøy som meldes som partrållag fremstiller seg for godkjenning. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Kapittel 4. Fiske i kystfartøygruppen

§ 14. Fartøykvoter

Fartøy som har adgang til å delta i lukket gruppe kan fiske og lande følgende kvanta:

Hjemmelslengde	Kvotefaktor	Maksimalkvote (tonn)	Herav garantert (tonn)
Under 7,0 meter	1	7,3	5,5
7,0–7,99 meter	2	14,6	11
8,0–8,99 meter	3	21,9	16,5
9,0–9,99 meter	4	29,2	22
10,0–10,99 meter	5	36,5	27,5
11,0–11,99 meter	6	43,8	33
12,0–12,99 meter	7	51,1	38,5
13,0–13,99 meter	8	58,4	44
14,0–14,99 meter	9	65,7	49,5
15,0–15,99 meter	10	73	55
16,0–16,99 meter	11	80,3	60,5
17,0–17,99 meter	12	87,6	66
18,0–18,99 meter	13	94,9	71,5
19,0–19,99 meter	14	102,2	77
20,0–20,99 meter	15	109,5	82,5
21,0–21,35 meter	16	116,8	88

Ved en eventuell stopp i fisket i lukket gruppe kan det enkelte fartøy likevel fortsette fiske innenfor en kvoteenhet på 5,5 tonn.

Fra 1. september kan fartøy tilhørende lukket gruppe delta i et låssettingsfiske innenfor grunnlinjene i Skagerrak innenfor en totalkvote på 500 tonn. Hvert fartøy kan maksimalt fiske og lande inntil 100 tonn.

Fartøy i åpen gruppe kan fiske og lande inntil 5 tonn sild.

Fartøy i åpen gruppe som deltar med garn kan fiske og lande inntil 10 tonn sild.

Fartøy i åpen gruppe kan fortsette fisket selv om det innføres stopp i fisket for kystfartøygruppen.

§ 15. Beregning av kvote ved utskifting og ombygging

Fartøy som ved utskifting eller ombygging får endret sin faktiske lengde, får sin kvote beregnet etter lengde ført i merkeregisteret senest 31. desember 2002, eller godkjent målebrev datert senest samme dato.

§ 16. Endring av hjemmelslengde for fartøy med største lengde på eller over 11 meter og hjemmelslengde mellom 10 og 10,99 meter

Fartøy som 15. mars 2007 var registrert i Fiskeridirektoratets fartøyregister med største lengde på eller over 11 meter og kvote med hjemmelslengde fra og med 10 til og med 10,99 meter, kan få hjemmelslengden endret til 11 meter. Det er et vilkår at eieren av fartøyet samtykker. Dersom fartøyet er skiftet ut, kan endringen i stedet fastsettes for erstatningsfartøyet.

Tilsvarende gjelder for erstatningsfartøy med største lengde på eller over 11 meter som erstatter fartøy som før 15. mars 2007 hadde kvote med hjemmelslengde fra og med 10 til og med 10,99 meter. Det er et vilkår at erstatningsfartøyet ble kjøpt eller kontrahert før 16. mars 2007. Det er videre et vilkår at Fiskeridirektoratet mottok søknaden om ervervstillatelse for dette fartøyet før samme dato. Det kan gjøres unntak for sist nevnte vilkår dersom det er åpenbart at øvrige vilkår er oppfylt.

Dersom deltakeradgangen til fartøy som ellers kunne fått endret hjemmelslengde etter denne paragrafen er oppgitt som følge av tildeling av strukturkvote, kan det eller de fartøy som er tildelt strukturkvote få endret kvotefaktoren forholdsmessig. Det er et vilkår at eieren av mottakende fartøy samtykker.

Vedtak om endring av hjemmelslengde og kvotefaktor treffes av Fiskeridirektoratet.

Kapittel 5. Fellesbestemmelser

§ 17. Kvoteutnyttelse

Hvert fartøy kan bare fiske og lande en kvote. Uten hinder av dette kan hvert fartøy fiske og lande kvote utvekslet eller tildelt i medhold av bestemmelser om spesielle kvoteordninger.

Ved kjøp av fartøy kan ny eier ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som fartøyet totalt har fisket og levert i reguleringsåret. Dette gjelder også når fartøyet erverves til utskiftning av et annet fartøy. Fiskeridirektoratets regionkontor kan gjøre unntak fra bestemmelsen i dette ledd for fartøy som erverves til erstatning for fartøy som på grunn av havari eller forlis har vesentlig driftsavbrudd. Det er en forutsetning at vilkårene for bruk av leiefartøy ellers er oppfylt.

Ved utskiftning av fartøy kan erstatningsfartøyet heller ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som han selv har fisket og landet med annet fartøy i vedkommendes eie i reguleringsåret.

Når det ved utskiftning gjøres fradrag etter andre ledd eller tredje ledd, skal det fangstkvantum som er størst av de to alternativene trekkes fra.

§ 18. Særskilt turkvoteordning

Ringnotfartøy uten konsesjon (SUK) og fartøy i kystfartøygruppen som fører egen fangst er begrenset av en kvote på 250 tonn losset kvantum per tur.

Leveringer over 250 tonn losset kvantum per tur vil bli inndratt og belastet fartøyets eventuelt gjenstående kvote.

§ 19. Overføring av fangst

Det kvantum som kan fiskes med det enkelte fartøy kan ikke overføres til annet fartøy. Det er også forbudt å motta og å lande fangst som er fisket av et annet fartøy.

Det er likevel tillatt å overføre fangst på feltet mellom notfartøy for å unngå neddreping. Et vilkår for slik overføring er at fartøyene er utrustet og bemannet for fiske. Dette gjelder ikke for kystfartøy i åpen gruppe.

§ 20. Bifangst

Ved fiske etter sild er det tillatt å ha inntil 10 % bifangst av makrell i vekt i de enkelte fangster og ved landing.

Ved fiske etter hestmakrell er det tillatt å ha inntil 10 % bifangst av sild i vekt i de enkelte fangster og ved landing.

§ 21. Avkorting av kvote ved dumping og neddreping

Er fangst forsettlig dumpet eller på annen måte drept ned, kan Fiskeridirektoratets regionkontor fatte vedtak om en forholdsmessig avkorting av kvoten.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 22. Meldeplikt ved sprenging av not

Fartøy tilhørende ringnotgruppen og kystnotfartøy skal melde fra til Fiskeridirektoratet ved notsprenging. Meldingen sendes til Fiskeridirektoratet region Møre og Romsdal (telefaks 70 12 35 21).

§ 23. Omregningsfaktorer for ombordprodusert sild

Ved sildefiletproduksjon er omregningsfaktoren 2,0 slik at 1 tonn sildefilet blir avregnet med 2 tonn rund sild på fartøykvoten.

Ved silderognproduksjon er omregningsfaktoren 9,0 slik at 1 tonn silderogn blir avregnet med 9 tonn rund sild på fartøykvoten.

Ved produksjon av hel, saltet sild er omregningsfaktoren 1,0 slik at 1 tonn hel, saltet sild blir avregnet med 1 tonn rund sild på fartøykvoten.

Ved produksjon av hodekappet, saltet sild er omregningsfaktoren 1,2 slik at 1 tonn hodekappet, saltet sild blir avregnet med 1,2 tonn rund sild på fartøykvoten.

Summen av alle leverte produkter, inklusive avfall/avskjær og hel sild som er utsortert fra ombordproduksjon av silderogn (biprodukter), må ikke overstige fartøykvoten.

Levering av biprodukt må kontrolleres av Fiskeridirektoratets regionkontor, og føres særskilt på slutteddelen.

§ 24. Fiske etter agn

Fiskere som er ført i fiskermanntallet kan bruke not i fiske etter agn til eget forbruk med merkeregistrert fartøy under 28 meter største lengde. Omsetning av fangsten er forbudt.

§ 25. Geografiske sperreområder

I området mellom 62° 00' N og 60° 30' N er det hele året forbudt å fiske sild fra grunnlinjene og ut til 12 nautiske mil. Forbudet omfatter også norsk vårgytende sild.

I perioden fra og med 15. februar til og med 30. april er det forbudt å fiske all sild i området mellom 62° N og en rett linje mellom Lindesnes fyr og Hanstholm fyr innenfor 12 nautiske mil regnet fra grunnlinjene. Forbudet i første punktum er ikke til hinder for et begrenset fiske for kystfartøy i den grad slik adgang følger av forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2008.

§ 26. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når totalkvotene, gruppekvotene eller områdekvotene er beregnet oppfisket.

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskriften og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

Kapittel 6. Straff og ikrafttredelse

§ 27. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften straffes i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevende marine ressurser (havressurslova) § 60, § 61, § 62 og § 64 og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 31.

På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 28. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2009 og gjelder til og med 31. desember 2009.

18. des. Nr. 1418 2008

Forskrift om regulering av fisket etter kolmule i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevende marine ressurser (havressurslova) § 11, § 12 og § 16 og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. delegeringsvedtak 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

§ 1. Generelt forbud

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og lande kolmule i 2009.

§ 2. Totalkvote

Uten hinder av forbudet i § 1 kan norske fartøy med adgang til å delta, fra 1. januar 2009, fiske og lande 220 673 tonn kolmule i Norges indre farvann, sjøterritorium, økonomiske sone, fiskerisone ved Jan Mayen, fiskevernsonen ved Svalbard og i internasjonalt farvann. Av dette kvantum avsettes 1 500 tonn til estimert bifangst i 2009, samt 3 000 tonn til forsknings- og undervisningskvoter.

Av totalkvoten kan inntil 157 938 tonn fiskes i EU-sonen i ICES statistikkområdene II, IVa, VIa nord for 56° 30' N, VIb og VII vest av 12° V. Av dette kvantum kan 64 228 tonn fiskes i EU-sonen i ICES statistikkområde IVa.

Av totalkvoten kan inntil 24 214 tonn fiskes i Færøyenes fiskerisone.

§ 3. Gruppekvote for fartøy med kolmuletråltillatelse

Fartøy med kolmuletråltillatelse, jf. § 2–23 i forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften), kan fiske og lande inntil 156 398 tonn kolmule i Norges indre farvann, sjøterritorium, økonomiske sone, fiskerisone ved Jan Mayen, fiskevernsonen ved Svalbard og i internasjonalt farvann.

Av gruppekvoten for fartøy med kolmuletråltillatelse kan inntil 123 191 tonn fiskes i EU-sonen.

Av gruppekvoten for fartøy med kolmuletråltillatelse kan inntil 18 887 tonn fiskes i Færøyenes fiskerisone.

§ 4. Gruppekvote for fartøy med pelagisk tråltillatelse og nordsjøtråltillatelse

Fartøy med pelagisk tråltillatelse eller nordsjøtråltillatelse, jf. § 2–6 og § 2–10 i konsesjonsforskriften, kan fiske og lande inntil 59 577 tonn kolmule i Norges indre farvann, sjøterritorium, økonomiske sone, fiskerisone ved Jan Mayen, fiskevernsonen ved Svalbard og i internasjonalt farvann.

I Norges indre farvann, sjøterritorium og økonomiske sone kan fartøy med nordsjøtråltillatelse bare fiske og lande kolmule sør for 64° N.

Av gruppekvoten for fartøy med pelagisk tråltillatelse og nordsjøtråltillatelse kan inntil 34 746 tonn fiskes i EU-sonen.

Av gruppekvoten for fartøy med pelagisk tråltillatelse og nordsjøtråltillatelse kan inntil 5 327 tonn fiskes i Færøyenes fiskerisone.

§ 5. Maksimalkvoter og fartøykvoter

For fartøy med kolmuletråltillatelse kan Fiskeridirektoratet fastsette fartøykvoter.

For fartøy med pelagisk tråltillatelse og nordsjøtråltillatelse kan Fiskeridirektoratet fastsette maksimalkvoter på grunnlag av basiskvote (100 % av konsesjonskapasitet). Kvotene til det enkelte fartøy fremkommer ved å multiplisere basiskvoten for fartøyet med den faktoren en får ved å dividere de respektive gruppekvotene med summen av basiskvotene. Fiskeridirektoratet fastsetter faktoren og kan endre denne.

For fartøy med pelagisk tråltillatelse og nordsjøtråltillatelse nyttes fastsatt konsesjonskapasitet, jf. § 2–8 annet ledd og § 2–12 annet ledd i konsesjonsforskriften.

Fiskeridirektoratet kan differensiere kvoter fastsatt etter denne bestemmelse for forskjellige områder.

§ 6. Kvotefleksibilitet over årsskiftet

Ved overfiske eller underfiske i 2009 kan Fiskeridirektoratet belaste eller godskrive gruppekvotene med et tilsvarende kvantum for reguleringsåret 2010.

§ 7. Partråling

Uten hinder av forbudet i § 8 kan fartøy med pelagisk tråltillatelse eller nordsjøtråltillatelse som partråler på følgende vilkår fordele kvantumet ved landing, uavhengig av hvilket fartøy som fører fangsten:

- Fartøyene må være skriftlig påmeldt som partrållag til Norges Sildesalgslag før fisket tar til.
- Fartøyene i partrållaget må fiske med samme redskap, og to fartøy kan dra med inntil 2 wire i hver sin vinge av trålredskapet. Det er ikke tillatt å nytte tråldører under partråling.
- Dersom fangst som tas i forbindelse med partråling deles, skal minimum 20 % av fangsten per landing fordeles til de aktuelle fartøyene. Det skal alltid føres fangst på det fartøy som lander fangsten.
- Ved innmelding av fangst til Norges Sildesalgslag og ved landing skal det gis oppgave over at fangsten er tatt som partrållag.
- Et fartøy kan ikke dele fangst med mer enn to andre fartøy i løpet av 2009.
- Et fartøy kan likevel dele fangst med nytt fartøy dersom tidligere fartøy i partrållaget er utgått av merkeregisteret som følge av en strukturordning.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan kreve at fartøy som meldes som partrållag fremstiller seg for godkjenning. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 8. Kvoteutnyttelse

Hvert fartøy kan bare fiske og lande en kvote. Uten hinder av dette kan hvert fartøy fiske og lande kvote utvekslet eller tildelt i medhold av bestemmelser om spesielle kvoteordninger.

Ved kjøp av fartøy kan ny eier ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som fartøyet totalt har fisket og levert i reguleringsåret. Dette gjelder også når fartøyet erverves til utskifting av et annet fartøy. Fiskeridirektoratets regionkontor kan gjøre unntak fra bestemmelsen i dette ledd for fartøy som erverves til erstatning for fartøy som på grunn av havari eller forlis har vesentlig driftsavbrudd. Det er en forutsetning at vilkårene for bruk av leiefartøy ellers er oppfylt.

Ved utskifting av fartøy kan erstatningsfartøyet heller ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som han selv har fisket og landet med annet fartøy i vedkommendes eie i reguleringsåret.

Når det ved utskifting gjøres fradrag etter andre ledd eller tredje ledd, skal det fangstkvanter som er størst av de to alternativene trekkes fra.

§ 9. Overføring av fangst

Det kvantum som kan fiskes med det enkelte fartøy kan ikke overføres til annet fartøy. Det er også forbudt å motta og å lande fangst som er fisket av et annet fartøy.

Det er likevel tillatt å overføre fangst på feltet mellom notfartøy for å unngå neddreping. Et vilkår for slik overføring er at fartøyene er utrustet og bemannet for fiske.

§ 10. Avkortning av kvote ved dumping eller neddreping

Er kolmule forsettlig eller uaktsomt dumpet eller på annen måte drept ned, kan Fiskeridirektoratets regionkontor fatte vedtak om en forholdsmessig avkortning av kvoten. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 11. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når totalkvotene, gruppekvotene, områdekvotene eller periodekvotene er beregnet oppfisket.

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskriften og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

§ 12. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i denne forskriften straffes etter § 60, § 61, § 63 og § 64 i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressursar (havressurslova). På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 13. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2009 og gjelder til og med 31. desember 2009.

19. des. Nr. 1419 2008

Forskrift om endring i forskrift (Nr. 17) om avgiftsforvaltningen og avgiftskontrollen og om klagenemndas organisasjon og saksbehandling

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 6 og § 75. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift (Nr. 17) 19. desember 1969 nr. 15 om avgiftsforvaltningen og avgiftskontrollen og om klagenemndas organisasjon og saksbehandling gjøres følgende endring:

§ 14 annet ledd skal lyde:

Finansdepartementet kan bestemme at klage over Toll- og avgiftsetatens vedtak etter tolloven § 12–10, § 12–11 og § 16–10 overlates til Klagenemnda for merverdiavgift.

II

Endringen under I trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1420 2008

Delvis ikraftsetting av lov 19. desember 2008 nr. 117 om endringer i pengespill- og lotterilovgivningen (betalingsformidling m.m.)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2008 nr. 117 om endringer i pengespill- og lotterilovgivningen (betalingsformidling m.m.) del IV. Fremmet av Kultur- og kirkedepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Delvis ikraftsetting av lov om endringer i lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v., lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v.

Lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. § 15 og lov 24. februar 1995 nr. 11 om lotterier m.v. § 3, § 12 og § 13 skal gjelde fra 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1421 2008

Ikraftsetting av lov 19. desember 2008 nr. 116 om endringer i pengespilloven m.m. (grasrotandel)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2008 nr. 116 om endringer i pengespilloven m.m. (grasrotandel) del III. Fremmet av Kultur- og kirkedepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Loven trer i kraft fra 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1422 2008

Delvis ikraftsetting av lov 29. august 2003 nr. 90 om endringer i pengespill- og lotterilovgivningen

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 29. august 2003 nr. 90 om endringer i pengespill- og lotterilovgivningen del III nr. 1. Fremmet av Kultur- og kirkedepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Endringer i lov 28. august 1992 nr. 103 om pengespill m.v. § 10 trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1423 2008

Ikraftsetting av lov 19. desember 2008 nr. 110 om endringer i legemiddeloven, apotekloven og lov om medisinsk utstyr

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2008 nr. 110 om endringer i legemiddeloven, apotekloven og lov om medisinsk utstyr del IV. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Loven trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1424 2008

Ikraftsettelse av lov 19. desember 2008 nr. 118 om endringer i opplæringslova

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2008 nr. 118 om endringer i opplæringslova del II. Fremmet av Kunnskapsdepartementet. Kunngjort 19. desember 2008 kl. 15.10.

Loven trer i kraft 1. januar 2009.

9. des. Nr. 1425 2008

Vedtak om formues- og inntektsskatt til Svalbard for inntektsåret 2009

Heimel: Kunngjering frå Justis- og politidepartementet av stortingsvedtak 9. desember 2008 med heimel i Kongeriget Norges Grundlov 17. mai 1814 § 75 bokstav a. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

§ 1. Bruksområde for vedtaket

Dette vedtaket gjeld forskotsutskrivning og endeleg utskrivning av skatt på formue og inntekt for inntektsåret 2009 etter føresegnene i lov 29. november i 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.

Skattepliktige som nemnde i skattebetalingslova § 1, jf. § 2, og svalbardskattelova § 5–1 første ledd, skal betale forskot på formues- og inntektsskatt til Svalbard for inntektsåret 2009. Ved utrekninga og innbetalinga gjeld føresegnene i dette vedtaket og i skattebetalingslova.

§ 2. Skatt på formue

Skatt på formue blir utrekna etter desse satsane:

- a) Personleg skattepliktig og dødsbu: Det blir nytta same satsar og grensebeløp som Stortinget har vedteke skal gjelde på det norske fastlandet for formuesskatt til staten og kommunane (maksimumssats)
- b) Selskap og samanslutning som nemnt i skattelova § 2–36 andre ledd, og som ikkje er fritekne etter skattelova kapittel 2: Det blir nytta same satsar og grensebeløp som Stortinget har vedteke skal gjelde på det norske fastlandet for formuesskatt til staten.

§ 3. Skatt på inntekt

Skatt på inntekt blir utrekna etter desse satsane:

- a) Inntekt som blir skattlagt ved lønnstrekk etter svalbardskattelova § 3–2:
Låg sats: 8 pst.
Høg sats: 22 pst.
- b) Anna inntekt:
16 pst.

Personlege skatteytarar skal ha eit frådrag i alminneleg inntekt som omfattas av b på 20 000 kroner.

§ 4. Avrundingsreglar

Ved utrekning av skatt ved likning skal stipulert formue avrundast nedover til næraste heile 1 000 kroner, og inntekt avrundast nedover til næraste heile 100 kroner.

Ved utrekning av skatt ved lønnstrekk skal inntekta avrundast nedover til næraste heile krone.

§ 5. Normalrentesatsen for rimeleg lån i arbeidsforhold

Normalrentesatsen som nemnd i skattelova § 5–12 fjerde ledd, jf. svalbardskattelova § 3–1 og § 3–2, skal vere den same som Stortinget har vedteke skal gjelde på det norske fastlandet.

9. des. Nr. 1426 2008

Vedtak om avgift av kol som blir utført frå Svalbard for budsjetterminen 2009

Heimel: Kunngjering frå Justis- og politidepartementet av stortingsvedtak 9. desember 2008 med heimel i Kongeriget Norges Grundlov 17. mai 1814 § 75 bokstav a. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

For budsjetterminen 2009 skal det svarast avgift til statskassen av kol som blir utført frå Svalbard, etter følgjande satsar:

- 1,0 % av verdien for dei første 100 000 tonna,
- 0,9 % av verdien for dei neste 200 000 tonna,
- 0,8 % av verdien for dei neste 300 000 tonna,
- 0,7 % av verdien for dei neste 400 000 tonna,
- 0,6 % av verdien for dei neste 500 000 tonna,
- 0,5 % av verdien for dei neste 600 000 tonna,
- 0,4 % av verdien for dei neste 700 000 tonna,
- 0,3 % av verdien for dei neste 800 000 tonna,
- 0,2 % av verdien for dei neste 900 000 tonna,
- 0,1 % av verdien for dei neste 1 000 000 tonna.

16. des. Nr. 1427 2008

Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 16. desember 2008 med hjemmel i lov 15. desember 2006 nr. 81 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt del VII. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

I

I forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgjande endringer:

§ 6–47–32 oppheves.

II

§ 6–47–41 annet ledd første punktum skal lyde:

Rettighetshaver som vil benytte adgangen til å inngå ny avtale etter første ledd, må sende skriftlig melding om dette til selskapet innen 30. juni 2009, jf. lov om individuell pensjonsordning § 5–1 fjerde ledd.

III

Endringen under I trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2009. Endringen under II trer i kraft straks med virkning fra og med 27. juni 2008.

16. des. Nr. 1428 2008

Forskrift om regulering av fisket etter reker ved Øst-Grønland i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 16. desember 2008 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 11, § 12, § 16 og § 36 og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 20 og § 21, jf. delegeringsvedtak 16. oktober 2001 nr. 4686. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

§ 1. *Generelt forbud*

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og lande reker i Grønlands økonomiske sone i 2009.

§ 2. *Kvote*

Uten hinder av forbudet i § 1 kan fartøy som fyller vilkårene i § 3, jf. § 4, fiske inntil 3 500 tonn reker i Grønlands økonomiske sone i ICES-områdene XIV og Va.

Deltakende fartøy kan fiske fritt innenfor totalkvoten.

§ 3. *Vilkår for deltakelse*

For å kunne delta i fisket må følgende vilkår være oppfylt:

- 1) fartøyet må ha deltatt i rekefisket ved Grønland i minst ett av de fem siste årene
- 2) fartøyet må være skriftlig påmeldt til Fiskeridirektoratet.

§ 4. *Utskiftning*

Fartøy som ikke fyller vilkårene for deltakelse etter § 3 nr. 1, kan likevel delta når dette er et erstatningsfartøy for konsesjonshaver som tidligere hadde et fartøy som ville fylt vilkåret etter denne bestemmelsen.

§ 5. *Utseilingsfrist*

Fartøy som fyller vilkårene i § 3 eller § 4 og som ønsker å delta i fisket må ha meldt innseiling til Grønlands økonomiske sone innen 15. september.

§ 6. *Midlertidig tillatelse til å benytte annet fartøy (leiefartøy)*

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, tillate bruk av leiefartøy. Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet. Det må nyttes leiefartøy fra samme fartøygruppe.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 7. *Rapporteringsplikt*

Det skal sendes kopi til Fiskeridirektoratet av følgende av de meldinger som fartøyene etter grønlandske bestemmelser er pålagt å sende grønlandske myndigheter:

- 1) aktivmelding,
- 2) melding om fangst pr. uke,
- 3) passivmelding.

§ 8. *Stopp i fisket*

Fisket vil bli stoppet når totalkvoten er beregnet oppfisket.

§ 9. *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskriften straffes i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 60, § 61, § 62 og § 64 og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst § 31. På samme måte straffes medvirking og forsøk.

§ 10. *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2009 og gjelder til og med 31. desember 2009.

17. des. Nr. 1429 2008

Forskrift om endring i forskrift om fastsettelse av tariffer mv. for bestemte innretninger

Hjemmel: Fastsatt av Olje- og energidepartementet 17. desember 2008 med hjemmel i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet § 10–18 første ledd og § 4–8 og forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet § 70. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

I

I forskrift 20. desember 2002 nr. 1724 om fastsettelse av tariffer mv. for bestemte innretninger gjøres følgende endringer:

§ 1 tredje ledd skal lyde:

Innretningene deles inn i områdene A, B, C, D, E, F, G, og H som følger:

Område A

- 30" rørledning for transport av rikgass mellom Statfjord B-plattformen og terminalen på Kårstø inklusive 16" Gullfaks satellitt T-forbindelse, 12" Veslefrikk T-forbindelse og 8" Brage T-forbindelse. Område A inkluderer kapasitetsrettighet over Statfjord B-plattformen til område F og til 12" Statfjord UK gassrør.

Område B

- 42" rørledning for transport av rikgass fra Åsgard B-plattformen til terminalen på Kårstø, inklusive U-loop T-forbindelse, Draugen T-forbindelse, Haltenbanken vest T-forbindelse, Njord T-forbindelse og Skarv T-forbindelse.

Område C

- Terminalen på Kårstø for prosessering av rikgass, NGL og kondensat, med unntak av K-Lab og propanfyllestasjon.

Område D

- 42" rørledning for transport av tørrgass fra terminalen på Kårstø til innretninger i Tyskland,
- 28" rørledning for transport av tørrgass mellom terminalen på Kårstø og Draupner S stigerørsplattform inklusive 4" Snurrevarden T-forbindelse,
- 36" rørledning for transport av tørrgass mellom Heimdal-plattformen og Draupner S stigerørsplattform inklusive 16" Jotun T-forbindelse,
- 40" rørledning for transport av tørrgass fra terminalen på Kollsnes til Sleipner stigerørsplattform,
- 40" rørledning for transport av tørrgass fra terminalen på Kollsnes til Draupner E stigerørsplattform,
- Draupner E stigerørsplattform,
- Draupner S stigerørsplattform,
- 30" rørledning for transport av tørrgass mellom Sleipner stigerørsplattform og Draupner S stigerørsplattform,
- 40" rørledning for transport av tørrgass fra Sleipner stigerørsplattform til terminalen i Zeebrugge,
- Terminalen i Zeebrugge,
- 40" rørledning for transport av tørrgass fra Draupner S stigerørsplattform, via Draupner E stigerørsplattform, til innretninger i Tyskland,
- Innretninger i Tyskland som består av mottaksfasiliteter for tørrgass etablert i Dornum, målefasiliteter etablert i Dornum og 42" rørledning for transport av tørrgass mellom disse fasilitetene samt målefasiliteter etablert i Emden,
- 36" rørledning for transport av tørrgass fra Draupner S stigerørsplattform til terminalen Norse Gas i Emden, inklusive Y-forbindelse for tilknytning av Ekofisk og plattformene B-11 og H-7,
- Terminalen Norse Gas i Emden,
- 42" rørledning for transport av tørrgass fra Draupner E stigerørsplattform til terminalen i Dunkerque,
- Terminalen i Dunkerque,
- 36" rørledning for transport av tørrgass fra Oseberg D-plattformen til Heimdal stigerørsplattform,
- Heimdal stigerørsplattform,
- 32" rørledning for transport av tørrgass fra Heimdal stigerørsplattform opp til og inklusive måleinstrumenter ved terminalen i St. Fergus samt tilknyttede installasjoner definert som «den norske rørledningen» i art. 30 sjette ledd i overenskomst mellom Norge og Storbritannia om endring av Frigg-overenskomsten av 10. mai 1976, jf. St.prp.nr.73 (1998–1999),
- 32" rørledning fra Frigg TCP2-plattform som knytter seg til rørledningen fra Heimdal stigerørsplattform til St. Fergus,
- 42" rørledning for transport av tørrgass fra Nyhamna til Sleipner stigerørsplattform,
- 44" rørledning for transport av tørrgass fra Sleipner stigerørsplattform til terminalen i Easington og
- Terminalen i Easington.

Område E

- Terminalen på Kollsnes for prosessering av rikgass, videresendelse av NGL til Vestprosess og Sture samt videresendelse av tørrgass inn i område D og til Kollsnes Næringspark.

Område F

- 32" rørledning for transport av rikgass fra Statfjord B-plattformen til FLAGS-rørledningen på engelsk sokkel, inklusive 12" rørledning fra 32" T til tilkopling på rørledningen mellom Statfjord A-plattformen og Statfjord

C-plattformen. Område F inkluderer også kapasitetsrettighet over Statfjord C-plattformen til tilkøpling på rørledningen mellom Statfjord A-plattformen og Statfjord C-plattformen.

Område G

- 30" rørledning for transport av rikgass fra Kvitebjørn plattformen til terminalen på Kollsnes inklusive Visund T-forbindelsen.

Område H

- 16" rørledning for transport av rikgass fra Norne plattformen til knutepunktet mellom område B og rørledningen fra Heidrun plattformen.

§ 2 skal lyde:

Område A

Innganger:

Alle tilknytningspunkter der naturgass kan leveres inn i rørledningen mellom Statfjord B og terminalen på Kårstø.

Utganger:

Ved utløpet av rørledningen fra Statfjord B til Kårstø ved terminalen på Kårstø, ved inngang til område F og ved inngang til 12" Statfjord UK gassrør.

Område B

Innganger:

Alle tilknytningspunkter der naturgass kan leveres inn i rørledningen fra Åsgard B for transport til Kårstø.

Utgang:

Ved utløpet av rørledningen fra Åsgard B til Kårstø ved terminalen på Kårstø.

Område C

Behandling:

- Fjerning av hydrogensulfid
- Ekstraksjon
- Fraksjonering, lagring og utskipning av NGL-produkter utenom etan
- Stabilisering, lagring og utskipning av kondensat
- Fjerning av karbondioksid
- Utblanding av karbondioksid
- Fraksjonering, rensing, lagring og utskipning av etan.

Område D

Innganger:

Alle tilknytningspunkter der naturgass kan leveres inn i de relevante rørledningene ved Sleipner, Kollsnes, Oseberg, Jotun T-forbindelse, Heimdal, Kårstø, Ekofisk og Nyhamna.

Utganger:

Der naturgass kan leveres ut fra terminalene i Zeebrugge, Dunkerque, Emden, Dornum, St. Fergus og Easington, ut ved Snurrevarden og ut ved Heimdal for transport av naturgass for injeksjon i Grane.

Område E

Behandling:

- Ekstraksjon og videresendelse av NGL og tørrgass.

Område F

Innganger:

Alle tilknytningspunkter der naturgass kan leveres inn i område F.

Utgang:

Ved utløpet av rørledningen fra Statfjord B til FLAGS.

Område G

Innganger:

Alle tilknytningspunkter der naturgass kan leveres inn i område G.

Utgang:

Ved utløpet av rørledningen ved terminalen på Kollsnes.

*Område H**Innganger:*

Alle tilknytningspunkter der naturgass kan leveres inn i område H.

Utganger:

Ved knutepunkt mellom område H og område B for leveranse inn til område B og for leveranse inn til rørledningen til Heidrun plattformen.

§ 4 skal lyde:

Tariffene fastsettes med følgende formel ved inngang til og/eller utgang fra områdene A, B, D, F, G og H og for behandling i område C og E:

$$t = \left(K + \frac{I}{Q} + U \right) \cdot E + \frac{O}{Q}$$

hvor:

t = tariff per enhet for rett til bruk av inngang, utgang eller behandling

K = fast del av kapitalelement per enhet

Q = estimert samlet reservert kapasitet for gjeldende år, for tjenesten fraksjonering, rensing, lagring og utskipning av etan skal Q være estimert samlet etan for gjeldende år

I = årlig element beregnet for investeringer for opprettholdelse av systemet

U = element beregnet for investeringer knyttet til utvidelser av systemet

E = eskaleringsfaktor

O = forventede driftskostnader.

Alle tall i dette kapitlet er i 2002-kroner, med mindre annet er angitt.

i) *Fast del av kapitalelement (K)**Område A*

For område A er K 5,5 øre/Sm³ og gjelder ved utgangene av området.

Unntak:

- For rett til bruk av utgangen i A som er avtalt for feltene Statfjord, Gullfaks fase 1 og 2, Veslefrikk, Statfjord Nord, Statfjord Øst, Brage, Tordis og Snorre før ikrafttredelse av denne forskrift, er K 18 øre/Sm³ til og med kalenderår 2010.

Område B

For område B er K 3,5 øre/Sm³ og gjelder ved utgangen av området.

Område C

For ekstraksjon er K 10,0 øre/Sm³.

Unntak:

- For rett til ekstraksjon som er avtalt for Åsgardfeltet før ikrafttredelse av denne forskrift, er K 0.

For fraksjonering, lagring og utskipning av NGL er K 300 kroner/tonn i innretninger som er omfattet av plan for anlegg og drift vedtatt av interessentskap eller selskap før ikrafttredelse av denne forskrift. Dette gjelder også den kapasitet som oppnås i innretninger som bygges for å imøtekomme behov for behandling av naturgass fra feltene Mikkel og Kristin.

Unntak:

- For rett til fraksjonering, lagring og utskipning som er avtalt for feltene Statfjord, Gullfaks fase 1 og 2, Veslefrikk, Statfjord Nord, Statfjord Øst, Brage, Tordis og Snorre før ikrafttredelsen av denne forskrift, er K 1 070 kroner/tonn.
- For rett til fraksjonering, lagring og utskipning som er avtalt for feltene Åsgard, Gullfaks Sør, Draugen, Heidrun og Norne før ikrafttredelsen av denne forskrift, er K 530 kroner/tonn.
- For rett til fraksjonering, lagring og utskipning som er avtalt for feltene Sleipner Øst, Sleipner Vest og Sigyn før ikrafttredelsen av denne forskrift, er K 130 kroner/tonn.

For stabilisering, lagring og utskipning av kondensat for feltene Sleipner Øst, Sleipner Vest og Sigyn, er K 0 innenfor kapasitet som eksisterer før denne forskriftens ikrafttredelse.

For fraksjonering, rensing, lagring og utskipning av etan er K 220,0 NOK/tonn. Rett til bruk av fraksjonering, rensing, lagring og utskipning av etan tilsvarende hver bruker sin andel av etanuttak.

For fjerning av karbondioksid er K 211,0 NOK/tonn fjernet karbondioksid.

For utblanding av karbondioksid er K 105,5 NOK/tonn utblandet karbondioksid. Innbetalinger som følger av dette elementet skal tilfalle brukere av område C som leverer gass med karbondioksidinnhold lavere enn gjeldende spesifikasjon.

Område D

I område D gjelder K ved inngangene til området og ved utgangene av området.

Ved inngang er K:

- Ved Kollsnes 3,43 øre/Sm³ til og med kalenderår 2010 og 1,93 øre/Sm³ fra og med kalenderår 2011.
- Ved Kårstø og Oseberg 2,43 øre/Sm³.
- Ved Nyhamna 0.
- Ved øvrige 0,43 øre/Sm³.

Ved utgangene er K:

- 12,07 øre/Sm³ til og med kalenderår 2006.
- 8,07 øre/Sm³ fra og med kalenderår 2007 til og med kalenderår 2010.
- 5,57 øre/Sm³ fra og med kalenderår 2011.

Unntak fra K for område D som fastsatt i i) sjuende ledd:

- For rett til bruk av utgangen Emden for naturgass opprinnelig fra petroleumsforekomst(er) i utvinningstillatelse 018, er K 1,77 øre/Sm³.
- For rett til bruk av utgangen Emden som er avtalt for feltet Valhall før ikrafttredelse av denne forskrift, er K 9,57 øre/Sm³ til og med kalenderår 2006.
- For rett til bruk av utgangen St. Fergus for naturgass opprinnelig fra petroleumsforekomst(er) i utvinningstillatelse 024, er K 0.
- For rett til bruk av utgangen Heimdal for transport av naturgass for injeksjon i Grane, er K 0.
- For rett til bruk av inngangen Kårstø og utgangen Snurrevarden for transport av naturgass til Snurrevarden, er K 0.

Område E

For ekstraksjon og videresendelse av NGL og tørrgass er K = 4,5 øre/Sm³.

Unntak:

- For rett til ekstraksjon og videresendelse av NGL og tørrgass som er avtalt for rettighetshaverne i Trollfeltet for ikrafttredelse av denne forskrift, er K 0. Dette gjelder også for den kapasitet som oppnås i innretninger som finansieres av rettighetshaverne i Trollfeltet og bygges for å imøtekomme behandling av naturgass fra feltene Kvitebjørn og Visund samt kapasitet som oppnås i innretninger som bygges for å få en tilsvarende gjennomgående kapasitet i område E.

Område F

For område F er K 6,0 øre/Sm³ og gjelder ved utgangen av området.

Område G

For område G er K 1,49 øre/Sm³ og gjelder ved utgangen av området.

Område H

For område H er K 3,5 øre/Sm³ og gjelder ved utgangene av området.

ii) Reservert kapasitet (Q)

Operatøren skal anslå Q for de ulike områdene for det gjeldende år. I områdene A, B, D, F, G og H fastsettes anslagene for Q ved utgangene av områdene. I område C og E fastsettes anslaget for Q for den enkelte tjeneste i disse områdene.

iii) Investeringer knyttet til opprettholdelse av systemet (I)

I skal beregnes for investeringer som kreves for å opprettholde systemet og som ikke dekkes under O som angitt nedenfor. I fastsettes av departementet. I skal fastsettes for hver slik investering og skal beregnes som en årlig annuitet innenfor gjenværende konsesjonstid. Annuiteten skal fastsettes slik at eierne kan forvente en rimelig avkastning på totale investeringer. I skal, etter at kapasitetsutvidelsen som følge av investeringen tas i bruk, inkluderes i tariffen for det område som nødvendiggjør investeringen. Dersom det ved utgangen av året er innkrevd et beløp som avviker fra beløpet som beregnes etter andre, tredje og fjerde punktum, skal det foretas korreksjon for avviket i I det etterfølgende år. I områdene A, B, D, F, G og H skal I fastsettes ved utgangene av området. I område C og E skal I fastsettes for den enkelte tjeneste i disse områdene. Investeringer knyttet til kompressorene på Kårstø-terminalen skal inngå i område D.

iv) Investeringer knyttet til utvidelser av systemet (U)

Departementet kan bestemme at U skal fastsettes for investeringer som medfører en utvidelse av kapasitet og som ikke faller innenfor I eller O som angitt i iii) og vi). I slike tilfeller skal U gjelde for det området som nødvendiggjør

investeringen og fastsettes slik at eierne kan forvente en rimelig avkastning på totale investeringer. Ved fastsettelse av U skal departementet ta hensyn til den inntekt som samsvarer med forpliktet rett til bruk av kapasitet som eksisterer før U fastsettes og kommer til anvendelse. U skal gjelde for all fremtidig rett til bruk av kapasitet, herunder rett til bruk av kapasitet som er ervervet før U fastsettes og kommer til anvendelse. For øvrig skal departementet ta hensyn til forhold som beskrevet i iv) tredje ledd.

I område A, B, D, F, G og H fastsettes U ved utgang av området. I område C og E skal U fastsettes for den enkelte tjeneste i disse områdene. Investeringer knyttet til kompressorene på Kårstø-terminalen skal inngå i område D.

For brukere som innehar rett til bruk av kapasitet før U fastsettes og kommer til anvendelse for den aktuelle investering, skal summen av alle U innenfor hvert av områdene A, B, D, F, G og H ikke kunne overstige 0,7 øre/Sm³ ved et gasstransportnivå på inntil 72 mrd. Sm³/år og 0,6 øre/Sm³ ved et gasstransportnivå på 90 mrd. Sm³/år eller mer. For gasstransportnivåer mellom 72 og 90 mrd. Sm³/år skal U være inntil lineær mellom 0,6 og 0,7 øre/Sm³. Dersom U etter dette ikke er tilstrekkelig til å gi den ovenfor nevnte avkastningen på investering i kapasitetsutvidelsen, skal departementet fastsette en tilleggstariff for de brukere som erverver rett til bruk av kapasitet som følge av utvidelsen.

v) *Eskaleringsfaktor (E)*

Eskaleringsfaktoren for hvert enkelt år fastsettes på grunnlag av den norske konsumprisindeks som offentliggjøres av Statistisk Sentralbyrå, og er forholdstallet mellom siste indeks som er publisert før 1. januar samme år og den tilsvarende indeks per 1. januar 2002 (108,9). Dersom forholdstallet er mindre enn 1,0, settes E lik 1,0.

vi) *Forventede driftskostnader (O)*

Operatøren skal ved starten av året fastsette O for de ulike områder.

I område A, B, D, F, G og H skal O fastsettes ved utgangene av relevant område. I område D skal kostnader som betales for bruk av bestemte innretninger i dette området som beskrevet i § 7, inngå i O. I tillegg skal kostnader for drift av kompressorer på Kårstø-terminalen inngå i O. I område A skal kostnader som betales til Statfjord for kapasitetsrett over Statfjord B-plattformen til område F og til 12" Statfjord UK gassrør inngå. Disse kostnadene skal belastes de som har rett til bruk av utgangen mot 12" Statfjord UK gassrør og utgangen mot område F. I område F skal kostnader som betales til Statfjord for kapasitetsrett over Statfjord C-plattformen til tilkøpling mellom Statfjord A-plattformen og Statfjord C-plattformen inngå. Disse kostnadene skal belastes de som har rett til bruk av kapasitet over Statfjord C-plattformen til rørledningen fra Statfjord B for transport til FLAGS.

I område C og E skal O fastsettes for den enkelte tjeneste i disse områdene. O for fjerning av hydrogensulfid i område C skal betales av brukere som får rett til å levere gass med hydrogensulfidinnhold utover gjeldende spesifikasjon inn i område A og B. O for fjerning av hydrogensulfid skal betales i forhold til den mengde hydrogensulfid hver enkelt bruker gis rett til å levere utover gjeldende spesifikasjon.

I tillegg til løpende driftskostnader skal enkeltinvesteringer, som ikke overstiger beløpsgrensene i tabellen under, kunne inngå i O for de forskjellige områdene.

<i>Område</i>	<i>Inntil</i>
A og B	40 mill. kroner x E
C	250 mill. kroner x E
D	200 mill. kroner x E
E	250 mill. kroner x E
F	40 mill. kroner x E
G	40 mill. kroner x E
H	40 mill. kroner x E

Summen av enkeltinvesteringer som kan inngå i O per år skal likevel begrenses til inntil tre ganger beløpsgrensen innenfor hvert område og det skal tas behørig hensyn til at ikke O for et enkelt år skal gi urimelige utslag på tariffnivået for området eller en tjeneste.

Dersom operatøren ved utgangen av året har innkrevd driftskostnader som avviker fra faktiske driftskostnader, skal det foretas korreksjon for avviket i etterfølgende års anslag for O innenfor samme område.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2009.

18. des. Nr. 1430 2008

Forskrift om takseringsregler til bruk ved ligningen av utenlandske artister for inntektsåret 2009 etter lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v.

Hjemmel: Fastsatt av Skattedirektoratet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 7-1 nr. 1 og delegeringsvedtak 22. januar 1982 nr. 1998. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

1.0 Fradragsposter

1.1 Fradrag for utgifter til kost

Når artisten sannsynliggjør at han har hatt utgifter til kost i forbindelse med arrangement i Norge, innrømmes fradrag med følgende satser:

- Kr 530 pr. døgn når artisten sannsynliggjør å ha bodd på hotell.
- Kr 477 pr. døgn når artisten sannsynliggjør å ha bodd på hotell og får fradrag for utgifter til losji inkl. frokost eller disse utgiftene refunderes etter regning.
- Kr 281 pr. døgn når det sannsynliggjøres at artisten har bodd på pensjonat eller hybel/brakkeløsning uten kokemuligheter.
- Kr 182 pr. døgn når artisten har bodd privat eller på hybel, brakke, leilighet mv. med kokemuligheter, eller han ikke kan sannsynliggjøre hvordan han har innrettet seg i forbindelse med arrangementet.

Utgifter til kost som artisten har dekket for utenlandske medarbeidere i forbindelse med arrangementet i Norge innrømmes etter samme satser per døgn per person.

Krav om sannsynliggjøring innebærer at artisten i vedlegg til oppgjørsblanketten må fremlegge en fortløpende oppstilling over hvordan vedkommende har innrettet seg i forbindelse med arrangementet i Norge. Oppstillingen skal minst inneholde følgende opplysninger:

- dato for avreise fra og ankomst til utlandet
- dato for ankomst til og avreise fra Norge
- reisemåte og reisevei
- navn og adresse på overnattingssted/utleier. Ved flere overnattingssteder skal dato for overnattingene angis
- type losji fordelt på hotell, pensjonat eller annet nærmere angitt losji.

1.2 Fradrag for utgifter til bruk av eget transportmiddel

1.2.1 Fradragssats for bruk av bil

Når artisten sannsynliggjør at han har hatt utgifter til transport med eget transportmiddel i forbindelse med arrangement i Norge, innrømmes fradrag med kr 3,50 pr km.

18. des. Nr. 1431 2008

Forskrift om takseringsregler til bruk ved beskatning ved trekk i lønn mv. (lønnstrekkordningen) av personer som skattlegges på Svalbard i inntektsåret 2009 etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard

Hjemmel: Fastsatt av Skattedirektoratet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 7–1 nr. 1 og delegeringsvedtak 22. januar 1982 nr. 1998. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

§ 1. Verdsettelse av naturalytelser

Når arbeidstakeren skattlegges ved trekk i lønn (lønnstrekkordningen), skal følgende naturalytelser verdsettes slik:

Fritt opphold (kost og losji)		kr 105 pr. døgn
Kost (alle måltider)		kr 76
Kost (to måltider)		kr 60
Kost (ett måltid)		kr 39
Losji (eget rom eller delt rom)		kr 29
Fri bolig	inntil 40 kvm	kr 1 700 pr. måned
	41–65 kvm	kr 2 500 pr. måned
	66–125 kvm	kr 4 200 pr. måned
	over 125 kvm	kr 5 000 pr. måned
Fri bil		kr 1 250 pr. måned.

Ved beregning av fordel ved arbeidsgiverfinansiert elektronisk kommunikasjon skal det legges til grunn de samme regler og satser som gjelder på fastlandet.

§ 2. Overskudd på utgiftsgodtgjørelser mv.

Overskudd på utgiftsgodtgjørelser er skattepliktig.

Ved beregning av overskudd på godtgjørelser til dekning av utgifter ved reiser/opphold utenfor hjemmet, både med og uten overnatting, innenlands og utenlands, skal det legges til grunn de samme regler og samme satser som gjelder for utbetaling av trekkfrie utgiftsgodtgjørelser på fastlandet for 2009.

Ved beregning av overskudd på fast godtgjørelse for bruk av egen bil i yrket, skal 1/3 av godtgjørelsen, maksimalt kr 1 100 per måned, anses for medgått til dekning av utgifter. Den øvrige delen er skattepliktig.

Ved beregning av overskudd på arbeidsgivers dekning av utgifter til bruk av egen bil og egen snøscooter i yrket, skal det legges til grunn de samme regler og satser som gjelder for utbetaling av trekkfrie utgiftsgodtgjørelser på fastlandet for 2009.

For refusjon av utgifter til elektronisk kommunikasjon skal det legges til grunn de samme regler og satser som gjelder på fastlandet for 2009.

18. des. Nr. 1432 2008

Forskrift om gjennomføringen av fordeling av skatt mv. mellom skattekreditorene

Hjemmel: Fastsatt av Skattedirektoratet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) § 8-1 fjerde ledd, § 8-1 femte ledd, § 8-2 femte ledd og § 8-3 tredje ledd, jf. forskrift 21. desember 2007 nr. 1766 til utfylling og gjennomføring mv. av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften) § 8-1. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. Definisjoner

I denne forskrift betyr:

1. *Personlig skattyter:* Skattyter som nevnt i skattebetalingsloven § 4-1 første ledd bokstav b).
2. *Upersonlig skattyter:* Skattyter som nevnt i skattebetalingsloven § 4-1 første ledd bokstav a).
3. *Fordelingstall:* Fastsatt prosentvis fordeling av skatt og trygdeavgift i en kommune mellom skattekreditorene. Grunnlag for fastsettelsen er forventet utlignet skatt eller faktisk utlignet skatt i den enkelte kommune. Fordelingstall fastsettes hver for seg for henholdsvis personlige skattytere og upersonlige skattytere for det enkelte inntektsår.
4. *Skattekreditor:* Den som har krav på en andel av skatt og avgift som inngår i fellesinnkrevningen.

§ 2. Skattekreditorene

1. Skatt fra personlige skattytere skal fordeles mellom kommunen, fylkeskommunen, staten og folketrygden.
2. Skatt fra upersonlige skattytere skal fordeles mellom kommunen, fylkeskommunen, staten og det felleskommunale skattefondet.

Kapittel 2. Almennlige bestemmelser om fordelingen av skatt og trygdeavgift

§ 3. Foreløpige og korrigerede fordelingstall for personlige skattytere

1. Innen utgangen av januar i inntektsåret fastsetter Skattedirektoratet foreløpige fordelingstall for inntektsåret på grunnlag av forhåndsregning av skatter og avgifter for personlige skattytere i den enkelte kommune.
2. I november året etter inntektsåret fastsetter Skattedirektoratet korrigerede fordelingstall for personlige skattytere. Ligningsresultatet på tidspunktet for fastsettelsen skal legges til grunn.
3. Ved fastsettelsen av grunnlaget for fordelingstallene skal vedkommende kommunes andel reduseres med kommuneskatt som innenby(gd)boende skattytere skal svare til andre kommuner og økes med kommuneskatt som skattytere bosatt i andre kommuner skal svare til vedkommende kommune. Motsatt korreksjon foretas av statens andel.
4. Foreløpige og korrigerede fordelingstall til fylkeskommunen, folketrygden og staten fastsettes med en nøyaktighet på minst 1 desimal. Kommunens fordelingstall utgjør differansen mellom 100,0 og summen av fylkeskommunens, statens og folketrygdens fordelingstall.
5. Skattedirektoratet sender oppgaver over fordelingstallene og grunnlaget for fastsettelsen til skattekontoret, skatteoppkreveren for kommunen og til fylkeskommunen. Samtidig med at oppgaven sendes, overfører Skattedirektoratet resultatet av beregningen elektronisk til den som drifter skatteregnskapene.

§ 4. Endelige fordelingstall for personlige skattytere

1. Når to år er gått etter utløpet av inntektsåret, fastsetter Skattedirektoratet endelige fordelingstall. Ligningsresultatet på tidspunktet for fastsettelsen legges til grunn. Kommuneskatt til andre kommuner og fra andre kommuner behandles som beskrevet i § 3 nr. 3.
2. Endelige fordelingstall til fylkeskommunen, folketrygden og staten fastsettes med en nøyaktighet på minst 2 desimaler. Kommunens fordelingstall utgjør differansen mellom 100,00 og summen av fylkeskommunens, statens og folketrygdens fordelingstall.
3. Bestemmelsene i § 3 nr. 5 gjelder tilsvarende.

§ 5. Foreløpige og korrigerede fordelingstall for upersonlige skattytere

1. Innen utgangen av januar i året etter inntektsåret fastsetter Skattedirektoratet foreløpige fordelingstall for vedkommende inntektsår til bruk ved fordeling av innbetalt skatt fra upersonlige skattytere for samme inntektsår.
2. Grunnlaget for fastsettelsen av fordelingstallene er sum utlignet skatt i vedkommende kommune for det nest foregående inntektsår.
3. Hvis satsene i skattevedtakene for det foregående inntektsår er uendret i forhold til nest foregående inntektsår, kan Skattedirektoratet bestemme at innbetalt skatt som nevnt i nr. 1 blir å fordele etter korrigerede fordelingstall fastsatt på grunnlag av ligningen for det nest foregående inntektsår.

4. I november året etter inntektsåret fastsetter Skattedirektoratet korrigerende fordelingsstall for upersonlige skattytere. Ligningsresultatet på tidspunktet for fastsettelsen skal legges til grunn.

5. Foreløpige og korrigerende fordelingsstall til kommunen, fylkeskommunen og staten fastsettes med en nøyaktighet på minst 1 desimal. Det felleskommunale skattefondets fordelingsstall utgjør differansen mellom 100,0 og summen av kommunens, fylkeskommunens og statens fordelingsstall.

6. Bestemmelsene i § 3 nr. 5 gjelder tilsvarende.

§ 6. Endelige fordelingsstall for upersonlige skattytere

1. Når to år er gått etter utløpet av inntektsåret, fastsetter Skattedirektoratet endelige fordelingsstall for upersonlige skattytere. Ligningsresultatet på tidspunktet for fastsettelsen legges til grunn.

2. Endelige fordelingsstall til kommunen, fylkeskommunen og staten fastsettes med en nøyaktighet på minst 2 desimaler. Det felleskommunale skattefondets fordelingsstall utgjør differansen mellom 100,00 og summen av kommunens, fylkeskommunens og statens fordelingsstall.

3. Bestemmelsene i § 3 nr. 5 gjelder tilsvarende.

§ 7. Endring av fordelingsstall

1. Er det grunn til å anta at de foreløpige eller korrigerende fordelingsstallene vil medføre en vesentlig forskyvning i forhold til utligningen av de forskjellige skattene mv. som ventes etter egne beregninger, kan skatteoppkreveren eller skattekontoret fremme begrunnet forslag for Skattedirektoratet om fastsettelse av nye foreløpige eller korrigerende fordelingsstall.

2. Blir forholdet mellom de forskjellige skattene mv. vesentlig forskjøvet gjennom endring av ligning eller av domstolene etter at endelige fordelingsstall er fastsatt, kan det på samme måte fremmes forslag for Skattedirektoratet om fastsettelse av nye endelige fordelingsstall.

3. Når vilkårene for endring som nevnt i nr. 1 eller nr. 2 er oppfylt, kan Skattedirektoratet av eget tiltak fastsette nye fordelingsstall.

§ 8. Periodisk oppgjør med fordelinger

1. Skatteoppkreveren foretar fordeling mellom skattekreditorene av skatte- og avgiftsbeløp som er innbetalt i løpet av den siste perioden. Det er de sist mottatte fordelingsstallene for inntektsåret som skal benyttes. Dersom det i en regnskapsperiode er mottatt nye fordelingsstall for et inntektsår, foretas det omberegning av det som tidligere er fordelt for vedkommende inntektsår, og resultatet avregnes mellom skattekreditorene.

2. Periodisk oppgjør avgis til den sentrale regnskapsenhet (SRE) og kommunen innen den 10. i måneden etter utløpet av perioden. Hvis denne fristdatoen faller på en lørdag, søndag, helligdag eller offentlig høytidsdag, er fristen den nærmest følgende virkedag.

3. Når oppgjøret avgis, skal skatteoppkreveren overføre fylkeskommunens andel til fylkeskassereren, og statens, folketrygdens og det felleskommunale skattefondets andel til den sentrale regnskapsenheten (SRE). Samtidig overføres kommunens andel til kommunen.

§ 9. Forskudd på periodisk oppgjør

1. Det kan utbetales forskudd på periodisk oppgjør av beløp som i en måned er innbetalt av skatt mv. Ved forskuddsfordeling skal det gjøres fradrag for den marginen som skal holdes tilbake på distriktets bankkonto for skatt, jf. § 13. Ved forskuddsfordeling av innbetalt forskuddstrekk før periodens terminoppgjør for fordeling av forskuddstrekk mellom kommunene (FLT-oppgjøret) er postert, skal videre det beløp som tas med til forskuddsfordeling begrenses til forventet gjenværende andel av innbetalt forskuddstrekk etter at terminoppgjør FLT er postert.

2. Forskuddet fordeles mellom skattekreditorene etter gjeldende fordelingsstall for de skattearter og inntektsår det foretas forskuddsfordeling for. Ved forskuddsfordeling skal fordelte beløp overføres samtlige skattekreditorer, jf. § 8 nr. 3.

§ 10. Fordeling av skatterestanser eldre enn 3 år

1. Innbetalinger av skatterestanser som stammer fra tidligere inntektsår enn de 3 nærmest foregående, skal – for hele inntektsåret – fordeles under ett mellom skattekreditorene på grunnlag av de endelige fordelingsstallene for det siste av de eldre årene, selv om det ikke gjenstår restanser for dette året.

2. Dersom fordelingsmåten har medført en vesentlig skjevhet i fordelingen mellom skattekreditorene, kan skatteoppkreveren søke Skattedirektoratet om å benytte de endelige fordelingsstallene for det inntektsåret restansen gjelder.

3. Dersom endringer i ligningen for en skattyter får virkning i flere kommuner, kan Skattedirektoratet, når det foreligger sterke administrative hensyn, i særlige tilfeller fravike den fordeling som følger av nr. 1 og bestemme at oppgjøret skal belastes staten.

§ 11. Skattekontorets fordeling mv.

1. Skattedirektoratet beregner også fordelingsstall til bruk ved fordelingen av skatt til staten og skatt til det felleskommunale skattefondet. Fordelingsstallene omfatter toppskatt mv., fellesskatt og det felleskommunale skattefondet. Skattedirektoratet overfører resultatet av beregningen elektronisk til den som drifter skatteregnskapene., jf. § 3 nr. 5 siste punktum.

Kapittel 3. Marginavsetning

§ 12. Tilbakeholding av margin på distriktets bankkonto for skatt

1. Ved hvert månedsoppgjør i inntektsåret og de fem første månedene i året etter inntektsåret skal det holdes tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin. Slik margin blir stående på distriktets bankkonto for skatt. Marginen skal helt eller delvis nyttes til oppgjør med skattytere som får overskytende forskudd ved avregning foretatt før fordeling av gjenstående margin for vedkommende inntektsår foretas etter § 13 nr. 2.

2. Marginprosenten fastsettes av kommunestyret etter forslag fra skatteoppkrever. Prosenten skal være minimum 8 prosent og bør ikke overstige 12 prosent. Grunnlaget for beregningen skal være forholdet mellom overskytende forskudd og totalt utlignet beløp for personlige skattytere i kommunen for de tre nærmest foregående skatteoppgjørene.

§ 13. Marginoppgjøret

1. Blir innstående margin utilstrekkelig til dekning av oppgjør etter avregningen, belastes skattekreditorene forholdsmessig for det manglende beløpet så snart dette er brakt på det rene.

2. Mulig rest av den tilbakeholdte margin (jf. § 12) skal fordeles mellom skattekreditorene i månedsoppgjøret for november i ligningsåret.

Kapittel 4. Andre bestemmelser om fordeling

§ 14. Fordeling av renter og innfordringsutgifter

1. Renter fordeles mellom skattekreditorene ved hvert periodiske oppgjør på grunnlag av de gjeldende fordelingstallene for personlige skattytere for det inntektsåret rentekravet betales.

2. Innfordringsutgifter og gebyrer fordeles mellom skattekreditorene ved hvert periodiske oppgjør på grunnlag av de gjeldende fordelingstallene for personlige skattytere for det året utgiftene eller gebyret betales. Innfordringsinntekter og betalte gebyrer fordeles på tilsvarende måte.

3. De utgifter som det offentlige pådrar seg ved rettslig prøving av skattekrav mv. etter reglene i skattebetalingsloven § 17–1 og ligningsloven § 11–1, skal fordeles som innfordringsutgifter. Tilkjente saksomkostninger fordeles som innfordringsinntekter.

4. Skattedirektoratet kan dispensere fra bestemmelsene i nr. 1, 2 og 3 når det vil være urimelig overfor skattekreditorene å fordele særlig store enkeltbeløp etter den vanlige fordelingsmåten.

5. Bestemmelsene i § 10 nr. 3 gjelder tilsvarende for renter og innfordringsutgifter.

§ 15. Innbetaling fra anonyme skattytere

Innbetaling fra anonyme skattytere bokføres til inntekt i skatteregnskapet i den kommunen hvor innbetalingen finner sted og fordeles etter de foreløpige fordelingstallene for personlige skattytere for det løpende inntektsår, jf. § 3 nr. 1. Tilsvarende gjelder ved innbetaling fra kjent skattyter som ukrevet foretar innbetaling knyttet til eldre inntektsår, når ligningsmyndigheten ikke fastsetter en skatteforpliktelse.

§ 16. Herreløse skatte- og ansvarsbeløp

Uidentifiserbare innbetalinger, skattetrekk som ikke kan fordeles samt utbetalinger som ikke kan gjennomføres på grunn av ukjent adresse mv., skal 3 år etter utløpet av det regnskapsår beløpet oppsto, fordeles til staten.

Kapittel 5. Ikrafttredelse mv.

§ 17. Ikrafttredelse mv.

Forskriften trer i kraft fra 1. januar 2009.

18. des. Nr. 1433 2008

Forskrift om endring i forskrift om betaling av gebyrer for særskilte ytelser fra Mattilsynet

Hjemmel: Fastsatt av Mattilsynet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) § 21, jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790 og delegeringsvedtak 5. mai 2004 nr. 884, jf. forskrift 28. januar 2004 nr. 221 om avgifter og gebyr i matforvaltningen § 13, § 14 og § 15, jf. Stortingets budsjettvedtak. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

I

I forskrift 13. februar 2004 nr. 406 om betaling av gebyrer for særskilte ytelser fra Mattilsynet gjøres følgende endring:

Vedlegg 1 skal lyde:

Kapittel I. Gebyrer for særskilte ytelser fra Mattilsynet, jf. § 4

<i>Særskilte ytelser:</i>	<i>Gebyr</i>	<i>Gebyrklasse</i>
<i>Behandling av søknad om autorisasjon/godkjenning av transportenheter, fartøy, anlegg, virksomheter og områder:</i>		
Godkjenning av tilvirker/importør/forhandler av plantevernmidler	920	b
Godkjenning av økologisk produksjon/foredling/import – innmelding i kontrollordning ¹	920	b
Godkjenning av virksomhet for tilvirkning og ISPM15-merking av treemballasje av innkjøpt varmebehandlet trelast	920	b
Godkjenning av virksomhet for ISPM15-merking av innkjøpt behandlet treemballasje	460	a
Endringsgodkjenning av dyrebutikker/dyrepensjonat/hestesenter	920	b
Godkjenning av import, levende dyr	460	a
Godkjenning av isolat/karantenestasjon for import, levende dyr	920	b
Godkjenning av fartøyer for ombordproduksjon av rognkjeksrogn	920	b
Godkjenning av ATP-materiell	920	b
<i>Behandling av søknad om godkjenning av produkter:</i>		
Godkjenning av desinfeksjonsmidler, rengjøringsmidler og lignende	920	b
Godkjenning av berikning – tilsvarende produkter godkjent tidligere	920	b
<i>Utstedelse av sertifikater/attester/erklæringer:²</i>		
Utstedelse av hygiesertifikat	460	a
Utstedelse av sunnhetsattest, fisk (inkl. tilhørende erklæringer)	105	–
Utstedelse av erklæringer, fisk (der denne blir gitt alene)	105	–
Utstedelse av transportdokument for levende akvatiske dyr	260	–
Utstedelse av bransjestandardattest/inspeksjonsattest, fisk	920	b
Utstedelse av helsesertifikat for eksport av fiskeavfall/animalske biprodukter	260	–
Utstedelse av re-/eksportsertifikat for planteprodukter/planter og smittebærende emner	260	–
Utstedelse av eksportsertifikat for levende dyr	260	–
Utstedelse av eksportsertifikat for ull	260	–
Sertifisering av settepoteter	920	b
Sertifisering av såvarer	460	a
Sertifisering av bigård (bigård under 20 kuber)	260	–
Sertifisering av bigård (bigård 20 kuber og mer)	460	a
Utstedelse av attest for brønnbåter ved spesielle oppdrag	920	b
Utstedelse av verifikasjon for beskyttede betegnelser	920	b
Tilleggsgebyr ved reise ved utstedelse av attester og sertifikater, ekskl. reise ved stikkprøvekontroll	460	a
<i>Andre særskilte ytelser:</i>		
Avvikling av eksamen/utstedelse av autorisasjonsbevis for kjøp og bruk av plantevernmidler ³	105	–
Utstedelse av duplikater	460	a
Brukstillatelse for vaksiner	920	b
Godkjenning av plantesorter uten verdiprøving	920	b

1 Ytelsen utføres av DEBIO etter fullmakt fra Mattilsynet. DEBIO krever også inn gebyret.

2 Landbruks- og matdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet har gitt Mattilsynet adgang til å benytte inntil dobbel timeverksats (kr 920,-) for ytelser av hastekarakter som bruker ønsker gjennomført utenom normal arbeidstid, jf. forskrift 28. januar 2004 nr. 221 om avgifter og gebyr i matforvaltningen § 13 annet ledd.

3 Deler av ytelsen utføres av Fylkesmannen. Fylkesmannen krever inn gebyret.

Kapittel II. Gebyrer for særskilte ytelser fra Mattilsynet, jf. § 5

<i>Særskilte ytelser:</i>	<i>Gebyr</i>	<i>Gebyrklasse</i>
<i>Behandling av søknad om autorisasjon/godkjenning av transportenheter, fartøy, anlegg, virksomheter og områder:</i>		
Godkjenning av anlegg førproduksjon	7 360	e
Godkjenning av avlsorganisasjoner	3 680	d
Godkjenning av virksomheter for varmebehandling av trelast til treemballasje, tilvirkning av treemballasje og ISPM15-merking	7 360	e
Godkjenning av virksomhet for varmebehandling av trelast til treemballasje	3 680	d
Godkjenning av virksomhet for metylbromidgassing og ISPM15-merking av treemballasje	3 680	d
Godkjenning av dyrebutikker/dyrepensjonat/hestesenter	3 680	d
Godkjenning av eksportvirksomheter, levende dyr	3 680	d
Godkjenning av avlsstasjoner	3 680	d

<i>Særskilte ytelser:</i>	<i>Gebyr</i>	<i>Gebyrklasse</i>
Godkjenning av steriliseringsanlegg av avfall til dyrefôr	3 680	d
Godkjenning av anlegg som behandler animalsk avfall	7 360	e
Godkjenning av produsenter av fiskemel og fiskeolje	18 400	f
Godkjenning av slakteri/tilvirkningsanlegg for akvatiske dyr fra akvakulturanlegg	7 360	e
Godkjenning av akvakulturanlegg i ikke-godkjent sone	36 800	g
Godkjenning av transportenheter, akvakulturdyr og fangstbasert havbruk	2 300	c
Godkjenning av fabrikkfartøy	3 680	d
Godkjenning av gjenutleggingsområder for skjell	3 680	d
Godkjenning av produksjonsområder	3 680	d
Godkjenning av fiskefôrvirksomheter	18 400	f
Godkjenning av ekspedisjonssentraler for skjell	18 400	f
Godkjenning av rensesentraler skjell	7 360	e
Godkjenning av fangstfartøy – sjøpattedyr	2 300	c
Godkjenning av virksomhet som mottakssted for kjøtt fra sjøpattedyr	3 680	d
Godkjenning av kontrollsted for selkjøtt	2 300	c
Godkjenning av lokaler på land hvor fiskevarer tilvirkes	7 360	e
Autorisasjon/godkjenning, slakting landdyr – moderat	7 360	e
Autorisasjon/godkjenning, slakting landdyr – omfattende	18 400	f
Autorisasjon/godkjenning, produksjon/pakking/omsetning	7 360	e
Godkjenning av frittstående lager	3 680	d
Godkjenning av vannforsyningsystem – enkel	7 360	e
Godkjenning av vannforsyningsystem – omfattende	36 800	g
Endringsgodkjenning av vannforsyningsystem – enkel	7 360	e
Endringsgodkjenning av vannforsyningsystem – omfattende	18 400	f
Godkjenning av vannkilde/utvinning av vann/tapping av vann på flaske	18 400	f
<i>Behandling av søknad om godkjenning av produkter:</i>		
(Re)godkjenning av plantevernmidler unntatt makroorganismer ¹	16 000	h
(Re)godkjenning av makroorganisme	3 680	d
Parallellgodkjenning/off-label-godkjenning av plantevernmidler	3 680	d
Godkjenning for bruk av plantevernmidler (søknad om dispensasjon)	3 680	d
Godkjenning av vannbehandlingsprodukter	7 360	e
Godkjenning av berikning – tilsvarende produkter ikke godkjent tidligere	7 360	e
Godkjenning av ny mat – forenklet søknad	7 360	e
Godkjenning av ny mat – full risikovurdering	18 400	f
Godkjenning av ny mat – full risikovurdering med stort omfang	36 800	g
Godkjenning av GM – mat og fôr som ikke er godkjenningsspliktig etter genteknologiloven – forenklet søknad	7 360	e
Godkjenning av GM – mat og fôr som ikke er godkjenningsspliktig etter genteknologiloven – full risikovurdering	18 400	f
Godkjenning av GM – mat og fôr som ikke er godkjenningsspliktig etter genteknologiloven – full risikovurdering med stort omfang	36 800	g
<i>Utstedelse av sertifikater/attester/erklæringer:²</i>		
Utstedelse av sertifikat/helseattest for flytting av levende akvatiske dyr	2 300	c
<i>Andre særskilte ytelser:</i>		
Prøving og godkjenning av plantesorter, pr. år ³	8 400	g
DUS-test av plantesorter gjennomført i Norge, pr. år ³	8 400	g
Kopi av DUS-test bestilt fra utenlandsk prøveinstitusjon ⁴	2 060	–
DUS-test gjennomført i utlandet	36 800	g
Prøveuttak, analyse og utstedelse av følgedokument ved import av bestemte produktgrupper av langkornet ris med opprinnelse i USA	8 755	–

1 Landbruks- og matdepartementet har fastsatt timesats på kr 80, jf. forskrift 28. januar 2004 nr. 221 om avgifter og gebyr i matforvaltningen § 13 annet ledd.

2 Landbruks- og matdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet har gitt Mattilsynet adgang til å benytte inntil dobbel timeverksats (kr 920,-) for ytelser av hastekarakter som bruker ønsker gjennomført utenom normal arbeidstid, jf. forskrift 28. januar 2004 nr. 221 om avgifter og gebyr i matforvaltningen § 13 annet ledd.

3 Landbruks- og matdepartementet har fastsatt timesats på kr 105, jf. forskrift 28. januar 2004 nr. 221 om avgifter og gebyr i matforvaltningen § 13 annet ledd.

4 Gebyret er fastsatt iht. internasjonale avtaler og etter forskrift 28. januar 2004 nr. 221 om avgifter og gebyr i matforvaltningen § 18.

<i>Gebyrklasser:</i>	<i>Gebyr</i>
a: 1 timeverk opp til 2 timeverk	460
b: 2 timeverk opp til 5 timeverk	920

<i>Gebyrklasser:</i>	<i>Gebyr</i>
c: 5 timeverk opp til 1 dagsverk	2 300
d: 1 dagsverk opp til 2 dagsverk	3 680
e: 2 dagsverk opp til 1 ukeverk	7 360
f: 1 ukeverk opp til 2 ukeverk	18 400
g: 2 ukeverk opp til 5 ukeverk	36 800
h: 5 ukeverk og oppover	92 000

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2009.

18. des. Nr. 1434 2008

Forskrift om regulering av vinterloddefisket i Barentshavet i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressurser (havressurslova) § 11, § 12, § 16, § 36, § 42 og § 47 og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. delegeringsvedtak 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

Kapittel 1. Fiskeforbud og kvoter

§ 1. Forbud

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og levere lodde i 2009.

Forbudet nevnt i første ledd gjelder norske fartøy i det nordøstlige Atlanterhav og i Barentshavet (ICES statistikkområder I og II).

§ 2. Totalkvote og virkeområde

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan norske fartøy i perioden fra fisket åpnes og frem til og med 30. april fiske totalt 223 060 tonn i området sør for 74° N, med unntak av i Fiskevernsonen rundt Svalbard.

§ 3. Gruppekvote for ringnotfartøy

Fartøy med ringnottillatelse, jf. forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) § 4–1, kan fiske og lande inntil 160 603 tonn.

§ 4. Gruppekvote for trålfartøy

Fartøy med loddetråltillatelse, jf. forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) § 2–22, kan fiske og lande inntil 26 767 tonn.

§ 5. Gruppekvote for kystfartøy

Fartøy med adgang til å delta i kystfartøygruppen, jf. forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske for 2009 (deltakerforskriften) § 37a, kan fiske og lande inntil 35 690 tonn.

Kapittel 2. Fiske i ringnotgruppen

§ 6. Fartøykvote

Fartøy med ringnottillatelse tildeles fartøykvoter på grunnlag av følgende basiskvoter:

1 500 hl	+ 40 % av konsesjonskapasiteten fra	0–4 000 hl
	+ 30 % av konsesjonskapasiteten fra	4 000–6 000 hl
	+ 20 % av konsesjonskapasiteten fra	6 000–10 000 hl
	+ 10 % av konsesjonskapasiteten over	10 000 hl

Kvoten til det enkelte fartøy fremkommer ved å multiplisere basiskvoten for fartøyet med den faktoren en får ved å dividere gruppekvoten med summen av basiskvotene. Fiskeridirektoratet fastsetter faktoren og kan endre denne.

Basiskvoten blir omregnet slik at 1 hektoliter = 0,1 tonn (100 kilogram).

Kapittel 3. Fiske i trålgruppen

§ 7. Maksimalkvote

Fartøy med loddetråltillatelse, som ikke fyller vilkårene for å delta i kystfartøygruppens fiske etter lodde, jf. deltakerforskriften 2009 § 37a, tildeles maksimalkvoter på grunnlag av følgende basiskvoter:

50 tonn	+ 50 % av bruttotonnasje fra	0–99 tonn
	+ 40 % av bruttotonnasje fra	100–199 tonn
	+ 30 % av bruttotonnasje fra	200–299 tonn
	+ 20 % av bruttotonnasje fra	300–399 tonn
	+ 10 % av bruttotonnasje fra	400–600 tonn

Maksimalkvoten til det enkelte fartøy fremkommer ved å multiplisere basiskvoten for vedkommende fartøy med den faktoren en får ved å dividere gruppekvoten med summen av basiskvotene.

Ved beregning av basiskvote gjelder tonnasje i henhold til Skipskontrollens målebrev/identitetsbevis utstedt før 31. desember 1998. Øket bruttotonnasje som følge av ombygging eller utskifting etter denne dato skal ikke legges til grunn som beregningsgrunnlag.

Fiskeridirektoratet fastsetter faktoren og kan endre denne.

Kapittel 4. Fiske i kystfartøygruppen

§ 8. Maksimalkvoter

Fartøy med adgang til å delta i kystfartøygruppen tildeles like maksimalkvoter uavhengig av fartøystørrelse. Maksimalkvote vil bli fastsatt etter at fristen for påmelding er gått ut.

§ 9. Særskilt turkvoteordning

Fartøy i kystfartøygruppen som fører egen fangst er begrenset av en kvote på 250 tonn losset kvantum per tur.

Levering over 250 tonn losset kvantum per tur vil bli inndratt og belastet fartøyets eventuelt gjenstående kvote.

Kapittel 5. Fellesbestemmelser

§ 10. Kvoteutnyttelse

Hvert fartøy kan bare fiske og lande en kvote. Uten hinder av dette kan hvert fartøy fiske og lande kvote utvekslet eller tildelt i medhold av bestemmelser om spesielle kvoteordninger.

Ved kjøp av fartøy kan ny eier ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som fartøyet totalt har fisket og levert i reguleringsåret. Dette gjelder også når fartøyet erverves til utskiftning av et annet fartøy. Fiskeridirektoratets regionkontor kan gjøre unntak fra bestemmelsen i dette ledd for fartøy som erverves til erstatning for fartøy som på grunn av havari eller forlis har vesentlig driftsavbrudd. Det er en forutsetning at vilkårene for bruk av leiefartøy ellers er oppfylt.

Ved utskiftning av fartøy kan erstatningsfartøyet heller ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som han selv har fisket og landet med annet fartøy i vedkommendes eie i reguleringsåret.

Når det ved utskifting gjøres fradrag etter andre ledd eller tredje ledd, skal det fangstkvantum som er størst av de to alternativene trekkes fra.

§ 11. Overføring av fangst

Det kvantum som kan fiskes med det enkelte fartøy kan ikke overføres til annet fartøy. Det er også forbudt å motta og å lande fangst som er fisket av et annet fartøy.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan gi tillatelse til overføring av fangst som ikke er tatt om bord dersom fartøyet befinner seg på feltet på opptakstidspunktet og er utrustet og bemannet for fiske.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 12. Åpningsdato

Fiskeridirektoratet kan fastsette åpningsdato for fisket etter lodde i Barentshavet.

§ 13. Påmelding

Fartøy som ønsker å delta i loddefisket må være skriftlig påmeldt til Norges Sildesalgslag, innen 12. januar 2009.

Ingen fartøy kan være påmeldt eller delta i mer enn en gruppe.

§ 14. Leiefartøy

Det er forbudt å benytte leiefartøy.

§ 15. Føringsfartøy

Etter godkjenning fra Fiskeridirektoratets regionkontor kan fiskefartøy nyttes som føringsfartøy. Fartøyets kvote skal være fisket og landet. Det kan settes vilkår ved bruk av fartøy som føringsfartøy.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 16. Siste utseilingsdato

Fiskeridirektoratet kan fastsette siste utseilingsdato etter at konsumloddefisket har startet.

Melding om utseiling skal sendes Norges Sildesalgslag. Fartøy som siste utseilingsdato ikke allerede har fisket og levert lodde, må ha avsluttet annet fiske, eventuelt landet annen fangst og være på feltet eller ha kurs mot feltet siste utseilingsdato. Det er dessuten en forutsetning at fartøyet har nødvendig redskap for loddefiske om bord.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, dispensere fra kravet om siste startdato. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 17. Omregningsfaktorer

Ved loddeproduksjon er omregningsfaktoren 2,0 slik at 1 tonn rognlodde blir avregnet med 2 tonn fersk lodde på kvoten.

Ved lodderognproduksjon er omregningsfaktoren 7,58 slik at 1 tonn lodderogn avregnes med 7,58 tonn fersk lodde på kvoten.

Summen av alle leverte produkter, inklusive kapp og faks, skal ikke overstige den fastsatte kvote for det enkelte fartøy.

§ 18. Inspektør om bord

Fiskeridirektoratet kan plassere inspektører om bord i det enkelte fartøy for inspeksjonsoppdrag og observatører kan plasseres om bord for observasjon og registrering av fisket.

§ 19. Stengte områder

Fiskeridirektoratet kan fastsette forskrift om områdebegrensning mv. i fisket etter lodde i Barentshavet i 2009, herunder forbud mot å fiske lodde innenfor 4 nautiske mil av grunnlinjene dersom fangst ikke tilfredsstiller krav om mindre enn 35 kg torsk per 100 tonn lodde.

§ 20. Avkortning av kvote ved dumping og neddreping

Er lodde forsettlig eller uaktsomt dumpet eller er det på annen måte drept ned, kan Fiskeridirektoratets regionkontor fatte vedtak om en forholdsmessig avkortning av kvoten.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 21. Meldeplikt ved sprenging av not

Fartøy med ringnottillatelse og kystnotfartøy med deltakeradgang i fisket etter lodde skal melde fra ved notsprenging til Fiskeridirektoratet region Troms (telefaks 77 65 08 27).

§ 22. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når totalkvoten eller gruppekvoten er beregnet oppfisket, samt innføre konsumpåbud.

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskriften og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

Kapittel 6. Straff og ikrafttredelse

§ 23. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande ressursar (havressurslova) § 60, § 61, § 62 og § 64 samt lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 31. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 24. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2009 og gjelder til og med 31. desember 2009.

18. des. Nr. 1435 2008

Forskrift om endring i forskrift om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 79 om akvakultur (akvakulturloven) § 4, § 5, § 6 og § 7. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

I

I forskrift 22. desember 2004 nr. 1798 om tillatelse til akvakultur for laks, ørret og regnbueørret (laksetildelingsforskriften) gjøres følgende endring:

§ 26 tredje ledd skal lyde:

Lokaliteter som er i bruk som landlokalitet for stamfisk og er klarert som lokalitet for settefisk, unntas fra kravet om lokalitetsklarering ved tilknytning til stamfisktillatelse før 1. mars 2009.

II

Endringen trer i kraft straks.

18. des. Nr. 1436 2008

Forskrift om manntal for fiskarar og fangstmenn

Heimel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 18. desember 2008 med heimel i lov 28. juni 1957 nr. 12 om pensjonstrygd for fiskere § 4. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

§ 1. Formål

Formålet med forskrifta er å regulere manntalet for fiskarar og fangstmenn (fiskarmanntalet) slik at det er eit påliteleg register for offentlege etatar over alle som er busette i Noreg og som har fiske eller fangst i havet som leveveg åleine eller saman med anna næring eller anna arbeid.

§ 2. Organisering av fiskarmanntalet

Fiskarmanntalet er organisert i to blad, A og B. På blad A vert personar som har fiske eller fangst som binæring registrerte. På blad B vert personar som har fiske eller fangst som hovudnæring registrerte.

§ 3. Vilkår for å stå på blad A i manntalet

Ein person har rett til å stå på blad A dersom følgjande vilkår er oppfylte:

1. Vedkomande har fylt 15 år.
2. Vedkomande er busett i Noreg.
3. Vedkomande arbeider om bord på fartøy innført i registeret over merkepliktige norske fiskefartøy. I heilt spesielle tilfelle kan det gjerast unntak frå kravet om innføring i registeret.
4. Vedkomande har på årsbasis ei brutto inntekt frå fiske eller fangst som svarer til minst 3/4 av beløpet i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 28 første ledd første punktum. Brutto inntekt frå fiske eller fangst svarer til brutto lottinntekt til skattlegging for lottmottakarar, og 2/3 av brutto omsetning fråtrekt eventuelle salskostnader for einefiskarar.
5. Vedkomande er ikkje sysselsett i full verksemd i anna yrke eller næring enn fiske og fangst og anna hausting av viltlevande marine ressursar. Det er å rekne som full verksemd dersom ein har ei arbeidstid på 2/3 eller meir av det som er vanleg i vedkomande yrke eller næring. Det er også å rekne som full verksemd dersom inntekta på årsbasis overstig sju gonger beløpet i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 28 første ledd første punktum. Dersom vedkomande er omfatta av eit verkeområde som svarer til verkeområdet til Sametinget si ordning med søkjarbaserte tilskot til næringsverksemd, eller busett i kommunar der heile befolkninga er omfatta i heile eller delar av kommunen, er inntektsgrensa ni gonger beløpet i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 28 første ledd første punktum. Som inntekt i anna yrke eller næring er å rekne summen av brutto lønnsinntekt, netto næringsinntekt påplussa eventuelle fondsavsetningar og kapitalinntekter.
6. Vedkomande tek ikkje imot ugradert alderspensjon eller uførepensjon etter ein uføregrad på 100 % med mindre vedkomande er mellom 67 og 69 år.
7. Vedkomande er ikkje teken opp på blad B.

§ 4. Unntak frå vilkåra for å stå på blad A i manntalet

Det kan gjerast unntak frå vilkåra i § 3 nr. 4–nr. 6 for personar som tek imot alderspensjon eller uførepensjon etter ein uføregrad på 60 % eller høgere, dersom dei har hatt fiske eller fangst som hovudyrke i fem av dei siste 20 åra før overgang til pensjon. Det er eit vilkår at vedkomande tidlegare har vore registrert i fiskarmanntalet, og at vedkomande ikkje har inntekt frå anna yrke eller næring som overstig fem gonger beløpet i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 28 første ledd første punktum. Dersom vedkomande er omfatta av eit verkeområde som svarer til verkeområdet for Sametinget si ordning med søkjarbaserte tilskot til næringsverksemd, eller busett i kommunar der heile befolkninga er omfatta i heile eller delar av kommunen, er inntektsgrensa sju gonger beløpet i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 28 første ledd første punktum.

§ 5. Vilkår for å stå på blad B i manntalet

Ein person har rett til å stå på blad B dersom følgjande vilkår er oppfylte:

1. Vedkomande har fylt 15 år.
2. Vedkomande er busett i Noreg.
3. Vedkomande arbeider om bord på fartøy innført i registeret over merkepliktige norske fiskefartøy. I heilt spesielle tilfelle kan det gjerast unntak frå kravet om innføring i registeret.
4. Vedkomande har på årsbasis ei brutto inntekt frå fiske eller fangst som svarer til minst to gonger beløpet i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 28 første ledd første punktum. Brutto inntekt frå fiske eller fangst svarer til brutto lottinntekt til skattlegging for lottmottakarar, og 2/3 av brutto omsetning fråtrekt eventuelle salskostnader for einefiskarar. Som inntekt frå fiske eller fangst er også å rekne sjukelønn og garantilott og a-trygd i fiske etter havari eller liknande.
5. Vedkomande er ikkje sysselsett i full eller avgrensa verksemd i anna yrke eller næring enn fiske og fangst og anna hausting av viltlevande marine ressursar. Det er å rekne som full eller avgrensa verksemd dersom ein har ei arbeidstid på 2/3 eller meir av det som er vanleg i vedkomande yrke eller næring, eller om ein er sjølvstendig næringsdrivande og har arbeidstakarar i verksemda si utanom hausting av viltlevande marine ressursar. Det er også å rekne som full eller avgrensa verksemd dersom inntekta på årsbasis overstig fem gonger beløpet i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 28 første ledd første punktum. Dersom vedkomande er omfatta av eit verkeområde som svarer til verkeområdet for Sametinget si ordning med søkjarbaserte tilskot til næringsverksemd, eller busett i kommunar der heile befolkninga er omfatta i heile eller delar av kommunen, er inntektsgrensa sju gonger beløpet i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 28 første ledd første punktum. Som inntekt i anna yrke eller næring er å rekne summen av brutto lønnsinntekt, netto næringsinntekt påplussa eventuelle fondsavsetningar og kapitalinntekter.
6. Vedkomande må ha inntekt frå fiske og fangst, jf. nr. 4, som er minst to gonger så høg som inntekta frå anna yrke eller næring, jf. nr. 5.
7. Vedkomande tek ikkje imot ugradert alderspensjon eller uføretrygd etter ein uføregrad høgere enn 60 % med mindre vedkomande er mellom 67 og 69 år.

§ 6. Unntak frå vilkåra for å stå på blad B i manntalet

Det kan gjerast unntak frå vilkåra i § 5 nr. 3–nr. 4 for personar som mellombels ikkje oppfyller dei på grunn av omsorgsplikter eller andre særlege forhold.

Det kan gjerast unntak frå vilkåra i § 5 nr. 3–nr. 6 for administrerande fiskebåtreiarar og for personar som på grunn av tillitsverv er hindra frå å drive fiske eller fangst i same omfang som tidlegare. Det er eit vilkår at vedkomande har vore registrert på blad B i føregåande år eller oppfyller vilkåret for tidsavgrensa ervervsløyve i lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakarlova) § 7 andre ledd.

Det kan gjerast unntak frå vilkåra i § 5 nr. 4–nr. 6 for personar som har fylt 60 år eller tek imot uførepensjon etter ein uføregrad på 60 % eller lågare, og som har vore registrert på blad B dei siste 10 åra. Det er eit vilkår at personen på årsbasis har ei inntekt som minst svarer til beløpet i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 28 første ledd første punktum.

Personar som står på blad B, og som har født eller skal føde barn, skal, utan omsyn til vilkåra i § 5 nr. 3–nr. 4, bli ståande på blad B frå dei går ut i fødselspermisjon og fram til utgangen av kalenderåret etter fødselen.

§ 7. Føring av manntalet

Regionkontora i Fiskeridirektoratet er manntalsførar og fattar vedtak etter denne forskrifta. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Reglane i forvaltningslova gjeld for vedtak som vert fatta etter denne forskrifta.

§ 8. Plikter for den manntalsførde

Den manntalsførde pliktar å gje melding til regionkontoret i Fiskeridirektoratet dersom han flyttar til utlandet eller til annan kommune, eller sluttar som fiskar eller fangstmann, eller elles ikkje lenger fyller vilkåra for å stå på same blad i manntalet.

Regionkontoret kan krevje dokumentasjon for at flytting til annan kommune faktisk er gjennomført.

§ 9. Innføring i manntalet

Innføring i manntalet skjer etter søknad til manntalsførar. Søknad skal fremjast på særskilt skjema.

Innføring i manntalet skal berre skje dersom det er sannsynleg at søkjaren vil fylle vilkåra for å stå i manntalet i perioden registreringa skal gjelde for.

Registreringa kan tidlegast gjerast gjeldande frå søknadsdato. Registreringa kan likevel i spesielle tilfelle, dersom aktivitet i fiske vert dokumentert, daterast tilbake inntil 1. januar føregåande år. Med mindre det ligg føre opplysningar som tilseier kortare varigheit, skal registreringa gjelde ut kalenderåret, eventuelt ut komande kalenderår dersom registrering skjer i perioden 1. november–31. desember.

Det skal stå i registeret om personen er registrert etter føresegnene i § 4 og § 6, og eventuelt kva ledd i § 6 som gjev heimel for registreringa. Det skal stå kva kommune den manntalsførde er busett i.

§ 10. Oppsett av manntalet for komande år

Manntalsførar skal kvart år innan 1. november registrere alle manntalsførde som det er grunn til å tru fyller vilkåra også for komande kalenderår. Registreringa skal kunngjerast på eigna måte innan 1. november. Registreringa gjeld for heile komande kalenderår.

Reglane i § 9 fjerde ledd gjeld tilsvarande.

§ 11. Sletting og endring av registrering

Personar som ber om det, eller som ikkje lenger fyller vilkåra for å stå i manntalet, skal strykast frå manntalet. Dersom årsaka er at personen ikkje lenger fyller vilkåra i § 3 nr. 6 eller § 5 nr. 7, kan vedkomande likevel bli ståande i manntalet ut kalenderåret.

Personar som ikkje lenger fyller vilkåra for å stå på blad B, men som fyller vilkåra for å stå på blad A, skal flyttast frå blad B til blad A.

Personar som flyttar til ein annan kommune skal registrerast i tilflyttingskommunen. Dersom det er grunn til tvil om flyttinga er reell, skal registrering i ny kommune ikkje skje før det er godtgjort at flyttinga faktisk er gjennomført, jf. § 8 andre ledd.

§ 12. Skriftleg melding om klage

Manntalsførar skal gje skriftleg melding med opplysningar om retten til å klage etter forvaltningslova når ein person:

1. får heilt eller delvis avslag på søknad om førstegongs registrering,
2. vert stroken frå manntalet,
3. er manntalsførd, men ikkje vert førd opp på lista nemnd i § 10,
4. vert flytta mellom blad A og blad B, eller
5. vert registrert som busett i ein annan kommune.

Skriftleg melding er likevel ikkje nødvendig når endringa eller slettinga er gjort etter oppmoding frå personen sjølv eller det elles er openbert unødvendig.

§ 13. Særlege reglar om forholdet til folketrygda

Registrering i fiskarmanntalet etter § 4 eller § 6 første eller fjerde ledd gjev ikkje rett til ytingar etter særføresegnene om yrkesskade i folketryglova.

Registrering i fiskarmanntalet etter § 6 første eller fjerde ledd gjev ikkje rett til sjukepengar etter særføresegnene for fiskarar i folketrygdlova.

§ 14. *Ikrafttreding*

Forskrifta trer i kraft 1. januar 2009. Frå same tid vert forskrift 26. september 1983 nr. 1495 om føring av manntall for fiskere, fangstmenn m.v. oppheva.

Vedtak som er fatta med verknad for manntalsåret 2009 i medhald av tidlegare forskrift gjeld likevel etter sitt innhald i 2009.

18. des. Nr. 1437 2008

Forskrift om endring i forskrift om kvoter i jakt på kystsel i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 18. desember 2008 med hjemmel i forskrift 6. mai 1996 nr. 414 om forvaltning av sel på norskekysten § 5, jf. delegeringsvedtak 1. november 2000 nr. 1701. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

I

I forskrift 28. november 2008 nr. 1276 om kvoter i jakt på kystsel i 2009 gjøres følgende endring:

§ 1 første ledd skal lyde:

Personer som har tillatelse til å delta i jakt på kystsel i henhold til forskrift 6. mai 1996 nr. 414 om forvaltning av sel på norskekysten § 5, kan jakte innenfor følgende totalkvoter av steinkobbe:

<i>Fylke</i>	<i>Kvote</i>
Østfold	30
Rogaland	47
Sogn og Fjordane	42
Møre og Romsdal	62
Sør-Trøndelag	199
Nord-Trøndelag	18
Nordland	165
Troms	95
Finmark	46

II

Endringen trer i kraft straks.

18. des. Nr. 1438 2008

Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 2–36 syvende ledd. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

I

I forskrift 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endring:

Ny § 2–36 skal lyde:

§ 2–36. Fritak for formuesskatt for forskningsstiftelse og stiftelse som eier aksjer i forskningsinstitutt som mottar basisbevilgning fra Staten

§ 2–36–1. Anvendelsesområde

Forskningsstiftelse som mottar basisbevilgning fra Staten etter retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter, er fritatt for formuesskatt på formuesobjekter som hovedsakelig benyttes i instituttets forskningsaktivitet. Som forskningsaktiviteter regnes grunnforskning, anvendt forskning og utviklingsarbeid. Finansielle eiendeler som aksjer mv. omfattes når disse har en særlig og nær tilknytning til forskningsaktiviteten. Slik særlig og nær tilknytning foreligger bl.a. for aksjer i selskaper som eier bygninger eller laboratorier som benyttes i forskningen mv. Skattefritaket gjelder videre for driftskapital i form av bankinnskudd, obligasjoner og andre likvide, finansielle eiendeler som stiftelsen eier, men ikke kapitalplasseringer på børs e.l. Fritaket etter foregående punktum er begrenset til en forholdsmessig andel som tilsvarer andelen av materielle og immaterielle eiendeler som hovedsakelig benyttes i instituttets forskningsaktivitet.

§ 2-36-2. Beregning av skattefordelen

Skattefordelen av formuesskattefritaket tilsvarer en beregnet formuesskatt på de formuesobjektene som hovedsakelig benyttes i forskningsstiftelsens forskningsaktiviteter. Skattefordelen tilsvarer skatten av nettoformuen på de formuesobjekter som hovedsakelig benyttes i forskningsaktiviteter. Ved beregningen skal gjeld fordeles forholdsmessig etter forholdet mellom formuesobjektene som kommer inn under unntaket og andre objekter som inngår i forskningsstiftelsens skattepliktige formue. Grunnlaget for og beregningen av skattefordelen skal fremgå av vedlegg til selvangivelsen.

§ 2-36-3. Stiftelse som eier aksjer i forskningsinstitutt

Stiftelse som selv ikke mottar basisbevilgning, men som eier aksjer i forskningsinstitutt som mottar basisbevilgning fra Staten etter retningslinjer for statlig finansiering av forskningsinstitutter, er fritatt for formuesskatt på aksjer i slikt forskningsinstitutt. Fritaket gjelder da en beregnet skattefordel i det underliggende aksjeselskapet dersom det i stedet var organisert som en stiftelse. Har forskningsinstituttet flere eiere, gjelder fritaket stiftelsens forholdsmessige andel av skattefordelen. Vilkårene i § 2-36-1 annet til syvende punktum, og § 2-36-2 gjelder tilsvarende.

§ 2-36-4. Anvendelse av skattefordelen til ikke-økonomiske aktiviteter

(1) Fritak for formuesskatt er betinget av at et beløp som svarer til skattefordelen av fritaket nyttes til forskningsstiftelsens ikke-økonomiske aktiviteter. Som ikke-økonomisk aktivitet regnes i denne sammenheng bl.a. utdanning med sikte på flere og bedre kvalifiserte menneskelige ressurser, utføring av uavhengig forskning og utvikling med sikte på å erverve mer kunnskap og bedre forståelse, samt formidling av forskningsresultater. Skattefordelen skal regnskapsføres på egen konto. Regnskapsføringen må innrettes slik at det fremgår at skattefordelen er anvendt til ikke-økonomisk aktivitet. Beløpet forutsettes anvendt i den ikke-økonomiske aktiviteten i det samme inntektsår som overføringen fant sted, eller senere inntektsår.

(2) Stiftelse som er fritatt for formuesskatt etter forskriftens § 2-36-3, plikter å overføre til forskningsinstituttet et beløp tilsvarende størrelsen av skattefordelen. Vilkårene i første ledd gjelder tilsvarende.

II

Endringen under I trer i kraft straks og med virkning fra 1. januar 2008.

19. des. Nr. 1439 2008**Forskrift om endring i forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske for 2009 (deltakerforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. delegeringsvedtak 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

I

I forskrift 18. november 2008 nr. 1235 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske for 2009 (deltakerforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 1 ny bokstav m skal lyde:

- m. fisket etter lodde for fartøy som har mindre enn 300m³ lasteromsvolum.

Kapittel 2 nytt underkapittel XIII skal lyde:

XIII. Fisket etter lodde for fartøy som har mindre enn 300m³ lasteromsvolum**§ 37a. (vilkår for å delta i åpen gruppe)**

For å delta i åpen gruppe i kystfartøygruppens fiske etter lodde må følgende vilkår være oppfylt:

- a. fartøyet må være registrert i merkeregisteret
- b. fartøyet må ha mindre enn 300m³ lasteromsvolum med mindre fartøyet eller fartøy som det kommer til erstatning for deltok i kystfartøygruppens fiske etter lodde i 2003. Dersom fartøyet eller fartøy som det kommer til erstatning for deltok i trålgruppens fiske etter lodde i 2003, kan det likevel ikke delta
- c. eier av fartøyet og høvedsmann må være ført på blad B i fiskermanntallet
- d. fartøyet må være egnet, bemannet og utstyrt for fiske etter lodde.

Fartøy som skal nytte trål, må ha loddetråltillatelse etter forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konsesjonsforskriften) § 2-22.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1440 2008**Ikrafttredelse av lov 19. desember 2008 nr. 122 om endringer i lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2008 nr. 122 om endringer i lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring del II. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

Loven trer i kraft fra 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1441 2008**Delegering av Kongens myndighet etter lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring § 1 femte ledd til Nærings- og handelsdepartementet**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring § 1 femte ledd. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

Delegering av Kongens myndighet etter lov 20. juni 1986 nr. 35 om mesterbrev i håndverk og annen næring § 1 femte ledd til Nærings- og handelsdepartementet.

19. des. Nr. 1442 2008**Forskrift om mellombels unnatak frå konkurranselova for avtaler om klinisk veterinærvakt**

Heimel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med heimel i lov 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger (konkurranseloven) § 3 andre ledd. Fremja av Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

§ 1. Føremål

Føremålet med denne forskrifta er å avgrense bruken av forboda i konkurranselova slik at det kan lagast rammeavtaler og avtaler om organisering av og godtgjering for deltaking i klinisk veterinærvakt. Slike avtaler kan nyttast når kommunane og veterinærane skal forhandle om godtgjering og vilkår for deltaking i og organisering av slik vakt.

§ 2. Unntak for samarbeid mellom veterinærer om avtaler med kommunar om etablering og drift av klinisk veterinærvakt

Konkurranselova § 10 og § 11 vert ikkje nytta på avtaler, avgjerder, samordna praksis mellom veterinærer, eller einssidige handlingar gjort av veterinærer eller deira organisasjonar. Dette gjeld berre når handlingane er naudsynte for å kunne forhandle fram og gjennomføre avtaler mellom desse og kommunane for å oppfylle ansvaret kommunane har for å syte for ei veterinærvaktordning etter lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell med seinare endringar. Vilkår som svarar til dei som er tekne inn i avtala mellom KS og Den norske veterinærforening reknast som naudsynte etter andre punktum.

§ 3. Plikt til å påvise heimel

På førespurnad frå konkurransestyresmaktene pliktar alle som vil nytte unnataket i § 2 å gjere greie for kva for avtale nemnd i § 2, som regulerer forholdet.

§ 4. Virketid

Forskrifta trer i kraft straks og gjeld til 31. desember 2010.

19. des. Nr. 1443 2008**Delvis ikraftsetting av lov 19. desember 2008 nr. 106 om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner)**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2008 nr. 106 om endringer i folketrygdloven og i enkelte andre lover (arbeidsavklaringspenger, arbeidsevnevurderinger og aktivitetsplaner) del XIX. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

Oppheving av folketrygdloven § 11–8 første ledd,¹ jf. lovvedtakets kapittel 1, skal gjelde fra 1. januar 2009. Hjemmelen for å gi overgangsregler etter lovvedtakets kapittel XIX skal gjelde fra 19. desember 2008.

¹ Opphevingen gjelder folketrygdlovens nåværende § 11–8 første ledd (Lovdatas anm.).

19. des. Nr. 1444 2008**Ikraftsetting av lov 19. desember 2008 nr. 109 om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) mv.**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2008 nr. 109 om endringer i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) mv. del VI. Fremmet av Helse- og omsorgsdepartementet. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

Loven trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1445 2008**Delegering av Finansdepartementets myndighet etter ligningsloven § 11–1 nr. 3**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 11–1 nr. 3. Kunngjort 22. desember 2008 kl. 15.20.

I

Departementets myndighet etter ligningsloven § 11–1 nr. 3 delegeres til Skattedirektoratet.

II

Delegeringen trer i kraft 1. januar 2009.

10. des. Nr. 1467 2008**Forskrift om endring i forskrift til opplæringslova**

Heimel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 10. desember 2008 med heimel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 11–9. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

I

I forskrift 23. juni 2006 nr. 724 til opplæringslova blir det gjort følgjande endringar:

Kapittel 20 overskriften skal lyde:

Kapittel 20. Foreldreutvalet for grunnopplæringa

§ 20–1 skal lyde:

Foreldreutvalet for grunnopplæringa (FUG) er eit sjølvstendig rådgivande organ for departementet i saker om samarbeid mellom skole og heim. Mandatet til utvalet omfattar grunnskolen og første året av vidaregåande opplæring.

FUG skal arbeide for godt samarbeid mellom skole og heim, og skal vareta foreldra sine interesser i skolesamanheng.

II

Endringane trer i kraft 1. januar 2009.

16. des. Nr. 1468 2008**Forskrift om endring i forskrift om utforming av store flyplasser (BSL E 3–2), forskrift om bakketjeneste ved flyplasser (BSL E 4–1) og forskrift om plasstjeneste (BSL E 4–2)**

Hjemmel: Fastsatt av Luftfartstilsynet 16. desember 2008 med hjemmel i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 7–1 og § 7–24, jf. delegeringsvedtak 10. desember 1999 nr. 1273. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

I

I forskrift 6. juli 2006 nr. 968 om utforming av store flyplasser (BSL E 3–2) gjøres følgende endring:

§ 2–6 tredje ledd skal lyde:

(3) En rullebane med fast dekke skal ha slik overflate at det oppnås god bremsevirkning når rullebanen er våt. Den gjennomsnittlige overflateteksturen skal enten være over 1,0 mm eller så skal overflaten være rillet, det vil si ha spor skåret i overflaten, med jevnhet, bredde, dybde og innbyrdes avstand som sikrer god bremsevirkning når overflaten er våt.

II

I forskrift 27. juni 2003 nr. 935 om bakketjeneste ved flyplasser (BSL E 4–1) gjøres følgende endringer:

Innledningsvis, under hjemmelsfeltet, føyes det til:

Til forskriften er knyttet følgende vedlegg som gjelder som forskrift:

Vedlegg 1. Signaler fra lufttrafikkjentesten til personer på bakken

Vedlegg 2. Flyplasshåndbokens innhold

§ 5 første ledd skal lyde:

(1) *Kvalitetssystem*

Flyplassoperatør som skal etablere kvalitetssystem i henhold til forskrift 5. januar 2001 nr. 11 om kvalitetssystem i ervervsmessige luftfartsvirksomheter (BSL A 1– 1), skal ha kvalitetssystem i henhold til bestemmelsene i nevnte forskrift.

§ 5 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) *Flyplasshåndbok*

- a) Flyplassoperatøren skal utarbeide en flyplasshåndbok med et innhold i samsvar med vedlegg 2. Luftfartstilsynet kan akseptere en annen måte å organisere flyplasshåndboken på dersom innholdet tilsvarer vedlegg 2.
- b) Flyplasshåndboken skal ha et dokumentstyringssystem som sikrer at flyplasshåndboken og dokumentene som håndboken refererer til, til enhver tid er komplette og korrekte. Flyplasshåndboken skal være oversiktlig og lett å finne fram i.

§ 6 sjette ledd bokstav a skal lyde:

- a) Flyplassjefen på en stor flyplass er ansvarlig for at det i samarbeid med lufttrafikkjentesten etableres lavsiktsprosedyrer dersom det forekommer start, landing eller taksing under forhold der rullebanesikten er under 550 m. Lavsiktsprosedyrer skal være i samsvar med ICAO Eur. Doc 013 og skal være godkjent av Luftfartstilsynet.

§ 6 nytt tolvte ledd skal lyde:

(12) *Fjerning av havarert luftfartøy m.m.*

Flyplassoperatøren for en stor flyplass skal utarbeide en plan for fjerning av havarert luftfartøy eller annet som hindrer at flyplassen kan brukes i en nødssituasjon. Innholdet i planen skal gjøres kjent for flyplassens brukere.

Nytt vedlegg 1 til BSL E 4–1 skal lyde:

Vedlegg 1 (jf. § 6 andre ledd bokstav d)

Signaler fra lufttrafikkjentesten til personer på bakken

<i>Signal</i>	<i>Betydning</i>
<i>Med signallampe:</i>	
Fast rødt lys	Stopp.
Blinkende rødt lys	Fjern Dem straks minst 50 m fra rullebanen eller taksebanen og se opp for luftfartøyer.
Blinkende grønt lys	Tillatt å krysse rullebanen eller ferdes på taksebanen.
Blinkende hvitt lys	Forlat manøvreringsområdet og ta kontakt med kontrolltårnet/AFIS-enheten.
<i>Med lysanlegget:</i>	
Blinkende rullebane- eller taksebanelys	Forlat rullebanen eller taksebanen og se mot kontrolltårnet/AFIS-enheten for lyssignaler.
Påsatt eller blinkende innflygingslys	Forlat innflygingssektoren øyeblikkelig.

Nytt vedlegg 2 til BSL E 4–1 skal lyde:

Vedlegg 2 (jf. § 5 fjerde ledd)

Flyplasshåndbokens innhold

1. *Generelt*
 - 1.1 *Hensikt og målsetting*
Flyplassoperatørens hensikt og målsetting med flyplasshåndboken.
 - 1.2 *System for dokumentstyring*
Innholdsfortegnelse.
Dokumentstyringssystem ifølge BSL E 4–1 § 5 (4) b.
 - 1.3 *Ansvarsforhold*

- Ansvarsforhold vedrørende flyplasshåndboken. Delegering av myndighet til å utarbeide og fastsette håndboken eller deler av håndboken.
2. *Konsesjon og godkjenning*
- 2.1 *Konsesjon*
Gjeldende konsesjon og konsesjonsvilkår, jf. BSL E 1–1.
- 2.2 *Godkjenning*
Gjeldende godkjenning og godkjenningsvilkår, jf. BSL E 1–2.
3. *Flyplassdata*
De data som skal dokumenteres ifølge
- BSL E 3–2 § 16–1 for store flyplasser,
 - BSL E 3–3 § 13 for små flyplasser,
 - BSL E 3–4 § 12 for sjøflyplasser,
 - BSL E 3–5 § 57 for store helikopterplasser,
 - BSL E 3–6 § 26 for små helikopterplasser.
4. *Operasjon og vedlikehold*
- 4.1 *Bakketjeneste*
Instrukser, prosedyrer og annen dokumentasjon ifølge BSL E 4–1 § 6, § 7, § 8, § 9 og § 10.
- 4.2 *Plasstjeneste*
Instrukser, prosedyrer og annen dokumentasjon ifølge BSL E 4–2 § 5.
- 4.3 *Elektrotjeneste*
Instrukser, prosedyrer og annen dokumentasjon ifølge BSL E 4–3 § 5.
- 4.4 *Brann- og redningstjeneste*
Instrukser, prosedyrer og annen dokumentasjon ifølge BSL E 4–4 § 5.
Flyplassens havariplan.
- 4.5 *Security*
Gjeldende sikkerhetsgodkjennelse og sikkerhetsprogram med tilhørende opplæringsprogram, jf. BSL SEC 1–1 § 6.
- 4.6 *Flynavigasjonsutstyr*
Gjeldende godkjenninger ifølge BSL G 6–1 § 9 av
- kommunikasjonsutstyr,
 - navigasjonsutstyr,
 - overvåkingsutstyr,
 - meteorologisk utstyr.
- 4.7 *Flynavigasjonstjeneste*
Gjeldende avtale med sertifisert leverandør av flynavigasjonstjeneste, jf. BSL G 2–2 og flyplassens godkjenningsvilkår.
- 4.8 *Luftrafikkstjeneste*
Gjeldende avtale med sertifisert og godkjent leverandør av luftrafikkstjeneste, jf. BSL G 2–1 § 4 (1) og (2) og BSL G 2–2, og flyplassens godkjenningsvilkår.
- 4.9 *Beredskapsplaner*
5. *Ledelse og styringssystem*
Nedenstående dokumentasjon i den grad det følger av forskrift, godkjenningsvilkår eller flyplassoperatørens egne krav.
- 5.1 *Ledelse*
- 5.1.1 Dokumentasjon av flyplassens ledelse (stillingsbetegnelse, navn, telefonnummer etc.):
- Ansvarlig leder, jf. BSL A 1–1 § 3.1 (b)
 - Kvalitetssjef/utøver av sikkerhetsstyringsfunksjonen, jf. BSL A 1–1 § 4.2, BSL A 1–9 § 6 (2)
 - Flyplassjef og stedfortreder, jf. BSL E 4–1 § 4 (1)
 - Leder for plasstjenesten, jf. BSL E 4–2 § 4 (2)
 - Leder for elektrotjenesten, jf. BSL E 4–3 § 4 (2)
 - Leder for brann- og redningstjenesten, jf. BSL E 4–4 § 4 (2).
- 5.1.2 Gjeldende godkjenning av flyplassjefen, jf. BSL E 4–1 § 4 (1) c.
- 5.1.3 Stillingsinstrukser
- 5.2 *Styringssystem*
Dokumentasjon av kvalitetssystem og system for sikkerhetsstyring i samsvar med BSL A 1–1, A 1–9, E 4–1 § 5 og flyplassens godkjenningsvilkår, dog ikke den dokumentasjon som er angitt i del 4 ovenfor. Spesielt skal det være dokumentasjon av
- kvalitetspolitikk og sikkerhetsmålsetting,
 - risikoovervåking og risikoanalyse,
 - interne og eksterne revisjoner,
 - forbedringer av systemet, herunder ledelsens gjennomgåelse.

III

I forskrift 27. april 2004 nr. 670 om plasstjeneste (BSL E 4–2) gjøres følgende endringer:

§ 7 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Ved store flyplasser med lufttrafikkjeneste skal det rapporteres til lufttrafikkjenesten dersom rullebanen kan være glatt fordi den er våt. Ved store flyplasser uten lufttrafikkjeneste skal slik rapport gis direkte til fartøysjefen.

§ 7 nåværende annet til sjette ledd blir tredje til nytt sjuende ledd.

§ 8 nytt fjerde ledd skal lyde:

(4) På store flyplasser skal overflateteksturen på rullebaner med fast dekke måles periodisk, og tiltak iverksettes dersom teksturen ikke tilfredsstillende godkjenningvilkårene. Dersom rullebanen er rillet, skal rillene kontrolleres for jevnhet, bredde og dybde.

§ 8 nåværende fjerde til sjuende ledd blir femte til nytt åttende ledd.

IV

Endringene trer i kraft 1. juli 2009.

Veiledende materiale til forskrift 6. juli 2006 nr. 968 om utforming av store flyplasser (BSL E 3–2)

Oppdatert desember 2008.

A. Kompenserende tiltak

(Veiledningen om kompensierende tiltak gjelder generelt der hvor dette kan være aktuelt i henhold til forskriften.)

1. *Generelt*

1.1. Dersom forskriftens krav til utforming av flyplassen ikke etterkommes fullt ut, kan dette delvis kompenseres ved at flyplassen bringes så nært opp til kravene som mulig. De deler av anlegget som ikke tilfredsstillende kravene utformes slik at de fysikkerhetsmessige ideer som ligger til grunn for idealkravene mest mulig tilfredsstillende.

1.2. De mangler som gjenstår etter at anlegget mest mulig tilfredsstillende de fysikkerhetsmessige ideer, kan helt eller delvis kompenseres ved at det stilles spesielle krav til:

- flyplassens utforming
- bakketjenesten
- flyoperasjonene.

1.3. Kompensasjonens omfang avgjøres av i hvilken grad tilfredsstillende sikkerhetsnivå blir opprettholdt for de luftfartøyer som konkret trafikkerer flyplassen. Et forslag til kompensierende tiltak skal underbygges med en risikoanalyse etter anerkjent metode (NS 5814 eller tilsvarende angitt internasjonal standard), slik at det aktuelle avviket er tilstrekkelig beskrevet, risikoene knyttet til avviket er beskrevet, effekten av kompensasjonen er bedømt, og en vurdering om tolererbarhet for den forhøyede risikoen er foretatt.

Det er tilstrekkelig å vurdere relativ risikoendring i forhold til forskriftens krav. Det kan brukes dokumenterte ekspertvurderinger der data ikke finnes. Det skal også vurderes om det foreslåtte kompensierende tiltaket vil føre til forhøyet risiko for andre områder innen flyplassen.

2. *Flyplassens utforming*

Sikkerhetsområdene

2.1.1 *Hensikt*

Hensikten med sikkerhetsområdene er å redusere skader på luftfartøy som kjører ut av rullebanen, lander før terskelen eller overflyr områdene i svært lav høyde.

2.1.2 *Utforkjøring*

Dersom områdene omkring rullebanen ikke tilfredsstillende forskriftskravene fullt ut til utstrekning og jevnhet, bør områdene jevnes ut best mulig; skjæringer, grøfter, hauger, stein etc. unngås. Stigende terreng er i denne sammenheng bedre enn fallende med henblikk på å stoppe luftfartøyet. Inntil en rimelig grense er det bedre jo brattere det stigende terrenget er, men dette må vurderes mot kravet til hinderfrihet for overflyging.

Det bør stilles større krav til overgangen til omkringliggende terreng dersom sikkerhetsområdet er mindre enn idealkravene enn dersom det har full utstrekning. En jevn overgang til stigende terreng som totalt utgjør full utstrekning, anses å kompensere fullt ut for utforkjøring.

På samme måte kan jevn overgang til fallende terreng og utjevning av underliggende terreng kompensere helt eller delvis for manglende sikkerhetsområde for utforkjøring avhengig av hvor stort det utjevnedede området totalt blir.

Dersom de utjevnedede delene av omkringliggende terreng utformes for å øke luftfartøyets retardasjon, vil behovet for utstrekning kunne reduseres. Vann og bløte områder vil øke retardasjonen. Slike forhold vil kunne variere med årstidene.

Dersom den aktuelle rullebane er en presisjonsrullebane og mer enn halvparten av de mest rullebanekrevende luftfartøyene kan operere med en LDA som er minst 150 meter kortere enn den kunngjorte LDA for den aktuelle rullebane, kan Luftfartstilsynet akseptere at sikkerhetsområdets lengde bare er 150 meter etter baneende.

2.1.3 *Landing før terskel*

Sikkerhetsområdet som skal redusere skader på luftfartøy som lander før terskel, må primært være helt jevnt og ha god bæreevne. Området foran rullebanen er viktigst.

Dersom området foran terskel med tilstrekkelig jevnhet og bæreevne ikke har foreskrevet lengde eller dersom bredden ikke tilsvarer minst to rullebanebredder, kan dette normalt bare kompenseres fullt ut ved å flytte terskelen lenger inn på rullebanen.

2.1.4 *Overflyging i lav høyde*

Sikkerhetsområdet skal danne et hinderfritt område for luftfartøy som må gjennomføre en ikke planlagt overflyging av flyplassen. Slik overflyging kan forekomme til side for senterlinjen, og luftfartøyet kan komme svært lavt.

Innenfor sikkerhetsområdet vil ethvert objekt eller terreng som rager over rullebanenivået utgjøre en hindring for slik overflyging. Utformingsmessig kan slike hindringer kompenseres ved at de gjøres lette og brekkbare, jf. forskriftens krav til objekter som må være på sikkerhetsområdet på grunn av sin funksjon. Terreng kan således, hva gjelder overflyging, ikke utformes slik at det kompenserer for forskriftskravene.

2.1.5 *Rullebane likestilt med presisjonsrullebane («presisjonslik rullebane»)*

Luftfartstilsynet kan etter en konkret vurdering akseptere at ikke-predisjonsrullebaner behandles som predisjonsrullebaner i henhold til kravene i forskriften. Dette vil kunne innebære en lemping av kravene på de områder hvor kravene er strengere for ikke-predisjonsrullebaner enn for predisjonsrullebaner. Forutsetningen for at en rullebane skal kunne betraktes som predisjonslik er at den har et visuelt glidebaneanlegg og merket siktepunkt og om nødvendig slikt utstyr at settingspunktet blir med minst samme nøyaktighet som en kategori 1-operasjon.

3. *Bakketjenesten*

3.1 *Hensikt*

Hensikten med bakketjenesten er å drifte og vedlikeholde flyplassen slik at Luftfartstilsynets og flyplassens egne krav tilfredsstilles. Bakketjenesten innbefatter plasstjenesten, elektrotjenesten og havaritjenesten.

3.2 *Plasstjenesten*

3.2.1 Plasstjenesten drifter og vedlikeholder ferdselsområdene, sikkerhetsområdene og hinderfriheten, og spesielt vintervedlikehold stiller store krav.

3.2.2 Mangler ved sikkerhetsområdene som ikke permanent er jevnet ut, jf. pkt. 2.1.2 ovenfor, kan helt eller delvis utbedres med snø. Snø i tilstrekkelige mengder og med passende konsistens kan jevne ut grøfter og groper og overgangen mellom planerte og ikke planerte områder. Snø, igjen i tilstrekkelig mengde og med passende konsistens, vil dessuten øke luftfartøyets retardasjon

Dersom deler av sikkerhetsområdet består av vann eller myrområder, kan disse områdene tilfredsstille kravene til jevnhet og bæreevne dersom de fryser til og overgangen til fast grunn jevnes ut.

Bruk av snø og is som kompenserende tiltak vil (selvsagt) bare gjelde deler av året.

3.2.3 En av hensiktene med sikkerhetsområdene er å hindre skader på luftfartøy som kjører ut av rullebanen. Fordi sannsynligheten for utforkjøring i Norge har vist seg størst under vinterforhold, kan derfor økte krav til vintervedlikehold delvis kompensere for mangler ved sikkerhetsområdet.

3.2.4 For store langsgående helninger på taksebanene utgjør primært en risiko fordi det kan føre til redusert kontroll av luftfartøy under taksing, og sannsynligheten er størst under glatte forhold; vann, snø eller is.

4 *Flyoperasjonene*

Restriksjoner og tilleggskrav på flyoperatørene vil ikke kunne påregnes å kompensere fullt ut for alle svakheter i flyplassens utforming. Uansett ekstra pålagte krav til trening, operative begrensninger i forhold til minima, vind, banestatus med mer vil uhell likevel kunne forekomme.

Hvilke tilleggskrav til operatører og restriksjoner som vil bli gjort gjeldende for den enkelte flyplass, vil avhenge av en totalvurdering av flyplassen med dens utrustning og omgivelser. Vurderingen vil bli gjort etter det system som er beskrevet i rapporten «Vurdering av operative forhold ved norske flyplasser som kan ha betydning for flysikkerheten» (Luftfartstilsynet 15. mars 2002). Sentrale elementer i vurderingen er innflygingsprosedyrer og hjelpemidler, turbulensforhold, lys, sikkerhetsområder og utflygingsforhold.

Aktuelle tilleggskrav til operatører vil være krav til besetningstrening og kvalifikasjoner, krav til at operatørene skal sette særskilte begrensninger med hensyn til vind og banestatus samt krav til dokumentasjon av ytelsesbegrensninger og utflygingsprosedyrer.

For en fullstendig gjennomgang av tilleggskravene vises til ovennevnte rapport, samt til godkjenningvilkårene for den enkelte flyplass. Kravene er imidlertid også egnet til å gi veiledning for hvilke kompensierende tiltak som kan være aktuelle ved utilstrekkelige sikkerhetsområder mv. De «flyfaglige» kravene i rapporten er derfor i grove trekk gjengitt nedenfor. Det gjøres oppmerksom på at listen ikke er ment å være uttømmende.

1. *Operatør uten EU OPS-godkjenning skal dokumentere at krav til minima, besetningskvalifikasjoner og ytelser er minst ekvivalent med kravene i EU OPS Subpart D, N, F samt det som er aktuelt av Subpart G, H eller I.*

Kommentar: Kravet er tatt med for å sikre at operatører utenfor EU/EØS-området på visse kritiske felt ikke har lavere standard enn det som kreves av en operatør godkjent etter EU OPS. Det bemerkes at dette bør være et generelt krav og er derfor ikke tatt med for hver enkelt flyplass.

2. *Operatør skal sette særskilte krav til trening/besetningskvalifikasjoner for dag/natt operasjoner, (kat B, C, jf. EU OPS 1.975)*

Kommentar: Dette er tatt med for å gi ekstra føringer der krav til slik klassifisering ikke fremgår direkte av EU OPS 1.975.

3. *Operatør skal sette særskilte begrensninger i forhold til bakkevind/høydevind, eventuelt dog ikke over en bestemt grense.*

Kommentar: Vil bli brukt i flere mulige tilfelle:

A Der operativ erfaring tilsier at turbulensforholdene er mer dramatiske enn det som fremgår av AIP teksten.

B Der sikkerhetsområdet er klart for lite og konsekvensene ved utforkjøring anses å være spesielt store.

4. *Operatør skal sette særskilte krav til banestatus*

Kommentar: Vil bli brukt der sikkerhetsområdet er klart for lite og konsekvensene ved utforkjøring anses å være spesielt store.

5. *Operatør uten godkjenning for bratt innflyging skal beskrive hvorledes en skal forholde seg til visuelle hjelpemidler.*

Kommentar: Brukes der visuelt glidebaneanlegg er innstilt på 4.5 grader eller mer.

6. *Utflygingsprosedyrer/avgangsinima/vektanalyser skal være utarbeidet*

Kommentar: Tas inn der det er særlige hinder i utflygingsretningen.

B. Merknader til de enkelte bestemmelsene

Til § 1–4 Definisjoner

Taksebane

Ved flyplasser der taksebaner/taksebanesystemer, som nevnt i definisjonens a. og b. utgjør en del av oppstillingsplattformen, inngår disse ikke i manøvreringsområdet (se definisjon) hvor ansvaret for å gi opplysninger og utstede klareringer er tillagt kontrolltårnet, med mindre annet er bestemt og publisert.

Til § 2–1 Rullebanens lengde

(1) En rullebanes lengde bør være tilpasset de luftfartøy som trafikkerer rullebanen. Ved å etablere tilstrekkelig lange rullebaner kan luftfartøyenes lasteevne utnyttes bedre og regulariteten bedres. Ytterligere veiledning om banelengder er gitt i Attachment A pkt. 3 i Annex 14 Volume I til Chicago-konvensjonen.

Til § 2–6 Rullebanens bæreevne og overflate

(3) Veiledning om måling av overflatetekstur er gitt i ICAO Doc 9137 Aerodrome Services Manual Part 2. Riller som skal tilfredsstille kravet om god bremsevirkning når overflaten er våt, bør skjæres på tvers av rullebanen, vinkelrett på senterlinjen. Rillene bør skjæres med verkøy som ikke river opp kanten. Både bredden og dybden på rillene bør være 5–7 mm, og avstanden mellom rillene bør være ca. 125 mm. Dersom rullebanen har lengdehelning mindre enn 0,3 %, bør det i tillegg være langsgående riller med senteravstand 1,5 m.

Til kapittel 4 Hinderfritt stigeområde

Et hinderfritt stigeområde kan etableres for å oppnå lengre tilgjengelig startdistanse (TODA) enn den tilgjengelige startrulledistanse (TORA).

Til kapittel 5 Stoppbane

En stoppbane kan etableres for å oppnå lengre akselerasjons- og stoppdistanse (ASDA) enn tilgjengelig startrulledistanse (TORA)

Til § 7–7 Taksebane for hurtigavkjøring

Hvis mulig anbefales at vinkelen er 30 grader.

Til kapittel 8 Venteposisjon og ventefelt

Ventefelt kan øke rullebanens kapasitet.

Til § 11–1

For veier og jernbane kan vanligvis hinderfriheten bedømmes ut fra at kjøretøyer er 5 m høye og jernbanetog er 7 m høye.

Når hinder skal identifiseres, må det iakttas at utover de krav som fremgår av disse bestemmelser, kan ICAO Procedures for Air Navigation Services – Aircraft Operations, Doc 8168–OPS/611 (PANS OPS) innebære at ytterligere hinder må fjernes for at rullebanen skal kunne brukes under IFR-forhold.

Nærmere veiledning angående kontroll med hinder er gitt i ICAO Doc 9137-AN/898/2, Airport Services Manual, Part 6, Control of Obstacles.

Til § 11–2 Risikoanalyse

Som anerkjent standard regnes NS 5814.

Til § 11–3 Hinder innenfor sikkerhetsområdet

Veiledning om brekkbarhet for lysarmaturer, master og andre objekter som utgjør hinder for luftfartøy, er gitt i ICAO Doc 9157 Aerodrome Design Manual, part 4 Visual Aids kapittel 15.

Til § 12–1 Generelle krav til merking

Nymalte flater vil kunne ha så liten friksjon at spesiell behandling av flatene er nødvendig, f.eks. ved tilsetning av friksjonsøkende materiale.

Ved vurderingen av om merkingen er godt nok synlig, må det særlig tas hensyn til vinterforholdene. Som et minimum må senterlinje og siktepunkt være tydelig synlig gjennom snøen med mindre snøen er særskilt merket.

Nærmere veiledning angående merking er gitt i ICAO Doc 9157, Aerodrome Design Manual, Part 4 – Appendix 3.

Til 12–4 Merking av terskel

Vedrørende sjette ledd: For merking av midlertidig innflyttet terskel vises til forskrift 27. april 2004 nr. 670 om plasstjeneste (BSL E 4–2) § 16.

Til § 12–16 Merking med sikkerhetslinjer

Sikkerhetslinjer kan for eksempel være avstandslinjer til luftfartøy/vingetupp og veier for kjøretøyer. For å bedre trafikkavviklingen på oppstillingsplattformen, kan det i tillegg til sikkerhetslinjer være aktuelt med trafikkmerking.

Til § 13–1 Generelle krav til lysanlegg

Luftfartstilsynet vil etter gjeldende praksis normalt legge tilsvarende krav til grunn som de krav som fremgår av Annex 14 Vol 1 til Chicago-konvensjonen.

Til § 13–4 Armaturer og master

Veiledning om brekkbarhet for lysarmaturer, master og andre objekter som utgjør hinder for luftfartøy, er gitt i ICAO Doc 9157 Aerodrome Design Manual, part 4 Visual Aids kapittel 15.

Til § 13–11 Utforming av rullebanekantlys

Vedrørende femte ledd: Luftfartstilsynet vil etter gjeldende praksis normalt legge til grunn spesifikasjonene angitt i Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen, Appendix 2.

Til § 13–14 Utforming av terskellys

Vedrørende tredje ledd: Luftfartstilsynet vil etter gjeldende praksis normalt legge til grunn spesifikasjonene angitt i Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen, Appendix 2.

Til § 13–17 Utforming av baneendelys

Vedrørende tredje ledd: Luftfartstilsynet vil etter gjeldende praksis normalt legge til grunn spesifikasjonene angitt i Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen, Appendix 2.

Til § 13–22 Plassering av hinderlys

Nærmere detaljer om montering og demping av høyintensitets hinderlys er gitt i ICAO Aerodrome Design Manual, Part 4.

Til § 13–23 Utforming av hinderlys:

Luftfartstilsynet vil etter gjeldende praksis normalt legge til grunn spesifikasjonene angitt i Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen, Table 6–3.

Til § 13–25 Enkelt innflygingsanlegg:

Vedrørende sjette ledd: Veiledning om monteringstoleranser for lysene i et enkelt innflygingslysanlegg er gitt i Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen, Attachment A pkt. 11.

Til § 13–26 Kategori I innflygingslysanlegg

Vedrørende åttende ledd: Veiledning om monteringstoleranser for lysene i et kategori I innflygingslysanlegg er gitt i Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen, Attachment A pkt. 11.

Vedrørende niende ledd: Innflygingslysanlegg med høyintensitetslys kan i tillegg ha rundtstrålende lavintensitetslys dersom dette kan velges uten å komme i konflikt med bestemmelsene i § 13–32 og § 13–35.

Vedrørende tiende til trettende ledd: Luftfartstilsynet vil etter gjeldende praksis normalt legge til grunn spesifikasjonene angitt i Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen, Appendix 2, Figure 2.1.

Til § 13–27 Kategori II/III innflygingslysanlegg

Luftfartstilsynet vil etter gjeldende praksis normalt legge til grunn spesifikasjonene angitt i Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen, Appendix 2, Figure 2.1.

Til § 13–29 Visuelt glidebaneanlegg – PAPI- og APAPI-anlegg

Nærmere informasjon om PAPI- og APAPI-anlegg, herunder harmonisering med instrumentglidebane, er gitt i ICAO Aerodrome Design Manual Part 4.

Til § 13–30 Visuelt glidebaneanlegg – PLASI-anlegg

Generelt: Eventuelle tilleggskrav til PLASI-anlegg vil etter den praksis som er etablert av Luftfartstilsynet normalt være basert på FAA (Federal Aviation Administration) AC 150/5345–52.

Vedrørende tredje ledd: Blinkenes og mellomrommenes lengde angir hvor nær den korrekte glidebanen luftfartøyet befinner seg; lange blink med kort mellomrom nær glidebanen og kortere blink og tilsvarende lange mellomrom jo lenger luftfartøyet er fra glidebanen.

Til § 13–31 Hinderflate for visuelt glidebaneanlegg

Innstilling og tilpassing av visuelt glidebaneanlegg må koordineres med eventuelle instrumentinnflygingsprosedyrer.

Til § 13–33 Plassering av innflygingsledelys

Nærmere veiledning om innflygingsledelys er gitt i ICAO Aerodrome Design Manual, Part 4.

Til § 13–36 Plassering av sirklingslys

Nærmere veiledning om sirklingslys er gitt i ICAO Aerodrome Design Manual, Part 4.

Til § 13–41 Krav til rullebanesenterlinjelys

Luftfartstilsynet vil etter gjeldende praksis normalt legge til grunn spesifikasjonene angitt vedrørende «Runway centre line lights» i Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen.

Til § 13–42 Krav til landingssonelys:

Luftfartstilsynet vil etter gjeldende praksis normalt legge til grunn spesifikasjonene angitt vedrørende «Runway touchdown zone lights» i Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen.

Til § 13–45 Plassering og utforming av taksebanesenterlinjelys

Luftfartstilsynet vil etter gjeldende praksis normalt legge til grunn spesifikasjoner angitt i Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen.

Til § 13–50 Plassering og utforming av stopplysrekke

Luftfartstilsynet vil etter gjeldende praksis normalt legge til grunn spesifikasjoner angitt i Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen.

Til § 13–54 Krav til rullebanevarsellys:

Nærmere veiledning om lys under forhold med redusert rullebanesikt er gitt i ICAO Doc 9476, Manual of Surface Movement Guidance and Control Systems.

Til § 13–60 Visuelt dokkinganlegg:

I henhold til Luftfartstilsynets gjeldende praksis skal visuelt dokkinganlegg være i samsvar med Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen, pkt. 5.3.24 (visual docking guidance system).

Til § 13–62 Ledelys for oppstillingsplass

I henhold til Luftfartstilsynets gjeldende praksis skal ledelys for oppstillingsplass være i samsvar med Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen, pkt. 5.3.25 (aircraft stand manoeuvring guidance lights).

Til § 13–66 Krav til reservekraft

Generelt: Krav til reservekraft for navigasjonshjelpemidler og sambandsutstyr er gitt i Annex 10 Vol I til Chicago-konvensjonen.

Vedrørende første ledd bokstav a: Vurderingen av om det er vesentlig for flysikkerheten å ha reservekraft til hinderlys, innflygingsledelys og sirklingslys må skje konkret etter en helhetsvurdering. Følgende momenter kan eksempelvis tillegges vekt ved en slik vurdering:

Dersom innflyging eller utflyging må foregå i sving pga. terreng eller objekt er dette et moment som taler for at det bør etableres reservekraft. Det samme gjelder dersom luftfartøy under innflyging eller utflyging befinner seg i nær avstand til terreng eller objekt både horisontalt og vertikalt.

Et moment som kan tale for at reservekraft ikke er vesentlig for flysikkerheten er at det kan påvises at det er lite sannsynlighet for strøbrudd i det aktuelle området. Tilstedeværelse av annen belysning i området kan også i visse tilfeller innebære at det ikke er vesentlig for flysikkerheten med reservekraft til lys som nevnt. Dersom terrenget er godt markert med hinderlys, vil det normalt være mindre behov for lede- eller sirklingslys og omvendt. Dersom det på et slikt grunnlag f.eks. ikke anses å være behov for innflygingsledelys vil det normalt heller ikke være vesentlig for flysikkerheten å etablere reservekraft dersom slikt lys likevel finnes. Det må foretas en vurdering av den enkelte flyplassen vedrørende hvilke lys som er mest hensiktsmessig, også ut fra regularitetshensyn.

Hinderlys, innflygingsledelys og sirklingslys skal normalt uansett anses som vesentlige for flysikkerheten under følgende forhold:

- Lysene angir en innflygings- eller utflygingstrase som må foregå i en sving på mer enn 90 grader pga. terreng eller objekt.
- Lysene angir en innflygnings-, sirklings- eller utflygingstrase der luftfartøyet kommer lavere enn 300 fot over terreng eller objekt som er innenfor en horisontalavstand på 2000 m fra luftfartøyet.

Til § 14–4 Plassering av påbudsskilt

Det er ikke lenger adgang til å ha venteposisjonsskilt for rullebane kun på én side.

Eksempler på slike venteposisjonsskilt er gitt i Annex 14 Vol I til Chicago-konvensjonen..

Venteposisjonsskilt plasseres i forhold til et ventende luftfartøy eller kjøretøy. Dette gjelder skiltets innretning, og hva som er høyre og venstre side av taksebanen eller veien.

Informasjon om ytterligere detaljer er gitt i Annex 10 Vol I til Chicago-konvensjonen.

Til § 16–10 Bæreevne for faste dekker

Nærmere veiledning om ACN/PCN-metoden er gitt i Annex 14 til Chicago-konvensjonen og Aerodrome Design Manual Part 3.

Til § 16–11 Kontrollplass for høydemåler

Vanligvis kan hele oppstillingsplattformen fastsettes som kontrollplass for høydemåler.

Til § 16–12 Banelengder

Veiledning om fastsettelse av ovennevnte banelengder er gitt i Attachment A pkt. 3 i Annex 14 til Chicago-konvensjonen.

Til § 18–5 Overgangsbestemmelser:

De nye kravene vedrørende sikkerhetsområder i kapittel 3 vil bli gjort gjeldende for de aktuelle flyplassene i forbindelse med fornyelse av flyplassenes godkjenninger. Godkjenningene er gitt for en periode på fem år, og fordelt slik at ca. en femtedel av flyplassene må fornye godkjenningen hvert år.

Fornyelse av godkjenningen for en flyplass med IFR-/rutetraffic er en prosess som strekker seg over ca. 6 måneder. Prosessen innledes enten ved at Luftfartstilsynet mottar søknad om fornyelse eller ved at Luftfartstilsynet sender en påminnelse om at søknad om fornyelse må sendes 6 mnd før utløp. Prosessen er beskrevet i veiledningen til BSL E 1–2.

I søknaden om fornyet godkjenning skal flyplassoperatøren bl.a. angi om det er nye avvik i forhold til gjeldende forskrifter, herunder den nye BSL E 3–2, og hvilke korrigerende eller kompenserende tiltak som er aktuelle, jf. veiledningen pkt. A «Kompenserende tiltak» ovenfor. Flyplassoperatøren gis således anledning til selv å foreslå hvordan avvik i forhold til den nye forskriften skal behandles. På dette grunnlag vil Luftfartstilsynet utarbeide et utkast til nye godkjenningsvilkår der eventuelle avvik blir registrert og det foreslås når og hvordan avviket skal være korrigert eller hvilke kompenserende tiltak som kan være aktuelle. Frem mot fornyelse av godkjenningen vil det være en utveksling av dokumenter med sikte på enighet før Luftfartstilsynet fastsetter de nye godkjenningsvilkårene.

I 6-månedersperioden frem mot godkjenning vil Luftfartstilsynet også gjennomføre en inspeksjon av flyplassen bl.a. for å verifisere flyplassoperatørens fremstilling, og det vil da avholdes møter med representanter for flyplassoperatøren med sikte på bl.a. å komme fram til godkjenningvilkår som både tilfredsstillende Luftfartstilsynets sikkerhetskrav og flyplassoperatørens behov og muligheter.

Det er verdt å merke at dersom det er aktuelt å korrigere et større avvik, vil det i godkjenningvilkårene kunne settes en frist som kan være flere år fram i tid.

Veiledende materiale til forskrift 27. juni 2003 nr. 935 om bakketjeneste ved flyplasser (BSL E 4–1)

Merknader til enkelte bestemmelser:

Til § 4 (3):

Aktuelle publikasjoner kan være:

a. *Bestemmelser for sivil luftfart (BSL).*

De bestemmelser som inneholder relevante krav for flyplassoperatøren, herunder BSL A, D og E.

b. *Aeronautical Information Circular (AIC Norge)*

Serie N.

c. *Informasjonspublikasjon.*

Den publikasjon eller det dokument flyplassjefen benytter for å gjøre foreskrevne flyplassdata kjent for flyplassens brukere. For en stor flyplass vil dette si *Aeronautical Information Publication (AIP Norge)*.

For store flyplasser, jf. forskrift 6. juli 2006 nr. 968 om utforming av store flyplasser (BSL E 3–2), er i tillegg følgende publikasjoner aktuelle:

a. *Bestemmelser for sivil luftfart (BSL).*

Øvrige relevante bestemmelser for operatør av en stor flyplass, herunder BSL A, F og G.

b. *Aeronautical Information Publication (AIP Norge) Komplet.*

c. *Aeronautical Information Circular (AIC Norge)*

Serie A, B og I.

d. *Notice to Airmen (NOTAM Norge).*

Til § 5 (4): Fjerde ledd pålegger store flyplassoperatører å ha et dokument i sitt styringssystem som kalles flyplasshåndbok. Flyplassoperatørene kan imidlertid velge om aktuelle dokumenter skal tas inn i håndboken, eller om det bare skal refereres til hvor dokumentene finnes. Små flyplassoperatører som allerede har en driftshåndbok, vil måtte omredigere håndboken slik at den samsvarer med vedlegg 2.

Formålet med håndbokens innholdsfortegnelse og system er å vise at hvert enkelt dokument er komplett. Dokumentstyringssystemet som er omtalt i bokstav b, bør – dersom håndboken er på papir – ha en liste over gyldige sider, og hver side bør være nummerert og påført gyldighetsdato og godkjenningssignatur. For elektronisk håndbok bør endringer bare kunne utføres av den eller de som har dokumentert bemyndigelse.

Til § 6 (2): Bokstav b innebærer bl.a. at:

Fører av kjøretøy skal avpasse hastigheten i henhold til bestemmelsene gitt i eller i medhold av vegtrafikkloven. Kjøretøy skal bare føres av den som har gyldig førerkort for angjeldende kjøretøy. Vegtrafikkmyndigheten kan gi unntak fra krav om førerkort for kjøring innenfor flyplassens avsperrede områder.

Til § 6 (3) a): Forskrift om tanking av luftfartøy, herunder om begrensning av ferdsele rundt tankingskjøretøy og tankingsanlegg, er inntatt i BSL D 1– 10.

Til § 6 (4) f): Denne bestemmelse er ikke til hinder for å sandstrø et mindre område, for eksempel for å hindre at et hjul glir.

Til § 6 (5) c): Bestemmelser om minsteavstander er gitt i forskrift om utforming av store flyplasser (BSL E 3–2).

Til § 6 (8): Dette innebærer, sammen med andre ledd, at kjøretøyer som skal brukes på en flyplass skal være bygget, utstyrt og vedlikeholdt i henhold til de alminnelige bestemmelser for vegtrafikk, herunder kjøretøyforskriftene.

Til § 6 (9) a): Flyplassjefen bør, for å kunne ivareta sine forpliktelser i henhold til denne bestemmelsen, opprettholde så nær kontakt med offentlige myndigheter og berørte grunneiere som mulig.

Til § 6 (12): En plan for fjerning av havarerte luftfartøy bør ta utgangspunkt i de typer luftfartøy som kan forventes å bruke flyplassen og bl.a. inneholde følgende:

- En liste over personell på og i nærheten av flyplassen som er tilgjengelig for formålet.
- Oversikt over utstyr som kan brukes til formålet.

Veiledning om plan for fjerning av havarert luftfartøy er gitt i ICAO Doc 9137 Airport Services Manual Part 5 – Removal of Disabled Aircraft.

Avhengig av lokale forhold bør planen også omfatte fjerning av «annet» som kan hindre at flyplassen brukes i en nødsituasjon, så som havarerte kjøretøyer, anleggsmaskiner og andre objekter som tillates både i og utenom ordinær åpningstid.

Til § 10 (2): Krav til inngjerding med mer er gitt i forskrift om utforming av store flyplasser (BSL E 3–2).

Til § 10 (2) a): Veiledning om tiltak mot fugler finnes i Avinors håndbøker.

Aktuelle tiltak for å redusere omfanget av fugl er å unngå søppelplasser og noen typer av jordbruksaktivitet på og i nærheten av flyplassen.

Til § 10 (2) b): I tillegg til inngjerding, kan patruljering og vakthold motvirke konflikt mellom luftfartøy og dyr.

Veiledende materiale til forskrift 27. april 2004 nr. 670 om plasstjeneste (BSL E 4–2)

Del 1. Kommentarer til de enkelte bestemmelser

Til § 2 første ledd

Forskriften bør også legges til grunn for plasstjenesten ved flyplasser som ikke trenger godkjenning av Luftfartstilsynet.

Til § 4 annet ledd

En flyplassjef med daglig tjeneste på flyplassen kan også lede plasstjenesten.

Bl.a. for å kunne føre kontroll med hinderfriheten er det viktig at flyplassjefen har nær kontakt med kommunale myndigheter og berørte grunneiere. Nye bygninger eller andre konstruksjoner som gjennomtrenger hinderflatene vil være i strid med forskriften og kan føre til begrensninger i flyplassens bruksområde.

Til § 5 tredje ledd

Veiledning om den menneskelige faktor (Human Factor) finnes i ICAO Human Training Manual.

Til § 6 første til fjerde ledd

Med tilstøtende områder menes de deler av sikkerhetsområdene til rulle- og taksebanene som omfattes av hinderflatene så langt det er nødvendig for kontroll av hinderfriheten. Ved inspeksjon av oppstillingsplattformer skal leskjermer, forankringsmateriell, bremseklosser, brannsløkkingsapparater og andre løse gjenstander særlig vurderes.

Til § 7 første ledd

Ved store flyplasser er lufttrafikkjenten ansvarlig for å informere fartøysjefene. Ved øvrige flyplasser ligger ansvaret hos flyplassjefen.

Fartøysjefene trenger bl.a. opplysninger om:

- vær- og føreforhold, herunder om rullebanen er våt (hele året), vinterforhold mv.
- anleggs- og vedlikeholdsarbeid, herunder avstengte områder
- ujevnheter og vannansamlinger på ferdelsesområdet
- midlertidige hindre på ferdelses- og sikkerhetsområdene
- observerte fugler og dyr.

Til § 7 annet ledd

Dersom rullebanens overflate er i samsvar med kravene i BSL E 3–2 til tekstur, og eventuelle riller er i samsvar med veiledningen, vil overflaten normalt ikke måtte rapporteres som glatt fordi den er våt, jf. BSL E 4–1 § 7 (2).

Til § 8 første ledd

Hensikten med vedlikehold av ferdelsesområdet er å sikre at luftfartøy kan takse og manøvrere sikkert. Dette gjelder også flytting med traktor.

Til § 8 fjerde ledd

Dersom rullebanen ikke er rillet, må overflateteksturen måles tilstrekkelig ofte til å sikre at teksturen er over 1,0 mm (jf. BSL E 3–2 § 2–6 tredje ledd). På de fleste norske flyplasser er det tilstrekkelig å måle teksturen en gang i året, men på noen flyplasser kan for eksempel gummiavsetninger redusere friksjonen spesielt når rullebanen er våt. I slike tilfeller kan teksturmålingene kompletteres med våtfriksjonsmålinger. Måling av våtfriksjon kan gjennomføres som angitt i Annex 14 Vol I, Attachment A, og veiledning om måling av tekstur finnes i Annex 14 Vol I, Attachment A og i ICAO Doc 9137 Airport Services Manual Part 2 – Pavement.

Dersom rullebanen er rillet, må rillene kontrolleres tilstrekkelig ofte til å sikre at de effektivt drenerer vann. Både rillenes jevnhet, bredde og dybde er viktig, og også at de ikke fylles av gummiavsetninger og annet. På de fleste norske flyplasser er det tilstrekkelig å kontrollere rillene en gang i året.

Til § 16

Krav til permanent merking av terskel er gitt i den aktuelle forskrift om utforming. Merking av terskel, som er flyttet for et kortere tidsrom, kan utføres med gjenstander som festes på rullebanen slik at skade på luftfartøyene unngås.

Til § 19

Merking av ubrukbare områder skal varsle flygeren om hull, ujevnheter og pågående vedlikeholdsarbeid. Dersom en del av en rullebane er ubrukbare, bør rullebanen merkes som stengt, alternativt med innflyttet terskel.

Bukker, kjebler, bånd og flagg anses som hensiktsmessig materiell for merking av ubrukbare områder. Bukker og kjebler for merking av ubrukbare områder bør være minst 0,5 m høye. Flagg for merking av ubrukbare områder bør være minst 0,5 m høye og 0,9 m lange.

Til § 20 første ledd

Merking av snødekte områder bør utføres ved farging på snøen. Kvister, kjebler, bånd og flagg kan likevel brukes dersom dette anses hensiktsmessig.

Del 2. Akseptabel minstestandard

1. *Generelt*

1.1 Forskrift om plasttjeneste inneholder formuleringer som tilsier utøvelse av skjønn. Eksempler på slikt skjønn er formuleringer som «tilstrekkelig» og «som nødvendig». Skjønnen må både utøves av den som skal etterleve forskriften og av luftfartsmyndigheten som skal føre tilsyn. Dersom det oppstår uenighet er det den myndighet som har fastsatt forskriften, dvs. Luftfartstilsynet, som avgjør skjønnsutøvelsen.

1.2 Denne veiledningen skal gi flyplassoperatøren tilstrekkelig informasjon for en tilfredsstillende praktisering av forskriften. Veiledningen angir det sikkerhetsnivå Luftfartstilsynet vil legge til grunn for sin skjønnsutøvelse, og angir en akseptabel minstestandard.

2. *Arbeider på flyplassområdet*

2.1 *Generelt*

2.1.1 Flyplassoperatøren bør være forberedt på at vedlikeholdsarbeider og andre anleggsarbeider krever spesiell planlegging og prosedyrer for gjennomføring.

2.1.2 Ved arbeider på ferdselsområdet, sikkerhetsområdene og tilstøtende områder gjelder i utgangspunktet kravene til jevnhet, bæreevne, hinderfrihet etc. i aktuelle forskrift om utforming

- Store flyplasser BSL E 3–2
- Små flyplasser BSL E 3–3
- Store helikopterplasser BSL E 3–5
- Små helikopterplasser BSL E 3–6.

Med tilstøtende områder menes de områder som omfattes av flyplassens hinderflater og så langt ut at arbeidene kan medføre at hinderflatene blir gjennomtrengt av maskiner, jordvoller, konstruksjoner etc.

2.1.3 Arbeider som ikke berører ferdselsområdet og sikkerhetsområdene og som ikke gjennomtrenger noen av hinderflatene, kan som hovedregel gjennomføres uavhengig av lufttrafikken. Flyplassens brukere/fartøysjefer må imidlertid være informert om virksomheten. Det må påses at det ikke forekommer farlige og villedende lys og at navigasjonshjelpemidlene ikke påvirkes.

2.1.4 Som hovedregel bør arbeider i størst mulig grad legges opp slik at de pågår når det ikke er lufttrafikk, at områdene bringes i samsvar med utformingskravene, og at maskiner etc. flyttes slik at de ikke utgjør hinder når lufttrafikken gjenopptas.

Små flyplasser og helikopterplasser og store flyplasser med liten trafikk bør vurderes stengt i hele tiden arbeidene pågår.

2.2. *Planlegging*

2.2.1 Det bør utarbeides en plan for arbeidet i god tid før igangsetting. I vurderingen av hvor lang tid i forkant planen må utarbeides skal det bl.a. tas hensyn til flyoperatørenes behov for forhåndsinformasjon.

For store flyplasser og andre flyplasser der det er krav om kvalitetssystem, bør det utarbeides en kvalitetsplan for arbeidene, jf. NS EN-ISO 9001 pkt. 7.1.

2.2.2 For store flyplasser skal kvalitetsplanen for arbeidene behandles av flytryggingsskomiteen, jf. BSL E 4–1 § 5 tredje ledd bokstav c. For øvrige flyplasser, herunder helikopterplasser, bør det etableres en liknende komité. Komiteen bør ledes av flyplassjefen og flyoperatørenes representanter bør ha flyoperativ kompetanse.

2.2.3 I tillegg til flytryggingsskomiteen bør det etableres et forum der anleggsleder og entreprenører deltar. Alternativt kan disse delta når flytryggingsskomiteen behandler planen for arbeidene.

2.2.4 I planen for arbeidene bør inngå:

- Metoder for overvåking av forflytning og plassering av anleggsmaskiner (med og uten radioforbindelse).
- Tidstabell for arbeidene slik at disse i størst mulig grad kan henlegges til perioder med liten eller ingen lufttrafikk, dersom total stenging ikke er mulig.
- Plassering av jordvoller, byggemateriell og utstyr.
- Opprydning etter arbeidene før lufttrafikken gjenopptas.

2.3 *Risikoanalyse*

2.3.1 I den grad arbeidene på store flyplasser medfører avvik fra kravene til utforming i BSL E 3–2 mens lufttrafikk pågår, må det gjennomføres en risikoanalyse. Ved store flyplasser skal det gjennomføres risikoanalyse for alle faste og bevegelige objekter som utgjør hinder, jf. BSL E 3–2.

2.3.2 Også for andre flyplasser bør det gjennomføres en risikoanalyse eller en gjennomgang basert på samme metodikk. Hensiktsmessig metodikk er beskrevet i NS 5814 – Krav til risikoanalyser.

- 2.4 *Gjennomføring*
- 2.4.1 *Generelt*
- 2.4.1.1 Som hovedregel bør alle arbeider gjennomføres slik at kravene til utforming og bakketjeneste til enhver tid blir etterlevd. Dersom dette ikke lar seg gjøre, bør arbeidene gjennomføres så raskt som mulig, og de berørte områdene snarest bringes i samsvar med utformingskravene. Spesiell oppmerksomhet må rettes mot jord, stein og lignende som kan komme inn på ferdelsesområdene.
- 2.4.2 *Rullebane*
- 2.4.2.1 En rullebane bør være stengt i den tiden det pågår arbeider. Se BSL E 4–2 § 17 for merking av en stengt rullebane.
- 2.4.2.2 Det kan pågå arbeider på en del av en rullebane dersom den gjenværende delen tilfredsstiller kravene i aktuell forskrift om utforming, jf. pkt. 1.2 over. Dersom det er aktuelt å tillate trafikk på gjenværende del med for eksempel små fly eller helikopter, og i den forbindelse legges kravene i annen utformingsforskrift til grunn, må forholdet godkjennes av Luftfartstilsynet, jf. BSL E 4–1 § 4 fjerde ledd bokstav a.
- 2.4.2.3 Dersom det skal pågå arbeider på en del av rullebanen samtidig med trafikk på den gjenværende delen, må kravene til sikkerhetsområdet og hinderfrihet tilfredsstilles: plassering av terskel og baneende, inn- og utflygingsflater. Se BSL E 4–2 § 16 for merking av midlertidig flyttet terskel.
- 2.4.3 *Øvrige deler av ferdelsesområdet*
- 2.4.3.1 Det kan pågå arbeider på taksebane, avisingsplattform eller oppstillingsplattform samtidig med lufttrafikk. Ubrukbare områder og midlertidige hinder skal merkes, jf. henholdsvis BSL E 4–2 § 19 og BSL E 4–1 § 8 tredje ledd. Senterlinjer og ledelinjer må legges om dersom det er nødvendig for å sikre tilstrekkelig klaring til hindringer. Merk at kravene til bredde på taksebane relatert til luftfartøyets størrelse gjelder også ved kortvarige arbeider på taksebane som ikke er stengt.
- 2.4.4 *Sikkerhetsområdene*
- 2.4.4.1 Som hovedregel bør arbeider på sikkerhetsområdene, også taksebanesikkerhetsområdene, bare pågå når det ikke er lufttrafikk, og områdene bør i størst mulig utstrekning bringes i samsvar med utformingskravene før trafikken gjenopptas.
- 2.4.4.2 Dersom taksebanesikkerhetsområdene ikke er i samsvar med utformingskravene på grunn av arbeider, og det samtidig skal være trafikk på taksebanen, skal eventuelle hinder merkes, jf. BSL E 4–1 § 8 tredje ledd. Grøfter og andre forhold som medfører fare for luftfartøy ved utforkjøring bør merkes som ubrukbare, jf. BSL E 4–2 § 19.
3. *Vintervedlikehold*
- 3.1 *Generelt*
- 3.1.1 Flying under vinterforhold stiller store krav til operatørene. Vinterstid er både vær- og siktforhold vanskeligere enn om sommeren, og kravene til utforming og vedlikehold av ferdelsesområdet og sikkerhetsområdene blir derfor minst de samme som om sommeren. Kravene til utforming av ferdelsesområdet og sikkerhetsområdene fremgår av aktuell forskrift i BSL E 3-serien, mens kravene til vedlikehold fremgår av BSL E 4–2. Veiledning i vintervedlikehold fremgår dessuten av ICAO Doc 9137 Part 2 Pavement Surface Conditions.
- 3.1.2 Kravene til utforming av ferdelsesområdet og sikkerhetsområdene fremgår av:
- Store flyplasser BSL E 3–2
 - Små flyplasser BSL E 3–3
 - Store helikopterplasser BSL E 3–5
 - Små helikopterplasser BSL E 3–6.
- 3.1.3 Vintervedlikehold omfatter:
- Inspeksjoner, jf. BSL E 4–2 § 6,
 - Brøyting, jf. BSL E 4–2 § 8, § 10, § 12 og § 13,
 - Preparering, jf. BSL E 4–2 § 8,
 - Rapportering, jf. BSL E 4–2 § 7.
- 3.1.4 Vintervedlikeholdet skal utføres på en slik måte og i et slikt omfang at lufttrafikken kan avvikles trygt og sikkert, jf. BSL E 4–2 § 8. Dessuten bør det være en målsetting at lufttrafikken opprettholdes i størst mulig grad.
- 3.1.5 Prosedyrer for vintervedlikeholdet, herunder konkrete krav til utførelse, skal behandles av flytryggingkomiteen, jf. BSL E 4–1 § 5 tredje ledd. Det samme skal øvrige spørsmål og problemer omkring vintervedlikehold og trafikkavvikling. Når komiteen behandler konkrete krav til utførelse av vintervedlikeholdet, for eksempel til brøyting og preparering av rullebaner, forutsettes at de aktuelle flyoperatører har en flyoperativ representant i komiteen eller har avgitt skriftlige uttalelser som komiteen kan behandle. Slik kan flyplassoperatøren sikre at de flyoperative behov blir lagt til grunn for vintervedlikeholdet. Det kan være hensiktsmessig at en stor flyplassoperatør har en felles flytryggingkomité for flere flyplasser. En slik komité vil kunne ha større kompetanse og det vil kunne være enklere å få med flyoperative representanter.
- 3.2 *Prosedyrer for vintervedlikehold*

- 3.2.1 Leder av plasstjenesten skal utarbeide prosedyrer for vintervedlikehold, jf. BSL E 4–2 § 5 første ledd bokstav a. Prosedyrene bør minst omfatte:
- Inspeksjoner under vinterforhold (dersom dette ikke er dekket av andre prosedyrer)
 - Metoder for brøyting og preparering (bruk av maskiner, kjøremønstre etc.)
 - Konkrete krav til brøyting og preparering av de enkelte områder
 - Prioritering av områdene som skal brøytes og prepareres (brøytekart)
 - Utforming av brøytekanter og plassering av snødeponier
 - Merking av snødekte områder, brøytekanter m.m.
 - Metoder for observasjon og måling av forholdene (kontaminering, dybder, friksjon etc.)
 - Rapportering av forholdene.
- 3.2.2 Normalt brøytes og prepareres flyplassens forskjellige områder etter følgende prioritet:

Prioritet 1:

- Rullebane i bruk.
- Adkomst for utrykningskjøretøyene til rullebane i bruk og utrykningsveier ut i innflygingssektorene.
- Taksebane mellom oppstillingsplattform og rullebane i bruk.
- Oppstillingsplattform/oppstillingsplass i bruk.
- Områder nødvendig for trafikkavviklingen, så som rundt navigasjons-, kommunikasjons- og lysanlegg, skilt og meteorologisk utstyr.

Prioritet 2:

- Andre rulle- og taksebaner enn under prioritet 1.
- Andre oppstillingsplattformer/oppstillingsplasser. Andre områder, slik som veier og parkeringsplasser for kjøretøy.

- 3.2.3 Prosedyrene for vintervedlikehold kan i tillegg til krav til ferdig brøytet og preparerte områder, også inneholde krav til midlertidig brøyting/preparering. Det er viktig at slike reduserte krav, for eksempel til brøytet rullebanebredde, er basert på flyoperative behov og er utarbeidet i nært samarbeid med de aktuelle flyoperatørene, jf. pkt. 3.1.5 ovenfor om behandling i flytryggingsskomiteen.

3.3 *Stenging*

- 3.3.1 Flyplassjefen skal stenge hele eller deler av ferdselsområdet under forhold som medfører risiko for lufttrafikken, jf. BSL E 4–1 § 4 femte ledd.

- 3.3.2 Rulle- og taksebaner hvor brøyting og preparering pågår kan ikke brukes av luftfartøyer. Områdene kan ikke gjenåpnes for trafikk før de tilfredsstillende krav som er fastsatt for vinterforhold.

- 3.3.3 For store flyplasser skal prosedyrene for vintervedlikehold inneholde klare, konkrete krav til utførelse, og flyplassjefen eller den flyplassen har bemyndiget, skal ikke tillate trafikk på de deler av ferdselsområdet som ikke tilfredsstillende disse kravene, jf. BSL E 4–2 § 5 fjerde ledd. Disse områdene må derfor holdes stengt.

En stor flyplass er en flyplass som skal godkjennes for fly med største tillatte startmasse over 5700 kg eller som er godkjent for 10 eller flere passasjer seter.

3.4 *Brøyting*

3.4.1 *Rullebanene*

- 3.4.1.1 Snø, slaps og is skal fjernes fra rullebanene så hurtig som mulig, jf. BSL E 4–2 § 8.

- 3.4.1.2 Brøyting av rullebaner utføres normalt sammenhengende i banens fulle lengde og bredde. Lys må ikke dekket eller skjermes av snø.

Rullebanens lengde følger av de kunngjorte banelengdene. Rullebanen begynner der startdistansen (TORA/ASDA) regnes fra og slutter ved de baneendelys som er lengst fra terskelen.

Rullebanens bredde følger av avstanden mellom kantlysene eller kantmerkingen. Dersom rullebanen bare skal brukes av fly med referansekode som ikke krever full bredde, kan brøyting reduseres til den rullebanebredde de aktuelle flyene trenger. Flyoperatøren/fartøysjefen er ansvarlig for å opplyse om hvilken rullebanebredde flyet trenger. Uansett gjelder minstekravene til rullebanebredde i BSL E 3–2. Den reduserte rullebanebredden må være symmetrisk om rullebanens senterlinje.

- 3.4.1.3 Brøytingen rundt og ved lys utføres slik at lysenes synlighet og styrke ikke påvirkes, jf. aktuell utformingsforskrift, jf. pkt. 1.2 over. Aktuelle lys er kantlys, terskel- og baneendelys og nedfelte lys. Se også pkt. 3.4.5.2 nedenfor.

- 3.4.1.4 På en ferdig brøytet rullebane skal det ikke ligge igjen snøkanter. Trafikk kan likevel tillates på en rullebane som helt eller delvis er dekket av snø eller is. Det vises til pkt. 3.1.4, 3.2.3 og 3.3.3 over om hvilke forutsetninger som da må være til stede.

- 3.4.1.5 Prinsippene som legges til grunn for brøyting av en rullebane gjelder også for start- og landingsområdet (FATO) og for settings- og løfteområdet (TLOF) på en helikopterplass.

3.4.2 *Taksebanene*

- 3.4.2.1 Taksebanene skal holdes fri for snø, slaps og is i den grad det er nødvendig for at luftfartøyene kan takse sikkert, BSL E 4–2 § 8.

- 3.4.2.2 Prosedyrene som skal inneholde så klare og konkrete krav til brøytingen av taksebanene som mulig. Dette gjelder spesielt for store flyplasser. Se BSL E 4–2 § 5 fjerde ledd.
- 3.4.2.3 Kravene til brøyting av taksebanene baseres på de enkelte luftfartøyers behov/ytelser. Flyoperatørene/fartøysjefene er ansvarlig for å opplyse om dette. Ved store flyplasser skal kravene behandles av flytryggingsskomiteen som bør ha flyoperativ kompetanse, jf. pkt. 3.1.5 og 3.2.3 over.
- 3.4.3 *Oppstillingsplattformene*
- 3.4.3.1 Oppstillingsplattformene skal holdes så rene for snø, slaps og is at luftfartøyene kan manøvrere sikkert, og slik at de kan flyttes med traktor, se BSL E 4–2 § 8.
- 3.4.3.2 Prosedyrene skal inneholde så klare og konkrete krav til brøytingen av oppstillingsplattformene som mulig. Dette gjelder spesielt for store flyplasser, se BSL E 4–2 § 5 fjerde ledd.
- 3.4.3.3 Kravene til brøyting av oppstillingsplattformene baseres på de enkelte luftfartøyers behov/ytelser. Flyoperatørene/fartøysjefene er ansvarlig for å opplyse om dette. Ved store flyplasser skal kravene behandles av flytryggingsskomiteen.
- 3.4.4 *Sikkerhetsområdene*
- 3.4.4.1 Snø på sikkerhetsområdene kan redde liv og begrense skadene på luftfartøy som går ut av rullebanen dersom den behandles riktig. Mangler ved bl.a. utstrekning og jevnhet på sikkerhetsområdene kan dels kompenseres med snø.
- 3.4.4.2 Overgangen mellom brøytet rullebane og sikkerhetsområdene bearbeides best mulig for å unngå skader på luftfartøyene. Snøen på sikkerhetsområdene behandles om nødvendig slik at den ikke kommer i konflikt med motorer, propellere og rotor. Vinkelen på brøytetekanten skal være minst mulig, og mindre enn 45° ved snødybde under 1 m. Ved større snømengder må kanten likevel slakkes av mer, jf. BSL E 4–2 § 8. Snøen på sikkerhetsområdene bør aldri være dypere enn at det er en klaring på minst 30 cm til propellere/rotorer, og på minst 50 cm til jetmotorer. Klaringen måles når flyets ytterhjul står på banekanten.
- 3.4.4.3 Brøytetekanter og snødybder på sikkerhetsområdene til taksebanene bearbeides best mulig for å unngå berøring med/skade på motorer, propellere og rotor. Snøen på sikkerhetsområdene bør aldri være dypere enn at det er en klaring på minst 30 cm. Klaringen måles når flyets ytterhjul står på banekanten.
- 3.4.5 *Andre områder*
- 3.4.5.1 Snø som ikke brukes på sikkerhetsområdene, deponeres slik at den ikke gjennomtrenger noen av hinderflatene. Dette er særlig viktig for hinderflaten for de visuelle glidebaneanleggene (PAPI, APAPI, PLASI), jf. BSL E 3–2.
- 3.4.5.2 Områdene foran skilt og lysanlegg brøytes slik at anleggene er synlige fra et luftfartøy, jf. kravene til synlighet i aktuell utformingsforskrift, pkt. 1.2 over. Snøen på områdene foran visuelle glidebaneanlegg bearbeides slik at den ikke påvirker lysutstrålingen og innflygingslysene.
- 3.4.5.3 Områdene der utstyr for navigasjon, kommunikasjon, overvåking og meteorologisk tjeneste er plassert, brøytes om nødvendig. Krav til brøytingen utarbeides sammen med flynavigasjonstjenesten. I kritisk område for glidebanesender (GP) bør snøen ikke være dypere enn 10 cm i de første 100 m fra antennen, og ikke mer en 40 cm i resten av området. I kritisk område for retningsfyrt (LLZ) bør snøen ikke være dypere enn 75 cm. Overganger mellom områdene jevnes, og brøytetekanter bør ikke overstige 60 cm.
- 3.5 *Preparering*
- 3.5.1 *Rullebanene*
Vedlikehold av overflaten på rullebanene skal sikre god friksjon, jf. BSL E 4–2 § 8 andre ledd. For å bedre friksjonen brukes mekanisk behandling, sand/eller kjemikalier. På store flyplasser skal det om nødvendig brukes kjemikalier dersom det har positiv effekt, jf. BSL E 4–2 § 8.
- 3.5.2 *Taksebanene og oppstillingsplattformene*
Taksebanene og oppstillingsplattformene skal holdes fri for snø, slaps og is slik at luftfartøy kan manøvrere sikkert, jf. BSL E 4–2 § 8. Dette kan skje ved å fjerne all kontaminering, eller ved å preparere fast snø og is. Prosedyrene skal angi ønsket til friksjonsnivå, jf. pkt. 3.1.5 og 3.2.1 over.
- 3.5.3 *Sand*
Sand på rullebanen skal benyttes slik at den ikke påfører luftfartøyer skade, jf. BSL E 4–2 § 8 første ledd. Sandkornene bør være mindre enn 4 mm («skal kunne passere 4 mm firkantsikt»).
- 3.5.4 *Kjemikalier*
Bruk av kjemikalier som kan ha korroderende eller andre negative effekter på luftfartøyer og miljøet bør unngås, jf. BSL E 4–2 § 8. Valg av kjemikalier baseres på en helhetsvurdering med sikkerhet som viktigste hensyn, jf. pkt. 3.1.5 over om behandling i flytryggingsskomiteen.
- 3.5.5 *Prosedyrer*
Prosedyrene for store flyplasser skal inneholde konkrete krav til preparering av de enkelte områdene, jf. BSL E 4–2 § 5 og pkt. 3.1 over, for eksempel ved tallfesting av friksjonsnivå, jf. pkt. 3.6.4 nedenfor. Måling av friksjon med sikte på preparering kan gjennomføres selv om friksjonsnivået ikke kan rapporteres.
Prosedyrene behandles av flytryggingsskomiteen, jf. pkt. 3.1.5 over. Plasstjenestens leder er ansvarlig for at personellet har nødvendig kompetanse til å kunne forstå og anvende prosedyrene.

3.6 *Rapportering*

3.6.1 *Generelt*

Utfyllende og komplette opplysninger om baneforholdene er avgjørende for sikker flyging.

Plasstjenesten skal derfor rapportere alle opplysninger om forholdene på ferdselsområdet som fartøysjefen trenger for sikker flyging, jf. BSL E 4–2 § 7. Ved store flyplasser skal vinterforholdene fremstilles i banerapport, jf. vedlegg 1 til BSL E 4–2.

Ved øvrige flyplasser må behovet for opplysninger avklares med aktuelle flyoperatører/flygere.

3.6.2 *Banerapport*

Banerapporten skal utformes i henhold til kravene i vedlegg 1 til BSL E 4–2. Den lokale prosedyren skal gi nærmere anvisning på hvordan rapporteringen skal skje. Dataene skal oppbevares i minst to år. Ny rapport skal utarbeides hver gang ett eller flere av de forholdene som skal rapporteres har endret seg signifikant, jf. spesifikasjonene i vedlegg 1.

3.6.3 *Måling av snødybder*

Gjennomsnittsdybden på dekket av løs snø og slaps som rapporteres i rapportens rubrikk F, skal rapporteres i rubrikk G. Dybden på eventuelt dekke av kompakt snø eller is skal ikke rapporteres. Den lokale prosedyren skal angi metode for og nøyaktighet på målingene.

3.6.4 *Måling av friksjon*

Dersom banerapporten skal inneholde målt friksjonsnivå, må følgende forutsetninger være til stede:

- Rullebanen må være brøytet til forholdene er innenfor gyldighetsområdet til friksjonsmåleren.
- Dersom det snør, må hele rullebanen være innenfor gyldighetsområdet før den gjenåpnes, og det må ikke snø så mye at friksjonsnivået har endret seg signifikant.

Målt friksjonsnivå kan vanskelig rapporteres når det faller slaps eller våt snø. Dersom rullebanen skal tillates brukt når forholdene er utenfor gyldighetsområdet til friksjonsmåleren, må ny banerapport som angir snødybder og friksjonsnivå 9 straks utarbeides. Ny banerapport må også utarbeides dersom snødybdene har endret seg signifikant siden forrige rapportering.

Friksjonsmålere skal være akseptert av Luftfartstilsynet. Aksepterte friksjonsmålere og gyldighetsområder er kunngjort i AIP Norge AD 1.2.

16. des. Nr. 1469 2008

Forskrift om forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter 2009

Hjemmel: Fastsatt av Kunnskapsdepartementet 16. desember 2008 med hjemmel i lov 3. juni 2005 nr. 37 om utdanningsstøtte § 8, § 9, § 10, § 14 og § 15. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

Første del. Forrentning og tilbakebetaling av utdanningslån og tap av rettigheter

Kapittel 1. Tidspunkt for forrentning av utdanningslånet og tilbakebetalingsplan

§ 1–1. Forrentning av utdanningslånet

Utdanningslånet blir satt rentebærende fra det første månedsskiftet etter at låntakeren har avsluttet eller avbrutt utdanningen, eller når låntakeren ikke har rett til støtte etter forskrift om tildeling av utdanningsstøtte, første del og fjerde del. Det blir også regnet renter når låntakeren er i utdanning, men ikke får støtte, se kapittel 11.

Gjeld fra tidligere utdanning er rentebærende når låntakeren er i deltidsutdanning.

§ 1–2. Tilbakebetalingsplan

Det blir sendt ut tilbakebetalingsplan når lånet er satt rentebærende.

En låntaker som har fått tilbakebetalingsplan og deretter har fått støtte til ny utdanning, får fastsatt ny tilbakebetalingsplan for den samlede gjelden.

Kapittel 2. Rentevilkår

§ 2–1. Beregning av flytende renter

Lånet blir forrentet etter renten på statskasseveksler som har fra null til tre måneder igjen til innløsning. I tillegg kommer én prosent p.a. til delvis dekning av administrasjonskostnader og tap.

Renten blir fastsatt for hvert kvartal av Lånekassen. Mellom observasjons- og virkningsperioden er det et kvartal. Renten blir belastet på etterskudd den siste datoen i hver måned.

Det blir regnet én prosent høyere rente enn ordinært av hele lånet fra den datoen gjelden er sagt opp som følge av mislighold.

§ 2–2. Binding av renten

Låntakeren kan inngå avtale om å binde renten for en periode på tre, fem eller ti år.

Renten blir da fastsatt etter renten på statsobligasjoner som har tre, fem eller ti år igjen til innløsning. I tillegg kommer én prosent p.a. til delvis dekning av administrasjonskostnader og tap.

Renten blir fastsatt for hvert kvartal av Lånekassen. Mellom observasjons- og virkningsperiode er det én måned. Renten blir belastet på etterskudd den siste datoen i hver måned.

Det blir regnet én prosent høyere rente enn ordinært av hele lånet fra den datoen gjelden er sagt opp som følge av mislighold.

Låntaker som har inngått avtale om å binde renten, skal betale i samsvar med avtalen.

Det er ikke anledning til å binde renten på kun en del av lånet.

Søknad om å binde renten må være kommet inn til Lånekassen senest den 10. i den måneden rentetilbudet gjelder fra.

Ved ekstra innbetalinger eller innfrielse av gjelden i avtaleperioden, blir det regnet renteerstatning etter en over- eller underkurs, som blir avregnet mot gjelden i Lånekassen.

Avtalen om rentebinding blir opphevet dersom låntakeren

- 1) begynner i fulltids- eller deltidsutdanning i avtaleperioden og får lån og/eller stipend fra Lånekassen, eller
- 2) innfrir gjelden i avtaleperioden. Se § 5–2.

Dersom det ikke er inngått ny avtale om å binde renten når avtaleperioden er ute, blir lånet forrentet etter reglene i § 2–1.

§ 2–3. *Avgrensing i adgangen til å inngå avtale om binding av renten*

Følgende låntakere kan ikke inngå avtale om å binde renten:

- a) låntaker under 18 år
- b) låntaker som har kortere nedbetalingstid enn avtaleperioden
- c) låntaker med lån som ikke er satt rentebærende
- d) låntaker med oppsagt lån
- e) låntaker i gjeldsordning
- f) låntaker i deltidsutdanning med støtte fra Lånekassen og som har rentebærende lån fra tidligere utdanning.

§ 2–4. *Rentesrente*

Det blir regnet rentesrente med den rentesatsen som gjelder. Renter som ikke er betalt, blir satt rentebærende 15. mai og 15. november. For låntaker som har lån fra før 1. juli 1985, blir det ikke regnet renter av rentegjeld som er opparbeidet før 1. januar 1990.

Kapittel 3. Terminbeløp

§ 3–1. *Fastsettelse av terminbeløp*

Terminbeløpene fastsettes etter annuitetsprinsippet, slik at gjelden nedbetales i løpet av den fastsatte nedbetalingstiden. Minste terminbeløp er kr 3 140.

§ 3–2. *Unntak i særlige tilfelle*

I særlige tilfelle kan Lånekassen fravike reglene for fastsettelse av terminbeløpene.

§ 3–3. *Justering av terminbeløpet*

Terminbeløpet blir justert når rentesatsen endres.

Kapittel 4. Nedbetalingstid

§ 4–1. *Vanlig nedbetalingstid*

Den lengste nedbetalingstiden er 20 år fra den siste datoen lånet blir satt rentebærende. Lån over kr 211 000 vil normalt gi 20 års nedbetalingstid.

§ 4–2. *Utvidet nedbetalingstid*

Når det gis betalingsutsettelse, blir nedbetalingstiden normalt utvidet. Nedbetalingstiden kan ikke bli utvidet til mer enn 30 år.

§ 4–3. *Kortere nedbetalingstid*

Lånet skal være nedbetalt innen låntakeren fyller 65 år. For låntakere over 45 år blir terminbeløpene oppjustert slik at lengste nedbetalingstid blir kortere enn 20 år.

Kapittel 5. Ekstra innbetaling og innfrielse

§ 5–1. *Ekstra innbetaling på lån med flytende rente*

Låntaker med lån som blir forrentet etter § 2–1 (flytende rente), kan innfri eller betale ned gjelden raskere og med større beløp enn det som er fastsatt i betalingsplanen, uten ekstra kostnader.

§ 5–2. *Ekstra innbetaling på lån med bundet rente*

For låntaker som har inngått avtale om å binde renten etter § 2–2, vil ekstra innbetalinger eller innfrielse av gjelden i avtaleperioden føre til at det blir regnet renteerstatning etter en over- eller underkurs.

§ 5–3. *Refusjon av ekstra innbetalinger*

Ekstra innbetalinger vil bare i særlige tilfeller kunne bli refundert.

Kapittel 6. Forfall, betalingsvarsel og gebyr

§ 6-1. Terminforfall og betalingspause

Første terminforfall blir fastsatt til om lag sju måneder etter at utdanningen er avsluttet eller avbrutt, eller når låntakeren ikke lenger mottar støtte fra Lånekassen (betalingspause). Dette gjelder også ved ny betalingsplan etter § 1-2.

En låntaker som får støtte til deltidsutdanning og har lån det tidligere er utstedt tilbakebetalingsplan for, kan ikke få ny betalingspause.

Terminforfallene er 15. februar, 15. mai, 15. august og 15. november.

§ 6-2. Låntakerens plikt til innbetaling til tross for manglende betalingsvarsel

Terminbeløpet skal betales selv om låntakeren ikke har fått betalingsvarsel, se § 16-2.

§ 6-3. Gebyr ved førstegangs betalingsvarsel

Ved varsling om terminbeløp som forfaller, påløper et gebyr på kr 35. For låntakere som benytter eFaktura, påløper ikke slikt gebyr.

§ 6-4. Gebyr ved andregangs betalingsvarsel (første purring)

Ved andregangs betalingsvarsel påløper et gebyr på kr 280.

§ 6-5. Gebyr ved tredjegangs betalingsvarsel (varsel om oppsigelse)

Ved tredjegangs betalingsvarsel påløper et gebyr på kr 490.

§ 6-6. Prioriteringsrekkefølge ved innbetaling

En innbetaling dekker i denne rekkefølgen: eventuelle inkassoomkostninger, gebyr, renter og lån.

§ 6-7. Transaksjonskostnader

Låntakeren skal dekke transaksjonskostnadene ved å betale gjelden.

Kapittel 7. Følger av mislighold av betalingsforpliktelse eller brudd på opplysningsplikt

§ 7-1. Følger av unnlatt innbetaling etter tredjegangs betalingsvarsel

Lånekassen kan kreve at hele gjelden blir innfridd før forfallstiden dersom låntakeren vesentlig misligholder låneavtalen. Dersom låntakeren ikke betaler innen fristen gitt i tredjegangsvarsel, fatter Lånekassen vedtak om oppsigelse av hele gjelden, og Statens innkrevingsentral overtar innkreving av den misligholdte gjelden. Oppsigelsen oppheves dersom låntakeren betaler eller får innvilget betalingsutsettelse for forfalte, ubetalte terminbeløp. Det vises til bestemmelsene om betalingslettelser i annen del. Ved oppheving av oppsigelsen trekker Lånekassen saken tilbake fra Statens innkrevingsentral.

Det regnes én prosent høyere rente enn ordinært på hele lånet fra den datoen gjelden er sagt opp, jf. lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Med gjeld menes lån, renter, gebyr og omkostninger.

§ 7-2. Innkreving av misligholdt gjeld

Dersom låntakeren ikke betaler hele det forfalte, ubetalte terminbeløpet, kan Statens innkrevingsentral inngå frivillig betalingsavtale for det forfalte beløpet.

Krav om tilbakebetaling av forfalt del av utdanningsgjeld kan inndrives ved trekk i lønn og andre lignende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2-7.

§ 7-3. Tvangsinnkreving

Krav om tilbakebetaling av utdanningsgjeld er tvangsgrunnlag for utlegg. Ved vesentlig mislighold kan Statens innkrevingsentral som særnamsmannsmyndighet avholde utleggsforretning for hele gjelden etter reglene i tvangsfullbyrdelsesloven. Statens innkrevingsentral kan også sende begjæring om utlegg til stedlig namsmann.

Dersom forfalte ubetalte terminbeløp innbetales, kan innkrevingen stanses.

§ 7-4. Låntaker i utlandet

Dersom låntakeren er bosatt i utlandet, kan Statens innkrevingsentral kreve inn gjelden der låntakeren bor. Statens innkrevingsentral kan benytte inkassobyrå, advokat eller rettsapparatet. Innkrevingen kan stanses dersom forfalte, ubetalte terminbeløp innbetales, selv om saken er oversendt inkassobyrå eller advokat for låntakere som er bosatt i utlandet.

§ 7-5. Gebyrer

Låntaker kan belastes gebyrer og kostnader i forbindelse med tilbakebetaling og innkreving av gjelden.

§ 7-6. Vedvarende og grovt mislighold

Ved vedvarende og grovt mislighold av betalingsforpliktelsene kan låntakerens gjeld bli permanent overført til Statens innkrevingsentral. En permanent overføring av gjelden til Statens innkrevingsentral medfører tap av rettigheter gitt i eller i medhold av utdanningsstøtteleven.

Misligholdet blir ansett som vedvarende og grovt når gjelden har vært oppsagt i tre år.

§ 7-7. Unntak fra § 7-6

Det gjøres unntak fra § 7-6 dersom ett av følgende forhold er til stede:

- a) låntakeren har en løpende frivillig betalingsordning,
- b) låntakeren har en løpende tvungen betalingsordning,
- c) låntakeren har betalt inn et vesentlig beløp de siste tolv månedene,
- d) låntakeren sannsynliggjør at den nåværende situasjonen gir rett til betalingslettelse etter annen del, eller
- e) særskilte forhold gjør det rimelig å unnta gjelden for overføring.

Krav om unntak må begrunnes og framsettes innen den fristen som er angitt i varsel om permanent overføring av gjelden til Statens innkrevingsentral. Krav om unntak etter at gjelden er permanent overført blir ikke behandlet.

§ 7-8. Andre følger av mislighold av betalingsplikten

Mislighold av betalingsplikten kan føre til avslag på søknad om støtte til ny utdanning etter forskrift om tildeling av utdanningsstøtte og avslag på søknad om betalingsutsettelse, rentefritak og ettergivelse, se § 17-3 og forskrift om tildeling av utdanningsstøtte.

§ 7-9. Følger av brudd på opplysningsplikten

Dersom en låntaker forsettlig eller uaktsomt har brutt opplysningsplikten etter forskrift om tildeling av utdanningsstøtte, og dermed har fått eller har forsøkt å få utbetalt eller godskrevet støtte som forskriftene ikke gir rett til, kan Lånekassen kreve støttebeløpet tilbakebetalt og regne renter fra det tidspunktet låntakeren fikk tildelt støtte. Hele gjelden kan bli sagt opp og innkrevd etter § 7-2 – § 7-4. Låntakeren kan miste retten til betalingslettelse og ettergivelse.

Ved vurderingen av misligholdet legges det i hovedsak vekt på hvor lenge misligholdet har pågått og på størrelsen av uberettiget mottatt støtte.

Kapittel 8. Utdanningsgjeld og gjeldsordning**§ 8-1. Utenrettslig gjeldsordning**

Utdanningsgjeld kan tas med i gjeldsordninger utenfor gjeldsordningsloven (utenrettslig gjeldsordning). En søknad om slik gjeldsordning skal inneholde dokumenterte opplysninger om låntakers inntekter, formue, gjeld, antall barn, leveomkostninger og annet som kan være av betydning for saken. Det skal også gis slike opplysninger for ektefelle eller samboer i den grad det kan ha betydning for saken.

§ 8-2. Gjeldsordning etter gjeldsordningsloven

Når låntaker oppnår gjeldsordning etter gjeldsordningsloven, skal betalingsvilkårene fastsettes i samsvar med den.

En gjeldsordning vil normalt gå ut på at usikret gjeld blir slettet etter gjeldsordningsperioden, som normalt er fem år, jf. gjeldsordningsloven kapittel 4 og 5.

Dersom gjeldsordningen ikke kommer i stand, skal låntakeren behandles etter andre bestemmelser i denne forskrift.

§ 8-3. Spørsmål om ny utdanningsstøtte

I gjeldsforhandlingsperioden og i gjeldsordningsperioden kan låntakeren som hovedregel ikke få nytt lån og/eller stipend. Dersom utdanningen er avtalt eller stadfestet i gjeldsordningen, kan ny støtte vurderes ut fra de alminnelige kriterier for tildeling, herunder tidligere mislighold, se § 7-8.

Kapittel 9. Fordringer som ikke anses mulig å inndrive**§ 9-1. Ettergivelse av gjeld**

Lån, renter og omkostninger kan ettergis i den grad det ikke anses mulig å inndrive fordringen. En søknad om ettergivelse skal inneholde dokumenterte opplysninger om inntekten, formuen, gjelden, antall barn og levekostnadene til låntakeren. Søknaden skal også inneholde tilsvarende opplysninger om ektefelle eller samboer og annet som kan være av betydning i saken.

Ved vurderingen av søknaden skal det legges vekt på de økonomiske forholdene til låntakeren, både om betalingsevnen er varig sterkt nedsatt og hvor lenge misligholdet har vart. Dessuten skal det legges vekt på hvilke tiltak som har vært gjennomført i saken, og det skal vurderes hvilke tiltak som vil være mest hensiktsmessige for innkrevingen i fremtiden. Låntakeren kan ikke få ettergivelse dersom det vil virke støtende.

§ 9-2. Innskrenket klageadgang

Låntaker har ikke klageadgang etter reglene i forvaltningsloven for avgjørelser fattet i saker om gjeldsordning utenfor gjeldsordningsloven og ettergivelse av fordringer som ikke anses mulig å inndrive.

Kapittel 10. Personlig gjeld**§ 10-1. Personlig gjeld**

Utdanningsgjeld gitt i medhold av utdanningsstøtteleven er personlig gjeld og kan ikke overdras til andre.

§ 10-2. Ettergivelse ved død

Dør låntakeren, blir gjelden ettergitt.

*Annen del. Rentefritak, betalingsutsettelse og ettergivelse**Kapittel 11. Rentefritak under utdanning***§ 11-1. Vilkår for rett til rentefritak etter bestått fulltidsutdanning**

En låntaker som har bestått fulltidsutdanning og dokumenterer å ha hatt rett til støtte etter forskrift om tildeling av utdanningsstøtte, første del og fjerde del, har rett til rentefritak i så lang tid som det kunne ha blitt gitt støtte.

En låntaker som tar utdanning uten å søke om støtte, må søke om rentefritak innen foreldelsesfristen i § 13-2.

§ 11-2. Vilkår for rett til rentefritak etter bestått deltidsutdanning

En låntaker som har bestått deltidsutdanning, og som dokumenterer å ha hatt rett til støtte etter forskrift om tildeling av utdanningsstøtte, første del, har rett til rentefritak i hele eller deler av perioden dersom låntakeren har en person- og kapitalinntekt innenfor grensene i tabellen, se § 12-7. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 10 850 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år.

Låntakeren må søke om rentefritak innen foreldelsesfristen i § 13-2.

§ 11-3. Rett til rentefritak på grunn av tillitsverv

En låntaker som har tillitsverv på fulltid i landsomfattende elev- eller studentorganisasjon, eller i tilknytning til utdanningsinstitusjon eller studentsamskipnad, har rett til rentefritak i hele eller deler av perioden dersom tillitsvervet varer i minst tre måneder sammenhengende, og låntakeren har en person- og kapitalinntekt innenfor grensene i tabellen, se § 12-7. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 10 850 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år.

Rentefritak på grunn av tillitsverv kan gis i inntil tolv måneder.

§ 11-4. Rett til rentefritak ved permisjon eller ved deltakelse i EUs program for livslang læring (LLP)

En låntaker som har permisjon fra studiet og får studentstipend, eller en låntaker som deltar i ett av programmene til EU for livslang læring (LLP) i en periode som varer i minst tre måneder, har rett til rentefritak i hele eller deler av perioden dersom låntakeren har en person- og kapitalinntekt innenfor grensene i tabellen, se § 12-7. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 10 850 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år.

*Kapittel 12. Rentefritak av sosiale og økonomiske årsaker***§ 12-1. Rett til rentefritak av sosiale og økonomiske årsaker**

En låntaker som oppfyller ett av kravene i bokstav a–d nedenfor og som samtidig har en person- og kapitalinntekt innenfor grensene i tabellen i § 12-7, har rett til rentefritak i hele eller deler av perioden. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 10 850 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år. Låntakeren må dokumentere grunnlaget for søknaden om rentefritak, se § 12-6.

a) Forhold knyttet til sykdom og arbeidsledighet

Låntaker som dokumenterer

- 1) sykdom,
- 2) medisinsk rehabilitering,
- 3) yrkesrettet attføring,
- 4) tidsbegrenset uførestønad eller
- 5) registrert arbeidsledighet.

Det er en forutsetning at forholdet varer i minst tre måneder sammenhengende.

b) Verneplikt eller elev ved militær skole

Låntaker som avtjener militær eller sivil verneplikt i Norge, låntaker som er elev ved en militær skole og borgere fra EØS-land som avtjener verneplikt i hjemlandet.

Det er en forutsetning at forholdet varer i minst tre måneder sammenhengende.

c) Fødsel eller adopsjon

Låntaker som dokumenterer fødsel og omsorg etter fødsel. Den av foreldrene som har omsorgen for barnet, får rentefritak i inntil tolv måneder fra fødselen. Ved adopsjon av barn under ti år gis det rentefritak etter samme regler i inntil tolv måneder fra adopsjonsdato. I perioder der foreldrene deler omsorgen, kan rentefritaket bli delt.

d) Omsorgsarbeid

Låntaker som har omsorgsarbeid som varer i minst tre måneder sammenhengende. Som omsorgsarbeid regnes omsorg for barn under ti år eller omsorg for uføre, funksjonshemmede eller eldre med stort pleiebehov i den nærmeste familien. Se likevel § 12-5. Som barn under ti år regnes også barn som fyller ti år i løpet av 2009.

§ 12-2. Rett til rentefritak ved økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven

En låntaker som dokumenterer at han eller hun i minst tre måneder sammenhengende ikke har hatt annen inntekt enn økonomisk stønad etter § 5-1 i sosialtjenesteloven har rett til rentefritak i hele eller deler av perioden dersom person- og kapitalinntekt innenfor grensene i tabellen, se § 12-7. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 10 850 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år.

Rentefritak etter dette punktet kan gis for inntil tre år til sammen.

§ 12-3. Rett til rentefritak ved fulltidsarbeid og lav bruttoinntekt

En låntaker som dokumenterer å ha hatt sammenhengende fulltidsarbeid i en periode på tolv måneder eller lenger, har rett til rentefritak når gjennomsnittlig månedlig bruttoinntekt er kr 11 860 eller lavere i den samme perioden. I tillegg må person- og kapitalinntekten ikke overstige grensene i tabellen, se § 12-7. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 10 850 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år. Se likevel § 12-5.

Rentefritak etter dette punktet kan gis for inntil tre år til sammen.

§ 12-4. Rett til rentefritak ved soning og lav bruttoinntekt

En låntaker som dokumenterer å ha sonet i fengsel eller sikringsanstalt i tolv måneder sammenhengende eller lenger, har rett til rentefritak når gjennomsnittlig månedlig bruttoinntekt er kr 11 860 eller lavere i den samme perioden. I tillegg må person- og kapitalinntekten ikke overstige grensene i tabellen, se § 12-7. For tidligere år gjelder egne inntektsgrenser. Inntektsgrensene i tabellen blir hevet med kr 10 850 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år. Se likevel § 12-5.

§ 12-5. Behovsprøving av rentefritak mot ektefelle, partner eller samboers inntekt

Rentefritak etter § 12-1 d, § 12-3 og § 12-4 behovsprøves mot inntekten til låntakerens ektefelle, eller partner, eller samboer som låntakeren har felles barn med.

Rentefritak gis bare til den som selv har inntekt under grensen. Det er en forutsetning at den samlede person- og kapitalinntekten per år er lavere enn kr 400 200. Grensen heves med kr 21 700 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år.

§ 12-6. Krav til dokumentasjon

Både årsak og inntekt skal dokumenteres for den perioden det blir søkt rentefritak for. Lånekassen innhenter dokumentasjon på person- og kapitalinntekt i Norge direkte fra skatteetaten. For rentefritak på grunn av fulltidsarbeid og lav bruttoinntekt eller ved soning og lav bruttoinntekt må låntaker selv sende inn dokumentasjon på månedlig bruttoinntekt. I tillegg innhenter Lånekassen dokumentasjon på person- og kapitalinntekt fra skatteetaten.

Med person- og kapitalinntekt menes summen av inntekter før fradrag, slik den fremkommer i skattelikningen for det enkelte likningsår.

§ 12-7. Tabell for inntektsgrenser ved rentefritak for 2009

<i>Antall måneder med rett til rentefritak</i>	<i>Person- og kapitalinntekt per år</i>
1	244 490
2	240 453
3	236 415
4	232 376
5	228 339
6	224 300
7	220 263
8	216 225
9	212 187
10	208 149
11	204 110
12	200 073

Kapittel 13. Generelt om rentefritak**§ 13-1. Rentefritak gis på etterskudd**

Rentefritak gis på etterskudd og for hele måneder.

§ 13-2. Foreldelse av rentefritak

Krav om rentefritak som gjelder forhold før 1. januar 2006 er foreldet. Det kan gjøres unntak fra foreldelsesfristen dersom det er særlige forhold som gjør at søknadsfristen ikke kan bli holdt.

Kapittel 14. Betalingsutsettelse**§ 14-1. Betalingsutsettelse av terminbeløp**

Det kan gis utsettelse med betaling av hele terminbeløp i inntil tre år, eller inntil seks år ved utsettelse av halve terminbeløp, se likevel kapittel 17 og kapittel 4.

Betalingsutsettelse kan ikke gis dersom terminbeløpet er 1,5 ganger større enn det opprinnelige terminbeløpet, se kapittel 4.

§ 14-2. *Betalingsutsettelse av en termin*

Det kan unntaksvis gis betalingsutsettelse for en termin, slik at to terminbeløp blir betalt ved neste forfall.

§ 14-3. *Retten til betalingsutsettelse for terminbeløpene ved rentefritak*

En låntaker som oppfyller kravene til rentefritak, har rett til betalingsutsettelse for terminbeløpene i den samme perioden, se likevel § 14-1 annet ledd og kapittel 4. Hvis det er sannsynlig at låntakeren vil få innvilget søknad om rentefritak, kan det gis betalingsutsettelse selv om likningen for den aktuelle perioden ikke foreligger.

Kapittel 15. *Ettergivelse*

§ 15-1. *Retten til ettergivelse ved varig uførhet*

Blir låntakeren minst 50 prosent ufør og får varig uførepensjon fra folketrygden eller tilsvarende pensjonsordning i utlandet, har låntakeren rett til ettergivelse av hele gjelden når person- eller kapitalinntekten er kr 200 080 eller lavere. Når person- og kapitalinntekten er mellom kr 200 081 og kr 301 850, har låntakeren rett til nedskrivning av gjelden og nedsettelse av terminbeløpet, se tabellen nedenfor. Grensene blir hevet med kr 10 850 per år for hvert barn som låntakeren forsørger, til og med det året barnet fyller 16 år.

All pensjon og inntekt må dokumenteres, og fødselsattest må sendes inn for eventuelle barn under 16 år som låntakeren forsørger.

<i>Person- og kapitalinntekt per år</i>	<i>Ny gjeld</i>	<i>Nytt terminbeløp</i>
kr 200 081–225 450	kr 46 530	kr 1 490
kr 225 451–250 020	kr 54 270	kr 1 790
kr 250 021–275 940	kr 62 120	kr 2 120
kr 275 941–301 850	kr 69 850	kr 2 410

§ 15-2. *Ettergivelse ved lang tids arbeidsuførhet*

En låntaker som er helt arbeidsufør, og har vært det i minst seks år på grunn av sykdom, kan få ettergitt og nedskrevet gjelden etter de samme inntektsgrensene som i § 15-1. Det er en forutsetning at låntakeren i løpet av perioden ikke har vært under medisinsk rehabilitering eller yrkesrettet atferd. Låntakeren kan heller ikke ha mottatt tidsbegrenset uførestønning i denne perioden.

§ 15-3. *Opphevelse av vedtak om ettergivelse ved ny støtte fra Lånekassen*

Dersom låntakeren får ny støtte fra Lånekassen etter forskrift om tildeling av utdanningsstøtte, blir vedtaket om ettergivelse opphevet. Ettergitte renter blir ikke reaktivert. Er vedtaket om ettergivelse gjort for mer enn ti år siden, blir det ikke opphevet.

§ 15-4. *Avslag på søknad om ettergivelse*

Lånekassen kan avslå søknad om ettergivelse av støtte som låntakeren har hevet uten å ha rett til det.

§ 15-5. *Ettergivelse ved alderspensjon*

Dersom låntakeren får alderspensjon fra folketrygden eller tilsvarende pensjonsordning i utlandet, kan gjelden i særlige tilfelle bli ettergitt helt eller delvis.

At låntakeren har fylt 65 år eller har betalt ned på lånet i 20 år, gir ikke alene grunnlag for ettergivelse av gjeld.

Kapittel 16. *Opplysningsplikt*

§ 16-1. *Låntakers opplysningsplikt*

Låntakeren plikter å gi riktige og fullstendige opplysninger til Lånekassen og gi melding om endringer i forhold til det som ble opplyst i søknaden.

§ 16-2. *Adresseendring må meldes*

Låntakeren plikter snarest mulig å melde adresseendring til Lånekassen eller til Folkeregisteret. Låntakere som er bosatt i utlandet, må melde adresseendring direkte til Lånekassen.

Kapittel 17. *Mislighold av betalingsforpliktelser og brutt opplysningsplikt*

§ 17-1. *Tap av rett til rentefritak, betalingsutsettelse og ettergivelse ved brutt opplysningsplikt*

Dersom en låntaker forsettlig eller uaktsomt har brutt opplysningsplikten og av den grunn har fått eller forsøkt å få utbetalt eller godskrevet støtte som forskrift om tildeling av utdanningsstøtte ikke gir rett til, kan låntakeren miste retten til rentefritak, betalingsutsettelse og ettergivelse.

Dersom en låntaker forsettlig eller uaktsomt har brutt opplysningsplikten og av den grunn har fått rentefritak eller ettergivelse som forskriften ikke gir rett til, kan låntakeren miste retten til rentefritak, betalingsutsettelse og ettergivelse.

§ 17-2. Tap av rett til rentefritak, betalingsutsettelse og ettergivelse ved mislighold av betalingsforpliktelser

Dersom en låntaker misligholder sine betalingsforpliktelser, kan låntakeren miste retten til rentefritak, betalingsutsettelse og ettergivelse.

§ 17-3. Avslag på søknad om støtte til ny utdanning ved mislighold av betalingsforpliktelser

Dersom en låntaker har misligholdt sine betalingsforpliktelser, kan Lånekassen gi avslag på søknad om støtte til ny utdanning etter forskrift om tildeling av utdanningsstøtte.

Tredje del. Ettergivelse av utdanningslån i 2009 for låntakere som er bosatt i og utøver et yrke i Finnmark og utvalgte kommuner i andre fylker (regionen)

Kapittel 18. Omfang**§ 18-1. Ettergivelse av lån for yrkesaktive i Finnmark og enkelte kommuner i Nord-Troms**

Låntakere som er yrkesaktive og bosatte i Finnmark eller i en av kommunene Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen og Karlsøy i Nord-Troms, kan søke om å få lånet ettergitt med ti prosent per år, men maksimum kr 25 000 og minimum kr 2 000 per år, til lånet er nedbetalt.

§ 18-2. Ettergivelse av lån for yrkesaktive leger i enkelte kommuner

Ordningen omfatter også låntakere som er yrkesaktive leger i disse kommunene:

Troms:

Gratangen, Ibestad, Torsken og Berg.

Nordland:

Tysfjord, Rødøy, Nesna, Bø, Øksnes, Evenes, Vega, Flakstad, Moskenes og Andøy.

Nord-Trøndelag:

Leka, Fosnes, Røyrvik, Høylandet og Lierne.

Møre og Romsdal:

Aure.

Fylkeslegen avgjør hvilke leger som er yrkesaktive i disse kommunene. Det er ikke et vilkår for ettergivelse etter dette punktet at låntakeren er bosatt i kommunen.

Kapittel 19. Krav til låntakeren**§ 19-1. Krav til dokumentasjon på at låntaker er bosatt og yrkesaktiv i regionen**

Det er en forutsetning at låntakeren etter at lånet er satt rentebærende etter § 1-1, dokumenterer å ha vært bosatt og yrkesaktiv i regionen i tolv sammenhengende måneder.

Låntakere som har vært yrkesaktive i regionen, men som i en kortere tid av opptjeningsperioden har hatt arbeid utenfor regionen, kan i særlige tilfeller fortsatt bli omfattet av ordningen.

§ 19-2. Vilkår for «bosatt»

Med bosatt menes låntaker som har hatt både faktisk og formelt folkeregistrert bosted.

Dersom det er dokumentert at låntakeren faktisk har vært bosatt og yrkesaktiv i regionen, kan Lånekassen i særlige tilfeller vurdere ettergivelse selv om låntakeren ikke har hatt folkeregistrert adresse i regionen i hele opptjeningsperioden.

§ 19-3. Definisjon av «yrkesaktiv»

Som yrkesaktiv regnes:

- låntaker som har arbeid tilsvarende minst 50 prosent av fulltidsarbeid
- låntaker som har fulltidsarbeid i minst seks måneder, og som er registrert som arbeidssøker til fulltidsarbeid i resten av opptjeningsperioden
- låntaker som har omsorg for barn under ti år, eller har særlig tyngende omsorgsplikter i den nærmeste familien.
Som barn under ti år regnes også barn som fyller ti år i løpet av 2009

d) låntakere som har studiepermisjon med lønn eller stipend tilsvarende minst 50 prosent av full stilling, der lønnen blir betalt fra en arbeidsgiver i regionen.

Bosatte i regionen som er tilsatt i transportsektoren, på skip, oljeletingsfartøy eller faste installasjoner på kontinentalsokkelen, regnes som yrkesaktive i regionen når de er skattepliktige der.

§ 19-4. Avgrensning av definisjonen av «yrkesaktiv»

Låntaker som er i førstegangs militær- eller siviltjeneste eller i utdanning ved militære skoler, regnes ikke som yrkesaktiv.

Låntaker som omfattes av § 19-3 bokstav c, regnes ikke som yrkesaktiv i regionen dersom han eller hun er minst 50 prosent yrkesaktiv utenfor regionen i opptjeningsperioden.

§ 19-5. Avgrensning av retten til ettergivelse

Låntaker i fulltidsutdanning som kan få støtte etter første del i forskrift om tildeling av utdanningsstøtte, eller rentefritak etter kapittel 11, kan ikke få ettergitt lån etter tredje del.

Kapittel 20. Opptjeningsperiode for ettergivelse**§ 20-1. Krav til sammenhengende opptjeningsstid**

Opptjeningsstiden skal være tolv sammenhengende måneder.

For låntakere som begynner i arbeid i regionen, regnes opptjeningsstiden fra første månedsskifte etter at de har startet i arbeidet.

§ 20-2. Unntak fra kravet om sammenhengende opptjeningsstid

Etter nærmere retningslinjer kan det gjøres unntak fra kravet om sammenhengende opptjeningsstid ved avbrudd på grunn av førstegangstjeneste og avbrudd på grunn av utdanning. Ved avbrudd på grunn av utdanning kan det bli gjort unntak én gang og for opp til ett år.

§ 20-3. Begrensning av opptjeningsstiden

Låntaker som mottar støtte til fulltidsutdanning, kan ikke få perioden med støtte regnet med i opptjeningsstiden selv om låntakeren samtidig er yrkesaktiv.

§ 20-4. Valg av forskrift

Dersom opptjeningsperioden er fordelt på flere kalenderår, benyttes forskriftene som gjaldt ved starten av opptjeningsperioden, med mindre reglene endres til låntakerens fordel.

Kapittel 21. Ettergivelsesregler**§ 21-1. Tidspunktet for ettergivelse**

Ettergivelsen skjer etter avsluttet opptjeningsperiode.

§ 21-2. Ettergivelsesgrunnlaget

Hovedstolen er ettergivelsesgrunnlaget, det vil si totalt lån ved avsluttet utdanning. Dersom det senere er innvilget ettergivelse av utdanningslån etter ordninger i kapittel 15 og fjerde del, reduseres ettergivelsesgrunnlaget. Det samme gjelder for utdanningsstøtte som låntakeren har mottatt uten å ha rett til det.

Omgjøring etter forskrift om tildeling av utdanningsstøtte, som blir foretatt etter at det er utstedt betalingsplan, fører ikke til endring i ettergivelsesgrunnlaget.

Lån som ikke er satt rentebærende før opptjeningsperioden er ute, kan ikke inngå i grunnlaget for ettergivelse.

§ 21-3. Begrensning av ettergivelse ved misligholdt betalingsforpliktelse

Avdrag som har forfalt til betaling før opptjeningsperioden er ute, men som ikke er betalt på tidspunktet for ettergivelse, blir ikke ettergitt med mindre låntakeren har rett til betalingsutsettelse for avdraget etter annen del.

§ 21-4. Søknad om ettergivelse etter varsel om oppsigelse av gjelden

Når det er sendt varsel om oppsigelse av lånet, kan søknad om ettergivelse ikke bli behandlet med mindre forfalt terminbeløp betales, eller det kan gis betalingsutsettelse etter annen del.

§ 21-5. Avdrag på lånet og refusjon

Det betales ikke avdrag på lånet, men alle påløpte renter skal betales. Terminbeløpene blir ikke endret så lenge rentesaldoen ved forfall er like stor som det ordinære terminbeløpet. Refusjon av betalt avdrag på lånet gis bare dersom låntakeren ber om det. Krav om refusjon må fremmes innen tre år etter at avdraget ble betalt.

Kapittel 22. Søknadsfrist og foreldelse**§ 22-1. Søknad om ettergivelse**

Søknad om ettergivelse må dokumenteres og sendes inn etter hver ny opptjeningsperiode. Søknaden må være mottatt av Lånekassen senest tre måneder etter at opptjeningsperioden er ute, for at kravet ikke skal bli foreldet.

Fjerde del. Ettergivelse av utdanningsgjeld i 2009 for låntakere som har fullført visse lærerutdanninger**Kapittel 23. Ettergivelse av utdanningsgjeld i 2009 for låntakere som har fullført visse lærerutdanninger****§ 23-1. Omfang**

Ordningen omfatter låntakere som fullfører følgende utdanninger i vårsemesteret eller høstsemesteret 2009:

- integrert masterprogram i lærerutdanning med realfag eller fremmedspråk (bortsett fra nordisk/norsk),
- toårig fagdidaktisk masterprogram for lærere i realfag eller fremmedspråk (bortsett fra nordisk/norsk),
- praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), dersom låntakeren tidligere har fullført mastergrad eller hovedfag i matematisk-naturvitenskapelige fag, teknologiske fag/sivilingeniørutdanning eller fremmedspråk (bortsett fra nordisk/norsk),
- praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), dersom låntakeren tidligere har fullført ingeniørutdanning.

§ 23–2. Beløp for ettergivelse

Låntakere som fyller vilkårene i § 23–1, kan få ettergitt utdanningsgjeld med opp til kr 50 000.

§ 23–3. Søknadsfrist

Søknad om ettergivelse må være kommet inn til Lånekassen senest seks måneder etter at eksamen er avlagt. Lånekassen kan gjøre unntak fra fristen hvis særlige forhold gjør at søknadsfristen ikke kan bli overholdt.

Femte del. Misligholdt utdanningsgjeld som er permanent overført til Statens innkrevingsentral**Kapittel 24. Utdanningsgjeld som er permanent overført til Statens innkrevingsentral og gjeldsordninger****§ 24–1. Gjeldsordning etter gjeldsordningsloven**

Utdanningsgjeld som er permanent overført til Statens innkrevingsentral, er omfattet av vilkårene i lov 17. juli 1992 nr. 99 om frivillig og tvungen gjeldsordning for privatpersoner (gjeldsordningsloven). Utdanningsgjeld skal behandles på linje med annen gjeld som har tilsvarende sikringsgrad.

§ 24–2. Utenrettslig gjeldsordning

Når Lånekassen har overført utdanningsgjeld permanent til Statens innkrevingsentral, kan denne delta i utenrettslig gjeldsordning, jf. lov 3. juni 2005 nr. 37 om utdanningsstøtte (utdanningsstøtteloven) § 14.

En forespørsel om utenrettslig gjeldsordning skal inneholde dokumenterte opplysninger om inntekten, formuen, gjelden, antall barn og levekostnadene til skyldneren. Forespørselen skal også inneholde tilsvarende dokumenterte opplysninger om ektefellen eller samboer og annet som kan være av betydning i saken.

Reglene i gjeldsordningsloven gjelder som utfyllende regelverk.

Kapittel 25. Betalingsvilkår for utdanningsgjeld som er overført permanent til Statens innkrevingsentral**§ 25–1. Rentevilkår**

Fordringer som blir permanent overførte til Statens innkrevingsentral, får lagt til renter etter den rentesatsen som blir fastsatt for lån i Lånekassen. Se § 2–1. Lån i Lånekassen blir forrentet etter renten på statskasseveksler som har fra null til tre måneder igjen til innløsning. I tillegg kommer en prosent p.a. til delvis dekning av administrasjonskostnader og tap. Renten blir fastsatt for hvert kvartal av Lånekassen. Mellom observasjons- og virkningsperioden er det et kvartal. Renten blir belastet på etterskudd den siste datoen i hver måned. Det blir regnet en prosent høyere rente enn ordinært av hele lånet fra den datoen fordringen er overført.

§ 25–2. Rentesrente

Det blir regnet rentesrente med den rentesatsen som gjelder. I 2009 blir renter som ikke er betalt, satt rentebærende 15. mai og 15. november. For låntakere som har lån fra før 1. juli 1985, blir det ikke regnet renter av rentegjeld som er opparbeidet før 1. januar 1990.

§ 25–3. Prioriteringsrekkefølge ved innbetaling

En innbetaling dekker i denne rekkefølgen: inkassoomkostninger, gebyr, renter og lån.

§ 25–4. Statens innkrevingsentralers myndighetsutøvelse

Statens innkrevingsentral er kreditor for utdanningsgjeld som er permanent overført fra Statens lånekasse for utdanning.

Krav om tilbakebetaling av utdanningsgjeld er tvangsgrunnlag for utlegg. Statens innkrevingsentral kan som sernamsmann avholde utleggsforretning etter reglene i tvangsfullbyrdsloven. Statens innkrevingsentral kan også sende begjæring om utlegg til alminnelig namsmann, jf. lov 3. juni 2005 nr. 37 om utdanningsstøtte (utdanningsstøtteloven) § 11 og § 12.

§ 25–5. Ettergivelse ved manglende betalingsevne

Statens innkrevingsentral kan ettergi lån, renter og omkostninger dersom det foreligger manglende betalingsevne. Med manglende betalingsevne menes at betalingsevnen er varig sterkt nedsatt. Låntakeren vil ikke kunne få ettergivelse dersom det vil virke støtende.

Låntaker har ikke klageadgang etter reglene i forvaltningsloven for avgjørelser fattet i saker om ettergivelse ved manglende betalingsevne.

§ 25–6. Ettergivelse ved død

Dør låntakeren, blir gjelden ettergitt.

16. des. Nr. 1470 2008**Forskrift om regulering av fisket etter dyphavsarter i ICES statistikkområder X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2009**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeridirektoratet 16. desember 2008 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villtlevende marine ressursar (havressurslova) § 11, § 15, § 16 og § 36, jf. delegeringsvedtak 16. oktober 2001 nr. 4686. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

§ 1. Generelt forbud

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og lande følgende arter i ICES statistikkområder X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2009:

1. Bairds's smoothhead (*Alepocephalus bairdii*)
2. Risso's smoothhead (*Alepocephalus rostratus*)
3. Blå antimora (*Antimora rostrata*)
4. Dolkfisk (*Aphanopus carbo*)
5. Iceland catshark (*Apristurus spp.*)
6. Vassild (*Argentina silus*)
7. Beryx (*Beryx spp.*)
8. Brosme (*Brosme brosme*)
9. Gulper shark (*Centrophorus granulosus*)
10. Brunhå (*Centrophorus squamosus*)
11. Islandshå (*Centroscyllium fabricii*)
12. Dypvannshå (*Centroscymnus coelolepis*)
13. Bunnhå (*Centroscymnus crepidater*)
14. Dypvanns rødkrabbe (*Chacon (Geyron) affinis*)
15. Havmus (*Chimaera monstrosa*)
16. Frilled shark (*Chlamydoselachus anguineus*)
17. Havål (*Conger conger*)
18. Skolest (*Coryphaenoides rupestris*)
19. Spansk håkjerring (*Dalatias licha*)
20. Gråhå (*Deania calceus*)
21. Svart (dypvanns) kardinalfisk (*Epigonus telescopus*)
22. Stor svarthå (*Etmopterus princeps*)
23. Svarthå (*Etmopterus spinax*)
24. Hågjel (*Galeus melastomus*)
25. Mouse catshark (*Galeus murinus*)
26. Blåkjeft (*Helicolenus dactylopterus*)
27. Kamtann hai (*Hexanchus griseus*)
28. Orange roughy (*Hoplostethus atlanticus*)
29. Silver roughy (pink) (*Hoplostethus mediterraneus*)
30. Blåvinget havmus (*Hydrolagus mirabilis*)
31. Reimfisk (slirefisk) (*Lepidopus caudatus*)
32. Ulvefisk (*Lycodes esmarkii*)
33. Isgalt (*Marcourus berglax*)
34. Blålange (*Molva dypterygia*)
35. Lange (*Molva molva*)
36. Mora (*Mora moro*)
37. Tornhå (*Oxynotus paradoxus*)
38. Flekkpagell (*Pagellus bogaraveo*)
39. Forkbeards/Skjellbrosme (*Phycis spp.*)
40. Vrakfisk (*Polyprion americanus*)
41. Rundskate (*Raja fyllae*)
42. Isskate (*Raja hyperborea*)
43. Svartskat (*Raja nidarosiensis*)
44. Blåkveite (*Reinhardtius hippoglossoides*)
45. Straightnose rabbitfish (*Rhinochimaera atlantica*)
46. Knifetooth dogfish (*Scymnodon ringens*)
47. Lusuer (*Sebastes viviparus*)
48. Håkjerring (*Somniosus microcephalus*)
49. Spiny skorpionfisk (*Trachyscorpia cristulata*).

§ 2. Antall fiskedøgn og fartøy

Uten hinder av forbudet i § 1 kan 17 norske fartøy fiske i totalt 508 fiskedøgn i ICES statistikkområder X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område).

Unntaket gjelder ikke for orange roughy, jf. § 1 nr. 28.

§ 3. Utseiling

Fartøy som vil delta i fisket etter artene nevnt i § 1, må melde fra til Fiskeridirektoratet tidligst 3 dager og senest 1 dag før utseiling til internasjonalt område.

Fartøy som ikke har meldt seg aktiv i internasjonalt område innen 7 dager etter melding om utseiling ble sendt Fiskeridirektoratet, mister sin adgang til å delta.

§ 4. Rapporteringsplikt

Fartøy som nevnt i § 2 og § 3 skal føre fangstdagbok som angitt i forskrift 26. juli 1993 nr. 772 om oppgaveplikt for fiske- og fangstfartøy § 3. Kopi av fangstdagbok skal sendes elektronisk til e-postadressen postmottak@fiskeridir.no eller ved telefaks til Fiskeridirektoratets telefaksnr. +47 55 23 80 90, ved overgang til fiske i annet ICES-område og ellers ukentlig ved utløpet av hver sjuende dag etter fiskestart.

§ 5. Garnforbud

Det er forbudt å sette garn dypere enn 200 meter i ICES statistikkområder X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område).

§ 6. Utkastforbud

Det er forbudt å foreta utkast av haiarter nevnt i § 1 som er død eller døende.

Det er forbudt å ha om bord eller lande haifinner som overskrider 5 % av den totale vekten av hai om bord.

Det er forbudt å ha om bord eller lande fangster av hai tatt i strid med disse bestemmelsene.

§ 7. Bifangst

Dersom det tas hai som bifangst i andre fiskeri, skal disse søkes levende gjenutsatt.

§ 8. Stopp i fisket

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når det totalt er fisket i 508 fiskedøgn.

§ 9. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i denne forskriften, straffes i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av levande marine ressurser § 60, § 61, § 62 og § 64. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 10. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft 1. januar 2009 og gjelder til og med 31. desember 2009.

17. des. Nr. 1471 2008**Forskrift om endring i forskrift om inkassosatsen**

Hjemmel: Fastsatt av Justis- og politidepartementet 17. desember 2008 med hjemmel i forskrift 14. juli 1989 nr. 562 til inkassoloven m.m. (inkassoforskriften) § 1–1 tredje ledd, jf. lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav (inkassoloven) § 19 og § 20. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

I

I forskrift 13. desember 2002 nr. 1641 om inkassosatsen gjøres følgende endring:

§ 1 skal lyde:

Inkassosatsen, som nevnt i forskrift 14. juli 1989 nr. 562 til inkassoloven m.m. § 1–1 tredje ledd, settes til 590 kroner.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2009.

18. des. Nr. 1472 2008**Forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2009**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressurser (havressurslova) § 11, § 12, § 13, § 16, § 22, § 27, § 36 og § 42 og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. delegeringsvedtak 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

*Kapittel 1. Fiskeforbud og kvoter***§ 1. Generelt forbud**

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og lande norsk vårgytende sild.

§ 2. Totalkvote

Uten hinder av forbudet i § 1 kan norske fartøy med adgang til å delta i fisket etter norsk vårgytende sild, fiske og lande inntil 1 002 230 tonn norsk vårgytende sild i Norges indre farvann, sjøterritorium og økonomiske sone nord for 62° N, i fiskerisone ved Jan Mayen, i EU-sone, Færøyenes fiskerisone, Islands økonomiske sone og i internasjonalt farvann på de vilkår som er fastsatt i denne forskrift. Av dette kvantum avsettes 3 000 tonn til forsknings- og undervisningskvoter, samt 1 000 tonn til agn.

Av totalkvoten kan inntil 96 263 tonn fiskes i EU-sone.

Av totalkvoten kan inntil 38 508 tonn fiskes i Færøyenes fiskerisone.

Av totalkvoten kan inntil 115 523 tonn fiskes i Islands økonomiske sone.

§ 3. *Gruppekvote for ringnotfartøy*

Fartøy med ringnottillatelse kan fiske og lande inntil 521 076 tonn norsk vårgytende sild.

§ 4. *Gruppekvote for trålfartøy*

Fartøy med adgang til å fiske med trål kan fiske og lande inntil 109 805 tonn norsk vårgytende sild.

§ 5. *Gruppekvote for fartøy i kystfartøygruppen*

Fartøy med adgang til å delta i kystfartøygruppen kan fiske og lande inntil 367 349 tonn norsk vårgytende sild. Av dette kvantum avsettes 2 000 tonn til fartøy som har adgang til å delta med landnot eller garn i medhold av § 29 i forskrift 18. november 2008 nr. 1235 om deltakelse i kystfartøygruppens fiske for 2009 (deltakerforskriften).

§ 6. *Kvotefleksibilitet over årsskiftet*

Ved overfiske eller underfiske i 2009 kan Fiskeridirektoratet belaste eller godskrive gruppekvote med et tilsvarende kvantum for reguleringsåret 2010.

Dersom det gjenstår mer enn 10 % av en fartøygruppes restkvote, kan den overskytende kvoten reforderes til de andre fartøygruppene.

Ved overfiske eller underfiske på inntil 10 % av kystfartøygruppens kvote i 2008 kan Fiskeridirektoratet belaste eller godskrive gruppekvote fastsatt i § 5 med et tilsvarende kvantum i 2009.

Kapittel 2. Fiske i ringnotgruppen

§ 7. *Fartøykvoter*

Fartøy med ringnottillatelse iht. § 4–1 i forskrift 13. oktober 2006 nr. 1157 om spesielle tillatelser til å drive enkelte former for fiske og fangst (konesjonsforskriften), tildeles fartøykvoter på grunnlag av følgende basiskvoter:

1500 hl +	40 % av konsesjonskapasiteten fra	0–	4 000 hl
	30 % av konsesjonskapasiteten fra	4 000–	6 000 hl
	20 % av konsesjonskapasiteten fra	6 000–	10 000 hl
	10 % av konsesjonskapasiteten over	10 000 hl	

Basiskvoten blir omregnet til tonn ved at 1 hektoliter = 0,1 tonn (100 kilo).

Kvotene til det enkelte fartøy fremkommer ved å multiplisere basiskvoten for fartøyet med den faktoren en får ved å dividere de respektive gruppekvote med summen av basiskvotene.

Fiskeridirektoratet fastsetter faktoren og kan endre denne.

Fartøy med ringnottillatelse som er tildelt kvote etter denne bestemmelsen kan overfiske eller underfiske denne kvoten med inntil 10 % i 2009. Fartøy som benytter denne adgangen vil bli belastet eller godskrevet tilsvarende kvantum for reguleringsåret 2010.

Fartøy som benytter slumpfiskeordningen i tråd med strukturkvoteforskriftens § 15 i 2009 kan ikke benytte adgangen til kvotefleksibilitet på fartøynivå.

§ 8. *Partråling*

Uten hinder av forbudet i § 24 kan ringnotfartøy med flytetråltillatelse etter konsesjonsforskriftens § 2–25 som partråler på følgende vilkår fordele kvantumet ved landing, uavhengig av hvilket fartøy som fører fangsten:

- Fartøyene må være skriftlig påmeldt som partrållag til Norges Sildesalgslag før fisket tar til.
- Fartøyene i partrållaget må fiske med samme redskap, og to fartøy kan dra med inntil 2 wire i hver sin vinge av trålredskapet. Det er ikke tillatt å nytte tråldører under partråling.
- Dersom fangst som tas i forbindelse med partråling deles, skal minimum 20 % av fangsten per landing fordeles til de aktuelle fartøyene. Det skal alltid føres fangst på det fartøy som lander fangsten.
- Ved innmelding av fangst til Norges Sildesalgslag og ved landing skal det gis oppgave over at fangsten er tatt som partrållag.
- Et fartøy kan ikke dele fangst med mer enn to andre fartøy i løpet av 2009. Et fartøy kan likevel dele fangst med nytt fartøy dersom tidligere fartøy i partrållaget er utgått av merkeregisteret som følge av en strukturordning.

Før oppstart av fisket med partrål skal det sendes melding til Fiskeridirektoratets regionkontor i den region hvor fisket skal pågå. Fiskeridirektoratets regionkontor kan kreve at fartøy som meldes som partrållag fremstiller seg for godkjenning. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Retten til å drive partråling gjelder som en prøveordning til 31. mai 2009. Fiskeridirektoratet kan avvikle prøveordningen på kort varsel.

Kapittel 3. Fiske i trålgruppen

§ 9. *Fartøykvoter*

Fartøy med tillatelse til å fiske norsk vårgytende sild med trål iht. konsesjonsforskriftens § 2–20, tildeles fartøykvoter på grunnlag av følgende basiskvoter:

50 tonn +	50 % av bruttotonnasje fra	0–	100
	40 % av bruttotonnasje fra	101–	200
	30 % av bruttotonnasje fra	201–	300
	20 % av bruttotonnasje fra	301–	400
	10 % av bruttotonnasje fra	401–	600

Kvotene til det enkelte fartøyet fremkommer ved å multiplisere basiskvoten for fartøyet med den faktoren en får ved å dividere de respektive gruppekvotene med summen av basiskvotene.

Fiskeridirektoratet fastsetter faktoren og kan endre denne.

Ved beregning av fartøyets basiskvote gjelder tonnasje i henhold til Skipskontrollens målebrev/identitetsbevis utstedt senest 31. desember 1998. Ved eierskifte nyttes bruttotonnasje per nevnte tidspunkt for det fartøy reder hadde konsesjon på ved årets begynnelse eller tidligere.

Fartøy med tillatelse til å fiske norsk vårgytende sild med trål som er tildelt kvote etter denne bestemmelsen kan overfiske eller underfiske denne kvoten med inntil 10 % i 2009. Fartøy som benytter denne adgangen vil bli belastet eller godskrevet tilsvarende kvantum for reguleringsåret 2010.

Fartøy som benytter slumpfiskeordningen i tråd med strukturkvoteforskriftens § 15 i 2009 kan ikke benytte adgangen til kvotefleksibilitet på fartøynivå.

§ 10. Partråling

Uten hinder av forbudet i § 24 kan fartøy som partråler på følgende vilkår fordele kvantumet ved landing, uavhengig av hvilket fartøy som fører fangsten:

- Fartøyene må være skriftlig påmeldt som partrållag til Norges Sildesalgslag før fisket tar til.
- Fartøyene i partrållaget må fiske med samme redskap, og to fartøy kan dra med inntil 2 wire i hver sin vinge av trålrudskapet. Det er ikke tillatt å nytte tråldører under partråling.
- Dersom fangst som tas i forbindelse med partråling deles, skal minimum 20 % av fangsten per landing fordeles til de aktuelle fartøyene. Det skal alltid føres fangst på det fartøy som lander fangsten.
- Ved innmelding av fangst til Norges Sildesalgslag og ved landing skal det gis oppgave over at fangsten er tatt som partrållag.
- Et fartøy kan ikke dele fangst med mer enn tre andre fartøy i løpet av 2009. Et fartøy kan likevel dele fangst med nytt fartøy dersom tidligere fartøy i partrållaget er utgått av merkeregisteret som følge av en strukturordning.

Før oppstart av fisket med partrål skal det sendes melding til Fiskeridirektoratets regionkontor i den region hvor fisket skal pågå. Fiskeridirektoratets regionkontor kan kreve at fartøy som meldes som partrållag fremstiller seg for godkjenning. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Kapittel 4. Fiske i kystfartøygruppen

§ 11. Fartøykvoter

Fartøy med adgang til å delta iht. § 28 i forskrift 18. november 2008 nr. 1235 om deltakelse i kystfartøygruppens fiske for 2009 (deltakelsesforskriften), kan fiske og lande følgende kvanta norsk vårgytende sild:

Kvoteenheten for beregning av maksimalkvoten er satt til 90 tonn. Den garanterte kvoteenheten er satt til 57 tonn.

Hjemmelslengde	Kvotefaktor	Maksimalkvote (tonn)	Herav garantert (tonn)
Fartøy under 7,00 m	1,25	112,50	71,25
Fartøy 7,0–7,99 m	1,88	169,20	107,16
Fartøy 8,0–8,99 m	2,50	225,00	142,50
Fartøy 9,0–9,99 m	3,75	337,50	213,75
Fartøy 10,0–10,99 m	4,38	394,20	249,66
Fartøy 11,0–11,99 m	5,00	450,00	285,00
Fartøy 12,0–12,99 m	5,63	506,70	320,91
Fartøy 13,0–13,99 m	6,25	562,50	356,25
Fartøy 14,0–14,99 m	7,50	675,00	427,50
Fartøy 15,0–15,99 m	8,05	724,50	458,85
Fartøy 16,0–16,99 m	8,48	763,20	483,36
Fartøy 17,0–17,99 m	9,00	810,00	513,00
Fartøy 18,0–18,99 m	10,0	900,00	570,00
Fartøy 19,0–19,99 m	11,0	990,00	627,00
Fartøy 20,0–20,99 m	12,0	1 080,00	684,00
Fartøy 21,0–21,99 m	13,5	1 215,00	769,50
Fartøy 22,0–22,99 m	15,0	1 350,00	855,00
Fartøy 23,0–23,99 m	16,5	1 485,00	940,50
Fartøy 24,0–24,99 m	18,0	1 620,00	1 026,00
Fartøy 25,0–25,99 m	19,5	1 755,00	1 111,50
Fartøy 26,0 m og over	21,0	1 890,00	1 197,00

Fartøy med adgang til å delta i åpen gruppe iht. deltakelsesforskriftens § 29, kan ikke ha en høyere kvote enn tilsvarende 7,5 kvotefaktorer. Faktoren beregnes etter fartøyets faktiske lengde.

§ 12. *Særskilt turkvoteordning*

Fartøy som fører egen fangst er begrenset av en kvote på 250 tonn losset kvantum per tur.

Leveringer over 250 tonn losset kvantum per tur vil bli inndratt og belastet fartøyets eventuelt gjenstående kvote.

§ 13. *Partråling*

Uten hinder av forbudet i § 24 kan kystfartøy med flytetrållatelse etter konsesjonsforskriftens § 2–25 som partråler på følgende vilkår fordele kvantumet ved landing, uavhengig av hvilket fartøy som fører fangsten:

- Fartøyene må være skriftlig påmeldt som partrållag til Norges Sildesalgslag før fisket tar til.
- Fartøyene i partrållaget må fiske med samme redskap, og to fartøy kan dra med inntil 2 wire i hver sin vinge av trålrudskapet. Det er ikke tillatt å nytte tråldører under partråling.
- Dersom fangst som tas i forbindelse med partråling deles, skal minimum 20 % av fangsten per landing fordeles til de aktuelle fartøyene. Det skal alltid føres fangst på det fartøy som lander fangsten.
- Ved innmelding av fangst til Norges Sildesalgslag og ved landing skal det gis oppgave over at fangsten er tatt som partrållag.
- Et fartøy kan ikke dele fangst med mer enn to andre fartøy i løpet av 2009. Et fartøy kan likevel dele fangst med nytt fartøy dersom tidligere fartøy i partrållaget er utgått av merkeregisteret som følge av en strukturordning.

Før oppstart av fisket med partrål skal det sendes melding til Fiskeridirektoratets regionkontor i den region hvor fisket skal pågå. Fiskeridirektoratets regionkontor kan kreve at fartøy som meldes som partrållag fremstiller seg for godkjenning. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Retten til å drive partråling gjelder som en prøveordning til 31. mai 2009. Fiskeridirektoratet kan avvike prøveordningen på kort varsel.

§ 14. *Beregning av kvote ved utskifting og ombygging*

Fartøy som ved utskifting eller ombygging får endret sin faktiske lengde, får sin kvote beregnet etter lengde ført i merkeregisteret senest 31. desember 2001, eller godkjent målebrev datert senest samme dato.

§ 15. *Endring av hjemmelslengde for fartøy med største lengde på eller over 11 meter og hjemmelslengde mellom 10 og 10,99 meter*

Fartøy som 15. mars 2007 var registrert i Fiskeridirektoratets fartøyregister med største lengde på eller over 11 meter og kvote med hjemmelslengde fra og med 10 til og med 10,99 meter, kan få hjemmelslengden endret til 11 meter. Det er et vilkår at eieren av fartøyet samtykker. Dersom fartøyet er skiftet ut, kan endringen i stedet fastsettes for erstatningsfartøyet.

Tilsvarende gjelder for erstatningsfartøy med største lengde på eller over 11 meter som erstatter fartøy som før 15. mars 2007 hadde kvote med hjemmelslengde fra og med 10 til og med 10,99 meter. Det er et vilkår at erstatningsfartøyet ble kjøpt eller kontrahert før 16. mars 2007. Det er videre et vilkår at Fiskeridirektoratet mottok søknad om ervervstillatelse for dette fartøyet før samme dato. Det kan gjøres unntak for sist nevnte vilkår dersom det er åpenbart at øvrige vilkår er oppfylt.

Dersom deltakeradgangen til fartøy som ellers kunne fått endret hjemmelslengde etter denne paragrafen er oppgitt som følge av tildeling av strukturkvote, kan det eller de fartøy som er tildelt strukturkvote få endret kvotefaktoren forholdsmessig. Det er et vilkår at eieren av mottakende fartøy samtykker.

Vedtak om endring av hjemmelslengde og kvotefaktor treffes av Fiskeridirektoratet.

§ 16. *Samfiske i forbindelse med låssetting*

To notfartøy i kystfartøygruppen som er utrustet og bemannet for samfiske kan gå sammen om kast og fiske for låssetting inntil en kvote tilsvarende summen av 2 x 12 kvotefaktorer. Kvantum utover dette må det enkelte fartøy fiske og lande alene.

Før øvrig gjelder følgende vilkår:

- Ingen kan gå sammen om kast uten på forhånd å være skriftlig påmeldt til Norges Sildesalgslag for samfiske til låssetting. Ved påmelding må samfiskerne utpeke en av deltakerne som ansvarshavende. Fiskere som har gått sammen om kast plikter å oppgi alle nødvendige opplysninger om deltakende fartøyer, eiere, registreringsmerke, ansvarshavende, nøyaktig fangststed osv. til salgslaget.
- Fartøy kan bare delta i ett samfiskelag i 2009. Et fartøy kan likevel delta i ett nytt samfiskelag dersom tidligere fartøy i samfiskelaget er utgått av merkeregisteret som følge av en strukturordning.
- Fartøy som har deltatt i direktehåvingsfiske kan ikke delta i samfiske i samme kalenderår, med mindre fartøyet har minst 20 % igjen av egen kvote.
- Låssettingen skal skje innenfor grunnlinjen, og samfiskere plikter å føre daglig tilsyn med låset frem til fangsten er levert. Bruket skal merkes på forsvarlig måte med minimum en blåse fra hver enkelt deltaker.
- Landing av fangst som er låssatt kan bare skje ved opptak fra lås/pose i sjøen til godkjent førings-/kjøperfartøy. Låset/posen skal være oppankret/fortøyd til land før overføring til førings-/kjøperfartøy finner sted.

Adgangen til å gå sammen om kast gjelder ikke i sperrede områder med puljevis innseiling.

Fiskeridirektoratets regionkontor avgjør om samfiske kan utøves og hvordan samfiske kan utøves i sperrede områder med puljevis innseiling. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 17. Landing til førings- eller kjøperfartøy

Kystfartøy som selv fører fangsten, kan lande den til førings- eller kjøperfartøy. Slik landing kan bare skje ved kai i havner med fiskemottak som tar i mot norsk vårgytende sild.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan tillate landing andre steder enn det som følger av første ledd. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Kapittel 5. Stengte områder

§ 18. Stengte områder i Nordland

Det er forbudt å fiske i Vestfjorden, Ofotfjorden, Tysfjord mv. nord og østenfor rette linjer trukket fra fastlandet langs 67° 50' N til Lofotodden, fra treffpunktet på Lofotodden videre til Balstad lykt 68° 03' N 13° 33' Ø, videre i en rett linje til Lødingen 68° 26' N 16° Ø. I nord er området avgrenset av en rett linje langs 68° 40' N tvers av Tjeldsundet.

Det er forbudt å fiske med not (unntatt landnot) i Hellemofjorden sør for en linje trukket mellom punktene 68° 01,12' N 16° 11,62' Ø til 68° 00,95' N 16° 10,20' Ø (Hestneset sør til Hellandsberg).

Det er forbudt å fiske med trål, samt forbudt for fartøy på eller over 21,35 meter største lengde som fisker med not å fiske i Vestfjorden og innenforliggende fjordsystemer, innenfor en linje trukket mellom punktene 68° 18' N 15° 39' Ø og 68° 11' N 15° 36' Ø (Offersøya–Tranøy).

Det er forbudt å fiske med trål i Tysfjorden og innenforliggende fjordsystemer, innenfor en linje trukket mellom punktene 68° 15,23' N 16° 03,88' Ø og 68° 17,17' N 16° 08,63' Ø (Korsneset lykt/Bremneset).

§ 19. Stengte områder i Nordland for fiske med fartøy over 28 meter største lengde

Det er forbudt å fiske med fartøy over 28 meter største lengde i følgende områder:

Fra NV pynten Åmøya 66° 47,2' N 13° 21' Ø. Derfra i nordvestlig retning til Karlsholmen fyr, 66° 54,7' N 13° 05,6' Ø. Fra Karlsholmen i nordøstlig retning på vestsiden av Fugløyvær til Hernesskagen lykt SV av Bodø 67° 15,5' N 14° 16,8' Ø.

Mistfjorden–Karlsøyfjorden–Folla. Sperringen går i en rett linje fra 67° 26,5' N 14° 44' Ø til 67° 40' N 14° 44' Ø.

Indre Vestfjorden–Tysfjorden–Ofotfjorden–Tjeldsundet. Sperrelinjen går i en rett linje fra Hamnvikodden 67° 55' N 15° 20' Ø til Storvikklubben 67° 56' N 15° 19' Ø og videre nordover fra Engeløy 67° 58' N 15° Ø langs 15° Ø til 68° 13' N og i nord 68° 40' N tvers over Tjeldsundet.

Øst-Lofoten–fra Ingjeldsøy til Skomvær. Det sperrede området er på nord og vestsiden av følgende linjer: Fra 68° 13' N 15° Ø til Skrova fyr 68° 09' N 14° 39' Ø derfra til Balstad lykt 68° 03' N 13° 33' Ø, videre til Værøy fyr 67° 39' N 12° 44' Ø.

Fra Værøy til Tørrfjellen ved Skomvær fyr 67° 24' N 11° 52' Ø. På nordsiden av Austvågøy og Vestvågøy går sperrelinjen fra Nipa 68° 30' N 15° 13' Ø til grunnlinjemerke utenfor Eggum 68° 19' N 13° 40' Ø. Derfra langs grunnlinjene til Skomvær.

Vestfjorden nord for en rett linje trukket fra fastlandet langs 67° 50' N til Lofotodden.

§ 20. Områdefastsettelser

Uten hensyn til bestemmelsene i § 18 første ledd og § 19, kan fartøy som har fått tillatelse fra Fiskeridirektoratets regionkontor fiske norsk vårgytende sild innenfor områdene nevnt i disse bestemmelsene etter puljevis innseiling. Det kan settes vilkår om inspektør om bord. Fiskeridirektoratet er klageinstans for vedtak truffet av Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 21. Fiske sør for 62° N

Det er forbudt å fiske norsk vårgytende sild sør for 62° N i statistikkområde IV og i statistikkområde IIIa.

I området mellom 62° 00' N og 60° 30' N er det hele året forbudt å fiske sild fra grunnlinjene og ut til 12 nautiske mil.

I perioden fra og med 15. februar til og med 30. april er det forbudt å fiske sild i området mellom 62° N og en rett linje mellom Lindesnes fyr og Hanstholm fyr innenfor 12 nautiske mil regnet fra grunnlinjene.

Uten hensyn til forbudet i første, annet og tredje ledd er det i perioden fra og med 1. januar til og med 30. april likevel tillatt for alle fartøygrupper å fiske norsk vårgytende sild innenfor en linje regnet fra 6 nautiske mil av grunnlinjene i området fra 62° N til 61° N.

Uten hensyn til forbudet i første, annet og tredje ledd er det i perioden fra og med 16. februar til og med 30. april tillatt for fartøy i kystfartøygruppen å fiske norsk vårgytende sild innenfor 4 nautiske mil fra grunnlinjene mellom 61° N og en rett linje mellom Lindesnes fyr og Hanstholm fyr. Fangstene belastes det enkelte fartøys kvote av norsk vårgytende sild.

Fiskeridirektoratet kan endre og oppheve bestemmelsene i denne paragrafen, herunder begrense deltakelsen eller sperre områder.

§ 22. Stenging av fiskefelt ved fare for neddreping, innblanding m.m.

Uten hensyn til bestemmelsene i § 18 – § 21 kan Fiskeridirektoratets regionkontor ved fare for neddreping, innblanding av norsk vårgytende sild under minstemål eller innblanding av torsk, hyse, sei og uer, i alle områder

hvor det fiskes etter norsk vårgytende sild, stenge og gjenåpne områder for fiske i bestemte områder og til bestemte tider, og kan sette nærmere vilkår, herunder forby omsetning direkte fra notkast og anviser til fiske i andre områder.

Tilsvarende kan Fiskeridirektoratet forby fiske med fartøy over 28 meter største lengde dersom det oppstår fare for redskapskollisjoner. Fiskeridirektoratet kan påby bruk av rist ved eventuell adgang til å fiske i stengte områder.

Fiskeridirektoratet er klageinstans for vedtak truffet av Fiskeridirektoratets regionkontor.

Kapittel 6. Fellesbestemmelser

§ 23. Kvoteutnyttelse

Hvert fartøy kan bare fiske og lande en kvote. Uten hinder av dette kan hvert fartøy fiske og lande kvote utvekslet eller tildelt i medhold av bestemmelser om spesielle kvoteordninger.

Ved kjøp av fartøy kan ny eier ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som fartøyet totalt har fisket og levert i reguleringsåret. Dette gjelder også når fartøyet erverves til utskiftning av et annet fartøy. Fiskeridirektoratets regionkontor kan gjøre unntak fra bestemmelsen i dette ledd for fartøy som erverves til erstatning for fartøy som på grunn av havari eller forlis har vesentlig driftsavbrudd. Det er en forutsetning at vilkårene for bruk av leiefartøy ellers er oppfylt.

Ved utskiftning av fartøy kan erstatningsfartøyet heller ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som han selv har fisket og landet med annet fartøy i vedkommendes eie i reguleringsåret.

Når det ved utskifting gjøres fradrag etter andre ledd eller tredje ledd, skal det fangstkvantum som er størst av de to alternativene trekkes fra.

§ 24. Overføring av fangst

Det kvantum som kan fiskes med det enkelte fartøy kan ikke overføres til annet fartøy. Det er også forbudt å motta og å lande fangst som er fisket av et annet fartøy.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan gi tillatelse til overføring av fangst som ikke er tatt om bord dersom fartøyet befinner seg på feltet på opptakstidspunktet og er utrustet og bemannet for fiske.

Utenfor sperrede områder kan fartøy i ringnotgruppen og trålgruppen overføre fangst som ikke er tatt om bord fra notkast/slep seg i mellom. Det er ikke tillatt å overføre fangst som er tatt om bord.

Fiskeridirektoratet er klageinstans for vedtak truffet av Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 25. Bifangst

Fiskeridirektoratet kan fastsette hvilken bifangst av sild som kan tas i andre fiskerier og gi tillatelse på nærmere vilkår for omsetning av sild tatt som bifangst.

Uten hinder av forbudet i § 1 kan det i forbindelse med brislingfisket tas inntil 50 % sild som bifangst regnet etter rommål.

Ved fiske etter sild med trål, snurrevad eller not er det forbudt å ha bifangst av torsk, hyse, sei og uer.

§ 26. Avkorting av kvote ved dumping og neddreping

Er fangst forsettlig eller uaktsomt dumpet eller på annen måte drept ned, kan Fiskeridirektoratets regionkontor fatte vedtak om en forholdsmessig avkorting av kvoten.

Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 27. Meldeplikt ved sprenging av not

Fartøy med ringnottillatelse og kystnotfartøy med deltakeradgang i fisket etter norsk vårgytende sild skal melde fra til Fiskeridirektoratet ved notsprenging.

Ved hendelser nord for Nord-Trøndelag fylke sendes meldingen til Fiskeridirektoratet region Troms (telefaks 77 65 08 27). Ved hendelser sør for Nordland fylke sendes meldingen til Fiskeridirektoratet region Møre og Romsdal (telefaks 70 12 35 21).

§ 28. Bruk av ringnotfartøy og trålere som føringsfartøy

Fiskeridirektoratets regionkontor kan gi tillatelse til at ringnotfartøy eller trålere nyttes som føringsfartøy i fisket etter norsk vårgytende sild. Ringnotfartøy eller trålere som nyttes som føringsfartøy kan ikke samtidig drive fiske på egen kvote. Redskap og eventuelt produksjonsutstyr skal være plombert av Fiskeridirektoratets regionkontor.

Fiskeridirektoratet er klageinstans for vedtak fattet av Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 29. Omregningsfaktorer for ombordprodusert sild

Ved sildefiletproduksjon er omregningsfaktoren 2,0 slik at 1 tonn sildefilet blir avregnet med 2 tonn rund sild på fartøykvoten.

Ved silderognproduksjon er omregningsfaktoren 9,0 slik at 1 tonn silderogn blir avregnet med 9 tonn rund sild på fartøykvoten.

Ved produksjon av hel, saltet sild er omregningsfaktoren 1,0 slik at 1 tonn hel, saltet sild blir avregnet med 1 tonn rund sild på fartøykvoten.

Ved produksjon av hodekappet, saltet sild er omregningsfaktoren 1,2 slik at 1 tonn hodekappet, saltet sild blir avregnet med 1,2 tonn rund sild på fartøykvoten.

Summen av alle leverte produkter, inklusive avfall/avskjær og hel sild som er utsortert fra ombordproduksjon av silderogn (biprodukter), må ikke overstige fartøykvoten.

Levering av biprodukt må kontrolleres av Fiskeridirektoratets regionkontor, og føres særskilt på sluttseddelen.

§ 30. Agnfisket

Innenfor grunnlinjene nord for 62° N er det tillatt å fiske norsk vårgytende sild til eget forbruk av agn. Slikt fiske kan bare drives av fiskere som er ført i fiskermanntallet og bare med ett merkeregistrert fartøy. Omsetning av fangsten er forbudt.

Fra og med 1. januar til og med 30. april er det også tillatt å fiske norsk vårgytende sild til eget forbruk av agn innenfor 6 nautiske mil fra grunnlinjene mellom 61° N og 62° N.

§ 31. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når totalkvotene eller gruppekvotene er beregnet oppfisket, samt innføre konsumpåbud.

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskriften og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

Kapittel 7. Straff og ikrafttredelse

§ 32. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 60, § 61, § 62, § 63 og § 64 og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 31. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 33. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2009 og gjelder til og med 31. desember 2009.

18. des. Nr. 1473 2008

Forskrift om regulering av fisket etter makrell i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 11, § 12, § 16 og § 36 andre ledd og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. delegeringsvedtak 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

§ 1. Generelt forbud

Det er forbudt for norske fartøy å fiske og lande makrell i 2009.

§ 2. Periodekvoter før 10. august 2009

Uten hinder av forbudet i § 1 kan fartøy angitt i bokstav a til h fiske makrell fra 1. januar til og med 9. august 2009:

- fartøy med ringnottillatelse kan fiske og lande inntil 350 tonn makrell i Norges indre farvann, sjøterritorium og økonomiske sone nord for 62° N og i den del av ICES statistikkområde IVa som ligger innenfor Norges indre farvann, sjøterritorium og økonomiske sone.
- ringnotfartøy uten konsesjon (SUK) kan fiske og lande inntil 250 tonn makrell.
- fartøy med tillatelse til å fiske med trål kan fiske inntil 37 tonn makrell i ICES statistikkområde IVa og i Norges indre farvann, sjøterritorium og økonomiske sone nord for 62° N.
- fartøy med adgang til å delta i fisket med not kan fiske og lande inntil 19 tonn makrell.
- fartøy med adgang til å delta i fisket med garn eller snøre kan fiske og lande inntil 23 tonn makrell.
- fartøy med adgang til å delta i åpen gruppe kan fiske og lande inntil 5 tonn makrell.
- ikke-manntallsførte fiskere som fisker med landnot kan fiske og lande inntil 15 tonn makrell.

Det enkelte fartøys fangst etter denne bestemmelsen går til fradrag på den kvoten fartøyet totalt tildeles for reguleringsåret.

§ 3. Redskapsfleksibilitet

Fartøy med adgang til å delta i fisket etter makrell med not kan også fiske notkvoten med garn eller snøre.

§ 4. Beregning av kvote ved utskifting og ombygging

Fartøy under 13 meter største lengde som ved utskifting eller ombygging får endret sin faktiske lengde, får sin kvote beregnet etter lengde ført i merkeregisteret senest 31. desember 2001, eller godkjent målebrev datert senest samme dato.

Fartøy på eller over 13 meter største lengde som ved utskifting eller ombygging får endret sin faktiske lengde, får sin kvote beregnet etter lengde ført i merkeregisteret senest 9. juli 1998, eller godkjent målebrev datert senest samme dato.

§ 5. Endring av hjemmelslengde

Fartøy som 15. mars 2007 var registrert i Fiskeridirektoratets fartøyregister med største lengde på eller over 11 meter og kvote med hjemmelslengde fra og med 10 til og med 10,99 meter, kan få hjemmelslengden endret til 11 meter. Det er et vilkår at eieren av fartøyet samtykker. Dersom fartøyet er skiftet ut, kan endringen i stedet fastsettes for erstatningsfartøyet.

Tilsvarende gjelder for erstatningsfartøy med største lengde på eller over 11 meter som erstatter fartøy som før 15. mars 2007 hadde kvote med hjemmelslengde fra og med 10 til og med 10,99 meter. Det er et vilkår at erstatningsfartøyet ble kjøpt eller kontrahert før 16. mars 2007. Det er videre et vilkår at Fiskeridirektoratet mottok søknad om ervervstillatelse for dette fartøyet før samme dato. Det kan gjøres unntak for sist nevnte vilkår dersom det er åpenbart at øvrige vilkår er oppfylt.

Dersom deltakeradgangen til fartøy som ellers kunne fått endret hjemmelslengde etter denne paragrafen er oppgitt som følge av tildeling av strukturkvote, kan det eller de fartøy som er tildelt strukturkvote få endret kvotefaktoren forholdsmessig. Det er et vilkår at eieren av mottakende fartøy samtykker.

Vedtak om endring av hjemmelslengde og kvotefaktor treffes av Fiskeridirektoratet.

§ 6. Kvoteutnyttelse

Hvert fartøy kan bare fiske og lande en kvote. Uten hinder av dette kan hvert fartøy fiske og lande kvote utvekslet eller tildelt i medhold av bestemmelser om spesielle kvoteordninger.

Ved salg og utskifting av fartøy innenfor reguleringsåret skal kvoten beregnes etter bestemmelsene i tredje til sjette ledd.

Ved kjøp av fartøy kan ny eier ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som fartøyet totalt har fisket og levert i reguleringsåret. Dette gjelder også når fartøyet erverves til utskifting av et annet fartøy. Fiskeridirektoratets regionkontor kan gjøre unntak for fartøy som erverves til utskifting av fartøy som på grunn av havari eller forlis har vesentlig driftsavbrudd som oppfyller vilkårene for bruk av leiefartøy.

Ved utskifting av fartøy kan erstatningsfartøyet heller ikke fiske og lande mer enn det som gjenstår av den nye eiers kvote etter fradrag for det som han selv har fisket og landet med annet fartøy i vedkommendes eie i reguleringsåret.

Når det ved utskifting gjøres fradrag etter tredje ledd eller fjerde ledd, skal det fangstkvantum som er størst av de to alternativene trekkes fra.

Det kvantum som eier av fartøy i åpen gruppe har fisket og landet kommer til fradrag på fartøykvoten ved en eventuell deltakelse i lukket gruppe.

§ 7. Overføring av fangst

Det kvantum som kan fiskes med det enkelte fartøy kan ikke overføres til annet fartøy. Det er også forbudt å motta og å lande fangst som er fisket av et annet fartøy.

Det er likevel tillatt å overføre fangst på feltet mellom notfartøy for å unngå neddreping. Et vilkår for slik overføring er at fartøyene er utrustet og bemannet for fiske. Dette gjelder ikke for fartøy i åpen gruppe.

§ 8. Bifangst

Makrellfangster kan inneholde bifangst av sild med inntil 10 % i vekt i de enkelte fangster, av hele fangsten om bord og ved landing.

Sildefangster kan inneholde bifangst av makrell med inntil 10 % i vekt i de enkelte fangster, av hele fangsten om bord og ved landing.

Hestmakrellfangster kan inneholde bifangst av makrell med inntil 10 % i vekt i de enkelte fangster, av hele fangsten om bord og ved landing.

Hestmakrellfangster kan inneholde bifangst av sild med inntil 10 % i vekt i de enkelte fangster, av hele fangsten om bord og ved landing.

§ 9. Avkortning av kvote ved dumping eller neddreping

Er makrell forsettlig eller uaktsomt dumpet eller på annen måte drept ned, kan Fiskeridirektoratets regionkontor fatte vedtak om en forholdsmessig avkortning av kvoten. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 10. Meldeplikt ved sprenging av not

Fartøy med ringnottillatelse, jf. konsesjonsforskriftens § 4-1 og kystnotfartøy med deltakeradgang i fisket etter makrell, jf. deltakerforskriften § 16 og 17, skal melde fra til Fiskeridirektoratet ved notsprenging.

§ 11. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når totalkvotene, gruppekvotene, områdekvotene eller periodekvotene er beregnet oppfisket.

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskriften og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fisket.

§ 12. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i denne forskriften straffes etter § 60, § 61 og § 64 i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevende marine ressursar (havressurslova). På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 13. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft 1. januar 2009 og gjelder til og med 31. desember 2009.

19. des. Nr. 1474 2008**Forskrift om endring i forskrift om arbeidsrettede tiltak mv.**

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 11–8, lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven) § 12 og § 13 og B.innst.S.nr.15 (2008–2009). Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

I

I forskrift 11. desember 2008 nr. 1320 om arbeidsrettede tiltak mv. gjøres følgende endringer:

§ 2–2 skal lyde:

Med utgangspunkt i en behovs- eller arbeidsevnevurdering skal varigheten av avklaringen tilpasses deltakerens individuelle behov ut fra dennes muligheter på arbeidsmarkedet. Avklaring kan vare i inntil fire uker med mulighet for forlengelse i inntil ytterligere åtte uker.

§ 3–1 annet ledd skal lyde:

Arbeidsrettet rehabilitering kan inneholde arbeidsforberedende trening, arbeidsutprøving, kontakt med arbeidslivet, generell opptrening, funksjonsfremmende trening, opplæring, motivasjon, trening i sosial mestring, livsstilsveiledning eller en kombinasjon av disse elementene.

§ 14–1 annet ledd nytt siste strekpunkt skal lyde:

- forskrift 11. september 2001 nr. 1079 om ytelser under yrkesrettet attføring § 2–1, § 2–2 og § 2–3 tredje og fjerde ledd.

§ 14–1 nytt tredje ledd skal lyde:

Fra samme tidspunkt endres forskrift 11. september 2001 nr. 1079 om ytelser under yrkesrettet attføring § 2–3 første ledd slik:

Til medlem som gjennomgår utdanning som ledd i et yrkesrettet attføringstiltak, ytes stønad til dekning av utgifter til bøker og undervisningsmateriell.

§ 14–2 nytt tredje ledd skal lyde:

Personer som har vedtak om stønad til

- a) skolepenger, semesteravgift og eksamensgebyr, jf. folketrygdloven § 11–8 første ledd, bokstav a),
- b) arbeidstreningsplass, jf. folketrygdloven § 11–8 første ledd, bokstav b), eller
- c) fadder, jf. folketrygdloven § 11–8 første ledd, bokstav c)

når denne forskriften trer i kraft, kan beholde stønaden på de vilkår som gjaldt da stønaden ble innvilget ut vedtaksperioden.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1475 2008**Forskrift om endring i forskrift om bemanningsforetak**

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 10. desember 2004 nr. 76 om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven) § 27 annet ledd og lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 18–3. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

I

I forskrift 4. juni 2008 nr. 541 om bemanningsforetak gjøres følgende endringer:

Ny § 10 skal lyde:

§ 10. Innleie fra bemanningsforetak

Innleie av arbeidstaker fra bemanningsforetak er kun tillatt fra foretak som er registrert i henhold til § 6.

Arbeidstilsynet fører tilsyn med at innleie av arbeidstaker fra bemanningsforetak skjer i overensstemmelse med første ledd.

Arbeidstilsynet gir de pålegg og treffer de vedtak ellers som er nødvendige for gjennomføring av bestemmelsen. Arbeidsmiljøloven § 18–6 (1), (2), (6), (7) og (8) samt § 18–7 og § 18–8 får tilsvarende anvendelse ved tilsyn med bestemmelsen. Petroleumstilsynet har innenfor sitt myndighetsområde tilsvarende tilsynsansvar og myndighet.

Nåværende § 10 og § 11 blir nye § 11 og § 12.

§ 12 skal lyde:

Forskriften gjelder fra 1. januar 2009. Bestemmelsen i § 10 gjelder fra 1. mars 2009.

II

Endringene gjelder fra 1. januar 2009 med unntak av ny § 10 som gjelder fra 1. mars 2009.

19. des. Nr. 1476 2008

Forskrift om endring i forskrift til lov om petroleumsvirksomhet

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet § 4–8 og § 10–18 første ledd. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

I

I forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet gjøres følgende endringer:

Ny § 66A skal lyde:

§ 66A. Videreutvikling av oppstrøms gassrørledningsnett

Operatøren skal som en del av sitt systemansvar etter § 66 vurdere videreutvikling av oppstrøms gassrørledningsnett og tilknyttede anlegg med sikte på å oppnå helhetlige transport- og behandlingstiltak for petroleumsvirksomheten.

Naturgassforetak og kvalifiserte kunder skal, når det fremtrer som sannsynlig at de vil få behov for kapasitet for transport eller behandling av naturgass, informere operatøren om dette.

Dersom operatøren ber om opplysninger vedrørende petroleumsforekomster, feltutbyggings-, transport- og behandlingstiltak som er nødvendig for å utføre vurderinger i samsvar med denne bestemmelsen, skal naturgassforetak og kvalifiserte kunder gi slike opplysninger innen en rimelig tidsfrist fastsatt av operatøren.

Operatøren skal i nødvendig utstrekning gi naturgassforetak og kvalifiserte kunder, når det fremtrer som sannsynlig at de vil få behov for ny kapasitet for transport eller behandling av naturgass, tekniske opplysninger om eksisterende oppstrøms gassrørledningsnett som det anses rimelig å be om. Før operatøren gir ut slike opplysninger skal operatøren varsle eier av innretningene som opplysningene gjelder.

Operatøren skal etter samråd med naturgassforetak og kvalifiserte kunder, som har informert operatøren i henhold til annet ledd, fatte beslutning om hvilke mulige løsninger som skal vurderes og påse at vurderingen av disse blir gjennomført.

Operatøren skal søke å identifisere konkrete naturgassforetak og/eller kvalifiserte kunder som har en interesse av vurderinger i samsvar med denne bestemmelse. Operatøren kan rette forespørsler til naturgassforetak og kvalifiserte kunder om deltakelse i videreutvikling av oppstrøms gassrørledningsnett og tilknyttede anlegg.

Når operatøren foretar vurderinger i samsvar med denne bestemmelsen for ett eller flere konkrete naturgassforetak og/eller kvalifiserte kunder, skal kostnadene for slike vurderinger dekkes av disse. Øvrige kostnader for vurderinger som operatøren foretar i samsvar med denne bestemmelsen, skal dekkes av brukerne av oppstrøms gassrørledningsnett i samsvar med tarifforskriften § 4. Før en vesentlig andel av kostnader knyttet til slike vurderinger pådras, skal operatøren samrå seg med disse brukerne.

Operatøren skal forelegge de vurderinger som er gjort i samsvar med denne bestemmelsen for departementet.

§ 66 første ledd fjerde punktum oppheves.

§ 66 fjerde ledd annet punktum oppheves.

§ 68 nytt annet ledd skal lyde:

Uenighet knyttet til § 66A om videreutvikling, kan bringes inn for departementet for avgjørelse. Departementet kan kreve at partene fremlegger nødvendige opplysninger for løsning av tvisten.

Ny § 68A skal lyde:

§ 68A. Taushetsplikt

Operatøren plikter å hindre at andre får tilgang eller kjennskap til opplysninger som operatøren får i forbindelse med sin virksomhet etter bestemmelsene i dette kapittel 9, og som gjelder tekniske innretninger og fremgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår.

§ 69 første ledd skal lyde:

Reglene i § 59 fjerde ledd, § 61 unntatt sjuende ledd første punktum, § 63, § 64 tredje og fjerde ledd, § 65 og § 66 annet, tredje, fjerde og femte ledd får kun anvendelse for oppstrøms gassrørledningsnett som omfattes av forskrift om fastsettelse av tariffier.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2009.

Merknader til den enkelte bestemmelse i forskriften

Til § 66

Gjeldende § 66 første ledd fjerde punktum oppheves idet den erstattes av ny § 66A. Ved endringen i § 69 første ledd utvides virkeområdet for bestemmelsen § 66 første ledd tredje punktum slik at denne får virkning for alle felt som er tilknyttet oppstrøms gassrørledningsnett hvor Gassco er operatør. Videre oppheves bestemmelsen om operatørens taushetsplikt i § 66 fjerde ledd annet punktum i forbindelse med utkast til ny § 68A som generelt regulerer taushetsplikt.

Til § 66A

Første ledd

Petroleumsloven § 4–9 fastslår at departementet kan utpeke den som skal ha et særlig operatøransvar for den helhetlige driften av oppstrøms gassrørledningsnett og tilknyttede anlegg. Gassco AS innehar det særlige operatøransvaret etter denne bestemmelsen. § 4–9 annet ledd fastslår at den helhetlige driften av oppstrøms gassrørledningsnett og tilknyttede anlegg skal skje i samsvar med forsvarlige tekniske og sunne økonomiske prinsipper. Den som har det særlige operatøransvaret, skal opptre nøytralt og ikke-diskriminerende.

Under det særlige operatøransvaret faller operatørens systemansvar, slik dette er nærmere regulert i petroleumsforskriften § 66. På den bakgrunn fastslås det i forslag til ny § 66A første ledd at den som er utpekt til å ha et særlig operatøransvar for den helhetlige driften av oppstrøms gassrørledningsnett og tilknyttede anlegg i medhold av petroleumsloven § 4–9 også har et ansvar for å vurdere videreutvikling av denne infrastrukturen. På den måten oppfylles siktemålet om at Gassco, som operatør av oppstrøms gassrørledningsnett og tilknyttede anlegg, til enhver tid skal sørge for en helhetlig drift av infrastrukturen. Gasscos plikt til å vurdere videreutvikling omfatter både utredning av behov for, og vurdering av alternativer for videreutvikling av oppstrøms gassrørledningsnett.

Som følge av Gasscos ansvar for å søke å oppnå helhetlige transport- og behandlingsløsninger for petroleumsvirksomheten, er det viktig at samordningsfordeler ved det helhetlige transportsystemet ivaretas (jf. Ot.prp.nr.46 (2002–2003) s. 16). Et formål med videreutvikling av oppstrøms gassrørledningsnett og tilknyttede anlegg er å oppnå en optimalisering av hele transportsystemet for naturgass for den samlede petroleumsvirksomheten på norsk kontinentalsokkel.

Vurderingene vil blant annet omfatte utredning av utvikling av ny infrastruktur i forhold til bruk eller videreutvikling av eksisterende anlegg, av ilandføringsløsninger og av terminalløsninger og landingspunkter. Både hensyn til aktuelle enkeltfelt så vel som områdeløsninger må vurderes. Det legges til grunn at vurderingene ikke skal omfatte utredninger knyttet til feltinstallasjoner. Det vil imidlertid kunne være aktuelt for Gassco å be om opplysninger i medhold av § 66A tredje ledd vedrørende feltinstallasjoner, eksempelvis utbyggingsløsninger, herunder tilgjengelig eller planlagt prosesseringskapasitet, for å kunne sammenligne alternative løsninger innenfor transportsystemet.

Vurderingene må inkludere behovsanalyser i et langsiktig tidsperspektiv. Det legges til grunn at Gassco ved gjennomføring av denne oppgaven vil kunne benytte eksternt bistand, herunder eksterne konsulenter eller arbeid utført av rettighetshaverne.

På grunn av de lange transportdistanser fra norsk kontinentalsokkel til de større gassmarkedene, må det legges til grunn at transportsystemet i det vesentlige fortsatt vil bli bygget ut med samlerørledninger. Dette innebærer at vurderinger av fremtidig mulig tilleggskapasitet er viktig når kapasitet for ny infrastruktur skal fastsettes.

Operatøren skal i samsvar med petroleumsloven § 4–9 drive etter forsvarlige tekniske og sunne økonomiske prinsipper. Dette innebærer blant annet et krav om at operatørens vurderinger av videreutvikling av oppstrøms gassrørledningsnett må skje innenfor forsvarlige økonomiske rammer. Gassco vil være ansvarlig for at videreutviklingen skjer i samsvar med dette. Ettersom Gasscos kostnader til videreutvikling dekkes enten gjennom tariffene, eller av andre interessentgrupper, må selskapet ha et særlig fokus på at kostnadsnivået er forsvarlig.

§ 66A annet ledd

Når behovet for transport- eller behandlingsskapasitet oppstår, følger det av annet ledd at rettighetshaver skal informere Gassco om dette. Det er viktig for Gasscos langsiktige planlegging av transportsystemet på norsk sokkel at selskapet har god oversikt over alle sannsynlige fremtidige transportbehov. Informasjonen vil også gjøre Gassco i stand til å starte vurderingen av mulige helhetlige løsninger på et så tidlig stadium som mulig. For å sikre at de vurderinger som gjøres blir så gode og kostnadseffektive som mulig, fastslås det i tredje ledd at Gassco skal få den informasjon som er nødvendig fra aktuelle rettighetshavere og eiere av eksisterende infrastruktur. Behovskriteriet refererer til at de aktuelle naturgassforetak og kvalifiserte kunder vil kunne få et behørig begrunnet rimelig behov for kapasitet i samsvar med vilkårene for dette etter § 59. Dette gjelder generelt for § 66A.

Informasjonsplikten i andre ledd inntreffer når et kapasitetsbehov fremtrer som sannsynlig. Dette må vurderes konkret, og vil blant annet avhenge av tidspunktet for når vurdering og planlegging av ny feltproduksjon igangsettes, slik at det samtidig er tilstrekkelig tid til å foreta vurderinger av helhetlige transport- og behandlingsløsninger. I

praksis vil dette være på det tidspunkt hvor funnet er vurdert som sannsynlig, men utvikling av funnet ennå ikke er besluttet (tilsvarende ressursklasse 5 i OD's klassifiseringssystem). Når informasjon om utviklingsplaner er mottatt vil Gassco ved henvendelse til rettighetshaver konkretisere den informasjon som er nødvendig iht. forskriften § 66A tredje ledd.

§ 66A tredje ledd

Bestemmelsen i tredje ledd fastsetter en plikt for naturgassforetak og kvalifiserte kunder som kan antas å ha eller få behov for kapasitet for transport eller behandling av naturgass, til å gi operatøren opplysninger som operatøren ber om. Hensikten med bestemmelsen er at operatøren skal settes i stand til å utføre sine oppgaver mht. utredninger, vurderinger og analyser. Opplysningsplikten omfatter således forhold som er relevante for å vurdere videreutvikling av oppstrøms gassrørledningsnett. Dette gjelder ikke bare opplysninger om aktuelle transport- og behandlingsløsninger, men også opplysninger om feltutbyggingsløsninger, produksjonsprofiler, gasskvalitet, opplysninger om kommersielle vilkår mv. som vil kunne ha konsekvenser for transport eller behandling av naturgass. Det kan for eksempel være nødvendig for Gassco å ha kjennskap til betingelser knyttet til kapasitet, spesifikasjoner og tariffer knyttet til ulike transport og behandlingsløsninger for å kunne foreta en sammenligning av ulike alternativer. Det legges til grunn at opplysningsplikten ikke omfatter markedsinformasjon for avsetning av gass. Den tidsfrist Gassco fastsetter for å motta slike opplysninger må være rimelig, blant annet med hensyn til den tid det tar å fremskaffe opplysningene.

§ 66A fjerde ledd

Petroleumsloven § 4-1, § 4-7 og § 4-8 innebærer at naturgassforetak og kvalifiserte kunder har, eller vil kunne ha, rett til tilknytning av nye innretninger til eksisterende oppstrøms gassrørledningsnett og/eller videreutvikling av eksisterende oppstrøms gassrørledningsnett, dersom hensynet til rasjonell drift eller samfunnsmessige hensyn tilsier det. For å muliggjøre en eventuell tilknytning eller videreutvikling må en reell forhandlings situasjon etableres. Dette igjen forutsetter at den part som ser behov for tilknytning eller videreutvikling må ha tilgang til relevant informasjon om den/de innretninger som det planlegges videreutvikling av eller tilknytning til.

Bestemmelsen i fjerde ledd fastsetter derfor en plikt for operatøren (Gassco) til i nødvendig utstrekning å gi tekniske opplysninger om eksisterende oppstrøms gassrørledningsnett til naturgassforetak og kvalifiserte kunder som kan antas å ha eller få behov for å etablere ny kapasitet i slike anlegg. Dette vil gjelde tekniske opplysninger av relevans for tilknytning til eller utvidelse av eksisterende oppstrøms gassrørledningsnett mv.

Operatøren skal, etter varsling av den som har avgitt opplysningene, kunne gi ut opplysninger som ikke er underlagt taushetsplikt i medhold av § 68A. Det presiseres at operatøren ikke skal kunne gi ut kommersiell informasjon som er innmeldt Gassco jf. tredje ledd. Operatøren kan ikke ved avtale innskrenke sin mulighet til å gi ut opplysninger i medhold av denne bestemmelsen. Det kan være ulikt syn på hvilke opplysninger som er underlagt taushetsplikt. Operatørens plikt til å informere om at informasjon som etter operatørens vurdering ikke er underlagt taushetsplikt skal gis ut, gir eier av informasjonen mulighet til å etterprøve denne vurderingen. Uenighet knyttet til om informasjonen er underlagt taushetsplikt kan bringes inn for departementet, jf. § 68 nytt annet ledd.

§ 66A femte ledd

Etter at naturgassforetak og kvalifiserte kunder har informert operatøren om behov for kapasitet for transport eller behandling av naturgass iht. § 66A annet ledd, skal Gassco som operatør i medhold av petroleumsloven § 4-9 foreta en vurdering av mulige løsninger etter samråd med disse. Det er i utgangspunktet naturgassforetakene og kvalifiserte kunder som legger timeplanen for når bestemte ressurser skal utvikles og transporteres. Normalt vil plikten for operatøren til å samrå seg med naturgassforetak og kvalifiserte kunder og fatte beslutning om hvilke mulige løsninger som skal vurderes, inntre etter at informasjon iht. annet ledd er gitt operatøren. Det kan imidlertid også være aktuelt for operatøren å fatte beslutning om at også mer umodne ressurser skal inkluderes i en slik vurdering ut fra et områdeperspektiv. Operatøren må uansett sikre seg at det er tilstrekkelig tid til å gjennomføre de vurderinger han skal gjøre etter § 66A.

Ansvar for vurderingene tilligger operatøren etter første ledd, men operatøren skal konsultere med slike naturgassforetak og kvalifiserte kunder om hvilke alternativer som bør vurderes. Dette innebærer at operatøren etter samråd med partene både skal bestemme hvilke mulige løsninger som skal vurderes og påse at disse vurderingene blir gjort. Operatørens beslutning kan bringes inn for departementet iht. § 68. Vurderingene bør omfatte relevante forhold og hensyn som er påpekt av selskapene. Samrådsplikten omfatter både hvilke hovedalternativer som skal vurderes og hvilke mulige løsninger som skal vurderes innen de enkelte hovedalternativer. Samrådsplikten skal også omfatte fremleggelse av budsjetter for de kostnadene som skal dekkes iht. syvende ledd av denne forskriften.

Det understrekes for ordens skyld at dette ikke betyr at operatøren har enekompetanse med hensyn til videreutvikling av systemet. Operatøren har heller ikke beslutningsmyndighet som sådan med hensyn til videreutvikling av oppstrøms gassrørledningsnett. Det vil eksempelvis være opp til dem som finansierer et prosjekt om etablering av nytt eller videreutvikling av eksisterende oppstrøms gassrørledningsnett å treffe beslutning om innsendelse av en eventuell plan for anlegg og drift. De som skal finansiere en utbygging står for øvrig fritt til å inkludere vurderinger og utredninger utover det operatøren finner nødvendig.

Det presiseres også at operatøren ikke skal legge til grunn markedssyn i sine vurderinger som ikke er i tråd med gasseiernes markedssyn. Markedsvurderinger skal ene og alene ligge hos de kommersielle partene og ikke hos operatøren.

§ 66A sjette ledd

I tilfeller hvor flere kan dra nytte av videreutvikling av oppstrøms gassrørledningsnett, skal Gassco søke å identifisere hvilke aktører som kan dra nytte av en slik eventuell videreutvikling. Gassco kan i den forbindelse invitere aktuelle interessenter til å delta i konkrete videreutviklingsprosjekter etter først å ha orientert relevante eiere. Operatøren skal gjøre klart for aktuelle naturgassforetak og kvalifiserte kunder de finansielle forpliktelser som påløper ved deltakelse. Dette kan gjennomføres ved at aktuelle interessenter inviteres til å delta i finansiering av studier og i finansiering av endelig utbygging. Formålet er å få en samordnet prosess hvor relevante brukerhensyn koordineres, og de mest hensiktsmessige infrastrukturløsninger velges. Prosessene må gjennomføres på en ikke-diskriminerende og nøytral måte og Gassco skal i denne prosessen identifisere og kontakte alle relevante parter.

Målsettingen med denne bestemmelsen er blant annet at Gassco så raskt som mulig skal søke å identifisere en investorgruppe for et prosjekt slik at så lite som mulig av kostnader blir lagt i O-elementet, jf. forslag til endring i tarifforskriften.

§ 66A syvende ledd

Bestemmelsen fastslår at Gasscos kostnader til vurderinger av videreutvikling av oppstrøms gassrørledningsnett knyttet til en bestemt interessentgruppes behov, skal dekkes av disse. Dette vil normalt formaliseres gjennom en avtale mellom Gassco og interessentgruppen forut for vurderingen. Plikten til kostnadsdekning gjelder bare slike vurderinger som retter seg mot denne bestemte interessentgruppens transport- og behandlingsbehov, og vil blant annet kunne gjelde alternativer som må utredes for at Gassco skal kunne foreta de helhetlige vurderinger i samsvar med § 66A. Typiske tilfeller vil kunne være at en interessentgruppe vurderer utbygging av et nytt felt eller økning av produksjon fra et eksisterende felt.

Kostnader til øvrige vurderinger i samsvar med § 66A skal dekkes av brukerne i samsvar med tarifforskriften § 4. Dette gjelder kostnader som pådras frem til beslutning om oppstart av konseptstudier (DG2). Bestemmelsens siste punktum sikrer at brukere konsulteres og har mulighet til å komme med innspill på hvilke vurderinger Gassco skal gjøre før en vesentlig andel av kostnadene til slike vurderinger pådras.

Uenigheter knyttet til § 66A, herunder omfanget og kostnadene knyttet til studier som Gassco planlegger på vegne av rettighetshaverne, kan bringes inn til departementet for avgjørelse i henhold til § 68 annet ledd.

§ 66A åttende ledd

Gassco skal forelegge sine vurderinger av videreutvikling av oppstrøms gassrørledningsnett for departementet. Gasscos vurderinger vil bl.a. deretter tjene som grunnlag for departementets egne vurderinger med sikte på om det skal gis tillatelse til anlegg og drift av innretninger i samsvar med petroleumsloven § 4–3.

Gasscos vurderinger vil imidlertid også kunne være et grunnlag for at departementet ønsker å gi tilbakemeldinger til selskapene som utarbeider en plan for anlegg og drift underveis i denne prosessen. Vurderingene til Gassco bør derfor være forelagt for departementet i rimelig tid før selskaper som vurderer bygging av ny gassinfrastruktur, treffer sine konseptvalg. Selskapene vil normalt ha behov for å undersøke om departementet forut for slike konseptvalg har merknader til de alternativer som vurderes.

Det understrekes at Gasscos vurderinger ikke endrer de formelle rutineene eller de beslutningene som selskapene bak en konkret utbygging skal fatte frem mot innlevering av plan for anlegg og drift. Innlevering av plan for anlegg og drift er regulert av petroleumsloven § 4–3 og underliggende regelverk, samt nærmere beskrevet i PUD/PAD-veilederen. Innrapporteringen av Gassco sine vurderinger er bare en videreutvikling og presisering av dagens praksis hvor Gassco alltid kommer med vurderinger i forbindelse med søknader om anlegg og drift av gasstransport infrastruktur.

Til § 68 annet ledd

Nytt annet ledd åpner for å bringe uenighet knyttet til § 66A om videreutvikling inn for departementet til avgjørelse. I forbindelse med tvisteløsning som nevnt, vil departementet kunne kreve fremlagt all informasjon fra partene som er nødvendig for løsning av tvisten.

Det presiseres for ordens skyld at § 68 ikke påvirker partenes adgang til å få en sak prøvet for de alminnelige domstoler etter tvistemålsloven.

Til § 68A

Bestemmelsen fastsetter taushetsplikt for operatøren for opplysninger som operatøren mottar i forbindelse med sin virksomhet etter bestemmelsen i kapittel 9. Taushetsplikt gjelder for de samme forretningshemmeligheter som er beskyttet av regelen i forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2). Slike forretningshemmeligheter vil blant annet kunne være opplysninger om hvilken kapasitet som en bestemt bruker har i et oppstrøms gassrørledningsnett eller opplysninger om individuelle feltvolumer.

Til § 69 første ledd

Etter gjeldende § 69 første ledd er Gasscos ansvar for videreutvikling av oppstrøms gassrørledningsnett jf. gjeldende § 66 første ledd fjerde punktum, begrenset til oppstrøms gassrørledningsnett som er omfattet av tarifforskriften. Det samme gjelder begrensningen av Gasscos ansvar for å koordinere vedlikeholdsplanlegging for tilknyttede felt jf. § 66 første ledd tredje punktum. Disse begrensningene bortfaller ved at henvisningen til § 66 første ledd tredje og fjerde punktum foreslås tatt ut i § 69 første ledd, og ved at § 66 første ledd fjerde punktum erstattes av ny § 66A. Gasscos ansvar etter § 66 første ledd tredje punktum vil således gjelde generelt for felt knyttet til oppstrøms gassrørledningsnett som Gassco er operatør for. Bakgrunnen for disse endringene er at det ikke anses hensiktsmessig å begrense disse oppgavene til oppstrøms gassrørledningsnett som er omfattet av tarifforskriften. Det vises for øvrig til merknadene til ny § 66A.

19. des. Nr. 1477 2008**Forskrift om endring i forskrift om kvoteordningen for melk**

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 19. desember 2008 etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 5a og § 19, lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 27a og delegeringsvedtak 6. desember 1996 nr. 1125. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

I

I forskrift 7. januar 2003 nr. 14 om kvoteordningen for melk gjøres følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

Som melkeproduksjon uten eller ut over kvote regnes produksjon

1. som ikke foregår på den landbrukseiendommen som kvoten tilhører,
2. som foregår gjennom beitesamarbeid utover 6 måneder,
3. som ikke har karakter av normal helårsproduksjon,
4. fra foretak som ikke oppfyller vilkårene for å motta eget produksjonstilskudd, eller
5. fra dyr som foretaket ikke eier eller ikke leier på varig basis.

Første ledd nr. 1 gjelder ikke der kvote er leid ut i samsvar med § 10 jf. § 5 eller inngår i samdriftens kvote, jf.

§ 11. Kvote leid i medhold av § 10 må produseres på leietakers landbrukseiendom.

Første ledd nr. 3 gjelder ikke geitmelkproduksjon.

Første ledd nr. 4 gjelder ikke dersom vilkårene i forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket ikke er oppfylt fordi foretakets inntekter av produksjonen er så lav at foretaket ikke oppfyller kravene om en omsetning og uttak av avgiftspliktige varer og tjenester på minimum kr 20 000.

Dersom det hører flere kvoter til samme landbrukseiendom, eller et foretak disponerer flere kvoter, kan bare én av kvotene benyttes. Melk produsert på fellesbeite/-seter fordeles på de enkelte landbrukseiendommene som om produksjonen fant sted i deltagernes egne fjøs.

§ 5 første ledd skal lyde:

Såfremt ikke annet følger av forskriften ellers, skal landbrukseiendommens kvote utgjøre kvote foregående kvoteår og tillagt leid kvote, multiplisert med forholdstallet 1,00 for kumelk og 1,01 for geitmelk, og deretter tillagt kvote kjøpt foregående kvoteår. Tillegget for kjøpt eller leid kvote kan likevel ikke føre til at landbrukseiendommens kvote overstiger 400 000 liter kumelkkvote eller 200 000 liter geitmelkkvote, med mindre eiendommens basiskvote 1983 eller senere tildelt basiskvote etter unntaksbestemmelsene i topriorordningen er over disse grensene. I slike tilfeller kan kjøpt og leid kvote tillegges i den grad denne basiskvoten ikke overstiges.

§ 8 tredje ledd oppheves.

§ 9, § 10 og § 11 skal lyde:

§ 9. Vilkår for beregning av samdriftskvote

Statens landbruksforvaltning kan etter søknad gi tillatelse til å få beregnet egen kvote for felles melkeproduksjon på helårsbasis (samdrift). Følgende vilkår må være oppfylt for å få beregnet samdriftskvote etter § 11:

1. Landbrukseiendommene som inngår i samdriften har kvote.
2. Det må ha vært to års sammenhengende leveranse innenfor kvote, jf. § 4, fra landbrukseiendommene i løpet av de siste tre årene før søknad om samdriftskvote ble sendt Statens landbruksforvaltning.
3. Landbrukseiendommene som inngår i samdriften må ha forskjellige eiere.
4. Foretak som inngår i samdrift må helt eller delvis eies av eieren eller forpakteren av landbrukseiendommen som kvoten tilligger.
5. Avstanden mellom landbrukseiendommer som inngår i samdriften og samdriftens driftssenter skal ikke overstige 17 km målt langs vei.
6. Eier av landbrukseiendommen som inngår i samdriften kan verken være utleier, eller leietaker av kvote.

For ektefeller/samboere som fram til 1. januar 2009 har fått beregnet felles kvote etter § 10 slik den lød fram til samme dato, beregnes det samdriftskvote etter § 11 selv om vilkårene i første ledd nr. 5 ikke er oppfylt.

Statens landbruksforvaltning kan godkjenne samdrifter for oppstart i vedtaksåret eller i påfølgende kalenderår. Dersom samdriften ikke igangsetter normal helårsproduksjon fra godkjent oppstartstidspunkt, faller tillatelsen bort.

§ 10. Kvoteleie

Statens landbruksforvaltning kan etter søknad fra eier av landbrukseiendom, med samtykke fra forpakter, gi tillatelse til å leie ut hele eller deler av eiendommens kvote, beregnet etter § 5, til eiere av landbrukseiendommer med kvote. Følgende vilkår må være oppfylt:

1. Det må ha vært to års sammenhengende leveranse innenfor kvote, jf. § 4, fra landbrukseiendommen som leier ut kvote i løpet av de siste tre årene før søknad om utleie ble sendt Statens landbruksforvaltning.
2. Utleier må minimum leie ut 10 000 liter kumelkkvote, eller 2 000 liter geitmelkkvote til hver leietaker.
3. Leieperioden må avtales for minimum fem kvoteår.

Eier av landbrukseiendom kan ikke være utleier og leietaker samtidig.

For at leieforholdet skal få virkning fra påfølgende kvoteår må søknad om leie være sendt innen 1. august for geitmelkkvote og 15. januar for kumelkkvote. Ved leie av kvote med innmeldingsfrist 15. januar 2009 for kumelkkvote og 1. august 2009 for geitmelkkvote, kan kvote leies ut dersom det har vært to års sammenhengende leveranse innenfor kvote, jf. § 4, fra landbrukseiendommen i løpet av de tre siste årene før 16. mai 2008.

§ 11. Beregning av samdriftskvote

Der vilkårene for beregning av kvote etter § 9 er oppfylt, skal kvoteberegningen skje ved at kvotene på de enkelte landbrukseiendommer slås sammen. Slik kvote kan likevel maksimalt settes til 750 000 liter, med unntak for samdrifter som har fått fastsatt større kvote i medhold av tidligere regelverk for kvote- eller topriorordningen for melk. I slike tilfeller kan kvoten ikke overstige det høyeste fastsatte kvantum.

For samdrifter godkjent etter 1. juli 2004 kan samdriftskvote maksimalt utgjøre summen av 5 enkeltkvoter innenfor de begrensninger som går fram av første ledd.

Dersom forholdstallet etter § 5 første ledd er høyere enn 1,00, legges kjøpt kvote til i sin helhet såfremt samdriftens kvote i innmeldingsåret for kjøp tillagt kjøpt kvote ikke overstiger grensene i første ledd.

§ 14 og § 15 skal lyde:

§ 14. Geografiske begrensninger ved omsetning og leie av kvoter

Kumelkkvoter omsettes og leies innenfor hvert fylke eller omsetningsregionen som består av fylkene Akershus og Oslo. Geitmelkkvoter omsettes og leies innenfor omsetningsregionene Nord-Norge (Finnmark, Troms og Nordland) og Sør-Norge.

Geitmelkkvoter kan kun kjøpes, leies og leies ut av eiere med landbrukseiendommer innenfor satsingsområdet for geitmelkproduksjon til industriell bearbeiding.

§ 15. Salg av kvote

Eier av landbrukseiendom kan selge eiendommens kvote, med mindre

1. det er reist odelsløsningssak mot landbrukseiendommens eier,
2. landbrukseiendommens eierforhold er uklare,
3. kvoten inngår i samdrift,
4. det ikke har vært to års sammenhengende leveranse innenfor kvote, jf. § 4, fra landbrukseiendommen i løpet av de siste tre årene før innmelding av kvotesalget er sendt Statens landbruksforvaltning, jf. § 16 første ledd, eller
5. landbrukseiendommen er i et leieforhold i medhold av § 10.

Ved salg av kvote kan inntil 50 % av kvote selges til eiere av landbrukseiendommer med kvote innenfor samme fylke eller omsetningsregion. Minimum 50 % av kvoten skal selges til staten for kr 3,50 pr. liter.

Tildelt kvote, som nevnt i § 5 tredje ledd, nr. 1–6, kan ikke avhendes de første 10 år etter tildelingen.

§ 22 fjerde ledd skal lyde:

Kvote kjøpt etter denne paragrafen kan bare selges tilbake til staten, eller leies ut til økologisk melkeproduksjon.

§ 22a oppheves.

§ 25 skal lyde:

Vedtak fattet i medhold av denne forskriften kan påklages til Klagenemnda for kvoteordningen etter lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kapittel VI.

Landbruks- og matdepartementet oppnevner en klagenemnd for kvoteordningen for melk, som skal bestå av fire medlemmer. To av klagenemndas medlemmer oppnevnes etter forslag fra Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1478 2008**Forskrift om endring i forskrift om fastsettelse av tariffer mv. for bestemte innretninger**

Hjemmel: Fastsatt av Olje- og energidepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet § 4–8 og § 10–18 første ledd og forskrift 27. juni 1997 nr. 653 til lov om petroleumsvirksomhet § 70. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

I

I forskrift 20. desember 2002 nr. 1724 om fastsettelse av tariffer mv. for bestemte innretninger gjøres følgende endring:

§ 4 punkt vi) første ledd nye annet til fjerde punktum skal lyde:

Før slik fastsettelse skal operatøren samrå seg med brukerne. O skal dekke kostnadene ved drift av oppstrøms gassrørledningsnett som nevnt i § 1 og kostnadene som operatøren pådrar for sin virksomhet i samsvar med petroleumsforskriften kapittel 9. Kostnader som bæres av andre i samsvar med petroleumsforskriften § 66A syvende ledd omfattes likevel ikke.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1479 2008**Delegering av Finansdepartementets myndighet til å nedsette eller frafalle skatte- og avgiftskrav til Skattedirektoratet**

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 46 annet ledd, lov 13. juni 1980 nr. 24 om ligningsforvaltning (ligningsloven) § 9–12 nr. 1, lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard § 5–3 første ledd og lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 24–4 sjette ledd. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

I

Finansdepartementets myndighet til å nedsette eller frafalle skatte- og avgiftskrav etter arveavgiftsloven § 46 annet ledd, ligningsloven § 9–12 nr. 1, slik den vil lyde fra 1. januar 2009, svalbardskatteloven § 5–3 første ledd, slik den vil lyde fra 1. januar 2009 og folketrygdloven § 24–4 sjette ledd, slik den vil lyde fra 1. januar 2009, delegeres til Skattedirektoratet.

II

Delegeringen trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1480 2008**Forskrift om valg til Sametinget**

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven) § 2–4, § 2–7 og § 2–11. Fremmet av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

*Kapittel 1. Forskriftens formål og virkeområde***§ 1. Forskriftens formål**

Formålet med forskriften er å legge forholdene til rette slik at den samiske befolkningen ved frie, direkte og hemmelige valg skal kunne velge sine representanter til Sametinget.

§ 2. Forskriftens virkeområde

Denne forskriften gjelder ved valg av representanter til Sametinget.

*Kapittel 2. Stemmerett og Sametingets valgmanntall***§ 3. Stemmerett**

Stemmerett ved valg til Sametinget har alle som har stemmerett ved kommunestyrevalg i kretsen, og som på valgdagen står innført i Sametingets valgmanntall i kretsen.

§ 4. Sametingets valgmanntall

(1) Sametingets valgmanntall skal føres kommunevis.

(2) Valgmanntallet utarbeides i de år det er valg. Til grunn legges folkeregisteret i kommunen, valgmanntallet ved siste valg og de begjæringer om innføring eller strykning som er kommet inn senest 30. juni i valgåret. Folkeregistermyndigheten har ansvar for at Sametinget får de folkeregisteropplysninger som er nødvendige for utarbeidelse av valgmanntallet.

(3) Personer som har fylt 18 år eller som fyller 18 år i løpet av kalenderåret, og som oppfyller vilkårene i sameloven § 2–6, skal registreres i Sametingets valgmanntall.

(4) Stemmeberettigede samer som er registrert med bostedsadresse i Norge, skal føres inn i valgmanntallet i den kommunen der de var folkeregisterført som bosatt den 30. juni i valgåret.

(5) Stemmeberettigede samer på Svalbard og Jan Mayen skal føres inn i valgmanntallet i den kommunen der de sist var folkeregisterført som bosatt.

(6) Stemmeberettigede norske samer som er bosatt utenfor Norge, skal føres inn i valgmanntallet i den kommunen der de sist var folkeregisterført som bosatt. Dette gjelder bare dersom de ved valget i 2001 eller senere stod innført i valgmanntallet. Utenlandsboende norske samer som ikke oppfyller disse vilkårene, må søke om å bli innført i valgmanntallet. Søknaden må inneholde forsikring om at søkeren fortsatt er norsk statsborger dersom vedkommende ikke har vært registrert som bosatt i riket noen gang i løpet av de siste ti år før valgdagen.

(7) Samer som er ansatt i diplomatiet eller konsulatvesenet og deres husstand, skal føres inn i valgmanntallet i den kommunen der de sist var registrert som bosatt. Dersom de ikke noen gang har vært folkeregisterført som bosatt i Norge, skal de føres inn i valgmanntallet i Oslo.

§ 5. Innføring i Sametingets valgmanntall

(1) Innføring i Sametingets valgmanntall skjer i henhold til sameloven § 2–6. Begjæring om innføring i valgmanntallet må ha blitt mottatt av Sametinget senest 30. juni i valgåret for at begjæringen skal få virkning ved valget, med mindre vedkommende kan bli innført i medhold av § 10 bokstav c) eller d).

(2) Sametinget kan fastsette skjema som kan benyttes ved begjæring om innføring i valgmanntallet.

§ 6. Sametingets ansvar for å føre Sametingets valgmanntall

Sametinget skal utarbeide Sametingets valgmanntall for den enkelte kommune og gjøre det tilgjengelig for vedkommende samevalgstyre og opptellingsvalgstyre så snart det lar seg gjøre.

§ 7. Kunngjøring om manntallsføringen

Senest 31. mai i valgåret skal Sametinget kunngjøre opplysning om at de som anser seg stemmeberettigede etter § 3, kan sende melding med begjæring om å bli innført i Sametingets valgmanntall. Meldingen må være mottatt av Sametinget senest innen 30. juni. Velgere som var innført i valgmanntallet i 2001 eller senere trenger ikke søke om innføring. Kunngjøringen skal også inneholde opplysning om at den som oversitter fristen ikke kan delta ved valget, med mindre vedkommende kan bli manntallsført i medhold av § 10 bokstav c) eller d). I kunngjøringen skal det også opplyses at de som ønsker seg innført i valgmanntallet, kan få skjema for begjæring om slik innføring ved henvendelse til Sametinget.

§ 8. Utlekking av Sametingets valgmanntall

(1) Samevalgstyret skal legge Sametingets valgmanntall ut til offentlig ettersyn så snart det lar seg gjøre. Valgmanntallet skal ligge ute til og med valgdagen.

(2) Samevalgstyret kunngjør tid og sted for utleggingen og opplyser også om adgangen til og fremgangsmåten for å kreve feil rettet. Kunngjøring kan unnlates dersom det ikke er registrert noen personer i valgmanntallet i kommunen. I kommuner der lokale forhold tilsier det, kan kunngjøring skje i form av direkte meddelelse til hver enkelt som er innført i manntallet.

§ 9. Krav om retting og oppdatering av Sametingets valgmanntall

(1) Den som mener at vedkommende selv eller noen annen uriktig er blitt innført eller utelatt fra Sametingets valgmanntall i kommunen, kan kreve at Sametinget retter opp feilen. Kravet skal være skriftlig og begrunnet.

(2) Sametinget kan oppdatere valgmanntallet så lenge det er praktisk mulig.

(3) Sametinget skal ikke føre noen inn i eller ut av valgmanntallet hvis vedkommende derved blir manntallsført i mer enn en kommune, eller ikke blir innført i noen kommune. I slike tilfeller skal Sametinget ikke oppdatere valgmanntallet uten å forsikre seg om at valgmanntallet i den andre kommunen blir oppdatert tilsvarende.

(4) Sametinget skal ikke føre en velger inn i manntallet i en kommune dersom vedkommende allerede er manntallsført i en annen kommune og har avgitt forhåndsstemme til denne kommunen.

§ 10. Grunnlag for oppdatering av Sametingets valgmanntall etter 30. juni

Oppdatering i Sametingets valgmanntall etter 30. juni kan bare skje på bakgrunn av følgende forhold:

a) Krav om retting av feil, oppdaget feil eller klage.

b) Flyttemelding som ikke ble registrert før valgmanntallet ble skrevet ut, men som er mottatt av folkeregistermyndigheten innen skjæringsdatoen 30. juni. Vedkommende skal føres inn i valgmanntallet i tilflyttingskommunen og strykes fra valgmanntallet i fraflyttingskommunen.

c) Søknad om innføring i valgmanntallet fra samer bosatt i utlandet. Vedkommende skal manntallsføres i den kommunen han/hun sist var registrert som bosatt.

d) Søknad om innføring i valgmanntallet fra samer som har flyttet tilbake til Norge. Vedkommende skal føres inn i valgmanntallet i tilflyttingskommunen. Dersom tilflyttingskommunen er en annen kommune enn den vedkommende var registrert som bosatt i på utflyttingstidspunktet, skal melding også sendes tidligere bostedskommune. Dersom vedkommende allerede er innført i valgmanntallet i denne kommunen, skal vedkommende strykes på grunnlag av meldingen.

- e) Søknad om innføring i valgmanntallet mottatt av Sametinget innen skjæringsdatoen 30. juni, men som ikke ble registrert før utkastet til valgmanntall ble skrevet ut.
- f) Melding om dødsfall. Vedkommende skal strykes fra valgmanntallet, med mindre vedkommende allerede har avgitt godkjent forhåndsstemmegivning.
- g) Melding om at utenlandske statsborgere som ellers ville fylt stemmerettsvilkårene på valgdagen, har flyttet ut av landet etter 30. juni. Vedkommende skal strykes fra valgmanntallet.

§ 11. *Underretninger om endringer i Sametingets valgmanntall*

Sametinget skal snarest sende melding til den som blir berørt av oppdateringer i Sametingets valgmanntall foretatt på grunnlag av søknad om innføring, krav om retting eller oppdaget feil. Står den som blir innført allerede i valgmanntallet i en annen kommune, skal underretning om innføringen straks sendes til samevalgstyret der, i tillegg til samevalgstyret i den kommunen der velgeren blir innført i manntallet.

§ 12. *Tilgang til valgmanntallseksemplarer*

- (1) Alle som stiller liste ved valget har uten omkostninger rett til ett eksemplar av valgmanntallet. Krav om valgmanntallseksemplarer må fremsettes for Sametinget innen den frist Sametinget har satt.
- (2) Forslagstillerne kan få tilgang til flere valgmanntallseksemplarer og oppgaver over bestemte grupper av velgere, dersom de selv bærer de ekstra omkostningene knyttet til dette.
- (3) Valgmanntallsavskrifter og eventuelt annet materiell som bygger på valgmanntallet, kan bare brukes til politiske formål og skal ikke overlates utenforstående med mindre formålet er politisk bearbeiding. Det er ikke adgang til å koble valgmanntallet til andre offentlige registre.
- (4) Sametinget skal holde oversikt over utleverte valgmanntallseksemplarer og se til at alle blir levert tilbake til Sametinget eller makuleres innen seks måneder etter valget. Mottaker er ansvarlig for at valgmanntallseksemplarene leveres tilbake eller makuleres innen seks måneder etter valget.

§ 13. *Valgkort*

Sametinget utsteder valgkort til alle stemmeberettigede som er innført i Sametingets valgmanntall og som har bostedsadresse innenriks (unntatt Svalbard og Jan Mayen). Valgkortet må inneholde opplysninger om til hvilket valgstyre eller oppstillingsvalgstyre forhåndsstemmegivningen skal sendes.

Kapittel 3. Valgbarhet og plikt til å ta imot valg

§ 14. *Valgbarhet*

Valgbar til Sametinget og pliktig til å ta imot valget er enhver som er innført i Sametingets valgmanntall i valgkretsen og som står innført i folkeregisteret som bosatt i en av kommunene i valgkretsen på valgdagen, og som ikke er utelukket eller fritatt.

§ 15. *Utelukkelse fra valg*

- (1) Personalet ved Sametingets administrasjon er utelukket fra valg til Sametinget.
- (2) Om en person er utelukket fra valg til Sametinget, avhenger av om vedkommende innehar stillingen på valgdagen.

§ 16. *Rett til å kreve fritak*

- (1) Rett til å kreve seg fritatt for valg til Sametinget har
 - a) den som har fylt 60 år innen valgårets utløp,
 - b) den som har gjort tjeneste som medlem av Sametinget de siste fire år,
 - c) den som overfor Sametingets valgnemnd godtgjør at han/hun ikke vil kunne skjøtte sine plikter som medlem av Sametinget uten uforholdsmessig vanskelighet, og
 - d) den som er medlem av en organisasjon (en gruppe, et parti eller en liknende sammenslutning) som er registrert etter § 19, når vedkommende er ført opp som kandidat på et listeforslag som ikke er fremsatt av denne organisasjonen.
- (2) Kandidater som er satt opp på listeforslag må søke om fritak innen den frist Sametingets valgnemnd setter, ellers tapes retten til å strykes av listeforslaget.
- (3) En valgt representant eller vararepresentant som ikke plikter å motta valget, må sende skriftlig melding om valget mottas eller ikke, innen tre dager etter å ha mottatt melding fra Sametingets valgnemnd. Ellers anses valget mottatt.

Kapittel 4. Valgorganene

§ 17. *Samevalgstyre. Stemmemystyrer*

- (1) I de kommunene som har 30 eller flere i valgmanntallet skal det være et samevalgstyre som velges av kommunestyret selv. I de kommunene som har færre enn 30 manntallsførte fungerer valgstyret som samevalgstyre.
- (2) De stemmemystyrer som er oppnevnt i medhold av valgloven § 4–2, skal også fungere ved stemmegivningen til sametingsvalget.

§ 18. Sametingets valg nemnd

(1) Sametingets valg nemnd har ansvar for forberedelse og avvikling av valget. Sametingets valg nemnd skal bestå av minimum fem medlemmer med varamedlemmer og oppnevnes av Sametinget. Medlemmene og varamedlemmene skal ha stemmerett ved sametingsvalget.

(2) Valg nemndas leder fastsetter møtested for og innkaller til det første møtet i valg nemnda.

(3) Sametingets valg nemnd er kun pålagt å utføre de gjøremål som følger av reglene i sameloven og denne forskriften. Sametingets administrasjon fungerer som nemndas sekretariat.

Kapittel 5. Registrering av samepolitiske organisasjoner**§ 19. Registreringsmyndigheten. Virkninger av registreringen**

(1) En organisasjon (en gruppe, et parti eller en liknende sammenslutning) som oppfyller vilkårene i § 20, kan søke Sametinget om å bli registrert med et bestemt navn.

(2) Registrering hos Sametinget innebærer at organisasjonen får enerett til å stille valgliste til sametingsvalget under det registrerte navnet.

(3) Sametinget skal føre register over de navn som blir registrert i medhold av reglene i denne forskriften.

(4) Sametingets avgjørelser i saker om registrering av navn kan ikke påklages.

§ 20. Vilkår for registrering hos Sametinget

(1) For at et navn skal kunne bli registrert hos Sametinget, må navnet ikke kunne forveksles med navnet på

a) annen samepolitisk organisasjon registrert hos Sametinget eller

b) annet parti registrert i Partiregisteret, jf. partiloven.

(2) Når særlige grunner foreligger, kan Sametinget også ellers nekte å registrere navn.

(3) Sammen med søknaden skal organisasjonen legge ved følgende dokumentasjon:

a) stiftelsesprotokoll for organisasjonen,

b) opplysning om hvem som er valgt til medlemmer i organisasjonens utøvende organ, og som har fullmakt til å representere organisasjonen i saker etter denne forskriften,

c) vedtekt som fastsetter hvilket organ i organisasjonen som velger organisasjonens utøvende organ, og

d) underskrift fra minst 200 personer med stemmerett ved sametingsvalg om at de ønsker navnet registrert. Den som avgir erklæring, må ha nådd stemmerettsalderen innen utløpet av det kalenderår søknaden fremsettes. Settes søknaden frem mindre enn ett år før et valg, er det tilstrekkelig at stemmerettsalderen er nådd innen utløpet av valgåret. Av erklæringen skal fremgå navnet, fødselsdatoen og adressen til den som har avgitt den. Erklæringen skal være egenhendig underskrevet og være datert av den som har avgitt den. Ingen erklæring skal være mer enn ett år eldre enn søknaden.

(4) Søknaden må ha blitt journalført hos Sametinget innen 2. januar i valgåret for at registreringen skal kunne få virkning ved valget.

§ 21. Om fremsetting av søknaden. Krav til underskrift

(1) Sametinget er registerfører.

(2) Søknad om registrering av navn skjer på skjema utferdiget av Sametinget.

(3) Sametinget utferdiger skjema til bruk for innsamling av erklæringer til støtte for registrering av navn. Navnet skal fremgå av det skjema der støtteerklæringer gis. Skjemaet skal i tillegg ha rubrikk for navn, fødselsdato, postadresse, signatur og dato. Signaturene skal være skrift på papir. Før innsending av søknaden bør erklæringene nummereres fortløpende. Skjema med støtteerklæringer er unntatt offentlighet, jf. offentlighetsloven § 5a og forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1.

(4) Ved søknader eller meldinger til Sametinget kreves skriftlig erklæring fra en kontaktperson om at de opplysninger som meldes, er riktige.

§ 22. Endring av registrert navn. Sammenslåing av registrerte organisasjoner under nytt navn

(1) En registrert organisasjon kan søke om å få endre det registrerte navnet. Bestemmelsene i § 20 gjelder tilsvarende. Til erstatning for stiftelsesprotokoll skal det legges ved protokoll fra det møtet hvor det ble vedtatt å endre navnet. Hvis organisasjonen fikk minst 60 stemmer i en valgkrets eller minst 200 stemmer i hele landet ved siste sametingsvalg, gjelder ikke bestemmelsene i § 20 tredje ledd bokstav d.

(2) Hvis to eller flere registrerte organisasjoner slår seg sammen og søker registrering under nytt navn, anses det som søknad om navneendring. Til erstatning for stiftelsesprotokoll skal det legges ved protokoll fra det møtet hvor det ble vedtatt å slå organisasjonene sammen og å søke registrering under et nytt navn. Hvis en av organisasjonene fikk minst 60 stemmer i en valgkrets eller minst 200 stemmer i hele landet ved siste sametingsvalg, gjelder ikke bestemmelsene i § 20 tredje ledd bokstav d.

§ 23. Avregistrering. Når et registrert navn blir fritt

(1) Virkningen av registreringen opphører og det registrerte navnet blir fritt når organisasjonen ikke har stilt liste i noen valgkrets ved to følgende sametingsvalg. Navnet skal da strykes fra Sametingets register.

(2) Det samme gjelder fire år etter at organisasjonen er oppløst eller har skiftet navn.

§ 24. Opplysninger om hvem som sitter i organisasjonens utøvende organ

(1) Registrerte organisasjoner skal ved endring av tidligere registrerte opplysninger, sende melding til Sametinget om hvem som er medlemmer av organisasjonens utøvende organ. Som dokumentasjon skal det legges ved protokoll fra det møtet der valg av nytt utøvende organ ble avholdt.

(2) Innen 15. oktober i året før valgåret skal Sametinget sende melding til organisasjonene og informere om hvilke opplysninger som er registrert om organisasjonen. Organisasjonene skal samtidig underrettes om at fristen for å melde inn nye opplysninger eller bekreftelse på de registrerte opplysninger om sammensetningen av organisasjonens utøvende organ med virkning for valget er 2. januar i valgåret. Melding om endringer i organisasjonens utøvende organ som mottas etter 2. januar, men før 31. mars i valgåret, kan legges til grunn for oppdatering av Sametingets register.

(3) Ved forberedelsene av sametingsvalget skal valgmyndighetene legge til grunn de opplysninger som er registrert hos Sametinget per 31. mars i valgåret.

§ 25. Opplysninger som skal registreres. Offentlighet. Underretning

(1) Dersom det foreligger motstridende opplysninger i en sak om registrering, avgjør Sametinget hvilke opplysninger som skal legges til grunn for registreringen. Sametinget skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

(2) Sametingets register skal inneholde opplysninger om organisasjonens navn, adresse, kontaktperson og hvem som er medlemmer av organisasjonens utøvende organ. For personer som registreres som kontaktperson og medlem av det utøvende organ, skal registeret inneholde opplysning om navn, bostedsadresse og fødselsnummer eller D-nummer. Alle opplysninger i registeret er offentlige med unntak av opplysninger om fødselsnummer og D-nummer og bostedsadressene til medlemmene av organisasjonens utøvende organ.

(3) Innsender skal ha underretning om opplysninger som registreres på organisasjonen hos Sametinget. Underretning om vedtak knyttet til organisasjonens navn eller sammensetning av organisasjonens utøvende organ skal også sendes til dem som var registrert som medlemmer av organisasjonens utøvende organ på det tidspunkt søknad eller melding om endring ble journalført hos Sametinget.

§ 26. Kunngjøring av vedtak

(1) Sametinget skal kunngjøre vedtak om registrering av nye navn, om sammenslåing av organisasjoner og om sletting av navn. Kunngjøring skjer på Sametingets sider på Internett.

(2) De andre registrerte organisasjonene skal varsles særskilt om registrering av nye navn.

Kapittel 6. Listeforslagene og behandlingen av disse**§ 27. Kunngjøring**

Sametingets valgnevnd skal senest den 28. februar i valgåret kunngjøre en oppfordring til de stemmeberettigede om å sende inn forslag til valgliste. Kravene til valgliste skal fremgå av kunngjøringen.

§ 28. Krav til listeforslaget

(1) Fristen for innlevering av listeforslag er 31. mars i valgåret. Listeforslaget anses for innlevert når det er kommet inn til Sametinget. Samme parti eller gruppe kan bare stille én liste i hver valgkrets.

(2) Listeforslaget må oppfylle følgende vilkår:

a) Listeforslaget må angi at det gjelder sametingsvalget.

b) Listeforslaget må ha en overskrift som angir det parti eller den gruppe som har fremsatt forslaget, og hvilken valgkrets det gjelder. Hvis listeforslaget er satt frem av en organisasjon som er registrert hos Sametinget, skal overskriften være enslydende med det registrerte navnet. Overskriften må ellers ikke kunne forveksles med navnet på et registrert politisk parti, registrert samepolitisk organisasjon eller med overskriften på andre listeforslag i valgkretsen.

c) Listeforslaget fra valgkretser som skal ha to til fire mandater skal være utfylt med ni kandidater som er valgbare i kretsen. Dersom valgkretsen skal ha fem eller flere mandater, skal antallet kandidater på listen være minst ni eller inntil det dobbelte av det samlede antall mandater i kretsen. Sametinget kan bestemme at hvert kjønn skal være representert med minst 40 prosent blant de foreslåtte kandidatene på hver liste. Slikt vedtak må være truffet senest 15. desember året før valgåret. Kandidatene må ikke være felles med kandidater på andre listeforslag som gjelder sametingsvalget. Kandidatene skal være oppført med fornavn, etternavn og fødselsår. Opplysning om kandidatenes stilling eller bosted kan påføres. Dette skal gjøres hvis det er nødvendig for å unngå forveksling av kandidatene på listen. Dersom opplysning om kandidatenes stilling og/eller bosted påføres listeforslaget, skal dette gjøres for alle kandidatene på listen. På felleslister kan forslagstillerne opplyse om de enkelte kandidatenes tilhørighet i forhold til de ulike gruppene som står bak forslaget.

d) Listeforslaget må være underskrevet av minst 30 personer som er innført i valgmannallet i kretsen. Utgår listeforslaget fra en organisasjon som er registrert hos Sametinget, og som ved forrige sametingsvalg fikk en oppslutning på minst 60 stemmer i en valgkrets eller minst 200 stemmer i hele landet, er det tilstrekkelig at listeforslaget er underskrevet av minst to av styremedlemmene i organisasjonens lokalavdeling i valgkretsen. Det samme gjelder for organisasjoner som er blitt registrert hos Sametinget etter forrige sametingsvalg. Hvis

en registrert organisasjon stiller listeforslag sammen med en uregistrert gruppe, gjelder likevel første punktum. Underskriftene på andre listeforslag enn de som går inn under annet og tredje punktum skal være skrift på papir.

- e) Listeforslaget må inneholde navn på en tillitsvalgt og en vararepresentant blant dem som har skrevet under på listeforslaget. Disse skal ha myndighet til å forhandle med Sametingets valgmennd om endringer på listeforslaget. Når et listeforslag fra en registrert organisasjon er underskrevet av to av lokalavdelingens styremedlemmer, anses disse å være tillitsvalgt og vararepresentant. Når et listeforslag som ikke omfattes av forrige punktum ikke angir hvem som er tillitsvalgte, anses de to øverste underskriverne å være tillitsvalgt og vararepresentant.
 - f) Listeforslaget bør inneholde navn på et visst antall personer blant dem som har underskrevet på listeforslaget, som skal fungere som tillitsutvalg med myndighet til å trekke listeforslaget tilbake. Når et listeforslag utgår fra en registrert organisasjon, anses lokalavdelingens styre å utgjøre tillitsutvalget. På andre listeforslag anses de fem øverste underskriverne å utgjøre tillitsutvalget og de tre neste vararepresentanter.
- (3) Listeforslaget skal ikke inneholde annen type informasjon til velgerne enn det som fremgår av denne paragrafen.

§ 29. Vedlegg til listeforslaget

Listeforslaget skal ha følgende vedlegg:

- a) En oversikt over kandidatenes fødselsdato.
- b) En oversikt over fødselsdato og bostedsadresse til dem som har skrevet under på listeforslaget.
- c) Dersom en kandidat ikke er innført i folkeregisteret som bosatt i valgkretsen når listeforslaget innleveres, må det ligge ved en erklæring fra kandidaten om at vedkommende vil være valgbar på valgdagen.
- d) Dersom en kandidat ikke er valgbar på grunn av sin stilling, må det ligge ved en erklæring fra kandidaten om at vedkommende vil ha fratrådt stillingen på valgdagen.

§ 30. Underskrifter på listeforslag. Taushetsplikt

Opplysning om hvem som har underskrevet på et listeforslag etter § 28 annet ledd bokstav d første punktum er underlagt taushetsplikt og skal ikke gis ut, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1 og § 21 tredje ledd i denne forskriften. Opplysning om hvem som er tillitsvalgte for listeforslaget er offentlig.

§ 31. Tilbakekalling av listeforslag

Et innlevert listeforslag kan kalles tilbake av tillitsutvalget. Erklæring om tilbakekalling må være innlevert senest 20. april i valgåret.

§ 32. Behandling av listeforslagene. Godkjenning av valglistene

- (1) Listeforslagene skal legges ut til ettersyn etter hvert som de kommer inn.
- (2) Sametingets valgmennd avgjør innen 1. juni i valgåret om forslag til valglistene og tilbakekallinger av listeforslag kan godkjennes.
- (3) Dersom et listeforslag ved innleveringen ikke oppfyller forskriftens krav, skal valgmennda gjennom forhandlinger med listeforslagets tillitsvalgte forsøke å bringe forslaget i forskriftsmessig stand. Det samme gjelder erklæring om tilbakekalling av listeforslag.
- (4) Valgmennda skal underrette samtlige kandidater på listeforslagene om at de er satt opp på listeforslag og opplyse om adgangen til å søke om fritak. En underskriver eller en kandidat som står på flere listeforslag, skal gis pålegg om å melde fra innen en bestemt frist hvilket forslag vedkommende vil stå på. Ellers settes vedkommende opp på det listeforslaget som ble innlevert først.
- (5) Etter at fristen for innlevering av listeforslag er utløpt, kan forslagstillerne kun gjøre endringer på listeforslaget som er nødvendige for å bringe det i samsvar med kravene i forskriften.
- (6) Hvis en kandidat strykes fra listeforslaget, avgjør den tillitsvalgte om det skal settes inn et nytt navn på den tomme plassen, eller om de etterfølgende kandidatene skal rykke opp i uforandret rekkefølge og listen suppleres med et nytt navn nederst. Andre omrokninger er ikke tillatt. Dersom fristen for å innlevere listeforslag er utløpt, skal den tillitsvalgte legge ved en erklæring fra den nye kandidaten om at vedkommende er villig til å stå som kandidat på listen.
- (7) Dersom det er uklart hvem som har rett til å representere en registrert organisasjon på valgkrets nivå og til å stille liste, skal valgmennda innhente og legge til grunn uttalelse fra organisasjonens hovedstyre.

§ 33. Underretning til forslagstillerne. Offentliggjøring av godkjente valglistene

- (1) Så snart listene er godkjente, skal de tillitsvalgte underrettes om dette og få tilsendt en kopi av den godkjente listen.
- (2) Dersom et listeforslag ikke godkjennes, skal de tillitsvalgte for listeforslaget snarest underrettes om dette og opplyses om adgangen til og vilkårene for klage.
- (3) Når listeforslagene er godkjente, skal de offisielle valglistene legges ut til gjennomsyn. Sametingets valgmennd kunngjør overskriftene på de godkjente valglistene og opplyser hvor de er lagt ut.

§ 34. Klage

Klage med krav om endring av valgmenndas vedtak om å godkjenne eller forkaste et listeforslag, må fremsettes innen sju dager etter offentliggjøringen av overskriftene på de godkjente valglistene. Dersom klagen er begrunnet i at enerett til registrert navn etter kapittel 5 i denne forskriften er krenket, har også en registrert organisasjon klagerett. For øvrig gjelder bestemmelsene om klage i kapittel 13.

Kapittel 7. Utføring og trykking av stemmesedler**§ 35. Trykking av stemmesedler**

Sametingets valgmennd sørger for at det blir trykt stemmesedler for alle godkjente valglistene i alle valgkretsene før forhåndsstemmegivningen starter innenriks.

§ 36. Krav til stemmesedler med kandidatnavn

- (1) Ved utformingen av stemmesedlene skal det legges vekt på at stemmesedlene skal være lesevennlige.
- (2) Stemmesedlene skal være i størrelse A5 eller være falset til A5.
- (3) Stemmesedlene skal være blå.
- (4) Stemmeseddelen skal inneholde:
 - a) opplysning om hvilket valg den gjelder for.
 - b) en overskrift som viser hvilket parti eller gruppe listen utgår fra. Overskriften skal trykkes i skriftstørrelse minimum 20 punkt.
 - c) fornavn, etternavn og fødselsår på kandidatene på listen. Opplysning om kandidatens stilling og/eller bosted kan påføres stemmeseddelen. Dette skal gjøres hvis det er nødvendig for å unngå forveksling av kandidatene på listen. Dersom slike opplysninger påføres stemmeseddelen, skal dette gjøres for alle kandidatene på listen. Stemmesedler som gjelder en fellesliste kan også påføres opplysning om de enkelte kandidatens tilknytning til de gruppene som står bak felleslisten.
 - d) opplysning om hvordan velgeren har adgang til å endre rekkefølgen på de øverste kandidatene på listen, jf. § 39. Dersom denne opplysningen trykkes på baksiden av stemmesedlene, skal det opplyses om dette på forsiden.
- (5) På stemmesedler til sametingsvalget skal det trykkes en kolonne med ruter til bruk for å endre rekkefølgen på de øverste kandidatene, jf. § 39.

§ 37. Plikt til å produsere blanke stemmesedler

Sametingets valgmennd sørger for at det blir produsert blanke blå stemmesedler. Blanke stemmesedler skal ha samme utførelse som de ordinære stemmesedlene.

§ 38. Rett til å få stemmesedler

Den tillitsvalgte for den enkelte valgliste kan for egen regning kreve å få det antall stemmesedler vedkommende ønsker. Krav om dette må fremsettes innen den frist valgmennda fastsetter.

§ 39. Velgernes adgang til å endre på stemmesedlene

- (1) Velgeren kan ved valg til Sametinget endre rekkefølgen kandidatene er satt opp i på stemmeseddelen ved å skrive inn ønsket kandidatnummer foran kandidatens navn. Velgerens adgang til å rette gjelder kun de fem øverste kandidatene på stemmeseddelen, eller det samlede antallet mandater som skal velges i kretsen, hvis dette tallet overstiger fem.
- (2) Andre endringer på stemmeseddelen teller ikke med i valgoppgjøret.

Kapittel 8. Forhåndsstemmegivningen**§ 39a. Velgere som bare kan avgi forhåndsstemme**

Velgere som er manntallsført i kommuner med færre enn 30 manntallsførte kan bare avgi stemme på forhånd, jf. sameloven § 2–3. For å avgjøre hvilke kommuner dette skal gjelde for, skal Sametingets valgmanntall ved forrige sametingsvalg legges til grunn.

§ 40. Perioden for forhåndsstemmegivningen. Kunngjøring

- (1) Stemmegivningen til sametingsvalget foregår på samme tid som til stortingsvalget, jf. valgloven § 8–1. Samevalgstyret kunngjør tid og sted for forhåndsstemmegivningen.
- (2) Velgere som ønsker det, kan avgi forhåndsstemme fra 10. august i valgåret innenriks og fra 1. juli i valgåret utenriks og på Svalbard og Jan Mayen.
- (3) Forhåndsstemmegivningen må ikke foregå senere enn siste fredag før valgdagen innenriks, herunder på Svalbard og Jan Mayen, og nest siste fredag før valgdagen utenriks. For å sikre at forhåndsstemmegivningene kommer frem i tide, kan sysselmannen fastsette at forhåndsstemmegivningen på Svalbard skal avsluttes på et tidligere tidspunkt.
- (4) Velgeren er selv ansvarlig for å avgi forhåndsstemme på et tidspunkt som gjør at den kommer inn til samevalgstyret eller opptellingsvalgstyret innen valgdagen kl. 20.

§ 41. Hvem kan motta forhåndsstemmer

Valgloven § 8–2 gjelder tilsvarende.

§ 42. På hvilke steder kan det mottas forhåndsstemmer

(1) Stemmegivningen skal foregå i de lokaler der det foregår forhåndsstemmegivning til stortingsvalget. Valgloven § 8–3 og valgforskriften § 25 og § 26 gjelder tilsvarende.

(2) Velgere som har søkt om å få avgi forhåndsstemme til stortingsvalget etter § 8–3 (6) i valgloven, trenger ikke sende særskilt søknad for å kunne forhåndsstemme til sametingsvalget. Valgstyrets leder sørger for at samevalgstyrets leder får kopi av de innkomne søknader.

§ 43. Fremgangsmåten ved stemmegivningen

(1) Valgloven § 8–4 og valgforskriften § 27 (1–5) gjelder tilsvarende.

(2) Velgere som ikke har stemmerett i valgkretsen, skal få utlevert en blank, blå stemmeseddel. Velgeren må selv påføre stemmeseddelen navnet på den valglisten han/hun ønsker å stemme på.

(3) Velgeren skal legge stemmeseddelen i en egen stemmeseddelkonvolutt for sametingsvalget.

(4) Stemmemottaker skal påse at det fremgår av stemmegivningen hvem velgeren er, slik at det er mulig for samevalgstyret eller opptellingsstyret å identifisere vedkommende og krysse av ved rett navn i manntallet.

(5) Avgis stemmen innenriks, skal stemmemottakeren skrive ut valgkort til velgeren med mindre velgeren har med seg valgkort. Valgkortet skal fylles ut slik at det er mulig å identifisere velgeren ut fra opplysningene på kortet. Opplysningene som identifiserer velgeren skal være synlige i vinduet på omslagskonvolutten, med unntak av velgerens fødselsnummer. Valgkortet skal også inneholde et felt hvor stemmemottakeren skal påføre tid og sted for stemmegivningen samt signere for stemmemottaket. I tillegg skal det fremgå av valgkortet hvilket valg det gjelder. Deretter skal stemmemottakeren legge stemmeseddelkonvolutten og valgkortet ned i en omslagskonvolutt, lime den igjen og legge den i en forseglet urne i velgerens påsyn.

(6) Avgis stemmen utenriks, på Svalbard eller Jan Mayen skal stemmemottakeren legge stemmeseddelkonvolutten i en omslagskonvolutt og lime denne igjen i velgerens påsyn. Stemmemottaker skal deretter påføre omslagskonvolutten følgende opplysninger:

- a) samevalgstyrets navn og adresse dersom velgeren er manntallsført i en kommune med 30 eller flere i valgmanntallet, eller opptellingsvalgstyrets navn og adresse dersom velgeren er manntallsført i en kommune med færre enn 30 i valgmanntallet,
- b) velgerens navn og fødselsdato,
- c) adresse på hjemstedet 30. juni valgåret, eventuelt siste adresse i Norge dersom velgeren har meldt flytting til utlandet, og
- d) tid og sted for stemmegivningen.

Stemmemottakeren og velgeren skriver deretter under på omslagskonvolutten.

(7) Forhåndsstemmegivningene skal fortløpende sendes til samevalgstyret i kommunen hvor velger er manntallsført, eller til opptellingsvalgstyret i kretsen dersom velger er manntallsført i en kommune med færre enn 30 manntallsførte. Ved fremsendelsen av omslagskonvoluttene kan det benyttes forsendeskonvolutter.

(8) Forhåndsstemmegivningene skal sendes som A-post eller på raskere måte.

§ 44. Fremgangsmåten ved brevstemmegivning utenriks

(1) Velgeren skal legge stemmeseddelen i en stemmeseddelkonvolutt.

(2) Stemmeseddelkonvolutten skal legges i en omslagskonvolutt som limes igjen.

(3) Velgeren påfører omslagskonvolutten følgende opplysninger:

- a) samevalgstyrets navn og adresse dersom velgeren er manntallsført i en kommune med 30 eller flere manntallsførte, eller opptellingsvalgstyrets navn og adresse dersom velgeren er manntallsført i en kommune med færre enn 30 manntallsførte,
- b) velgerens navn og fødselsdato,
- c) adresse på hjemstedet 30. juni i valgåret, eventuelt siste adresse i Norge dersom velgeren har meldt flytting til utlandet, og
- d) tid og sted for stemmegivningen.

(4) Velgeren skriver under på omslagskonvolutten.

(5) Om mulig bør et vitne bekrefte riktigheten av det som er påført omslagskonvolutten. Vitnets adresse og fødselsdato skal påføres omslagskonvolutten.

(6) Velgere som er manntallsført i en kommune med 30 eller flere i manntallet sørger for å sende stemmegivningen til samevalgstyret i den kommunen hvor vedkommende er innført i valgmanntallet. Velgere som er manntallsført i en kommune med færre enn 30 i manntallet, sørger for å sende stemmegivningen til opptellingsvalgstyret i kretsen.

§ 45. Valgagitasjon m.m.

Valgloven § 8–5 gjelder tilsvarende.

§ 46. Tømming av urner. Oppbevaring av valgmateriell mv.

§ 53 og § 54 gjelder tilsvarende.

Kapittel 9. Stemmegivning på valgtinget

§ 47. Tid og sted for stemmegivningen

(1) Stemmegivningen til sametingsvalget i kommuner med 30 eller flere personer i Sametingets valgmanntall holdes på samme sted og til samme tid som stemmegivningen til stortingsvalget. De to valgene skal holdes klart atskilt.

(2) I kommuner med færre enn 30 personer i valgmanntallet er det ikke adgang til å motta stemmer til sametingsvalget på valgdagen.

(3) Valgforskriften § 30 gjelder tilsvarende.

(4) Stemmelokalet stenges på det tidspunkt som er fastsatt. Velgere som på dette tidspunkt har møtt frem ved valglokalet, skal gis anledning til å avgi stemme.

§ 48. Kunngjøring om stemmegivningen

Samevalgstyret kunngjør tid og sted for stemmegivningen. I kommuner der lokale forhold tilsier det, kan kunngjøring i stedet skje i form av direkte meddelelse til hver enkelt stemmeberettiget.

§ 49. Ordensregler

Valgloven § 9–4 gjelder tilsvarende.

§ 50. Stemmegivningen i valglokalet

(1) Når valgtinget åpner skal velgere som er innført i Sametingets valgmanntall i kommuner med 30 eller flere få adgang til å avgi stemme etter hvert som de møter frem.

(2) Stemmestyret setter et kryss i valgmanntallet ved velgerens navn. Velgere som er ukjent for stemmemottaker, skal legitimere seg. Velgeren får deretter utlevert en stemmeseddelkonvolutt og blir vist til et stemmeavlukke.

(3) Velgeren skal i enerom og usett legge stemmeseddelen ned i konvolutten. Velgeren legger selv stemmeseddelkonvolutten ned i en urne.

(4) Velger som har behov for det, kan selv be stemmestyret om å få nødvendig hjelp ved stemmegivningen. Velger med alvorlig psykisk eller fysisk funksjonshemning kan selv peke ut en ekstra hjelper blant de personer som er til stede i valglokalet. Stemmestyret skal gjøre hjelperen oppmerksom på at vedkommende har taushetsplikt.

(5) Foregår det ikke stemmegivning til sametingsvalget i lokalet, skal velgeren vises til et stemmelokale der det mottas stemmer til sametingsvalget.

§ 51. Bruk av særskilt omslag

Velgere som ikke er innført i vedkommende del av valgmanntallet eller som allerede er krysset av i valgmanntallet, skal ikke legge stemmeseddelkonvolutten i urnen, men gi den til stemmestyret. Stemmestyret skal legge stemmegivningen i et særskilt omslag, klebe det igjen og skrive velgerens navn, adresse og fødselsdato utenpå.

§ 52. Stemmegivning umiddelbart utenfor valglokalet

(1) Er velgeren ikke i stand til å bevege seg inn i valglokalet, kan vedkommende avgi stemme til to stemmemottakere umiddelbart utenfor valglokalet.

(2) Dersom velgeren er manntallsført i vedkommende del av Sametingets valgmanntall, skal avkryssing skje før velgeren får utlevert stemmesedler.

(3) To stemmemottakere bringer med seg et sett med stemmesedler – en stemmeseddel for hver gruppe som stiller liste ved valget – en stemmeseddelkonvolutt og en urne ut til velgeren.

(4) Velgeren legger selv stemmeseddelen i konvolutten, eventuelt med hjelp av en person utpekt etter reglene i § 50, og legger den i urnen. Stemmemottakerne bringer deretter urnen inn i valglokalet. Stemmemottakerne må ikke ta tilbake noen av de utleverte stemmesedlene.

(5) Dersom velgeren ikke står innført i vedkommende del av valgmanntallet eller vedkommende allerede er krysset av i valgmanntallet, skal stemmeseddelkonvolutten ikke legges i urnen, men behandles i henhold til § 51.

§ 53. Tømming av urner i løpet av valgdagen

Dersom det er nødvendig å tømme valgurner i løpet av valgdagen, skal samevalgstyret sørge for at stemmestyrene etablerer betryggende rutiner for oppbevaring av innholdet. Avgitte stemmer skal oppbevares atskilt fra øvrig valgmateriell.

§ 54. Oppbevaring av valgmateriell. Forsegling. Transport

(1) Alt valgmateriell skal oppbevares og transporteres på betryggende måte.

(2) Dersom stemmegivningen foregår over to dager, skal stemmestyret etter endt stemmegivning søndag, forsegle urner og steder der stemmesedler oppbevares, samt øvrig valgmateriell, på en slik måte at ingen får adgang til det forseglede materiellet uten at dette etterlater seg tydelige merker.

(3) Samevalgstyret bestemmer hvordan de forseglede urnene og øvrig materiell skal oppbevares natten mellom de to valgdagene. Uvedkommende må ikke få tilgang til det forseglede materiellet.

(4) All transport av valgmateriell skal foregå på hurtigst betryggende måte og av andre enn dem som oppbevarer forseglingsutstyret.

§ 55. Offentliggjøring av valgresultater og prognoser

Valgresultater og prognoser som er laget på grunnlag av undersøkelser foretatt den dag eller de dager valget foregår, kan ikke offentliggjøres før tidligst kl. 20 på valgdagen mandag.

Kapittel 10. Prøving av stemmegivninger og stemmesedler, opptelling, protokollering m.m.**§ 56. Godkjenning av stemmegivning avgitt på forhånd**

- (1) En forhåndsstemmegivning skal godkjennes dersom
 - a) velgeren er innført i Sametingets valgmanntall i kommunen,
 - b) stemmegivningen inneholder tilstrekkelige opplysninger til å fastslå hvem velgeren er,
 - c) stemmegivningen er avgitt til rett tid,
 - d) stemmegivningen er avgitt til rett stemmemottaker, med mindre den er avgitt som brevstemme,
 - e) omslagskonvolutten ikke er åpnet eller forsøkt åpnet,
 - f) velgeren ikke har avgitt godkjent stemmegivning, og
 - g) stemmegivningen er kommet inn til samevalgstyret innen kl. 20 på valgdagen.

Stemmegivninger avgitt i kommuner med færre enn 30 manntallsførte må ha kommet inn til opptellingsvalgstyret i kretsen innen kl. 20 på valgdagen.

- (2) Velgerens stemmegivning er godkjent når vedkommende er krysset av i valgmanntallet.
- (3) Forhåndsstemmegivningene skal godkjennes før valgdagen i den utstrekning det er mulig.

§ 57. Godkjenning av stemmegivning avgitt på valgtinget

- (1) En stemmegivning avgitt på valgtinget skal godkjennes dersom
 - a) velgeren er innført i Sametingets valgmanntall i kommunen,
 - b) velgeren har fått anledning til å avgi stemme,
 - c) velgeren hadde rett til å stemme, og
 - d) velgeren ikke allerede har avgitt godkjent stemmegivning.
- (2) Velgerens stemmegivning er godkjent når vedkommende er krysset av i valgmanntallet.

§ 58. Åpning av omslags- og stemmeseddelkonvolutter

Samevalgstyret eller opptellingsvalgstyret skal påse at åpning av omslags- og stemmeseddelkonvolutter ikke foretas av de samme personene, dersom dette foregår samtidig. Det skal være to personer til stede ved åpning av stemmegivninger.

§ 59. Flere stemmeseddelkonvolutter eller stemmesedler fra samme velger

Valgforskriften § 36 gjelder tilsvarende.

§ 60. Godkjenning av stemmesedler

- (1) En stemmeseddel skal godkjennes dersom
 - a) det fremgår at den gjelder sametingsvalget,
 - b) det fremgår hvilket parti eller gruppe velgeren har stemt på, og
 - c) partiet eller gruppen stiller liste i valgkretsen. Stemmeseddel beregnet på en annen valgkrets kan bare godkjennes dersom den gjelder en organisasjon som er registrert i medhold av kapittel 5 i denne forskriften.
- (2) En avgitt stemmeseddel anses å være enslydende med den offisielle valglisten.
- (3) En stemmeseddel som lyder på en av gruppene som inngår i en fellesliste, skal regnes som avgitt til felleslisten.
- (4) Dersom velgeren har benyttet en trykt stemmeseddel som ikke er enslydende med den offisielle valglisten, skal det ses bort fra eventuelle rettinger foretatt av velgeren.

§ 61. Velgeren har levert flere stemmesedler

- (1) Dersom velgeren har levert flere stemmesedler til samme parti eller gruppe, skal en av sedlene godkjennes.
- (2) Dersom velgeren har levert flere stemmesedler til samme parti og noen av dem er rettet, gjelder følgende:
 - a) når bare én av stemmesedlene er rettet, godkjennes denne,
 - b) når flere stemmesedler er rettet på samme måte, godkjennes én av stemmesedlene,
 - c) når flere stemmesedler er rettet ulikt, godkjennes én av stemmesedlene, men det ses bort fra rettingene.

§ 62. Ansvar for opptelling og valgoppgjør

- (1) Samevalgstyret i kommunen er ansvarlig for foreløpig opptelling av forhåndsstemmer og valgtingsstemmer i kommuner med 30 eller flere personer i Sametingets valgmanntall.
- (2) Opptellingsvalgstyret er ansvarlig for foreløpig og endelig opptelling av forhåndsstemmer i kommuner med færre enn 30 i valgmanntallet, og endelig opptelling av forhåndsstemmer og valgtingsstemmer i kommuner med 30 eller flere manntallsførte. Opptellingsvalgstyrene skal forestå valgoppgjør for samtlige valgkretser.
- (3) Følgende samevalgstyrer fungerer som opptellingsvalgstyrer:
 1. Østre valgkrets/Nuortaguovllu válgabiire: Tana kommune – Deanu gielda
 2. Ávjovári valgkrets/Ávjovári válgabiire: Karasjok kommune – Kárášjoga gielda
 3. Nordre valgkrets/Davveguovllu válgabiire: Alta kommune
 4. Gáisi valgkrets/Gáiseguovllu válgabiire: Tromsø kommune

5. Vesthavet valgkrets/Viestarmera valggebjorra/Viestarmeara valgabiire: Narvik kommune
6. Sørsamisk valgkrets/Åarjel-Sæpmie veeljemegievlie: Steinkjer kommune
7. Sør-Norge valgkrets/Lulli-Norgga valgabiire: Oslo kommune.

§ 63. Forsendelse

(1) Forhåndsstemmegivninger fra velgere som ikke er manntallsført i kommunen, skal sendes uåpnet til samevalgstyret i den kommunen velgeren er manntallsført etter hvert som de innkommer. Dersom velgeren er manntallsført i en kommune med færre enn 30 i manntallet skal stemmegivningen på samme måte sendes opptellingsvalgstyret i kretsen.

(2) I kommuner med færre enn 30 personer i Sametingets valgmanntall, skal valgstyret sørge for at forhåndsstemmegivninger avgitt til sametingsvalget sendes opptellingsvalgstyret uåpnet etter hvert som de kommer inn.

(3) I kommuner med 30 eller flere personer i Sametingets valgmanntall skal samevalgstyret så snart foreløpig opptelling av forhåndsstemmer og valgtingsstemmer er avsluttet, sende opptellingsvalgstyret

- a) alle stemmegivninger og stemmesedler som er avgitt på valgtinget og de som er avgitt på forhånd hver for seg
- b) alle innkomne valgkort og omslagskonvolutter fra forhåndsstemmegivningene
- c) bekreftet avskrift av samevalgstyrets protokoll og
- d) kopi av innkomne klager.

(4) Materiellet skal pakkes i god orden i forsvarlig forseglet emballasje og sendes på hurtigst betryggende måte. Materiellet skal være sendt fra samevalgstyret senest innen onsdag etter valget kl. 15.

§ 64. Prinsipper for opptellingen

- (1) Stemmesedlene skal telles opp i to omganger, ved en foreløpig og en endelig opptelling.
- (2) Opptellingen foretas særskilt for stemmer avgitt på forhånd og stemmer avgitt på valgtinget.
- (3) All opptelling skal skje under tilsyn av enten samevalgstyret eller opptellingsvalgstyret.

§ 65. Foreløpig opptelling. Rapportering av foreløpige resultater

(1) Foreløpig opptelling av stemmesedler avgitt på forhånd skal starte senest fire timer før stemmegivningen er avsluttet ved samtlige stemmesteder i valgkretsen, dersom dette kan skje uten å stride mot prinsippet om hemmelig valg. I motsatt fall skal den skje så snart samtlige forhåndsstemmegivninger er mottatt på opptellingsstedet. Samevalgstyret og opptellingsvalgstyret skal holde et visst antall stemmegivninger utenfor den foreløpige opptellingen og blande disse sammen med forhåndsstemmegivninger som kommer inn etter at den foreløpige opptellingen er begynt.

(2) Foreløpig opptelling av stemmesedler avgitt på valgtinget skal starte så snart som mulig etter at alle stemmegivningene er mottatt hos samevalgstyret eller opptellingsvalgstyret.

- (3) Stemmesedler det er tvil om kan godkjennes, legges til side og holdes utenfor opptellingen.
- (4) Hver listes foreløpige stemmetall finnes ved å telle hvor mange stemmesedler som er avgitt til hver liste.
- (5) I kommuner med 30 eller flere personer i Sametingets valgmanntall skal samevalgstyret så snart opptellingen er avsluttet, innrapportere det foreløpige resultatet til opptellingsvalgstyret i kretsen.

§ 66. Endelig opptelling

(1) Endelig opptelling skjer hos opptellingsvalgstyret. Opptellingen og valgoppgjøret skjer samlet for hele kretsen. Dersom opptellingsvalgstyret finner feil ved samevalgstyrets avgjørelser om å godkjenne eller forkaste stemmegivninger eller stemmesedler, eller feil i samevalgstyrets opptelling, skal feilene rettes.

(2) Stemmesedlene fra den foreløpige opptellingen skal telles på nytt. Opptellingsvalgstyret avgjør om stemmesedler som ikke ble tatt med i den foreløpige opptellingen, skal godkjennes. Godkjente stemmesedler blant disse skal telles sammen med de øvrige stemmesedlene.

- (3) Hver listes stemmetall finnes ved å telle hvor mange stemmesedler som er avgitt til hver liste.

§ 67. Protokollering. Fastsetting av formular

- (1) Stemmestyret skal føre protokoll i forbindelse med gjennomføringen av valgtinget.
- (2) Samevalgstyret skal føre protokoll i forbindelse med forberedelser og gjennomføring av valg.
- (3) Opptellingsvalgstyret skal føre protokoll i forbindelse med opptelling og valgoppgjør.
- (4) Arbeids- og inkluderingsdepartementet fastsetter formularer, der administrative forhold, mottak og behandling av stemmegivninger og stemmesedler, opptelling, valgoppgjør og kontroll skal protokolleres.
- (5) Sametinget fastsetter formular etter § 67 (3).
- (6) Valgmyndighetene er forpliktet til å bruke fastsatte formular.

Kapittel 11. Mandatfordelingen og kandidatkåringen

§ 67a. Fordeling av mandatene på valgkretsene

(1) Fordeling av mandatene på valgkretsene skjer etter St. Laguës metode, jf. sameloven § 2–4. Samtlige 39 mandater til Sametinget skal fordeles på valgkretsene. Fordelingstallet for valgkretsen ved mandatfordelingen mellom valgkretsene er antall manntallsførte i valgkretsen. Sametingets valgmanntall ved forrige sametingsvalg legges til grunn.

- (2) Fordelingen etter første ledd skjer på følgende måte:

- a) Hver valgkrets skal ha 2 mandater.
- b) De øvrige 25 mandatene fordeles deretter forholdsmessig mellom valgkretsene på grunnlag av antall manntallsførte, ved at fordelingstallet i den enkelte krets divideres med 1–3–5–7 osv. De kvotienter som fremkommer, nummereres fortløpende. Mandatene fordeles på valgkretsene på grunnlag av de fremkomne kvotientene. Mandat nr. 1 tilfaller den valgkretsen som har den største kvotienten. Mandat nr. 2 tilfaller den valgkretsen som har den nest største kvotienten, osv. Dersom to eller flere valgkretser har samme kvotient, tilfaller mandatet det valgdistriktet som har det høyeste fordelingstallet. Har de samme fordelingstall, avgjøres det ved loddtrekning hvilken valgkrets mandatet skal tilfalle.
- c) Sør-Norge valgkrets skal likevel ikke tildeles flere mandater enn valgkretsen ville fått dersom alle 39 mandater var fordelt forholdsmessig mellom valgkretsene.

§ 68. Valgoppgjøret. Fordeling av mandatene

(1) Opptellingsvalgstyret skal uten opphold foreta valgoppgjør for kretsen og fordele kretsens mandater mellom listene. Mandatfordelingen skjer i henhold til St. Laguës modifiserte metode.

(2) St. Laguës modifiserte metode innebærer at hver listes stemmetall divideres med 1,4–3–5–7 osv., jf. valgloven § 11–4 (3). Hvert stemmetall skal divideres så mange ganger som det er nødvendig for å finne det antall mandater listen skal ha. Det første mandatet tilfaller den listen som har den største kvotienten. Det andre mandatet tilfaller den listen som har den nest største kvotienten. Det tredje mandatet tilfaller den listen som har den tredje største kvotienten. Hvis flere lister har samme kvotient, tilfaller mandatet den listen som har størst stemmetall. Har de samme stemmetall, avgjøres det ved loddtrekning hvilken liste mandatet skal tilfalle.

§ 69. Kandidatkåringen

(1) Når det er avgjort hvor mange mandater en valgliste skal ha, fordeler opptellingsvalgstyret disse til kandidatene på listen. Kandidater som ikke er valgbare settes ut av betraktning.

(2) Kandidatkåringen foregår på følgende måte:

Først telles de navn som er oppført som nr. 1 på stemmesedlene. Den kandidaten som har flest oppføringer blir valgt. Deretter telles de navn som er oppført som nr. 2 på stemmesedlene. Den kandidaten som har flest oppføringer når man legger sammen resultatene fra første og andre opptelling, blir valgt. Opptellingene fortsetter på samme måte inntil alle de representantplassene listen skal ha, er besatt. Oppnår flere kandidater samme resultat, er den opprinnelige rekkefølgen på listen avgjørende.

(3) Hver liste skal så vidt mulig tildeles så mange vararepresentanter som den får representanter, med tillegg av tre. Vararepresentantplassene fordeles på samme måte som representantene.

§ 70. Bokføring av valgresultatet. Innsending til Sametingets valgnemnd

(1) Når opptellingen av stemmene og valgoppgjøret er avsluttet, skal lederen av opptellingsvalgstyret, jf. § 67, sørge for at bekreftet avskrift av det som er bokført i anledning valget, og innkomne klager og anmerkninger til gjennomføringen av valget, omgående blir sendt til Sametingets valgnemnd.

(2) Medlemmene av opptellingsvalgstyret underskriver boken.

§ 71. (Opphevet)

§ 72. Fullmakt for de valgte representantene

(1) Sametingets valgnemnd utferdiger fullmakt for samtlige valgte representanter og vararepresentanter. Representantene nevnes i den rekkefølge som fremgår av § 68 og § 69. For vararepresentantene angis hvilke representanter de i tilfelle skal erstatte, samtidig som det angis i hvilken rekkefølge de er valgt.

(2) Fullmakten underskrives av medlemmene av valg nemnda og sendes til Sametinget. Sametingets valg nemnd underretter opptellingsvalgstyrene og de valgte representanter og vararepresentanter om valgutvalget og opplyser samtidig om retten til å søke fritak fra valg.

(3) Fullmaktene legges frem for Sametinget til godkjenning.

Kapittel 12. Flertallsvalg

§ 73. Vilkårene for flertallsvalg

(1) Valget holdes som flertallsvalg dersom det i en valgkrets ikke foreligger mer enn ett godkjent listeforslag.

(2) Sametingets valg nemnd kunngjør at valget holdes som flertallsvalg og informerer om hvilke regler som gjelder for valget.

§ 74. Fremgangsmåten ved flertallsvalg

(1) Velgerne stemmer med samme stemmeseddel på representanter og vararepresentanter.

(2) Stemmesedlene kan ha inntil dobbelt så mange navn som antallet representanter som skal velges fra valgkretsen.

§ 75. Valgoppgjør ved flertallsvalg

(1) Ved valgoppgjøret teller en først de stemmer som er avgitt på representanter. Er det på stemmeseddelen ikke skilt mellom representanter og vararepresentanter, anses de først oppførte som representanter, og de følgende som vararepresentanter. Inneholder stemmeseddelen flere enn tre navn som representanter eller vararepresentanter, settes de overskytende navnene som står sist i rekkefølgen ut av betraktning.

- (2) Et navn kan bare føres opp én gang på hver stemmeseddel.
- (3) De kandidatene som har fått flest stemmer som representanter er valgt som representanter i rekkefølge etter stemmetall. De som deretter har fått flest stemmer når en teller representantstemmer og vararepresentantstemmer under ett, er valgt til vararepresentanter i rekkefølge etter stemmetall.
- (4) Hvis flere kandidater får like mange stemmer, avgjøres utfallet ved loddtrekning.

Kapittel 13. Prøving av valgets gyldighet. Klage

§ 76. Klage

- (1) Alle som har stemmerett, kan klage over forhold i forbindelse med forberedelsen og gjennomføringen av valget i den valgkretsen der vedkommende er innført i Sametingets valgmanntall. Gjelder klagen spørsmål om stemmerett eller om adgangen til å avgi stemme, har også den som ikke er blitt innført i valgmanntallet, klagerett.
- (2) Klage må fremmes innen sju dager etter valgdagen. Klage over opptellingsvalgstyrets valgoppgjør må fremmes innen sju dager etter at valgoppjøret foreligger.
- (3) Sametinget er klageinstans.
- (4) Klagen skal være skriftlig og skal fremsettes for samevalgstyret i kommunen, opptellingsvalgstyret i kretsen eller Sametingets administrasjon.

§ 77. Kontroll av valget. Ugyldig valg – omvalg

- (1) Det nyvalgte Sametinget treffer vedtak om valget er gyldig.
- (2) Sametinget skal sørge for at feil blir rettet i den utstrekning det er mulig.
- (3) Sametinget skal kjenne valget i en kommune eller i en valgkrets ugyldig hvis det er begått feil som antas å ha hatt innflytelse på utfallet av valget, og som det ikke er mulig å rette.
- (4) Når valget i en kommune eller i en valgkrets er kjent ugyldig, påbyr Sametinget omvalg. Sametinget kan i særlige tilfelle påby omvalg i hele valgkretsen selv om feilen ikke gjelder alle kommunene i kretsen.

§ 78. Gjennomføring av omvalg

- (1) Ved omvalg benyttes Sametingets valgmanntall fra det opprinnelige valget. Valgmanntallet skal oppdateres og feil rettes.
- (2) Dersom det er nødvendig av hensyn til en hensiktsmessig gjennomføring av omvalget, kan departementet gjøre unntak fra bestemmelsene i denne forskriften.

Kapittel 14. Nytt valgoppgjør i valgperioden

§ 79. Nytt valgoppgjør

- (1) Opptellingsvalgstyret skal, etter pålegg fra Sametinget, foreta nytt valgoppgjør hvis en representantplass i Sametinget blir stående ubesatt.
- (2) Opptellingsvalgstyret utferdiger fullmakt for den som er valgt til representant eller vararepresentant etter første ledd. I fullmakten angis hvilket nummer i rekkefølgen den valgte representanten skal ha. For vararepresentant angis hvilken eller hvilke representanter vedkommende skal erstatte, og nummeret i vararepresentantrekken. Fullmakten sendes til Sametinget. Samtidig underrettes den valgte representanten eller vararepresentanten om valget og om retten til å søke fritak fra valg.

Kapittel 15. Forskjellige bestemmelser

§ 80. Oppbevaring, avhending og tilintetgjøring av valgmateriell

Oppbevaring, avhending og tilintetgjøring av valgmateriell etter at valget er over, skal skje i henhold til arkivlovens bestemmelser og forskrift gitt i medhold av denne.

§ 81. Tilgang til Sametingets valgmanntall og det øvrige materiellet – offentlighet

- (1) Om ikke annet følger av bestemmelser i lov eller forskrift, kan adgang til eller avskrift av eksemplarer av Sametingets valgmanntall – herunder det som er brukt til avkryssing – bare gis eller utleveres
 - a) til offentlig ansatte når det er nødvendig av hensyn til tjenesten eller
 - b) til andre når det foreligger samtykke fra Sametinget.
- (2) Tilgang til valgmanntallet og det øvrige valgmateriell kan bare gis til forskere i vitenskaplig øyemed når det foreligger samtykke fra Sametinget.

§ 82. Taushetsplikt

- (1) Forvaltingslovens bestemmelser om taushetsplikt gjelder tilsvarende ved sametingsvalget.
- (2) En person som assisterer en velger ved stemmegivningen og får kjennskap til hvordan vedkommende har stemt, har taushetsplikt om dette.

§ 83. Beregning av frister. Oppreisning for oversittet frist

- (1) Hvis en dato som er utgangspunktet for en frist faller på en helligdag, begynner fristen å løpe nærmest påfølgende hverdag.
- (2) Hvis en dato for avslutningen av en frist faller på en helligdag, løper fristen ut den nærmest påfølgende hverdag.

(3) Bestemmelsene i første og annet ledd gjelder tilsvarende i de tilfellene hvor en dato som er det tidligste eller seneste tidspunkt for noen handling etter denne forskriften, faller på en helligdag.

(4) Oppreisning for oversitting av frister etter denne forskriften kan bare gis hvis fristoversittingen skyldes forhold den som plikter å overholde fristen ikke hadde herredømme over, og heller ikke kunne forutse.

§ 84. *Opplysningsplikt*

Alle offentlig ansatte plikter så langt det er mulig å gi valgmyndighetene de opplysninger de måtte kreve til bruk ved forberedelse og gjennomføring av valget.

§ 85. *Opgaver til valgstatistikk*

Samevalgstyrene, opptellingsvalgstyrene og Sametinget plikter å gi de oppgaver departementet eller Statistisk Sentralbyrå finner er nødvendige for å publisere valgresultater eller utarbeide offisiell valgstatistikk.

§ 86. *Utgiftene ved sametingsvalget*

(1) Statskassen dekker utgiftene til opptellingsvalgstyrene med kr 28 per registrert i valgmanntallene i valgkretsen.

(2) Statskassen dekker utgiftene til Sametingets valgnemnds virksomhet for så vidt gjelder gjøremål fastsatt i sameloven og denne forskriften. Departementet kan – i samråd med Sametinget – sette en ramme for de utgifter som skal dekkes i medhold av første punktum, og kan stille et tilsvarende beløp til disposisjon for Sametinget til dekning av utgiftene.

Kapittel 16. Ikrafttredelse

§ 87. *Ikrafttredelse*

(1) Denne forskriften trer i kraft straks.

(2) Forskrift 10. desember 2004 nr. 1641 om valg til Sametinget oppheves.

19. des. Nr. 1481 2008

Ikrafttredelse av lov 19. desember 2008 nr. 121 om endring i lov 25. mars 1994 nr. 7 om sikring mot og erstatning for naturskader (naturskadeloven)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2008 nr. 121 om endring i lov 25. mars 1994 nr. 7 om sikring mot og erstatning for naturskader (naturskadeloven) del II. Fremmet av Landbruks- og matdepartementet. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

Loven trer i kraft fra 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1482 2008

Ikraftsetting av lov 19. desember 2008 nr. 115 om endring i lov om erstatning frå staten for personskade valda ved straffbar handling m.m. (valdsoffererstatningslova)

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2008 nr. 115 om endring i lov om erstatning frå staten for personskade valda ved straffbar handling m.m. (valdsoffererstatningslova) del II. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

Loven gjelder fra 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1483 2008

Ikraftsetting av lov 19. desember 2008 nr. 120 om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 19. desember 2008 med hjemmel i lov 19. desember 2008 nr. 120 om endringer i lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell del II. Fremmet av Landbruks- og matdepartementet. Kunngjort 23. desember 2008 kl. 15.00.

Loven skal gjelde fra 1. januar 2009.

8. des. Nr. 1484 2008

Forskrift om endring i forskrift om opptak, studier og eksamen ved NLA – Høgskolen for kristendomskunnskap, pedagogikk og interkulturell forståelse

Hjemmel: Fastsatt av styret for NLA – Høgskolen for kristendomskunnskap, pedagogikk og interkulturell forståelse 8. desember 2008 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler § 3–5. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 4. juni 2008 nr. 589 om opptak, studier og eksamen ved NLA – Høgskolen for kristendoms-kunnskap, pedagogikk og interkulturell forståelse gjøres følgende endringer:

§ 24 siste punktum oppheves.

§ 25 siste punktum oppheves.

§ 47 nr. 1 siste punktum oppheves.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2009.

16. des. Nr. 1485 2008

Forskrift om kompensasjon for utgifter til renter til investeringer i skole- og svømmeanlegg fra Den Norske Stats Husbank

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 16. desember 2008 med hjemmel i lov 1. mars 1946 nr. 3 om Den Norske Stats Husbank § 1 og § 21. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

§ 1. Formål

Rentekompensasjonen skal stimulere kommunene og fylkeskommunene til å rehabilitere og investere i skole- og svømmeanlegg.

Ordningen skal bidra til å sikre at alle elever i grunnskolen og i videregående opplæring får gode læringsforhold. Funksjonshemmedes behov skal ivaretas.

§ 2. Hvem som kan få rentekompensasjon

Rentekompensasjon gis kun til kommuner og fylkeskommuner.

§ 3. Hva det kan gis rentekompensasjon til

Det kan gis rentekompensasjon ved investeringer til rehabilitering og nybygg av skole- og svømmeanlegg. Det er ikke nødvendig at svømmehaller er fysisk tilknyttet skoleanlegget. Det stilles som vilkår at svømmeanlegget benyttes til svømmeopplæring i regi av skolen.

Tiltakene skal være av investeringsmessig karakter og kunne lånefinansieres i henhold til kommuneloven § 50.

Det kan søkes om tilskudd til prosjekter som er påbegynt, men som blir ferdigstilt etter 1. januar 2009.

§ 4. Størrelsen på rentekompensasjonen

Den årlige bevilgningen fastsettes av Stortinget.

Fordelingen av investeringsrammen mellom kommunene, og mellom kommunene og fylkeskommunene skjer etter en fordelingsnøkkel gitt av Kunnskapsdepartementet.

Rentekompensasjonen utbetales etterskuddsvis og beregnes på grunnlag av rentekostnader etter et tilsvarende Husbanklån med flytende rente over 20 år med 5 års avdragsfrihet.

§ 5. Søknad og saksgang

Søknad om tilsagn og utbetaling av rentekompensasjonen sendes Husbanken. Husbanken organiserer søknadmottak, og utbetaler tilskuddet innenfor de økonomiske rammer som er stilt til disposisjon.

§ 6. Særlige bestemmelser

Utforming og innredning skal følge bestemmelsene i forskrift 1. desember 1995 nr. 928 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. om ikke dokumenterte dispensasjoner etter samme forskrift foreligger.

Der det er relevant skal kommunene/fylkeskommunene ta hensyn til miljø, energi og universell utforming i prosjektene.

§ 7. Nærmere retningslinjer

Husbankens hovedstyre gir nærmere retningslinjer for gjennomføringen av kompensasjonsordningen.

§ 8. Prioritering

Departementet kan fastsette regler om prioritering av søknader.

§ 9. Sanksjoner ved mislighold

Dersom det avdekkes at forutsetningene for tilskuddet ikke er overholdt, kan staten redusere eller stanse utbetalingen av rentekompensasjonen, og eventuelt kreve tilbakebetaling fra den aktuelle kommunen/fylkeskommunen.

§ 10. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2009.

Samtidig oppheves forskrift 6. juni 2002 nr. 523 om kompensasjon for utgifter til renter til investeringer i skoleanlegg fra Den Norske Stats Husbank.

18. des. Nr. 1486 2008**Forskrift om krav til helsepersonells attester, erklæringer o.l.**

Hjemmel: Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 18. desember 2008 med hjemmel i lov 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 15 fjerde ledd. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

§ 1. Formål

Forskriftens formål er å bidra til at helsepersonells attester, erklæringer o.l. utformes på en måte som gir høy kvalitet og legitimitet.

§ 2. Forskriftens virkeområde – definisjoner

Forskriften gjelder ved helsepersonells utstedelse av attest, erklæring o.l., jf. helsepersonelloven § 15.

Med attest, erklæring o.l. menes enhver skriftlig bevitnelse, bekreftelse, vurdering e.l. avgitt av helsepersonell som ledd i yrkesutøvelsen for å dokumentere helseopplysninger, helsetilstand eller behandlingsforhold knyttet til enkeltpasienter med formål å skulle benyttes overfor andre enn pasienten selv.

§ 3. Hovedregel

Den som utsteder attest, erklæring o.l. skal være varsom, nøyaktig og objektiv, jf. helsepersonelloven § 15 første ledd første punktum.

Attest, erklæring o.l. skal være korrekt og bare inneholde opplysninger som er nødvendige for formålet, jf. helsepersonelloven § 15 første ledd andre punktum.

§ 4. Innholdsmessige krav til attester, erklæringer o.l.

Attest, erklæring o.l. skal være så utfyllende og tydelige at formålet med attesten eller erklæringen oppfylles. Dersom helsepersonellet er i tvil om attesten eller erklæringens formål, eller hvilke opplysninger eller vurderinger attesten eller erklæringen skal inneholde, skal dette avklares.

Attest, erklæring o.l. skal blant annet inneholde følgende opplysninger dersom de er relevante og nødvendige for formålet:

- a) Bakgrunn for attesten eller erklæringen, herunder formål og eventuelt mandat
- b) Opplysninger om oppdragsgiver for eller mottaker av attesten eller erklæringen
- c) Opplysninger om helsepersonellens relasjon til pasienten
- d) Bakgrunnsopplysninger om pasienten, herunder identitet, bosted og nasjonalitet
- e) Beskrivelse av rammene for eventuelle undersøkelser, herunder tid og sted for undersøkelser, bruk av tolk eller ledsagere
- f) Beskrivelse av den dokumentasjon som ligger til grunn for attesten eller erklæringen, herunder redegjørelse for om dokumentasjonen har fremkommet fra helsepersonellens egne undersøkelser, fra pasientjournal, fra annet helsepersonell eller helseinstitusjon, om dokumentasjonen er innhentet fra eller fremlagt av pasienten eller andre
- g) Beskrivelse av relevant helsetilstand og sykehistorie, herunder traumer, tidspunkt for debut, varighet, omfang, fysiske eller psykiske og sosiale følger hittil, tidligere uførhet, undersøkelser og behandling hittil, helseforhold før aktuell tilstand og medikamentbruk
- h) Status presens, herunder funn ved samtale og klinisk undersøkelse
- i) Supplerende undersøkelser som er gjennomført, herunder tester, prøver, strukturerte intervjuer o.l.
- j) Vurderinger, herunder diagnoseangivelse i henhold anerkjent diagnosekodesystem
- k) Konklusjon eller anbefaling, relatert til mandatet og med henvisning til relevante funn
- l) Konsekvenser av vurderinger og konklusjon, herunder mulige eller anbefalte tiltak i form av behandling, oppfølging eller ytterligere utredning og undersøkelse
- m) Signatur og nødvendig kontaktinformasjon, herunder sted og tid for utferdigelsen av attesten eller erklæringen, helsepersonellens navn og stilling, underskrift eller elektronisk signatur
- n) Vedlegg og annen dokumentasjon, herunder tidligere utredninger, epikriser, laboratoriefunn osv.

Attest, erklæring o.l. skal utformes på en slik måte at det er samsvar mellom attesten eller erklæringens beskrivende del og de vurderinger som er foretatt, samt samsvar mellom vurderinger og konklusjon eller anbefaling.

Dersom det er knyttet tvil eller usikkerhet til attesten eller erklæringens faktiske grunnlag, vurderinger eller konklusjon, skal dette fremgå.

§ 5. Krav til opplysninger

Attest, erklæring o.l. skal inneholde alle opplysninger som helsepersonellet bør forstå er av betydning for mottageren og for formålet med attesten, erklæringen o.l., jf. helsepersonelloven § 15 første ledd tredje punktum.

§ 6. Begrensninger når det gjelder bruk av relevant informasjon

Helsepersonell skal gjøre det klart dersom attesten, erklæringen o.l. bare bygger på en begrenset del av de relevante opplysningene helsepersonellet har, jf. helsepersonelloven § 15 første ledd fjerde punktum.

§ 7. Habilitet

Helsepersonell som er inhabil etter forvaltningsloven § 6, skal ikke utstede attest, erklæring o.l., jf. helsepersonelloven § 15 første ledd siste punktum.

I attest, erklæring o.l. skal helsepersonellet opplyse om forhold som kan ha betydning for hans eller hennes habilitet.

§ 8. Krav til utforming

Attest, erklæring o.l. skal så langt det er mulig og forsvarlig utformes på en slik måte at de kan forstås av pasienten eller pasientens representant og mottakeren. Unødvendig bruk av faguttrykk bør unngås.

§ 9. Begrensninger i egen kompetanse

Ved utstedelse av attest, erklæring o.l. skal helsepersonell være oppmerksom på begrensninger i egen fagkompetanse. Dersom helsepersonellet er i tvil om eller usikker på egen kompetanse skal dette fremgå av attesten eller erklæringen.

§ 10. Samtykke

Attest, erklæring o.l. kan bare utstedes etter pasientens samtykke eller med hjemmel i lov.

Dersom pasientens samtykke til utlevering av opplysninger er så begrenset at en attest, erklæring o.l. vil gi et ufullstendig eller misvisende bilde, må helsepersonellet gjøre oppmerksom på at attesten eller erklæringen bygger på et avgrenset materiale, jf. § 6, eller avstå fra å utstede slik attest eller erklæring.

§ 11. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2009.

Merknader til forskrift om krav til attester, erklæringer o.l.

Merknader til § 1. Formål:

Formålsbestemmelsen skal være førende for tolkningen av forskriftens øvrige bestemmelser

I forskriften benyttes begrepet «attester, erklæringer o.l.», jf. helsepersonelloven § 15. Når forskriften omtaler «attester, erklæringer o.l.» under ett, innebærer det at det i forskriften ikke er lagt opp til noen definisjon eller avgrensning mellom de ulike former for attester, erklæringer, bekreftelser, bevitnelser osv. som helsepersonell utsteder.

Forskriftens krav vil i utgangspunktet gjelde for alle typer attester eller erklæringer som helsepersonell utsteder. Flere av forskriftens bestemmelser forutsetter imidlertid at hvilke opplysninger som skal medtas vil kunne variere ut fra hva slags type attest eller erklæring det er snakk om, samt hvilket formål attesten eller erklæringen skal ivareta eller oppfylle, jf. nærmere om dette i merknadene til § 4. Som eksempel vil det kreves færre opplysninger i en vanlig sykemelding sammenlignet med en erklæring som er utstedt til bruk i søknad om yrkesskadeserstatning. I tillegg til at det i sistnevnte type erklæring ofte vil kreves flere opplysninger, vil det også ofte kreves en mer inngående redegjørelse for nødvendige bakgrunnsopplysninger, foretatte undersøkelser og vurderinger.

Merknader til § 2. Forskriftens virkeområde – definisjoner:

Av bestemmelsens første ledd fremgår at forskriften vil gjelde for alle grupper helsepersonell.

Hvem som er å anse for helsepersonell fremgår av helsepersonelloven § 3. I all hovedsak vil det her være snakk om autorisert helsepersonell etter helsepersonelloven § 48. Forskriften kan imidlertid også komme til anvendelse overfor personell som ikke er autorisert, men som likevel er å anse for helsepersonell i henhold til helsepersonelloven, og dermed også forskriften. Som eksempel kan tenkes logoped ved en sykehusavdeling som utarbeider attest/erklæring om en pasient som har vært til utredning eller behandling ved sykehuset.

Forskriften gjelder ikke for resepter (herunder blåresepter), da utforming og innhold for disse reguleres av annet regelverk, jf. spesielt lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. og lov 2. juni 2000 nr. 39 om apotek.

Også i annet regelverk kan det være stilt krav til attester/erklæringer. Etter folketrygdloven er NAV gitt hjemmel til å innhente nødvendige opplysninger, jf. for eksempel folketrygdloven § 21–3 om medlemmets opplysningsplikt og § 21–4 om innhenting av opplysninger og uttalelser. I slike saker vil det derfor måtte foretas en konkret vurdering av hvilke opplysninger som skal medtas i en attest eller erklæring. I praksis vil dette i stor grad følge av de særskilte blanketter eller skjemaer som NAV har utarbeidet for de ulike sakstyper/trygdeytelser, og hvor det fremgår hvilke opplysninger som skal medtas og hvilke vurderinger helsepersonellet skal foreta.

Bestemmelsens andre ledd definerer forskriftens begrep «attester, erklæringer o.l.». Det fremgår at forskriftens krav i utgangspunktet vil gjelde for enhver skriftlig bevitnelse, bekreftelse, vurdering e.l. som helsepersonell utsteder. Som nevnt vil forskriften ikke omfatte resepter, herunder såkalte blåresepter.

Når forskriften omtaler «attester, erklæringer o.l.» under ett, innebærer det at det i forskriften ikke er lagt opp til noen definisjon eller avgrensning mellom ulike former for attester, erklæringer, bekreftelser, bevitnelser osv. som helsepersonell utsteder. Forskriften legger heller ikke opp til noen sontring mellom såkalte «behandlererklæringer» og såkalte «sakkyndigerklæringer». Som det særlig fremgår av forskriftens § 4 vil det imidlertid i praksis være stor forskjell mellom ulike attester og erklæringer når det gjelder hvilke opplysninger og vurderinger som i henhold til forskriften skal medtas.

Når forskriften benytter begrepet «pasienten» er dette også ment å omfatte de situasjonene hvor helsepersonell utsteder attest eller erklæring, men hvor den person som attesten eller erklæringen gjelder strengt tatt ikke er å anse for helsepersonellens «pasient». Eksempel på dette kan være der hvor helsepersonell uten behandlerrelasjon utsteder en sakkyndig erklæring. I slike tilfeller er det ikke naturlig å anse vedkommende som den sakkyndiges pasient i

tradisjonell forstand. Forskriftens begrep «pasient» vil derfor ofte måtte forstås som «pasienten og/eller den som attesten eller erklæringen gjelder».

Enkel kommunikasjon med samarbeidende helsepersonell eller pårørende, arbeidsnotater og dokumentasjon i pasientjournal omfattes ikke av begrepet «attester, erklæringer o.l.». Arbeidsnotater utarbeidet i forbindelse med organisasjonsintern utredning og hvor helsefaglige vurderinger inngår, vil således ikke være omfattet av forskriften. Eksempel på dette kan være situasjoner hvor helsepersonell i NAV eller Norsk Pasientskadeserstatning utarbeider helsefaglige vurderinger som skal inngå i sakens beslutningsgrunnlag.

Merknader til § 3. Hovedregel:

Bestemmelsens første og andre ledd er gitt lik ordlyd som helsepersonelloven § 15 første ledd, første og andre punktum. Bestemmelsene er gjentatt i forskriften av pedagogiske grunner og skal forstås på samme måte som lovbestemmelsen.

I Ot.prp.nr.25 (2007–2008) Om lov om endringer i helsepersonelloven og helseregisterloven, er det i pkt. 6.5.1 om gjeldende rett redegjort for helsepersonelloven § 15 første ledd, første og andre punktum. Det er her blant annet uttalt:

«Som nevnt (...) er det i helsepersonelloven § 15 fastsatt regler som direkte gjelder for helsepersonells utstedelse av attester og erklæringer. Formålet med bestemmelsen er blant annet å bidra til at helsepersonells opplysninger om pasienter ikke misbrukes av helsepersonellet selv eller av andre. Bestemmelsen må ses i sammenheng med den plikt til forsvarlighet som følger av helsepersonelloven § 4, og også etiske regler og krav til god yrkesskikk for personellgruppen.

Av bestemmelsens ordlyd fremgår at attester og erklæringer skal være «korrekte». Dette må antas å omfatte både den faktiske fremstillingen i attesten/erklæringen, vurderinger av den faktiske fremstillingen, samt faglige vurderinger, jf. ovenfor om forsvarlighetsplikten etter helsepersonelloven § 4.

Når det kreves at attester/erklæringer skal være «objektive», må dette antas å innebære at attesten/erklæringen skal gi en objektiv faglig beskrivelse av pasientens helsetilstand, samt redegjøre for premisser og konklusjoner på en etterprøvbart måte.

Bestemmelsens krav om at den som utsteder attest/erklæring skal være «varsom», må blant annet antas å innebære at helsepersonellet bør ta kontakt med pasienten dersom personellet skjønner at det er tale om å utlevere spesielt sensitive opplysninger. Det er imidlertid ikke anledning til å fravike kravet til objektivitet og fullstendighet i slike tilfeller.

Det fremgår videre av bestemmelsens ordlyd at attester, erklæringer o.l. «bare skal inneholde opplysninger som er nødvendige for formålet.»

I bestemmelsens forarbeider er det presisert at helsepersonellet skal bygge sine erklæringer på nødvendig innhentet informasjon og på så omfattende undersøkelser som formålet tilsier, jf. Ot.prp.nr.13 (1998–1999) side 224. Hva som er nødvendig undersøkelse og informasjon vil kunne variere ut i fra formålet.

Etter omstendighetene må helsepersonelloven § 15 sies å inneholde en plikt for helsepersonellet til ikke å tilbakeholde opplysninger som han/hun bør forstå er av betydning for mottageren eller bestilleren av en attest eller erklæring. I motsatt fall vil det vanskelig kunne hevdes at attesten/erklæringen er «nøyaktig og objektiv» eller «korrekt(e)». I hvilke situasjoner dette skal sies å gjelde må avgjøres etter en konkret vurdering hvor det særlig må foretas en avveining hvor type opplysninger veies opp mot attesten/erklæringens formål og innholdsmessige krav. I mange situasjoner vil det være åpenbart at nærmere bestemte opplysninger ikke er relevante eller nødvendige for at attesten/erklæringen skal oppfylle sitt formål. Likedan vil det i andre situasjoner være like åpenbart at helsepersonellet ikke kan tilbakeholde nærmere bestemte opplysninger ved utstedelse av attest/erklæring, fordi opplysningene er viktige for det angitte formålet.

Helsepersonelloven § 15 må etter omstendighetene også sies å inneholde en plikt for helsepersonellet til å gjøre oppmerksom på eller presisere dersom en attest eller erklæring bare bygger på en begrenset del av de opplysninger helsepersonellet har eller er gjort kjent med. Dersom pasienten ikke samtykker til at helsepersonellet kan omtale eller basere sin attest/erklæring på relevante opplysninger, vil det i gitte situasjoner være vanskelig å hevde at attesten/erklæringen er «nøyaktig og objektiv» eller «korrekt(e)».

Som nevnt gjelder helsepersonelloven § 15 for alle attester eller erklæringer som helsepersonell utsteder, det vil si både attester, erklæringer eller meldinger som helsepersonell avgir etter anmodning fra pasienten og for sakkyndige erklæringer i mer tradisjonell forstand, for eksempel erklæringer som avgis på bestilling fra en oppdragsgiver og i henhold til et på forhånd fastsatt mandat. Kravene etter § 15 gjelder uavhengig av om helsepersonellet handler på oppdrag fra pasienten eller på oppdrag fra en tredjeperson.

Utstedes attest/erklæring på oppdrag fra pasienten, er det pasientens samtykke som danner grunnlaget for utlevering av opplysninger. For at helsepersonell skal kunne skrive en attest/erklæring, må pasienten samtykke til at relevante og nødvendige opplysninger fra pasientjournalen brukes. Dersom helsepersonellet utleverer opplysninger i strid med pasientens samtykke, vil dette kunne innebære et brudd på helsepersonellens taushetsplikt.

Dersom helsepersonellet opptrer som sakkyndig, handler vedkommende som hovedregel på vegne av en annen oppdragsgiver enn pasienten. Som utgangspunkt regnes helsepersonellet som sakkyndig når han eller hun avgir erklæringer, attestasjoner og lignende som ikke står i direkte forbindelse med behandlingen av skade

eller sykdom, men som er ment å skulle tilrettelegge grunnlaget for avgjørelser av forskjellig slag. I disse situasjonene foreligger det ikke lenger et tosidig pasient-behandlerforhold, i og med at en tredjepart kommer inn og skal ha opplysninger, og helsepersonellet kan ha selvstendige plikter i forhold til denne. Oppdragsgiveren kan for eksempel være domstolen, trygdeetaten, forsikringselskaper, utlendingsmyndighetene osv.

Helsepersonelloven § 15 gir i seg selv ikke hjemmel for å utlevere taushetsbelagte opplysninger. Dette er regulert i helsepersonelloven § 27 og det fremgår at opplysninger som helsepersonellet innhenter som sakkyndig i utgangspunktet ikke vil være taushetsbelagte i forhold til oppdragsgiver. Helsepersonelloven § 27 oppstiller krav som må være oppfylt før det kan anses å foreligge et sakkyndighetsoppdrag som gir grunnlag for utlevering av helseopplysninger til oppdragsgiver, blant annet at helsepersonellet gjør pasienten oppmerksom på at vedkommende opptrer som sakkyndig og at opplysninger som skriver seg fra sakkyndigoppdraget vil bli utlevert til oppdragsgiver.»

Merknader til § 4. Innholdsmessige krav til attester, erklæringer o.l.:

Bestemmelsens første ledd første punktum presiserer at attester og erklæringer skal være så utfyllende og tydelige at formålet oppfylles. Hva dette konkret innebærer vil måtte vurderes fra sak til sak. I noen tilfeller kan formålet anses oppfylt ved en kort attest/erklæring med forholdsvis få opplysninger, mens det i andre tilfeller vil være nødvendig med en mer omfattende redegjørelse for blant annet sykehistorie, foretatte undersøkelser, utført eller planlagt behandling, vurderinger og konklusjon. Bestemmelsen må sees i sammenheng med andre ledd som har en oppstilling av opplysninger som det kan være relevant å medta i en attest eller erklæring.

Av bestemmelsens første ledd andre punktum fremgår at helsepersonellet har en plikt til å avklare eventuell tvil knyttet til attesten/erklæringens formål eller hvilke opplysninger eller vurderinger som skal medtas i attesten/erklæringen.

Bestemmelsens andre ledd inneholder en oppstilling av opplysninger som det kan være relevant å medta i en attest eller erklæring. Oppstillingen er ikke ment å skulle være uttømmende, men skal mer ha funksjon som en eksempelliste over opplysninger som det kan være relevant å medta i en attest eller erklæring, jf. bruken av begrepet «blant annet».

Ved vurderingen av hvilke opplysninger som skal medtas, vil det avgjørende være hvorvidt opplysningene er «relevante og nødvendige» for formålet med attesten eller erklæringen. Dette er en konkret vurdering som vil måtte foretas fra sak til sak og bestemmelsen lister bare opp generelle krav/opplysninger som det kan være aktuelt å stille til en attest/erklæring. Hvilke opplysninger som det i en attest eller erklæring vil være relevant og nødvendig å medta, vil bero på en konkret vurdering av aktuelle sak, hva slags attest/erklæring det er snakk om, det mandatet som eventuelt er gitt osv. Likedan må det vurderes konkret hvor grundig man bør gå inn på de enkelte momenter og hvilke opplysninger som skal utleveres.

Som nevnt i merknadene i tilknytning til § 2 vil det i mange tilfeller følge av særskilte blanketter eller skjemaer hvilke opplysninger som skal medtas og hvilke vurderinger helsepersonellet skal foreta, jf. særlig utstedelse av attester eller erklæringer overfor NAV.

Videre er det i merknaden til forskriftens § 2 påpekt at forskriftens begrep «pasienten» også er ment å omfatte de situasjonene hvor helsepersonell utsteder attest eller erklæring, men hvor den person som attesten eller erklæringen gjelder strengt tatt ikke er å anse for helsepersonellens «pasient». Når det i § 4 andre ledd brukes begrepet «pasient» vil derfor dette ofte måtte forstås som «pasienten og/eller den som attesten eller erklæringen gjelder». Eksempel på dette kan være der hvor helsepersonell uten behandlerrelasjon utsteder en sakkyndig erklæring.

Bestemmelsen må også sees i sammenheng med helsepersonellovens bestemmelser om taushetsplikt. Dersom ikke annet følger av særskilt lovhjemmel, vil det være pasientens samtykke som setter rammene for hvilke taushetsbelagte opplysninger som kan utleveres. Helsepersonellet kan ikke i en attest eller erklæring utlevere opplysninger som vil innebære brudd på taushetsplikten.

I bestemmelsens tredje ledd er det for det første stilt krav om at det skal være samsvar mellom attesten eller erklæringens beskrivende del og de vurderinger som blir foretatt. Dernest stilles det krav om at det skal være samsvar mellom de vurderinger som er gjort i attesten/erklæringen og helsepersonellens konklusjon eller anbefalinger.

Bestemmelsen skal gjøre det mulig for pasienten eller mottakeren å etterprøve attesten/erklæringen. Bestemmelsen skal videre hindre at det blir behov for å innhente ny attest/erklæring dersom det tilsynelatende ikke er samsvar mellom attesten/erklæringens ulike deler.

Eventuell tvil eller usikkerhet knyttet til attesten eller erklæringens faktiske grunnlag, vurderinger eller konklusjon, kan være relevante og nødvendige opplysninger for den som attesten/erklæringen gjelder eller for mottakeren av attesten/erklæringen. Slik tvil kan indikere hvilken vekt attesten/erklæringen skal tillegges og det kan også tilsi behov for å innhente ytterligere opplysninger eller nye vurderinger fra annet helsepersonell. I bestemmelsens fjerde ledd er det derfor presisert at det skal fremgå dersom det er knyttet tvil eller usikkerhet til attesten eller erklæringen.

For ordens skyld viser departementet også til enkelte nylig vedtatte endringer av betydning for helsepersonells utstedelse av attester og erklæringer. Helsepersonelloven § 15 nytt andre og tredje ledd trer i kraft fra 1. januar 2009 og samtidig trer det i kraft endringer i helsepersonelloven § 22.

Helsepersonelloven § 15 nytt andre ledd innebærer at når helsepersonell forstår at det kan ha særlig betydning hvordan spesielt sensitive faktiske forhold beskrives i en attest, erklæring o.l. til et forsikringsselskap, skal han eller hun ta dette opp med pasienten. Helsepersonelloven § 15 nytt tredje ledd innebærer at når det skal utleveres helseopplysninger til et forsikringsselskap, og selskapet kan forstå disse opplysningene som uttrykk for en alvorlig sykdom, skal pasienten orienteres om dette først, dersom det må antas at han eller hun er ukjent med forholdet.

Helsepersonelloven § 22 første ledd, nytt andre punktum innebærer at når det skal utleveres helseopplysninger til et forsikringsselskap, så skal attest, erklæring o.l. utformes slik at forsikringsselskapet ikke får adgang eller kjennskap til opplysninger som den opplysningene direkte gjelder, kan nektes innsyn i etter pasientrettighetsloven § 5-1 annet ledd.

Bestemmelsene er foreslått i Ot.prp.nr.41 (2007–2008) Om lov om endringer i lov 16. juni 1989 nr. 69 om forsikringsavtaler m.m., og i proposisjonens punkt 12.2 er det blant annet uttalt:

«Til helsepersonelloven § 15

Annet ledd er en ordensbestemmelse som maner til varsomhet hos helsepersonell, typisk leger og sykepleiere. Den kan i så måte betraktes som en presisering av varsomhetskravet i § 15 første ledd første punktum. Bestemmelsen gjelder bare ved utforming av attest, legeerklæring o.l. til et forsikringsselskap. Det sentrale vilkåret for å utløse informasjonsplikten er at forholdet er spesielt sensitivt, altså mer enn normalt sensitivt. Hva slags opplysninger som er av en slik karakter, vil variere fra person til person. Det avgjørende vil være den enkelte pasients subjektive oppfatning av sine helseopplysninger. Helsepersonellens inntrykk av pasientens syn på det aktuelle forholdet vil stå sentralt. Hensynet til pasienten tilsier at man i tvilstilfeller bør ta et forhold opp med pasienten. (...).

Tredje ledd gjelder helsepersonells plikt til å informere pasienten og følgelig også pasientens rett til informasjon. Hensikten er å forhindre at en forsikringssøker først blir kjent med mistanke om en alvorlig sykdom fra sitt forsikringsselskap og ikke fra det helsepersonellet vedkommende har vært pasient hos, typisk en lege. Ikke enhver opplysning som formidles til et forsikringsselskap vil utløse informasjonsplikten. Det kreves at forsikringsselskapet kan oppfatte informasjonen som en indikasjon på en alvorlig sykdom. Dessuten må det være grunn til å anta at pasienten ikke allerede er kjent med denne mistanken. Også her bør hensynet til pasienten tilsi at man i tvilstilfeller tar opp det aktuelle forholdet med pasienten. Det gjelder for eksempel om man er i tvil om hvorvidt sykdommen er tilstrekkelig alvorlig eller hvorvidt pasienten kjenner til dette allerede. For øvrig gjelder reglene i pasientrettighetsloven kapittel 3 om pasientens rett til informasjon. (...).

(...)

Til helsepersonelloven § 22

Lovforslaget begrenser adgangen til å gi ut taushetsbelagte helseopplysninger selv om pasienten i utgangspunktet samtykker til slik utlevering. De opplysninger som ikke kan gis ut til en pasient etter pasientrettighetsloven § 5-1 annet ledd, skal følgelig heller ikke kunne gis ut til et forsikringsselskap.»

Merknader til § 5. Krav til opplysninger:

Bestemmelsen er gitt lik ordlyd som helsepersonelloven § 15 første ledd, tredje punktum. Bestemmelsene er gjentatt i forskriften av pedagogiske grunner og skal forstås på samme måte som lovbestemmelsen.

I Ot.prp.nr.25 (2007–2008) Om lov om endringer i helsepersonelloven og helseregisterloven, er det i de spesielle merknadene til bestemmelsen (kapittel 13) blant annet uttalt:

«Bestemmelsen i første ledd tredje punktum er nytt og det vises til proposisjonens punkt 6.5.4.

I bestemmelsen presiseres det at helsepersonell i sine attester/erklæringer skal medta opplysninger som de bør forstå er av betydning for mottageren av attesten/erklæringen og for formålet med attesten/erklæringen.

Når det gjelder spørsmålet om hvilke opplysninger helsepersonellet «bør forstå» er av betydning for aktuelle mottagere og attesten/erklæringens formål, må det foretas en konkret og til en viss grad skjønnsmessig vurdering.

Vurderingen vil dermed kunne variere ut fra omstendighetene og de faktiske forutsetninger det enkelte helsepersonell hadde på tidspunktet for utstedelse av attesten/erklæringen. Sentralt ved en slik vurdering vil blant annet være hva slags attest/erklæring det er snakk om, hva slags formål denne skal fylle, hvilke opplysninger helsepersonellet har hatt om aktuell bruk/formål, hvordan mottageren eller pasienten har beskrevet bruken/formålet osv. Det vil dermed ikke utelukkende være helsepersonellet som skal «bære risikoen» for at relevante opplysninger fremkommer.

Begrepet «bør forstå» indikerer også at bestemmelsen ikke pålegger helsepersonellet en plikt til å undersøke alle tenkelige eventualiteter som muligens kan ha betydning for hvilke opplysninger helsepersonellet bør medta i attesten/erklæringen. Også her vil det måtte foretas en konkret vurdering for å avklare om helsepersonellet har oppfylt sin undersøkelsesplikt i så måte. Helsepersonellet vil således ikke være pålagt et «objektivt ansvar» for å redegjøre for enhver opplysning som kan tenkes å være relevant.

Plikten til å utlevere opplysninger etter bestemmelsen må også sees i sammenheng med helsepersonellovens taushetspliktbestemmelser og eventuelt samtykke fra pasienten. Dersom helsepersonellet utleverer flere opplysninger enn strengt tatt nødvendig, vil dette kunne medføre brudd på helsepersonellens taushetsplikt.»

Merknader til § 6. Begrensninger når det gjelder bruk av relevant informasjon:

Bestemmelsen er gitt lik ordlyd som helsepersonelloven § 15 første ledd, fjerde punktum. Bestemmelsene er gjentatt i forskriften av pedagogiske grunner og skal forstås på samme måte.

I Ot.prp.nr.25 (2007–2008) Om lov om endringer i helsepersonelloven og helseregisterloven, er det i de spesielle merknadene til bestemmelsen (kapittel 13) blant annet uttalt:

«Også bestemmelsen i første ledd fjerde punktum er ny og det vises også her til proposisjonens punkt 6.5.4.

I bestemmelsen presiseres det at helsepersonell har en opplysningsplikt dersom de i sine attester/erklæringer kun bygger på en begrenset del av de relevante opplysninger helsepersonellet har. En slik opplysningsplikt vil kunne si noe om grunnlaget for attesten/erklæringen og gjøre det mulig for mottakeren/oppdragsgiveren å ta stilling til hvilken vekt attesten/erklæringen kan tillegges, og da nærmere bestemt om man kan basere seg utelukkende på denne eller om man må vurdere å innhente supplerende opplysninger eller be om en ny attest/erklæring.

Sett i sammenheng med de øvrige bestemmelser i helsepersonelloven § 15, og da særlig første ledds andre punktum om at attester/erklæringer skal være korrekte og bare inneholde opplysninger som er nødvendige for formålet, vil opplysningsplikten etter nytt fjerde punktum bare gjelde i forhold til opplysninger som i den konkrete saken ville vært relevante for attesten/erklæringens formål. Opplysninger som slik sett ikke vil være relevante, vil ikke omfattes av opplysningsplikten etter den nye bestemmelsen. Mer konkret vil det dermed ikke være nødvendig å opplyse om at attesten/erklæringen bygger på en begrenset del av de opplysninger helsepersonellet er kjent med, såfremt disse opplysningene er irrelevante i forhold til den attest/erklæring som helsepersonellet utsteder og dennes formål.

Hvordan opplysningsplikten skal oppfylles vil måtte vurderes konkret. I de fleste tilfeller kan det være tilstrekkelig at det av attesten/erklæringen fremgår at den kun bygger på en begrenset del av de opplysninger helsepersonellet har. Andre ganger kan dette skje ved at oppdragsgiver eller mottager av attesten/erklæringen gjøres oppmerksom på dette ved en tilleggsuttalelse fra helsepersonellet eller ved at helsepersonellet opplyser om dette muntlig.

Det vil måtte vurderes konkret om helsepersonellet kan redegjøre nærmere for hva slags «tilleggsopplysninger» helsepersonellet er kjent med, men som attesten/erklæringen likevel ikke bygger på. I den grad det er snakk om taushetsbelagte opplysninger vil det måtte bli en vurdering av helsepersonellovens bestemmelser om taushetsplikt hvorvidt helsepersonellet kan opplyse om hva disse opplysningene består av. I de tilfellene hvor helsepersonellet har utstedt en attest/erklæring basert på pasientens samtykke, vil det måtte bero på pasientens samtykke i hvilken grad man nærmere kan gå inn på hva slags opplysninger det er snakk om.»

Merknader til § 7. Habilitet:

Bestemmelsens første ledd er en gjengivelse av helsepersonelloven § 15 første ledd siste punktum og skal forstås på samme måte. Bestemmelsen er gjengitt i forskriften av pedagogiske grunner, samt for å synliggjøre økt fokus og viktigheten av habilitetsvurderinger i helsepersonells arbeid med attester og erklæringer.

Forvaltningsloven § 6 første ledd redegjør for når inhabilitet vil foreligge blant annet som følge av slektskapsforhold. Også partstilknytning eller forretningsmessig tilknytning vil kunne medføre inhabilitet.

I henhold til forvaltningsloven § 6 andre ledd vil inhabilitet også kunne foreligge etter en mer skjønnsmessig vurdering, idet det her heter:

«Likeså er han ugild når andre særegne forhold foreligger som er egnet til å svekke tilliten til hans upartiskhet; blant annet skal legges vekt på om avgjørelsen i saken kan innebære særlig fordel, tap eller ulempe for ham selv eller noen som han har nær personlig tilknytning til. Det skal også legges vekt på om ugildhetsinnsigelse er reist av en part.»

Dersom helsepersonellet er inhabilt i henhold til forvaltningsloven § 6, skal han eller hun ikke utstede attest eller erklæring.

Av bestemmelsens andre ledd følger at helsepersonellet skal opplyse om forhold som kan ha betydning for han eller hennes habilitet. Forutsetningen her er at helsepersonellet har vurdert det dit hen at det ikke er snakk om slike forhold at inhabilitet foreligger, sml. kravet etter bestemmelsens første ledd. Dersom det foreligger inhabilitet skal helsepersonellet ikke utstede attest eller erklæring.

Bestemmelsen skal sikre åpenhet og økt fokus på habilitetsproblematikk og rollebevissthet blant helsepersonell, samtidig som det vil gjøre det mulig for andre å etterprøve habilitetsvurderingen.

Merknader til § 8. Krav til utforming:

Pasientrettighetslovgivningen vektlegger pasienters krav på informasjon og rett til medvirkning. I tråd med dette er det i bestemmelsens første punktum presisert at attester og erklæringer skal utformes på en slik måte at de kan forstås av pasienten.

Fordi «pasienten» vil omfatte en stor og uensartet gruppe, herunder barn, psykotiske, demente, psykisk funksjonshemmede mv., er det fastsatt at det samme skal gjelde for «pasientens representant». Tilsvarende følger det av bestemmelsen at attester/erklæringer skal utformes på en slik måte at de kan forstås av «mottakeren». Dette

behøver ikke nødvendigvis være pasienten, men vil også kunne være domstolene, et forsikringsselskap eller offentlige myndigheter, for eksempel NAV.

Bestemmelsen skal i hovedsak forhindre misforståelser som følge av at attesten eller erklæringen fremstår som uklar, tvetydig eller språklig kompliserte. Det skal være mulig å avgjøre om en attest eller erklæring er i henhold til formålet eller et fastsatt mandat.

Reservasjonen «så langt det er mulig og forsvarlig» er tatt med for å ikke utelukke nødvendig eller hensiktsmessig bruk av helsefaglige ord og uttrykk. Til en viss grad vil det ikke være mulig eller hensiktsmessig å oversette, omskrive eller erstatte innarbeidede faguttrykk/-terminologi eller utenlandske eller latinske ord og uttrykk. Bruk av faguttrykk vil kunne være nødvendig for å være tilstrekkelig presis, samt nødvendig for at annet helsepersonell skal forstå fakta, vurderinger og konklusjon. I bestemmelsens andre punktum er det i tråd med dette presisert at det er den «unødvendige» bruk av faguttrykk som bør unngås.

Departementet vil også påpeke at et ikke ubetydelig antall erklæringer og attester i dag skrives på et annet skandinavisk språk. Slike erklæringer aksepteres etter gjeldende praksis og forskriftens § 8 er ikke ment å skulle medføre et obligatorisk krav om oversettelse av svenske og danske attester eller erklæringer. Også for denne type attester og erklæringer vil det imidlertid gjelde at de skal utformes på en slik måte at de kan forstås. Dette vil kunne innebære en plikt til å oversette nærmere bestemte ord og uttrykk.

Merknader til § 9. Begrensninger i egen kompetanse:

Bestemmelsen må sees i sammenheng med helsepersonelloven § 4 om krav til faglig forsvarlighet og krav til å innrette seg etter egne faglige kvalifikasjoner. Helsepersonells attester og erklæringer vil i mange sammenhenger ha stor autoritet og de tillegges normalt stor vekt. Også ved denne siden av helsepersonells virksomhet er det derfor viktig å være oppmerksom på begrensninger i egen fagkompetanse.

Hvorvidt helsepersonellet er på siden av eller utenfor egen fagkompetanse, vil derfor være relevante opplysninger i en attest/erklæring. Eventuell tvil eller usikkerhet i forhold til egen fagkompetanse er viktig for å avklare attesten/erklæringens vekt eller verdi, enten som helhet eller i forhold til enkelte delelementer av attesten/erklæringen. I bestemmelsen er derfor helsepersonell pålagt å opplyse dersom de er i tvil om eller usikker på egen kompetanse i forhold til utstedelse av attesten eller erklæringen.

Merknader til § 10. Samtykke:

Bestemmelsen i første ledd er kun ment som en presisering av det som ellers følger av gjeldende rett, jf. særlig helsepersonelloven kapittel 5 om taushetsplikt og opplysningsrett. Bestemmelsen er i hovedsak inntatt i forskriften av pedagogiske grunner.

Som tidligere nevnt vil det i mange tilfeller være pasientens samtykke som trekker rammene for hvilke taushetsbelagte opplysninger som helsepersonellet kan utlevere. Bestemmelsen må også sees i sammenheng med § 3 andre ledd om at attester/erklæringer bare skal inneholde opplysninger som er nødvendig for formålet.

Undertegnet søknad eller krav om ytelser som er begrunnet i sykdom, skade eller lyte, vil etter omstendighetene måtte tolkes slik at søkeren/skadelidte har samtykket til nødvendig saksbehandling, herunder at den som saksbehandler søknaden/kravet kan forelegge saken for eksternt helsefaglig sakkyndig.

Når det gjelder bestemmelsens andre ledd vises det til merknadene til forskriftens § 6.

19. des. Nr. 1487 2008

Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften)

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 67 om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav (skattebetalingsloven) § 1-2, § 2-1, § 2-3, § 2-6, § 2-7, § 2-8, § 5-4, § 5-6, § 5-10, § 7-1, § 7-2, § 8-1, § 9-1, § 10-4, § 10-10, § 10-22, § 11-4, § 11-5, § 11-7, § 13-6, § 14-20, § 15-1, § 17-1 og § 19-2. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 21. desember 2007 nr. 1766 til utfylling og gjennomføring mv. av skattebetalingsloven (skattebetalingsforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 1-2-1 annet ledd bokstav d skal lyde:

- d. Sakskostnader tilkjent staten i sivile saker.

§ 2-1-1 overskriften skal lyde:

Betalingssted og innkrevingsmyndighet for utenlandsk arbeidsgiver

§ 2-1-1 nytt femte ledd skal lyde:

(5) Innkrevingsmyndighet for forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift fra utenlandske arbeidsgivere er den skatteoppkrever som betalingen skal foretas til etter reglene i første til fjerde ledd.

Ny § 2–3 skal lyde:

§ 2–3. Skattekontorene – formues- og inntektsskatt for skattytere som ikke har varig tilknytning til riket og sjømenn bosatt i utlandet, artistskatt, petroleumsskatt og svalbardskatt

Departementets myndighet etter skattebetalingsloven § 2–3 til å bestemme hvilket skattekontor krav skal betales til og innkreves av delegeres til Skattedirektoratet.

Ny § 2–6 skal lyde:

§ 2–6. Andre skatte- og avgiftskrav

§ 2–6–1. Innkrevingsmyndighet for krav etter skattebetalingsloven § 1–1 tredje ledd bokstav c og d

- (1) Tvangsmulkt etter arveavgiftsloven § 43 og merverdiavgiftsloven § 52 innkreves av skattekontoret.
- (2) Tvangsmulkt etter skattebetalingsloven § 5–16, ligningsloven § 10–6 og ansvarskrav etter ligningsloven § 10–7 innkreves av den kommunale skatteoppkreveren.

Ny § 2–8 skal lyde:

§ 2–8. Departementets instruksjonsmyndighet over skatteoppkreverne og om delegering av myndighet til skatteoppkreverne

Departementets myndighet etter skattebetalingsloven § 2–8 delegeres til Skattedirektoratet.

§ 5–4–3 tredje ledd skal lyde:

(3) Skattefrie selskaper, foreninger og institusjoner som nevnt i skatteloven § 2–32 første ledd, er fritatt for plikten til å beregne forskuddstrekk for verdien av kostbesparelse i hjemmet etter § 5–8–13 første til tredje ledd, når samlet lønnsutbetaling mv., eksklusiv beregnet kostbesparelse til en person i løpet av inntektsåret ikke overstiger 4 000 kroner. Trekkplikten inntreer fra og med det tidspunktet hvor lønn mv. overstiger 4 000 kroner.

§ 5–6–2 annet ledd bokstav b skal lyde:

- b) foreldrepenger, jf. folketrygdloven kapittel 14.

§ 5–6–2 annet ledd bokstav c oppheves.

§ 5–6–12 fjerde ledd skal lyde:

(4) Andre utgiftsgodtgjørelser enn de som omfattes av første ledd, er i sin helhet fritatt for forskuddstrekk dersom godtgjørelsen utbetales i samsvar med satser, legitimasjonskrav og øvrige bestemmelser i tariffavtale eller statlig regulativ, og godtgjørelsen ikke for noen del er fastsatt for å gi arbeidsvederlag i tillegg til utgiftsdekningen. Utbetaling av nattillegg på tjenestereise med overnatting skal oppfylle legitimasjonskravene i tredje ledd. Nattillegg er kun trekkfritt i den utstrekning faktiske losjiutgifter dokumenteres. Når nattillegget overstiger de faktiske losjiutgiftene skal det foretas forskuddstrekk i differansen. Bare ulegitimert nattillegg på innenlandsreiser på inntil kr 400 per døgn kan holdes trekkfritt. Utbetaling av kostgodtgjørelse på tjenestereise uten overnatting skal oppfylle legitimasjonskravene i tredje ledd, unntatt opplysninger om overnatting og losji.

§ 5–6–12 femte ledd første punktum skal lyde:

Bilgodtgjørelse for yrkes- eller tjenestekjøring er trekkfri bare når godtgjørelsen utbetales som kilometergodtgjørelse etter statens reiseregulativ (særavtale) og i samsvar med legitimasjonskravene i sjette ledd.

§ 5–6–12 sjette ledd første punktum skal lyde:

Bilgodtgjørelse etter femte ledd skal legitimeres ved en fortløpende oppstilling (reiseregning) som underskrives av arbeidstakeren.

§ 5–6–13 fjerde ledd skal lyde:

(4) Ved anvendelse av reglene i denne bestemmelsen skal utgifter til bruk av bil i tjeneste, for eksempel fast bilgodtgjørelse, beregnes etter bestemmelsene om trekkfri bilgodtgjørelse i § 5–6–12 femte ledd og legitimeres med endelig oppgave som oppfyller kravene i § 5–6–12 sjette ledd.

§ 5–10–20 fjerde ledd skal lyde:

(4) Når trekkåret er ute, skal forsikringsselskapet for hver forsikringstaker sende trekkoppgave over summen av forskuddstrekk etter skattebetalingsloven § 5–6 første ledd bokstav f som er foretatt i trekkåret, jf. § 5–11–4.

Ny § 7–2 skal lyde:

§ 7–2. Ny avregning

§ 7–2–1. Ny avregning etter korrigering av forskudd

Det skal foretas ny avregning dersom det skjer endring av de beløp (forskudd på skatt) som skal gå til fradrag i den utlignede skatt, jf. skattebetalingsloven § 7–1. Skattebetalingsloven § 10–53 annet ledd gjelder tilsvarende.

Kapittel 8 skal lyde:

Bestemmelser til utfylling og gjennomføring av skattebetalingsloven kapittel 8 er gitt av Skattedirektoratet.

§ 8–1. Grunnlaget for fordeling

Departementets myndighet etter skattebetalingsloven § 8–1 femte ledd delegeres til Skattedirektoratet.

§ 9–1–4 skal lyde:

De deler av statens forvaltningsvirksomhet (statsforvaltningen) som er unntatt fra å levere oppgave over arbeidsgiveravgift etter reglene i forskrift 27. november 2003 nr. 1398 om forenklet oppgjør for arbeidsgiveravgift fra statens forvaltningsvirksomhet er unntatt fra å betale arbeidsgiveravgift til skatteoppkreveren.

Ny § 10–10–5 skal lyde:

§ 10–10–5. Forfallsfrist ved førstegangsfastsattelse av arbeidsgiveravgift

Bestemmelsene i skattebetalingsloven § 10–10 gjelder også arbeidsgiveravgift innberettet på oppgave (hovedoppgave) som ikke er levert innen oppgavefristen.

§ 10–22–1 skal lyde:

Endringer i utskrevet terminskatt forfaller til betaling sammen med eller kommer til fradrag ved betaling av 6. termin. Dersom meldingen er sendt senere enn tre uker før forfall for 6. termin, forfaller forhøyelsen tre uker fra den dag meldingen ble sendt.

§ 10–51–1 skal lyde:

Forsinkelsesavgift i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 54 og tvangsmulkt i henhold til lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver § 43 og skattebetalingsloven § 5–16 forfaller til betaling tre uker etter at melding om kravet er sendt.

§ 11–2–1 annet ledd oppheves.

§ 11–4–3 overskriften skal lyde:

§ 11–4–3. Renteberegning ved endringer i flere terminer eller år

Ny § 11–4–7 skal lyde:

§ 11–4–7. Unntak ved tilbakebetaling av forskuddstrekket eller forskuddsskatt før første ordinære skatteoppgjør for inntektsåret

Det ytes ikke rentegodtgjørelse etter skattebetalingsloven § 11–4 ved tilbakebetaling av forskuddstrekk etter skattebetalingsloven § 5–3 annet ledd eller forskuddsskatt etter skattebetalingsloven § 6–3 sjette ledd.

§ 11–5–1 første ledd bokstav b skal lyde:

- b) For overskytende utskrevet forskuddsskatt som blir innbetalt som tilleggsforskudd etter skattebetalingsloven § 4–7, gis rentegodtgjørelse med en fast sats på 0,5 prosent for skattytere som omfattes av det ordinære skatteoppgjøret i juni. For skattytere som omfattes av høstutlegget er satsen 1,5 prosent.

§ 11–5–3 første ledd skal lyde:

(1) Når samlet forskuddsskatt innbetalt senest 31. mai i året etter inntektsåret overstiger utlignet skatt, gis rentegodtgjørelse for det overstigende med en fast sats på 1,8 prosent. Tilsvarende gjelder utbetalt negativ skatt som følge av at fastsatt fradrag overstiger utliknet skatt.

§ 11–5–4 annet ledd bokstav c skal lyde:

- c) restskatten fremkommer ved avregning etter forhåndslikning, og avregningen finner sted før fristen for innbetaling av tilleggsforskudd i året etter inntektsåret etter skattebetalingsloven § 4–7,

§ 11–5–5 første ledd skal lyde:

- (1) Restskatt for upersonlige skattytere tillegges renter med en fast sats på 2,4 prosent.

§ 11–5–5 nytt tredje ledd skal lyde:

- (3) Det skal ikke beregnes rentetillegg i tilfeller som nevnt i § 11–5–4 annet ledd bokstav d.

§ 11–5–6 skal lyde:

Ved beregning av renter etter skattebetalingsloven § 11–5 skal forsinkelsesavgift, tilleggsavgift og renter etter § 11–2 og § 11–4 ikke inngå i beregningsgrunnlaget.

§ 11–6–1 skal lyde:

Rentesatsen ved refusjon av avgift etter § 11–4–5 er 2,1 prosent av refusjonsbeløpet.

Ny § 11–7–3 skal lyde:

§ 11–7–3. Renteberegning ved endring etter domstolsavgjørelse

Av skatte- og avgiftskrav som fastholdes etter ny fastsettelse som følge av domstolsavgjørelse, svares renter etter skattebetalingsloven § 11–2 og § 11–3 fra forfallstiden for det opprinnelige skatte- og avgiftskravet.

§ 13–6–1 første ledd skal lyde:

- (1) Ved motregning i tilgodeskatt dekkes restanser i følgende rekkefølge:
- utskrevet forskuddsskatt for det år avregningen gjelder og annen forfalt forskuddsskatt,
 - restskatt,
 - ordinært forfalte terminer av utskrevet forskuddsskatt for det løpende inntektsåret,
 - terminer av utskrevet forskuddsskatt for det løpende inntektsår med fremskyndet forfall,
 - forskuddstrekk, artistskatt og lønnstrekk etter svalbardskatteloven,
 - utleggstrekk,
 - arbeidsgiveravgift,
 - forsinkelsesrente og omkostninger vedrørende skatte- og avgiftskrav som nevnt i bokstav a til g foran,
 - underholdsbidrag etter ekteskapsloven og barneloven,
 - merverdiavgift og arveavgift,
 - øvrige skatte- og avgiftskrav etter skattebetalingsloven § 1–1,
 - feilutbetalt trygdeytelse og feilutbetalt stønad,
 - eiendomsskatt, avfallsgebyr, feieavgift, vann- og kloakkavgift, parkeringsgebyr og piggdekkgebyr,
 - andre statlige krav etter skattebetalingsloven § 1–2,
 - forsinkelsesrente og omkostninger vedrørende krav som nevnt i bokstav i til n foran dekkes sammen med det krav de er knyttet til før dekning av neste krav i rekkefølgen.

§ 14–20–10 fjerde ledd skal lyde:

- (4) Tillatelse kan nektes innvilget bl.a. i de tilfeller som er nevnt i § 14–20–12.

§ 14–20–12 første ledd bokstav c skal lyde:

- c. det ikke gis slike opplysninger som er fastsatt i § 14–20–11 tredje ledd,

§ 14–20–13 annet ledd skal lyde:

- (2) I de tilfeller sikkerhet kreves gjelder bestemmelsene i § 14–20–4 annet ledd tilsvarende.

Kapittel 15 skal lyde:

Kapittel 15. Betalingsutsettelse og betalingsnedsettelse – lempning

§ 15–1. Betalingsutsettelse og betalingsnedsettelse av hensyn til det offentlige som kreditor

Departementets myndighet etter skattebetalingsloven § 15–1 tredje ledd annet punktum delegeres til Skattedirektoratet. Skattedirektoratet kan etter samtykke fra Finansdepartementet delegerer myndigheten til underliggende organer.

Bestemmelser om oppnevning og organisering av skatteutvalgene er gitt av Finansdepartementet. Se forskrift 28. august 2008 nr. 961 om oppnevning og organisering av skatteutvalgene.

Kapittel 17 skal lyde:

Kapittel 17. Rettergang

§ 17–1. Prosessordningen i innfordringsaker

Departementets myndighet etter skattebetalingsloven § 17–1 tredje ledd delegeres på skatteetatens og skatteoppkreverens område til Skattedirektoratet.

Departementets myndighet etter skattebetalingsloven § 17–1 tredje ledd delegeres på toll- og avgiftsetatens område til Toll- og avgiftsdirektoratet.

Ny § 19–2–2 skal lyde:

§ 19–2–2. Renteberegning ved ny skatteavregning for inntektsåret 2007 og tidligere år

Av økning i skatt etter ny avregning for inntektsåret 2007 og tidligere år, beregnes renter etter skattebetalingsloven § 11–2 frem til 14 dager før avregningen.

II

Ny § 2–7–2 skal lyde:

§ 2–7–2. Sakskostnader tilkjent staten i sivile saker

Statens innkrevingsentral skal kreve inn sakskostnader tilkjent staten i sivile saker, unntatt sakskostnader knyttet til skatte- og avgiftssaker.

Skattebetalingsloven kapittel 13 og 14 gjelder tilsvarende.

III

Endringene under I trer i kraft straks. Endringen under II trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1488 2008

Forskrift om endring i forskrift om trafikkopplæring og førerprøve m.m. og forskrift om førerkort m.m.

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 19. desember 2008 med hjemmel i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 § 24, § 26, § 27, § 28, § 30, § 42 og § 43, jf. delegeringsvedtak 17. mars 1967 nr. 3462 og delegeringsvedtak 29. september 2003 nr. 1196.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg VII nr. 1a (direktiv 2005/36/EF). Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 1. oktober 2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve m.m. gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om trafikkopplæring og førerprøve m.m. (trafikkopplæringsforskriften)

Forskriftens hjemmels- og EØS-henvisningsfelt skal lyde:

Hjemmel: Fastsatt av Vegdirektoratet 1. oktober 2004 med hjemmel i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4 § 24, § 26, § 27, § 28, § 42 og § 43, jf. ikrafttredelsesvedtak 17. mars 1967 nr. 3462, forskrift 15. desember 2006 nr. 1456 til forvaltningsloven (forvaltningslovforskriften) § 32 og delegeringsvedtak 29. september 2003 nr. 1196.

EØS-henvisninger: EØS-avtalen vedlegg VII nr. 1a (direktiv 2005/36/EF) og vedlegg XIII nr. 24a (direktiv 91/439/EØF endret ved direktiv 94/72/EF, direktiv 96/47/EF, direktiv 97/26/EF og direktiv 2000/56/EF).

§ 2–1 andre ledd tredje punktum skal lyde:

Trafikalt grunnkurs avsluttet i perioden 16. mars–31. oktober gir rett til å øvingskjøre frem til og med 31. januar påfølgende år, selv om opplæring om kjøring i mørket ikke er fullført, jf. § 8–1 sjettede ledd.

§ 6–2 andre ledd oppheves.

§ 6–2 nåværende tredje ledd blir andre ledd og skal lyde:

Godkjenning som trafikklærer gis av regionvegkontoret i regionen der vedkommende skal begynne sin lærervirksomhet. Godkjenning på bakgrunn av utdanning og praksis fra utlandet gis av Vegdirektoratet, jf. § 6–16.

§ 6–2 fjerde ledd oppheves.

§ 6–2 nåværende fjerde ledd blir tredje ledd.

Ny § 6–16 skal lyde:

§ 6–16. Godkjenning av yrkeskvalifikasjoner fra annen EØS-stat

Godkjenning som trafikklærer og faglig leder gis også til personer som har tilegnet seg kvalifikasjoner i annen EØS-stat gjennom utdanning eller yrkeserfaring som etter direktiv 2005/36/EF artikkel 13 gir yrkeskompetanse i disse yrkene i vedkommende stat.

Før endelig godkjenning gis kan det kreves at søkeren gjennomfører en egnethetsprøve eller en prøveperiode på inntil 3 år, dersom varigheten av søkerens utdanning er minst ett år kortere enn det som kreves i Norge, eller dersom den norske utdanningen inneholder emner som er vesentlige forskjellige fra søkerens utdanning. Søker velger mellom egnethetsprøve eller prøveperiode.

I prøveperioden får søkeren en midlertidig godkjenning som trafikklærer eller faglig leder. Det kan stilles krav om videreutdanning. Prøveperioden avsluttes med en vurdering av om prøveperioden er tilfredsstillende gjennomført.

Egnethetsprøven skal kontrollere søkerens faglige kunnskaper for å kunne bedømme om vedkommende er egnet til å arbeide som trafikklærer eller faglig leder.

Vegdirektoratet gir godkjenning etter denne bestemmelsen.

§ 29–5 nytt femte ledd skal lyde:

Kandidaten kan bare bruke hjelpemidler godkjent av regionvegkontoret.

§ 31–2 første, andre, tredje, femte og sjette ledd oppheves.

§ 31–2 nåværende fjerde ledd blir andre ledd.

§ 31–2 nytt første ledd skal lyde:

Elever som har gjennomført trafikalt grunnkurs før 1. november 2008 uten å ha gjennomført mørkekjøringsdemonstrasjon, beholder sin rett til øvingskjøring.

II

I forskrift 19. januar 2004 nr. 298 om førerkort m.m. gjøres følgende endringer:

§ 4–4 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom førerprøven ved førstegangsserverv av førerrett avlegges i perioden fra og med 16. mars til og med 31. oktober uten dokumentasjon for gjennomført mørkekjøring, jf. forskrift 1. oktober 2004 nr. 1339 om trafikkopplæring og førerprøve m.m., gis føreretten gyldighet til og med 31. januar påfølgende år.

§ 14–5 nytt fjerde ledd skal lyde:

Til § 4–4 første ledd. Personer som har ervervet førerkort uten mørkekjøring, med gyldighet frem til 1. mars 2009, beholder denne retten.

§ 14–5 nåværende fjerde til tiende ledd blir nye femte ledd til ellevte ledd.

III

Endringene trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1489 2008

Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring av reglene i lov om skatt på honorar til utenlandske artister mv.

Hjemmel: Fastsatt av Finansdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v. § 11. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 17. desember 1997 nr. 1400 til utfylling og gjennomføring av reglene i lov om skatt på honorar til utenlandske artister mv. gjøres følgende endringer:

§ 1–1 første ledd skal lyde:

(1) Denne forskrift gjelder utfylling og gjennomføring av reglene i lov 13. desember 1996 nr. 87 om skatt på honorar til utenlandske artister m.v. (artistskatteloven).

Kapittel 3 overskriften skal lyde:

Kapittel 3. Meldeplikt, oppgaveplikt og opplysningsplikt

Ny § 3–3 skal lyde:

§ 3–3. Oppgaveplikt

Meldeplikt etter artistskatteloven og denne forskrift avløses av oppgaveplikt etter ligningsloven § 6–2 fra og med inntektsåret forut for det inntektsåret da vilkårene i skatteloven § 2–1 annet ledd for å anses som bosatt, er oppfylt. Oppgaveplikten det første året gjelder bare for inntekter fra den som er arbeidsgiver når bosettingsvilkårene blir oppfylt.

Nåværende § 3–3 blir ny § 3–4.

II

Endringene trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2009 for artister som blir skattemessig bosatt i Norge i 2010, eller senere.

19. des. Nr. 1490 2008

Forskrift om pristilskudd i landbrukssektoren

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 18 og etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

§ 1. Formål

Formålet med pristilskudd etter denne forskriften er å øke inntekter, redusere kostnader og utjevne distriktsforskjeller i produksjon og omsetning av jordbruksprodukter i tråd med de målsetninger Stortinget har fastsatt.

§ 2. Grunnvilkår

Pristilskudd kan gis til produsenter av jordbruksvarer og omsetningsledd så fremt disse driver sin produksjon, foredling og transport i samsvar med regelverk for jordbruksvirksomhet og håndtering av jordbruksvarer. Omsetningsledd må i tillegg inneha de tillatelser som er nødvendig innenfor den type virksomhet som foretaket driver.

Med omsetningsledd menes i denne forskrift foretak som kjøper egg, slakt, melk, ull og korn fra produsent, for videre bearbeiding eller salg, samt foretak som tilvirker mel og andre cerealprodukter eller kraftfôr.

Pristilskudd gis per kilo eller liter vare etter satser fastsatt i eller i medhold av jordbruksavtalen. Det gis ikke tilskudd til vare som kasseres.

§ 3. Distrikts- og frakttilskudd for egg

Det kan gis distriktstilskudd til produsent for egg som er omsatt.

Det kan gis frakttilskudd til eggpakkeri for transport av egg fra produsent til eggpakkeri som har skriftlig avtale om løpende mottak av egg fra minst 4 produsenter utenom egen virksomhet.

§ 4. Grunn-, distrikts- og frakttilskudd for slakt

Det kan gis grunntilskudd til produsent for slakt av sau, lam, geit og kje som er omsatt.

Det kan gis distriktstilskudd til produsent for slakt av kylling, kalkun, gris, sau, lam, geit, kje, okse, ku, kvige og kalv som er omsatt.

Som omsatt slakt etter denne forskriften regnes også momsfri retur og leieslakt.

Det kan gis frakttilskudd til slakteri for transport av slaktedyr av storfe, gris, sau, geit og hest fra produsent til slakteri.

§ 5. Grunn- og distriktstilskudd for melk

Det kan gis grunntilskudd til produsent av geitmelk og distriktstilskudd til produsent av ku- og geitmelk, som i henhold til kvotemyndighetenes vedtak er

1. produsert innenfor landbrukseiendommens kvote og som er levert til meieriselskap,
2. produsert innenfor landbrukseiendommens kvote og omsatt som foredlet produkt, eller
3. produsert med fritak fra overproduksjonsavgift og omsatt som foredlet produkt.

§ 6. Tilskudd for norsk ull

Det kan gis pristilskudd til produsent for norsk ull omsatt gjennom ullstasjon og for skinn av norsk sau (pelskinn og ulne skinn) omsatt gjennom slakteri.

§ 7. Tilskudd for korn, andre kraftfôrråvarer og kraftfôr

Det kan gis prisnedskrivningstilskudd til foretak som kjøper norskprodusert korn fra produsent (kornkjøper) og som videreselger kornet eller anvender det i kommersiell matmel- eller kraftfôrindustri, med unntak av fremstilling av fiskefôr.

Det kan gis matkorntilskudd til foretak som anvender korn i tilvirkning av mel eller andre cerealprodukter som nyttes til mat. Matkorntilskudd kan også gis til foretak som anvender norskprodusert mel i tilvirkning av grillmel som omsettes til fiskeforedlingsindustrien.

Det kan gis frakttilskudd til kornprodusent eller kornkjøper for transport av korn, durra, mais, kli og soya, og til husdyrprodusent for transport av kraftfôr.

Det gis ikke tilskudd etter første og annet ledd dersom varene eksporteres.

§ 8. Beregning av tilskudd

Tilskudd beregnes med grunnlag i bestemmelser om soner, soneinnplassering, satser, definisjoner m.m. fastsatt i eller i medhold av jordbruksavtalen.

§ 9. Søknad, rapportering og utbetaling

Krav til søknad om tilskudd, rapportering og utbetaling, fastsettes av Statens landbruksforvaltning.

Ved utbetaling av pristilskudd etter denne forskriften kan det gjøres fratrekk for jordbruks- og næringsmiddelrelaterte avgifter som tilskuddsmottaker er ansvarlig for. Omsetningsledd kan formidle utbetaling av tilskudd i medhold av forskrift 19. desember 2008 nr. 1491 om formidling av pristilskudd i landbrukssektoren.

§ 10. Opplysningsplikt og kontroll

Mottakere av pristilskudd plikter å gi alle opplysninger som Statens landbruksforvaltning finner nødvendig for å kunne forvalte ordningen, eller for å kunne oppfylle jordbruksavtalen og administrere tollvernet. Statens landbruksforvaltning kan i den forbindelse kreve prognoser over omsetningsleddets forventede mottak av tilskuddsberettigede varer. Prognosene skal være basert på de til enhver tid mest oppdaterte data som virksomheten er i besittelse av.

Krav til dokumentasjon og prognoser fastsettes av Statens landbruksforvaltning.

Statens landbruksforvaltning fører tilsyn med at utbetaling av pristilskudd er riktig, og har adgang til all bokføring, korrespondanse og opptegnelser som vedkommer pristilskuddet. Statens landbruksforvaltning kan kreve at opplysningene bekreftes av revisor.

Statens landbruksforvaltning kan foreta stedlig kontroll hos tilskuddsmottakeren.

§ 11. *Retting av feilutbetalinger*

Statens landbruksforvaltning kan rette feil i utbetalt pristilskudd ved etterbetaling eller krav om tilbakebetaling av tilskudd fra mottaker av pristilskudd.

§ 12. *Avkorting mv.*

Dersom mottaker uaktsomt eller forsettlig har gitt feil eller mangelfulle opplysninger i søknad, rapportering eller på annen måte, som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet, kan hele eller deler av pristilskuddet som tilfaller mottaker avkortes.

Dersom mottaker i henhold til Statens landbruksforvaltnings eller særlovsmyndighets vedtak driver eller har drevet sin virksomhet i strid med denne forskrift eller annet regelverk for jordbruksvirksomhet og håndtering av jordbruksvarer, kan hele eller deler av tilskuddet holdes tilbake inntil forholdet er rettet. Er det ved overtredelsen av slikt regelverk utvist grov uaktsomhet eller forsett, kan hele eller deler av tilskuddet som tilfaller mottaker avkortes.

§ 13. *Innkrevning av tilbakebetalings- eller avkortingsbeløp mv.*

Differansen mellom utbetalt beløp og berettiget tilskudd som følge av vedtak om tilbakebetaling etter § 11 eller avkorting etter § 12, kan kreves tilbakebetalt fra mottakeren eller motregnes i senere tilskuddsutbetalinger.

Krav fra offentlig myndighet som utspringer av mottakers jordbruksvirksomhet eller håndtering av jordbruksvarer kan motregnes i pristilskuddsutbetalinger til mottakeren.

Der mottakeren ikke var i aktsom god tro om utbetalingen, kan renter kreves fra det tidspunkt tilbakebetalingskravet er kommet fram til mottaker. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetalingen av det urettmessige tilskuddet. Rentefoten skal settes lik den rentefot som til enhver tid er fastsatt av Finansdepartementet i medhold av § 3 i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 14. *Forvaltningsmyndighet*

Statens landbruksforvaltning forvalter tilskuddsordningene og kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av denne forskriften.

§ 15. *Dispensasjon*

Statens landbruksforvaltning kan i særlige tilfeller dispensere fra forskriftens bestemmelser.

§ 16. *Klage*

Vedtak fattet i medhold av denne forskriften kan påklages til Landbruks- og matdepartementet etter lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker kapittel VI.

§ 17. *Ikrafttredelse*

Forskriften trer i kraft 1. januar 2009. Fra samme tidspunkt oppheves følgende forskrifter:

- forskrift 12. juni 1997 nr. 599 om tilskott til norsk ull
- forskrift 8. januar 1998 nr. 16 om frakttilskott på slakt
- forskrift 29. september 1998 nr. 986 om tilskudd til kjøttproduksjon
- forskrift 26. november 1998 nr. 1092 om frakttilskudd for egg og krav til godkjenning av eggpakkerier
- forskrift 26. august 1999 nr. 965 om tilskott til mjølkeproduksjon
- forskrift 29. februar 2000 nr. 204 om distriktstilskudd for fjørfeslakt
- forskrift 23. mai 2001 nr. 548 om frakttilskuddsordninger for korn og kraftfôr under markedsordningen for korn
- forskrift 11. desember 2002 nr. 1591 om distriktstilskudd til eggproduksjon
- forskrift 8. juli 2004 nr. 1122 om prisnedskrivningstilskudd, matkorntilskudd og prisutjevningsbeløp på kraftfôr under markedsordningen for korn.

§ 18. *Endringer i andre forskrifter*

I forskrift 21. juli 2004 nr. 1131 om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon gjøres følgende endring:

Siste definisjonen i § 18 skal lyde:

Sone for distriktstilskudd:

Områder slik de er angitt i, eller i medhold av jordbruksavtalen.

19. des. Nr. 1491 2008

Forskrift om formidling av pristilskudd i landbrukssektoren

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 18 og etter samråd med Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

§ 1. Formål

Forskriftens formål er å sikre at utbetaling av pristilskudd på jordbruksvarer skjer på en forsvarlig måte innenfor mest mulig kostnadseffektive rammer.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder omsetningsledd som formidler jordbruksavtalefastsatte tilskudd sammen med utbetaling av pris på jordbruksvarer til produsent av varen.

Denne forskriften regulerer formidling av tilskudd omfattet av forskrift 19. desember 2008 nr. 1490 om pristilskudd i landbrukssektoren.

§ 3. Omsetningsledd

Med omsetningsledd menes i denne forskrift foretak som kjøper egg, slakt, melk, ull og korn fra produsent, for videre bearbeiding eller salg, samt foretak som tilvirker mel og andre cerealprodukter eller kraftfôr.

Foretak som kjøper egg regnes bare som omsetningsledd etter denne forskriften dersom de har skriftlig avtale om løpende mottak av egg fra minst 4 produsenter utenom egen virksomhet.

§ 4. Grunnvilkår

For å kunne formidle statlige pristilskudd til produsenter av jordbruksvarer må omsetningsleddet

1. inneha de tillatelser og registreringer som er nødvendig innenfor den type virksomhet som foretaket utøver,
2. ha et produksjonsapparat som er egnet til mottak, foredling og distribusjon samt øvrig håndtering av de jordbruksvarene det kan gis tilskudd for,
3. tydelig synliggjøre tilskuddsrelaterte forhold i avregningen til produsent, og
4. gi nødvendige leveransedata i den form som kreves innenfor de rapporteringssystemer som Statens landbruksforvaltning benytter.

Statens landbruksforvaltning kan fastsette nærmere vilkår for tilskuddsformidling etter denne paragrafen.

§ 5. Rapportering og utbetaling

Rapportering og søknad om refusjon av pristilskudd som omsetningsleddet har utbetalt til produsent, skal skje etter nærmere retningslinjer fastsatt av Statens landbruksforvaltning.

§ 6. Opplysningsplikt og kontroll

Omsetningsledd som formidler pristilskudd plikter å gi alle opplysninger som Statens landbruksforvaltning finner nødvendig for å kunne forvalte ordningen, eller for å kunne oppfylle jordbruksavtalen og administrere tollvernet. Statens landbruksforvaltning kan i den forbindelse kreve prognoser over forventet mottak av tilskuddsberettigede varer. Prognosene skal være basert på de til enhver tid mest oppdaterte data som virksomheten er i besittelse av.

Krav til dokumentasjon og prognoser fastsettes av Statens landbruksforvaltning.

Statens landbruksforvaltning fører tilsyn med at utbetaling av pristilskudd er riktig, og har adgang til all bokføring, korrespondanse og opptegnelser som vedkommer pristilskuddet. I den forbindelse kan Statens landbruksforvaltning kreve at opplysningene bekreftes av revisor. Omsetningsleddet plikter å yte bistand ved slik kontroll.

Statens landbruksforvaltning kan foreta stedlig kontroll hos omsetningsleddet.

§ 7. Feilutbetalinger

Statens landbruksforvaltning kan rette feil i utbetalt tilskudd til formidling, enten ved etterbetaling, motregning eller ved krav om tilbakebetaling fra omsetningsleddet.

Der omsetningsleddet ikke var i aktsom god tro om utbetalingen, kan renter kreves fra det tidspunkt tilbakebetalingskravet er kommet fram. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetalingen av det urettmessige tilskuddet. Rentefoten skal settes lik den rentefot som til enhver tid er fastsatt av Finansdepartementet i medhold av § 3 i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 8. Tilbaketrekking av retten til å formidle tilskudd mv.

Dersom omsetningsleddet driver eller har opptrådt i strid med denne forskriften, vilkår satt i medhold av forskriften eller annet regelverk som regulerer virksomheten, kan hele eller deler av tilskuddet holdes tilbake inntil forholdet er rettet.

Ved brudd på denne forskriften eller vilkår satt i medhold av forskriften, kan Statens landbruksforvaltning nekte omsetningsleddet å fungere som tilskuddsformidler i en periode på inntil tre år. Det samme gjelder dersom omsetningsleddet overtrer bestemmelser i annet regelverk som regulerer omsetningsleddets virksomhet.

§ 9. Forvaltningsmyndighet

Statens landbruksforvaltning forvalter ordningen med formidling av pristilskudd, og kan gi utfyllende bestemmelser om gjennomføringen av denne forskriften.

§ 10. Dispensasjon

Statens landbruksforvaltning kan i særlige tilfeller dispensere fra forskriftens bestemmelser.

§ 11. Klage

Vedtak fattet i medhold av denne forskriften kan påklages til Landbruks- og matdepartementet etter lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker kapittel VI.

§ 12. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2009.

§ 13. Overgangsbestemmelse

For de pristilskuddsordninger der tilskuddsmidlene i dag forhåndsutbetales, kan Statens landbruksforvaltning frem til det tidspunkt departementet bestemmer, forskuttere beløp tilsvarende én måneds samlet tilskuddsutbetaling fra omsetningsleddet til dets leverandører.

19. des. Nr. 1492 2008**Forskrift om prisutjevningsbeløp på kraftfôr og råvarer til kraftfôr**

Hjemmel: Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 18 og lov 21. januar 2000 nr. 7 om kornforvaltning m.v. § 3, § 5 og § 6. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

§ 1. Formål

Formålet med å ilegge prisutjevningsbeløp på kraftfôr eller råvarer til kraftfôr er å bidra til likeverdige priser på norsk korn og andre råvarer som anvendes i tilvirkning av kraftfôr.

§ 2. Prisutjevningsbeløp

Den som tilvirker kraftfôr til husdyrproduksjon skal betale et prisutjevningsbeløp for nærmere definerte råvarer som benyttes i tilvirkingsprosessen. Det skal også betales prisutjevningsbeløp dersom slike råvarer anvendes direkte som kraftfôr til husdyrproduksjon.

Kraftfôr nyttet til fisk, pelsdyr eller kjæledyr skal ikke pålegges prisutjevningsbeløp. Dette gjelder også organisk avfall som nyttes som råvarer til kraftfôr i husdyrproduksjon. Statens landbruksforvaltning fastsetter hvilke råvarer som til enhver tid er å definere som organisk avfall.

Satsen for prisutjevningsbeløpet skal fastsettes slik at norskprodusert korn og oljefrø sikres muligheter til avsetning til de priser som er avtalt i jordbruksoppgjøret. Det skal ved fastsetting av satsen tas hensyn til at korn, oljefrø og andre råvarer som anvendes som innsatsvarer i kraftfôrproduksjonene, får likeverdige priser i forhold til den enkelte råvares forverdi.

§ 3. Opplysningsplikt og kontroll

Virksomheter som svarer prisutjevningsbeløp etter denne forskrift, plikter å gi alle opplysninger som Statens landbruksforvaltning finner nødvendig for å fastsette prisutjevningsbeløp, oppfylle jordbruksavtalens intensjoner og administrere tollvernet. Det kan kreves at opplysningene bekreftes av revisor.

Statens landbruksforvaltning fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt og har adgang til all bokføring, korrespondanse og opptegnelser som vedkommer virksomhetens innbetalte prisutjevningsbeløp. Statens landbruksforvaltning kan foreta stedlig kontroll. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 4. Administrasjon, dispensasjon og klage

Statens landbruksforvaltning fastsetter satsen på prisutjevningsbeløpet og foretar innkrevning. Statens landbruksforvaltning fastsetter hvilke produkttyper og kategorier det skal svares prisutjevningsbeløp for.

Statens landbruksforvaltning kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften.

Vedtak fattet i medhold av denne forskriften kan påklages til Landbruks- og matdepartementet etter lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kapittel VI.

§ 6. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1493 2008**Forskrift om endring i forskrift om maskevidde, bifangst og minstemål m.m. ved fiske i fiskevernsonen ved Svalbard**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 1, lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villevande marine ressurser (havressurslova) § 15 og § 16 og forskrift 3. juni 1977 nr. 6 om fiskevernsonene ved Svalbard § 3. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 21. september 1994 nr. 881 om maskevidde, bifangst og minstemål m.m. ved fiske i fiskevernsonen ved Svalbard gjøres følgende endring:

§ 22 skal lyde:

All fangst av fisk skal føres i land. Dette gjelder likevel ikke for:

1. Levedyktig fisk fanget i strid med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i havressursloven. Slik fangst skal straks slippes på sjøen.

2. Død eller døende fisk av andre arter enn:

Akkar
Ansjos
Blålange
Blåkveite
Blåsteinbit
Breiflabb
Brosme
Flekksteinbit
Gråsteinbit
Hai, herunder
– håkjerring
– pigghå
Hvitting
Hyse
Isgalt
Kolmule
Kveite
Lange
Lodde
Lysing
Makrell
Polartorsk
Reke
Rognkjeks
Rødspette og andre flyndrearter
Sardin
Sei
Sil
Sild
Skate
Skjellbrosme
Skolest
Snøkrabbe
Torsk
Uer
Vassild
Øyepål.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1494 2008**Forskrift om endring i forskrift om maskevidde, bifangst og minstemål m.m. ved fiske i Svalbards territorialfarvann og indre farvann**

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 17. juli 1925 nr. 11 om Svalbard § 4, lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevande marine ressursar (havressurslova) § 15 og § 16, jf. forskrift 28. april 1978 nr. 20 om regulering ved fiske og fangst mv. i Svalbards territorialfarvann og indre farvann § 1. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 21. september 1994 nr. 882 om maskevidde, bifangst og minstemål m.m. ved fiske i Svalbards territorialfarvann og indre farvann gjøres følgende endring:

§ 22 skal lyde:

All fangst av fisk skal føres i land. Dette gjelder likevel ikke for:

1. Levedyktig fisk fanget i strid med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i havressursloven. Slik fangst skal straks slippes på sjøen.
2. Død eller døende fisk av andre arter enn:
Akkar
Ansjos
Blålange

Blåkveite
Blåsteinbit
Breiflabb
Brosme
Flekksteinbit
Gråsteinbit
Hai, herunder
– håkjerring
– pigghå
Hvitting
Hyse
Isgalt
Kolmule
Kveite
Lange
Lodde
Lysing
Makrell
Polartorsk
Reke
Rognkjeks
Rødspette og andre flyndrearter
Sardin
Sei
Sil
Sild
Skate
Skjellbrosme
Skolest
Snøkrabbe
Torsk
Uer
Vassild
Øyepål.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1495 2008

Forskrift om endring i forskrift om utøvelse av fisket i sjøen

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 15, § 16, § 17 og § 36. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 22. desember 2004 nr. 1878 om utøvelse av fisket i sjøen gjøres følgende endringer:

Hjemmelshenvisningen skal lyde:

Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 22. desember 2004 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 5, § 15, § 16, § 17, § 20, § 24 og § 36, lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 4 og § 6, forskrift 13. mai 1977 nr. 2 om utlendingers fiske og fangst mv. i Norges økonomiske sone og landinger til norsk havn § 13 og lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøfartsloven) § 512, jf. delegeringsvedtak 12. juli 1985 nr. 1442, lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern og lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven), jf. delegeringsvedtak 19. desember 2003 nr. 1790.

§ 30 oppheves.

Nåværende § 30a blir § 30 og skal lyde:

Fartøy som driver garnfiske etter blåkveite og breiflabb nord for 62° N og breiflabb sør for 62° N skal rapportere til Kystvaktentralen (tlf. 07611) om følgende:

- a) setting av garn, og
- b) opphaling av garn ved avslutning av fisket.

§ 48 første ledd skal lyde:

All fangst av fisk skal føres i land. Dette gjelder likevel ikke for:

1. Levedyktig fisk fanget i strid med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i havressursloven. Slik fangst skal straks slippes på sjøen.
2. Død eller døende fisk av andre arter enn:
 - Akkar
 - Ansjos
 - Blåkveite
 - Blålange
 - Blåsteinbit
 - Breiflabb
 - Brisling
 - Brosme
 - Brudefisk (*beryx*)
 - Dolkfisk
 - Flekkpagell
 - Flekksteinbit
 - Glatthodefisk
 - Gråsteinbit
 - Hai, herunder
 - blåhai
 - brugde
 - håbrann
 - håkjerring
 - pigghå
 - Havabbor
 - Hestmakrell
 - Hyse
 - Hvitting
 - Isgalt
 - Kolmule
 - Kveite
 - Lange
 - Lodde
 - Lyr
 - Lysing
 - Makrell
 - Makrellstørje
 - Morider
 - Orange Roughy
 - Polartorsk
 - Reke
 - Rognkjeks
 - Rødspette og andre flyndrearter
 - Sardin
 - Sei
 - Sil, herunder tobis
 - Sild
 - Skate
 - Skjellbrosme
 - Skolest
 - Slirefisk
 - Snøkrabbe
 - Strømsild
 - Torsk
 - Tunger
 - Uer
 - Var, herunder
 - piggvar
 - slettvar
 - glassvar
 - Vassild

Vrakfisk
Øyepål
Ål.

Nytt kapittel XVII skal lyde:

Kapittel XVII. Tap av redskap og orden på høstingsfelt

§ 78. Rapportering og fjerning av tapte redskap

Den som mister eller må kutte redskap har plikt til å sokne etter redskapene.

Dersom det ikke er mulig å få tatt opp tapte redskap skal det umiddelbart rapporteres til Kystvaktsentralen (tlf. 07611) om følgende:

- a) fartøyets navn og kallesignal
- b) redskapstype
- c) redskapsmengde
- d) tidspunkt for tap av redskap
- e) posisjon for tap av redskap.

Funn av tapte redskap skal rapporteres til Kystvaktsentralen.

§ 79. Vikeplikt

Den som fisker med drivende redskaper eller redskaper som slepes, har vikeplikt for faststående redskaper.

Det er forbudt å ankre på område hvor drivgarn eller fløyliner er utsatt og i drift.

Fartøy som ikke har redskaper ute, skal på oppfordring flytte dersom det ligger i veien for fiskere som har begynt å fiske eller går i gang med å sette ut sine redskaper.

Forankret fartøy som er til hinder for notkast, skal på oppfordring flytte så fremt annen brukbar ankerplass finnes i nærheten.

§ 80. Fiske med krokredskaper

Fiske med krokredskaper må skje i betryggende avstand fra utestående not og ikke nærmere enn 100 meter.

§ 81. Fiske med landnot

Er sperring satt ut, må det holdes forsvarlig vakt ved noten. Når uoverstigelige hindringer ikke foreligger, skal på forlangende noten straks senkes slik at nødvendig ferdsel kan foregå over den.

For å unngå uheldig konkurranse under sild- og brislingfiske med landnot kan departementet gi forskrifter om hvilke rettigheter landnotfiske har i forhold til fiske med andre redskaper.

§ 82. Snurpenotfiske

Utsetting av snurpenot må foregå til styrbord slik at fartøyet svinger (runder noten) til styrbord.

§ 83. Drivgarnfiske

Setter noen sine drivgarn nær andres drivgarn og sammendring synes uunngåelig, skal det tas forholdsregler for å unngå sammendring og redskapene skal om nødvendig trekkes inn. Det samme gjelder for begge drivere når fare for sammendring har andre årsaker.

Den som ved sleping av drivgarnslenke forårsaker kollisjon med andre redskaper, plikter å trekke sine garn først.

§ 84. Sammenvikling av redskaper

Den som under trekking har andres redskaper sammenviklet med sine, plikter å gi dette til kjenne.

Kan trekking ikke foregå uten at andres redskaper blir påført skade, må om mulig samtlige interesserte varsles før trekking tar til.

Må annens redskap kappes eller løses som følge av sammenvikling med redskap eller fartøy, skal dette gjøres på en slik måte at den samlede skade blir minst mulig. Kapping av annens redskap er ikke tillatt dersom redskapene kan løses på annen måte.

Er annens redskap kappet eller løst fra hverandre, skal de knyttes forsvarlig sammen. Sammenviklede redskaper som ikke kan bringes i land skal forsynes med forsvarlige iler.

Nåværende kapittel XVII og XVIII blir nye kapittel XVIII og XIX.

Nåværende § 78 – § 93 blir nye § 85 – § 100.

§ 85 annet ledd skal lyde:

Bestemmelsene i § 89, § 93, § 94, § 95 og § 96 gjelder ikke for fiske, transport og lagring av sei, makrell, sild, brisling og ål.

§ 90 første ledd skal lyde:

Fangstredskaper skal være egnet ut fra hensynet til fiskevelferd. Ved bruk av krokredskap skal fangsten sorteres i henhold til § 89.

§ 99 skal lyde:

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift, straffes etter lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar § 61, § 62 og § 64, lov 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 8 eller lov 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 31.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1496 2008

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter breiflabb i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 15, § 16 og § 36 andre ledd. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 12. desember 2008 nr. 1332 om regulering av fisket etter breiflabb i 2009 gjøres følgende endring:

§ 8 annet ledd skal lyde:

Ved fiske med trål eller snurrevad er det forbudt å fiske breiflabb som bifangst. Uten hinder av forbudet er det tillatt å ha inntil 25 % bifangst av breiflabb i vekt i de enkelte fangster og ved landing ved fiske med stormasket trål eller snurrevad, og inntil 10 % bifangst av breiflabb ved fiske med reketrål.

II

Endringen trer i kraft straks.

19. des. Nr. 1497 2008

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter tobis og øyepål i 2009

Hjemmel: Fastsatt av Fiskeri- og kystdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 11, § 12 og § 16 og lov 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 20. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 18. desember 2008 nr. 1416 om regulering av fisket etter tobis og øyepål i 2009 gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd skal lyde:

Uten hinder av § 1 kan norske fartøy med adgang til å delta fiske og lande øyepål i perioden fra og med 1. mai til og med 31. august 2009.

II

Endringen trer i kraft straks.

19. des. Nr. 1498 2008

Forskrift om kompensasjon for utgifter til renter til investeringer for istandsetting av kirker og kirkeinventar fra Den Norske Stats Husbank

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 1. mars 1946 nr. 3 om Den Norske Stats Husbank § 1 og § 21. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

§ 1. Formål

Rentekompensasjon skal stimulere til sikring og bevaring av kirkene, kirkenes utsmykning og inventar.

§ 2. Hvilke kirker omfattes av ordningen

Rentekompensasjonsordningen gjelder menighetskirker i Den norske kirke bygget etter 1650, slik disse er definert etter kirkeloven § 17. Døvekirker i Den norske kirke omfattes av ordningen.

§ 3. Hvem kan få rentekompensasjon

Rentekompensasjon utbetales kun til kommuner.

§ 4. Hva det kan gis rentekompensasjon til

Rentekompensasjonsordningen gjelder for prosjekter som ferdigstilles etter 1. januar 2009.

Rentekompensasjon gis til bygningsmessige investeringer til sikring og bevaring av kirkene, samt kirkenes utsmykking og inventar. Fredede eller verneverdige kirker skal ha høy prioritet.

Rentekompensasjon kan ikke gis til ordinært vedlikehold.

§ 5. Størrelsen på rentekompensasjonen

Beregningsgrunnlaget for rentekompensasjonen er de påløpte kostnadene til prosjektet, inklusiv moms, som Husbanken godkjenner ved søknad om utbetaling.

Kompensasjonen tilsvare renter for et serielån i Husbanken med 20 års løpetid, inklusiv en 5-års avdragsfri periode, og med den til en hver tid gjeldende flytende rente.

Det beregnes kompensasjon fra den dato som Husbanken godkjenner søknad om utbetaling. Etter utløpet av den avdragsfrie perioden reduseres beregningsgrunnlaget etterskuddsvis med 1/15 per år.

§ 6. Søknad og saksgang

Søknad om godkjenning og søknad om utbetaling sendes Husbanken.

Husbanken utbetaler tilskudd innenfor de økonomiske rammer som er stilt til disposisjon.

Søknader fremmes av kirkeeier eller kommune på vegne av kirkeeier. Når kommunen søker, skal søknadene bekreftes av kirkeeier. Når kirkeeier søker, skal søknadene bekreftes av kommunen.

Der andre enn kommunen har dekket utgiftene til prosjektet eller tiltaket, skal midlene kanaliseres videre fra kommunen til det organ som har dekket utgiftene.

§ 7. Nærmere retningslinjer

Husbankens hovedstyre gir nærmere retningslinjer for gjennomføringen av kompensasjonsordningen.

§ 8. Prioritering

Departementet kan fastsette regler om prioritering.

§ 9. Sanksjoner ved mislighold

Dersom forutsetninger for rentekompensasjonen ikke er overholdt, kan staten redusere eller stanse utbetalingen, eventuelt kreve rentekompensasjonen tilbakebetalt.

§ 10. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2009.

Samtidig oppheves forskrift 23. april 2006 nr. 445 om kompensasjon til renter til investeringer for istandsetting av kirker og kirkeinventar fra Den Norske Stats Husbank.

19. des. Nr. 1499 2008

Forskrift om endring i forskrift om unntak fra vilkåret om legeerklæring når kiropraktorer og manuellterapeuter dokumenterer arbeidsuførheten med erklæring

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 8–7 niende ledd. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 21. desember 2005 nr. 1668 om unntak fra vilkåret om legeerklæring når kiropraktorer og manuellterapeuter dokumenterer arbeidsuførheten med erklæring gjøres følgende endringer:

§ 2 første og annet ledd skal lyde:

Vilkåret i folketrygdloven § 8–7 om legeerklæring for rett til sykepenger gjelder ikke når arbeidsuførhet dokumenteres med erklæring fra kiropraktor eller manuellterapeut. Det gjøres tilsvarende unntak fra vilkåret om erklæring fra lege i § 8–4 tredje ledd bokstav b). Første og andre punktum gjelder bare ved sykdom eller skade som har direkte sammenheng med muskel- og skjelettsystemet. Det er et vilkår for unntak fra kravet om legeerklæring etter folketrygdloven § 8–7 fjerde ledd at kiropraktor eller manuellterapeut dokumenterer at slik sykdom eller skade er til hinder for arbeidsrelaterte aktiviteter. Folketrygdloven § 8–7 annet, tredje og fjerde ledd gjelder tilsvarende for erklæring fra kiropraktor og manuellterapeut.

Erklæring som nevnt i første ledd kan ikke vedvare for en sammenhengende periode ut over tolv uker fra første sykefraværsdag.

§ 2 fjerde ledd skal lyde:

Er medlemmet arbeidsufør ut over ti uker, skal kiropraktoren eller manuellterapeuten etter medlemmets samtykke oversende informasjon om utført behandling til medlemmets lege.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1500 2008**Forskrift om endring i forskrift om anvendelse av forsøkshjemmelen – tilskudd til tilrettelegging av bolig istedenfor hjelpemiddel**

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 25–13. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 7. september 2004 nr. 1248 om anvendelse av forsøkshjemmelen – tilskudd til tilrettelegging av bolig istedenfor hjelpemiddel gjøres følgende endring:

§ 3 skal lyde:

Forskriften gjelder fra 7. september 2004 til og med 31. desember 2009.

II

Endringen trer i kraft fra 1. januar 2009.

19. des. Nr. 1501 2008**Forskrift om endring i forskrift om utvidet stønad til helsetjenester under opphold i utlandet**

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 19. desember 2008 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–24 sjuende ledd. Kunngjort 29. desember 2008 kl. 15.10.

I

I forskrift 30. april 1997 nr. 391 om utvidet stønad til helsetjenester under opphold i utlandet gjøres følgende endring:

§ 5 første ledd skal lyde:

Når en person må være borte fra hjemmet på grunn av undersøkelse og behandling som det gis stønad til etter § 3, dekker trygden oppholdsutgiftene med et beløp som anses tilstrekkelig til å dekke nødvendige utgifter til forsvarlig opphold. Hvis det er hensiktsmessig, kan Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer, fastsette maksimalsatser for bestemte steder eller områder.

II

Endringen trer i kraft 1. januar 2009.

17. des. Nr. 1502 2008**Forskrift til lov om toll og vareførsel (tollforskriften)**

Hjemmel: Fastsatt av Toll- og avgiftsdirektoratet 17. desember 2008 med hjemmel i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) § 1–3, § 1–4, § 1–6, § 1–7, § 2–1, § 2–3, § 2–5, § 3–1, § 3–2, § 3–3, § 3–4, § 3–5, § 3–6, § 3–7, § 4–1, § 4–2, § 4–3, § 4–10, § 4–11, § 4–12, § 4–13, § 4–20, § 4–21, § 4–22, § 4–23, § 4–24, § 4–25, § 4–26, § 4–27, § 4–30, § 4–31, § 4–32, § 4–33, § 4–34, § 5–1, § 5–2, § 5–3, § 5–4, § 5–5, § 5–6, § 5–7, § 5–8, § 5–9, § 6–1, § 6–2, § 6–3, § 6–4, § 6–5, § 7–1, § 7–4, § 7–10, § 7–11, § 7–12, § 7–14, § 7–15, § 7–17, § 7–19, § 7–20, § 8–2, § 8–3, § 8–4, § 8–5, § 11–1, § 11–2, § 11–3, § 11–4, § 12–13, § 14–1, § 14–2, § 14–3, jf. delegeringsvedtak 25. november 2008 nr. 1256. Fastsatt av Finansdepartementet 17. desember 2008 med hjemmel i lov 21. desember 2007 nr. 119 om toll og vareførsel (tolloven) § 13–1, § 13–2, § 13–3, § 13–4, § 13–5, § 13–6, § 13–7, § 16–8, § 16–9, § 16–10 og § 16–14. Kunngjort 30. desember 2008 kl. 12.50.

*Kapittel 1. Almennelige bestemmelser**§ 1–3. Lovens stedlige virkeområde**§ 1–3–1. Lovens anvendelse på marinefartøyer i tollområdet*

- (1) Tolloven § 13–3 får ikke anvendelse på utenlandske marinefartøyer.
- (2) Tolloven § 13–3 får anvendelse på norske marinefartøyer som har anløpt utenlandsk havn dersom sjømilitære myndigheter anmoder tollmyndighetene om å foreta undersøkelse om bord.

*§ 1–4. Anvendelse av lovens kontrollbestemmelser på fremmed territorium**§ 1–4–1. Anvendelse av lovens kontrollbestemmelser på fremmed territorium*

Tolloven kapittel 13 om tollkontroll gjelder tilsvarende i kontrollområde som fastsettes med hjemmel i tollloven § 14–2, i den utstrekning avtale med fremmed stat åpner for det.

§ 1–6. *Kunngjøring av tollsatser mv.*

§ 1–6–1. *Kunngjøring av tollkvoter ved kvoteregulert preferansetoll*

(1) Toll- og avgiftsdirektoratet kunngjør hvilke varetyper, herunder hvilke mengder og verdier, som foreligger til fordeling etter de respektive tollkvoter som er fastsatt nasjonalt eller i inngåtte avtaler.

(2) Årlige tollkvoter kunngjøres i løpet av første halvdel av desember måned i det foregående år. Terminbestemte tollkvoter kunngjøres dessuten så vidt mulig i løpet av første halvdel av måneden forut for aktuell terminstart. Kunngjøring av nye eller eventuelt endrede tollkvoter foretas straks det er fastsatt iverksettingsdato.

§ 1–6–2. *Kunngjøring av nye og endrede statistiske oppdelinger*

Toll- og avgiftsdirektoratet fastsetter og kunngjør statistiske oppdelinger i tolltariffen.

§ 1–7. *Periodisering*

§ 1–7–1. *Fastsettelse av tollsats*

(1) Dersom tollmyndighetene har gitt tillatelse til midlertidig innførsel og varen senere fortolles etter anmodning fra tollskyldneren, skal det svares toll etter tollsatsen som gjaldt da tillatelsen ble gitt.

(2) Dersom tollmyndighetene har frigjort varen på grunnlag av en foreløpig deklarasjon, jf. § 4–20–1 fjerde ledd, skal det svares toll etter tollsatsen som gjaldt da varene ble frigjort.

Kapittel 2. Om tollskyld

§ 2–1. *Tollskyld*

§ 2–1–1. *Proviand som medbringes og forbrukes om bord i fartøy*

Tollskyld oppstår ved disponering over ufortollet proviand i strid med § 5–2–1.

§ 2–3. *Tollskyldner ved ufortollet vare*

§ 2–3–1. *Proviand som medbringes og forbrukes om bord i fartøy*

Ved disponering over ufortollet proviand i strid med § 5–2–1, er også rederiet tollskyldner.

§ 2–5. *Tollskyld for vare som sendes i henhold til internasjonal avtale om tollforenklinger*

§ 2–5–1. *Tollskyld for vare som sendes i henhold til internasjonale avtaler om tollforenklinger*

(1) Følgende konvensjonsbestemmelser gjelder som forskrift med de reservasjoner som er tatt med hjemmel i konvensjonene:

- [Transitteringskonvensjonen](#) (konvensjon 20. mai 1987 nr. 1 om en felles transitteringsprosedyre) vedlegg I artiklene 114–119
- [TIR-konvensjonen](#) (konvensjon 14. november 1975 nr. 1 om internasjonal transport av varer som dekkes av TIR carnet) artiklene 6–11 med tilhørende vedlegg
- [ATA-konvensjonen](#) (konvensjon 6. desember 1961 om ATA-carnet for midlertidig innførsel av varer), artiklene 6–8.

(2) Bestemmelsene om ansvar i ATA-konvensjonen artiklene 6–8 gjelder tilsvarende for vare som omfattes av et CPD-carnet fra Taiwan, etter avtale mellom Norges Eksportråd og Taipei Trade Tourism & Information Office.

Kapittel 3. Trafikken til og fra tollområdet

§ 3–1. *Melde- og fremleggelsesplikt*

§ 3–1–1. *Valg av rødt eller grønt felt ved innførsel*

(1) På innpasseringssteder med rødt og grønt felt, kan den som bare medbringer tollfritt reisegods som nevnt i § 5–1–1 til § 5–1–6 og § 6–1–1 som kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter, passere i grønt felt. Andre skal bruke rødt felt og oppgi eller legge frem varene for tollmyndighetene. Valg av grønt felt anses som endelig melding og fremleggelse.

(2) Varen anses som lagt frem for tollmyndighetene dersom det kan dokumenteres at den er fortollet ved hjelp av fortollingsautomat. Personer som medbringer slik vare kan passere i grønt felt.

§ 3–1–2. *Plikt til å oppgi betalingsmidler ved inn- og utførsel*

Den som bringer norske og utenlandske sedler og mynt tilsvarende et beløp større enn 25 000 kr til eller fra tollområdet, skal uoppfordret oppgi eller legge frem disse for tollmyndighetene. Likestilt med sedler og mynt er reisesjekker og andre sjekker som kan utbetales til innehaver, innehaverveksler, innehavergjeldsbrev og andre fysiske verdipapirer hvis rettigheter kan utøves av innehaveren.

§ 3–1–3. *Meldeplikt for besetningsmedlemmer på fartøy ved innførsel*

Besetningsmedlemmer på fartøy skal melde fra ved å gi opplysninger til fører over hvilke varer som er om bord utover begrensningene i § 5–2–1 første ledd på skjema RD 0044.

§ 3–1–4. Unntak fra melde- og fremleggelsesplikt ved innførsel av vare til personlig bruk

(1) Transportmidler og reisegods som innføres til personlig bruk er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt dersom varene tidligere er fortollet eller fremstilt i Norge og gjeninnføres i uforandret stand. Dette gjelder ikke dersom toll er refundert ved utførsel.

(2) Følgende ufortolte varer er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt, dersom de skal gjenutføres:

- a) motorvogn, tilhenger og campingvogn som kan innføres tollfritt etter forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge § 3, § 4 eller § 5, med unntak for § 5 bokstav c,
- b) fartøy som brukes utenfor næringsvirksomhet (fritidsfartøy), som kan innføres tollfritt etter § 6–1–30 til § 6–1–34. Tilsvarende gjelder luftfartøy.

§ 3–1–5. Unntak fra melde- og fremleggelsesplikt ved innførsel av vare til ervervsmessig bruk

(1) Transportmidler som innføres til ervervsmessig bruk er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt dersom transportmiddelet tidligere er fortollet eller fremstilt i Norge og gjeninnføres i uforandret stand. Dette gjelder ikke dersom det er refundert toll ved utførselen.

(2) Følgende ufortolte varer er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt ved innførsel dersom de skal gjenutføres:

- a) motorvogn, tilhenger og campingvogn som kan innføres tollfritt etter forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge § 3, § 4 eller § 5, med unntak for § 5 bokstav c,
- b) fartøy og luftfartøy som brukes til transport av varer og personer til og fra tollområdet,
- c) tog som brukes til transport av varer og personer til og fra tollområdet, og som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–1 annet ledd bokstav c,
- d) containere, emballasje og lastepaller som brukes til transport av varer til og fra tollområdet, som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–1 annet ledd bokstav d og § 5–6 første ledd bokstav e,
- e) yrkesutstyr som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–1 første ledd bokstav b.

(3) Følgende ufortolte varer som innføres til ervervsmessig bruk er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt selv om de ikke skal gjenutføres:

- a) proviant i luftfartøy og tog som oppfyller vilkårene i tolloven § 5–2 første ledd bokstav a og b,
- b) varer i transportmiddel som oppfyller vilkårene i tolloven § 5–2 første ledd bokstav a, c, d og e,
- c) vare fra fiske og fangst av norske fartøyer, dersom varen innføres direkte fra fiske- og fangstfeltene,
- d) petroleumprodukter som innføres direkte fra norsk del av kontinentalsokkelen.

§ 3–1–6. Unntak fra melde- og fremleggelsesplikt ved utførsel av vare

(1) Følgende varer er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt ved utførsel dersom de er fortollet eller fremstilt her i landet og ikke er avhengige av tillatelser til utførsel fra andre myndigheter:

- a) transportmidler til personlig eller ervervsmessig bruk, dersom utførselen er midlertidig,
- b) containere, emballasje og lastepaller som brukes til transport av varer til og fra tollområdet, og som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–1 annet ledd bokstav d og § 5–6 første ledd bokstav e,
- c) yrkesutstyr som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–1 første ledd bokstav b,
- d) reisegods til personlig bruk,
- e) vare som leveres til bruk eller salg om bord i transportmidler, unntatt vare som utføres fra tollager,
- f) vare som utføres til bruk for forskning og meteorologi i havområder utenfor tollområdet og i forbindelse med utforskning og utnyttelse av undersjøiske naturforekomster på norsk del av kontinentalsokkelen,
- g) andre varer enn nevnt under bokstav a til f, hvor verdien ikke overstiger 5000 kr per sending.

(2) Følgende ufortolte varer er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt ved utførsel dersom de ikke er avhengige av tillatelser fra andre myndigheter:

- a) motorvogn, tilhenger og campingvogn som er innført tollfritt til ervervsmessig bruk etter forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge § 3, § 4 første ledd og § 5 bokstavene a, b, c, h og i,
- b) andre transportmidler til ervervsmessig bruk,
- c) transportmidler til personlig bruk som er innført tollfritt etter § 6–1–30 til § 6–1–34 og forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge § 3, § 4 første ledd og § 5 bokstavene a og c,
- d) containere, emballasje og lastepaller som brukes til transport av varer til og fra tollområdet, og som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–1 annet ledd bokstav d og § 5–6 første ledd bokstav e,
- e) yrkesutstyr som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–1 første ledd bokstav b,
- f) reisegods til personlig bruk.

§ 3–1–7. Vareførsel over landegrensene mot Sverige og Finland

(1) Den som bringer vare omfattet av melde- og fremleggelsesplikten til og fra tollområdet over landegrensene mot Sverige eller Finland, skal oppgi og legge frem varen ved norsk tollsted eller ved tollsted beliggende på henholdsvis svensk eller finsk side av riksgrensen der svensk eller finsk tollsted utfører tolltjeneste for norsk regning.

(2) Vareførsel som er omfattet av melde- og fremleggelsesplikten, er bare tillatt i åpningstiden på veier hvor det er norsk, svensk eller finsk tollsted.

§ 3–1–8. Plikt til registrering av vare – innførsel

(1) Ved innlegg på tollager, skal tollagerholderen registrere varen i tollagerregnskapet. Dette gjelder ikke brevpost uten tollpliktig innhold og som kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter.

(2) Vare som ikke legges inn på tollager er unntatt fra registreringsplikt.

§ 3–1–9. Unntak fra kravet til vareførsel på vei med åpent tollsted

(1) Tollmyndighetene kan etter søknad gi transportør generell tillatelse til vareførsel på vei hvor det ikke er norsk, svensk eller finsk tollsted. Det kan også gis generell tillatelse til vareførsel utenom åpningstid på vei hvor det er tollsted. Tollmyndighetene kan begrense tillatelsen til å gjelde

- a) grensepassering til enkelte tider og på enkelte steder,
- b) transport av enkelte vareslag,
- c) varer til enkelte mottakere.

(2) Det er vilkår for tillatelse at

- a) søkeren er registrert i Foretaksregisteret. Tollmyndighetene kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra dette vilkåret,
- b) søkeren, personer i ledelsen i foretaket, foretakets juridiske representanter og personer i foretaket som er ansvarlig for oppgaver relatert til tollbehandling av varer ikke har begått alvorlige eller gjentatte overtredelser av toll-, skatte- og avgiftslovgivningen de siste tre år,
- c) søkeren har internkontroll som forebygger overtredelser av tollovgivningen,
- d) søkeren oppbevarer all informasjon som har sammenheng med lettelsene i samsvar med § 4–12–1, og
- e) aktivitetene som lettelsene angår har et vesentlig omfang.

(3) Det kan settes som vilkår for tillatelsen at søkeren

- a) er kredittverdig etter skattebetalingsforskriften § 14–20–3 annet ledd,
- b) stiller sikkerhet for det ansvar søkeren kan komme i etter tolloven kapittel 2,
- c) er registrert for merverdiavgift,
- d) bruker de elektroniske systemer som tollmyndighetene bestemmer.

(4) Søknad om tillatelse sendes tollmyndighetene der søkeren er hjemmehørende. Tillatelsen gjelder i fem år, dersom det i tillatelsen ikke er fastsatt noe annet.

§ 3–1–10. Tilbaketrekking og endring av tillatelse

(1) Tollmyndighetene kan gi formell advarsel eller trekke tilbake hele eller deler av tillatelsen permanent eller midlertidig ved brudd på vilkårene for tillatelsen eller bestemmelser i tollovgivningen. Ved vurderingen av om det skal gis advarsel eller tillatelsen skal trekkes tilbake skal det legges vekt på overtredelsens omfang og alvor, tidligere overtredelser og forholdene for øvrig.

(2) Tillatelsen kan endres eller trekkes tilbake med rimelig frist når endringer i regelverket gjør det nødvendig.

(3) Tillatelsen kan trekkes tilbake midlertidig med umiddelbar virkning dersom hensynet til nasjonal helse, miljø eller sikkerhet gjør det nødvendig.

§ 3–2. Bestemmelsessted ved ankomst til tollområdet

§ 3–2–1. Bestemmelsessted ved ankomst med fartøy

(1) Fører av fartøy skal sørge for at fartøyet går direkte til sted der tollmyndighetene er stasjonert. Med sted hvor tollmyndighetene er stasjonert menes en kommune hvor det er tollsted, jf. § 4–3–1 sjetted ledd.

(2) Fører av norsk marinefartøy skal gå direkte til sjømilitær stasjon eller sted hvor tollmyndighetene er stasjonert.

(3) Fører av fritidsfartøy er unntatt for plikten til å gå direkte til sted tollmyndighetene er stasjonert dersom føreren er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt i § 3–1–4 første ledd eller § 3–1–4 annet ledd bokstav b. Det er et vilkår for unntaket at det i fartøyet eller av medfølgende passasjerer bare medbringes tollfritt reisegods som nevnt i § 5–1–1 til § 5–1–3 og § 6–1–1 som kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter.

(4) Fører av norsk fartøy som har vare fra fiske og fangst om bord er unntatt fra plikten til å gå til sted der tollmyndighetene er stasjonert dersom

- a) fartøyet ikke har andre ufortollede varer om bord, og
- b) fartøyet ikke har anløpt havn utenfor tollområdet.

(5) Fører av fartøy som har petroleumsprodukter og mineraler fra norsk del av kontinentalsokkelen om bord er unntatt fra plikten til å gå til sted der tollmyndighetene er stasjonert. Vilkårene i fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 3–2–2. Bestemmelsessted ved ankomst med luftfartøy

(1) Fører av luftfartøy skal sørge for at luftfartøyet går direkte til lufthavn med internasjonal status.

(2) Luftfartøy med høyeste tillatte startvekt til og med 5700 kg og som er godkjent for maksimalt ti passasjerer, kan bruke de landingsplassene for småfly som nevnt i vedlegg 1. Disse landingsplassene kan bare brukes ved private flyginger og taxiflyginger i trafikk mellom Norge og øvrige Schengen-land. Reiseplan skal legges frem for Toll- og avgiftsdirektoratet senest fire timer før ankomst.

(3) I luftfartøy som skal bruke landingsplassene som nevnt i annet ledd, kan det bare medbringes vare som nevnt i tolloven § 3-1 annet ledd bokstav a. Personer som ankommer med luftfartøyet skal ikke forlate dette før ankomsttiden som er oppgitt til tollmyndighetene. Medbrakt vare skal heller ikke fjernes fra luftfartøyet før dette tidspunktet.

(4) Luftfartøyet skal ikke forlate landingsplassen tidligere enn det som er oppgitt i reiseplanen uten tollmyndighetenes tillatelse.

§ 3-2-3. Bestemmelsessted ved ankomst med motorvogn

(1) Fører av motorvogn skal ved ankomst til tollområdet følge vei hvor tollmyndighetene er stasjonert og sørge for at motorvognen går direkte til nærmeste tollsted innen tollområdet. Fører av motorvogn som er underveis til tollområdet fra Sverige eller Finland skal sørge for at motorvognen går til tollsted på henholdsvis svensk eller finsk side av riksgrensen dersom tollstedet utfører tolltjeneste for norsk regning.

(2) Pliktene i første ledd gjelder ikke dersom motorvognen er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikten etter § 3-1-4 og § 3-1-5 og det i motorvognen eller av medfølgende passasjerer bare medbringes reisegods som er tollfritt etter § 5-1-1 til § 5-1-6 og § 6-1-1 og kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter.

§ 3-2-4. Bestemmelsessted ved ankomst med tog

Fører av tog skal sørge for at toget går direkte til sted hvor tollkontroll skal finne sted eller tollmyndighetene skal komme om bord.

§ 3-2-5. Uforutsette omstendigheter

Fører av transportmiddel, som i nødstilfelle har måttet gå til eller stoppe ved sted hvor tollmyndighetene ikke er stasjonert, skal straks underrette tollmyndighetene og sørge for at det ikke blir losset eller fjernet varer fra transportmiddelet.

§ 3-2-6. Unntak fra kravet om ankomststed

(1) Tollmyndighetene kan etter søknad gi transportør generell tillatelse til at transportmiddelet kan gå direkte til sted der tollmyndighetene ikke er stasjonert eller til lufthavn uten internasjonal status. Tollmyndighetene kan begrense tillatelsen til å gjelde

- a) ankomst til enkelte tider og på enkelte steder
- b) transport av enkelte vareslag
- c) varer til enkelte mottakere.

(2) § 3-1-9 annet til fjerde ledd og § 3-1-10 gjelder tilsvarende.

§ 3-3. Meldeplikt ved ankomst til bestemmelsessted

§ 3-3-1. Meldeplikt ved ankomst til bestemmelsessted

(1) Meldeplikten etter tolloven § 3-3 gjelder også fører av tog og motorvogn, dersom transportmiddelet bringer varer som er omfattet av melde- og fremleggelsesplikt etter tolloven § 3-1.

(2) Fører av luftfartøy som er gitt tillatelse til å gå til lufthavn uten internasjonal status skal melde fra til tollmyndighetene om ankomst på forhånd.

(3) Fører av luftfartøy som går til lufthavn med internasjonal status og fører av andre typer transportmidler skal melde fra ved ankomst til tollstedet dersom ankomsten ikke er meldt på forhånd. Ved ankomst utenom åpningstiden, skal føreren gi melding senest ved åpningstidens begynnelse.

(4) Melding om ankomst kan skje ved en fast ruteplan eller ved melding om den enkelte ankomst på forhånd. Dersom et transportmiddel som har gitt melding på forhånd ankommer til annet tidspunkt eller til annet sted enn oppgitt i meldingen, skal føreren melde fra til tollmyndighetene om dette.

(5) Fører av motorvogn eller fritidsfartøy som er unntatt for melde- og fremleggelsesplikt etter § 3-1-4 og § 3-1-5 er unntatt fra meldeplikt etter tolloven § 3-3. Det er et vilkår for unntaket at det i motorvognen eller av medfølgende passasjerer bare medbringes reisegods som er tollfritt etter § 5-1-1 til § 5-1-3 og § 6-1-1 og kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter.

(6) Fører av norsk fartøy som har vare fra fiske og fangst om bord og fører av fartøy som har petroleumsprodukter og mineraler fra norsk del av kontinentalsokkelen om bord, er unntatt fra meldeplikt etter tolloven § 3-3 dersom

- a) fartøyet ikke har andre ufortollede varer om bord, og
- b) fartøyet ikke har anløpt havn utenfor tollområdet.

(7) Fører av luftfartøy som vil bruke en landingsplass for småfly etter § 3-2-2 skal legge frem kopi av fullstendig utfylt reiseplan til Toll- og avgiftsdirektoratet senest fire timer før ankomst. Dersom ankomsttidene som er oppgitt i reiseplanen senere ønskes endret, skal direktoratet snarest underrettes om endringen. Det samme gjelder kanselleringer.

§ 3-3-2. Dokumenter ved ankomst med fartøy

(1) Fører av fartøy med meldeplikt etter tolloven § 3-3 skal legge frem følgende dokumenter til tollmyndighetene:

- a) fartøysdeklarasjon
- b) lastedeklarasjon

- c) besetningsdeklarasjon
- d) proviantdeklarasjon.

(2) Førerens opplysningsplikt etter første ledd bokstav b omfatter ikke varer som fartøyets passasjerer har med og som det ikke betales særskilt frakt for.

(3) Føreren skal legge frem dokumentene senest en time etter fartøyets ankomst. Dersom fartøyet ankommer utenom tollmyndighetenes åpningstid, skal dokumentene legges i tollmyndighetenes postkasse. Ankommer fartøyet mellom kl. 22.00 og 07.00, må dokumentene legges frem innen kl. 09.00. Tollmyndighetene fastsetter særlig innleveringsfrist og innleveringssted der det gis tillatelse til direkte å anløpe havn hvor tollmyndighetene ikke er stasjonert.

(4) Dersom lasten skal losses ved flere steder i tollområdet, skal lastedeklarasjonen være spesifisert for hvert losssted.

(5) Dokumentene som nevnt i første ledd skal være underskrevet av fartøyets fører eller av en som har fullmakt til å opptre på førerens vegne og være påført registreringsnummer som tollmyndighetene har gitt. Føreren skal på forespørsel legge frem all tilgjengelig dokumentasjon som kan bekrefte at opplysningene i dokumentene nevnt i første ledd er riktige. Føreren skal også legge frem dokumenter som er utstedt eller brukt av avgangslandets tollmyndigheter og som inneholder opplysninger om lasten, beholdninger av proviant og lignende. Tollmyndighetene kan kreve en bekreftet oversettelse av dokumentene.

(6) I tillegg til dokumentene som nevnt i første ledd, skal føreren legge frem følgende dokumenter dersom tollmyndighetene krever det:

- a) passasjerliste
- b) besetningsliste
- c) opplysninger om vare i fartøyet som uten lossing skal følge transportmiddelet ut igjen av tollområdet.

(7) Fører av fartøy som har petroleumsprodukter og mineraler fra norsk del av kontinentalsokkelen om bord, er unntatt fra plikten til å legge frem dokumenter etter første ledd dersom

- a) fartøyet ikke har ufortollet proviant om bord, og
- b) fartøyet ikke har anløpt havn utenfor tollområdet.

(8) Fører av turistfartøy (flytende hoteller og lignende) i cruisebart er unntatt fra kravet til å legge frem besetnings- og proviantdeklarasjon etter første ledd, dersom fartøyet ikke bringer med vare som skal losses her i landet. Tollmyndighetene kan kreve å følge fartøyet på rederiets bekostning mens den er i tollområdet.

(9) Fører av passasjerfartøy i fast rutetrafikk er unntatt fra kravet til å legge frem proviant- og besetningsdeklarasjon etter første ledd, og kan legge frem fartøysdeklarasjon etterskuddsvis en gang i måneden.

- (10) Fører av forsyningsfartøy fra norsk del av kontinentalsokkelen er unntatt fra kravet til å legge frem
- a) fartøysdeklarasjon
 - b) besetnings- og proviantdeklarasjon dersom fartøyet ikke bringer med ufortollet proviant.

§ 3-3-3. Dokumenter ved ankomst med andre transportmidler enn fartøy

(1) Fører av andre transportmidler som kommer til tollområdet skal legge frem dokumenter som viser transportmiddelets last, herunder opplysninger om vare som uten lossing skal følge transportmiddelet ut igjen av tollområdet. § 3-3-2 fjerde og femte ledd gjelder tilsvarende.

(2) Førerens opplysningsplikt omfatter ikke varer som transportmiddelets passasjerer har med og som det ikke betales særskilt frakt for.

§ 3-4. Lossing

§ 3-4-1. Tillatelse til lossing

(1) Fortolling og tollekspedisjon for midlertidig innførsel innebærer tillatelse til lossing. Tollmyndighetene kan dessuten gi tillatelse til lossing

- a) ved innlegg på tollager
- b) i andre enkelttilfeller.

(2) Ved innlegg på tollager kan tollagerholderen gi tillatelse til lossing dersom tollagerholder har fått fullmakt etter § 4-30-2 annet ledd.

(3) Dersom lossingen blir avbrutt kan transportmiddelet låses eller forsegles av tollmyndighetene. Fører av transportmiddel som er forseglet av tollmyndighetene, skal henvende seg til tollmyndighetene for fjerning av forsegling før lossing.

§ 3-5. Lasting

§ 3-5-1. Plassering av vare

Ved lasting av ufortollet vare og vare som det søkes om fritak eller refusjon av toll for kan tollmyndighetene stille krav til varens plassering i fartøyet, sikring, avlåsning, plombering mv.

§ 3–6. Tillatelse, meldeplikt mv. ved videre transport i tollområdet

§ 3–6–1. Tillatelse, meldeplikt mv. ved videre transport i tollområdet

- (1) Tolloven § 3–6 første ledd gjelder også andre transportmidler enn fartøy.
- (2) Fører av transportmiddel med ufortollet vare, skal ved videre transport i tollområdet medbringe dokumenter som føreren har fått av tollmyndighetene på ett sted og legge de frem for tollmyndighetene på neste sted.

§ 3–7. Meldeplikt ved avreise fra tollområdet – særskilt eksporttillatelse

§ 3–7–1. Meldeplikt ved avreise fra tollområdet

- (1) Fører av fartøy, luftfartøy og tog som skal forlate tollområdet skal i åpningstiden gi melding til tollmyndighetene i god tid før avreisen.
- (2) Fører kan melde fra om avreisen til tollmyndighetene ved en forhåndsmelding eller fast ruteplan. Dersom avreise skjer til annet tidspunkt eller til annet sted enn oppgitt i forhåndsmelding eller ruteplan skal føreren melde fra om dette.
- (3) Fører av fritidsfartøy er unntatt fra kravet om melding før avreise. Det er et vilkår for unntaket at det i fartøyet bare medbringes varer som er unntatt fra deklareringsplikten i § 4–11–2.
- (4) Fører av marinefartøy er unntatt fra kravet om melding til tollmyndighetene før avgang.
- (5) Fører av norsk fiskefartøy og fører av fartøy som skal til norsk del av kontinentalsokkelen, er unntatt fra meldeplikt etter tolloven § 3–7 dersom
 - a) fartøyet ikke har ufortollede varer om bord, og
 - b) fartøyet ikke skal anløpe havn utenfor tollområdet.
- (6) Fører av småfly (luftfartøy med høyeste tillatte startvekt til og med 5700 kg og som er godkjent for maksimalt ti passasjerer), skal gi melding til Toll- og avgiftsdirektoratet om avreise senest fire timer før avgang.

§ 3–3–1 fjerde ledd om levering og endring av reiseplan gjelder tilsvarende.

§ 3–7–2. Dokumenter ved avreise med fartøy

- (1) Fører av fartøy som har tatt om bord last skal før avreisen fra tollområdet fylle ut og legge frem følgende dokumenter:
 - a) fartøysdeklarasjon
 - b) lastedeklarasjon eller manifest.
- (2) § 3–3–2 annet og femte ledd om førers opplysningsplikt gjelder tilsvarende for utførsel av vare med fartøy.
- (3) Fører av fartøy til norsk del av kontinentalsokkelen er unntatt fra kravet om å legge frem dokumenter som nevnt i første ledd.

Kapittel 4. Tollbehandling

I. Fellesbestemmelser om tollbehandling

§ 4–1. Plikt til tollbehandling

§ 4–1–1. Omkostninger og sikkerhet ved midlertidig lagring av vare

- (1) Tollmyndighetene kan kreve dekket omkostninger ved lagring på losseplassen eller lagring på annen måte. Kontroll med vare som blir liggende på losseplassen kan skje ved særskilt tollvakt dersom varene er høyt beskattede eller avhengig av tillatelser fra andre myndigheter. Tollmyndighetene kan kreve dekket omkostninger knyttet til særskilt tollvakt.
- (2) Det kan kreves sikkerhet for slike omkostninger ved godkjennelse av slik lagring. Dersom det ikke stilles depositum, skal sikkerhet stilles i form av selvskyldnerkausjon. Skattebetalingsforskriften § 14–20–4 gjelder tilsvarende så langt den passer.

§ 4–1–2. Tilbakehold mv. under tollbehandling

- (1) Tollmyndighetene kan holde tilbake eller innhente vare som er under tollbehandling. Det kan ikke disponeres over varen før tollmyndighetene har gjennomført de kontrolltiltak tollmyndighetene finner nødvendig.
- (2) Tollmyndighetene kan kreve at tollskyldneren dekker omkostninger knyttet til tilbakehold, innhenting, lagerhold og tilintetgjøring.

§ 4–1–3. Unntak fra kravet til umiddelbar tollekspedering ved innførsel

- (1) Tollmyndighetene kan gi generell tillatelse til lettelse i plikten til umiddelbar tollekspedering ved grensepassering. Tollmyndighetene kan begrense tillatelsen til å gjelde
 - a) enkelte vareslag og begrenset vareverdi,
 - b) varer fra enkelte avsendere.
- (2) § 3–1–9 annet til fjerde ledd og § 3–1–10 gjelder tilsvarende.

§ 4–2. *Tilbakehold, lagring og tvangssalg mv.*

§ 4–2–1. *Lagring, omkostninger og tilintetgjøring*

- (1) Tilbakeholdt, innhentet eller avstått vare kan lagres hos tollmyndighetene eller hos private tollagerholdere.
- (2) Tilbakeholdt, innhentet eller avstått vare kan tilintetgjøres dersom toll ikke betales og tvangssalg etter skattebetalingsloven § 14–10 ikke kan gjennomføres. Dersom eier av varen er en annen enn tollskyldner, skal både tollskyldner og eier varsles 30 dager før tilintetgjøring. Er eieren ukjent, kan vare som ikke tvangsselges tilintetgjøres 30 dager etter at den kom tollmyndighetene i hende.
- (3) Tollmyndighetene kan kreve at tollskyldneren dekker omkostninger knyttet til lagring og tilintetgjøring.

§ 4–3. *Åpnings- og ekspedisjonstid – særskilt vederlag for utførte tolltjenester*

§ 4–3–1. *Åpningstid og gebyr*

- (1) Tollstedenes alminnelige åpningstid er fra kl. 08.00 til 15.30 fra mandag til fredag unntatt hellig- og høytidsdager, og fra kl. 08.00 til 12.00 på onsdag før skjærtorsdag, samt jul- og nyttårsaften. Dersom trafikkmengden tilsier det, kan Toll- og avgiftsdirektoratet innskrenke eller utvide åpningstidene på enkelte tollsted.
- (2) Tolltjenester utført ved tollstedet i den alminnelige åpningstiden er gebyrfrie.
- (3) I utvidet åpningstid skal det betales gebyr dersom det blir utført en papirbasert tollbehandling ved tollstedet i forbindelse med ervervsmessig vareførsel.
- (4) Utenfor åpningstiden skal det betales gebyr for all tollbehandling unntatt elektronisk tollbehandling.
- (5) Det skal betales gebyr for tollbehandling som utføres utenfor tollsted. Dette gjelder ikke for
 - a) tollbehandling av vare medbrakt av privatpersoner fra rutegående transportmiddel,
 - b) lossing i nødstilfeller.
- (6) Med tollsted menes kontor der tollmyndighetene har faste åpningstider for betjening av sine brukere.

§ 4–3–2. *Gebyrsatser og betalingsmidler*

- (1) Gebyr beregnes på grunnlag av de timesatser som er fastsatt av Stortinget.
- (2) Gebyr skal betales på den måte som er fastsatt i skattebetalingsloven § 9–1.
- (3) Den som anmoder tollmyndighetene om å utføre tolltjenester er ansvarlig for gebyr og andre påløpte omkostninger.
- (4) For tolltjenester som foretas utenfor alminnelig åpningstid beregnes gebyret ut fra den tid som brukes på den aktuelle tjenesten. Ellers beregnes gebyret for hver påbegynte halve time. Minstegebyret er satsen for en halv time.
- (5) For tolltjenester som foretas utenfor tollsted beregnes gebyret ut fra den tid som brukes på den aktuelle tjenesten. Gebyret beregnes for hver påbegynt time. Minstegebyret er satsen for to timer.

II. *Deklareringsplikt*

§ 4–10. *Deklareringsplikt ved innførsel*

§ 4–10–1. *Ordinær deklarerer ved innførsel*

- (1) Deklarerer skal skje ved bruk av skjema RD 0016 eller RD 0018, med mindre deklarerer kan skje etter § 4–10–2 eller det er gitt tillatelse til elektronisk overføring av deklarasjon etter § 4–13–1 til § 4–13–7.
- (2) Deklarasjonen skal være underskrevet av den deklarerende mottakeren. Deklarasjonen kan også underskrives av en fysisk eller juridisk person som den deklarerende mottakeren har gitt fullmakt til å utføre tollekspedisjonen.

§ 4–10–2. *Andre typer deklarerer ved innførsel*

- (1) Reisegods som oppfyller vilkårene for forenklet fortolling i § 4–20–3, kan deklarerer muntlig til tollmyndighetene eller ved bruk av fortollingsautomat der slik er plassert.
- (2) Vare til personlig bruk med verdi til og med 1000 kr kan deklarerer ved å bruke tollmyndighetenes fortollingsløsning på internett. Dette gjelder ikke særavgiftspliktige varer og varer som er avhengig av tillatelser fra andre myndigheter.
- (3) Flyttegodt som oppfyller vilkårene i tolloven § 5–1 første ledd bokstav c, kan deklarerer ved at den som krever fritaket legger frem skjema RD 0030.
- (4) Vare til ambassader og konsulater, diplomatiske og konsulære representanter mv. som kan innføres tollfritt etter § 5–3–1 kan deklarerer ved at den som krever fritaket legger frem et særskilt skjema underskrevet av Utenriksdepartementet.
- (5) Vare som innføres i forbindelse med militærøvelser der utenlandske NATO-styrker og styrker fra land som er med i Partnerskap for fred deltar, kan deklarerer ved at styrkene legger frem NATOs formular 302.
- (6) Proviant som medbringes om bord i fartøy etter tolloven § 5–2 første ledd bokstav a, skal deklarerer ved bruk av skjema RD 0041.
- (7) Kontanter og verdipapirer over beløpsgrensen i § 3–1–2 skal deklarerer ved bruk av skjema RD 0026.
- (8) Følgende varer kan deklarerer ved at ATA-carnet etter ATA-konvensjonen eller CPD-carnet (Taiwan) legges frem:
 - a) reservedeler og lignende som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–1 annet ledd bokstav e,
 - b) yrkesutstyr som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–2 første ledd bokstav a,

- c) vareprøver, modell og mønstre som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–2 første ledd bokstav b,
 - d) utstyr for sirkus, tivoli eller lignende virksomhet som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–2 første ledd bokstav c,
 - e) utstyr og materiell som innføres til bruk ved teaterforestillinger, kongresser, offisielle, idrettsstevner og lignende arrangementer av internasjonal karakter som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–2 første ledd bokstav d,
 - f) vare som innføres for prøving, kontroll, testing mv. som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–2 første ledd bokstav e,
 - g) film mv. som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–2 første ledd bokstav i,
 - h) vare bestemt for fremvisning mv. som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–2 første ledd bokstav j.
- (9) Produksjons- og kringkastingsutstyr som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–1 første ledd bokstav c, kan deklarerer ved at det legges frem en liste over utstyret.
- (10) Varer som innføres i forbindelse med større ulykker og naturkatastrofer, og som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–1 første ledd bokstav d, kan deklarerer ved at det legges frem en liste over utstyret.
- (11) Motorvogn som innføres midlertidig til Norge, og som ikke er unntatt fra deklareringsplikt etter § 4–10–4, skal deklarerer på følgende måte:
- a) motorvogn som innføres etter forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge § 5 bokstavene d, e, f og g deklarerer ved å legge frem skjema RD 0036
 - b) motorvogn som innføres fra Svalbard i forbindelse med ferie i Norge etter forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge § 5 bokstav g deklarerer ved å legge frem særskilt skjema
 - c) motorvogn som det søkes om fristforlengelse for etter forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge § 4 annet ledd deklarerer ved å legge frem skjema RD 0036
 - d) firmabil som innføres etter forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge § 5 bokstav i ved å legge frem skjema RD 0048
 - e) utleiebil som innføres etter forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge § 5 bokstav c deklarerer ved å legge frem kopi av leiekontrakt ved grensepassering.

§ 4–10–3. *Opplysningsplikt ved innførsel*

(1) Den deklarererte mottakeren eller den som er representert etter tolloven § 2–2 annet ledd skal både ved tollekspedisjonen og ved etterfølgende kontroll gi nærmere opplysninger om forhold omhandlet i deklarasjonen og andre opplysninger dersom tollmyndighetene krever det. Tollmyndighetene kan kreve at opplysningene gis skriftlig og på fastsatt skjema.

(2) De opplysningspliktige skal straks melde fra til tollmyndighetene dersom de oppdager feil i de opplysningene som er gitt.

§ 4–10–4. *Unntak fra deklareringsplikt ved innførsel*

Følgende varer unntatt fra deklareringsplikt:

- a) vare som er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt etter § 3–1–4 første og annet ledd og § 3–1–5 første, annet og tredje ledd,
- b) tollfritt reisegods som oppfyller vilkårene i tolloven § 5–1 første ledd bokstav a, med unntak av hester,
- c) tollfritt reisegods som oppfyller vilkårene i tolloven § 6–1 første ledd bokstav a,
- d) avfall, arbeidsklær o.l. for rengjøring og retur, brevpost uten tollpliktig innhold som kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter, seismiske og geologiske prøver, som innføres direkte fra norsk del av kontinentalsokkelen, og som legges inn på tollager,
- e) norske og tidligere fortollede varer i retur fra norsk del av kontinentalsokkelen, dersom importør og eksportør er samme person, toll ikke er refundert ved utførselen, og varen legges inn på tollager,
- f) vare av mindre verdi i § 5–9–1, som kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter,
- g) gave til personlig bruk som kan innføres tollfritt etter § 5–1–21, som kan innføres uten tillatelser fra andre myndigheter.

§ 4–10–5. *Unntak fra kravet til én forsendelse per deklarasjon*

(1) Tollmyndighetene kan gi generell tillatelse til at flere forsendelser kan deklarerer på samme deklarasjon. Tollmyndighetene kan begrense tillatelsen til å gjelde

- a) enkelte vareslag
 - b) varer fra enkelte avsendere
 - c) deklarerer innenfor enkelte tidsintervaller.
- (2) § 3–1–9 annet til fjerde ledd og § 3–1–10 gjelder tilsvarende.

§ 4–11. Deklareringsplikt ved utførsel

§ 4–11–1. Deklarering ved utførsel

(1) Deklarering skal skje ved bruk av skjema RD 0016 eller RD 0018 med mindre det er gitt tillatelse til elektronisk overføring av deklarasjon etter § 4–13–1 til § 4–13–7 eller deklarasjon kan skje etter § 4–10–2 femte til niende ledd.

(2) Bestemmelsene om opplysningsplikt i § 4–10–3 gjelder tilsvarende.

§ 4–11–2. Unntak fra deklareringsplikt ved utførsel

(1) Vare som er unntatt fra melde- og fremleggelsesplikt ved utførsel etter § 3–1–6 er også unntatt fra deklareringsplikt.

(2) Varen kan likevel deklarerer dersom dette er nødvendig av hensyn til refusjon, fritak for eller avskrivning av toll eller for senere tollfri gjeninnførsel av varen.

(3) Det skal alltid legges frem deklarasjon for

- a) vare som er avhengig av tillatelser fra andre myndigheter eller som er underlagt særlige vilkår,
- b) ufortollet vare som utføres fra tollager.

§ 4–11–3. Unntak fra kravet til én forsendelse per deklarasjon

(1) Tollmyndighetene kan gi generell tillatelse til at flere forsendelser kan deklarerer på samme deklarasjon. Tollmyndighetene kan begrense tillatelsen til å gjelde

- a) enkelte vareslag,
- b) varer til enkelte mottakere
- c) deklarasjon innenfor enkelte tidsintervaller.

(2) § 3–1–9 annet til fjerde ledd og § 3–1–10 gjelder tilsvarende.

§ 4–12. Oppbevaring av meldinger, deklarasjoner, dokumenter mv.

§ 4–12–1. Oppbevaringsplikt

(1) Oppbevaringsplikten omfatter også grunnlagsdokumenter mv. som er knyttet til deklarasjon eller melding.

(2) Oppbevaringsplikten gjelder ikke privatperson som avgir deklarasjon eller melding på papir eller bruker tollmyndighetenes fortollingsløsning på internett. Næringsdrivende som avgir deklarasjon eller melding på vegne av privatpersoner, skal oppbevare kopi av dokumentene.

(3) For deklarasjoner etter tolloven § 4–20, § 4–23 og § 4–24 og grunnlagsdokumenter knyttet til slike deklarasjoner, gjelder oppbevaringsplikten i ti år fra utgangen av det året deklarasjonen ble mottatt av tollmyndighetene. For papirbaserte deklarasjoner etter tolloven § 4–22 er tilsvarende oppbevaringsplikt tre år. For andre meldinger etter tolloven kapittel 4 er tilsvarende oppbevaringsplikt i ett år. Meldinger og grunnlagsdokumenter etter tolloven kapittel 3 skal oppbevares fra melding er avgitt til transportmiddelet har forlatt tollområdet.

(4) Oppbevaringspliktig materiale skal oppbevares ordnet og være betryggende sikret mot ødeleggelse, tap og endring. Uvedkommende skal ikke ha adgang til materialet. Materialet skal kunne legges frem for tollmyndighetene i en form som muliggjør kontroll i hele oppbevaringstiden. Materialet skal være tilgjengelig i lesbar form, og tollmyndighetene kan kreve at materialet blir fremlagt vederlagsfritt på papir.

§ 4–13. Tillatelse til bruk av elektronisk datautveksling ved deklarasjon mv.

§ 4–13–1. Tillatelse til elektronisk overføring av deklarasjon

(1) Tollmyndighetene gir etter søknad tillatelse til elektronisk overføring av deklarasjon til tollmyndighetenes ekspedisjonssystem. Vilkårene i § 3–1–9 annet ledd gjelder tilsvarende. Systemet skal være testet av søker og godkjent av tollmyndighetene.

(2) Deklaranter som har fått tillatelse til elektronisk overføring, skal ikke bruke annen overføringsmåte, med mindre tollmyndighetene i enkelttilfeller har gitt unntak fra dette kravet.

§ 4–13–2. Programvare og meldingsstandard

(1) Overføring av deklarasjon til tollmyndighetenes ekspedisjonssystem skal skje med den til enhver tid gjeldende versjon av meldingsformat.

(2) Deklaranten er ansvarlig for at valgt programvare er oppdatert, egnet til formålet og at programmet tilfredsstillende dekker krav som stilles av tollmyndighetene.

§ 4–13–3. Tilbaketrekking og endring av tillatelse

§ 3–1–10 gjelder tilsvarende ved tilbaketrekking, suspensjon og endring av tillatelse til elektronisk overføring av deklarasjon. Tollmyndighetene kan endre vilkårene i tillatelsen dersom det ansees nødvendig for å oppnå tilfredsstillende prosedyrer og kvalitet på meldingsutvekslingen.

§ 4–13–4. Utveksling av meldinger og krav til meldingssikkerhet mv.

(1) Deklaranten skal føre et historisk register eller en logg over alle meldinger slik de blir sendt og mottatt. Loggen skal blant annet vise tidspunktene for sending og mottak. Loggen skal oppbevares i ti år fra utløpet av det år meldingen ble sendt eller mottatt. § 4–12–1 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

(2) Dersom deklarasjonen mottar en melding som ikke er ment for ham eller meldingen ikke er konsistent eller komplett, skal deklarasjonen uten opphold varsle tollmyndighetene via nettverksleverandøren om dette. En deklarasjon som mottar en melding som ikke er ment for ham, har taushetsplikt om opplysningene i meldingen.

(3) Dersom en melding er sendt til tollmyndighetene og deklarasjonen ikke har fått tilbakemelding innen normal behandlingstid, skal meldingen etterlyses via nettverksleverandøren. Dersom etterlysning eller tilbakemelding ikke er mottatt innen rimelig tid, ansees deklarasjonen som ikke fremlagt.

(4) Dersom en deklarasjon er avvist av tollmyndighetenes ekspedisjonssystem og deklarasjonen overfører en korrigeret deklarasjon, skal denne ha nytt sekvensnummer. Dersom en deklarasjon er mottatt av tollmyndighetenes ekspedisjonssystem, men det kreves en korrigeret deklarasjon, skal den korrigererte versjonen inneholde samme sekvensnummer som den opprinnelige, men med et versjonsnummer høyere.

(5) Når deklarasjonen får kvittering fra tollmyndighetene, skal deklarasjonen kontrollere at kvitteringen samsvarer med de opplysninger som er overført. Dersom kvitteringen ikke samsvarer med deklarasjonen, skal deklarasjonen uten opphold varsle tollmyndighetene.

(6) Deklarasjonen som har tillatelse til elektronisk overføring av deklarasjon, er fritatt fra plikten til å underskrive deklarasjonen. Deklarasjonen skal i stedet identifisere seg med den tildelte identifikasjonskode. Identifikasjonskoden skal oppbevares på en betryggende måte.

(7) Deklarasjonen som har tillatelse til elektronisk overføring av deklarasjon, er fritatt fra plikten til å legge frem grunnlagsdokumentasjon etter § 4-20-2 og § 4-23-2, med mindre tollmyndighetene ber om det.

§ 4-13-5. Når melding er lagt frem

Deklarasjonen som er avgitt ved hjelp av elektronisk datautveksling, anses å være lagt frem for tollmyndighetene når den er mottatt i tollmyndighetenes datasystem. Oppstår det en hindring som tollmyndighetene er ansvarlig for, anses deklarasjonen å være lagt frem når den er mottatt av nettverksleverandøren.

§ 4-13-6. Nettverksleverandør

(1) Den som opptrer som mellommann (nettverksleverandør) mellom tollmyndighetene og deklarasjonen, skal føre logg som inneholder alle meldinger slik de blir sendt og mottatt. Loggen skal inneholde opplysning om hvem som har sendt og mottatt meldingene, tidspunktet for når dette har skjedd og annen relevant informasjon fra nettverksleverandøren. Reglene om oppbevaringsplikt i § 4-13-4 første ledd gjelder tilsvarende.

(2) Dersom det oppstår tvil om hvilken meldingsutveksling som har blitt utført, skal nettverksleverandøren vederlagsfritt legge frem en bekreftet utskrift av loggen til tollmyndighetene eller deklarasjonen.

(3) Dersom nettverksleverandøren ikke har mottatt kvittering for at deklarasjonen er mottatt av tollmyndighetenes ekspedisjonssystem, skal leverandøren etterlyse denne.

(4) En nettverksleverandør som mottar en deklarasjon fra tollmyndighetene som ikke var ment overført via ham skal uten opphold varsle tollmyndighetene. Varselet skal inneholde opplysninger om meldingens identifikasjonskode, deklarasjonens navn, referansenummer, samt tidspunkt for mottak av meldingen.

§ 4-13-7. Elektronisk overføring av transitteringsmeldinger

(1) Bestemmelsene om elektronisk overføring i § 4-13-1 til § 4-13-6 gjelder tilsvarende for utveksling av elektroniske transitteringsmeldinger i tollmyndighetenes elektroniske transitteringssystem (TET), med mindre annet er bestemt i denne paragraf.

(2) Det er et vilkår for tillatelse til elektronisk overføring av transitteringsmeldinger at søker er hjemmehørende i en avtalepart til transitteringskonvensjonen (vedheng 1).

(3) § 4-13-4 fjerde ledd om korrigeret meldinger gjelder ikke for utveksling av elektroniske transitteringsmeldinger. Dersom en elektronisk transitteringsmelding avvises, skal det sendes en ny melding.

III. Tollekspedisjon

§ 4-20. Frigjøring av ufortollet vare – fortolling

§ 4-20-1. Opplysninger i deklarasjon mv. ved fortolling

(1) Ved fortolling skal det legges frem deklarasjon som nevnt i § 4-10-1, utfylt med opplysninger om blant annet

- a) vareslag, samlet mengde og verdi i norske kroner
- b) kolloidenes merker, numre og antall
- c) preferansetoll
- d) leveringsvilkår mv.
- e) den deklarasjon mottakerens organisasjons- eller fødselsnummer. Tollmyndighetene kan i særlige tilfeller fravike dette kravet.

(2) Ved ervervsmessig innførsel skal det også gi følgende opplysninger om hvert vareslag forsendelsen omfatter:

- a) kode for avsenderland og opprinnelsesland
- b) varenummer i samsvar med tolltariffen
- c) tollsats, herunder krav om tollnedsettelse

- d) mengde i henhold til tolltariffen
- e) varens tollverdi
- f) beløp som skal betales
- g) eventuelle tillatelser som kreves fra andre myndigheter ved innførsel
- h) andre statistiske opplysninger som kreves for innførselsstatistikken.

(3) For vare som gjeninnføres etter bearbeiding, herunder reparasjon eller foredling, skal det gis opplysninger om de utførte varenes art, mengde og verdi, samt hvilken bearbeiding varene har gjennomgått.

(4) Dersom det er vanskelig å legge frem fullstendig utfylt deklarasjon og det er av stor betydning at varen frigjøres, kan det legges frem en deklarasjon som inneholder færre opplysninger (foreløpig deklarasjon). Følgende vilkår må da være oppfylt:

- a) den deklarererte mottakeren må ha tollkreditt,
- b) eventuelle tillatelser som kreves fra andre myndigheter må foreligge,
- c) rubrikkene 1, 2, 6, 8, 14, 15a, 30, 35, 48, og 49 i deklarasjonen må være utfylt,
- d) varene kan ikke ha vært kjørt direkte til varemottaker og lagret der i medhold av § 4–30–11.

Den som legger frem en foreløpig deklarasjon skal legge frem en fullstendig utfylt deklarasjon innen ti dager til tollmyndighetene der den foreløpige deklarasjonen ble lagt frem. Det kan søkes på forhånd om tillatelse til å legge frem fullstendig utfylt deklarasjon senere enn ti dager etter innlevering av foreløpig deklarasjon.

§ 4–20–2. Fremleggelse av dokumenter mv. ved fortolling

(1) Ved fortolling skal alle dokumenter som er utstedt i forbindelse med innførsel av varen legges frem, herunder:

- a) faktura som er utstedt i forbindelse med kjøp av varen,
- b) konnossement, fraktbrev og lignende fraktdokumenter som er utstedt i forbindelse med transport av varen,
- c) eventuelle tillatelser som kreves fra andre myndigheter ved innførsel,
- d) andre dokumenter som tollmyndighetene finner nødvendig blant annet for å kunne bestemme varens opprinnelse, klassifisering, vekt, mengde og verdi.

(2) Ved ervervsmessig innførsel skal fakturaen påføres opplysninger om varenummer for hver post i fakturaen som ligger til grunn for fortolling. Dersom det skal svares spesifikk toll, skal også vekt og antall varer føres på fakturaen. Det skal også gis de statistiske opplysninger og gjøres de henvisninger til eventuelle tollnedsettelse som kreves. Opplysningene skal ikke påføres fakturaen dersom alle varene hører under samme varenummer.

§ 4–20–3. Forenklet fortolling for reisende

(1) Personer som ankommer tollområdet fra utlandet, Svalbard og Jan Mayen kan fortolle alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer, herunder ved bruk av fortollingsautomat, etter de satser og i de mengder som følger av tabellen nedenfor.

Vare	Mengde	Sats
Øl over 2,5 volumprosent og annen drikk med alkoholstyrke over 2,5 til og med 4,7 volumprosent	Til sammen 27 liter	20 kr per liter 7 kr per 0,33 liter
Drikk med alkoholstyrke over 4,7 og under 15 volumprosent		47 kr per liter 35 kr per 1/1 flaske
Drikk med alkoholstyrke fra og med 15 til og med 22 volumprosent		90 kr per liter 65 kr per 1/1 flaske
Drikk med alkoholstyrke over 22 til og med 60 volumprosent	4 liter	260 kr per liter 180 kr per 1/1 flaske
Røyketobakk	Til sammen 500 gram	210 kr per 100 gram
Snus og skråtobakk		70 kr per 100 gram
Sigarer og sigarillos		210 kr per 100 gram
Sigaretter	Inntil 400 stk.	210 kr per 100 stk.
Sigarettpapir og -hylser	Inntil 400 stk.	5 kr per 100 blad/hylser

(2) Adgangen til forenklet fortolling gjelder ikke for varer som innføres for videresalg eller annet ervervsmessig formål. Forenklet fortolling kan heller ikke brukes ved fortolling av vare som er kjøpt ved ankomst i tollfritt utsalg (tax free) på lufthavn.

(3) Adgangen til forenklet fortolling av alkohol- og tobakkvarer er betinget av at den reisende er fylt 18 år. For varer med alkoholstyrke over 22 volumprosent må den reisende være fylt 20 år.

§ 4-20-4. Internettfortolling

Vare til personlig bruk med verdi til og med 1000 kr kan fortolles ved å bruke tollmyndighetenes fortollingsløsning på internett. Dette gjelder ikke særavgiftspliktige varer og varer som er avhengig av tillatelser fra andre myndigheter.

§ 4-20-5. Unntak fra kravet til én mottaker per deklarasjon

(1) Tollmyndighetene kan gi tollagerholder generell tillatelse til lettelser i opplysnings- og dokumentasjonspliktene i § 4-20-1 og § 4-20-2 ved at varer til flere mottakere kan deklarerer på samme deklarasjon. Lettelser gjelder bare varesendinger med verdi til og med 1000 kr til privatpersoner. Tollmyndighetene kan begrense tillatelsen til å gjelde

- a) vare som ikke er avhengig av tillatelser fra andre myndigheter
- b) enkelte vareslag
- c) deklarerer innen enkelte tidsintervaller.

(2) § 3-1-9 annet til fjerde ledd og § 3-1-10 gjelder tilsvarende.

§ 4-21. Sending av ufortollet vare til sted i tollområdet – forpassing

§ 4-21-1. Sending av ufortollet vare til sted i tollområdet – forpassing

(1) Den som vil sende ufortollet vare til et annet sted i tollområdet skal søke tollmyndighetene om tillatelse til dette. Det kan stilles som vilkår for tillatelsen at det brukes elektroniske meldesystemer.

(2) Tollagerholderne kan sende ufortollet vare innenlands fra eget tollager uten særskilt søknad etter første ledd. Tollmyndighetene kan kreve at tollagerholder bruker elektroniske meldesystemer.

(3) Tollmyndighetene kan kreve at det blir stilt sikkerhet for toll av vare som blir forpasset. Dersom det ikke stilles depositum, skal sikkerhet stilles i form av selvskyldnerkausjon. Skattebetalingsforskriften § 14-20-4 gjelder tilsvarende så langt den passer.

(4) Forpasset vare skal straks etter ankomst til bestemmelsestollstedet enten tollekspederes eller legges inn på tollager.

(5) Den som overtrer bestemmelsene om forpassing av vare kan for kortere eller lengre tid bli nektet å forpasse ufortollet vare.

§ 4-22. Grensekryssende sending av ufortollet vare – transittering

§ 4-22-1. Vare som sendes i henhold til transitteringskonvensjonen

(1) [Transitteringskonvensjonen](#) og vedlegg I til III til konvensjonen gjelder som forskrift med de reservasjoner som er tatt med hjemmel i konvensjonen.

(2) Ved søknad om tillatelse til forenklinger etter konvensjonen vedlegg I, artikkel 44 gjelder vilkårene i § 3-1-9 annet ledd tilsvarende. Det er et vilkår for godkjenning som autorisert avsender eller mottaker etter konvensjonen vedlegg I artikkel 44 bokstavene d og e at tollmyndighetenes elektroniske transitteringssystem (TET) benyttes. Søker som skal godkjennes som autorisert mottaker må i tillegg ha tillatelse til å opprette og drive tollager. Søknad om å bli autorisert mottaker sendes tollmyndighetene der søkeren har fått tillatelse til tollager.

(4) § 3-1-10 gjelder tilsvarende ved tilbaketrekking, suspensjon og endring av tillatelser etter konvensjonen vedlegg I artikkel 44.

§ 4-22-2. Vare som sendes i henhold til TIR-konvensjonen

[TIR-konvensjonen](#) artiklene 1 til 5 og 12 til 64 med tilhørende vedlegg gjelder som forskrift med de reservasjoner som er tatt med hjemmel i konvensjonen.

§ 4-23. Tillatelse til utførsel

§ 4-23-1. Opplysninger i deklarasjon mv. ved utførsel

(1) Ved tollekspedisjon for utførsel skal det legges frem deklarasjon som nevnt i § 4-11-1 med opplysninger om blant annet

- a) vareslag, samlet mengde og verdi i norske kroner
- b) varenummer i samsvar med tolltariffen
- c) kollenes merker, numre og antall
- d) leveringsvilkår mv.
- e) deklarerer avsenders organisasjons- eller fødselsnummer. Tollmyndighetene kan i særlige tilfeller fravike dette kravet.

(2) Dersom det er vanskelig å legge frem fullstendig utfylt deklarasjon etter første ledd og det er av stor betydning å få utført varene før tollekspedisjon, kan det søkes om forhåndstillatelse til å legge frem en deklarasjon som inneholder færre opplysninger (foreløpig deklarasjon). Følgende vilkår må da være oppfylt:

- a) eventuelle særlige tillatelser fra andre myndigheter må foreligge
- b) rubrikkene 1, 2, 6, 8, 14, 17a, 29, 33 og 35 i deklarasjonen må være utfylt.

Det kan settes som vilkår at den deklarerende avsenderen har tollkreditt.

(3) Den som legger frem en foreløpig deklarasjon skal legge frem en fullstendig utfylt deklarasjon innen ti dager til tollmyndighetene der den foreløpige deklarasjonen ble lagt frem. Det kan søkes på forhånd om tillatelse til å legge frem fullstendig utfylt deklarasjon senere enn ti dager etter innlevering av foreløpig deklarasjon.

§ 4-23-2. *Fremleggelse av dokumenter mv. ved utførsel*

(1) Ved tollekspedisjon for utførsel skal alle dokumenter som er utstedt i forbindelse med utførselen av varen legges frem, herunder

- a) faktura som er utstedt i forbindelse med salg av varen,
- b) konnossement, fraktbrev og lignende fraktdokumenter som er utstedt i forbindelse med transport av varen,
- c) eventuelle tillatelser som kreves fra andre myndigheter ved utførsel,
- d) andre dokumenter som tollmyndighetene finner nødvendig blant annet for å kunne bestemme varenes opprinnelse, klassifisering, vekt, mengde og verdi.

(2) Den deklarerende avsenderen skal skaffe attest for utførsel fra transportøren.

(3) I følgende tilfeller skal det skaffes attest for utførsel fra tollmyndighetene:

- a) dersom den deklarerende avsenderen selv foretar transporten av varen til grensen,
- b) dersom utførselen foregår med en transportør som ikke er registrert i Norge,
- c) ved utførsel av landbruksvare der det skal søkes om refusjon etter tollloven § 11-1.

§ 4-23-3. *Plikt til å sørge for at varene blir brakt ut av landet*

Den deklarerende avsender skal straks melde fra til tollmyndighetene dersom varen ikke blir ført ut av tollområdet. Tilsvarende gjelder for den som har mottatt vare til forsendelse. Varen kan ikke utleveres til avsender før melding er gitt.

§ 4-23-4. *Felles vilkår for levering av ufortollede varer til transportmidler mv. (provisianering)*

(1) Det kan søkes om tillatelse til levering av ufortollede varer til bruk og salg om bord i fartøy og luftfartøy som forlater tollområdet (provisianering). Tilsvarende gjelder varer til installasjoner og innretninger tilknyttet petroleumsvirksomheten utenfor tollområdet. Tillatelsen gis ved tollekspedisjon. Det kan ikke leveres ufortollede varer til norske fiske- og fangstfartøy. Tollmyndighetene kan kreve at varemengden avklares før deklarasjon legges frem.

(2) Det er et vilkår for tillatelse til proviantering at transportmiddelet og varene i det enkelte tilfelle blir brukt i næringsvirksomhet eller offentlig tjeneste.

(3) Tollmyndighetene kan begrense mengden av varer som tillates proviantert. Ved fastsetting av mengde skal det blant annet tas hensyn til varebeholdning om bord, antall besetningsmedlemmer og passasjerer, oppdragets lengde, transportmiddelets størrelse, passasjerkapasitet, trafikkområde, forseglingsmuligheter om bord, eventuell restprovisiant mv., om fartøyet går i kort rute, jf. § 4-23-6 fjerde ledd, og overenskomster med andre stater. Mat-, drikke- og tobakkvarer (provisiant) til forpleining eller salg til besetning skal i alminnelighet begrenses til de mengder som antas å ville gå med til bruk om bord på den enkelte tur, eventuelt også retur.

(4) Bruk og salg av varer som tillates proviantert kan bare finne sted etter at transportmiddelet har forlatt siste havn eller landingsplass i tollområdet.

(5) Ved disponering over provianterte varer i strid med bestemmelsene, kan tollmyndighetene ved senere søknader innskrenke adgangen til eller nekte tillatelse til proviantering.

(6) Leverandør av varer til proviantering skal forsikre seg om at leveransen oppfyller vilkårene.

§ 4-23-5. *Fartøy mv. – tilleggsvilkår for tillatelse til proviantering*

(1) Tillatelse til proviantering til fartøy, installasjoner og innretninger gis dersom fartøyet mv. enten

- a) går til utenlandsk havn, Svalbard eller Jan Mayen,
- b) har oppdrag som medfører et sammenhengende opphold utenfor tollområdet på minst 14 dager,
- c) er fast installasjon utenfor tollområdet, tilknyttet petroleumsvirksomheten til havs, eller
- d) er flyttbar innretning tilknyttet petroleumsvirksomheten til havs med oppdrag som medfører et sammenhengende opphold utenfor tollområdet på minst 14 dager.

(2) For alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer som skal brukes av eller selges til besetning gjelder følgende begrensninger:

- a) 1 liter drikk med alkoholstyrke over 22 til og med 60 volumprosent per person per uke,
- b) 2 liter drikk med alkoholstyrke over 4,7 til og med 22 volumprosent per person per uke, og
- c) 25 gram tobakkvarer per person per døgn.

§ 4-23-6. *Fartøy i rutetrafikk – særlige bestemmelser for tillatelse til proviantering*

(1) For fartøy i regelmessig rutetrafikk mellom havner i Danmark, Sverige, Finland og Norge gis tillatelse til proviantering med de begrensninger som fremgår av annet til fjerde ledd. Begrensningene gjelder ikke trafikk til Færøyene, Grønland, Svalbard og Jan Mayen.

(2) For servering om bord kan det bare gis tillatelse til proviantering av mat- og drikkevarer.

(3) For salg om bord kan det bare gis tillatelse til proviantering av alkoholholdig drikk, tobakkvarer, sjokolade- og sukkervarer, parfyme, kosmetikk og toalettartikler.

(4) For salg om bord på korte ruter kan det bare gis tillatelse til proviantering av tobakkvarer, sjokolade- og sukkervarer. Med korte ruter menes fartøysruter mellom norske havner fra og med Risør i vest til svenskegrensen i øst, og svenske havner fra og med norskegrensen i nord til og med Lysekil i sør. Tollmyndighetene kan etter søknad gi tillatelse til at korte ruter likevel kan proviantere varer som nevnt i tredje ledd. Dette gjelder bare fartøy som går i rute mellom norsk havn fra og med Risør i vest til og med Sandefjord i øst og svensk havn fra og med Strømstad i nord til og med Lysekil i sør. Det er videre et vilkår for slik tillatelse at fartøyet går i helårs rutetrafikk etter en fast, regelmessig rutetabell, har kapasitet til å transportere gods og motorvogner i betydelig omfang og at det er lagt til rette for tilfredsstillende tollkontroll.

(5) Det stilles følgende vilkår for tillatelse til proviantering til fartøy i rutetrafikk:

- a) at salg etter tredje og fjerde ledd bare skjer fra kiosk eller lignende utsalgssted, og bare til passasjerer med gyldig billett,
- b) at selger merker billettene slik at passasjerene ikke får kjøpt mer enn den mengde som kan innføres tollfritt etter gjeldende bestemmelser for reisende i de land ruten omfatter,
- c) at passasjerene ved oppslag om bord bli gjort oppmerksom på gjeldende bestemmelser for reisende for de land ruten omfatter, og
- d) at det føres separate regnskap for varer som selges til passasjerer fra kiosk eller lignende utsalgssted, og varer som serveres om bord.

§ 4–23–7. Marinefartøy på tokt – særlige bestemmelser for tillatelse til proviantering

Til marinefartøy som skal til utlandet, herunder Svalbard og Jan Mayen, gis tillatelse til proviantering av mat-, drikke- og tobakkvarer, og toalettartikler til besetningens personlige bruk om bord under toktet. For alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer gjelder følgende begrensinger:

- a) drikk med alkoholstyrke over 4,7 volumprosent: en halv liter per uke per person unntatt personell inne til førstegangstjeneste,
- b) tobakkvarer: 25 gram per person per døgn,
- c) alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer til representasjon i utenlandsk havn: en kvart liter drikk med alkoholstyrke over 4,7 volumprosent og 25 gram tobakkvarer per person som ifølge program skal delta i den enkelte mottakelse.

§ 4–23–8. Luftfartøy – tilleggsvilkår for tillatelse til proviantering

(1) Til luftfartøy kan det tillates proviantering til bruk og salg til passasjerer. Det er et vilkår at luftfartøyet er godkjent med faste seter for befordring av minst sju passasjerer, og at det går fra lufthavn med internasjonal status.

(2) Dersom luftfartøyet går til utlandet kan det tillates proviantering av følgende varer til bruk om bord eller salg:

- a) alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer,
- b) parfyme, kosmetikk og, toalettartikler,
- c) småartikler til personlig bruk.

I tillegg kan det leveres matvarer og andre drikkevarer til bruk om bord av passasjerer og besetning.

(3) Dersom luftfartøyet går til Svalbard eller Jan Mayen kan det tillates proviantering av mat- og drikkevarer til bruk om bord. Det kan også tillates proviantering av sjokolade- og sukkervarer, parfyme, kosmetikk og toalettartikler til salg om bord.

(4) Det er et vilkår for tillatelse til proviantering av varer til salg om bord i luftfartøy bestemt til Danmark, Finland eller Sverige, at salget begrenses til de mengder som den enkelte passasjer kan bringe med tollfritt til det aktuelle landet.

§ 4–23–9. Utførsel av vare kjøpt på tollfritt utsalg på lufthavn

Personer som skal reise til utlandet kan kjøpe ufortollede varer på tollfritt utsalg på lufthavn (tax free). Det er et vilkår at varen utføres.

§ 4–23–10. Unntak fra kravet til tollekspedisjon før utførsel

(1) Tollmyndighetene kan gi generell tillatelse til at vare kan utføres før den er tollekspedert. Tollmyndighetene kan begrense tillatelsen til å gjelde

- a) enkelte vareslag
- b) varer til enkelte mottakere.

(2) § 3–1–9 annet til fjerde ledd og § 3–1–10 gjelder tilsvarende.

§ 4–24. Annen disponering over ufortollet vare

§ 4–24–1. Midlertidig innførsel av ufortollet vare

(1) Tollmyndighetene kan gi tillatelse til midlertidig innførsel av ufortollede varer dersom vilkårene i tolloven § 6–1 og § 6–2 er oppfylt.

(2) Ufortollet vare som oppfylder vilkårene i ATA-konvensjonen artikkel 3 kan innføres midlertidig. Konvensjonen gjelder som forskrift med de reservasjoner som er tatt med hjemmel i konvensjonen.

(3) Ufortollet vare fra Taiwan kan innføres midlertidig på samme vilkår som følger av ATA-konvensjonen. Vilkåret er at det legges frem et CPD-carnet.

§ 4-24-2. Disponering i forbindelse med offentlig godkjenning av vare

(1) Tollmyndighetene kan i forbindelse med offentlig godkjenning og lignende etter søknad gi tillatelse til tidsbegrenset disponering over ufortollet vare.

(2) Det kan i slike tilfeller kreves sikkerhet for toll. Dersom det ikke stilles depositum, skal sikkerhet stilles i form av selvskyldnerkausjon. Skattebetalingsforskriften § 14-20-4 gjelder tilsvarende så langt den passer.

§ 4-24-3. Privat lagring

Tollmyndighetene kan gi tillatelse til privat lagring i forbindelse med søknad om midlertidig innførsel eller forlenget gjenutførselsfrist for motorvogn etter tolloven § 6-1 annet ledd bokstav a og § 6-1 tredje ledd.

§ 4-25. Adgang til å disponere over tollekspedert vare mv.**§ 4-25-1. Adgang til å disponere over tollekspedert vare mv.**

(1) Ved fortolling av vare hvor tollfritak eller tollnedsettelse er betinget av etterfølgende begrensninger i faktisk og juridisk råderett, skal ny deklarasjon legges frem dersom vilkårene ikke oppfylles. Tilsvarende gjelder ved andre tollekspedisjoner.

(2) Dersom motorvogn er midlertidig innført etter tolloven § 6-1, skal deklarasjon straks legges frem dersom vilkårene i forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge ikke lenger er oppfylt.

§ 4-26. Rett til gjenutførsel, avståelse mv.**§ 4-26-1. Tillatelse til gjenutførsel mot depositum mv.**

(1) Vare som er innført eller disponert over i strid med tollovgivningen og som ikke tillates gjenutført uten at toll betales, kan tillates gjenutført mot at det stilles sikkerhet for toll og tilleggstoll. Dette gjelder ikke dersom forholdet anmeldes til påtalemyndigheten.

(2) Dersom det ikke stilles depositum, skal sikkerhet stilles i form av selvskyldnerkausjon. Skattebetalingsforskriften § 14-20-4 gjelder tilsvarende så langt den passer.

(3) Tollmyndighetene kan kreve at tollskyldneren dekker omkostninger knyttet til gjenutførsel.

§ 4-27. Tilbakehold ved disponering i strid med tollekspedisjonen**§ 4-27-1. Omkostninger ved tilbakehold mv.**

(1) Tollmyndighetene kan kreve at tollskyldneren dekker omkostninger knyttet til tilbakehold, innhenting, lagerhold, tilintetgjøring og salg.

(2) Tollmyndighetene kan kreve sikkerhet for lagerleien dersom spesielle forhold tilsier det. Dersom det ikke stilles depositum, skal sikkerhet stilles i form av selvskyldnerkausjon. Skattebetalingsforskriften § 14-20-4 gjelder tilsvarende, så langt den passer.

IV. Lagring av ufortollet vare**§ 4-30. Tillatelse til opprettelse og drift av tollager****Felles bestemmelser for alle typer tollagre****§ 4-30-1. Tollager**

Med tollager menes lagringssted for ufortollete varer som er godkjent av tollmyndighetene.

§ 4-30-2. Tillatelse til tollager

(1) Tollmyndighetene kan gi foretak tillatelse til opprettelse og drift av tollager. Toll- og avgiftsdirektoratet kan gi foretak tillatelse til opprettelse og drift av toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn (tollager C).

(2) Tillatelsen til tollager kan omfatte generell fullmakt til å gi lossetillatelse, jf. § 3-4-1. Foretak som er gitt tillatelse til opprettelse og drift av tollager (tollagerholderne) med generell fullmakt må også ha status som autorisert mottaker som nevnt i § 4-22-1 annet ledd for å kunne gi tillatelse til lossing av varer under en transiteringsprosedyre. Tollagerholder som ikke har generell fullmakt må innhente lossetillatelse i det enkelte tilfelle.

(3) Tollmyndighetene skal godkjenne tollagerholderens system for registrering og regnskap over varer før det gis tillatelse til tollager.

(4) Vilkårene i § 3-1-9 annet til fjerde ledd og § 3-1-10 gjelder tilsvarende for tillatelse til opprettelse og drift av tollager. Det er i tillegg et vilkår at tillatelsen er nødvendig for næringsvirksomheten.

§ 4-30-3. Lagerholdet

(1) Alle typer varer kan legges inn på tollager, dersom varene ikke representerer fare og plassforholdene tillater det. Tollagerholderen er ansvarlig for innlegg og utlevering av varer. Før utlevering skal tollagerholderen forsikre seg om at varen er tollekspedert. Tollagerholderen kan ikke nekte innlegg av ufortollet vare dersom tollmyndighetene krever det.

- (2) Fremvisning, demonstrasjon og salg av vare er ikke tillatt på tollager, unntatt ved toll- og avgiftsfritt utsalg på lufthavn.
- (3) Tollagerholderen har ansvaret for varene overfor eieren.
- (4) Tollmyndighetene skal til enhver tid underrettes om hvem som har det daglige driftsansvaret for tollageret.
- (5) En tollagerholder som får kjennskap til overtredelse av tollovgivningen på tollageret skal søke å hindre dette. Tollagerholderen skal melde fra om forholdet til tollmyndighetene uten ugrunnet opphold.
- (6) Tollageret skal være forsvarlig sikret slik at uvedkommende ikke får tilgang til varene.

§ 4-30-4. *Tollagerregnskap mv.*

- (1) Tollagerholderen skal føre regnskap over varer på tollageret (tollagerregnskap). Tollagerregnskapet skal inneholde opplysninger om alle innlegg og utleveringer av varer fra tollageret, i tillegg til opplysninger om
 - a) hvor varene er lagret,
 - b) når og hvor tollekspedisjon har funnet sted, med henvisning til deklarasjoner,
 - c) varens art, vekt og verdi, samt andre opplysninger som er nødvendige for å identifisere varen,
 - d) den behandling eller bearbeiding som varen eventuelt har gjennomgått på tollageret.
- (2) Tollagerregnskapet skal inneholde en godsjournal med opplysninger om varemottaker, transportmidlets kjennetegn eller navn, avgangstollsted, transitteringsnummer og transitteringsdato, samt hvorvidt uoverensstemmelser som nevnt i tredje ledd er meldt til tollmyndighetene.
- (3) Dersom varer som ankommer tollageret ikke er i overensstemmelse med fraktdokumentene, skal tollagerholderen
 - a) melde fra elektronisk om uoverensstemmelsene til tollmyndighetene i forbindelse med avslutning av transittering etter tolloven § 4-22 i tollmyndighetenes elektroniske transitteringssystem (TET) innen kl. 12.00 første virkedag etter lossing, eller
 - b) melde fra skriftlig om uoverensstemmelsene ved en merknadsjournal som leveres tollmyndighetene innen kl. 12.00 første virkedag etter lossing der transittering ikke avsluttes ved bruk av TET.
- (4) Tollagerregnskapet skal til enhver tid være oppdatert. Tollagerholderen skal foreta avstemming av tollagerregnskapet minst en gang per kalenderår. Tollagerregnskapet med nødvendig dokumentasjon skal oppbevares i fem år. Regnskapet skal være ordnet og være betryggende sikret mot ødeleggelse, tap og endring. Materialet skal kunne legges frem for tollmyndighetene i en form som muliggjør kontroll i hele oppbevaringstiden. Materialet skal være tilgjengelig i lesbar form, og tollmyndighetene kan kreve at materialet blir fremlagt vederlagsfritt på papir.

De enkelte typer tollagre

§ 4-30-10. *Alminnelig tollager (tollager A)*

- (1) På alminnelig tollager kan det legges inn ufortollede varer.
- (2) Dersom det søkes om fritak eller refusjon av toll og særavgifter kan det også legges inn norske eller fortollede varer som er til
 - a) proviantering, jf. § 4-23-4 til § 4-23-9,
 - b) toll- og avgiftsfritt salg (tax free) på lufthavn, jf. § 4-30-13.
- (3) Varemottakeren eller dennes representant kan tillates å reparere skadet emballasje eller foreta annen behandling som er nødvendig for å bevare varene. Ompakking eller annen behandling er ikke tillatt uten at tollmyndighetene på forhånd har gitt tillatelse. Tillatelse til ompakking eller annen behandling kan gis generelt i tillatelse til tollager etter § 4-30-2 eller i det enkelte tilfelle.

§ 4-30-11. *Lagring hos varemottaker (direkte kjøring)*

- (1) Tillatelse til alminnelig tollager kan omfatte tillatelse til å kjøre vare direkte til varemottaker og lagre den der. Tollagerholderen skal til enhver tid ha oversikt over hvor varene befinner seg. Varemottakeren kan ikke disponere over varene før de er tollekspedert.
- (2) Det er ikke adgang til direkte kjøring av alkoholholdig drikk til privat bruk. Adgangen direkte kjøring kan også i andre tilfeller begrenses til enkelte vareslag og mottakere.
- (3) For vare som er lagret hos varemottaker, skal det legges frem en fullstendig utfylt deklarasjon innen ti dager etter registrering etter § 3-1-8. Varen kan før fristens utløp tilbakeføres tollagerholders lager.
- (4) Tollmyndighetene kan kreve at ufortollet vare blir tilbakeført til tollagerholders lager.

§ 4-30-12. *Sentraltollager (tollager B)*

- (1) På sentraltollager kan det lagres egne varer eller varer for ett enkelt foretak dersom varene er bestemt for distribusjon i flere land.
- (2) På sentraltollager kan det legges inn ufortollede varer og norske varer som skal blandes eller ompakkes med ufortollede varer. Norsk vare som legges inn på sentraltollager skal deklarerer til tollmyndighetene, ved bruk av skjema RD 0016 eller RD 0018.
- (3) Tillatelsen til sentrallager kan inneholde en tillatelse til ompakking og deling av vareforsendelser.

§ 4-30-13. *Tollfritt utsalg på lufthavn (tollager C)*

- (1) På tollfritt utsalg på lufthavn (tax free) kan det legges inn følgende varer:
 - a) alkoholholdig drikk over 0,7 volumprosent

- b) sigaretter i hele kartonger
 - c) andre tobakkvarer i originalpakninger
 - d) sjokolade- og sukkervarer
 - e) parfyme, kosmetikk og toalettartikler som hører under tolltariffens kapittel 33 og posisjon 34.01.
- (2) Vare som legges inn på et tollfritt utsalg skal deklarerer til tollmyndighetene, ved bruk av skjema RD 0016 eller RD 0018.
- (3) Salg fra tollfritt utsalg på lufthavn skal ikke skje til reisende på vei til eller fra Svalbard, Jan Mayen eller installasjoner og innretninger til bruk i petroleumsvirksomhet.
- (4) Det er et vilkår for tillatelse til tollfritt utsalg på lufthavn at lufthavnen har internasjonal status og at utsalgets lokaler er plassert slik at bare passasjerer som skal til eller kommer fra utlandet har adgang. Lokalet må også være tilstrekkelig sikret slik at uvedkommende ikke kan skaffe seg adgang.
- (5) Tollagerholderen kan ikke selge større kvanta toll- og avgiftsfrie varer til hver enkelt passasjer med reisemål i Norge, Sverige, Finland og Danmark enn det den reisende kan bringe med toll- og avgiftsfritt inn i bestemmelseslandet.

§ 4-30-14. Bearbeidingstollager (tollager D)

- (1) På bearbeidingstollager kan det lagres varer for ett eller flere foretak.
- (2) På bearbeidingstollager kan det legges inn ufortollete varer og varer fra virksomheten på den norske kontinentalsokkelen. I tillegg kan det legges inn varer som det skal søkes fritak eller tilbakebetaling av toll eller særavgifter for. Andre varer kan legges inn dersom de skal brukes til blanding eller bearbeiding med varer på tollageret.
- (3) Vare på bearbeidingstollager kan deles, ompakkes eller bearbeides. Etter søknad kan Toll- og avgiftsdirektoratet tillate industriell virksomhet på tollageret, dersom hensynet til de aktuelle varers beskaffenhet, tollmyndighetenes omkostninger og kontrollbehov tilsier dette.
- (4) Vare som legges inn på et bearbeidingstollager skal deklarerer til tollmyndighetene, ved bruk av skjema RD 0016 eller RD 0018, dersom
- a) varen er underlagt en tollprosedyre som opphører ved ankomst til tollageret, eller
 - b) varen legges inn på tollageret som følge av et vedtak om å gi tilbakebetaling eller innrømme fritak for toll og særavgifter.
- (5) Vare kan tas ut fra bearbeidingstollager til utførsel direkte til mottaker i utlandet, til Svalbard og Jan Mayen, til slik bruk som anført i § 4-23- 4 til § 4-23-9 eller til forpassing til annet tollager. Vare fra bearbeidingstollager kan fortolles, med unntak for bearbeidet vare. Tollmyndighetene kan likevel gi tillatelse til fortolling av bearbeidet vare dersom det foreligger særlige grunner.

§ 4-31. Lagringstid mv. på tollager

§ 4-31-1. Lagringstid mv. på tollager

Vare på tollager kan lagres uten tidsbegrensning. Tollmyndighetene kan i særlige tilfeller begrense lagringsfristen. Tollagerholderen skal straks melde fra til tollmyndighetene om vare som har ligget over en slik lagringsfrist.

§ 4-32. Tollagerholderens krav på lagerleie mv.

§ 4-32-1. Lagerleie ved innlegg etter krav fra tollmyndighetene

Tollagerholderen har ikke rett til lagerleie fra tollmyndighetene for vare som er lagt inn på tollageret etter § 4-30-3 første ledd siste punktum.

§ 4-33. Opprettelse av frisone og frihavn

§ 4-33-1. Frisone og frihavn – definisjoner

(1) Med frisone menes et fysisk avgrenset område på norsk territorium som er opprettet etter tolloven § 4-33. Med frihavn menes frisone med tilhørende kai for anløp av skip. Begrepet frisone omfatter frihavn dersom det ikke fremgår noe annet av sammenhengen.

(2) Drift av frisone skal forestås av driftsansvarlig.

§ 4-33-2. Vilkår for opprettelse og drift av frisone mv.

(1) Tillatelse til opprettelse og drift av frisone gis av Finansdepartementet I søknad om frisone må det gjøres rede for de handels- og næringsmessige hensyn som gjør seg gjeldende og for hvordan søkeren vil oppfylle de krav som stilles til frisonens drift. Søkeren må sannsynliggjøre omfanget av den planlagte virksomheten i frisonen.

(2) Det kan stilles vilkår for tillatelsen, herunder begrensninger av varetyper, varemengde og i hvilken utstrekning varene kan bearbeides.

§ 4-33-3. Etablering av virksomhet i en frisone

(1) Tollmyndighetene kan etter søknad gi tillatelse til etablering av virksomhet innenfor en frisone. Av søknaden skal det fremgå hvilke varetyper som skal omfattes og om varen skal lagres eller bearbeides. Dersom varen skal bearbeides må det gis opplysninger om produksjonsprosesser, innsatsmidler og varemengder.

(2) I tillatelsen kan det stilles vilkår om varetyper, varemengde og i hvilken utstrekning disse kan bearbeides. Tillatelsen kan tidsbegrenses.

(3) Virksomheten skal stille sikkerhet for det ansvar den måtte komme i overfor tollmyndighetene. Sikkerheten skal stilles i form av selvskyldnerkausjon, Skattebetalingsforskriften § 14–20–4 gjelder tilsvarende så langt den passer.

§ 4–33–4. Tilbaketrekking av tillatelse

Dersom en virksomhet overtrer lovgivningen eller de vilkår som er satt for tillatelsen, kan tollmyndighetene gi formell advarsel, eller midlertidig eller permanent trekke tilbake hele eller deler av tillatelsen.

§ 4–34. Drift av frisone og frihavn

§ 4–34–1. Alminnelige bestemmelser

(1) Norsk lovgivning gjelder i frisonen, med de unntak og vilkår som fremgår av § 4–33–1 til § 4–33–3 og § 4–34–1 til § 4–34–6.

(2) Dersom fortollet vare eller vare som er fremstilt her i landet tas inn i en frisone, anses dette som en utførsel.

§ 4–34–2. Regnskap

(1) Den driftsansvarlige og den enkelte virksomhet skal i tillegg til vanlig regnskap føre et eget vareregnskap. Vareregnskapet skal føres slik at det gis så fullstendige og spesifiserte opplysninger som er nødvendig av hensyn til tollmyndighetenes kontroll.

(2) Vareregnskapet skal til enhver tid vise hvor de enkelte varene befinner seg. Vareregnskapet skal også inneholde opplysninger om behandling eller bearbeiding av varene etter § 4–33–1 første ledd og § 4–34–5 og varenes tollverdi før behandlingen.

(3) Vare som tas inn eller ut fra frisonen skal uten opphold registreres i vareregnskapet. Det skal føres losselister, og fraktdokumenter skal foreligge.

(4) Tollmyndighetene kan kreve at både det vanlige regnskapet og vareregnskapet, med dokumentasjon, skal legges frem i forbindelse med kontroll.

§ 4–34–3. Sikring og vakthold mv.

(1) Den driftsansvarlige skal sørge for at området er inngjerdet og forsvarlig sikret, slik at uvedkommende ikke har adgang til området. Tollmyndighetene kan stille krav til vakthold og overvåkning. Den driftsansvarlige skal vederlagsfritt stille egnede kontroll- og ekspedisjonslokaler til tollmyndighetenes disposisjon.

(2) Tollmyndighetene skal godkjenne bygninger eller lokaler som tas i bruk eller oppføres innenfor området på forhånd. Den enkelte virksomhet skal sørge for at bygningene og lokalene som brukes er utstyrt og innredet slik at de er sikket til formålet. Virksomheten skal sørge for at bygningene og lokalene er forsvarlig låst og sikret.

(3) Dersom bygninger, anlegg, inngjerding samt vakthold mv. ikke tilfredsstiller de krav som er satt, og den driftsansvarlige eller den enkelte virksomhet ikke etter rimelig varsel retter på forholdene, kan tollmyndighetene treffe nødvendige tiltak for å sikre varene og kreve utgiftene dekket.

§ 4–34–4. Vare inn i frisone

(1) I frisonen kan det tas inn ufortollet vare, herunder vare fra virksomhet på den norske kontinentalsokkel.

(2) I frisonen kan det tas inn vare som er fremstilt her i landet eller som tidligere er innført til tollområdet og fortollet.

(3) Vare som det er forbudt å innføre til eller utføre fra Norge kan ikke tas inn i frisonen. Det samme gjelder vare som er avhengige av tillatelser fra andre myndigheter i forbindelse med innførsel eller utførsel.

(4) Tollmyndighetene kan i enkelttilfeller innføre begrensninger i varetyper og varemengde ut fra hensyn til varens art og tollmyndighetenes kontroll.

(5) Dersom en vare er underlagt en tollprosedyre som opphører når varen ankommer frisonen, må prosedyren avsluttes overfor tollmyndighetene som ved vanlig innførsel.

§ 4–34–5. Behandling av varer i frisone

(1) I frisonen kan varer oppbevares, deles, ompakkes eller underkastes annen behandling som er nødvendig for varens bevaring og klargjøring for distribusjon. Skadet emballasje kan repareres.

(2) Varer i frisonen kan bearbeides ut over det som fremgår av første ledd dersom det er gitt særskilt tillatelse til dette. Bearbeidingen kan blant annet bestå i montering, samling eller tilpasning til andre varer, foredling, reparasjon, gjenoppretting og justering.

(3) Varer kan overføres fra en virksomhet til en annen innenfor frisonen etter reglene om forpassing mellom godkjente tollagerholdere. Slik overføring skal fremgå av regnskapet.

(4) Vare som er tatt inn eller fremstilt i en frisone kan helt eller delvis flyttes til en annen frisone. Tollmyndighetene kan sette nærmere vilkår for slik flytting.

(5) Varen kan forbli i frisonen uten tidsbegrensning, dersom ikke tollmyndighetene har bestemt noe annet.

(6) Detaljhandel i frisonen er ikke tillatt.

§ 4-34-6. Uttak av vare fra frisonen

- (1) Vare kan tas ut fra frisonen for innførsel til eller utførsel fra Norge, herunder til virksomhet på den norske kontinentalsokkel og utførsel til proviantering. Vare kan overføres fra frisonen til tollager, dersom tollmyndighetene gir særskilt tillatelse til dette.
- (2) Vare som tas ut fra frisonen for innførsel til Norge, skal straks tollekspederes etter tolloven kapittel 4.
- (3) Vare som tas ut fra frisonen til mottaker i utlandet skal deklarerer overfor tollmyndighetene.
- (4) Ved uttak av vare fra frisonen gjelder de alminnelige restriksjoner som ved innførsel til eller utførsel fra Norge.

Kapittel 5. Tollfritak**§ 5-1. Vare til personlig bruk****Reisegods****§ 5-1-1. Vilkår for tollfritak – verdigrense**

- (1) Ved opphold i utlandet, på Svalbard eller Jan Mayen i minst 24 timer kan det tollfritt innføres varer, herunder tjenester og reparasjoner tilknyttet varer, til en verdi av 6000 kr.
- (2) Ved opphold i utlandet, på Svalbard eller Jan Mayen i mindre enn 24 timer kan det én gang innenfor et tidsrom av 24 timer tollfritt innføres varer, herunder tjenester og reparasjoner tilknyttet varer, til en verdi av 3000 kr. For alkohol- og tobakkvarer gjelder tollfritaket bare varer som er kjøpt i beskattet stand i et EØS-land.

§ 5-1-2. Vilkår for tollfritak – varettyper og mengder

- (1) Innenfor verdigrensene i § 5-1-1 er det for alkohol-, tobakk- og matvarer følgende begrensninger:
 - a) 1 liter drikk med alkoholstyrke over 22 til og med 60 volumprosent og 1,5 liter drikk med alkoholstyrke over 2,5 til og med 22 volumprosent, eller 3 liter drikk med alkoholstyrke over 2,5 til og med 22 volumprosent,
 - b) 2 liter øl med alkoholstyrke over 2,5 volumprosent eller annen drikk med alkoholstyrke over 2,5 til og med 4,7 volumprosent,
 - c) 200 sigaretter eller 250 gram andre tobakkvarer,
 - d) 200 blad sigarettpapir,
 - e) til sammen 10 kg kjøttvarer, ost og forvarer. Hunde- og kattemat er ikke omfattet av begrensningen på 10 kg.
- (2) I tillegg til varer innenfor verdigrensene i § 5-1-1 kan det tollfritt innføres 600 liter drivstoff i transportmiddelets normale drivstofftanker. Med normale drivstofftanker menes tanker produsenten har bygd inn i alle transportmidler av samme type, og hvor drivstoffet brukes direkte til transportmiddelets fremdrift, drift av kjølesystem eller lignende. For hvert transportmiddel kan det i tillegg innføres 10 liter drivstoff på godkjent reservekanne.
- (3) Motorvogn som omfattes av Stortingets vedtak om engangsavgift på motorvogner m.m., kan ikke innføres som tollfritt reisegods.
- (4) Kjøp av vare i tollfritt utsalg (tax free) ved ankomst likestilles med innførsel av vare og anses som reisegods. Den som kommer fra Svalbard og Jan Mayen har ikke adgang til å kjøpe vare i tollfritt utsalg ved ankomst.

§ 5-1-3. Andre vilkår for tollfritak

- (1) Den som skal innføre alkohol- og tobakkvarer tollfritt må være fylt 18 år. Den som skal innføre vare med alkoholstyrke over 22 volumprosent tollfritt må være fylt 20 år og den som skal innføre andre matvarer enn sjokolade- og sukkervarer tollfritt må være fylt 12 år.
- (2) Det er et vilkår for tollfritak at varene medbringes ved innreisen. Varene må kunne legges frem for tollmyndighetene i forbindelse med passering av tollkontrollen.
- (3) Vare som er ment for videresalg eller annet ervervsmessig formål kan ikke innføres som tollfritt reisegods.
- (4) Vare som utgjør et sammenhengende hele og har høyere verdi enn verdigrensene i § 5-1-1, kan ikke innføres som tollfritt reisegods over flere reiser eller av flere personer selv om verdien til de enkelte delene ligger innenfor verdigrensene. Er verdien av én enkelt vare høyere enn verdigrensene skal det betales toll av hele varen. Alkoholholdige drikkevarer, tobakkvarer, kjøttvarer, ost og forvarer kan likevel innføres tollfritt av flere personer på samme reise dersom hver persons andel ikke overskrider mengdegrensene i § 5-1-2.
- (5) Tollfritak for reisegods faller i sin helhet bort ved overtredelser av tollovgivningen som ikke kan avgjøres med forenklet forelegg etter tolloven § 16-9.

§ 5-1-4. Reisegods for personer i tjeneste på transportmidler

Personer som i løpet av reisen til Norge er i tjeneste på transportmiddel i internasjonal trafikk og personer på norske marinefartøy kan én gang innenfor en 24-timers periode innføre tollfritt

- a) 40 sigaretter eller 100 gram andre tobakkvarer,
- b) 100 blad sigarettpapir, og
- c) andre varer enn alkohol til en verdi av 500 kr.

§ 5–1–5. Reisetog for ansatte om bord på oljeplattformer mv.

Ansatte på oljeplattformer og andre flyttbare plattformer til bruk i petroleumsvirksomhet kan én gang innenfor en 24-timers periode tollfritt innføre varer som nevnt i § 5–1–4.

§ 5–1–6. Fastsettelse av varens verdi

Varens verdi bestemmes ut fra detaljpris i innkjøpslandet. Er detaljprisen ukjent eller det er grunn til å tvile på den deklarererte prisen, kan tollmyndighetene fastsette verdien ut fra kjennskap til varens pris i innkjøpslandet eller detaljpris i Norge.

Flyttegods**§ 5–1–10. Innbo mv.**

(1) Det gis tollfritak for innbo og andre gjenstander som innføres i forbindelse med flytting til Norge. Tollfritaket gjelder ikke motorvogn, luftfartøy eller yrkesutstyr. Tollfritaket gjelder heller ikke mat-, drikke-, tobakkvarer.

(2) Det er et vilkår for tollfritak at varene innføres av og er til bruk for personer som har oppholdt seg i utlandet sammenhengende i minst ett år. Den som innfører varen må ha eiet eller besittet og brukt gjenstandene i utlandet. Innførselen må skje innen rimelig tid etter flytting til Norge, og søknad om fritak skal legges frem senest samtidig som flyttegodset fortolles.

§ 5–1–11. Fartøy

(1) Det gis tollfritak etter søknad for ett fartøy som innføres ved eierens flytting hit til landet og som er til personlig bruk. Det er et vilkår for tollfritak at

- eieren har vært bosatt i utlandet, eller har hatt opphold på Svalbard eller Jan Mayen, sammenhengende i minst fem år umiddelbart før innreisen,
- fartøyet ikke er over 15 meter største lengde,
- eieren har eiet fartøyet i minst tolv måneder før innreisen og brukt det i utlandet eller på Svalbard eller Jan Mayen i samme tidsrom, og
- innførselen skjer senest ett år etter eierens innreise.

(2) Eiertiden i første ledd bokstav c regnes fra leveringsdato frem til datoen for eierens innreise til Norge. Dersom fartøyet innføres før eierens innreise, regnes eiertiden frem til innførselsdagen. Tollmyndighetene kan fravike eierkravet i særlige tilfeller.

(3) Tollfritaket faller bort dersom eieren overdrar fartøyet og tilhørende utstyr innen to år etter fortollingen.

Premier og gaver**§ 5–1–20. Premie**

(1) Det gis tollfritak ved innførsel av premie som er vunnet i utlandet i åpen, offentlig konkurranse. Det er et vilkår for tollfritak at eieren selv innfører premien senest seks måneder etter avholdt konkurranse.

(2) Tollfritaket omfatter

- medaljer, pokaler, statuetter, fat og lignende premier
- andre premier av verdi til og med 10 000 kr, unntatt mat-, drikke- og tobakkvarer.

§ 5–1–21. Gave til personlig bruk

(1) Det gis tollfritak for gave som sendes der verdien er til og med 1000 kr. Det er et vilkår for fritaket at gaven er gitt av en person bosatt i utlandet og at den skal brukes av mottakeren eller dennes familie.

(2) Tollfritaket gjelder ikke alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer.

§ 5–1–22. Gave til Kongehuset, jubileer mv.

(1) Følgende gaver kan innføres tollfritt ved offisielle anledninger:

- gave fra andre lands statsoverhoder i forbindelse med offisielle besøk i utlandet,
- gave fra utenlandske stater eller kommuner til Kongehuset, den norske stat eller norske kommuner, ved offisielle besøk i Norge av utenlandske statsoverhoder mv.,
- gave fra utenlandske firma eller organisasjoner til norske firma eller forretningsforbindelser ved større jubileer,
- gave ved spesielle anledninger fra organisasjoner eller utenlandske forretningsforbindelser til enkeltpersoner som innehar høyere stilling i en norsk organisasjon eller i næringsvirksomhet,
- gave fra privatpersoner eller organisasjoner til Kongehuset ved spesielle anledninger, jubileer og bryllup.

(2) Det er et vilkår for tollfritak at gaven i sin art eller omfang ikke er usedvanlig for den aktuelle anledningen.

(3) Tollfritaket gjelder ikke alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer.

§ 5–1–23. Gave til trossamfunn

Det gis tollfritak ved innførsel av utstyr som trossamfunn skal bruke under religionsutøvelse dersom utstyret mottas som gave fra utlandet. Tollfritaket gjelder ikke mat-, drikke- og tobakkvarer.

§ 5–1–24. Bryllupsgave

(1) Det gis tollfritak ved innførsel av bryllupsgave dersom

- en av mottakerne av gaven har flyttet eller flytter til landet som følge av inngåelse av ekteskapet/partnerskapet,

- b) gaven er gitt av en person bosatt i utlandet,
 - c) gaven blir innført senest seks måneder etter at ekteskapet eller partnerskapet ble inngått, og
 - d) gavens verdi ikke overstiger 1000 kr.
- (2) Tollfritaket gjelder ikke alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer.

Arvegods

§ 5–1–30. Arvegods

- (1) Det gis tollfritak ved innførsel av arvegods dersom
- a) varen er brukt og inngår i bomassen som arvelaters eiendom,
 - b) arvelater på dødsfallstidspunktet var bosatt utenfor tollområdet, og
 - c) arvingen ved arvefallet var bosatt i tollområdet.
- (2) Tollfritaket gjelder ikke for
- a) vare som har vært brukt av arvelater i næringsvirksomhet,
 - b) alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer.
- (3) Som arv anses også varer som på skifteoppgjøret mellom arvingene delvis er mottatt ved arv. Vare som er avhendet fra et uskiftet bo eller gitt som forskudd på arv anses ikke som arv.
- (4) For tollfri innførsel av motorvogn er det et vilkår at motorvognen har vært registrert i arvelaters navn i utlandet. Dette gjelder likevel ikke for motorvogn som ikke er registreringspliktig etter bestemmelsene i det landet den kommer fra.

§ 5–2. Vare til bruk i transportmidler i ervervsmessig virksomhet

Proviant som medbringes og forbrukes om bord i fartøy

§ 5–2–1. Forbruk og salg av proviant om bord i fartøy

- (1) Mat-, drikke- og tobakkvarer (proviant) kan medbringes tollfritt i fartøy til bruk om bord av besetning og passasjerer. Norske fiske- og fangstfartøy kan ikke tollfritt medbringe proviant.
- (2) Det er følgende begrensninger for bruk av alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer om bord:
- a) for fartøyets fører:
 - 1. 400 sigaretter eller 400 gram andre tobakkvarer og 200 blad sigarettpapir,
 - 2. 2 liter brennevin av høyest 60 volumprosent alkohol eller vin.
 - b) for hvert besetningsmedlem for øvrig:
 - 1. 200 sigaretter eller 250 gram andre tobakkvarer og 200 blad sigarettpapir,
 - 2. 1 liter brennevin av høyest 60 volumprosent alkohol og 1 liter vin.
 - c) for hver passasjer som følger med fartøyet fra utlandet, Svalbard eller Jan Mayen:
 - 1. 20 sigaretter eller 20 gram andre tobakkvarer og 20 blad sigarettpapir per dag inntil passasjeren går fra borde, dersom passasjeren har fylt 18 år,
 - 2. ¼ liter brennevin av høyest 60 volumprosent alkohol eller ¼ liter vin per dag inntil passasjeren går fra borde, dersom passasjeren har fylt 20 år.

Begrensningene gjelder ikke bruk på turistfartøyer i cruiseferd.

- (3) Det kan etter søknad fra fører gis tillatelse fra tollmyndighetene til å forbruke ytterligere medbrakt alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer. Tillatelsen gis først ti dager etter ankomst til tollområdet og for tilsvarende mengde som nevnt i første ledd. Det kan gis ytterligere en tillatelse tjue dager etter ankomst til tollområdet.
- (4) Tollfritaket opphører dersom fartøyet
- a) går over i innenriks fart,
 - b) går i opplag, til verksted eller har annet opphold i tollområdet og mindre enn 1/3 av besetningen er påmønstret eller
 - c) blir værende i tollområdet over 30 dager.
- (5) Varene i første ledd kan selges til passasjerer som skal ta disse i land. Salg av alkohol og tobakkvarer for ilandbringelse er ikke tillatt når fartøy ligger i havn eller befinner seg i de indre farvann, med unntak av Oslofjorden.
- (6) Salg av alkohol og tobakkvarer til passasjerer for ilandbringelse er ikke tillatt på fartøy som går mellom havner i Norge og Sverige på strekningen fra og med Risør i vest til og med Lysekil i sør. Salg av alkoholholdige drikkevarer og tobakk kan likevel skje på fartøy i rute mellom norsk havn fra og med Risør i vest til Sandefjord i øst og svensk havn fra og med Strømstad i nord til og med Lysekil i sør. Vilkårene i § 4–23–6 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 5–2–2. Utenlandske fabrikkskip

- (1) Tollmyndighetene kan tillate utenlandske fabrikkskip som har midlertidig opphold i tollområdet å forbruke medbrakt proviant ut over 30 dager dersom fabrikkskipet mottar og foredler fisk for direkte utførsel. Mengdebegrensningene i § 5–2–1 første ledd gjelder tilsvarende.
- (2) Tollmyndighetene skal informeres om fartøyets ankomst og eventuelle forsyningsfartøyers anløp.

§ 5–2–3. Disponering over ufortollet proviant dersom tollfritaket er bortfalt

Selv om retten til tollfri bruk og oppbevaring om bord er falt bort etter § 5–2–1 tredje ledd, kan tollmyndighetene etter søknad gi tillatelse til at

- a) ufortollet proviant brukes om bord i utlosset fartøy under fart til annet innenlands sted dersom fartøyet der skal ta om bord last og deretter gå til havn i utlandet, Svalbard eller Jan Mayen. Ufortollet proviant kan oppbevares om bord, men alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer skal forsegles,
- b) ufortollet proviant kan oppbevares om bord i 30 dager i fartøy som etter ankomst til tollområdet går i opplag, til verksted eller har annet opphold i tollområdet dersom alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer forsegles,
- c) ufortollet proviant mv. kan lagres under forsegling i et år om bord i fartøy som ligger i opplag, dersom tollmyndighetene anser det forsvarlig og hensiktsmessig. Tillatelse kan i alle tilfelle gis dersom fartøyet beholder 1/3 eller mer av besetningen påmønstrer.

§ 5–2–4. Oppbevaring mv. av varer som ikke fritt kan brukes om bord

Varer som ikke kan forbrukes om bord må holdes i egne, atskilte rom eller skap som kan forsegles. Slike varer kan ikke brukes tollfritt før fartøyet har forlatt siste havn i tollområdet.

§ 5–2–5. Forsyningsfartøyer, borefartøyer mv.

Tollfritaket for alkoholholdige drikkevarer og tobakkvarer i § 5–2–1 gjelder ikke varer som bringes til tollområdet om bord i forsyningsfartøyer, hjelpefartøyer, borefartøyer, boreplattformer og lignende til bruk i oljevirkosheten til havs, forskningsfartøyer og lignende.

§ 5–2–6. Proviant i marinefartøy

Besetningsmedlem på norske marinefartøyer kan etter ankomst fra utlandet forbruke tollfritt om bord 200 sigaretter eller 250 gram andre tobakkvarer og 200 blad sigarettpapir. Besetningsmedlem kan i tillegg beholde én liter brennevin eller vin til eget bruk. Dette gjelder ikke personell som er inne til førstegangstjeneste. Det er ikke tillatt å bringe varene i land.

Proviant mv. som medbringes og forbrukes i andre transportmidler**§ 5–2–10. Proviant i luftfartøy**

§ 5–2–1 til § 5–2–4 om tollfri innførsel av proviant til fartøy gjelder tilsvarende for luftfartøy.

§ 5–2–11. Proviant i tog

Proviant til bruk om bord i tog kan innføres tollfritt dersom avgifter er betalt i innkjøpslandet. Fritaket omfatter ikke drikk med alkoholstyrke over 22 volumprosent.

§ 5–2–12. Drivstoff i motorvogn

Drivstoff i motorvogn kan innføres tollfritt. Tollfritaket er begrenset til 600 liter per motorvogn. Det er et vilkår at drivstoffet befinner seg i motorvognens normale drivstofftanker. Det kan i tillegg medbringes 10 liter drivstoff på godkjent reservekanne per motorvogn.

Deler, inventargjenstander og redskaper i fartøy og luftfartøy som berges til tollområdet**§ 5–2–20. Deler mv. i fartøy og luftfartøy som berges til tollområdet**

- (1) Deler, inventargjenstander og redskaper kan innføres tollfritt dersom varene
 - a) er berget hit til landet og har tilhørt forulykket fartøy,
 - b) er berget fra fartøy som er strandet ved den norske kysten, eller
 - c) har tilhørt norsk fartøy som er strandet eller lovlig kjent sjøudyktig utenfor tollområdet og innføres av fartøyets reder eller assurandør.
- (2) Første ledd gjelder tilsvarende for luftfartøy.

§ 5–3. Vare til fremmede makters representasjoner og internasjonale organisasjoner**§ 5–3–1. Salg av vare som er innført tollfritt til fremmede makters representasjoner mv.**

Det skal betales toll dersom vare som er innført tollfritt etter tolloven § 5–3 videreselges i Norge.

§ 5–3–2. Vare til ambassader, konsulater mv.

- (1) Ambassader og konsulater kan tollfritt innføre vare til bruk i deres offisielle gjøremål.
- (2) Diplomatiske og konsulære representanter som er akkreditert og meldt til Utenriksdepartementet kan tollfritt innføre vare til personlig bruk.
- (3) Administrativt og teknisk personale ved ambassaden eller konsulatet kan ved første gangs etablering i Norge tollfritt innføre motorvogn, husholdningsvare, og yrkesutstyr, i tillegg til flyttegods etter § 5–1–10 og § 5–1–11. Tjenere er ikke omfattet av fritaket.
- (4) Medlemmer av representantens eller personalets familie har rett til tilsvarende fritak som i annet og tredje ledd dersom de
 - a) ikke er norske borgere eller fast bosatt i Norge, og
 - b) tilhører samme husstand som representanten eller personalet.

Dersom en representant eller et medlem av personalet dør, beholder familien rett til fritak etter annet og tredje ledd i et rimelig tidsrom innen de forlater landet.

§ 5-3-3. Reise gods til personer med laissez-passes

Begrensningene i § 5-1-1 til § 5-1-3 og § 6-1-1 gjelder ikke reisegods som innføres av personer som har De Forente Nasjoners passérbrev (laissez-passes) eller anbefalingsbrev fra norsk diplomatisk stasjon (norsk laissez-passes).

§ 5-3-4. Vare til medlemmer av Det europeiske fellesskaps delegasjon

Den Europeiske Kommissjonens delegasjonsmedlemmer, samt deres familie, kan tollfritt innføre vare på vilkår som nevnt i § 5-3-2 annet ledd.

§ 5-3-5. Vare til utenlandske NATO-styrker, NATOs hovedkvarter mv.

(1) Utenlandske NATO-styrker, samt styrker fra andre land som deltar i Partnerskap for fred, kan i forbindelse med transitt, øving og annen aktivitet godkjent av norsk militær myndighet tollfritt innføre styrkenes motorvogner, utstyr og en rimelig mengde proviant, materiell og andre varer, så lenge disse utelukkende skal brukes av styrkene. Det gis tilsvarende tollfritak ved styrkenes kjøp av uførtollete varer i Norge.

(2) NATOs hovedkvarter kan tollfritt innføre vare, herunder motorvogner, bestemt for organisasjonens bruk. Hovedkvarteret kan videre tollfritt innføre vare for salg på serveringssteder, vareutsalg og dagligvareforretninger tilknyttet hovedkvarteret. Varene i vareutsalg og dagligvareforretninger kan bare selges til

- a) utenlandsk personale ved hovedkvarteret og medlemmer av personalets familie (berettiget personell)
- b) medlemmer av styrkene nevnt i første ledd

(3) Hovedkvarteret kan tollfritt innføre vare på vegne av berettiget personell. Berettiget personell kan selv tollfritt innføre vare som sendes, dersom sendingens verdi er under 1500 kr.

(4) Berettiget personell kan selv tollfritt innføre gave til personlig bruk dersom varen sendes gjennom postvesenet.

(5) Medlemmer av styrke som nevnt i første ledd og berettiget personell kan tollfritt innføre motorvogner til personlig bruk i forbindelse med flytting til Norge. Berettiget personell kan i tillegg tollfritt innføre én campingvogn eller tilhenger og én fritidsbåt mens personellet oppholder seg i Norge.

§ 5-3-6. Vare til FN, underliggende særorganisasjoner mv.

(1) FN kan tollfritt innføre vare til bruk i organisasjonens virksomhet.

(2) FNs underliggende særorganisasjoner kan tollfritt innføre alle typer dokumenter og opplysningsmaterieil til bruk i organisasjonens virksomhet.

(3) Den som til enhver tid er utøvende sjef for en av FNs særorganisasjoner i Norge, har for seg og sin familie samme rett til tollfritak som diplomatiske og konsulære representanter, jf. § 5-3-2 annet ledd.

(4) Tjenestemenn i FN og underliggende særorganisasjoner har for seg og sin familie samme rett til tollfritak som administrativt og teknisk personale ved ambassader eller konsulater, jf. § 5-3-2 tredje ledd.

§ 5-3-7. Vare til andre internasjonale organisasjoner

(1) Personer tilknyttet Organisasjonen for Sikkerhet og Samarbeid i Europa, kan tollfritt innføre vare på vilkår som fastsatt i forskrift 7. januar 2000 nr. 14 om immunitet og privilegier mv. for personer, eiendom og aktiva tilknyttet Organisasjonen for Sikkerhet og Samarbeid i Europa (OSSE), og for personer som foretar inspeksjoner og evaluering under Wien-dokumentet av 1994.

(2) Western European Armaments Organisation, organisasjonens stab og nasjonale representanter kan tollfritt innføre vare på vilkår som fastsatt i forskrift 14. februar 1997 nr. 131 om immunitet og privilegier for Western European Armaments Organisation (WEAO), dens stab og nasjonale representanter.

(3) European Space Agency kan tollfritt innføre vare som er nødvendig for organisasjonens offisielle virksomhet. Representanter for European Space Agency har for seg og sin familie samme rett til tollfritak som administrativt og teknisk personale ved ambassader eller konsulater, jf. § 5-3-2 tredje ledd. Vare og programvare som skal brukes i forbindelse med samarbeidet om den sivile internasjonale romstasjonen (ISS) kan innføres tollfritt.

(4) Den nordiske investeringsbanken kan tollfritt innføre vare som er nødvendig for bankens virksomhet.

(5) Inspeksjonsgruppen som er opprettet etter konvensjonen om forbud mot utvikling, produksjon, lagring og bruk av kjemiske våpen 3. september 1992 nr. 2 (Kjemivåpenkonvensjonen) kan tollfritt innføre prøver og godkjent utstyr som gruppen tar med til Norge.

(6) Europeisk organisasjon for utnyttning av meteorologiske satellitter (EUMETSAT) kan tollfritt innføre vare som er nødvendig for dens offisielle virksomhet.

§ 5-4. Vare fra særlige områder, vare som gjeninnføres mv.

§ 5-4-1. Vare fra Svalbard eller Jan Mayen og tilhørende farvann

Vare som er fremstilt på Svalbard eller Jan Mayen og tilhørende farvann kan innføres tollfritt dersom råvaren har opprinnelse der.

§ 5-4-2. Gjeninnførsel fra Svalbard eller Jan Mayen

(1) Norsk eller tidligere fortollet vare som gjeninnføres fra Svalbard eller Jan Mayen etter bearbeiding eller reparasjon kan innføres tollfritt dersom

- a) varen gjeninnføres av den samme som utførte varen, og
- b) gjeninnførsel skjer innen ett år etter utførselen.

Tollmyndighetene kan i særlige tilfeller forlenge fristen.

(2) Naturprodukter fra Svalbard eller Jan Mayen kan brukes i reparasjons- og bearbeidingsprosessen uten at tollfritaket faller bort.

§ 5-4-3. Vare fra fangst eller fiske utenfor tollområdet mv.

Utenlandsregistrerte fartøy kan ikke innføre vare fra fiske og fangst tollfritt dersom varen er bearbeidet før ankomst til Norge.

§ 5-4-4. Vare som innføres av grensebefolkningen

(1) Jordbruker og skogbruker som bor i norsk grensekommune og som også driver jordbruk eller skogbruk i svensk eller finsk grensekommune, kan innføre følgende varer tollfritt:

- a) Avlinger, naturgjødsel og skogsvirke samt gårdsprodukter til eget behov.
- b) Maskiner og redskaper som er overført til eiendommen i svensk eller finsk grensekommune og som senere tilbakeføres til eiendommen i Norge. Fritaket gjelder også for maskiner og redskaper som overføres fra eiendommen i svensk eller finsk grensekommune og som senere skal tilbakeføres til denne eiendom.
- c) Husdyr som er overført til eiendommen i svensk eller finsk grensekommune og som senere tilbakeføres til eiendommen i Norge. Fritaket gjelder også for husdyr som overføres fra eiendommen i svensk eller finsk grensekommune og som senere skal tilbakeføres til denne eiendom.

(2) Første ledd gjelder tilsvarende for jordbruker og skogbruker som bor i svensk eller finsk grensekommune og som også driver jordbruk eller skogbruk i norsk grensekommune.

(3) Norsk grensebeboer kan tollfritt gjeninnføre vare for husbehov fra Sverige eller Finland etter bearbeiding eller reparasjon. Svensk eller finsk grensebeboer kan tollfritt innføre vare til husbehov som etter bearbeiding eller reparasjon skal gjenutføres til Sverige eller Finland.

(4) Hvilke kommuner som anses som grensekommuner fremgår av vedlegg 2.

§ 5-4-5. Føll av hoppe som var drektige ved utførsel fra tollområdet

Føll av hoppe som var drektig ved utførsel fra tollområdet kan innføres tollfritt. Det er et vilkår for tollfritaket at hoppa eies av person som er bosatt eller hjemmehørende i tollområdet.

§ 5-5. Ødelagt vare**§ 5-5-1. Destruksjon av ødelagt vare**

Tollmyndighetene kan gi forhåndstillatelse til destruksjon av ødelagt vare uten at tollmyndighetene er tilstede.

§ 5-6. Vareprøve mv.**§ 5-6-1. Vareprøve, modell og mønster av ubetydelig verdi**

(1) Tollfritaket for vareprøve, modell og mønster av ubetydelig verdi gjelder bare vareprøve som innføres med sikte på senere innførsel av tilsvarende vare.

(2) Vareprøve, modell og mønster av ubetydelig verdi omfatter også vare som er gjort ubrukelig som salgsgjenstand ved merking, oppstyking, perforering eller annen behandling.

(3) Ved avgjørelsen om varen er av ubetydelig verdi, er det verdien av den enkelte vare som er avgjørende, uansett antall ulike varer i hver forsendelse. Verdien av forsendelser med like varer vurderes samlet.

(4) Ved forsendelser fra én avsender til flere mottakere, skal verdivurderingen skje for hver mottaker.

§ 5-6-2. Reklamemateriell og reklamefilm

(1) Tollfritaket for reklamemateriell omfatter kataloger, prislister, handelsannonser og lignende om varer og transport- eller forsikringstjenester. Tollfritaket gjelder forsendelser som består av ett dokument, som består av ulike dokumenter eller som består av like dokumenter som samlet ikke veier mer enn ett kg.

(2) Tollfritaket for reklamefilm omfatter film som omhandler en bestemt vare og som er egnet for fremvisning for fremtidige kunder. Tollfritaket omfatter ikke film som er egnet for alminnelig offentlig fremvisning.

§ 5-6-3. Opplysningsmaterieell fra andre lands turistmyndigheter

Tollfritaket for opplysningsmaterieell fra andre lands turistmyndigheter omfatter generell turistreklame fra det aktuelle landet, herunder plakater, brosjyrer, ruteplaner, kart og lignende, som skal deles ut gratis her i landet. Tollfritaket omfatter ikke reklamematerieell for foretak.

§ 5-6-4. Emballasje og lastepaller

(1) Tollfritaket for emballasje omfatter alle gjenstander som brukes som innpakning, herunder

- a) beholdere som brukes som ytre eller indre innpakning for vare,
- b) innlegg som vare er blitt eller skal rulles eller foldes i eller er festet til.

(2) Tollfritaket omfatter både emballasje som brukes ved innførsel av vare og emballasje som skal brukes ved utførsel av vare. Emballasje som innføres til innenlandsk bruk omfattes ikke.

(3) Tollfritaket gjelder ikke dersom det er fastsatt i tolltariffen at emballasjen ved tollbehandlingen skal medregnes i varens vekt eller verdi.

(4) Tollfritaket for lastepaller omfatter både lastepaller som brukes ved innførsel av vare og lastepaller som skal brukes ved utførsel av vare. Lastepaller som innføres til innenlandsk bruk omfattes ikke.

§ 5–7. Vare til teknisk og vitenskapelig bruk mv.

§ 5–7–1. Utskiftbare former og maskinverktøy

(1) Tollfritaket for utskiftbare former og maskinverktøy gjelder ett sett av hver type eller størrelse av utskiftbare former eller utskiftbart maskinverktøy. Tollfritaket omfatter maskiner, maskinanlegg, utstyr, apparater eller redskaper som er omfattet av tolltariffen kapittel 84 og 85.

(2) Det er et vilkår at varene er bestilt og fortollet sammen med og tydelig er bestemt for maskiner som innføres tollfritt.

§ 5–7–2. Landbruksvare til teknisk bruk

(1) Tollfritaket for landbruksvare til teknisk bruk omfatter landbruksvare som hører under tolltariffen kapittel 1 til 23 og tolltariffens posisjoner 35.01, 35.02 og 35.05, med unntak av fisk og fiskeprodukter som hører under tolltariffen kapittel 3 eller 16.

(2) Med teknisk bruk menes fremstilling av vare som hører under tolltariffen kapittel 25 til 97 (industrivare), unntatt fremstilling av vare under tolltariffens posisjoner 35.01, 35.02 og 35.05.

(3) Det er et vilkår for tollfritaket at foretaket før innførselen finner sted har søkt og fått innvilget tollfritak. Søknad om tollfritak skal sendes tollmyndighetene der foretaket er hjemmehørende. Det må i søknaden oppgis hvilke varer som skal innføres (varebetegnelse og varenummer) og hva varen skal brukes til. Tollfritak kan gis inntil videre, men ikke utover fem år. Tillatelsen kan trekkes tilbake dersom Stortinget endrer forutsetningene for tollfritaket eller foretaket bruker landbruksvaren til andre formål enn de som fremgår av annet ledd.

§ 5–7–3. Vare til undervisning og vitenskapelig bruk

Tollfritaket for vare til vitenskapelig bruk omfatter også teknisk materiell, herunder maling, materialer og ferdigprodukter, som laboratorier og forskningsinstitutter tilknyttet universitets- og høyskolesystemet mottar for testing. Slike varer skal destrueres eller gjenutføres etter testing. Krav om gjenutførsel eller destruksjon gjelder ikke for andre varer til undervisning og vitenskapelig bruk ved universiteter, høyskoler og Meteorologisk institutt og dets stasjoner.

§ 5–7–4. Vare av utdannende, vitenskapelig og kulturell art

(1) Følgende varer omfattet av avtale om import av materiell av utdannende, vitenskapelig og kulturell art ([UNESCO-overenskomsten](#)) 22. november 1950 nr. 1 kan innføres tollfritt uten forhåndsgodkjenning:

- a) bøker, publikasjoner og dokumenter som nevnt i overenskomstens vedlegg A punkt I til XI,
- b) kunstverk og museumsgjenstander som nevnt i overenskomstens vedlegg B punkt I, II, III, V og VI,
- c) billed- og lydmateriell m.m. utarbeidet av FN som nevnt i overenskomstens vedlegg C punkt IV.

(2) Følgende varer omfattet av avtale om import av materiell av utdannende, vitenskapelig og kulturell art ([UNESCO-overenskomsten](#)) 22. november 1950 nr. 1 kan innføres tollfritt av godkjente institusjoner:

- a) publikasjoner som nevnt i overenskomstens vedlegg A punkt XII,
- b) kunst- og museumsgjenstander som nevnt i overenskomstens vedlegg B punkt IV,
- c) billed- og lydmateriell av utdannende, vitenskapelig og kulturell art som nevnt i overenskomstens vedlegg C punkt I, II, III og V,
- d) vitenskapelige instrumenter og apparater som nevnt i overenskomstens vedlegg D,
- e) varer til blinde, som nevnt i overenskomstens vedlegg E.

(3) Tollmyndighetene godkjenner institusjoner etter annet ledd.

§ 5–8. Vare til luftfart

§ 5–8–1. Tollfri innførsel av luftfartøy, deler mv.

Tollfritaket for vare til luftfart omfatter

- a) luftfartøy,
- b) del, komponent, instrument og lignende til luftfartøy,
- c) motor til luftfartøy og deler til denne,
- d) typisk bakkeutstyr,
- e) undervisningsmateriell, herunder flysimulatorer og deler til slike,
- f) forbruksvare til bruk i luftfartøy som i det alt vesentlige blir nyttet til internasjonal luftfart.

§ 5–8–2. Vare til F-16-programmet

(1) Vare til bruk ved gjennomføringen av F-16-programmet kan innføres tollfritt. Tollfritaket gjelder for virksomhet som

- a) har kontrakt med amerikansk eller annet utenlandsk firma om leveranser under F-16-programmet,

- b) har kontrakt med virksomhet som nevnt under bokstav a.
- (2) Tollfritaket omfatter
 - a) vare til bruk som komponent og del i en vare som skal inngå i F-16-flyene,
 - b) maskiner, verktøy (unntatt standard håndverktøy) og annet produksjonsutstyr som utelukkende eller for den overveiende del skal anvendes i forbindelse med industriproduksjon under F-16-programmet.
- (3) Forbruksvare omfattes ikke av tollfritaket. Som forbruksvare regnes standard håndverktøy, komponenter, deler, rekvisita og lignende i forbindelse med rutinemessig vedlikehold.

§ 5–9. Vare av mindre verdi

§ 5–9–1. Vare av mindre verdi

Tollfritaket gjelder vare med verdi under 200 kr som sendes til mottaker i tollområdet. Fritaket gjelder ikke alkoholholdige drikkevarer eller tobakkvarer. Transport- og forsikringskostnader regnes ikke med ved fastsettelse av varens verdi.

Kapittel 6. Tollfritak for vare som skal gjenutføres

Det er fastsatt bestemmelser til utfylling av tollloven § 6–1 annet ledd bokstavene a og b av Finansdepartementet. Se forskrift 20. juni 1991 nr. 381 om avgiftsfri innførsel og midlertidig bruk av utenlandsregistrert motorvogn i Norge.

§ 6–1. Tollfritak ved midlertidig innførsel, uten sikkerhetsstillelse

Reisegods

§ 6–1–1. Reisegods

- (1) Personer bosatt utenfor norsk tollområde som skal oppholde seg midlertidig i norsk tollområde i inntil ett år, kan ved innreise tollfritt innføre reisegods. Fritaket omfatter den mengde varer som de med rimelighet kan ha behov for under oppholdet.
- (2) Det er et vilkår at reisegodset gjenutføres ved utreisen.

Yrkesutstyr av mindre verdi

§ 6–1–10. Yrkesutstyr og håndverktøy

- (1) Tollfritaket omfatter utstyr som er nødvendig for en persons stilling, virksomhet eller yrke, dersom yrkesutøveren midlertidig oppholder seg i Norge for å utføre en nærmere bestemt oppgave. Tollfritaket omfatter også reservedeler og lignende som innføres for å reparere yrkesutstyret.
- (2) Tollfritaket for håndverktøy omfatter mekanisk, elektrisk eller elektronisk verktøy som lett kan medbringes og betjenes med håndkraft.

Produksjons- og kringkastingsutstyr for radio og fjernsyn

§ 6–1–20. Produksjons- og kringkastingsutstyr for radio og fjernsyn

- (1) Tollfritaket for produksjons- og kringkastingsutstyr omfatter utstyr som er nødvendig for utenlandske radio- og fjernsynsselskaper under midlertidig opphold i Norge i forbindelse med reportasjeoppdrag eller for å overføre eller ta opp spesielle programmer. Fritaket omfatter også spesialutrustede biler.
- (2) Tollmyndighetene kan forlenge gjenutførselsfristen med inntil ett år dersom utstyret ikke kan gjenutføres innen ett år fra innførselen og det søkes om forlengelse innen utløpet av den opprinnelige fristen.

Fartøy og luftfartøy til personlig bruk

§ 6–1–30. Fartøy og luftfartøy til personlig bruk

- (1) Fartøy og luftfartøy kan innføres tollfritt til personlig bruk dersom den som innfører transportmiddelet har
 - a) fast opphold utenfor Norge, jf. § 6–1–31, eller
 - b) midlertidig opphold i Norge, jf. § 6–1–32.
- (2) Det er et vilkår for tollfritaket at transportmiddelet mens det er i Norge ikke disponeres av personer som har fast oppholdssted i Norge.

§ 6–1–31. Fast opphold utenfor Norge

- (1) Fast opphold utenfor Norge foreligger dersom den familiemessige, ervervsmessige eller personlige tilknytning er utenfor Norge.
- (2) Familiemessig tilknytning foreligger for den som bor sammen med ektefelle, registrert partner eller barn under 18 år utenfor Norge, og som oppsøker disse jevnlig, i utgangspunktet minst én gang hver måned.
- (3) Ervervsmessig tilknytning foreligger for den som har fast arbeid, følger undervisning ved universitet/skole eller mottar pensjon som kan likestilles med inntekt fra fast arbeid utenfor Norge. Vedkommende kan ikke være registrert som bosatt i Norge eller ha familiemessig tilknytning til Norge.

(4) Personlig tilknytning foreligger for den som har regelmessig døgnhvile i bolig utenfor Norge som vedkommende selv eier eller leier med helårs leiekontrakt. Med regelmessig døgnhvile menes at vedkommende enten daglig reiser frem og tilbake mellom Norge og det annet land, eller har oppholdt seg eller har til hensikt å oppholde seg i det annet land i minst 185 dager i løpet av en tolv måneders periode. Vedkommende kan ikke

- a) være registrert som bosatt i Norge eller som midlertidig fraværende, med unntak for norske embeds- og tjenestemenn (herunder militært personell) som er beordret til tjeneste i utlandet og som ikke kan få meldt flytting fra landet,
- b) ha familiemessig tilknytning til Norge.

§ 6–1–32. Midlertidig opphold i Norge

- (1) Midlertidig opphold i Norge foreligger dersom
 - a) oppholdet ikke overstiger ett år fra innreisetidspunktet, eller
 - b) tollmyndighetene har forlenget gjenutførselsfristen etter § 6–1–33.
- (2) Midlertidig opphold i Norge foreligger ikke dersom den som innfører transportmiddelet har oppholdt seg her eller har vært registrert i folkeregisteret som bosatt i Norge i mer enn 365 dager i løpet av de to siste år før innreisetidspunktet.

§ 6–1–33. Forlengelse av gjenutførselsfristen

Tollmyndighetene kan forlenge gjenutførselsfristen med ett år for fartøy og luftfartøy, dersom det søkes om forlengelse innen utløpet av den opprinnelige fristen.

§ 6–1–34. Etterlatelse

Fartøy og luftfartøy som er innført midlertidig, skal utføres når den som er berettiget til tollfri innførsel forlater tollområdet. Transportmiddelet kan likevel etterlates i tollområdet inntil seks uker i løpet av en tolv måneders periode, men kan ikke disponeres av andre i denne perioden.

§ 6–2. Tollfritak ved midlertidig innførsel mot sikkerhetsstillelse

§ 6–2–1. Sikkerhetsstillelse

- (1) Dersom det ikke stilles depositum, skal sikkerhet i forbindelse med midlertidig innførsel stilles i form av selvskyldnerkausjon. Skattebetalingsforskriften § 14–20–4 gjelder tilsvarende så langt den passer.
- (2) Tollmyndighetene kan fravike kravet til sikkerhetsstillelse dersom den deklarererte mottakeren har tollkreditt og mottakerens kredittverdighet etter skattebetalingsforskriften § 14–20–3 annet ledd, og størrelsen av et eventuelt tollkrav tilsier det.
- (3) Ved midlertidig innførsel etter tolloven § 6–2 første ledd bokstav a til e, i og j, anses et ATA-/CPD-carnet som omfatter varen som tilstrekkelig sikkerhetsstillelse.
- (4) Ved midlertidig innførsel av hest etter tolloven § 6–2 første ledd bokstav d og h anses garanti fra Det norske travselskap, Norsk jockeyklubb, Norges rytterforbund og Norsk islandshestforening som tilstrekkelig sikkerhetsstillelse.

§ 6–2–2. Forlengelse av gjenutførselsfristen

Tollmyndighetene kan forlenge gjenutførselsfristen med ett år for midlertidig innført vare, dersom det søkes om forlengelse innen utløpet av den opprinnelige fristen.

§ 6–2–3. Yrkesutstyr og håndverktøy

- (1) Tollfritaket for yrkesutstyr omfatter utstyr som er nødvendig for en persons stilling, virksomhet eller yrke, dersom personen midlertidig oppholder seg i Norge for å utføre en nærmere bestemt oppgave. Tollfritaket omfatter også reservedeler og lignende som innføres for å reparere yrkesutstyret.
- (2) Utstyr til filmopptak omfattes av tollfritaket for yrkesutstyr dersom utstyret er nødvendig for å lage en eller flere bestemte filmer.
- (3) Tollfritaket for håndverktøy omfatter mekanisk, elektrisk eller elektronisk verktøy som lett kan medbringes og betjenes med håndkraft.

§ 6–2–4. Velferdsmateriell mv.

- (1) Tollfritaket for velferdsmateriell som brukes om bord i skip eller ved velferdsstasjoner for utenlandske sjøfolk omfatter lesestoff, audiovisuelt materiale, sportsutstyr, hobbymateriell og utstyr for religionsutøvelse. Tollfritaket omfatter velferdsstasjoner drevet av statlige, religiøse eller andre organisasjoner. Det er et vilkår for tollfritak at stasjonen ikke er drevet med sikte på fortjeneste.
- (2) Besetningen kan ta velferdsmateriell midlertidig i land, men må bringe det tilbake til fartøyet før avgang.

§ 6–3. Industrivare som innføres for reparasjon eller bearbeiding og deretter gjenutføres

§ 6–3–1. Sikkerhetsstillelse

- (1) Dersom det ikke stilles depositum, skal sikkerhet i forbindelse med tollfritak for industrivare som innføres for reparasjon mv. stilles i form av selvskyldnerkausjon. Skattebetalingsforskriften § 14–20–4 gjelder tilsvarende så langt den passer.

(2) Tollmyndighetene kan fravike kravet til sikkerhetsstillelse dersom den deklarererte mottakeren har tollkreditt og mottakerens kredittverdighet etter skattebetalingsforskriften § 14–20–3 annet ledd og størrelsen av et eventuelt tollkrav tilsier det.

(3) Ved midlertidig innførsel av hest for trening eller veterinærbehandling anses garanti fra Det norske travselkap, Norsk jockeyklubb, Norges rytterforbund og Norsk islandshestforening som tilstrekkelig sikkerhetsstillelse.

§ 6–3–2. Gjenutførsel av vare av samme slag

Ved innførsel av vare til reparasjon kan vilkåret om gjenutførsel av den reparerte varen fravikes dersom det

- a) innen ett år fra innførselstidspunktet utføres tilsvarende mengde vare av samme slag som den innførte varen
- b) før innførselen er utført tilsvarende mengde vare av samme slag som den innførte varen.

§ 6–3–3. Forlengelse av gjenutførselsfristen

Dersom en midlertidig innført vare ikke kan gjenutføres innen ett år fra innførselen, kan tollmyndighetene forlenge gjenutførselsfristen med inntil ett år. Det er et vilkår for fristforlengelse at det søkes om forlengelse innen utløpet av den opprinnelige fristen.

§ 6–4. Landbruksvare som innføres for bearbeiding og deretter gjenutføres

§ 6–4–1. Landbruksvare

Med landbruksvare i tolloven § 6–4 menes vare som hører under tolltariffen kapittel 1 til 23 og tolltariffen posisjoner 35.01, 35.02 og 35.05, med unntak av

- a) fisk og fiskeprodukter som hører under tolltariffen kapittel 3 eller 16,
- b) vare som brukes ved fremstilling av vare innenfor tolltariffen kapittel 24 til 97, unntatt fremstilling av vare som hører under tolltariffen posisjoner 35.01, 35.02 og 35.05,
- c) levende dyr,
- d) avlsmateriale,
- e) dyrefôr og produkter til dyrefôr,
- f) levende trær og andre planter, løker, røtter og lignende, avskårne blomster og blad til prydd som hører under tolltariffen kapittel 6,
- g) frø, frukter og sporer av det slag som skal brukes som såvare som hører under tolltariffen posisjon 12.09,
- h) såkorn,
- i) settepoteter som hører under tolltariffen posisjon 07.01.

§ 6–4–2. Tillatelse til innenlandsk bearbeiding

(1) Innenlandsk bearbeiding av landbruksvarer kan bare utføres av foretak som har tillatelse. Tillatelsen gis for en periode og for enkelte varer.

(2) Flere foretak som i fellesskap har til hensikt å bearbeide en vare kan søke om fellestillatelse. Foretak som ikke selv bearbeider en vare kan likevel omfattes av fellestillatelse.

(3) Dersom det ikke stilles depositum, skal sikkerhet stilles i form av selvskyldnerkausjon. Skattebetalingsforskriften § 14–20–4 gjelder tilsvarende så langt den passer.

§ 6–4–3. Søknad om tillatelse

(1) Søknad om tillatelse skal inneholde

- a) foretakets navn, adresse og organisasjonsnummer,
- b) produksjons- og lagringssted,
- c) beskrivelse av hvilke varer som skal innføres og hvilke varer som skal utføres i bearbeidet stand, med angivelse av posisjon i tolltariffen,
- d) anslag over produksjon og forventet innførselsbehov per år,
- e) produksjonsresept, samt en beskrivelse av produksjonsprosessen,
- f) dokumentasjon av det svinn som beregnes, samt hvilke restprodukter som fremkommer, herunder omfanget av disse.

(2) Tollmyndighetene kan kreve fremlagt ytterligere opplysninger dersom det anses nødvendig.

(3) Ved søknad om fornyelse av tillatelsen skal søkeren opplyse om eventuelle endringer i tidligere gitte opplysninger.

(4) Ved søknad om fellestillatelse gjelder bestemmelsene i denne paragrafen for hvert enkelt foretak.

§ 6–4–4. Samtykke til tillatelse

Tillatelsen er betinget av at Statens landbruksforvaltning gir sitt samtykke. Statens landbruksforvaltning kan fastsette nærmere vilkår for at foretaket skal få tillatelsen, herunder mengdebegrensninger.

§ 6–4–5. Varer av samme slag og samme kvalitet

(1) Det kan gis samtykke til at foretaket kan anvende varer av samme slag og samme kvalitet som de varer som skal innføres for bearbeiding. Dersom det gis samtykke, kan den bearbeidede vare utføres før innførsel har funnet sted.

(2) Med anvendelse av varer av samme slag, menes bruk av varer som er fortollet eller fremstilt innen tollområdet og som hører under det samme varenummer i tolltariffen som den vare som skal innføres for bearbeiding. Statens landbruksforvaltnings vurdering legges til grunn ved vurderingen av hva som er en vare av samme kvalitet.

§ 6-4-6. Toll på restprodukter

Det skal ved innførselen betales toll for restprodukter som fremkommer under bearbeidingen av den ufortollete varen dersom restproduktene skal omsettes eller forbrukes i tollområdet. Tollsatsen fastsettes for den innførte varen, slik at tollsatsen står i forhold til restproduktets andel av den innførte varen.

§ 6-4-7. Oppbevaring av ufortollet vare

(1) Ufortollet vare skal lagres atskilt fra varer som er fortollet eller fremstilt innen tollområdet. Dette gjelder likevel ikke dersom den ufortollete varen er merket på en slik måte at den kan fysisk identifiseres.

(2) Dersom det i tillatelsen er gitt samtykke til å anvende varer av samme slag og samme kvalitet som de varer som skal innføres for bearbeiding, kan varene lagres sammen.

§ 6-4-8. Produksjons- og lagerregnskap

(1) Foretak som har tillatelse til innenlandsk bearbeiding skal føre et produksjons- og lagerregnskap, som skal inneholde opplysninger om

- a) varens art og vekt, samt andre opplysninger som er nødvendige for å kunne identifisere varen,
- b) henvisning med dato, løpenummer mv. til eventuelle tolldokumenter knyttet til den enkelte inn- og utførsel,
- c) hvilke varer som til enhver tid er på lageret og hvilke som er under bearbeiding,
- d) overtallighet eller svinn.

(2) Ved overføring av vare mellom foretak som har fellestillatelse, skal foretakene på tilfredsstillende måte dokumentere når og hvordan overføringen har funnet sted.

(3) Alle posteringer i produksjons- og lagerregnskapet skal dokumenteres ved bilag. Produksjons- og lagerregnskapet med tilhørende bilag skal oppbevares som fastsatt i § 4-12-1.

§ 6-4-9. Rapportering til Statens landbruksforvaltning

(1) Foretak som har tillatelse til innenlandsk bearbeiding skal ved utgangen av hvert kvartal utarbeide en rapport til Statens landbruksforvaltning. Statens landbruksforvaltning kan i særlige tilfeller kreve hyppigere rapportering. Statens landbruksforvaltning fastsetter i det enkelte tilfelle vilkår om rapportens innhold og utforming.

(2) Kopi av rapportene skal oppbevares som fastsatt i § 4-12-1.

§ 6-4-10. Gjenutførselsfrist mv.

(1) Den bearbeidede vare må gjenutføres senest innen seks måneder etter innførselen av den vare som ble innført for bearbeiding.

(2) I de tilfeller hvor det er gitt samtykke til å anvende varer av samme slag og samme kvalitet som de varer som skal innføres for bearbeiding etter § 6-4-5, må varen innføres senest innen utgangen av det påfølgende kalenderår etter utførselen av den bearbeidede vare.

(3) Tollmyndighetene kan i særlige tilfeller forlenge gjenutførselsfristene.

§ 6-4-11. Opplysningsplikt og destruksjon

(1) Foretak som har tillatelse til innenlandsk bearbeiding av landbruksvarer skal straks varsle tollmyndighetene om

- a) forhold som kan ha betydning for tillatelsen, herunder endringer i tidligere gitte opplysninger,
- b) overtallighet eller svinn utover det som fremgår av produksjonsresepten.

(2) Destruksjon av ufortollete varer kan bare skje dersom virksomheten har tillatelse fra tollmyndighetene.

§ 6-4-12. Kontroll og sanksjoner

(1) Tollmyndighetene og Statens landbruksforvaltning skal til enhver tid kunne ta prøver av varene.

(2) § 3-1-10 om tilbaketrekking og endring gjelder tilsvarende for tillatelse til innenlandsk bearbeiding av landbruksvarer.

§ 6-5. Vare som tilintetgjøres i stedet for å bli gjenutført

§ 6-5-1. Destruksjon

Tollmyndighetene kan frafalle tollovens vilkår om gjenutførsel dersom varen blir destruert under kontroll av eller etter avtale med tollmyndighetene. Den næringsdrivende må bære kostnadene ved destruksjonen.

Kapittel 7. Grunnlag for beregning av toll

Fellesbestemmelser om beregningsgrunnlaget

§ 7-1. Toll etter vekt, volum og stykk (spesifikk toll)

§ 7-1-1. Vekt av næringsmidler nedlagt i væske

Ved deklarerings av næringsmidler nedlagt i væske, herunder lake, olje og svovelsyrlingvann, skal også vekten av væsken tas med i varens tollpliktige nettovekt.

§ 7-4. Beregningsgrunnlag for vare som gjeninnføres etter bearbeiding eller reparasjon (utenlands bearbeiding)

Det er fastsatt bestemmelser til utfylling av tolloven § 7-4 av Landbruksdepartementet. Se forskrift 1. juni 2007 nr. 580 om tollnedsettelse for landbruksvarer som gjeninnføres etter bearbeiding i utlandet.

§ 7-4-1. Tollfritak for enkelte tekstilvarer etter søknad

(1) Foretak som er registrert i Foretaksregisteret kan tollfritt innføre tekstilvarer som er bearbeidet i utlandet, dersom foretaket her i landet i egen virksomhet fremstiller tilsvarende varer. Fritaket omfatter varer som hører under følgende kategorier av posisjoner i tolltariffen:

- a) 61.01 til 61.06, 61.10, 61.12, 61.13, 62.01 til 62.06, 62.10, 62.11,
- b) 61.05 til 61.09, 61.12, 62.05 til 62.08, 62.10 til 62.12, eller
- c) 61.11, 61.13 til 61.17, 62.09, 62.13 til 62.17.

(2) Foretaket må fremstille varer innenfor samme kategori som de varene foretaket ønsker å innføre tollfritt.

(3) Foretaket må på forhånd søke Toll- og avgiftsdirektoratet om tillatelse til tollfri innførsel. Søknaden må blant annet inneholde revisorbekreftet oppgave over foretakets totale egenproduksjon foregående kalenderår her i landet av den kategori av varer som ønskes innført tollfritt. Det gis tollfritak for en konkret mengde varer per kalenderår.

(4) Brudd på vilkårene for tillatelsen eller andre deler av tollavgivningen vil kunne føre til at tillatelsen trekkes tilbake med øyeblikkelig virkning.

§ 7-4-2. Produksjonsprosesser i Norge

Det er et vilkår for tollfritak at foretaket har virksomhet her i landet som for egen regning utfører hovedproduksjonsprosessene på varene som produseres i Norge. Som en hovedproduksjonsprosess anses blant annet tilskjæring, syng, sammensetting eller strikking. Enkelte av disse produksjonsprosessene kan likevel utføres av en annen produsent her i landet gjennom et samarbeidsprosjekt, en underleverandøravtale eller en form for langsiktig samarbeidskontrakt.

§ 7-4-3. Bearbeiding i utlandet

(1) Varene som er bearbeidet i utlandet må utelukkende være basert på norskproduserte eller fortolledede råvarer som midlertidig er utført fra Norge. Råvarene må kunne identifiseres i de innførte varene.

(2) Den bearbeiding som utføres i utlandet kan ikke være mer omfattende enn bearbeiding på basis av vevet eller trikotert stoff eller fra filt. Fremstilling fra garn til ferdig utformede trikotasjevarer er likevel tillatt.

§ 7-4-4. Oppgaveplikt

Ved utgangen av hvert kalenderår skal foretaket legge frem en oppgave til Toll- og avgiftsdirektoratet over alle tollfrie innførsler som er foretatt i medhold av tillatelsen.

II. Særlige bestemmelser om varens tollverdi**§ 7-10. Varens transaksjonsverdi****§ 7-10-1. Transaksjonsverdien ved avhengighet**

(1) Transaksjonsverdien kan godtas som grunnlag for beregning av tollverdien selv om det foreligger avhengighet mellom kjøper og selger dersom avhengigheten ikke har påvirket prisen.

(2) Transaksjonsverdien skal godtas som grunnlag for beregning av tollverdien dersom importøren kan dokumentere at en slik verdi er tilnærmet lik en av de følgende verdier som finnes på samme eller omtrent samme tid:

- a) transaksjonsverdien ved salg til uavhengige kjøpere av identiske eller lignende varer for eksport til Norge,
- b) tollverdien av identiske eller lignende varer fastsatt etter tolloven § 7-14,
- c) tollverdien av identiske eller lignende varer fastsatt etter tolloven § 7-15.

(3) Dersom importøren velger å bruke sammenligninger etter annet ledd, skal det tas hensyn til forskjeller på grunn av omsetningsledd, mengder, kostnader og verdier etter tolloven § 7-17. Det skal også tas hensyn til kostnadene som selgeren svarer for ved et salg hvor selgeren og kjøperen er uavhengige av hverandre og som selgeren ikke svarer for ved salg hvor selgeren og kjøperen er avhengige av hverandre.

§ 7-11. Transaksjonsverdien av identisk vare**§ 7-11-1. Transaksjonsverdien av identisk vare**

(1) Dersom det ikke er mulig å finne et salg av identisk vare solgt i samme omsetningsledd og i vesentlig samme mengde, skal transaksjonsverdien av identisk vare solgt i et annet omsetningsledd eller i andre mengder brukes. Det må da foretas en justering med hensyn til forskjeller som har forbindelse med omsetningsledd eller

mengder. Justeringer kan bare foretas på grunnlag av oppgaver som sannsynliggjør rimeligheten og nøyaktigheten av justeringen.

(2) Transaksjonsverdien skal justeres dersom kostnadene og utgiftene etter tolloven § 7–17 er tatt med i transaksjonsverdien og det oppstår betydelige forskjeller mellom den innførte varen og omhandlede identiske vare på grunn av forskjell i transportlengde og transportmåte.

(3) Dersom det fremkommer mer enn én transaksjonsverdi for identiske varer, skal den laveste av disse transaksjonsverdiene brukes for å fastsette tollverdien av den innførte varen.

§ 7–12. Transaksjonsverdien av lignende varer

§ 7–12–1. Adgangen til å fravike vilkårene om samme omsetningsledd og samme mengde

(1) Dersom det ikke er mulig å finne et salg av lignende varer solgt i samme omsetningsledd og i vesentlig samme mengde, skal transaksjonsverdien av lignende varer solgt i et annet omsetningsledd eller i andre mengder brukes. Bestemmelsene om justering i § 7–11–1 gjelder tilsvarende.

(2) Dersom det fremkommer mer enn én transaksjonsverdi for lignende varer, skal den laveste av disse transaksjonsverdiene brukes for å fastsette tollverdien av den innførte varen.

§ 7–14. Tollverdi fastsatt med utgangspunkt i salgpris i Norge

§ 7–14–1. Fortjeneste og alminnelige kostnader

Dersom tollverdien fastsettes med utgangspunkt i salgpris skal prisen reduseres med fortjeneste og alminnelige kostnader, som skal betraktes under ett. Reduksjonsbeløpet fastsettes på grunnlag av oppgaver som er gitt av importøren. Dersom importørens oppgaver avviker fra det som vanligvis oppnås ved salg i Norge av innførte varer av samme kategori eller slag, skal den pris som vanligvis oppnås ved salg i Norge legges til grunn.

§ 7–14–2. Innførte, identiske eller lignende varer som er solgt senere

(1) Dersom verken den innførte varen eller identiske eller lignende varer er solgt omtrent samtidig som innførselen av de varer som skal verdifastsettes, kan tollverdien fastsettes på grunnlag av prisen som den innførte varen eller identiske eller lignende innførte varer blir solgt for i Norge innen 90 dager etter innførselen.

(2) Dersom de solgte varene er bearbeidet i perioden mellom innførselen og salget, skal det foretas en justering for den verdi som er tilført varen ved bearbeidingen.

§ 7–15. Utregnet tollverdi

§ 7–15–1. Utregnet tollverdi

(1) Kostnaden eller verdien av materialer, produksjon eller annen bearbeiding skal fastsettes på grunnlag av opplysninger som er gitt av eller på vegne av produsenten. Opplysningene skal være basert på produsentens forretningsregnskaper som må være i samsvar med de alminnelige godtatte regnskapsprinsipper i produksjonslandet.

(2) Kostnaden eller verdien skal omfatte kostnader for emballasje i den utstrekning emballasjen tollmessig anses som en del av varen og innpakkingskostnader. Den skal også omfatte verdien av enhver faktor som er spesifisert i tolloven § 7–17 første ledd bokstav b, som kjøperen har levert direkte eller indirekte til bruk i forbindelse med produksjonen av den innførte varen. Verdien av de faktorer som er spesifisert i tolloven § 7–17 første ledd bokstav b nr. 4 og som er utført i Norge, skal bare tas med i den utstrekning slike faktorer blir belastet produsenten.

(3) Fortjeneste og alminnelige kostnader skal fastsettes på grunnlag av opplysninger gitt av eller på vegne av produsenten. Det er et vilkår at beløpet er i samsvar med det varer av samme kategori eller type fremstilt av produsenter i eksportlandet for eksport til Norge, vanligvis selges for.

(4) Ved utregning av tollverdi, må vare av samme kategori eller slag være fra samme land som den varen som skal verdifastsettes.

§ 7–17. Poster som inngår i tollverdien fastsatt etter § 7–10

§ 7–17–1. Innkjøpsprovisjon

Med innkjøpsprovisjon menes et hvert vederlag som importøren betaler til sin agent for tjenestene agenten utfører som representant for importøren ved kjøp av varen som skal verdifastsettes.

§ 7–17–2. Konstruksjons- og utviklingsarbeid mv.

(1) For konstruksjonsarbeid, utviklingsarbeid, arbeid utført av kunstnere, formgivning, tegninger og skisser som kjøperen har levert, skal innkjøps- eller leiekostnaden legges til prisen. Det skal ikke gjøres tillegg for konstruksjons- og utviklingsarbeid mv. dersom det er fritt tilgjengelig, med unntak av kostnadene til kopiering.

(2) I de tilfeller hvor en rekke land over en viss tid har bidratt til produksjon av konstruksjons- og utviklingsarbeid mv., skal justeringen begrenses til den verdiøkning som faktisk er tilført varen utenfor Norge.

§ 7–17–3. Vederlag for immaterielle rettigheter

- (1) Som vederlag for immaterielle rettigheter anses blant annet betaling for bruk av rettigheter i forbindelse med
- fremstillingen av den innførte varen,
 - salg for eksport av den innførte varen,

- c) bruk og videresalg av den innførte varen.
- (2) Vederlag for immaterielle rettigheter skal bare legges til prisen for varen dersom
 - a) vederlaget knytter seg til vare som blir videresolgt i samme stand eller som bare har vært underlagt mindre bearbeiding,
 - b) varen er markedsført under varemerket, enten før eller etter innførselstidspunktet og det er betalt vederlag for varemerket, og
 - c) kjøperen ikke har anledning til å skaffe seg slik vare fra andre leverandører som ikke har et forhold til selgeren.
- (3) Dersom beregningsmetoden for vederlaget er basert på prisen på den innførte varen, skal det legges til grunn at vederlaget er tilknyttet varen.
- (4) Dersom kjøperen betaler vederlag for immaterielle rettigheter til en annen enn selger, skal avhengighetsvilkåret i tollloven § 7–17 første ledd bokstav c uansett anses oppfylt dersom den som mottar vederlaget har lisensiert produksjon av varer tilknyttet særskilte varemerker til selgeren. Det er uten betydning om vederlaget betales til norsk eller utenlandsk rettighetshaver.
- (5) Vederlag som betales for retten til å reproducere den innførte varen i Norge, skal ikke legges til den pris som faktisk er eller skal betales for den innførte varen.

§ 7–17–4. Fordeling og beregning av transportkostnader

- (1) Som innførselssted anses det første sted hvor varen kunne ha vært losset.
- (2) Dersom transportkostnadene før og etter innførsel er fakturert felles, skal kostnadene fordeles ut fra avstanden før og etter innførselsstedet, dersom ikke en annen fordeling sannsynliggjøres.
- (3) Dersom kjøperen selv står for transporten, skal fraktkostnadene beregnes ut fra hva som er vanlige fraktkostnader for tilsvarende transportmåte.

§ 7–19. Omregningskurs

§ 7–19–1. Omregningskurs

- (1) Toll- og avgiftsdirektoratet fastsetter hver onsdag omregningskurser for ulike valutaer basert på Norges Banks indikative markedskurser. Kursene publiseres på www.toll.no og er gyldige fra og med påfølgende mandag.
- (2) Ved omregning av valuta skal tidspunktet for fastsettelse av tollsats i tollloven § 1–7 anvendes.

§ 7–20. Utsatt endelig verdifastsettelse

§ 7–20–1. Sikkerhetsstillelse

Dersom det ikke stilles depositum, skal sikkerhet for å få utlevert varen før endelig verdifastsettelse stilles i form av selvskyldnerkausjon. Skattebetalingsforskriften § 14–20–4 gjelder tilsvarende så langt den passer.

Kapittel 8. Preferansetoll

§ 8–2. Preferansetoll på grunnlag av frihandelsavtale mv.

§ 8–2–1. Frihandelsavtaler som Norge har inngått

Norge har inngått følgende frihandelsavtaler:

- a) avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen
- b) konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund,
- c) handelsavtalen EF–Norge
- d) frihandelsavtalen EFTA–Chile
- e) frihandelsavtalen EFTA–Egypt
- f) frihandelsavtalen EFTA–Israel
- g) frihandelsavtalen EFTA–Jordan
- h) frihandelsavtalen EFTA–Kroatia
- i) frihandelsavtalen EFTA–Libanon
- j) frihandelsavtalen EFTA–Makedonia
- k) frihandelsavtalen EFTA–Marokko
- l) frihandelsavtalen EFTA–Mexico
- m) interim frihandelsavtale EFTA–PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet
- n) frihandelsavtalen EFTA–Den sørafrikanske tollunion SACU
- o) frihandelsavtalen EFTA–Singapore
- p) frihandelsavtalen EFTA–Sør-Korea
- q) frihandelsavtalen EFTA–Tunisia
- r) frihandelsavtalen EFTA–Tyrkia
- s) frihandelsavtalen Norge–Færøyene.

§ 8-3. *Preferansetoll på grunnlag av det generelle preferansesystemet for utviklingsland – GSP*

Bestemmelser til utfylling av tolloven § 8-3 er fastsatt av Landbruksdepartementet. Se forskrift 7. mars 2008 nr. 228 om sikkerhetsmekanisme ved import av landbruksvarer fra utviklingsland omfattet av ordningen for generelle tollpreferanser (Generalized System of Preferences for goods imported from developing countries – GSP).

§ 8-3-1. *Preferansetollbehandlinger omfattet av GSP-ordningen*

(1) Innenfor GSP-ordningen er det følgende grupper av land og områder med hver sin ordning for preferansetollbehandling:

- a) minst utviklede land
- b) lavinntektsland med befolkning under 75 millioner
- c) mellominntektsland og lavinntektsland med befolkning over 75 millioner.

(2) Hvilke land og områder som omfattes av den enkelte gruppe følger av vedlegg 3.

§ 8-4. *Preferensielle opprinnelsesregler*

Opprinnelse ved utførsel – gjeldende frihandelsavtaler

§ 8-4-1. *Vilkår for preferansetollbehandling i utlandet ved utførsel av vare fra Norge*

Vare som utføres fra Norge kan oppnå preferansetollbehandling i et land Norge har inngått frihandelsavtale med dersom

- a) varen er omfattet av frihandelsavtalen,
- b) varen er en opprinnelsesvare, jf. § 8-4-2, og
- c) opprinnelsen er dokumentert, jf. § 8-4-17.

§ 8-4-2. *Opprinnelsesvare*

(1) Følgende varer anses som opprinnelsesvarer:

- a) vare med opprinnelse i Norge, jf. § 8-4-3,
- b) vare med opprinnelse i EØS, dersom varen utføres til EØS-land,
- c) vare med opprinnelse i et land som Norge har frihandelsavtale med, dersom varen gjenutføres til et land omfattet av den aktuelle frihandelsavtalen,
- d) vare som opprettholder eller oppnår opprinnelsesstatus som følge av kumulasjon, jf. § 8-4-12.

(2) For vare med opprinnelse i EØS må vilkårene i § 8-4-3 til § 8-4-12 være oppfylt innenfor EØS-området.

§ 8-4-3. *Vare med opprinnelse i Norge*

Følgende varer anses å ha opprinnelse i Norge:

- a) vare som er fremstilt i sin helhet i Norge, jf. § 8-4-4,
- b) vare som er fremstilt i Norge inneholdende råvarer som ikke har blitt fremstilt i sin helhet her, dersom slike råvarer har vært gjenstand for tilstrekkelig bearbeiding i Norge, jf. § 8-4-5 til § 8-4-12.

§ 8-4-4. *Vare fremstilt i sin helhet i Norge*

(1) Følgende varer anses som fremstilt i sin helhet i Norge:

- a) mineralsk råvare utvunnet av landets jord eller havbunn,
- b) vegetabilisk råvare høstet her,
- c) levende dyr født og alet her,
- d) råvare av levende dyr alet her,
- e) råvare fra jakt, fangst og fiske drevet her,
- f) råvare fra sjøfiske og andre råvarer tatt opp av havet utenfor landets territorialfarvann av landets fartøyer,
- g) vare fremstilt på landets fabrikkskip utelukkende av råvarer nevnt i bokstav f,
- h) brukt gjenstand innsamlet her som bare er egnet for gjenvinning av råmaterialer,
- i) avfall og skrap fra fabrikkvirksomhet som har funnet sted her,
- j) råvare utvunnet fra havbunnen eller havundergrunnen utenfor landets sjøterritorium, forutsatt at landet har enerett til å utnytte denne havbunn eller havundergrunn,
- k) vare som er fremstilt i Norge utelukkende av varer nevnt i bokstav a til j.

(2) Varer nevnt i første ledd bokstav f og g anses fremstilt i sin helhet i Norge dersom følgende vilkår er oppfylt:

- a) fartøyet er registrert eller anmeldt i Norge og føre norsk flagg,
- b) fartøyet eies av statsborgere i Norge med over 50 prosent eller av et selskap med hovedsete her. Selskapets administrerende direktør, styrets eller representantskapets formann og flertallet av medlemmene i disse organer må være statsborgere her. For ansvarlige selskaper eller selskaper med begrenset ansvar må minst halvparten av kapitalen tilhøre landet eller offentlige sammenslutninger eller statsborgere i Norge,
- c) fartøysfører og fartøyets offiserer er statsborgere i Norge, og
- d) minst 75 prosent av besetningen er statsborgere i Norge.

§ 8–4–5. Tilstrekkelig bearbeiding i Norge – prosessliste

(1) Vilkårene i prosesslistene i frihandelsavtalene for at varer skal anses som tilstrekkelig bearbeidet gjelder som forskrift:

- a) [avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen](#) Vedlegg II, protokoll 4
- b) [konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund \(EFTA\)](#) Vedlegg II, til Annex A
- c) [handelsavtalen EF–Norge](#) Vedlegg II
- d) [frihandelsavtalen EFTA–Chile](#) Vedlegg I og II, til Annex.
- e) [frihandelsavtalen EFTA–Egypt](#) Annex I og II, til protokoll B
- f) [frihandelsavtalen EFTA–Israel](#) Annex I og II, til protokoll B
- g) [frihandelsavtalen EFTA–Jordan](#) Annex I og II, til protokoll B
- h) [frihandelsavtalen EFTA–Kroatia](#) Vedlegg I og II, til Annex III
- i) [frihandelsavtalen EFTA–Libanon](#) Annex I og II, til protokoll B
- j) [frihandelsavtalen EFTA–Makedonia](#) Annex I og II, til protokoll B
- k) [frihandelsavtalen EFTA–Marokko](#) Annex I og II, til protokoll B
- l) [frihandelsavtalen EFTA–Mexico](#) Vedlegg I og II, til Annex I
- m) [interim frihandelsavtale EFTA–PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet](#) Annex I og II, til Protokoll B
- n) [frihandelsavtalen EFTA–Den sørafrikanske tollunion SACU](#) Vedlegg I og II, til Annex V
- o) [frihandelsavtalen EFTA–Singapore](#) Vedlegg I og II, til Annex I
- p) [frihandelsavtalen EFTA–Sør-Korea](#) Vedlegg I og II, til Annex I
- q) [frihandelsavtalen EFTA–Tunisia](#) Annex I og II, til protokoll B
- r) [frihandelsavtalen EFTA–Tyrkia](#) Annex I og II, til protokoll B
- s) [frihandelsavtalen Norge–Færøyene](#) Tillegg I og II.

(2) Dersom en opprinnelsesvare anvendes som råvare i fremstillingen av en ny vare, skal det ved vurderingen av vilkårene som er fastsatt i prosesslisten for den nye varen, ikke tas hensyn til råvare uten opprinnelse som er anvendt ved fremstillingen av den førstnevnte varen.

(3) Selv om vilkårene i første ledd ikke er oppfylt kan råvarer uten opprinnelse likevel brukes i fremstillingen av vare under tolltariffen kapittel 1 til 49 og 64 til 97 dersom

- a) deres totale verdi ikke overstiger 10 prosent av varens pris fra fabrikk, og
- b) enhver prosentsats fastsatt i prosesslisten for maksimal verdi av råvarer uten opprinnelse ikke overskrider gjennom anvendelsen av dette ledd.

§ 8–4–6. Utilstrekkelig bearbeiding i Norge

(1) Følgende skal anses som utilstrekkelig bearbeiding i Norge selv om vilkårene i § 8–4–5 er oppfylt:

- a) behandling som har til hensikt å holde varen i sin opprinnelige tilstand under transport eller lagring,
- b) frysing eller tining,
- c) deling eller sammenstilling av kolli,
- d) vasking, rensing, fjerning av støv, oksydering, olje, maling eller andre belegg,
- e) stryking eller pressing av tekstiler,
- f) enkel maling og polering,
- g) avskalling, hel eller delvis bleking, polering og glasering av korn og ris,
- h) farging av sukker eller fremstilling av sukkerbiter,
- i) skrelling, fjerning av steiner og skall av frukt, nøtter og grønnsaker,
- j) skjerpning, enkel sliping eller enkel oppskjæring,
- k) sikting, utskilling, sammenstilling, sortering, klassifisering, gradering, tilpassing (innbefattet sammenstilling av varer til sortiment eller sett),
- l) enkel fylling i flasker, bokser, flakonger, sekker, etuier, esker, festing til plater eller planker, og all annen enkel emballering,
- m) anbringelse eller trykking av merker, etiketter, logoer eller andre lignende kjennemerker på varer eller deres emballasje,
- n) enkel blanding av varer, også av forskjellige slag,
- o) enkel montering av deler av artikler til en komplett artikkel eller demontering av varer til deler,
- p) slakting av dyr,
- q) kombinasjon av to eller flere av de behandlingene som er angitt i bokstav a til p.

(2) Når det skal avgjøres om den bearbeiding som varen har gjennomgått skal anses som utilstrekkelig etter første ledd, skal alle behandlingene som er utført på varen vurderes samlet.

§ 8–4–7. Én vare – den kvalifiserende enhet

Opprinnelse vurderes for hver vare (den kvalifiserende enhet). Den kvalifiserende enhet skal være den bestemte varenehet som legges til grunn ved klassifiseringen av en vare i tolltariffen. Dersom en vare består av en gruppe eller samling av varer klassifisert i én posisjon i tolltariffen, utgjør alt den kvalifiserende enhet. Dersom en sending består av et antall like varer som klassifiseres under samme posisjon, skal hver enkelt vare vurderes for seg. Dersom

emballasje er inkludert sammen med varen i klassifiseringen som følge av de alminnelige fortolkningsregler i tolltariffen, må emballasjen også tas med ved bestemmelse av opprinnelse.

§ 8–4–8. Tilbehør, reservedeler og verktøy

Tilbehør, reservedeler og verktøy som er sendt sammen med en utrustning, maskin, apparat eller transportmiddel, skal anses som én vare. Dette gjelder bare dersom tilbehøret mv. er standardutstyr som ikke er særskilt fakturert.

§ 8–4–9. Varer i sett

Varer som etter tolltariffens alminnelige fortolkningsregler er i sett, anses som opprinnelsesvare dersom alle komponentene i settet er opprinnelsesvarer. Sett som består av både opprinnelsesvarer og varer uten opprinnelse, anses som opprinnelsesvare dersom verdien av varer uten opprinnelse ikke overstiger 15 prosent av settets pris fra fabrikk.

§ 8–4–10. Nøytrale elementer

Ved vurdering av varens opprinnelse, skal det ikke tas hensyn til følgende elementer som er anvendt ved fremstillingen og bearbeidingen av varen:

- a) energi og drivstoff
- b) anlegg og utstyr
- c) maskiner og verktøy
- d) andre anvendte varer som ikke inngår og som ikke er forutsatt å inngå i den endelige varen eller i den endelige sammensetning av varen.

§ 8–4–11. Bearbeiding i utlandet før utførsel fra Norge

Vare med opprinnelse i Norge mister sin opprinnelsesstatus dersom varen før utførsel fra Norge er bearbeidet i land som ikke er part i den aktuelle frihandelsavtalen eller omfattet av kumulasjonsreglene i den aktuelle frihandelsavtalen, jf. § 8–4–12. Varen opprettholder likevel sin opprinnelse dersom

- a) varen er omfattet av tolltariffen kapittel 1 til 49 og 64 til 97,
- b) bearbeidingen i slike land ikke har tilført varen en total merverdi over 10 prosent av varens pris fra fabrikk,
- c) varen under bearbeidingen ikke er tilført råvarer uten opprinnelse som overstiger prosentatsatsen fastsatt i prosesslisten tilknyttet den aktuelle frihandelsavtale, jf. § 8–4–5, og
- d) det kan dokumenteres at varen som gjeninnføres tidligere er utført fra Norge.

§ 8–4–12. Opprinnelse som følge av kumulasjon

Følgende bestemmelser om kumulasjon i frihandelsavtalene gjelder som forskrift:

- a) [avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen](#) Protokoll 4, artikkel 2 og 3
- b) [konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund \(EFTA\)](#) Vedlegg A, artikkel 2 og 3
- c) [handelsavtalen EF–Norge](#) Protokoll 3, artikkel 2 og 4
- d) [frihandelsavtalen EFTA–Chile](#) Vedlegg I, artikkel 2 og 3
- e) [frihandelsavtalen EFTA–Egypt](#) Protokoll B, artikkel 2 og 3
- f) [frihandelsavtalen EFTA–Israel](#) Protokoll B, artikkel 2 og 3
- g) [frihandelsavtalen EFTA–Jordan](#) Protokoll B, artikkel 2 og 3
- h) [frihandelsavtalen EFTA–Kroatia](#) Vedlegg III, artikkel 2 og 3
- i) [frihandelsavtalen EFTA–Libanon](#) Protokoll B, artikkel 2 og 3
- j) [frihandelsavtalen EFTA–Makedonia](#) Protokoll B, artikkel 2 og 3
- k) [frihandelsavtalen EFTA–Marokko](#) Protokoll B, artikkel 2 og 3
- l) [frihandelsavtalen EFTA–Mexico](#) Vedlegg I, artikkel 2 og 3
- m) [interim frihandelsavtale EFTA–PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet](#) Protokoll B, artikkel 2 og 3
- n) [frihandelsavtalen EFTA–Den sørafrikanske tollunion SACU](#) Vedlegg V, artikkel 2 og 3
- o) [frihandelsavtalen EFTA–Singapore](#) Vedlegg I, artikkel 2 og 3
- p) [frihandelsavtalen EFTA–Sør-Korea](#) Vedlegg I, artikkel 2 og 3
- q) [frihandelsavtalen EFTA–Tunisia](#) Protokoll B, artikkel 2 og 3
- r) [frihandelsavtalen EFTA–Tyrkia](#) Protokoll B, artikkel 2 og 3
- s) [frihandelsavtalen Norge–Færøyene](#) Vedlegg 4, artikkel 2 og 3.

§ 8–4–13. Fysisk atskillelse av varer som vilkår for opprinnelse

Dersom det senere skal utstedes opprinnelsesbevis ved fremstilling av varer, skal råvarer med ulik opprinnelsesstatus lagres fysisk atskilt. Tilsvarende gjelder for de fremstilte varene.

§ 8–4–14. Lettelser i kravet til fysisk atskillelse

(1) Tollmyndighetene kan gi en produksjonsenhet generell tillatelse til lettelse fra kravet til fysisk atskillelse for råvarer etter § 8–4–13. Råvarer med ulik opprinnelsesstatus må i så fall atskilles i et eget regnskap (bokføringsmessig atskillelse).

(2) Tillatelse til bokføringsmessig atskillelse innebærer at produksjonsenheten kan utstede opprinnelsesbevis for fremstilte varer tilsvarende den mengden råvarer med opprinnelsesstatus etter § 8-4-2 som produksjonsenheten til en hver tid har tilgjengelig.

(3) Det er et vilkår for å få tillatelse til bokføringsmessig atskillelse at

- a) produksjonsenheten foretar bearbeiding av varer i større grad enn det som er nevnt i § 8-4-6,
- b) lagring av varene i samsvar med § 8-4-13 vil medføre store kostnader eller betydelige ulemper ut fra produksjonsforholdene, varespekter mv. ved produksjonsenheten, og
- c) det foreligger et logistikkssystem og et regnskapssystem som sikrer tollmyndighetenes muligheter for kontroll.

(4) Regnskapet for bokføringsmessig atskillelse skal enten føres slik at beholdningen av fremstilte varer regnskapsføres ved ferdigstillelsen av varen eller ved at beholdningen av fremstilte varer regnskapsføres utstedelse av opprinnelsesbeviset tilknyttet varen.

(5) Søknad om tillatelse til bokføringsmessig atskillelse må i tillegg til opplysninger om vilkårene i tredje ledd inneholde opplysninger om

- a) produksjonsenheten ønsker å regnskapsføre fremstilte varer med opprinnelse i forbindelse med produksjon eller salg jf. fjerde ledd, og
- b) om produksjonsenheten ønsker å benytte § 8-4-5 tredje ledd i forbindelse med produksjonen (til og med 10 % råvarer uten opprinnelsesstatus).

(6) Underliggende dokumentasjon av opplysningene i regnskapet for bokføringsmessig atskillelse skal oppbevares som fastsatt i § 4-12-1.

(7) For tilbaketrekking og endring av tillatelsen gjelder § 3-1-10 tilsvarende.

§ 8-4-15. Direkte transport

(1) Opprinnelsesvare som transporteres direkte mellom land som omfattes av den enkelte frihandelsavtale opprettholder sin opprinnelse.

(2) Varen kan også transporteres gjennom andre lands territorier. Vilråene om dette i frihandelsavtalene gjelder som forskrift:

- a) [avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen](#) Protokoll 4, artikkel 12
- b) [konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund \(EFTA\)](#) Vedlegg A, artikkel 13
- c) [handelsavtalen EF-Norge](#) Protokoll 3, artikkel 12
- d) [frihandelsavtalen EFTA-Chile](#) Vedlegg I, artikkel 12
- e) [frihandelsavtalen EFTA-Egypt](#) Protokoll B, artikkel 13
- f) [frihandelsavtalen EFTA-Israell](#) Protokoll B, artikkel 13
- g) [frihandelsavtalen EFTA-Jordan](#) Protokoll B, artikkel 13
- h) [frihandelsavtalen EFTA-Kroatia](#) Vedlegg III, artikkel 14
- i) [frihandelsavtalen EFTA-Libanon](#) Protokoll B, artikkel 13
- j) [frihandelsavtalen EFTA-Makedonia](#) Protokoll B, artikkel 13
- k) [frihandelsavtalen EFTA-Marokko](#) Protokoll B, artikkel 13
- l) [frihandelsavtalen EFTA-Mexico](#) Vedlegg I, artikkel 13
- m) [interim frihandelsavtale EFTA-PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet](#) Protokoll B, artikkel 13
- n) [frihandelsavtalen EFTA-Den sørafrikanske tollunion SACU](#) Vedlegg V, artikkel 12
- o) [frihandelsavtalen EFTA-Singapore](#) Vedlegg I, artikkel 14
- p) [frihandelsavtalen EFTA-Sør-Korea](#) Vedlegg I, artikkel 14
- q) [frihandelsavtalen EFTA-Tunisia](#) Protokoll B, artikkel 13
- r) [frihandelsavtalen EFTA-Tyrkia](#) Protokoll B, artikkel 13
- s) [frihandelsavtalen Norge-Færøyene](#) Vedlegg 4, artikkel 13.

(3) Tollmyndighetene kan kreve nærmere dokumentasjon for at vilråene i annet ledd er oppfylt.

§ 8-4-16. Utstillinger

(1) Opprinnelsesvare som er sendt for utstilling i et land som ikke er part i den aktuelle frihandelsavtalen, og som etter utstillingen blir solgt for å bli innført til et land som er part i den aktuelle frihandelsavtalen, opprettholder sin opprinnelse dersom

- a) en eksportør har sendt varen fra en avtalepart til det land hvor utstillingen er holdt og har utstilt den der,
- b) denne eksportøren har solgt eller på annen måte overdratt varen til en person i en annen avtalepart,
- c) varen er blitt sendt under utstillingen eller umiddelbart etterpå og i samme stand som da den ble sendt til utstillingen, og
- d) varen etter den ble sendt til utstillingen har ikke vært brukt til andre formål enn demonstrasjon på utstillingen.

(2) Utstillinger som organiseres til private formål i butikker og forretningslokaler med sikte på salg av ufortollede varer, omfattes ikke av bestemmelsen.

§ 8-4-17. Opprinnelsesbevis ved utførsel

(1) Ved utførsel av opprinnelsesvare kan det utstedes følgende dokumenter som dokumentasjon for varens opprinnelse:

- a) varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED, attestert av norske tollmyndigheter, jf. § 8-4-18, eller

b) fakturaerklæring, jf. § 8–4–19 og § 8–4–20.

(2) Det kan ikke utstedes opprinnelsesbevis dersom det er gitt midlertidig tollfritak etter tolloven § 6–3 første ledd og § 6–4 første ledd for råvarer uten opprinnelse som er brukt i fremstillingen av varen. Det kan heller ikke utstedes opprinnelsesbevis dersom det er gitt refusjon for toll for råvarer uten opprinnelse som er brukt i fremstillingen av varen, jf. § 11–1–1. Dette gjelder ikke dersom annet er fastsatt i den enkelte frihandelsavtale.

§ 8–4–18. Varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED

(1) Varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED fylles ut og underskrives av eksportøren og attesteres av tollmyndighetene før utførsel.

(2) Varesertifikat kan utstedes etter at varen er utført dersom

a) sertifikatet ikke ble utstedt på utførselstidspunktet på grunn av feil, utilsiktede forsømmelser eller på grunn av spesielle forhold, eller

b) et utstedt varesertifikat ikke ble akseptert ved innførselen av tekniske årsaker.

(3) Tollmyndighetene kan etter søknad utstede et duplikat ved tyveri, tap eller ødeleggelse av et varesertifikat.

(4) Dersom opprinnelsesvarer er under tollmyndighetenes kontroll, kan det originale varesertifikatet erstattes med ett eller flere varesertifikater dersom alle eller noen av disse varene skal sendes et annet sted i Norge eller til et land som er part i den aktuelle frihandelsavtalen. Varesertifikatet må attesteres av tollmyndighetene.

§ 8–4–19. Opprinnelseserklæring (fakturaerklæring)

(1) Ved utførsel av opprinnelsesvare kan opprinnelseserklæring (fakturaerklæring) utferdiges av

a) enhver eksportør dersom verdien av opprinnelsesvarer i sendingen ikke overstiger 50 000 norske kroner,

b) en godkjent eksportør uansett sendingens verdi, jf. § 8–4–20.

(2) Ved utførsel til Singapore og Sør-Korea kan opprinnelseserklæring utferdiges av enhver eksportør uavhengig av sendingens verdi.

(3) Opprinnelseserklæring om varens opprinnelse påføres utførselsfakturaen eller et annet handelsdokument. Erklæringen skal ha følgende ordlyd eller tilsvarende på et annet språk godkjent i den aktuelle frihandelsavtale: «Eksportøren av produktene omfattet av dette dokument erklærer at disse produktene, unntatt hvor annet er tydelig angitt, har norsk, eventuelt EØS, preferanseopprinnelse». Alternativet EØS-preferanseopprinnelse skal brukes når varen har opprinnelse i EØS og skal utføres til et EØS-land. Ved gjenutførsel av varer med opprinnelse i andre avtaleland, skal det respektive land angis som opprinnelsesland. Fakturaerklæringen skal underskrives av eksportøren eller en person som opptrer på vegne av importøren.

§ 8–4–20. Godkjent eksportør

(1) Tollmyndighetene kan gi en eksportør generell tillatelse til å utferdige opprinnelseserklæring uansett verdi, jf. § 8–4–17, av de aktuelle varene (godkjent eksportør).

(2) Tollmyndighetene kan gi en godkjent eksportør generell tillatelse til unntak fra kravet i § 8–4–19 til underskrift på opprinnelseserklæringer.

(3) Vilkårene i § 3–1–9 annet ledd gjelder tilsvarende for tillatelser etter første og annet ledd. Det er i tillegg et vilkår at eksportøren

a) ofte foretar utførsel av varer under en frihandelsavtale, og

b) bruker skjema RD 0003 ved søknad om tillatelse.

(4) Opprinnelseserklæringer som er utstedt av en eksportør som har fått tillatelse etter første eller annet ledd skal påføres tollmyndighetenes autorisasjonsnummer.

(5) For tilbaketrekking og endring av tillatelse gjelder § 3–1–10 tilsvarende.

§ 8–4–21. Kontroll av opprinnelsesbevis

(1) Tollmyndighetene kan kreve at eksportøren dokumenterer at vare som det er utstedt opprinnelsesbevis for er opprinnelsesvare, jf. § 8–4–2.

(2) Dersom vare som det er utstedt opprinnelsesbevis for er fremstilt av råvarer med opprinnelse som eksportøren har kjøpt fra andre norske virksomheter, kan tollmyndighetene kreve at det også for disse varene dokumenteres opprinnelsesstatus. Slik dokumentasjon kan være en erklæring om varenes opprinnelse fra leverandøren (leverandørerklæring).

§ 8–4–22. Leverandørerklæring

(1) Det kan utferdiges en leverandørerklæring om varens opprinnelsesstatus for den enkelte vareleveranse. Med leverandørerklæringen skal det følge en faktura eller et annet handelsdokument. Leverandørerklæringen skal ha følgende ordlyd: «Leverandøren av produktene omfattet av dette dokument erklærer at disse produktene, unntatt hvor annet er tydelig angitt, har norsk, alternativt EØS, preferanseopprinnelse». Alternativet EØS-preferanseopprinnelse skal brukes dersom varen har opprinnelse i EØS og skal utføres til et EØS-land. Ved leveranse av vare med opprinnelse i andre avtaleland, skal det respektive land angis som opprinnelsesland. Tollmyndighetene kan kreve en at leverandøren legger frem nærmere dokumentasjon for at varen er opprinnelsesvare, jf. § 8–4–2.

(2) Norsk leverandør av vare uten opprinnelse kan utferdige en leverandørerklæring som viser den bearbeiding av varen som har vært foretatt hos leverandøren, og eventuell verdi som er tilført ved bearbeidingen. Tilsvarende gjelder utenlandske leverandører i land som Norge har frihandelsavtale med. For vare som skal utføres innenfor

EØS-området, kan det utstedes en leverandørerklæring som dekker flere sendinger av samme type varer, dersom leverandøren regelmessig selger varer undergitt samme bearbeiding til en bestemt kunde.

§ 8-4-23. Oppbevaring av opprinnelsesbevis mv.

Oppbevaringsplikten i § 4-12-1 gjelder tilsvarende for

- a) eksportør som utsteder varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED, eller utferdiger opprinnelseserklæring,
- b) leverandør som avgir leverandørerklæring etter § 8-4-22.

Opprinnelse ved gjenutførsel – det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP)

§ 8-4-30. Vilkår for preferansetollbehandling i utlandet ved gjenutførsel av GSP-vare fra Norge

En vare fra et GSP-land kan oppnå preferansetollbehandling i Det europeiske fellesskap eller Sveits ved gjenutførsel fra Norge dersom

- a) varen har opprinnelse i et GSP-land, jf. § 8-4-31, og
- b) opprinnelsen er dokumentert jf. § 8-4-41 og § 8-4-42.

§ 8-4-31. Vare med opprinnelse i GSP-land

- (1) Følgende varer anses å ha opprinnelse i et GSP-land:
 - a) vare som er fremstilt i sin helhet i landet, jf. § 8-4-32, eller
 - b) vare som er fremstilt i landet av andre varer enn de som er nevnt under bokstav a, dersom disse er tilstrekkelig bearbeidet i landet, jf. § 8-4-33 til § 8-4-39.
- (2) Vare med opprinnelse i Norge, Det Europeiske Fellesskap eller Sveits og som utføres til et GSP-land, skal anses å ha opprinnelse i GSP-landet dersom varen er bearbeidet der i større grad enn det som er nevnt i § 8-4-34.
- (3) Når det skal avgjøres om en vare har opprinnelse i Norge, Det europeiske fellesskap eller Sveits, gjelder første ledd tilsvarende.

§ 8-4-32. Vare fremstilt i sin helhet i GSP-land

- (1) § 8-4-4 gjelder tilsvarende for vare med opprinnelse i et GSP-land.
- (2) Fartøy, herunder fabrikkskip som opererer på det åpne hav der fangsten bearbeides om bord, skal anses som en del av territoriet til GSP-landet de tilhører dersom vilkårene i § 8-4-4 annet ledd er oppfylt.

§ 8-4-33. Tilstrekkelig bearbeiding i GSP-land – prosessliste

- (1) Råvarer uten opprinnelse anses å være tilstrekkelig bearbeidet i et GSP-land dersom den fremstilte varen klassifiseres under en annen posisjon i tolltariffen enn den som hver av de anvendte råvarene klassifiseres under. De innledende anmerkninger i prosesslisten (vedlegg 4) gjelder for alle fremstilte varer hvor det er brukt råvarer uten opprinnelse selv om disse ikke er underlagt spesielle bestemmelser i prosesslisten, men er omfattet av dette ledd.
- (2) Varer nevnt i kolonne 1 og 2 i prosesslisten anses som tilstrekkelig bearbeidet i et GSP-land dersom vilkårene i kolonne 3 i prosesslisten er oppfylt.
- (3) Selv om vilkårene i første ledd ikke er oppfylt kan råvarer uten opprinnelse likevel brukes i fremstillingen av varer under tolltariffen kapittel 1 til 49 og 64 til 97 dersom
 - a) råvarens totale verdi ikke overstiger 10 prosent av varens pris fra fabrikk, og
 - b) ingen prosentsatser fastsatt i prosesslisten for maksimal verdi av råvarer uten opprinnelse overskrides.

§ 8-4-34. Utilstrekkelig bearbeiding i GSP-land

Ved vurderingen av hva som skal anses som utilstrekkelig bearbeiding i et GSP-land gjelder § 8-4-6 tilsvarende.

§ 8-4-35. Regional kumulasjon

- (1) Asean-gruppen (Brunei, Filippinene, Indonesia, Den demokratiske folkerepublikken Laos, Malaysia, Singapore, Thailand og Vietnam) gis unntak fra bestemmelsene om opprinnelse i § 8-4-31 første ledd bokstav b.
- (2) Dersom vare med opprinnelse i et land som er medlem av Asean-gruppen bearbeides i et annet land i gruppen, skal varen anses å ha opprinnelse i det land hvor den siste bearbeidingen har funnet sted. Dette gjelder bare dersom verdiøkningen i dette landet er større enn den høyeste verdien av de anvendte varer med opprinnelse i andre land i gruppen og den bearbeiding som har funnet sted i landet er mer omfattende enn de behandlingene som er nevnt i § 8-4-34. Med verdiøkning menes varens pris fra fabrikk fratrukket tollverdien av hvert av de anvendte opprinnelsesvarer fra andre land i gruppen.
- (3) Dersom vilkårene i annet ledd ikke er oppfylt, skal varen anses å ha opprinnelse i det land i den regionale sammenslutningen som har bidratt med den høyeste verdien av de opprinnelsesvarene som kommer fra andre land i sammenslutningen.
- (4) Vare med opprinnelse i et land i en regional sammenslutning som utføres til Norge fra et annet land i den samme sammenslutning uten der å ha gjennomgått bearbeiding utover de behandlingene som er nevnt i § 8-4-34, beholder sin opprinnelse. Vare med opprinnelse i et land i en regional sammenslutning kan uten hensyn til § 8-4-38 transporteres gjennom et annet land i sammenslutningen, også om ytterligere bearbeiding finner sted der.

§ 8-4-36. Én vare – den kvalifiserende enhet

Opprinnelse vurderes for hver vare (den kvalifiserende enhet). Vurderingen av hva som anses som én vare avgjøres av klassifiseringen av varen i tolltariffen. § 8-4-7 gjelder tilsvarende.

§ 8-4-37. Tilbehør, varer i sett, nøytrale elementer mv.

Ved vurdering av om det foreligger GSP-opprinnelse gjelder § 8-4-8 om tilbehør, reservedeler og verktøy, § 8-4-9 om varer i sett og § 8-4-10 om nøytrale elementer tilsvarende.

§ 8-4-38. Direkte transport og utstillinger

- (1) For vare som transporteres gjennom andre lands territorier, gjelder § 8-4-15 tilsvarende.
- (2) For vare som sendes fra et GSP-land til utstilling i et annet land gjelder § 8-4-16 tilsvarende.

§ 8-4-39. Gjeninnførsel av vare

Opprinnelsesvare som utføres fra et GSP-land eller fra Norge til et annet land, og som senere gjeninnføres, anses ikke som opprinnelsesvare med mindre det overfor tollmyndighetene eller andre kompetente myndigheter kan dokumenteres at

- a) vilkårene i § 8-4-35 er oppfylt, eller
- b) den gjeninnførte varen er den samme som den varen som ble utført, og at den ikke har gjennomgått noen bearbeiding utover det som har vært nødvendig for å bevare den i god tilstand.

§ 8-4-40. Unntak fra opprinnelsesbestemmelsene

(1) Tollmyndighetene kan etter søknad gi en eksportør i et minst utviklet land, jf. vedlegg 3, unntak fra opprinnelsesbestemmelsene i § 8-4-31 første ledd bokstav b dersom utviklingen av eksisterende industri eller etableringen av ny industri i landet tilsier dette. Tillatelse kan gis for en periode på inntil to år. Ved vurderingen av om det skal gis unntak skal det blant annet legges vekt på

- a) hvilke muligheter eksisterende industri har til å videreføre eksporten til Norge,
 - b) om det er fare for nedleggelse av eksisterende industri i det aktuelle GSP-land,
 - c) om unntak vil medføre betydelige investeringer i GSP-landets industri og om slike investeringer vil muliggjøre at prosessreglene kan oppfylles etter noen tid,
 - d) den økonomiske og sosiale virkning av et unntak, særlig når det gjelder sysselsettingen i det aktuelle GSP-landet og i Norge.
- (2) Søknad om unntak skal foruten en beskrivelse av den ferdige varen inneholde opplysninger om
- a) type og mengde av råvarer med opprinnelse i et annet land
 - b) produksjonsprosess
 - c) tilført merverdi
 - d) antall sysselsatte i den berørte virksomhet
 - e) forventet utførselsvolum til Norge
 - f) andre mulige forsyningskilder for råvarer
 - g) hvor lang tid det søkes unntak for og årsakene til dette.

§ 8-4-41. Opprinnelsesbevis ved utførsel av vare med GSP-opprinnelse

Tollmyndighetene kan etter søknad utstede erstatningssertifikat formular A ved gjenutførsel av GSP-vare til Det europeiske fellesskap eller Sveits dersom

- a) opprinnelsen er dokumentert med et formular A attestert av tollmyndighetene eller annen kompetent myndighet i et GSP-land for utførsel til Norge, og
- b) varen i Norge kontinuerlig har vært under tollmyndighetenes kontroll.

§ 8-4-42. Opprinnelsesbevis ved utførsel av vare med norsk opprinnelse til GSP-land

(1) Ved utførsel av vare med norsk opprinnelse til et GSP-land med sikte på bearbeiding kan det utstedes opprinnelsesbevis for eventuell senere innførsel av den fremstilte varen til Norge, Det europeiske fellesskap eller Sveits. Dersom den fremstilte varen sendes fra GSP-landet til Det europeiske fellesskap eller Sveits, gjelder dette ikke for utførsel av varer omfattet av tolltariffen kapittel 1 til og med 24. Opprinnelsesbevis kan være

- a) varesertifikat EUR.1 attestert tollmyndighetene,
- b) opprinnelseserklæring (fakturaerklæring).

(2) Opprinnelseserklæring kan utstedes dersom

- a) eksportøren er godkjent eksportør etter § 8-4-20, eller
- b) verdien av opprinnelsesvarene i sendingen ikke overstiger 100 000 kr.

(3) Tollmyndighetene kan kreve at eksportøren dokumenterer at varen som det er utstedt opprinnelsesbevis for er opprinnelsesvare, jf. § 8-4-2.

Kvoteregulert preferansetoll**§ 8-4-50. Kvoteregulert preferansetoll**

(1) Tollmyndighetene kan gi tollfritak eller nedsettelse av toll av følgende vareslag for nærmere angitte mengder eller verdier (kvoteregulert preferansetoll) i henhold til den bilaterale avtalen om landbruksvarer mellom Norge og Det europeiske fellesskap:

- a) stiklinger uten rot til bruk i gartnerier
- b) stueasalea
- c) enkelte blomstrende potteplanter
- d) grønne potteplanter

e) gress i ruller.

(2) Det gis kvoteregulert preferansetoll for de aktuelle vareslagene inntil den fastsatte tollkvoten er nyttet fullt ut. For å få kvoteregulert preferansetoll må tollkvoten være tilgjengelig på innførselstidspunktet.

§ 8-4-51. Søknad om kvoteregulert preferansetoll

Søknad om kvoteregulert preferansetoll kan fremsettes ved fortollingen eller innen tre år etter fortollingen, jf.

§ 8-5-1 første ledd. Opprinnelsesbevis, faktura, fraktdokumenter mv. og eventuell lisens må kunne legges frem på anmodning fra tollmyndighetene.

§ 8-4-52. Melding om ubenyttet kvote

Den som returnerer et vareparti som har fått kvoteregulert preferansetoll, skal straks gi tollmyndighetene melding om dette.

§ 8-5. Krav om preferansetoll og dokumentasjon av opprinnelse

Opprinnelsesbevis ved innførsel – gjeldende frihandelsavtaler

§ 8-5-1. Krav om preferansetoll

(1) Krav om preferansetoll fremsettes ved fortollingen. Krav som settes frem senere gir rett til preferansetoll dersom

- a) det dokumenteres at de aktuelle varene fylte vilkårene for preferansetoll på innførselstidspunktet, og
- b) kravet settes frem innen tre år etter fortollingstidspunktet.

(2) Krav om preferansetoll skal dokumenteres med

- a) gyldig varesertifikat EUR.1 eller EUR-MED, attestert av tollmyndighetene eller annen kompetent myndighet i eksportlandet,
- b) erklæring om varenes opprinnelse påført av eksportøren på en faktura eller et annet handelsdokument (fakturaerklæring), eller
- c) erklæring om varenes opprinnelse fra importør, jf. § 8-5-3.

(3) Tollmyndighetene kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra kravene til fremleggelse av opprinnelsesbevis i annet ledd.

§ 8-5-2. Opprinnelseserklæring (fakturaerklæring)

(1) Krav om preferansetoll kan dokumenteres med opprinnelseserklæring etter § 8-5-1 annet ledd bokstav b dersom

- a) verdien av opprinnelsesvarene i sendingen ikke overstiger 50 000 kr, eller
- b) eksportøren er autorisert av eksportlandets tollmyndigheter som godkjent eksportør.

(2) § 8-4-19 annet og tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 8-5-3. Erklæring fra importør

(1) Ved innførsel til private formål kan krav om preferansetoll dokumenteres med erklæring om varens opprinnelse fra importør for varer i

- a) småsendinger fra privatperson til privatperson med verdi til og med 4100 kr,
- b) personlig bagasje som medbringes av reisende med verdi til og med 10 000 kr.

(2) Dersom varer som nevnt i første ledd bokstav a innføres per post, kan opprinnelseserklæring avgis på tolldeklarasjon CN22 eller CN23.

§ 8-5-4. Gyldighet av opprinnelsesbevis

(1) Et opprinnelsesbevis er gyldig i fire måneder etter utstedelsen. Tollmyndighetene kan likevel legge opprinnelsesbevis til grunn dersom

- a) varene har blitt fremlagt for tollmyndighetene innen fristens utløp eller oversittelse av fristen skyldes ekstraordinære omstendigheter og det ikke er grunn til å tvile på varenes opprinnelse,
- b) det er mindre feil ved utformingen av opprinnelsesbeviset eller mindre uoverensstemmelser mellom opplysninger gitt i opprinnelsesbeviset og opplysninger gitt i dokumenter fremlagt for tollmyndighetene.

§ 8-5-5. Verifisering av opprinnelsesbevis

(1) Tollmyndighetene kan sette som vilkår for preferansetoll at eksportlandets tollmyndigheter verifiserer at varen som er omfattet av opprinnelsesbeviset er en opprinnelsesvare etter den aktuelle frihandelsavtalen og at opprinnelsesbeviset er ekte.

(2) Dersom tollmyndighetene ikke har mottatt svar på forespørsel til eksportlandets tollmyndighet innen ti måneder eller svaret ikke inneholder tilstrekkelig informasjon til å fastslå varenes opprinnelse, gis det ikke preferansetoll med mindre tollmyndighetene ikke finner grunn til å tvile på opprinnelsen.

Opprinnelsesbevis ved innførsel fra land som omfattes av det generelle preferansesystemet for utviklingsland (GSP)

§ 8–5–10. Fremleggelse av opprinnelsesbevis

- (1) Krav om preferansetoll skal fremsettes ved fortollingen. Krav som settes frem senere gir bare krav på preferansetoll dersom
- det dokumenteres at de aktuelle varene fylte vilkårene for preferansetoll på innførselstidspunktet, eller
 - kravet settes frem innen tre år etter fortollingstidspunktet.
- (2) Ved innførsel av vare fra GSP-land kan krav om preferansetoll dokumenteres med
- opprinnelsessertifikat formular A utstedt av eksportøren, og som er attestert av kompetente myndigheter i eksportlandet,
 - fakturaerklæring utferdiget av eksportøren eller
 - erklæring om varenes opprinnelse fra importøren.
- (3) Tollmyndighetene kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra kravene til fremleggelse av opprinnelsesbevis i annet ledd.

§ 8–5–11. Opprinnelseserklæring (fakturaerklæring) og erklæring fra importøren

- (1) Ved innførsel av varer fra GSP-land kan krav om preferansetoll dokumenteres med fakturaerklæring dersom verdien av opprinnelsesvarene i sendingen ikke overstiger 100 000 kr.
- (2) Ved innførsel til private formål fra GSP-land kan krav om preferansetoll dokumenteres med erklæring om varens opprinnelse fra importøren for varer i
- småsendinger fra privatperson til privatperson med verdi til og med 4100 kr,
 - reisendes personlige bagasje med verdi til og med 10 000 kr.

§ 8–5–12. Gyldighet av opprinnelsesbevis

Et opprinnelsesbevis er gyldig i ti måneder etter utstedelsen i eksportlandet. § 8–5–4 annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 8–5–13. Verifisering av opprinnelsesbevis

- (1) Tollmyndighetene kan sette som vilkår for preferansetoll at eksportlandets tollmyndigheter verifiserer at varen som er omfattet av fremlagt opprinnelsesbevis er en opprinnelsesvare og at opprinnelsesbeviset er ekte.
- (2) Dersom tollmyndighetene ikke har mottatt svar på forespørsel til eksportlandets tollmyndighet innen seks måneder eller svaret ikke inneholder tilstrekkelig informasjon til å fastslå varenes opprinnelse, gis det ikke preferansetoll med mindre tollmyndighetene ikke finner grunn til å tvile på opprinnelsen.

Kapittel 9. Tollnedsettelse i budsjettåret

- Det er fastsatt bestemmelser til utfylling av tolloven § 9–1 til § 9–4 av Landbruks- og matdepartementet. Se
- forskrift 27. juni 2008 nr. 746 om omregningsfaktorer for råvarer ved fastsettelse av tollsatser innenfor kvotene for karbohydratråvarer, oljefrø og matkorn samt ved generelle tollnedsettelse for proteinråvarer og fett til kraftfor,
 - forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer,
 - forskrift 5. juli 2002 nr. 828 om individuelle tollnedsettelse og fordeling av tollkvoter til konserverindustrien
 - forskrift 21. desember 2001 nr. 1647 om fastsettelse av nedsatte tollsatser ved import av industrielt bearbejdede jordbruksvarer.

Kapittel 10. Handelstiltak

Det er fastsatt bestemmelser til utfylling av tolloven § 10–6 av Landbruks- og matdepartementet. Se forskrift 17. desember 1998 nr. 1448 om økning i tariffmessig toll – beskyttelsestoll – på landbruksvarer.

Kapittel 11. Refusjon av toll ved gjenutførsel**§ 11–1. Tollrefusjon ved gjenutførsel av vare benyttet ved reparasjon eller bearbeiding****§ 11–1–1. Tollrefusjon ved gjenutførsel av vare benyttet ved reparasjon eller bearbeiding**

- (1) Refusjon kan innvilges selv om varen er innført av en annen enn den som utfører varen. Dette gjelder også dersom bearbeidingen, reparasjonen eller fremstillingen har foregått av inntil tre næringsdrivende i fellesskap.
- (2) Tollmyndighetene kan i særlige tilfeller forlenge tollovens gjenutførselsfrist.
- (3) Tollmyndighetene kan frafalle tollovens vilkår om gjenutførsel dersom varen blir destruert under kontroll av eller etter avtale med tollmyndighetene. Den næringsdrivende må bære kostnadene ved destruksjonen.
- (4) Det er et vilkår for refusjon at det ikke er utstedt opprinnelsesbevis etter § 8–4–17 for den bearbejdede varen. Dette gjelder likevel ikke dersom
- de innførte innsatsmaterialene ikke er omfattet av vareomfanget i den frihandelsavtalen som den utførte varen (ferdigvaren) er underlagt, eller
 - de innførte innsatsmaterialene er innført som opprinnelsesvarer med nedsatt tollsats i henhold til frihandelsavtalen.

§ 11–2. Tollrefusjon ved gjenutførsel av vare i uendret tilstand mv.

§ 11–2–1. Tollrefusjon ved gjenutførsel av vare i uendret tilstand mv.

- (1) Tollmyndighetene kan i særlige tilfeller forlenge tollovens gjenutførselsfrist.
- (2) Tollmyndighetene kan frafalle tollovens vilkår om gjenutførsel dersom varen blir destruert under kontroll av eller etter avtale med tollmyndighetene. Den næringsdrivende må bære kostnadene ved destruksjonen.
- (3) Innlegg på tollfritt utsalg på lufthavn (tollager C) anses som bestemt for utførsel etter tolloven § 11–2 første ledd bokstav c.

§ 11–3. Delvis tollrefusjon

§ 11–3–1. Delvis tollrefusjon

Tollmyndighetene kan frafalle tollovens vilkår om gjenutførsel dersom varen blir destruert under kontroll av eller etter avtale med tollmyndighetene. Den næringsdrivende må bære kostnadene ved destruksjonen.

§ 11–4. Gjenutførsel ved feil eller særlige omstendigheter

§ 11–4–1. Refusjon ved feil mv.

- (1) Toll kan refunderes for vare som gjenutføres fordi den er feilsendt, feilbestilt, levert for sent eller ikke i samsvar med bestillingen dersom selgeren har
 - a) levert gratis erstatningsleveranse for varene og erstatningsleveransen er fortollet, eller
 - b) akseptert at varen ikke er i samsvar med inngått avtale mellom selger og kjøper.
- (2) Tollmyndighetene kan i særlige tilfeller forlenge tollovens gjenutførselsfrist.
- (3) Tollmyndighetene kan frafalle tollovens vilkår om gjenutførsel, dersom varen blir destruert under kontroll av, eller etter avtale med tollmyndighetene. Den næringsdrivende må bære kostnadene ved destruksjonen.

§ 11–5. Kompensasjon for toll til fiske- og fangstfartøy registrert i Norge

Det er fastsatt bestemmelser til utfylling av tolloven § 11–5 av Finansdepartementet. Se forskrift (Nr. 83) 30. september 1980 nr. 6 om kompensasjon for toll, særavgifter og merverdiavgift på proviant forbrukt om bord på fartøyer som driver fiske og fangst i fjerne farvann.

Kapittel 12. Særlige forvaltningsregler

§ 12–13. Bindende forhåndsuttalelser

§ 12–13–1. Søknad om bindende klassifiseringsuttalelser

- (1) Tollmyndighetene kan etter søknad gi bindende forhåndsuttalelse om klassifisering i tolltariffen av vare til
 - a) importør av varer til Norge,
 - b) eksportør av varer til eller fra Norge,
 - c) produsent av varer i Norge der klassifisering av varene har betydning for andre nasjonale bestemmelser.
- (2) Det er et vilkår for å få en bindende klassifiseringsuttalelse at søknaden fremsettes skriftlig på skjemaet RD 0009 til tollmyndighetene der søkeren er hjemmehørende. Det skal fremsettes separat søknad for hver enkelt vare det søkes om klassifiseringsuttalelse for. Om nødvendig skal det legges frem prøve av den aktuelle varen og eventuelt innholdsfortegnelse, tegninger, brosjyrer eller annen dokumentasjon.

§ 12–13–2. Klassifiseringsuttalelsen

- (1) En klassifiseringsuttalelse er bindende både for den som har fått uttalelsen og for tollmyndighetene.
- (2) En klassifiseringsuttalelse er bare gyldig for den som har fått uttalelsen i forbindelse med vare vedkommende selv innfører, utfører eller produserer. Varen må være identisk med den varen som er beskrevet i klassifiseringsuttalelsen.
- (3) En klassifiseringsuttalelse er bindende i seks år fra uttalelsen er gitt. Uttalelsen er bare bindende for vare som blir tollbehandlet eller produsert etter at klassifiseringsuttalelsen er gitt.

§ 12–13–3. Tilbaketrekking av klassifiseringsuttalelser

- (1) Tollmyndighetene kan trekke tilbake en klassifiseringsuttalelse dersom
 - a) det foretas endringer i tolltariffen, HS-nomenklaturen eller de forklarende kommentarene til disse,
 - b) det blir fattet klassifiseringsavgjørelser i HS-komiteen i Verdens Tollorganisasjon (WCO) om tilsvarende vare som klassifiseringsuttalelsen gjelder, eller
 - c) det er gitt forskjellige klassifiseringsuttalelser for like varer.
- (2) Klassifiseringsuttalelsen anses trukket tilbake fra det tidspunkt den som har fått uttalelsen har mottatt melding om dette. Den som har fått klassifiseringsuttalelsen kan likevel bruke uttalelsen i ytterligere seks måneder dersom det kan dokumenteres at varene er avtalt kjøpt eller solgt før klassifiseringsuttalelsen ble tilbakekalt.
- (3) Ved tilbaketrekking av en klassifiseringsuttalelse skal tollmyndighetene gi en ny uttalelse dersom det foreligger tilstrekkelige opplysninger for dette.

Kapittel 13. Alminnelige bestemmelser om tollkontroll

§ 13–1. Tollmyndighetenes undersøkelser mv.

§ 13–1–1. Undersøkelse på person

(1) Innledende undersøkelse på person kan tollmyndighetene gjennomføre som rutinekontroll. Dette omfatter undersøkelse av klær unntatt ordinær truse og bh, hodet med dets hår og hulrom, hender, føtter og synlige fremmedlegemer.

(2) Ved mistanke om ulovlig vareførsel kan tollmyndighetene iverksette inngripende undersøkelse på person. Dette kan omfatte fullstendig avkledning og besiktigelse av kroppen, samt delvis avkledning inn til ordinær truse/bh. Slik inngripende undersøkelse foretas på avskjermet sted av tollpersonale av samme kjønn som den kontrollerte. Tollmyndighetenes undersøkelse kan ikke omfatte kontroll av kroppens hulrom andre steder enn i hodet. Tollmyndighetene kan kreve at den som kontrolleres beveger seg, slik at det kan undersøkes om fremmedlegemer er festet til kroppen.

(3) Dersom den kontrollerte ønsker å benytte avtrede under kontrollen, kan tollmyndighetene kreve at særskilt avtrede benyttes ved mistanke om ulovlig vareførsel.

(4) Ved mistanke om at den kontrollerte skjuler vare i kroppen kan tollmyndighetene anmode den kontrollerte om å avgi urinprøve eller avføring på særskilt avtrede. Dersom den kontrollerte nekter slik undersøkelse, kan tollmyndighetene anmode påtalemyndigheten om å foreta slik undersøkelse. Tollmyndighetene kan også anmode påtalemyndigheten om innvendig kontroll. Påtalemyndighetens kontroller følger straffeprosessens regler.

(5) Kontrollen skal foretas så skånsomt og hensynsfullt som mulig og på en minst mulig krenkende måte. Personer som forsøker å unndra seg kontroll, kan holdes tilbake med makt.

(6) Dersom den kontrollerte ved en inngripende undersøkelse etter annet ledd, på stedet eller innen en uke etterpå, krever at mistanken begrunnes, skal tollmyndighetene innen en uke deretter gi en skriftlig, kortfattet begrunnelse for denne undersøkelsen. I begrunnelsen skal nevnes de faktiske forhold som ligger til grunn for mistanken. I tillegg bør nevnes de hovedhensyn som har vært avgjørende for vurderingen. Tollmyndighetene plikter ikke å opplyse om kilder eller kontrollmetodikk som av tollfaglige grunner bør behandles fortrolig overfor den kontrollerte eller allmennheten. Fremsatt klage eller krav om begrunnelse har ikke oppsettende virkning på undersøkelsen.

§ 13–1–2. Diplomatiske og konsulære representanter mv.

(1) Følgende kan ikke kontrolleres eller holdes tilbake i forbindelse med tollkontroll:

- a) diplomatiske og konsulære representanter ved fremmede staters utenriksstasjoner i Norge,
- b) Den Europeiske Kommissjonens delegasjonsmedlemmer,
- c) utenlandske NATO- eller Partnerskap for fred-styrker, personale ved NATOs hovedkvarter, samt personer som på annen måte representerer NATO i Norge,
- d) personer som har De Forente Nasjoners passérbrev (Laissez-passer),
- e) personer som har anbefalingsbrev fra norsk diplomatisk stasjon (norsk laissez-passer),
- f) tjenestemenn ved Atomenergibyrådet (IAEA),
- g) representanter for Western European Armaments Organisation, jf. bestemmelser i forskrift 14. februar 1997 nr. 131,
- h) representanter for Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE), jf. bestemmelser i forskrift 7. januar 2000 nr. 14,
- i) representanter for inspeksjonsgruppen som er opprettet etter konvensjon om forbud mot utvikling, produksjon, lagring og bruk av kjemiske våpen 13. januar 1993 (kjemivåpenkonvensjonen).

(2) Utenlandske statsborgere som er i familie med og tilhører samme husstand som personer i første ledd, kan heller ikke kontrolleres eller holdes tilbake i forbindelse med tollkontroll.

(3) Personlig bagasje som tilhører personer som nevnt i første og annet ledd kan ikke kontrolleres med mindre det foreligger skjellig grunn til mistanke om at bagasjen inneholder gjenstander som personen ikke fritt kan medbringe til Norge i henhold til § 5–3–2, eller gjenstander som er avhengig av tillatelser fra andre myndigheter. Dersom det foretas kontroll, har bagasjens eier rett til å være til stede.

§ 13–2. Tollmyndighetenes adgang utendørs

§ 13–2–1. Tollmyndighetenes adgang

Tollmyndighetene skal ha uhindret adgang ved havner og lufthavner, uavhengig av sikkerhets- og adgangsprosedyrer som gjelder for slike områder. Adgangen omfatter også bygninger som har sammenheng med driften av områdene. Sikkerhets- og adgangsprosedyrer skal i slike tilfeller tilpasses tollmyndighetenes behov, og eier av området belastes kostnadene med å gi tollmyndighetene adgang til området.

§ 13–3. *Kontroll av vareførsel mv.*

§ 13–3–1. *Transportmidler, bagasje, postsendinger mv.*

(1) Kontrolltiltak kan blant annet omfatte demontering av kontrollobjekter, midlertidig tilegnelse av transportmidlers nøkler, flytting av kontrollobjekter til egnet kontrollfasilitet, gjennomlysning av transportmidler og bagasje, søk med hund og åpning av postsendinger. Kontrollen skal foretas så skånsomt og hensynsfullt som mulig.

(2) Kurerpost til fremmede staters utenriksstasjoner i Norge, NATOs hovedkvarter i Norge, FN og FNs særorganisasjoner skal bare kontrolleres dersom Utenriksdepartementet har gitt samtykke til det. Nødvendig kurerlegitimasjon må fremvises for å unngå kontroll etter denne bestemmelsen.

(3) Når det gjelder transportmidler vises det også til § 13–5–1.

§ 13–4. *Kontroll av dokumenter mv.*

§ 13–4–1. *Kontroll av dokumenter mv.*

(1) Tollmyndighetene bestemmer i det enkelte tilfelle om det skal foretas kontroll av dokumenter og programvare, og i hvilken utstrekning og på hvilken måte dette eventuelt skal gjøres.

(2) Dersom tollmyndighetene i forbindelse med kontrollen kommer i besittelse av overskuddsinformasjon, skal slik informasjon så snart som mulig slettes eller tilbakeleveres. Så langt det er praktisk mulig skal informasjonen gjennomgås på kontrollstedet. Med overskuddsinformasjon menes opplysninger om forhold som ikke har betydning for tollmyndighetenes kontroll.

§ 13–4–2. *Dekksdagbok*

Tollmyndighetene kan kreve fremlagt dekkdagbok for å kontrollere riktigheten av opplysninger gitt av fartøysfører eller rederi.

§ 13–5. *Kontroll med tollager*

§ 13–5–1. *Kontroll med tollager mv.*

Tollmyndighetene kan kontrollere ethvert transportmiddel som kommer til eller forlater et tollager. Tollmyndighetene kan kontrollere alle varer som ankommer, tas ut eller oppbevares på tollager. Tollmyndighetene kan når som helst foreta kontroll av lagerregnskapet og lagerbeholdningen.

§ 13–6. *Tollmyndighetenes adgang til å bruke makt*

§ 13–6–1. *Alminnelige bestemmelser om tjenestehandlinger og maktbruk*

(1) Den som utøver tollmyndighet kan bruke makt under iverksettelse og gjennomføring av en tjenestehandling dersom dette skjer innenfor tollovens ramme og det ellers finnes nødvendig og forsvarlig i betraktning av situasjonens alvor, følgene for den maktanvendelsen rettes mot og forholdene for øvrig.

(2) Den som utøver tollmyndighet skal ikke ta i bruk noe sterkere middel før mildere midler forgjeves har vært forsøkt, eller situasjonen tilsier at slike må antas utilstrekkelige eller u hensiktsmessige. Tjenesteoppdragets mål skal søkes nådd gjennom opplysning, råd, pålegg eller advarsel, eller ved iverksettelse av regulerende eller forebyggende tiltak.

(3) Under utøvelsen av tjenesten skal den som utøver tollmyndighet være sannferdig, saklig og upartisk.

(4) Tjenesteutøvelsen skal alltid være basert på respekt for de grunnleggende menneskerettigheter og det enkelte menneskes verdighet.

§ 13–6–2. *Adgang med makt til transportmiddel, sted eller område*

(1) Ved iverksettelse og gjennomføring av en tjenestehandling som gjelder adgang til transportmiddel, sted eller område hvor tollmyndighetene etter tolloven har rett til å ferdes eller foreta undersøkelser, skal det gripes inn på den måte og med de midler som er lovlige, og som finnes nødvendige og forholdsmessige i betraktning av situasjonens alvor, tjenestehandlingens art og formål, samt omstendighetene for øvrig.

(2) Dersom bruken av makt medfører skade på person eller eiendom, eller situasjonen tilsier at det kan bli klaget over tollmyndighetenes handlemåte, skal den som utøver tollmyndighet innrapportere forholdet til sin foresatte umiddelbart. Denne rapporteringen skal være skriftlig.

§ 13–7. *Plikt til å medvirke ved tollkontroll*

§ 13–7–1. *Plikt til å medvirke ved tollkontroll*

Enhver som stanses av tollmyndighetene skal oppgi personalia dersom dette kreves. Det skal gis de opplysninger og ytes den hjelp som tollmyndighetene finner nødvendig for å gjennomføre kontrollen. Dette kan omfatte åpning av bagasje, bistand til utpakking, fremvisning av varen, påvisning av lukkede rom mv.

§ 13–7–2. *Utlevering av passasjeropplysninger*

(1) Transportselskap eller representant for transportselskap skal etter pålegg straks gi tollmyndighetene opplysninger som tollmyndighetene finner nødvendige for å gjennomføre kontrollen av passasjerer som ferdes til

eller fra norsk tollområde med selskapets transportmidler. Transportselskapet eller selskapets representant skal herunder gi opplysninger om passasjerer som er registrert i billettreservasjonsregister.

(2) Opplysningsplikten omfatter bare opplysninger om personer som er under reise til eller fra tollområdet eller i tilknytning til en nært forestående reise fra tollområdet.

(3) Transportselskapet skal gi tollmyndighetene opplysningene ved terminaltilgang i lokaler anvist av tollmyndighetene, eller i annet elektronisk format.

(4) Tollmyndighetene kan bare innhente opplysninger som er nødvendige for gjennomføringen av tollmyndighetenes kontrollvirksomhet. Opplysningene kan ikke overføres elektronisk til eller direkte lagres i tollmyndighetenes datasystemer.

Kapittel 14. Tollsamarbeid med annen stat

§ 14–1. Håndhevelse av annen stats tollbestemmelser i kontrollområde på norsk område

§ 14–1–1. Håndhevelse av svenske og finske tollbestemmelser på norsk område

(1) Kontrollområdene ved riksgrensen mellom Norge og henholdsvis Sverige og Finland består av de områdene og strekningene som er nevnt i § 14–2–1 og § 14–2–2.

(2) I kontrollområdene kan både norske og henholdsvis svenske og finske tollmyndigheter utføre tollekspedisjon og tollkontroll i samsvar med både norske og henholdsvis svenske og finske tollbestemmelser. Med svenske og finske tollbestemmelser menes både nasjonale bestemmelser som tollmyndighetene er satt til å håndheve og tilsvarende EU-bestemmelser.

§ 14–2. Fastsettelse av særskilt kontrollområde

§ 14–2–1. Kontrollområde ved grensen mellom Norge og Sverige

(1) Kontrollområdets land- og sjøområde rekker 15 kilometer i luftlinje ut fra riksgrensen mellom Norge og Sverige. I nord går kontrollområdet til riksgrensen ved Treriksrøysa mellom Norge, Sverige og Finland. I sør går kontrollområdet til brytningspunktet mellom to linjer som trekkes henholdsvis en nautisk mil sørøst for Bjørneskjær og to og en halv nautisk mil sørvest for Sponvika.

(2) Norsk side av følgende jernbanelinjer med stasjonsområder tilhører kontrollområdet:

- a) Oslo–Göteborg
- b) Oslo–Laxå
- c) Trondheim–Ånge
- d) Narvik–Luleå.

(3) Norsk side av følgende veistrekninger tilhører kontrollområdet:

- a) Junkerdalen–Fauske
- b) Junkerdalen–Mo
- c) Strimasund–Tärnaby
- d) Narvik–Luleå
- e) Joesjö–Tärnaby
- f) Merkenes–Arjeplog.

(4) Bestemmelsene for kontrollområdet gjelder også på annet norsk område dersom en mistenkt forfølges over grensen for kontrollområdet i umiddelbar sammenheng med en antatt overtredelse.

§ 14–2–2. Kontrollområde ved grensen mellom Norge og Finland

Kontrollområdet rekker sju kilometer i luftlinje fra riksgrensen mellom Norge og Finland. I vest går kontrollområdet til Treriksrøysa mellom Norge, Finland og Sverige. I øst går kontrollområdet til grenserøysa på Krokfjellet.

§ 14–3. Håndhevelse av norske tollbestemmelser på annen stats territorium

§ 14–3–1. Håndhevelse av norske tollbestemmelser på svensk territorium

(1) Tollekspedering og tollkontroll i kontrollområdet på svensk territorium skal foretas etter både norske og svenske tollbestemmelser, Overenskomst 28. oktober 1959 nr. 1 mellom Norge og Sverige om grensetollsamarbeid og Avtale om tollsamarbeid mellom Det europeiske fellesskap og Kongeriket Norge.

(2) Tollekspedering og tollkontroll kan foretas av norske eller svenske tollmyndigheter.

§ 14–3–2. Håndhevelse av norske tollbestemmelser på finsk territorium

(1) Tollekspedering og tollkontroll i kontrollområdet på finsk territorium skal foretas etter både norske og finske tollbestemmelser, Overenskomst 10. desember 1968 nr. 1 mellom Norge og Finland om grensetollsamarbeid og Avtale 10. april 1997 nr. 1 om tollsamarbeid mellom Det europeiske fellesskap og Norge.

(2) Tollekspedering og tollkontroll kan foretas av norske eller finske tollmyndigheter. Tollkontroll bør i alminnelighet bare finne sted på mellomriksveier mellom de to land.

*Kapittel 16. Straff og andre reaksjoner**§ 16–8. Inndragning***§ 16–8–1. Tilbakebetaling av beslaglagte betalingsmidler**

(1) Betalingsmidler som etter overtredelse av § 3–1–2 er beslaglagt av tollmyndighetene etter tolloven § 16–13, skal leveres tilbake til den som hadde betalingsmidlene med seg ved inn- eller utførsel dersom inndragning ikke finner sted. Bot som er ilagt i forbindelse med overtredelse av bestemmelsene kommer til fradrag før tilbakelevering.

(2) Dersom tollmyndighetene ikke oppnår kontakt med den som hadde med seg betalingsmidlene, tilfaller betalingsmidlene statskassen ett år etter at spørsmålet om inndragning ble avgjort av påtalemyndigheten.

*§ 16–9. Forenklet forelegg***§ 16–9–1. Utstedelse av forenklet forelegg**

(1) Tollmyndighetene kan foreta bøtelegging på stedet eller i ettertid ved forenklet forelegg i de tilfeller av ulovlig innførsel som er nevnt i § 16–9–2. Med ulovlig innførsel menes innførsel eller forsøk på innførsel av vare utenom tollmyndighetenes kontroll i strid med bestemmelser gitt i eller med hjemmel i tolloven.

(2) Det kan ikke utstedes forenklet forelegg for vare som det kreves særskilt tillatelse til å innføre, herunder narkotika, legemidler, våpen, levende dyr og kjøtt fra land hvor det foreligger fare for smitte av husdyrsykdommer. Forenklet forelegg kan likevel utstedes ved ulovlig innførsel av alkoholholdige drikkevarer.

§ 16–9–2. Forenklet forelegg – varer og beløp

(1) Ulovlig innførsel av varer kan avgjøres ved forenklet forelegg ved innførsel av følgende varer, og med følgende beløp:

- a) inntil 5 liter drikk med alkoholinnhold fra og med 22,1 til og med 60 volumprosent:

<i>Antall liter</i>	<i>Beløp</i>
til og med 1	300 kr
derover til og med 2	600 kr
derover til og med 3	1200 kr
derover til og med 4	1900 kr
derover til og med 5	2600 kr

- b) inntil 10 liter drikk med alkoholinnhold over 7,0 til og med 22 volumprosent:

<i>Antall liter</i>	<i>Beløp</i>
til og med 2	300 kr
derover til og med 4	600 kr
derover til og med 6	1200 kr
derover til og med 8	1900 kr
derover til og med 10	2600 kr

- c) inntil 50 liter drikk med alkoholinnhold fra og med 2,5 til og med 7,0 volumprosent:

<i>Antall liter</i>	<i>Beløp</i>
til og med 10	300 kr
derover til og med 20	600 kr
derover til og med 30	1200 kr
derover til og med 40	1900 kr
derover til og med 50	2600 kr

- d) inntil 1000 sigaretter, sigarer eller sigarillos:

<i>Antall</i>	<i>Beløp</i>
til og med 400	300 kr
derover til og med 600	600 kr
derover til og med 800	1200 kr
derover til og med 1000	1900 kr

- e) inntil 1000 gram snus, skråtobakk og røyketobakk:

<i>Antall gram</i>	<i>Beløp</i>
til og med 500	300 kr
derover til og med 750	600 kr
derover til og med 1000	1200 kr

- f) inntil 40 kg kjøttvarer:

<i>Antall kg</i>	<i>Beløp</i>
til og med 10	300 kr
derover til og med 20	600 kr
derover til og med 30	1200 kr
derover til og med 40	1900 kr

- g) drivstoff:

<i>Antall liter</i>	<i>Beløp</i>
til og med 100	300 kr
derover til og med 200	600 kr
derover til og med 400	1200 kr
derover til og med 500	1900 kr
derover til og med 600	2600 kr

h) andre varer til en verdi av inntil 8000 kr:

<i>Verdi i norske kr</i>	<i>Beløp</i>
til og med 2000	300 kr
derover til og med 4000	600 kr
derover til og med 6000	1200 kr
derover til og med 8000	1900 kr

(2) Reisegods som kan innføres tollfritt etter tolloven § 5–1 første ledd bokstav a, skal ikke inngå i mengde- og verdigrensene i første ledd. Retten til å innføre varer tollfritt etter nevnte bestemmelse faller ikke bort ved ulovlig innførsel som kan avgjøres ved forenklet forelegg. Dette gjelder uavhengig av om siktede vedtar forelegget.

(3) Omfatter en og samme overtredelse flere varetyper som nevnt i første ledd, legges bøtebeløpene sammen til en felles bot. Forenklet forelegg kan ikke utferdiges dersom bøtebeløpene til sammen overstiger 6000 kr.

§ 16–9–3. *Inndragning*

(1) Forelegget skal omfatte inndragning av de varer som er innført ulovlig.

(2) Er det rimelig av hensyn til siktede, kan det istedenfor varen inndras et beløp som svarer til varens verdi. Det samme gjelder dersom det er upraktisk for tollmyndighetene å ta hånd om varen. Det skal betales toll og avgifter for varer som den reisende får beholde etter denne bestemmelsen.

§ 16–9–4. *Subsidiær fengselsstraff*

Forelegget skal omfatte subsidiær fengselsstraff. Den subsidiære fengselsstraffen fastsettes på følgende måte:

- ved bot til og med 300 kr: 1 dags fengsel
- ved bot til og med 1000 kr: 2 dager fengsel
- ved bot til og med 2000 kr: 3 dager fengsel
- ved bot til og med 6000 kr: 4 dager fengsel.

§ 16–9–5. *Utferdigelse av forelegg*

(1) Forenklet forelegg skal som hovedregel utferdiges i umiddelbar tilknytning til overtredelsen og i siktedes nærvær. Forelegg som er skrevet ut på stedet, faller bort dersom det ikke straks vedtas. Er siktede under 18 år, kan det gis en kort frist for vedtakelsen av forelegget.

(2) Forelegget kan likevel utferdiges i ettertid på bakgrunn av rapporter fra finske eller svenske tollmyndigheter. Forelegget skal da inneholde en oppfordring til siktede om å vedta forelegget innen en fastsatt frist. Fristen fastsettes slik at den siktede får en betenkningstid som i alminnelighet bør være fra tre til ti dager. Forelegget faller bort dersom det ikke vedtas innen fristen.

§ 16–9–6. *Innholdskrav*

Forelegget skal dateres og underskrives av representant for tollmyndighetene og inneholde

- siktedes navn, adresse og fødselsnummer,
- stikkordsmessig angivelse av hvilket straffebud som er anvendt og hvilket forhold forelegget gjelder,
- fastsetting av den bot og i tilfelle den inndragning som kreves, og den fengselsstraff som inntreer om boten ikke blir betalt.

§ 16–9–7. *Annullering og opphevelse*

(1) Inneholder forelegget skrivefeil, regnefeil eller andre åpenbare uriktigheter eller utelatelser som oppdages i umiddelbar tilknytning til vedtakelsen, kan forelegget annulleres og nytt utferdiges.

(2) Påtalemyndigheten kan oppheve et vedtatt forelegg til gunst for siktede.

§ 16–10. *Tilleggstoll*

§ 16–10–1. *Utmåling av tilleggstoll*

(1) Tilleggstoll utmåles etter en konkret helhetsvurdering hvor det tas hensyn til graden av skyld, unndragelsens størrelse og forholdene for øvrig. Grunnlaget for utmålingen er unndratt eller forsøkt unndratt toll for den eller de varer som tollovertredelsen gjelder.

(2) Som et utgangspunkt skal det gis tilleggstoll fra 0 til og med 30 prosent ved uaktsomme overtredelser og tilleggstoll fra 30 til og med 60 prosent ved grovt uaktsomme eller forsettlig overtredelser.

§ 16–14. *Behandling av beslag*

§ 16–14–1. *Behandling av beslag*

(1) Andre beslaglagte varer enn varer som er utsatt for hurtig bedervelse og levende dyr kan også utleveres eieren mot betaling av toll og avgifter. Det er et vilkår for utlevering at det stilles sikkerhet som svarer til varens

verdi. Der det ikke stilles depositum, skal sikkerhet stilles i form av selvskyldnerkausjon. Skattebetalingsforskriften § 14–20–4 gjelder tilsvarende så langt den passer. Utlevering kan ikke skje dersom forholdet anmeldes til påtalemyndigheten.

(2) Beslag kan unnlates dersom det er grunn til å gå ut fra at tollmyndighetene når som helst kan få rådighet over varen eller dens verdi. Verdien skal være fastsatt av tollmyndighetene og godtatt av eieren.

Kapittel 17. Ikrafttredelse og endringer i andre forskrifter

§ 17–1–1. Ikrafttredelse og endringer i andre forskrifter

Forskriften trer i kraft 1. januar 2009. Fra samme tid oppheves

1. Forskrift 15. desember 1967 nr. 8962 til tolloven
2. Forskrift 18. desember 1970 nr. 20 om tildeling og bruk av ufortollet proviant om bord i norske marinefartøyer
3. Forskrift 8. november 1972 nr. 4 om tollfritak for visse varer som innføres av grenseboere
4. Forskrift 12. desember 1975 nr. 1 om toll- og avgiftsfritak for visse gavesendinger
5. Forskrifter 17. mars 1977 nr. 1 om tollfritak i forbindelse med norsk industriproduksjon under F-16-programmet
6. Forskrift 3. desember 1980 nr. 4917 om varers tollverdi
7. Forskrift 21. desember 1982 nr. 1809 om tollfrihet for brukt lystfartøy som føres inn ved eierens flytting til Norge
8. Forskrift 26. oktober 1983 nr. 1587 om tollfri import av premier
9. Forskrift 15. april 1985 nr. 847 om toll- og avgiftsfri innførsel av reiseutstyr og varer som innføres til tollområdet om bord i lystfartøyer, og om tollvesenets behandling av varer utover den toll- og avgiftsfrie kvote i slike fartøyer
10. Forskrift 24. januar 1986 nr. 333 om toll- og avgiftsfri tildeling av proviant m.v. til luftfartøy i utenriks trafikk
11. Forskrift 5. november 1986 nr. 2057 om toll- og avgiftsfri bruk/oppbevaring av proviant som kommer til tollområdet
12. Forskrift 28. april 1993 nr. 325 om tildeling av tollkvoter
13. Forskrift 4. november 1994 nr. 988 om særskilt tollnedsettelse ved gjeninnførsel av varer etter foredling i utlandet
14. Forskrift 30. januar 1995 nr. 89 om tollfrihet ved innførsel av tekstilvarer etter leieforedling
15. Forskrift 6. september 1995 nr. 785 om toll- og avgiftsfri innførsel av arvegods
16. Forskrift 13. mars 1996 nr. 266 om frisoner og frihavner
17. Forskrift 20. februar 1998 nr. 158 om varers opprinnelse mv ved bruk av tollpreferansesystemet for utviklingsland (Generalized System of Preferences – GSP)
18. Forskrift 20. januar 1999 nr. 27 om bearbeiding av ufortollete landbruksvarer
19. Forskrift 24. august 1999 nr. 959 om bruk av forenklet forelegg ved mindre alvorlige tilfeller av ulovlig innførsel
20. Forskrift 3. april 2000 nr. 345 om grensetollsamarbeid mellom Norge og Finland
21. Forskrift 13. desember 2000 nr. 1252 om tollfritak for landbruksvarer til teknisk bruk
22. Forskrift 14. januar 2002 nr. 51 om tollfritak ved gjeninnførsel av norske eller tidligere fortollete varer etter reparasjon eller bearbeiding på Svalbard
23. Forskrift 10. januar 2003 nr. 32 om toll- og avgiftsfri innførsel og forenklet fortolling av reisegods
24. Forskrift 10. februar 2004 nr. 394 om toll- og avgiftsfrie varer for salg om bord på ferger i nordisk trafikk
25. Forskrift 27. april 2004 nr. 668 om Tollvesenets adgang til å gi bindende forhåndsuttalelser om klassifisering av vare i henhold til gjeldende tolltariff
26. Forskrift 10. mai 2004 nr. 725 om lettelsener i meldeplikt for småfly mv. i trafikk mellom Norge og øvrige Schengen-land
27. Forskrift 13. desember 2004 nr. 1702 om preferensielle opprinnelsesregler
28. Forskrift 23. mai 2007 nr. 541 om grensetollsamarbeid mellom Norge og Sverige.

Vedlegg 1. Landingsplasser for luftfartøy

Tollregion Nord-Norge:

Bardufoss, Berlevåg, Båtsfjord, Hammerfest, Hasvik, Honningsvåg, Mehamn, Sørkjosen, Vadsø og Vardø.

Tollregion Vest-Norge:

Bømøen (Voss), Florø, Førde, Gossen (Aukra), Kristiansund, Molde, Rosendal, Sandane, Sandviken (Bergen), Sogndal, Stord (Sørstokken), Ulven (Os), Vangsvatn (Voss), Vinnu (Sunnalsøra) og Ørsta/Volda.

Tollregion Midt-Norge:

Andøya, Brønnøysund, Frøya (Flatval), Grogne (Bjørge), Hattfjelldal, Jonsvann, Losen (Kvål), Mo i Rana, Mosjøen, Namsos, Narvik, Oppdal (Fagerhaug), Rognan, Røros, Rørvik, Røst, Sandnessjøen, Snåsa (Grønøra), Stokmarknes, Øian (Meråker) og Ørland.

Tollregion Oslo og Akershus:

Kjeller, Lilløykilen sjøflyhavn, Oslo sjøflyplass Fornebu og Ski.

Tollregion Sør-Norge:

Bykle (Hovden i Setesdal), Eggemoen, Fyresdal, Geilo (Dagali), Gullknapp (Arendal), Hokksund, Jarlsberg, Klanten (Golsfjellet), Lista (Farsund), Longum Park (Arendal), Lunde, Nordsjø havn, Notodden, Skien (Geiteryggen) og Åraksøyene (Valle i Setesdal).

Tollregion Øst-Norge:

Dokka (Thomlevoll), Elverum (Starmoen), Frya, Hamar (Stafsberg), Haslemoen, Kongsvinger (Gjølstad), Maarud, Rakkestad, Reinsvoll, Rygge, Strandefjorden (Fagernes), Sølentua, Trysil, Tynset og Østre Åra.

*Vedlegg 2. Grensekommuner**Norge**Østfold:*

Halden, Aremark, Marker, Rømskog og Hvaler.

Akershus:

Aurskog-Høland.

Hedmark:

Eidskog, Kongsvinger, Grue, Åsnes, Våler, Elverum, Trysil og Engerdal.

Sør-Trøndelag:

Røros og Tydal.

Nord-Trøndelag:

Meråker, Verdal, Snåsa, Lierne og Røyrvik.

Nordland:

Hattfjelldal, Hemnes, Rana, Saltdal, Fauske, Sørfold, Hamarøy, Tysfjord, Ballangen og Narvik.

Troms:

Bardu, Målselv og Storfjord.

Finnmark:

Kautokeino, Karasjok, Tana (Polmak) og Sør-Varanger.

*Sverige**Göteborg och Bohus Län:*

Strömstad og Bullaren.

Alvsborgs län:

Dals Ed og Lelång.

Värmlands län:

Holmedal, Töcksmark, Järnskog, Köla, Eda, Gunnarskog, Gräsmark, Fryksände, Östmark, Vitsand og Finnskoga-Dalby.

Kopparbergs län:

Lima, Transtrand, Särna, Idre, Jämtland, Tännäs, Storsjö församling i Ovre Ljungdalen, Undersåker, Åre, Kall, Rönnöfors kyrkobokföringsdistrikt i Offerdal, Hotagen og Frostviken.

Västerbottens län:

Dorotea kommune, Tärna, Stensele, Solsele og Vilhelmina.

Norrbottens län:

Arjeplog, Jokkmokk, Gällivare, Kiruna stad og Karesuando.

Finland

Inari, Utsjöki og Enontekiö.

Vedlegg 3. Hvilke land og områder som omfattes av gruppene innenfor GSP-ordningen

Den norske GSP-ordningen bygger på den til enhver tid gjeldende DAC-listen fra OECD. Alle landene på DAC-listen kan bli omfattet av den norske GSP-ordningen, men dette er avhengig av at landene notifiserer norske myndigheter om navn og adresse til den myndigheten i landet som er ansvarlig for verifikasjon av opprinnelsesbevis

mv. Dette vedlegget omfatter bare de landene som har gitt slik notifikasjon, og som derved kan oppnå preferansetollbehandling.

Minst utviklede land

Afghanistan
Angola
Bangladesh
Benin
Bhutan
Etiopia
Gambia
Guinea
Haiti
Kapp Verde-øyene
Kongo, Den demokratiske republikken (tidligere Zaire)
Laos, Den Demokratiske Folkerepublikken
Lesotho
Liberia
Madagaskar
Malawi
Maldivene
Mali
Mosambik, Folkerepublikken
Nepal
Niger
Senegal
Sudan
Tanzania, Den Forente Republikk
Togo
Uganda
Zambia.

Lavinntektsland

Elfenbenskysten
Ghana
Kamerun
Kenya
Mongolia
Nicaragua
Papua Ny-Guinea
Zimbabwe.

Mellominntektsland og lavinntektsland med befolkning over 75 millioner

Albania
Algerie
Argentina
Bahrain
Barbados
Bolivia
Bosnia-Hercegovina
Botswana
Brasil
Colombia
Cook-øyene (New Zealand)
Costa Rica
Cuba
Dominica
Den Dominikanske Republikk
Ecuador
El Salvador
Fiji
Filippinene
Gabon

Guatemala
Guyana
Honduras
India
Indonesia
Irak
Iran
Jamaica
Folkerepublikken Kina
Kuwait
Malaysia
Mauritius
Montenegro
Namibia
Pakistan
Panama
Paraguay
Peru
Saudi-Arabia
Serbia
Sri Lanka
St. Lucia
Surinam
Swaziland
Sør-Afrika
Thailand
Tonga
Trinidad og Tobago
Uruguay
Venezuela
Vietnam.

Vedlegg 4. Liste over den bearbeiding eller foredling som kreves utført på ikke-opprinnelsesmaterialer for at det fremstilte produkt skal oppnå opprinnelsesstatus (jf. forskriftens § 4 første ledd)

Innledende anmerkninger

Forord

Disse anmerkninger skal gjelde, der de passer, for alle fremstilte produkter hvor det er anvendt ikke-opprinnelsesmaterialer, selv om de ikke er underlagt spesielle vilkår omfattet av etterfølgende liste, men i stedet er underlagt regelen om posisjonsskifte gitt i § 4 nr. 1.

Anmerkning 1:

- 1.1 De to første kolonnene i listen beskriver den fremstilte vare. Den første kolonnen angir posisjonsnummeret eller kapittelnummeret i Det harmoniserte system (HS), og den andre kolonnen angir varebeskrivelsen som er brukt i systemet for vedkommende posisjon eller kapittel. For hver anførsel i de to første kolonnene er det fastsatt en regel i kolonne 3. Når, som i noen tilfeller, anførselen i første kolonne begynner med «ex», betyr dette at reglene i kolonne 3 bare gjelder for den delen av posisjonen eller kapittelet som er beskrevet i kolonne 2.
- 1.2 Når flere posisjonsnummer er gruppert sammen eller et kapittelnummer er angitt i kolonne 1, og varebeskrivelsene i kolonne 2 derfor er angitt i generelle vendinger, gjelder den tilhørende regel i kolonne 3 for alle produkter som i HS er klassifisert under posisjoner i dette kapittel eller i enhver av de posisjoner som er gruppert sammen i kolonne 1.
- 1.3 Når det skal anvendes forskjellige regler i prosesslisten, for forskjellige varer under en posisjon, angir hver «strek» varebeskrivelsen for vedkommende del av posisjonen som er dekket av den tilhørende regel i kolonne 3

Anmerkning 2:

- 2.1 For en posisjon eller del av en posisjon som ikke er nevnt i prosesslisten, gjelder regelen om «posisjonsskifte» gitt i § 4 nr. 1. Dersom et «posisjonsskifte» vilkår skal gjelde for varer som er nevnt i prosesslisten, er dette i så fall omfattet av regelen i kolonne 3.

- 2.2 Den bearbeiding eller foredling som kreves av en regel i kolonne 3 skal bare gjelde i forhold til anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer. De begrensninger som er omfattet av en regel i kolonne 3 skal likeledes bare gjelde for anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer.
- 2.3 Når en regel fastsetter at «materialer fra enhver posisjon» kan benyttes, kan også materialer som hører under den samme posisjon som produktet benyttes, dog med forbehold for eventuelle særlige begrensninger som også kan være omfattet av regelen. Med uttrykket «fremstilling av materialer fra enhver posisjon, også fra andre materialer under posisjon ...» menes imidlertid at bare slike materialer, klassifisert under samme posisjon som produktet, som har en annen beskrivelse enn selve produktet i kolonne 2 i Prosesslisten kan benyttes.
- 2.4 Dersom et produkt som er fremstilt av ikke-opprinnelsesmaterialer har oppnådd opprinnelsesstatus gjennom fremstillingen i kraft av regelen med posisjonsskifte eller produktets egen regel i Prosesslisten, og dette produktet anvendes som materiale ved fremstillingen av en annen vare, da skal ikke den regelen som gjelder for produktet som dette materialet inkorporeres i gjelde for det.

Eksempel:

En motor under posisjon 84.07, der regelen fastsetter at verdien av ikke-opprinnelsesmaterialer som kan benyttes ikke må overstige 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, er fremstilt av «annet legert stål i form av råsmidde emner» under posisjon ex. 72.24.

Dersom dette smiemnet er smidd i det berørte land av en blokk (ingot) av ikke-opprinnelse, har smiemnet allerede oppnådd opprinnelse i kraft av regelen for posisjon ex. 72.24 i listen. Smiemnet kan siden inngå som opprinnelsesprodukt i verdiberegningen for maskinen uavhengig av om den er fremstilt i den samme bedriften eller i en annen bedrift. Verdien av blokken (ingot) av ikke-opprinnelse blir følgelig ikke regnet med når verdien av de medgåtte ikke-opprinnelsesprodukter legges sammen.

- 2.5 Selv om regelen om posisjonsskifte eller de andre regler i prosesslisten er oppfylt, vil en vare ikke oppnå opprinnelse dersom bearbeidingen som er utført, sett under ett, er utilstrekkelig iht § 5.

Anmerkning 3:

- 3.1 Regelen i prosesslisten beskriver det minimum av bearbeiding eller foredling som kreves, og en videre bearbeiding eller foredling gir også opprinnelsesstatus; omvendt, vil mindre bearbeiding eller foredling ikke gi opprinnelsesstatus. Dersom en regel sier at ikke-opprinnelsesprodukter bearbeidet eller foredlet til et bestemt nivå kan benyttes i produksjonen, er bruken av slike materialer på et tidligere trinn i produksjonen tillatt og bruken av slike materialer på et senere trinn er ikke tillatt.
- 3.2 Når en regel i prosesslisten fastsetter at en vare kan være fremstilt av flere enn ett materiale, menes at ett eller flere av materialene kan benyttes. Det kreves ikke at alle skal benyttes.

Eksempel:

Regelen for tekstilstoffer, sier at naturlige fibrer kan benyttes og at bl.a. kjemiske materialer også kan benyttes. Dette betyr ikke at begge må benyttes; en kan bruke det ene eller det annet, eller begge to.

Imidlertid, dersom en begrensning gjelder for ett materiale og en annen begrensning gjelder for andre materialer i samme regel, da skal begrensningene bare gjelde for de materialer som faktisk er benyttet.

Eksempel:

Regelen for symaskiner fastsetter at både mekanismen for overtrådtilførselen og styreorganene for sikksakksting som er benyttet skal være opprinnelsesprodukter; disse to begrensningene skal bare gjelde dersom vedkommende mekanismer faktisk er innebygd i symaskinen.

- 3.3 Når en regel i prosesslisten fastsetter at en vare må være fremstilt av et bestemt materiale, hindrer dette vilkåret selvsagt ikke bruk av andre materialer som på grunn av deres naturlige beskaffenhet ikke kan tilfredsstille regelen.

Eksempel:

Regelen for posisjon 19.04 som spesielt utelukker bruk av korn og produkter derav, hindrer ikke bruk av mineralsalter, kjemikalier og andre tilsetningsstoffer som ikke er fremstilt av korn.

Eksempel:

I et tilfelle hvor en vare er fremstilt av fiberduk, og det for denne type vare bare er tillatt å benytte garn av ikke-opprinnelse som utgangsmateriale, er det ikke tillatt å starte produksjonen fra fiberduk selv om fiberduk vanligvis ikke kan fremstilles av garn. I slike tilfeller skal utgangsmaterialet normalt være slik det fremstår på produksjonstrinnet før garn, dvs. som fibrer.

Se også anmerkning 5.2 i forbindelse med tekstiler.

- 3.4 Dersom det i en regel i prosesslisten er angitt to eller flere prosentsetser for maksimumsverdien av ikke-opprinnelsesmaterialer som kan benyttes, kan disse prosentsetsene ikke legges sammen. Maksimumsverdien for alle ikke-opprinnelsesmaterialer som er benyttet kan aldri overstige den høyeste prosentsetsen som er angitt. Videre, må ikke de enkelte prosentsetsene overstiges for de bestemte materialer de gjelder for.

Anmerkning 4:

- 4.1 Uttrykket «naturfibrer» er brukt i prosesslisten for å vise til andre fibrer enn kunstige eller syntetiske fibrer. Uttrykket er begrenset til å gjelde stadiet før spinning foretas, medregnet avfall, og med mindre annet er fastsatt, omfatter det fibrer som er blitt kardet, kjemmet eller behandlet på annen måte, men ikke spunnet.
- 4.2 Uttrykket «naturfibrer» omfatter tagl under posisjon 05.03, silke under posisjon 50.02 og 50.03, og likeledes ullfibre, fine eller grove dyrehår under posisjon 51.01 til 51.05, bomullsfibrene under posisjon 52.01 til 52.03 og de andre vegetabiliske fibrene under posisjon 53.01 til 53.05.
- 4.3 Uttrykkene «spinnmasse», «kjemiske materialer» og «materialer til fremstilling av papir» er brukt i prosesslisten for å beskrive materialer som ikke er klassifisert i kapitlene 50 til 63, som kan anvendes til fremstilling av kunstige-, syntetiske- eller papirfibrer eller garn.
- 4.4 Uttrykket «syntetiske eller kunstige stapelfibrer» er brukt i prosesslisten for å vise til syntetisk eller kunstig fiberkabel, stapelfibrer eller avfall under posisjon 55.01 til 55.07.

Anmerkning 5:

- 5.1 Utstyr og tilbehør eller andre materialer av annet enn tekstilmaterialer (men som inneholder tekstilmaterialer) som er anvendt, trenger ikke oppfylle betingelsene fastsatt i kolonne 3 selv om de faller utenfor bestemmelsene i Anmerkning 3.3.
- 5.2 I samsvar med Anmerkning 3.3, kan utstyr og tilbehør av andre materialer enn tekstilmaterialer av ikke opprinnelse, eller andre varer som ikke inneholder noen tekstilmaterialer, anvendes fritt når de ikke kan fremstilles av de materialer som er nevnt i kolonne 3.

Eksempel:

Dersom en regel i prosesslisten sier at det for en bestemt tekstilartikkel, f.eks. en bluse, må anvendes garn, hindrer ikke dette bruk av metallartikler, f.eks. knapper, fordi knapper hører ikke under kapittel 50 til 63. Av samme grunn forhindres ikke bruken av glidelås selv om glidelåser normalt inneholder tekstiler.

- 5.3 Der en prosentregel gjelder, må verdien på utstyr og tilbehør regnes med når verdien av innblandede ikke-opprinnelsesprodukter beregnes.

Anmerkning 6:

- 6.1 Som «spesielle prosesser» under posisjon ex. 27.07, 27.13 til 27.15, ex. 29.01, ex. 29.02 og ex. 34.03, anses følgende:
 - a) vakuumdestillasjon;
 - b) omdestillasjon ved en meget nøyaktig fraksjoneringsprosess;
 - c) krakking;
 - d) reformering;
 - e) ekstraksjon ved hjelp av selektive løsningsmidler;
 - f) en prosess som omfatter samtlige følgende behandlinger:
behandling med konsentrert svovelsyre, oleum (rykende svovelsyre) eller svoveltrioksid; nøytralisering med alkalistoffer, bleiking og rensing med naturlig aktiv jord, aktivert jord, aktivert kull eller bauxitt;
 - g) polymerisasjon;
 - h) alkylering;
 - i) isomerisasjon.
- 6.2 Som «spesielle prosesser» under posisjon ex. 27.10, 27.11 og 27.12, anses følgende:
 - a) vakuumdestillasjon;
 - b) omdestillasjon ved en meget nøyaktig fraksjoneringsprosess;
 - c) krakking;
 - d) reformering;
 - e) ekstraksjon ved hjelp av selektive løsningsmidler;
 - f) en prosess som omfatter alle de følgende behandlinger:
behandling med konsentrert svovelsyre, oleum (rykende svovelsyre) eller svoveltrioksid; nøytralisering med alkalistoffer, bleiking og rensing med naturlig aktiv jord, aktivert jord, aktivert kull eller bauxitt;
 - g) polymerisasjon;
 - h) alkylering;
 - i) isomerisasjon;
 - j) gjelder kun for tungoljer som klassifiseres under posisjon 27.10: avsvovling med hydrogen som innebærer minst 85 % reduksjon av svovelinnholdet i det bearbejdede produkt (metode ASTM D 1266–59 T);
 - k) gjelder kun for produkter som klassifiseres under posisjon 27.10: avparafinerings (avvoksing) på annen måte enn ved filtrering;
 - l) gjelder kun for tungoljer som klassifiseres under posisjon 27.10: behandling med hydrogen ved et trykk på over 20 bar og en temperatur på over 250 °C med bruk av en katalysator, dersom hydrogenet danner et aktivt element i en kjemisk reaksjon og ikke bare anvendes som middel til avsvovling. Videre

- hydrering av smøreoljer under posisjon ex. 27.10 (f.eks. hydrofinishing eller avfarging) for særlig å forbedre farge eller stabilitet, skal imidlertid ikke regnes som en spesiell prosess;
- m) gjelder kun for fyringsoljer som klassifiseres under posisjon ex. 27.10: atmosfærisk destillasjon, under forutsetning av at mindre enn 30 volumprosent av disse produktene destillerer (inklusive destilleringstap) ved 300 °C i henhold til ASTM D 86-metoden;
- n) gjelder kun for andre tungoljer enn gassoljer eller fyringsoljer som klassifiseres under posisjon ex. 27.10: bearbeiding gjennom elektrisk høyfrekvensutladning.
- 6.3 Når det gjelder varer under posisjon ex. 27.07, 27.13 til 27.15, ex. 29.01, ex. 29.02 og ex. 34.03, skal enkle operasjoner som rensing, dekantering, avsalting, vannseparering, filtrering, farging, merking, blanding av produkter med ulikt svovelinnhold for å oppnå et bestemt svovelinnhold, eller kombinasjoner av disse eller liknende prosesser, ikke gi status som opprinnelsesprodukter.

Liste over prosessregler

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
02.01	Kjøtt av storfe, ferskt eller kjølt	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt kjøtt av storfe, fryst, under posisjon 02.02
02.02	Kjøtt av storfe, fryst	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt kjøtt av storfe, ferskt eller kjølt, under posisjon 02.01
02.06	Spiselig slakteavfall av storfe, svin, sauer, geiter, hester, esler, muldyr eller mulesler, ferskt, kjølt eller fryst	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt slakt under posisjonene 02.01 til 02.05
02.10	Kjøtt og spiselig slakteavfall, saltet, i saltlake, tørket eller røykt; spiselig mel av kjøtt eller slakteavfall	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt kjøtt og slakteavfall under posisjonene 02.01 til 02.06 og 02.08 eller lever av fjærfe under posisjon 02.07
03.02 til 03.05	Fisk, andre enn levende	Fremstilling hvor alle anvendte materialer fra kapittel 3 må være fremstilt i sin helhet
04.02, 04.04 til 04.06	Meieriprodukter	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt melk eller fløte under posisjon 04.01 eller 04.02
04.03	Kjernemelk, kulturmilk (surmilk) og rømme, yoghurt, kefir og annen gjæret eller syrnet melk og fløte, også konsentrert, med eller uten tilsetning av sukker, annet søtningsstoff eller smaksstoff eller med innhold av frukt, nøtter eller kakao	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer fra kapittel 4 må være fremstilt i sin helhet, – alle anvendte fruktsafer fra posisjon 20.09 eller sakkarose må være opprinnelsesprodukter, og – verdien av alle anvendte materialer fra kapittel 18 ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
04.08	Fugleegg uten skall samt eggeplommer, friske, tørkede, dampkokte eller kokte i vann, formede, fryste eller konserverte på annen måte, også tilsatt sukker eller annet søtningsstoff	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt fugleegg under posisjon 04.07
ex. 05.06	Bein og hornkjegler, ubearbeidd	Fremstilling hvor alle anvendte materialer fra kapittel 2 må være fremstilt i sin helhet
ex. 07.10 til 07.13	Spiselige grønnsaker, fryste eller tørkede, midlertidig konserverte; unntatt posisjonene ex. 07.10 og ex. 07.11 hvor etterfølgende regler gjelder:	Fremstilling hvor alle anvendte grønnsaker må være fremstilt i sin helhet
ex. 07.10	Sukkermais (også dampkokte eller kokte i vann), fryste	Fremstilling fra fersk eller kjølt sukkermais
ex. 07.11	Sukkermais, midlertidig konservert	Fremstilling fra fersk eller kjølt sukkermais
08.11	Frukt og nøtter (også dampkokte eller kokte i vann), fryste, også tilsatt sukker eller annet søtningsstoff	

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
	– tilsatt sukker	Fremstilling hvor alle anvendte materialer må være opprinnelsesprodukter
	– ellers	Fremstilling hvor alle anvendte frukter og nøtter må være fremstilt i sin helhet
08.12	Frukter og nøtter, midlertidig konserverte (f.eks. med svoveldioksidgass, i saltlake, i svovelsyringvann eller i andre konserverende oppløsninger), men utjenlige til direkte forbruk i den foreliggende tilstand	Fremstilling hvor alle anvendte frukter og nøtter må være fremstilt i sin helhet
08.13	Frukter, tørkede, som ikke klassifiseres under posisjonene 08.01–08.06; blandinger av nøtter eller tørkede frukter som hører under dette kapittel	Fremstilling hvor alle anvendte frukter og nøtter må være fremstilt i sin helhet
08.14	Skall av sitrusfrukter eller meloner (herunder vannmeloner), friske, fryste, tørkede eller midlertidig konserverte i saltlake, i svovelsyringvann eller i andre konserverende oppløsninger	Fremstilling hvor alle anvendte frukter og nøtter må være fremstilt i sin helhet
ex. Kap. 11	Mølleprodukter; malt; stivelse; inulin; gluten av hvete; unntatt posisjon ex. 11.06 hvor etterfølgende regel gjelder:	Fremstilling hvor alt anvendt korn, spiselige grønnsaker, røtter og knoller under posisjon 07.14 eller frukt må være fremstilt i sin helhet
ex. 11.06	Mel og pulver av tørkede, avskallede, belgfrukter som klassifiseres under posisjon 07.13	Tørking og maling av belgfrukter som hører under posisjon 07.08
13.01	Skjellakk og liknende; naturlige gummier, harpikser, gummiharpikser og oleoresiner (f.eks. balsamer)	Fremstilling hvor alle anvendte materialer fra posisjon 13.01 ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 13.02	Vaniljeoleoresiner	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
15.01	Svinefett (herunder smult) og fjærfefett, unntatt det som hører under posisjon 02.09 eller 15.03 – fett fra bein eller avfall – andre	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon unntatt de som hører under posisjonene 02.03, 02.06 eller 02.07 eller bein under posisjon 05.06 Fremstilling fra kjøtt eller spiselig slakteavfall av svin som hører under posisjon 02.03 eller 02.06 eller fra kjøtt eller spiselig slakteavfall av fjærfe som hører under posisjon 02.07
15.02	Talg og annet fett av storfe, sauer eller gjeiter, unntatt det som hører under posisjon 15.03 – fett fra bein eller avfall – andre	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt materialer som hører under posisjonene 02.01, 02.02, 02.04 eller 02.06 eller bein under posisjon 05.06 Fremstilling hvor alle anvendte animalske materialer fra kapittel 2 må være fremstilt i sin helhet
15.04	Fett og oljer samt deres fraksjoner, av fisk eller sjøpattedyr, også raffinerte, men ikke kjemisk omdannede	

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
	– faste fraksjoner	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder andre materialer i posisjon 15.04
	– andre	Fremstilling hvor alle anvendte animalske materialer fra kapitlene 2 og 3 må være fremstilt i sin helhet
ex. 15.05	Raffinert lanolin	Fremstilling fra rått ullfett som hører under posisjon 15.05
15.06	Andre animalske fettstoffer og oljer samt deres fraksjoner, også raffinerte, men ikke kjemisk omdannede	
	– faste fraksjoner	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder andre materialer fra posisjon 15.06
	– andre	Fremstilling hvor alle anvendte animalske materialer fra kapittel 2 må være fremstilt i sin helhet
ex. 15.07 til 15.15	Vegetabiliske oljer, samt deres fraksjoner, også raffinerte, men ikke kjemisk omdannede	
	– faste fraksjoner, unntatt de av jojobaolje	Fremstilling fra andre materialer som hører under posisjonene 15.07 til 15.15
	– andre, med unntak for:	Fremstilling hvor alle anvendte vegetabiliske materialer må være fremstilt i sin helhet
	— kinesisk treolje, oiticicaolje, myrtevoks og japanvoks	
	— slike som er bestemt for teknisk eller industriell bruk annet enn til fremstilling av næringsmidler	
ex. 15.16	Animalske eller vegetabiliske fettstoffer og oljer, samt deres fraksjoner, reforestrede, også raffinerte, men ikke videre bearbeidde	Fremstilling hvor alle anvendte animalske og vegetabiliske materialer må være fremstilt i sin helhet
ex. 15.17	Spiselige, flytende blandinger av vegetabiliske oljer som hører under posisjonene 15.07 til 15.15	Fremstilling hvor alle anvendte vegetabiliske materialer må være fremstilt i sin helhet
16.01	Pølser og liknende produkter av kjøtt, fleisk, slakteavfall eller blod; tilberedte næringsmidler på basis av disse produkter	Fremstilling fra dyr som hører under kapittel 1
16.02	Annet tilberedt eller konserverte kjøtt, fleisk, slakteavfall eller blod	Fremstilling fra dyr som hører under kapittel 1
16.03	Ekstrakter og safter av kjøtt, fleisk, fisk, krepsdyr, bløtdyr og andre virvelløse dyr som lever i vann	Fremstilling fra dyr som hører under kapittel 1. Imidlertid må all anvendt fisk, krepsdyr, bløtdyr eller andre virvelløse dyr som lever i vann være fremstilt i sin helhet
16.04	Fisk, tilberedt eller konserverte; kaviar og kaviar- etterlikninger av rogn	Fremstilling hvor all anvendt fisk og rogn må være fremstilt i sin helhet
16.05	Krepsdyr, bløtdyr og andre virvelløse dyr som lever i vann, tilberedte eller konserverte	Fremstilling hvor alle krepsdyr, bløtdyr eller andre virvelløse dyr som lever i vann må være fremstilt i sin helhet
ex. 17.01	Rør og betesukker samt kjemisk ren sakkarose, i fast form, med tilsetning av smaks- eller fargestoffer	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid må alle anvendte smaks- og fargestoffer være opprinnelsesprodukter
17.02	Annet sukker, herunder kjemisk ren laktose, maltose, glukose og fruktose, i fast form; sirup og andre sukkeroppløsninger uten tilsetning av smaks- eller fargestoffer; kunsthonning, også blandet med naturlig honning; karamell	

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
	– kjemisk ren maltose og fruktose	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder andre materialer under posisjon 17.02
	– andre	Fremstilling hvor alle anvendte materialer må være opprinnelsesprodukter
ex. 17.03	Melasse fremstilt ved utvinning eller raffinering av sukker, med tilsetning av smaks- eller fargestoffer	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid må alle anvendte smaks- og fargestoffer være opprinnelsesprodukter
17.04	Sukkervarer (herunder hvit sjokolade), uten innhold av kakao	Fremstilling fra materialer som ikke klassifiseres under kapittel 17. Imidlertid må alle anvendte smaks- og fargestoffer være opprinnelsesprodukter
18.04	Kakaosmør, -fett og -olje	Fremstilling hvor alle anvendte kakaobønner må være fremstilt i sin helhet
18.06	Sjokolade og andre næringsmidler som inneholder kakao	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon, forutsatt at verdien av alle anvendte materialer fra kapittel 18 ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk samt at alt anvendt sukker fra posisjon 17.01 må være opprinnelsesprodukter
19.01	Maltekstrakt; næringsmidler av mel, stivelse eller maltekstrakt, som ikke inneholder kakao eller inneholder mindre enn 40 vektprosent kakao, beregnet av en helt fettfri basis, ikke nevnt eller innbefattet annet sted; næringsmidler av varer som hører under posisjonene 04.01–04.04, og som ikke inneholder kakao eller inneholder mindre enn 5 vektprosent kakao, beregnet av en helt fettfri basis, ikke nevnt eller innbefattet annet sted	
	– maltekstrakt	Fremstilling fra korn som hører under kapittel 10
	– andre	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan ikke sukker fra 17.01 anvendes
19.02	Pasta, også kokt eller fylt (med kjøtt eller andre produkter) eller tilberedt på annen måte, f.eks. spaghetti, makaroni, nudler, lasagne, gnocchi, ravioli, cannelloni; couscous, også tilberedt	Fremstilling hvor alt anvendt korn (unntatt durumhvete), kjøtt, slakteavfall, fisk, krepsdyr eller bløtdyr må være fremstilt i sin helhet
19.03	Tapioka og tapiokaerstatninger fremstilt av stivelse, i form av flak, gryn, perler eller liknende	Fremstilling hvor alle anvendte materialer må være opprinnelsesprodukter
19.04	Næringsmidler tilberedt ved oppusting eller steking av korn eller kornprodukter (f.eks. «corn flakes»); korn (unntatt mais), i form av kjerner eller flak eller annet bearbeidd korn (unntatt mel og gryn), forkokt eller tilberedt på annen måte, ikke nevnt eller innbefattet annet sted:	
	– uten innhold av kakao	Fremstilling hvor alle anvendte materialer må være opprinnelsesprodukter
	– inneholdende kakao	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder andre materialer under posisjon 19.04, unntatt sukker fra posisjon

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
19.05	Brød, kaker, kjeks og annet bakverk, også med innhold av kakao; alterbrød, tomme kapsler til farmasøytisk bruk, forseglingsoblater, rispapir og liknende varer	17.01, forutsatt at verdien av alle anvendte materialer fra kapittel 18 ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt materialer fra kapittel 11
20.01	Grønnsaker, frukter, nøtter og andre spiselige plantedeler, tilberedte eller konserverte med eddik eller eddiksyre	Fremstilling hvor alle anvendte frukter, nøtter eller grønnsaker må være fremstilt i sin helhet
20.02	Tomater, tilberedte eller konserverte på annen måte enn med eddik eller eddiksyre	Fremstilling hvor alle anvendte tomater må være fremstilt i sin helhet
20.03	Sopper og trøfler, tilberedte eller konserverte på annen måte enn med eddik eller eddiksyre	Fremstilling hvor alle anvendte sopper og trøfler må være fremstilt i sin helhet
20.04 og 20.05	Andre grønnsaker, tilberedte på annen måte enn med eddik eller eddiksyre, fryste eller ikke fryste, unntatt varer som hører under posisjon 20.06	Fremstilling hvor alle anvendte grønnsaker må være fremstilt i sin helhet
20.06	Grønnsaker, frukter, nøtter, fruktskall og andre plantedeler, kandiserte, glasserte eller på liknende måte tilberedte med sukker	Fremstilling hvor alle anvendte grønnsaker, frukter, nøtter eller andre plantedeler og alt sukker fra kapittel 17 må være opprinnelsesprodukter
20.07	Syltetøy, fruktgele, marmelade samt puré og pasta av frukter eller nøtter, fremstilt ved koking eller annen varmebehandling, også tilsatt sukker eller annet søtningsstoff	Fremstilling hvor alle anvendte frukter eller nøtter og alt sukker fra kapittel 17 må være opprinnelsesprodukter
20.08	Frukt, nøtter og andre spiselige plantedeler, tilberedte eller konserverte på annen måte, også tilsatt sukker eller annet søtningsstoff eller alkohol, ikke nevnt eller innbefattet annet sted: – frukter og nøtter kokt på annen måte enn ved dampkoking eller koking i vann, ikke tilsatt sukker, fryste – andre	Fremstilling hvor alle anvendte frukter og nøtter må være fremstilt i sin helhet Fremstilling hvor alle anvendte frukter, nøtter, frø og andre materialer fra kapitlene 8 og 9 og alt anvendt sukker eller drikkevarer, etylalkohol og eddik fra kapitlene 17 eller 22 må være opprinnelsesprodukter
ex. 20.09	Frukt- og grønnsaksafter (herunder druemost), ugjærede og ikke tilsatt alkohol, også tilsatt sukker eller annet søtningsstoff	Fremstilling hvor alle anvendte frukter, nøtter eller grønnsaker fra kapittel 8 og 9 og alt sukker fra kapittel 17 må være opprinnelsesprodukter
ex. 21.01	Brente sikorirøtter samt ekstrakter, essenser og konsentrater derav	Fremstilling hvor alle anvendte sikorirøtter må være fremstilt i sin helhet
ex. 21.03	Sauser og preparater for tillaging av sauser; tilberedte smaksstoffer	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan sennepsmel og tilberedt sennep anvendes
ex. 21.03	Tilberedt sennep	Fremstilling fra sennepsmel
21.04	Supper og buljonger samt preparater for tillaging av supper og buljonger; homogeniserte, sammensatte næringsmidler – supper og buljonger samt preparater for tillaging av supper og buljonger	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt fra tilberedte eller konserverte grønnsaker som hører under

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
		posisjonene 20.02 til 20.05
	– homogeniserte, sammensatte næringsmidler	Regelen for den posisjon hvor varen hadde blitt klassifisert dersom den var innført i bulk, skal gjelde
ex. 21.05	Spiseis med innhold av sjokolade	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon, forutsatt at verdien av alle anvendte materialer fra kapittel 18 ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 21.06	Sukkersirup tilsatt smaks- eller fargestoffer	Fremstilling hvor alle anvendte materialer må være fremstilt i sin helhet
22.01	Vann, herunder naturlig eller kunstig mineralvann og karbonisert vann, ikke tilsatt sukker, andre søtningsstoffer eller smaksstoffer; is og snø	Fremstilling hvor alt anvendt vann må være opprinnelsesprodukter
22.02	Vann, herunder mineralvann og karbonisert vann, tilsatt sukker, andre søtningsstoffer eller smaksstoffer, og andre alkoholfrie drikkevarer, unntatt frukt- og grønnsaksaftersom hører under posisjon 20.09	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid må alle anvendte fruktsafter være fremstilt i sin helhet
ex. 22.04	Vin av friske druer, herunder vin tilsatt alkohol; druemost tilsatt alkohol	Fremstilling fra annen druemost
22.05, ex. 22.07, ex. 2208 og ex. 22.09	Følgende, med innhold av drueprodukter: – vermut og annen vin av friske druer, tilsatt aromatiske planter eller smaksstoffer; – etylalkohol og annet brennevin, også denaturert; likør; – eddik	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt fra druer og drueprodukter
ex. 22.08	Whisky med alkoholstyrke under 50 vol. %	Fremstilling hvor verdien av alt anvendt kornbrennevin ikke overstiger 15 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 23.03	Reststoffer fra stivelsesfremstilling fra mais (med unntak av konsentrert maisstøpvann), med et proteininnhold beregnet av tørrstoffsubstansen på mer enn 40 vektprosent	Fremstilling hvor all anvendt mais må være fremstilt i sin helhet
ex. 23.06	Oljekaker og andre faste reststoffer fra ekstraksjon av olivenolje, inneholdende mer enn 3 vektprosent olivenolje	Fremstilling hvor all anvendt oliven må være fremstilt i sin helhet
23.09	Tilberedte produkter av det slag som brukes til dyrefôr	Fremstilling hvor alt anvendt korn, sukker eller melasse, kjøtt eller melk må være opprinnelsesprodukter
24.02	Sigarer, cerutter, sigarilloer og sigaretter av tobakk eller tobakkerstatninger	Fremstilling hvor minst 70 vektprosent av den anvendte ubearbeidde tobakken eller tobakkavfallet fra posisjon 24.01 må være opprinnelsesprodukter
ex. 24.03	Røyketobakk	Fremstilling hvor minst 70 vektprosent av den anvendte ubearbeidde tobakken eller tobakkavfallet fra posisjon 24.01 må være opprinnelsesprodukter
ex. 25.04	Naturlig krystallinsk grafitt, med innhold av anrikt karbon, rensert og pulverisert	Anriking av karboninnholdet, rensing og pulverisering av krystallinsk, rå grafitt
ex. 25.15	Marmor, også grovt bearbeidd eller bare oppdelt ved saging eller på annen måte i kvadratiske eller rektangulære blokker eller plater, med tykkelse 25 cm eller mindre	Oppdeling, ved saging eller på annen måte, av marmor (også allerede sagd), med tykkelse over 25 cm
ex. 25.16	Granitt, porfyr, basalt, sandstein og annen monument- eller bygningsstein, grovt	Oppdeling, ved saging eller på annen måte, av stein (også allerede sagd), med tykkelse

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
	oppdelt ved saging eller på annen måte i kvadratiske eller rektangulære blokker eller plater, med tykkelse 25 cm eller mindre	over 25 cm
ex. 25.18	Brent dolomitt	Brenning av ubrent dolomitt
ex. 25.19	Naturlig magnesiumkarbonat (magnesitt), knust, i lufttett lukket emballasje og magnesiumoksid, også i ren tilstand, annet enn sammensmeltet magnesia eller sintret magnesia	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan naturlig magnesiumkarbonat anvendes
ex. 25.20	Gips spesielt tilberedt for tannlegebruk	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 25.24	Asbestfibrer, naturlige	Fremstilling fra asbestkonsentrat
ex. 25.25	Glimmerpulver	Maling av glimmer eller glimmeravfall
ex. 25.30	Jordfarger, brente eller pulveriserte	Brenning eller maling av jordfarger
ex. 27.07	Oljer hvor vekten av de aromatiske bestanddeler overstiger vekten av de ikke-aromatiske bestanddeler og som tilsvarende jordoljer utvunnet ved destillasjon av høytemperaturtjære av steinull, hvor mer enn 65 volumprosent destillerer over ved temperaturer opptil 250 °C (herunder blandinger av bensin og bensol), til bruk som drivstoff eller brensel	Raffinering og/eller én eller flere spesiell(e) prosess(er) ¹ ELLER andre operasjoner hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 27.09	Oljer utvunnet av bituminøse mineraler, rå	Nedbrytningsdestillering av bituminøse mineraler
27.10 til 27.12	Jordolje og oljer utvunnet av bituminøse mineraler, unntatt råolje; produkter ikke nevnt eller innbefattet annet sted, som inneholder minst 70 vektprosent jord- olje eller oljer utvunnet av bituminøse mineraler, og med disse oljer som basis for produktene; spilloljer	Raffinering og/eller én eller flere spesiell(e) prosess(er) ¹ ELLER andre operasjoner hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
27.13 til 27.15	Jordoljegasser og andre gassformige hydrokarboner Vaselin; parafinvoks, mikrokrystallinsk jordoljevoks, «slack wax», ozokeritt, montanvoks, torvvoks og annen mineralsk voks samt liknende produkter fremstilt syntetisk eller på annen måte, også farget	Raffinering og/eller én eller flere spesiell(e) prosess(er) ¹ ELLER andre operasjoner hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. Kap. 28	Petrolkoks, jordoljebitumen og andre reststoffer fra jordolje eller fra oljer utvunnet av bituminøse mineraler Naturlig bitumen og naturasfalt; bituminøs skifer eller oljeskifer samt tjæresand; asfalttitter og asfaltholdige bergarter Bituminøse blandinger på basis av naturasfalt, naturlig bitumen, jordoljebitumen, mineralsk tjære eller mineraltjærebeak (f.eks. bituminøs mastiks, «cutbacks»)	Raffinering og/eller én eller flere spesiell(e) prosess(er) ¹ ELLER andre operasjoner hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 28.11	Uorganiske kjemikalier; organiske eller uorganiske forbindelser av edle metaller, av sjeldne jordmetaller, av radioaktive stoffer eller av isotoper; unntatt posisjonene ex. 28.11 og ex. 28.33 hvor etterfølgende regler gjelder:	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
	Svoveltrioksid	Fremstilling fra svoveldioksid

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
ex. 28.33	Aluminiumsulfat	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. Kap. 29	Organiske kjemikalier; unntatt posisjonene ex. 29.01, ex. 29.02, ex. 29.05, 29.15, ex. 29.32, 29.33 og 29.34 hvor etterfølgende regler gjelder:	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 29.01	Asykliske hydrokarboner til bruk som drivstoff eller brensel	Raffinering og/eller én eller flere spesiell(e) prosess(er) ¹ ELLER andre operasjoner hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 29.02	Syklaner og sykler (unntatt azulener), benzen, toluen, xylener, til bruk som drivstoff eller brensel	Raffinering og/eller én eller flere spesiell(e) prosess(er) ¹ ELLER andre operasjoner hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 29.05	Metallalkoholater av alkoholer under denne posisjon og av etanol eller glyserol	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder fra andre materialer under posisjon 29.05. Imidlertid kan metallalkoholater fra denne posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
29.15	Mettede, asykliske monokarbonsyurer og deres anhydrider, halogenider, peroksider og peroksyurer; deres halogen-, sulfo-, nitro- eller nitrosoderivater	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon. Imidlertid kan verdien av alle anvendte materialer fra posisjonene 29.15 og 29.16 ikke overstige 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 29.32	Heterosykliske forbindelser med bare oksygen som heteroatom(er) – Indre etere og deres halogen-, sulfo-, nitro- eller nitrosoderivater	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon. Imidlertid kan verdien av alle anvendte materialer fra posisjon 29.09 ikke overstige 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
	– Sykliske acetal og indre hemiacetal og deres halogen-, sulfo-, nitro- eller nitrosoderivater	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon
29.33	Heterosykliske forbindelser med bare nitrogen som heteroatom(er)	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon. Imidlertid kan verdien av alle anvendte materialer fra posisjonene 29.32 og 29.33 ikke overstige 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
29.34	Nukleinsyurer og deres salter, også ikke kjemisk definerte; andre heterosykliske forbindelser	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon. Imidlertid kan verdien av alle anvendte materialer som klassifiseres under posisjonene 29.32, 29.33 og 29.34 ikke overstige 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. Kap. 30	Farmasøytiske produkter; unntatt posisjonene 30.02 til 30.05 og ex. 30.06	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
	hvor etterfølgende regler gjelder:	som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
30.02	<p>Blod fra mennesker; blod fra dyr tilberedt for terapeutisk, profylaktisk eller diagnostisk bruk; immunsera og andre bestanddeler av blod samt modifiserte immunologiske produkter, også fremstilt ved bioteknologiske prosesser; vaksiner, toksiner, kulturer av mikroorganismer (unntatt gjær) og liknende produkter:</p> <p>– produkter bestående av to eller flere bestanddeler som har blitt blandet for terapeutisk eller profylaktisk bruk eller ublandede produkter til slik bruk, i oppmålte doser eller i ferdige pakninger for detalj salg</p> <p>– ellers:</p> <p>— menneskeblod</p> <p>— dyreblod tilberedt for terapeutisk eller profylaktisk bruk</p> <p>— blodfraksjoner, unntatt antisera, hemaglobulin og serumglobulin</p> <p>— hemaglobulin, blodglobulin og serumglobulin</p> <p>— ellers</p>	<p>Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder andre materialer fra posisjon 30.02. Materialer under denne varebeskrivelsen kan også anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk</p> <p>Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder andre materialer fra posisjon 30.02. Materialer under denne varebeskrivelsen kan også anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk</p> <p>Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder andre materialer fra posisjon 30.02. Materialer under denne varebeskrivelsen kan også anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk</p> <p>Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder andre materialer fra posisjon 30.02. Materialer under denne varebeskrivelsen kan også anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk</p> <p>Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder andre materialer fra posisjon 30.02. Materialer under denne varebeskrivelsen kan også anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk</p> <p>Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder andre materialer fra posisjon 30.02. Materialer under denne varebeskrivelsen kan også anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk</p>
30.03 og 30.04	Legemidler (unntatt varer som hører under posisjonene 30.02, 30.05 og 30.06)	Fremstilling fra andre materialer enn aktive substanser. Imidlertid kan materialer fra posisjonene 30.03 eller 30.04 anvendes dersom deres samlede verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
30.05	Vatt, gas, bind og liknende artikler (f.eks. bandasjer, heftplastre og omslag) impregnert eller belagt med farmasøytiske stoffer eller former eller pakninger for detalj salg til	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt farmasøytiske substanser. Imidlertid, kan verdien av anvendte materialer fra posisjon 30.05 ikke overstige

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
	medisinsk, kirurgisk, dental eller veterinær bruk	20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 30.06	Kjemiske befruktningshindrende preparater basert på hormoner, andre produkter som hører under posisjon 29.37 eller på spermicider; beinsement	Fremstilling fra enhver posisjon, unntatt aktive substanser
ex. Kap. 31	Gjødsel; unntatt posisjon ex. 31.05 hvor etterfølgende regel gjelder:	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 31.05	Mineralsk eller kjemisk gjødsel som inneholder to eller tre av gjødslelementene nitrogen, fosfor og kalium; annen gjødsel; varer som hører under dette kapittel, i form av tabletter eller liknende former eller i pakninger med bruttovekt høyst 10 kg, unntatt: — natriumnitrat — kalsiumcyanamid — kaliumsulfat — kaliummagnesiumsulfat	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. Kap. 32	Garvestoff- og fargestoffekstrakter; tanniner og deres derivater; farger, pigmenter og andre fargestoffer; malinger og lakker; kitt og andre fyllings- og tetningsmidler; trykkfarger, blekk og tusj; unntatt posisjonene ex. 32.01 og 32.05 hvor etterfølgende regler gjelder:	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 32.01	Tanniner og deres salter, etere, estere og andre derivater	Fremstilling fra garvestoffekstrakter av vegetabilsk opprinnelse
32.05	Substratpigmenter; preparater som nevnt i note 3 til dette kapittel, på basis av substratpigmenter ²	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt posisjonene 32.03, 32.04 og 32.05. Imidlertid kan materialer fra posisjon 32.05 anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. Kap. 33	Flyktige, vegetabiliske oljer og resinoider; parfyme-, kosmetikk- eller toalettpreparater; unntatt posisjonene ex. 33.01 og ex. 33.06 hvor etterfølgende regler gjelder:	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 33.01	Flyktige, vegetabiliske oljer (også terpenfrie) herunder «konkreter» og «absolutter»; resinoider; konsentrater av flyktige, vegetabiliske oljer i fett, fete oljer, voks eller liknende stoffer, utvunnet ved enfleurage eller maserasjon; terpenholdige biprodukter fra avterpenisering av flyktige, vegetabiliske oljer; vandige destillater og vandige oppløsninger av flyktige, vegetabiliske oljer	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder fra materialer fra en annen «gruppe» ³ under denne posisjon. Imidlertid kan materialer fra samme «gruppe» ³ anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 33.06	Tråd for rengjøring mellom tennene (tanntråd)	Fremstilling fra: – naturlige fibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, – kjemiske materialer eller spinnmasse, eller – materialer til fremstilling av papir
ex. Kap. 34	Såpe, organiske, overflateaktive stoffer, vaskemidler, smøremidler, kunstig voks og	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
ex. 34.03	tilberedt voks, polér- eller skuremidler, lys og liknende varer, modellérmasse, «dentalvoks» og dentalpreparater på basis av gips; unntatt posisjonene ex. 34.03 og ex. 34.04 hvor etterfølgende regler gjelder: Tilberedte smøremidler inneholdende mindre enn 70 vektprosent fra jordolje eller olje utvunnet av bituminøse mineraler	som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk Raffinering og/eller én eller flere spesiell(e) prosess(er) ¹ ELLER andre operasjoner hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 34.04	Kunstig voks og tilberedt voks på basis av parafin, voks av olje, voks av bituminøse mineraler, «slack wax» eller «scale wax»	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. Kap. 35	Proteiner; modifisert stivelse; klebemidler; enzymer; unntatt posisjonene 35.05 og ex. 35.07 hvor etterfølgende regler gjelder:	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
35.05	Dekstrin og annen modifisert stivelse (f.eks. pregelatinert eller forestret stivelse); lim på basis av stivelse, dekstrin eller annen modifisert stivelse: – stivelsesetere og -estere – andre	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder andre materialer under posisjon 35.05 Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt posisjon 11.08
ex. 35.07	Tilberedte enzymer ikke nevnt eller innbefattet annet sted	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
Kap. 36	Krutt og sprengstoffer; pyrotekniske produkter; fyrstikker; pyrofore legeringer; visse brennstoffpreparater	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. Kap. 37	Varer til fotografisk eller kinematografisk bruk; unntatt posisjonene 37.01, 37.02 og 37.04 hvor etterfølgende regler gjelder:	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
37.01	Fotografiske plater og fotografisk planfilm, sensitive for lys eller annen bestråling, ueksponerte, av andre materialer enn papir, papp eller tekstilstoff; øyeblikksplanfilm, sensitiv for lys eller annen bestråling, ueksponert, også i kassetter	Fremstilling hvor alle anvendte materialer klassifiseres under andre posisjoner enn 37.01 eller 37.02
37.02	Fotografisk film, sensitiv for lys eller annen bestråling, ueksponert, i ruller, av andre materialer enn papir, papp eller tekstilstoff; øyeblikksfilm i ruller, sensitiv for lys eller annen bestråling, ueksponert	Fremstilling hvor alle anvendte materialer klassifiseres under andre posisjoner enn 37.01 eller 37.02
37.04	Fotografiske plater, film, papir, papp og tekstilstoff, eksponerte, men ikke fremkalte	Fremstilling hvor alle anvendte materialer klassifiseres under andre posisjoner enn

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
		37.01 til 37.04
ex. Kap. 38	Diverse kjemiske produkter; unntatt posisjonene ex. 38.01, ex. 38.03, ex. 38.05, ex. 38.06, ex. 38.07, ex. 38.11, 38.08 til 38.14, 38.18 til 38.20, 38.22, ex. 38.23 og 38.24 hvor etterfølgende regler gjelder:	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 38.01	– Kollodial grafitt i suspensjon i olje og halv-kollodial grafitt; karbonholdige pastaer for elektroder	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
	– Grafitt i form av pasta, som er en blanding av grafitt og mineraloljer, der grafitten utgjør mer enn 30 vektprosent	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer fra posisjon 34.03 ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 38.03	Tallolje, raffinert	Raffinering fra rå tallolje
ex. 38.05	Sulfatterpentin, rensert	Rensing som består i destillasjon eller raffinering av rå sulfatterpentin
ex. 38.06	Esterharpikser («estergums»)	Fremstilling fra harpikssyrer
ex. 38.07	Bek utvunnet av tre (tretjærebek)	Destillasjon av tretjære
ex. 38.11	Tilberedte preparater for smøreolje, inneholdende jordolje eller olje utvunnet av bituminøse mineraler	Fremstilling hvor alle anvendte materialer fra posisjon 38.11 ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
38.08 til 38.14, 38.18 til 38.20, 38.22 og 38.24	Forskjellige kjemiske produkter:	
	– følgende produkter under posisjon 38.24:	
	— tilberedte bindemidler for støpeformer eller støpekjerner basert på naturlige harpiksholdige produkter	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan materialer som ikke skifter posisjon anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
	— naftensyrer, deres ikke-vannoppløselige salter samt deres estere	
	— sorbitol, unntatt sorbitol som klassifiseres under posisjon 29.05	
	— jordoljesulfonater, unntatt jordoljesulfonater av alkalimetaller, av ammonium eller etanolaminer; tiofenerte sulfonsyrer av oljer av bituminøse mineraler, samt deres salter	
	— ionebyttere	
	— «gettere» (getterstoff) for vakuumsrør	
	— alkalisk jernoksyd for rensing av gass	
	— ammoniakkgassvann og brukt gassrensemasse produsert ved rensing av kullgass	
	— sulfonaftensyrer, deres ikke-vannoppløselige salter samt deres estere	
	— fuselolje og dippelsolje	
	— blanding av salter med forskjellige anioner	
	— kopieringspasta på basis av gelatin, også på underlag av papir eller tekstil	
	– andre	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 38.23	Industrielle fettalkoholer	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder fettsyrer under posisjon 38.23
39.01 til 39.15	Plast i ubearbeidde former, avfall, klipp og skrap av plast:	
	– addisjonshomopolymerisasjons-produkter	Fremstilling hvor:

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
	– andre	– verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte materialer fra kapittel 39 ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk ⁴ Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer fra kapittel 39 ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk ⁴
39.16 til 39.21	Halvfabrikater av plast: – flate produkter, videre bearbeidet enn bare overflatebehandlet eller tilskåret i annen kvadratisk eller rektangulær form; andre produkter, videre bearbeidet enn bare overflatebehandlet – andre: — addisjonshomopolymerisasjonsprodukter — andre	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer fra kapittel 39 ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte materialer fra kapittel 39 ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk ⁴ Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer fra kapittel 39 ikke overstiger 20 % av ferdigvarens pris fra fabrikk ⁴
39.22 til 39.26	Varer av plast	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 40.01 40.05	Laminerte plater av rågummi til sko Blandet gummi, uvulkanisert, i ubearbeidde former eller i form av plater, duk eller bånd	Laminering av plater av naturgummi Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
40.12	Regummierte eller brukte, pneumatisk dekk av gummi; massiv- eller hulkammerring, slitebaner og felgbånd av gummi	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, unntatt posisjonene 40.11 eller 40.12
ex. 40.17 ex. 41.02 41.04 til 41.07	Varer av hardgummi Rå huder av sau eller lam, avhårede Lær, uten hår eller ull, unntatt lær som klassifiseres under posisjon 41.14	Fremstilling fra hardgummi Avhåring av huder av sau og lam Garving av forgarvet lær, ELLER fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon
ex. 41.14	Lakklær og imitert lakklær; metallisert lær	Fremstilling fra lær fra posisjonene 41.04 til 41.07 dersom deres verdi ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 43.02	Garvede eller beredte pelsskinn, i sammensatte plater, kryss og liknende former	Fremstilling fra usammensatte garvede eller tilberedte pelsskinn
43.03	Klær, tilbehør til klær og andre varer av pelsskinn	Fremstilling fra usammensatte garvede eller beredete pelsskinn fra posisjon 43.02
ex. 44.07	Trelast saget eller kuttet i lengderetningen, knivskåret eller skrelt, høvlet, pusset eller endeskjøtt, av tykkelse over 6 mm	Høvling, pussing eller endeskjøting
ex. 44.08	Plater for finéring, av tykkelse høyst 6 mm, sammenskjøtt, og trelast saget i lengderetningen, knivskåret eller skrelt, av	Sammenskjøting, høvling, pussing, sammenspleising eller endeskjøting

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
ex. 44.09	tykkelse høyst 6 mm, høvlet, pusset eller sammenspleiset eller endeskjøtt – trelast (herunder usammensatt parkettstav), fortløpende profilert (pløyd, falset, avrundet eller forsynt med fas, staff eller liknende) langs kanter, ender eller flater, også høvlet, pusset eller endeskjøtt	Pussing eller fingerskjøting
ex. 44.10 til ex. 44.13	– profilert og ornamentert listverk Profilert og ornamentert listverk, herunder ornamenterte kantlister og andre ornamenterte bord	Profilering eller ornamentering Profilering eller ornamentering
ex. 44.15	Pakkasser, esker, sprinkelkasser, dunker og liknende emballasje av tre	Fremstilling av bord som ikke allerede er tilskåret i passende lengder
ex. 44.16	Fat, tønner, kar, baljer og annet bøkkerarbeid samt deler dertil av tre	Fremstilling av emner til tønnestaver, ikke videre bearbeidd enn tilsagd på begge bredsider
ex. 44.18	– bygningssnekker- og tømmermannsarbeide av tre	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan lamellplater med innvendig hulrom (celleplater) og takspån («shingles» og «shakes») anvendes
ex. 44.21	– profiler og ornamenter Fyrstikkemner; skoplugg	Profilering eller ornamentering Fremstilling fra tre fra enhver posisjon, unntatt tretråd under 44.09
45.03	Fyrstikkemner; skoplugg	Fremstilling fra kork fra posisjon 45.01
ex. 48.11	Papir og papp, linjert eller rutet	Fremstilling fra materialer til produksjon av papir under kapittel 47
48.16	Karbonpapir, selvkopierende papir og annet kopipapir eller overføringspapir (unntatt varer som klassifiseres under posisjon 48.09), stensiler og offsetplater av papir, også i esker	Fremstilling fra materialer til produksjon av papir under kapittel 47
48.17	Konvolutter, kortbrev, brevkort (ikke illustrerte) og korrespondansekort av papir eller papp; esker, mapper og liknende av papir eller papp, som inneholder et utvalg av brev, konvolutter og liknende	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 48.18	Toalett-papir	Fremstilling fra materialer til produksjon av papir under kapittel 47
ex. 48.19	Esker, kasser, sekker, poser og annen emballasje av papir, papp, cellulosevatt eller duk av cellulosefibrer	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 48.20	Skriveblokker	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 48.23	Annet papir og annen papp, cellulosevatt og duk av cellulosefibrer, tilskåret til bestemt størrelse eller form	Fremstilling fra materialer til produksjon av papir under kapittel 47
49.09	Trykte eller illustrerte postkort; trykte kort med personlige hilsninger, meddelelser eller bekjentgjørelser, også illustrerte, med eller uten konvolutter eller utstyr	Fremstilling fra materialer som ikke klassifiseres i posisjonene 49.09 eller 49.11
49.10	Kalendere, alle slags, trykte, herunder kalenderblokker:	

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
	– evighetskalendere eller kalendere med utskiftbare blokker montert på et underlag av andre materialer enn papir og papp	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
	– andre	Fremstilling fra materialer som ikke klassifiseres under posisjonene 49.09 eller 49.11
55.01 til 55.07	Syntetiske eller kunstige stapelfibre	Fremstilling av kjemiske produkter eller spinnmasse
ex. Kap. 50 til 55	Garn, monofilamenter og tråd: – silkegarn	Fremstilling fra råsilke eller silkeavfall, ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte behandlet for spinning
	– andre	Fremstilling fra: – naturfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, – kjemiske materialer eller spinnmasse, eller – materialer til fremstilling av papir
ex. Kap. 50 til 55	Vevnader: – som inneholder tråder av gummi – andre	Fremstilling fra enkelt garn Fremstilling fra: – garn av kokosfibrer, – naturfibrer, – syntetiske eller kunstige stapelfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, – kjemiske produkter eller spinnmasse, eller – papir ELLER – Trykking samt minst to forberedende eller ferdig- og etterbehandlende operasjoner (f.eks. rensing, bleking, mercerisering, varmebehandling, ruing, pressing, antikrympebehandling, sluttbehandling, dekatering, impregnering, stopping og nupping) hvor verdien av den ikke-trykte vevnaden ikke overstiger 47,5 % ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. Kap. 56	Vatt, filt og fiberduk («non-wovens»); spesialgarn; hyssing, snører, liner og tau samt varer derav; unntatt posisjonene 56.02, 56.04, 56.05 og 56.06 hvor etterfølgende regler gjelder	Fremstilling fra: – garn av kokosfibrer, – naturfibrer, – kjemiske materialer eller spinnmasse, eller – materialer til fremstilling av papir
56.02	Filt, også impregnert, overtrukket, belagt eller laminert: – nålefilt	Fremstilling fra: – naturfibrer, eller – kjemiske materialer eller spinnmasse Imidlertid: – polypropylenfilamenter fra posisjon 54.02, – polypropylenfibrer som hører under posisjonene 55.03 eller 55.06, eller – fiberkabel av polypropylen fra posisjon 55.01, kan anvendes dersom en enkelt fiber eller filament er mindre enn 9 desitex. og deres verdi ikke overstiger 40 % av

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
	– andre	ferdigvarens pris fra fabrikk Fremstilling fra: – naturfibrer, – syntetiske eller kunstige stapelfibrer fremstilt fra kasein, eller – kjemiske materialer eller spinnmasse
56.04	Tråd og snor av gummi overtrukket med tekstilmateriale; tekstilgarn samt strimler og liknende som hører under posisjon 54.04 eller 54.05, impregnert, overtrukket, belagt eller omsluttet med gummi eller plast: – tråd og snor av gummi, overtrukket med tekstilmateriale – andre	Fremstilling fra tråd og snor av gummi, ikke overtrukket med tekstilmateriale Fremstilling fra: – naturfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, – kjemiske materialer eller spinnmasse, eller – materialer til fremstilling av papir
56.05	Metallisert garn, også omspunnet, fremstilt av tekstilgarn samt strimler og liknende som hører under posisjon 54.04 eller 54.05, i forbindelse med metall i form av tråd, strimler eller pulver eller overtrukket med metall	Fremstilling fra: – naturfibrer, – syntetiske eller kunstige stapelfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, – kjemiske materialer eller spinnmasse, eller – materialer til fremstilling av papir
56.06	Omspunnet garn samt strimler og liknende som hører under posisjon 54.04 eller 54.05, omspunnet (unntatt garn, strimler og liknende som hører under posisjon 56.05, og omspunnet garn av tagl); chenillegarn; «chainettegarn»	Fremstilling fra: – naturfibrer, – syntetiske eller kunstige stapelfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, – kjemiske materialer eller spinnmasse, eller – materialer til fremstilling av papir
Kap. 57	Gulvtepper og annet gulvbelegg av tekstilmateriale: – av nålefilt	Fremstilling fra: – naturfibrer, eller – kjemiske materialer eller spinnmasse Imidlertid: – polypropylenfilamenter under posisjon 54.02, – polypropylenfibrer under posisjonene 55.03 eller 55.06, eller – fiberkabel av polypropylen fra posisjon 55.01, kan anvendes dersom en enkelt fiber eller filament er mindre enn 9 desitex. og deres verdi ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
	– av annen filt	Fremstilling fra: – naturfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, eller – kjemiske materialer eller spinnmasse
	– andre	Fremstilling fra: – garn av kokosfibrer, – syntetisk eller kunstig filamentgarn, – naturfibrer, eller – syntetiske eller kunstige stapelfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
ex. Kap. 58	Spesielle vevnader; tuftede tekstilstoffer; blonder og kniplinger; tapisserier; possement; broderier; unntatt posisjonene 58.05 og 58.10 (for posisjon 58.10 gjelder særskilt regel): – som inneholder tråder av gummi – andre	Fremstilling fra enkelt garn Fremstilling fra: – naturfibrer, – syntetiske eller kunstige stapelfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, eller – kjemiske materialer eller spinnmasse ELLER Trykking samt minst to forberedende eller ferdig- og etterbehandlende operasjoner (f.eks. rensing, bleiking, mercerisering, varmebehandling, ruing, pressing, antikrympebehandling, sluttbehandling, dekatering, impregnering, stopping og nupping) hvor verdien av den ikke-trykte vevnaden ikke overstiger 47,5 % ferdigvarens pris fra fabrikk
58.10	Broderier som metervare, bånd eller motiver	Fremstilling fra garn
59.01	Tekstilstoff overtrukket med naturlige gummier eller stivelsesholdige stoffer, av det slag som brukes til fremstilling av bokpermer eller liknende; kalkerlerret; preparert malerlerret; «rullebook» og liknende stivet tekstilstoff av det slag som brukes til fremstilling av hatter	Fremstilling fra garn
59.02	Kordvev for dekk av høystyrkegarn av nylon eller andre polyamider, polyestere eller viskoserayon: – inneholdende høyst 90 vektprosent tekstilmaterialer – andre	Fremstilling fra garn Fremstilling fra kjemiske materialer eller spinnmasse
59.03	Tekstilstoff impregnert, overtrukket, belagt eller laminert med plast, unntatt tekstilstoff som hører under posisjon 59.02	Fremstilling fra garn
59.04	Lineoleum, også tilskåret; gulvbelegg som består av tekstilbunn med belegg, også tilskåret	Fremstilling fra garn
59.05	Tekstiltapeter: – impregnert, overtrukket, belagt eller laminert med gummi, plast eller andre materialer – andre	Fremstilling fra garn Fremstilling fra: – garn av kokosfibrer, – naturlige fibrer, – syntetiske eller kunstige stapelfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, eller – kjemiske materialer eller spinnmasse ELLER Trykking samt minst to forberedende eller ferdig- og etterbehandlende operasjoner (f.eks. rensing, bleiking, mercerisering,

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
		varmebehandling, ruing, pressing, antikrympebehandling, sluttbehandling, dekatering, impregnering, stopping og nopping) hvor verdien av den ikke-trykte vevnaden ikke overstiger 47,5 % ferdigvarens pris fra fabrikk
59.06	Gummiert tekstilstoff, unntatt tekstilstoff som klassifiseres under posisjon 59.02: – stoffer av trikotasje – andre stoffer fremstilt fra syntetisk filamentgarn, inneholdende minst 90 vektprosent tekstilmaterialer	Fremstilling fra: – naturlige fibrer, – syntetiske eller kunstige stapelfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, eller – kjemiske materialer eller spinnmasse Fremstilling fra kjemiske materialer
59.07	– ellers Tekstilstoff som er impregnert, overtrukket eller belagt på annen måte, malte teaterkulisser, atelierbaktepper eller liknende, av tekstilvevnad	Fremstilling fra garn Fremstilling fra garn
59.08	Veker av vevde, flettede eller strikkede tekstil- materialer, til lamper, ovner, tennere, lys eller liknende; gassglødenett og rundstrikkede varer til fremstilling av slike, også impregnerte	Fremstilling fra enkelt garn
59.09 til 59.11	Tekstilvarer anvendelige til bruk i industrien: – pusseskiver eller ringer av annet materiale enn filt under posisjon 59.11 – andre	Fremstilling fra garn eller fra stoffavfall eller filler under posisjon 63.10 Fremstilling fra – garn av kokosfibrer, – naturfibrer, – syntetiske eller kunstige stapelfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, eller – kjemiske produkter eller spinnmasse
Kap. 60	Trikoterte stoffer	Fremstilling fra: – naturfibrer, – syntetiske eller kunstige stapelfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, eller – kjemiske materialer eller spinnmasse
Kap. 61	Klær og tilbehør til klær, trikotasje	Fremstilling fra: – naturfibrer, – syntetiske eller kunstige stapelfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, eller – kjemiske materialer eller spinnmasse
ex. Kap. 62	Klær og tilbehør til klær, unntatt trikotasje; unntatt posisjonene 62.13, 62.14 og ex. 62.17 hvor etterfølgende regler gjelder:	Fremstilling fra garn
62.13 og 62.14	Lommertørklær, sjal, skjerf, halstørklær, slør og liknende varer	Fremstilling fra ubleiket enkelt garn
ex. 62.17	Innleggsstoff til snipper og mansjetter, ferdig tilskåret	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
		– verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
63.0 1 til 63.04	Tepper og pledd, sengelinnen mv.; gardiner mv.; andre utstyrsvarer: – av filt, og av fiberduk (non-wovens»)	Fremstilling fra – naturfibrer, eller – kjemiske materialer eller spinnmasse
63.05	– andre Sekker og poser, av det slag som brukes til emballasje	Fremstilling fra ubleiket enkelt garn Fremstilling fra: – naturfibrer, – syntetiske eller kunstige stapelfibrer ikke kardet eller kjemmet eller på annen måte bearbeidet for spinning, eller – kjemiske materialer eller spinnmasse
63.06	Presenninger og markiser; telt, seil til båter, seilbrett eller seilvogner; campingartikler: – av fiberduk (non-wovens»)	Fremstilling fra: – naturfibrer, eller – kjemiske materialer eller spinnmasse
63.07	– andre Andre ferdige varer, herunder snittmønstre	Fremstilling fra ubleiket enkelt garn Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
63.08	Sett som består av vevnader og garn, også med tilbehør, til fremstilling av tepper, tapisserier, broderte bordduker eller servietter, eller liknende tekstilvarer, i pakninger for detaljsalg	Opprinnelsesregelen som gjelder for hver enkelt artikkel i settet må være oppfylt. Imidlertid kan ikke-opprinnelsesmaterialer inngå i settet dersom deres verdi ikke overstiger 15 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
64.0 1 til 64.05	Fottøy	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon unntatt deler til fottøy som ikke er av metall under posisjon 64.06
65.05	Hatter og andre hodeplagg av trikotasje eller av blonder, kniplinger, filt eller andre tekstilmetervarer (men ikke strimler), også fôrede eller garnerte; hårnett av ethvert materiale, også fôrede eller garnerte	Fremstilling fra garn eller tekstilfibrer
66.0 1	Paraplyer og parasoller (herunder stokkparaplyer, hageparasoller og liknende)	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 68.03 ex. 68.04 og 68.05	Varer av naturlig eller agglomerert skifer Produkter fremstilt av kunstige slipestoffer basert på silisiumkarbid	Fremstilling fra bearbeidet skifer Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon unntatt materialer fra posisjonene 68.04 eller 68.05 og silisiumkarbid under posisjon 28.49
ex. 68.12	Varer av asbest eller av blandinger på basis av asbest eller på basis av asbest og magnesiumkarbonat	Fremstilling fra halvfabrikerte asbestfibrer eller fra blandinger på basis av asbester eller på basis av asbester og magnesiumkarbonat
ex. 68.14	Varer av glimmer, herunder agglomerert eller rekonstruert glimmer, på underlag av papir, papp eller andre materialer	Fremstilling fra bearbeidet glimmer (herunder agglomerert eller rekonstruert glimmer)
70.06	Glass som hører under posisjon 70.03, 70.04 eller 70.05, bøydd, med bearbeidede kanter, gravert, gjennomhullet, emaljert eller bearbeidet på annen måte, men ikke innrammet eller i forbindelse med andre materialer	Fremstilling fra materialer fra posisjon 70.01

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
70.07	Sikkerhetsglass som består av herdet eller laminert glass	Fremstilling fra materialer fra posisjon 70.01
70.08	Isolasjonsglass som består av flere lag	Fremstilling fra materialer fra posisjon 70.01
70.09	Speil av glass, med eller uten ramme, herunder kjørespeil og liknende	Fremstilling fra materialer fra posisjon 70.01
70.10	Ballonger, flasker, flakonger, krukker, ampuller og andre beholdere, av glass, av det slag som brukes til transport eller emballering av varer; konserverings- glass; propper, lokk og andre lukkeanordninger, av glass	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon ELLER Sliping av glassgjenstander, forutsatt at verdien av det uslipte glasset ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
70.13	Husholdnings- og toalettartikler, kontorutstyr, innendørs dekorasjonsgjenstander eller liknende, av glass (unntatt varer som klassifiseres under posisjonene 70.10 eller 70.18)	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon ELLER Sliping av glassgjenstander, forutsatt at verdien av det uslipte glasset ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 70.19	Varer av glassfibrer (annet enn garn)	Fremstilling fra: – ufargede lunter, forgarn, garn og oppskårne bunter, eller – glassull
ex. 71.01	Natur- eller kulturperler, som av transporthensyn er midlertidig trådd på snor	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 71.02, ex. 71.03 og ex. 71.04	Bearbeidede edle eller halvedle steiner (naturlige, syntetiske eller rekonstruerte)	Fremstilling fra ubearbeidede edle eller halvedle steiner
ex. 71.06, ex. 71.08 og ex. 71.10	Edle metaller, som halvfabrikater eller i pulverform	Fremstilling fra ubearbeidet edelt metall
ex. 71.07, ex. 71.09 og ex. 71.11	Metaller plettet med edelt metall, som halvfabrikater	Fremstilling fra metaller belagt med ubearbeidede edle metaller
71.16	Varer av natur- eller kulturperler eller av edle eller halvedle steiner (naturlige, syntetiske eller rekonstruerte)	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
71.17	Andre smykkevarer (bijouterivarer)	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon ELLER Fremstilling fra uedle metalldele, uten belegg av edle metaller, forutsatt at verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
72.07	Halvfabrikater av jern eller ulegert stål	Fremstilling fra materialer fra posisjonene 72.01, 72.02, 72.03, 72.04 eller 72.05
72.08 til 72.16	Flatvalsede produkter, stenger og profiler, av jern eller ulegert stål	Fremstilling fra blokker (ingots) eller andre ubearbeidede former fra posisjon 72.06
72.17	Tråd av jern eller ulegert stål	Fremstilling fra halvfabrikatmaterialer fra posisjon 72.07
ex. 72.18, 72.19 til 72.22	Halvfabrikater, flatvalsede produkter, stenger og profiler av rustfritt stål	Fremstilling fra blokker (ingots) eller andre ubearbeidede former fra posisjon 72.18
72.23	Tråd av rustfritt stål	Fremstilling fra halvfabrikatmaterialer fra posisjon 72.18
ex. 72.24, 72.25 til 72.27	Halvfabrikater, flatvalsede produkter og stenger i uregelmessige oppkveilede ringer eller ruller, av annet legert stål	Fremstilling fra blokker (ingots) eller andre ubearbeidede former fra posisjon 72.24

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
72.28	Andre stenger av annet legert stål; profiler av annet legert stål; hule borstenger av legert eller ulegert stål	Fremstilling fra halvfabrikatmaterialer fra posisjonene 72.06, 72.18 eller 72.24
72.29	Tråd av annet legert stål	Fremstilling fra materialer fra posisjon 72.24
ex. 73.01	Spundveggjern	Fremstilling fra materialer fra posisjon 72.06
73.02	Følgende skinnemateriell av jern eller stål, til jernbaner eller sporveger: skinner, motskinner og tannskinner, sporvekseltunger, sporkryss, sporvekselstag og andre deler til sporveksler, sviller, lasker, skinnestoler, stolkieler, underlagsplater, klemplater, traversjern og annet spesielt materiell til sammenføring eller festing av skinner	Fremstilling fra materialer fra posisjon 72.06
73.04, 73.05 og 73.06	Rør og hule profiler, av jern (unntatt støpejern) eller stål	Fremstilling fra materialer fra posisjonene 72.06, 72.07, 72.18 eller 72.24
73.08	Jern- og stålkonstruksjoner (unntatt prefabrikerte bygninger som hører under posisjon 94.06) og deler dertil (f.eks. bruer og bruseksjoner, sluseporter, tårn, master, tak, taksperrer, dører og vinduer samt rammer og karmen dertil og dørterskler, skodder, rekkverk, søyler og pilarer), av jern eller stål; plater, stenger, profiler, rør og liknende av jern eller stål, bearbeidde til bruk i konstruksjoner	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan ikke sveisede profiler fra posisjon 73.01 benyttes
ex. Kap. 74	Kobber og varer derav unntatt posisjonene 74.01 til 74.05; unntatt for posisjon ex. 74.03 hvor etterfølgende regel gjelder:	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 74.03	Kobberlegeringer, i ubearbeidet form	Fremstilling fra raffinert kobber, ubearbeidet, eller avfall og skrap av kobber
ex. Kap. 75	Nikkel og varer derav, unntatt posisjonene 75.01 til 75.03	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. Kap. 76	Aluminium og varer derav; unntatt posisjonene 76.01, 76.02 og ex. 76.16; for posisjon ex. 76.16 gjelder etterfølgende regel:	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 76.16	Varer av aluminium; unntatt duk, netting, gitter og liknende varer (herunder endeløse bånd) av aluminiumstråd, og strekkmetall av aluminium	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, imidlertid kan duk, netting, gitter og liknende varer (herunder endeløse bånd) av aluminiumstråd, eller strekkmetall av aluminium benyttes, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
ex. Kap. 78	Bly og varer derav; unntatt posisjonene 78.01 og 78.02; for posisjon 78.01 gjelder etterfølgende regel:	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
78.01	Ubearbeidet bly: – raffinert bly – andre	Fremstilling fra «blokkbly» eller «verkbley» Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan avfall og skrap fra posisjon 78.02 ikke benyttes
ex. Kap. 79	Sink og varer derav; unntatt posisjonene 79.01 og 79.02; for posisjon 79.01 gjelder etterfølgende regel	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
79.01	Ubearbeidet sink	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan avfall og skrap fra posisjon 79.02 ikke benyttes
ex. Kap. 80	Tinn og varer derav; unntatt posisjonene 80.01, 80.02 og 80.07; for posisjon 80.01 gjelder etterfølgende regel	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
80.01	Ubearbeidet tinn	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan avfall og skrap fra posisjon 80.02 ikke benyttes
ex. Kap. 81	Andre uedle metaller; varer derav	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer som ikke skifter posisjon ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
82.06	Verktøy og redskaper fra to eller flere av posisjonene 82.02 – 82.05, pakket i sett for detaljsalg	Fremstilling hvor alle anvendte materialer klassifiseres under andre posisjoner enn 82.02 til 82.05. Imidlertid kan verktøy og redskaper fra posisjonene 82.02 til 82.05 være bestanddeler i settet forutsatt at deres verdi ikke overstiger 15 % av settets pris fra fabrikk
82.07	Utskiftbart verktøy for håndverktøy, også mekaniske, eller for verktøymaskiner (f.eks. for pressing, preging, stansing, gjenging, boring, rømming, brotsjing, fresing, dreining eller skrutrekking), herunder trekkskiver eller pressdyser for metall, samt verktøy for berg- eller jordboring	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
82.08	Kniver og knivblad for maskiner eller mekaniske redskaper	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 82.11	Kniver, med skjærende egg, også sagtaket, unntatt kniver under posisjon 82.08	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan knivblad og skaft av uedelt metall anvendes
82.14	Andre skjære- og klipperedskaper (f.eks. hårklippere, kløyve-, hogge- og	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan skaft av

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
	hakkeredskaper for slaktere eller til kjøkkenbruk, papirkniver); artikler og sett for manikyr eller pedikyr (herunder neglefiler)	uedelt metall anvendes
82.15	Skjeer, gafler, øser, sleiver, hullsleiver, kakespader, fiske- og smørkniver, sukkerklyper og liknende husholdningsartikler	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan skaft av uedelt metall anvendes
ex. 83.06	Statuetter og andre pyntegjenstander av uedelt metall	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan de andre materialene under posisjon 83.06 anvendes dersom deres verdi ikke overstiger 30 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. Kap. 84	Kjernereaktorer, kjeler, maskiner, apparater og mekaniske redskaper; samt deler dertil; unntatt posisjonene 84.03, ex. 84.04, 84.18, 84.52 og 84.80 hvor etterfølgende regler gjelder:	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
84.03 og ex. 84.04	Sentralvarmekjeler, unntatt kjeler som klassifiseres under posisjon 84.02, og hjelpeapparater for sentralvarmekjeler	Fremstilling hvor alle anvendte materialer klassifiseres under andre posisjoner enn 84.03 eller 84.04.
84.18	Kjøleskap, fryserer og annet kjøle- eller fryseutstyr også elektriske; varmepumper, unntatt luft- kondisjoneringsapparater som hører under posisjon 84.15	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
84.52	Symaskiner, unntatt symaskiner for hefting av bøker under posisjon 84.40; møbler, stativer og deksler spesielt innrettet for symaskiner; symaskinnåler: – symaskiner	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle ikke-opprinnelsesmaterialer som er anvendt ved monteringen av overdelen (uten motor) ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer, og – mekanismer for overtrådtilførsel, gripere med betjeningsmekanismer og styreorganer for sikksakksting, allerede er opprinnelsesprodukter
	– andre	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
84.80	Formrammer for metallstøping; underlagsplater til støpeformer; støpeformmodeller; støpeformer for metall (unntatt kokiller til støping av blokker (ingots)), metallkarbider, glass, mineralske materialer, gummi eller plast	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. Kap 85	Elektriske maskiner, apparater og materiell, samt deler dertil; apparater for opptak eller gjengivelse av lyd og apparater for opptak eller gjengivelse av bilder og lyd for	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
ex. 85.17	fjernsyn, samt deler og tilbehør til slike apparater; unntatt posisjonene ex. 85.17, ex. 85.18, 85.19 til 85.21, 85.25 til 85.29 hvor etterfølgende regler gjelder: Bildetelefoner	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
ex. 85.18	Mikrofoner og stativer dertil; høyttalere, også med kabinett; elektriske hørefrekvensforsterkere; elektriske lydforsterkeranlegg	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
85.19	Apparater for opptak eller gjengivelse av lyd	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
85.21	Apparater for opptak eller gjengivelse av videosignaler, også med innebygd videotuner	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
85.25	Sendere for radiokringkasting eller fjernsyn, også sammenbygd med mottakere eller apparater for opptak eller gjengivelse av lyd; fjernsynskameraer; digitale kameraer og videokameraopptagere	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
85.26	Radarapparater, radionavigasjonsapparater og radio- fjernstyringsapparater	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
85.27	Mottakere for radiokringkasting, også kombinert i felles kabinett eller kasse med apparater for opptak eller gjengivelse av lyd eller med et ur	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
85.28	Monitorer og projektorer, uten innebygd fjernsynsmottaker; fjernsynsmottakere, også med innebygde radiomottakere for kringkasting eller med apparater for opptak eller gjengivelse av lyd eller videosignaler	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
		opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
85.29	Deler som utelukkende eller fortrinnsvis kan brukes til apparater som hører under posisjonene 85.25–85.28: – som utelukkende eller fortrinnsvis kan brukes til apparater for opptak eller gjengivelse av videosignaler – andre	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
86.01 til 86.06	Lokomotiver eller annet rullende materiell for jernbaner eller sporveger samt deler dertil	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
86.08	Stasjonært materiell for jernbaner eller sporveger; mekanisk (herunder elektromekanisk) signal-, sikkerhets- eller trafikkreguleringsutstyr for jernbaner, sporveger, veier, gater, elver, kanaler, parkeringsplasser, havneanlegg eller flyplasser; deler til ovennevnte materiell og utstyr	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
86.09	Beholdere (containere) (herunder beholdere for transport av flytende varer) spesielt bestemt og utstyrt for transport med ett eller flere slags transportmidler	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. Kap. 87	Kjøretøyer samt deler og tilbehør dertil, unntatt rullende materiell for jernbaner og sporveger; unntatt posisjonene 87.11 og ex. 87.12 hvor etterfølgende regler gjelder:	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
87.11	Motorsykler (herunder mopeder) og sykler med hjelpemotor, med eller uten sidevog; sidevogner	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
ex. 87.12	Sykler uten kulelager	Fremstilling fra materialer som ikke klassifiseres under posisjon 87.14
ex. 88.04	Fallskjerm (herunder styrbare fallskjerm (paraglidere) og rotochutes (roterende fallskjerm)); deler og tilbehør dertil: – rotochutes (roterende fallskjerm)	Fremstilling av materialer fra enhver posisjon, også andre materialer fra posisjon 88.04
Kap. 89	Skip, båter og annet flytende materiell	Fremstilling hvor alle anvendte materialer skifter posisjon. Imidlertid kan ikke skrog under posisjon 89.06 anvendes
ex. Kap. 90	Instrumenter og apparater til optisk, fotografisk, kinematografisk, medisinsk eller kirurgisk bruk samt måle-, kontroll- eller presisjonsinstrumenter og -apparater; deler og tilbehør dertil, men unntatt posisjonene ex. 90.05, ex. 90.06, 90.07,	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
ex. 90.05	90.11, ex. 90.18 og 90.28 hvor etterfølgende regler gjelder: Kikkerter (monokulære og binokulære), og andre optiske teleskoper samt stativer til slike, unntatt astronomiske prismeteleskoper og stativer til slike	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
ex. 90.06	Fotoapparater (unntatt filmopptakere); lynlysapparater og lynlyspærer andre enn elektrisk tennende	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
90.07	Filmopptakere og filmfremvisere, med eller uten innebygget apparat for opptak eller gjengivelse av lyd	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
90.11	Optiske mikroskoper, herunder mikroskoper for fotomikrografi, kinefotomikrografi eller mikroprojeksjon	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
ex. 90.18	Tannlegestoler med innebygd tannlegeutstyr eller spyttefontener	Fremstilling fra materialer fra enhver posisjon, herunder andre materialer under posisjon 90.18
90.28	Forbruks- og produksjonsmålere for gasser, væsker eller elektrisitet, herunder justeringsmålere for nevnte målere: – deler og tilbehør – andre	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
ex. Kap. 91	Ur og urdeler; unntatt posisjonene 91.05, 91.09 og 91.13 hvor etterfølgende regler gjelder:	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
91.05	Andre ur	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
91.09	Andre komplette og sammensatte urverk	Fremstilling hvor: – verdien av alle anvendte materialer ikke

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
		overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk, og – verdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer ikke overstiger verdien av anvendte opprinnelsesmaterialer
91.13	Urarmbånd og deler dertil: – av uedelt metall, også belagt, eller plettert med edelt metall – andre	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
Kap. 92	Musikkinstrumenter; deler og tilbehør til slike instrumenter	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 40 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
Kap. 93	Våpen og ammunisjon; deler og tilbehør dertil	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
94.05	Lamper og annet belysningsutstyr, herunder søkelys og lyskastere samt deler dertil, ikke nevnt eller innbefattet annet sted; lysskilt og liknende som har en fast montert lyskilde samt deler dertil, ikke nevnt eller innbefattet annet sted	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
94.06	Prefabrikkerte bygninger	Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
95.03	Annet leketøy; miniatyrmodeller og liknende modeller til hobbybruk, også mekaniske; puslespill, alle slags	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 95.06 ex. 96.01 og ex. 96.02 ex. 96.03	Golfkøller og deler dertil Varer av animalske, vegetabiliske eller mineralske utskjæringsmaterialer Koster, børster, pensler og liknende (unntatt sopelimer og liknende og børster laget av hår fra mår eller ekorn), mekaniske gulvfeieapparater uten motor; maleputer og ruller; naler (unntatt glatteruller)	Fremstilling fra grovt tildannede blokker Fremstilling fra bearbeidet utskjæringsmateriale fra samme posisjon Fremstilling hvor verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
96.05	Reiseetuier for toalettbruk, for sying eller for rengjøring av sko eller klær	Opprinnelsesregelen som gjelder for hver enkelt artikkel må være oppfylt. Imidlertid kan ikke-opprinnelsesmaterialer inngå i settet dersom deres verdi ikke overstiger 15 % av settets pris fra fabrikk
96.06	Knapper, trykknapper og liknende, knappeformer og andre deler til disse varer; knappeemner	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, og – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
96.08	Kulepenner; filtpenner og andre penner med porøse spisser; fyllepenner, stylografer og andre penner; stensilpenner (styluspenner); mekaniske blyanter; penneskraft, blyantforlengere og liknende; deler (herunder hetter og klips) til de forannevnte	Fremstilling fra materialer som skifter posisjon. Imidlertid kan pennesplitter eller spisser anvendes

<i>Posisjon i tolltariffen (HS)</i>	<i>Varebeskrivelse</i>	<i>Bearbeiding eller foredling utført på ikke- opprinnelsesmaterialer som gir opprinnelsesstatus</i>
(1)	(2)	(3)
96.12	varer, unntatt de som klassifiseres under posisjon 96.09 Fargebånd til skrivemaskiner og liknende fargebånd innsatt med farge eller behandlet på annen måte slik at de gir avtrykk, også på og spoler eller i kassetter; stempelputer med eller uten eske, også uten farge	Fremstilling hvor: – alle anvendte materialer skifter posisjon, – verdien av alle anvendte materialer ikke overstiger 50 % av ferdigvarens pris fra fabrikk
ex. 96.14	Piper eller pipehoder	Fremstilling fra grovt tildannede blokker

1 Se Innledende anmerkning 6.

2 Note 3 til kapittel 32 fastsetter at disse preparater er slike som brukes til farging av ethvert materiale eller som bestanddeler ved fremstilling av fargemidler, forutsatt at de ikke klassifiseres i en annen posisjon i kapittel 32.

3 En «gruppe» er å anse som en del av en posisjon, skilt ut fra resten av posisjonen med semikolon.

4 For produkter sammensatt av materialer som klassifiseres under både posisjonene 39.01 til 39.06, på den ene side, og under posisjonene 39.07 til 39.11, på den annen side, skal denne begrensningen bare gjelde for den gruppen av materialer som utgjør den største vektandelen i produktet.

Oversikt over rettelser som er inntatt i 2008-årgangen

År	Feil i hefte nr.	Side	Gjelder	Se rettelse i nr.
2001	17	2390-2393	Forskrift nr. 1600	1
2003	11	1716	Lov nr. 86	13
2004	11	1609	Forskrift nr. 1105	1
2004	16	2466	Forskrift nr. 1735	12
2006	15	1923	Forskrift nr. 1367	10
2007	2	342-343	Forskrift nr. 173	13
2007	7	988	Forskrift nr. 816	3
2007	7	1053	Forskrift nr. 853	2
2007	8	1190	Forskrift nr. 476	4
2007	9	1357	Forskrift nr. 1061	1
2007	10	1453	Forskrift nr. 1181	1
2007	12	1668	Forskrift nr. 1365	3
2007	12	1702	Forskrift nr. 1386	3
2007	12	1789-1790	Forskrift nr. 1444	2
2007	12	1822	Forskrift nr. 1495	5
2007	12	1823	Forskrift nr. 1495	7
2007	13	1928-1929	Forskrift nr. 1585	2
2007	13	2014-2015	Forskrift nr. 1676	1
2007	13	2060	Forskrift nr. 1700	4
2008	1	29-31	Forskrift nr. 1723	5
2008	1	62	Forskrift nr. 1729	4
2008	1	77	Forskrift nr. 1735	4
2008	1	107	Forskrift nr. 1739	4
2008	1	111	Forskrift nr. 1740	4
2008	1	122-123	Forskrift nr. 1742	4
2008	1	128-129	Forskrift nr. 1743	4
2008	1	134	Forskrift nr. 1744	4
2008	1	145	Forskrift nr. 1747	4
2008	1	166-167	Forskrift nr. 1753	4
2008	2	325	Forskrift nr. 81	12
2008	2	373	Forskrift nr. 119	5
2008	2	377	Forskrift nr. 144	4
2008	2	380, 382, 384, 387, 389	Forskrift nr. 188	3
2008	4	764	Forskrift nr. 353	6
2008	4	769	Forskrift nr. 353	5
2008	4	788	Forskrift nr. 359	5
2008	5	871	Forskrift nr. 1814	7
2008	5	921	Forskrift nr. 437	7
2008	7	1206-1207	Forskrift nr. 726	12
2008	10	1458	Lov nr. 78	11
2008	11	1541	Forskrift nr. 1095	13
2008	11	1563	Forskrift nr. 1119	13

B-PostAbonnement

Returadresse:
Lovdata
Postboks 2016, Vika
N-0125 Oslo

NORSK LOVTIDEND

Avd I Lover og sentrale forskrifter
Avd II Regionale og lokale forskrifter

Utgiver: Justis- og politidepartementet
Redaksjon: Stiftelsen Lovdata

Manuskripter for kunngjøring

Manuskripter sendes i ett eksemplar med kunngjøringskjema til Lovdata:
Med E-post: ltavd1@lovdata.no for avdeling I
ltavd2@lovdata.no for avdeling II

Elektronisk: Se Lovdatas nettsted (www.lovdata.no).

Med post: Norsk Lovtidend
Postboks 2016, Vika
0125 Oslo

Bestilling av abonnement

Med post: Samme adresse som over.
Elektronisk: Se Lovdatas nettsted.

		Norge	Norden	Verden
Abonnement for 2008 koster	Avd I	kr 1140	kr 1700	kr 2360
	Avd. I og II	kr 1430	kr 2470	kr 3480

Innholdet i heftene vil bli kunngjort fortløpende på Lovdatas nettsted – www.lovdata.no
- også en versjon av den trykte utgaven av heftet i PDF-format vil være tilgjengelig.
På samme sted finnes ajourførte versjoner av lovene og sentrale og lokale forskrifter.

Samlemapper: Det vil bli sendt ut etiketter for bruk på ringpermer.

Alle andre henvendelser om Norsk Lovtidend kan rettes til:

Lovdata
Postboks 2016, Vika
0125 Oslo

Tlf. 23 11 83 00
Fax 23 11 83 01
E-post: lovtid@lovdata.no